BIBLIOTECA CENTRALA
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 1 1960

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

1964

ÎN ATENȚIA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR DIN CLASELE V-VII

începe în CRAVATA ROȘIE

Nr. 2 1960

Concursul isteților

Participați cu toții la

CONCURSUL ISTEȚILOR

Regulamentul concursului, precum și primele întrebări vor apărea în

„CRAVATA ROȘIE"

Nr. 2 FEBRUARIE 1960

În cadrul acestui concurs vă veți putea pune la încercare cunoștințele voastre de limbă și literatură romînă, fizică, matematică, istorie, cunoștințele voastre despre realizările contemporane ale poporului nostru, condus de partid, despre cultura și știința romînească și de peste hotare, despre organizația de pionieri.

Premii mari!

Primii 10 cîștigători vor face, gratuit, o excursie în Uniunea Sovietică pe Marea Neagră, cu vaporul. Vor vizita orașele Odesa, Ialta, Soci.

Premii în cărți și obiecte pentru participanții cu punctе mai puține. Amănunte în „Cravata roșie" nr. 2, din luna februarie 1960.

CRAVATA ROȘIE

revista pionierilor și școlarilor editată de C. C. al U. T. M.

Apare lunar. Redacția și administrația: Ed. „Scînteia" — București — Piața Scînteii nr. 1

COLEGIUL DE REDACȚIE

Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteș, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Constanța Niculescu (redactor-șef), Lucia Olteanu (redactor șef-adjunct), Iosif Tripșa

FRUNTAȘI INTRE FRUNTAȘI

Moș Gerilă, cu tolba lui plină, a poposit și în redacția noastră să ne aducă daruri. Spre deosebire de alți ani însă, hîtrul moș-neag ne-a dăruit un buchet... de pionieri fruntași la învățătură. Buchetul de flori din grădina țării ne-a bucurat mult. Cum darul moșului a fost prea mare însă — florile din buchetul lui se numără cu sutele — noi am ales un bucheţel mai mic, pe care, la rîndu-ne, vi-l dăruim vouă, iubiți cititori.

Iată numele cîtorva pionieri fruntași la învățătură:

1. Maria Kátai, clasa a IV-a B, Școala de 7 ani nr. 2, secția maghiară—Baia Mare.
2. Cosmin Ghiară, clasa a VII-a, Școala de 7 ani nr. 25 — Cluj.
3. Costache Victor, Școala nr. 3 — Bîrlad.
4. Rodica Secăreanu, clasa a IV-a, Școala de 4 ani nr. 3 — Bîrlad.
5. Ane-Marie Pascu, președinta unității de pionieri de la Școala de 7 ani nr. 6 — Mănăstur.

Spre țara minune

În copilărie îmi plăceau grozav poveștile cu țara minunilor, unde orice dorință se împlinește cît ai clipi, unde uriași cumsecade făuresc palate și grădini de argint într-o singură noapte, unde fiecare copil are un fel de căluț cibernetic care zboară ca gîndul ori încotro i se poruncește... Pe urmă, cînd am mai crescut nițel, am crezut că basmele nu sînt decît minciuni în poleială și nu merită să-ți bați capul cu ele. Mi se pare că m-am înșelat...

De la o vreme se petrec la noi multe lucruri care mă-ndeamnă să privesc cu alți ochi fanteziile moșilor de odinioară. Și, uite, îmi vine să cred — dar foarte serios! — că printre cititorii acestor rînduri sînt destui care vor apuca să vadă aievea tărîmul fermecat pe care-l visam, ca prin ceață, în copilăria mea. Numai că această călătorie în întîmpinarea viitorului nu se realizează scoțînd o năframă din urechea roibului năzdrăvan și fluturînd-o de trei ori îndărăt; drumul spre țara minunilor îl făuresc astăzi, pas cu pas, metru cu metru, părinții, surorile, frații voștri mai mari, urmînd o hartă fără greș pe care de atîția ani ne-o desenează clar și amănunțit Partidul Muncitoresc Romîn.

Drumul spre Țara-minune! Poate vi se pare că „le înfloresc", că încerc, cum s-ar zice, să născocesc imagini năstrușnice. Dar, ia gîndiți-vă, dragii mei tovarăși mai tineri: ați auzit în vreo poveste, oricît de fantastică, să-și facă oamenii haine, mobile, vase și cîte alte lucruri trebuincioase din gaz metan? Dar despre pereți ușori ca fulgul și tari ca stejarul, născuți din veșnic tremurătoarea trestie a Deltei? Oare vreun basm v-a făcut măcar să bănuiți ce bogății uriașe zac tăinuite în simplele cristale de sodă pe care le folosește mama la spălatul rufelor?

Priviți noile blocuri de locuințe, frumoase și trainice, care se înalță astăzi în toată țara pentru cei ce muncesc! E drept că ele nu apar într-o clipită, la semnul baghetei magice a vrăjitorului din poveste... Dar cînd s-au mai pomenit la noi, în trecut, asemenea viteză și asemenea rezultate strălucite?

Astfel de „minuni" și multe altele — încă mai uimitoare — se săvîrșesc zilnic aici, pe acest pămînt, în Republica Populară Romînă.

Citind expunerea tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej la plenara din 3—5 decembrie, m-am gîndit și eu, ca oricare om al muncii, la toate acestea — și mai ales la voi, schimbul nostru de mîine. M-am gîndit — cu mîndrie și bucurie — la ziua în care vă vom putea spune: „Iată, dragii noștri, v-am adus cu bine aici, unde începe într-adevăr Țara-minune! Mergeți sănătoși și puternici, tot mai repede, mai sus, mai departe!"

Mă gîndesc în același timp, cu mîndrie și bucurie, că poporul acesta de muncitori și luptători v-a dăruit, prin trudă neobosită, adeseori cu greutăți și sacrificii, condiții de învățătură și de odihnă pe care alte generații nici nu le-au visat! E și firesc să fie așa — pentru că Țara-minune vă va cere o pregătire temeinică — și nu ne îndoim că veți fi într-adevăr pregătiți așa cum se cuvine.

Așadar, spor la muncă, dragii mei tovarăși mai tineri, viitori constructori ai Romîniei comuniste!

DAN DEȘLIU

„Puiul de

de PETRE LUSCALOV
Ilustrații: PUIU MANU

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

Acțiunea povestirii „Puiul de rață sălbatică" se desfășoară într-un sat colectivizat din Bărăgan. Un grup de copii cu cîțiva cai ai gospodăriei colective pornesc la scăldat. Ei reușesc să salveze din ghearele uliului un pui de rață sălbatică.

Între timp însă, cai, rămași nesupravegheați, se risipesc care încotro. Mișu, unul dintre cai, intră în mlul mlaștinei, de unde nu mai e chip să iasă. Colectiviștii care se află în apropiere își dau seama de nenorocirea care se întîmplase și aleargă spre mlaștină. Spre a ușura chinurile roibului, care nu mai poate fi salvat, oamenii propun ca Mișu să fie împușcat.

În aceeași clipă, trestiile se dădură la o parte, și lîngă Sandu apăru Fircă cu puiul de rață sălbatică în mînă. Ceilalți băieți îl urmau în tăcere.

— Aha! Iată-vă pe toți în păr! spuse președintele apucînd de vîrf nuiaua de salcîm și, arcuind-o ca pe o sabie, adăugă: Dar, mă rog, dumneavoastră ce-mi sînteți? Vreo delegație?

Băieții stăteau încremeniți. „Vede-Tot", alb la față, îi făcu semn cu cotul lui Fircă șoptindu-i:

— Hai, Fircă, uiți că ți-am dat puiul?...

Fircă înțelese că ceasul socotelilor venise. Zgribulit, cu capul între umeri, clipind des din ochii lui galbeni, făcu un pas înainte. Rămase nemișcat, privind în sus, spre președinte, cu nasul lui cîrn și pistruiat, în vînt, cu ochii pe jumătate închiși, orbit de soare, strălucind mat sub pleoape, ca doi bănuți de catifea.

— Vino mai încoace, tovărășele! îl invită președintele dînd drumul nuielei, care sări în sus ca o viperă în coadă... Vino mai încoace... N-aud bine. Îs cam surd de urechi...

Fircă privi o clipă vîrful tremurător al nuielei, ce juca sub nasul lui, și, înghițind în sec, mai făcu un pas strîngînd la piept puiul de rață sălbatică:

— D... da... dacă îl bați pe Sandu..., bîigui el... Am venit să ne bați și pe noi... Bate-ne!

Un murmur ușor de admirație străbătu mulțimea adunată. Președintele tuși încurcat în palmă și privi cu coada ochiului spre pădurar. Pădurarul se prefăcu că nu-l vede și, lăsînd carabina jos, scoase batista, suflîndu-și nasul cu putere. Colectivistului înalt și uscățiv ce stătea lîngă Sandu, i se păru deodată prea strîmtă pălăria, o scoase de pe cap, o răsuci de cîteva ori, pe o parte și pe alta, privi mirat la președinte, ridică din umeri și o puse din nou pe cap.

„Ce oameni! — gîndi supărat președintele... Parcă toți ar fi complici cu pușlamalele astea!... Ce-i de făcut?"

— Bună ziua la toată lumea! se auzi un glas puternic ce venea dinspre mal. Toate capetele se întoarseră într-acolo. Pe cărarea de scînduri, venea spre ei un bărbat îmbrăcat într-o bluză albă și pantaloni ușori de doc. Avea fața palidă, uscățivă, nervoasă, buzele subțiri, drepte, parcă trase cu creionul, iar pe nas purta ochelari cu lentile groase.

Era învățătorul Mareș, instructorul superior de pionieri de la școală. Băieții o sfecliseră.

— Vii la timp, tovarășe instructor, îi strigă președintele. Ca să vezi și dumneata ce isprăvi ne fac pionierii dumitale pe-aici...

Din pricina mulțimii, instructorul nu zări roibul scufundat în mîl. Privi nedumerit spre băieți și-apoi întrebă liniștit.

— Dar ce-au făcut băieții?

— Ce-au făcut? spuse supărat președintele, în timp ce mulțimea se desfăcea într-o parte și alta. Uită-te și dumneata cum l-au aranjat pe bietul animal.

Mareș privi spre calul scufundat în mîl și spuse privind lung și întrebător spre Sandu:

— Mă uit... tovarășe președinte. Pionierii mei sînt niște băieți curajoși și de inimă... Trebuie să fie la mijloc o întîmplare nefericită.

Mareș pronunțase cuvintele stînd țeapăn, cu un zîmbet în colțul buzelor.

— Apără-i, apără-i, bombăni președintele... și în curînd pionierii dumitale or să răstoarne satul cu fundul în sus. De altfel nici nu te prea înțeleg bine... Îi dojenești pentru fiecare fleac... și cînd fac o ispravă ca asta...

— Îi dojenesc cînd trebuie! răspunse sec Mareș, scoțîndu-și cu un gest brusc ochelarii de pe nas, dar nu-i pot pedepsi pentru că sînt copii!...

— Le zice bine, gîndi în sinea lui Mielu și, jucîndu-și nasul repede ca o veveriță, îi făcu cu ochiul lui „Vede-Tot". Acesta îl privi piezîș, încruntat. Mielu încremeni.

— Oricum, continuă Mareș, calul poate fi salvat. De ce vreți să-l împușcați?

— Un cal care nimerește aici nu mai are nici o scăpare, răspunse întunecat președintele...

Mareș privi liniștit spre mal, departe, spre acoperișurile de țiglă roșie ale S.M.T.-ului.

— Ar fi totuși o cale. Una singură.

Președintele păru că îi prinde gîndul din aer. Se frămîntă o clipă.

— S-aducem tractoarele?

— Da, răspunse hotărît învățătorul. Ridicăm aici pe pajiște o macara și...

— Ce părere ai, Mitrule? îl întrerupse președintele adresîndu-se pădurarului... Acesta își săltă cu degetul gros pălăria la ceafă și răspunse încurcat:

— De! Știu eu? Ar fi o idee...

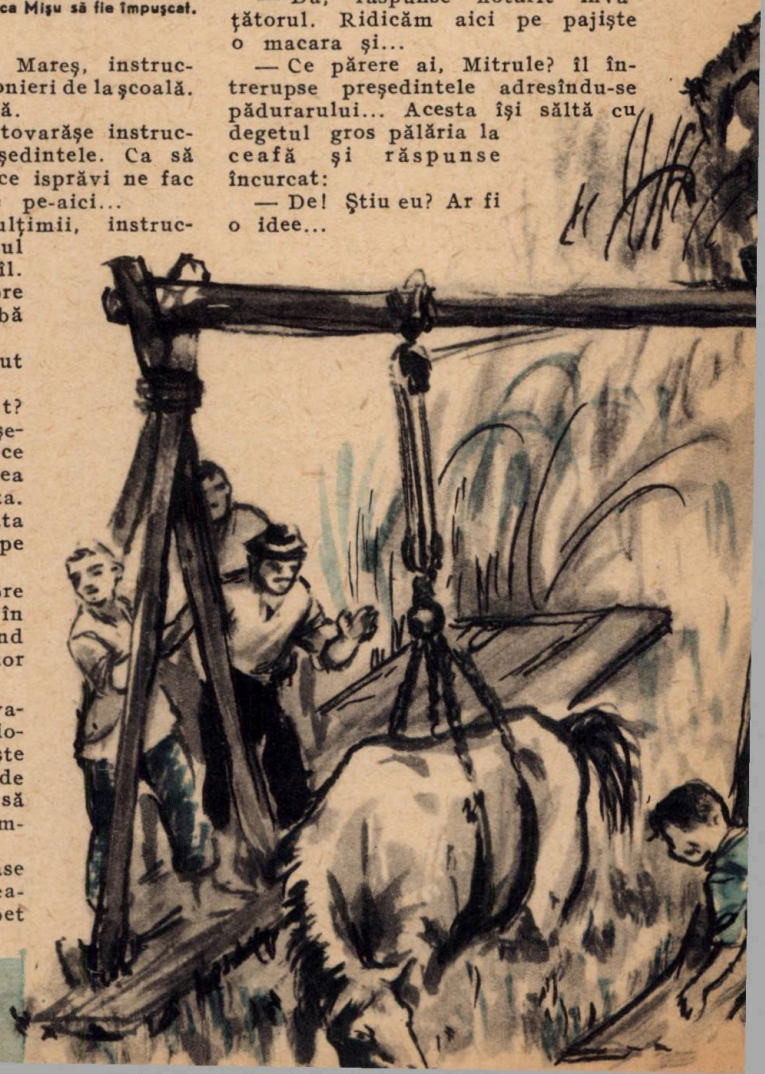

rață sălbatică“

— Mlaștina nu iartă vita, tovarășe președinte..., interveni în discuție și colectivistul înalt și uscățiv... Asta-i de cînd lumea. Și-apoi cît or fi ele de tractoare... n-o să tragă calul în sus de la depărtarea asta... N-o să-l tragă!

Sandu se ridică dîrz, cu pumnii încleștați. În ochi îi străluceau lacrimi:

— Tată!... Să vină mai iute tractoarele pînă nu-i prea tîrziu!

Președintele îl privi surprins. Băiatul stătea în fața lui drept, dîrz, cu pumnii încleștați și fruntea sus.

„Grozav îmi seamănă“ — gîndi în sinea lui președintele și adăugă îndată tăios:

— Tu să taci din gură. Ție nu ți-a cerut nimeni părerea!...

— Are dreptate băiatul, răspunseră cîteva glasuri din mulțime...

— N-o să iasă nimic, mormăi în barbă colectivistul înalt și uscățiv, strîngîndu-și fără motiv cureaua la pantaloni.

*

Colectiviștii lucrau repede. Tîrîndu-și picioarele prin mîlul vîscos, cu mîinile pline de noroi, cu

cămășile pătate de sudoare, ei ridicau stîlpii grei ai macaralei, prinzîndu-i în piroane mari de fier. Alții, culcați într-un fel de șanț, săpau în jurul roibului încercînd să treacă pe sub burta lui niște lanțuri groase ce zornăiau puternic. Mînjiți cu mîl din cap pînă-n picioare, oamenii păreau niște arătări ciudate. Gîfîind și scuipînd stropii negri de mîl de pe buze, legau lanțurile deasupra calului, prinzîndu-le apoi într-un cîrlig masiv ce atîrna de un cablu gros de care era suspendat scripetele macaralei. Ceilalți, din jurul lor, care țineau de cal îi îndemnau, strigau, vorbeau tare, acoperind cu glasurile lor zgomotul asurzitor al ciocanelor. Deodată, sus pe mal, răsună un duduit puternic ce păru că umple lacul.

— Tractoarele! strigă un colectivist cu un ciocan în mînă, cocoțat în vîrful macaralei. Mareș și băieții întoarseră capul și priviră.

Sărind sprintene peste muchia dealului tractoarele apărură, coborînd în viteză spre gîrlă. Unul după altul, duduind, scrîșnind din șenile, veneau ca un tăvălug, măturînd totul în cale. Răsturnați și pisați, mărăcinii se rostogoleau în vînt, zburînd de-a berbeleacul la vale.

— Tractoarele, vin tractoarele! strigau bucuroși colectiviștii ieșind în întîmpinarea lor. Primul tractor opri la marginea gîrlei. Șeful brigăzii de tractoare, un flăcău voinic, ieși din cabină și, dîndu-și ochelarii de tractorist pe frunte, se apropie grăbit de președinte.

— Noroc! Care-i baiul, tovarășe președinte?

— Păi care să fie? Să ne ajutați să-l scoatem pe Mișu din mlaștină. Uite-l colo.

Tractoristul cîntări cîteva clipe din ochi distanța de la mal la macara. Toți își opriră o clipă răsuflarea. Apoi tractoristul scoase din buzunar o cîrpă și, ștergîndu-și mîinile pline de unsoare în ea, spuse încet:

— Aduceți cablul!

— Cablu', hai cu cablu'! strigară colectiviștii în timp ce sîrma groasă de oțel trecea din mînă-n mînă spre mal. Cît ai clipi, tractoarele fură remorcate unul de celălalt și cablul legat.

— La cabine, băieți! spuse șeful brigăzii tractoriștilor, strînși în jurul său. Tractoriștii săriră în cabine. Șeful brigăzii își trase ochelarii pe ochi și se urcă și el. În jur se lăsă o tăcere grea și apăsătoare. Oamenii și văzduhul încremeniră. Primul motor porni cu un bubuit asurzitor, și apoi îl urmară celelalte. Pămîntul tremura. La un semn, șenilele își înfipseră colții în malul nisipos, scrîșniră, și apoi, scoțînd fum, șarpele de fier începu să urce încet la deal. Cablul se întindea. Lanțurile se ridicau zornăind deasupra calului. Stîlpii uscați ai macaralei pîrîiau și se văietau, înfiorînd văzduhul. Cablul se întindea. Deodată, un geamăt străbătu locul de la un capăt la altul. Șenilele începură să se învîrtă în gol, mușcînd neputincioase din mîlul nisipos. Cablul întins tremura în aer. Inimile tuturor băteau să se spargă. Tractoarele duduiră mai puternic. Șenilele mușcară sălbatic din pămînt. Șarpele de fier zvîcni înainte și apoi se opri. Nechezînd speriat, roibul se zbătea legănîndu-se sus, în aer. După o clipă de tăcere, un strigăt de bucurie străbătu mulțimea colectiviștilor, care năvăliră spre cal. Scînduri, trecînd din mînă în mînă, zburau sub picioarele lui. Roibul fu coborît și dezlegat.

— Hai, Mișule, strigă bucuros Sandu, trăgîndu-l de căpăstru. Sforăind, jucînd pe picioarele lui subțiri și nervoase, roibul porni spre mal bocănind pe cărarea de scînduri.

— Ha, ha, ha, dii, roibule, rîdeau toți colectiviștii cu glas tare, azvîrlind cu pălăriile în el și învîrtind în jurul capului niște bice nevăzute. Băieții țipau. Femeile întindeau și ele mîna să-l atingă pe roib și-apoi se dădeau sfioase la o parte. În acest timp, niște țipete puternice se auziră dinspre mal, și o femeie voinică, ținîndu-și cu o mînă fusta, iar cu cealaltă un făcăleț, năvăli pe cărarea de scînduri.

— La ce-ai luat, mă, caii gospodăriei?! țipa ea venind val-vîrtej, răsuflînd din greu și agitînd făcălețul. Stai că ți-arăt eu ție, tîlharule! Fircă făcu ochii mari și, scăpînd puiul de rață sălbatică din mînă, șopti îngrozit: „Mama!“. Cît ai clipi din ochi, Fircă dispăru în pădurea de trestii. Puiul de rață sălbatică se rostogoli, picînd în iarbă. Băieții îl urmară buluc.

— Stai, tîlharule! Făcălețul zbură, răsucindu-se prin aer, și dispăru cu un zgomot de trestii rupte în stufăriș. Oprindu-se în dreptul președintelui, femeia își puse mîinile în șolduri și strigă, înnăbușindu-se de atîta alergătură: „Îl omor, să știți. Îl omor!“. Un zîmbet flutură pe buzele președintelui.

În curînd, țipetele femeii se îndepărtară.

— Dii, roibule, dii, șoimule, țipau toți, frămîntînd mîlul lipicios sub picioare. Nimeni nu băgă de seamă puiul de rață sălbatică. Piuind jalnic, el rătăcea de colo pînă colo prin iarbă, clătinîndu-se pe piciorușele lui galbene, se rostogolea plin de mîl în urmele pașilor, împins cînd încolo, cînd încoace de cei care treceau spre mal. Era o minune că

nu fusese strivit. Mareș îl găsi, răsturnat într-o băltoacă neagră ca păcura, cu gîtul răsucit sub el cu pliscul înfipt în mîl.

(Continuare în numărul viitor)

Clipa mult așteptată

de OCTAV PANCU-IAȘI

În dimineața din ajunul Anului nou, Maria Dridea se întorcea acasă, trăgînd pe pojghița de zăpadă bătută și murdară a caldarîmului o săniuță pe care legase cu cordonul paltonului un pui de brad destul de arătos, deși cu crengile cam rare și cu vîrful bont.

„De, așa îmi trebuie dacă m-am trezit abia acum, la spartul tîrgului. Asta trebuia s-o fac ieri sau alaltăieri..."

Constatarea însă era de prisos. Maria Dridea știa mai bine decît oricine că nimeni nu purta vina acestei întîrzieri. Niculaie Dridea, soțul, era plecat de acasă de aproape o jumătate de an și avea să se întoarcă abia prin martie. Maistru montator cu o înaltă calificare, nume bine cunoscut în multe fabrici și uzine intrate în funcțiune în ultimii ani, Niculaie Dridea era chemat de pe un șantier pe altul, iar acum lucra într-un oraș din nordul Moldovei la montarea unei fabrici de textile. De curînd scrisese că nu va putea veni nici măcar de Anul nou acasă și o sfătuia pe Maria să-l trimită pe Mihai, băiatul lor, să-și petreacă vacanța de iarnă la el: „...Aici a nins din belșug și am făcut o sanie strașnică, de fier... și să n-ai nici o grijă că o să ne gospodărim amîndoi ca doi bărbați ce sîntem..."

Scrisoarea aceasta o decisese să nu mai cumpere brad. „Dacă Mihai nu va fi aici, pentru mine e de ajuns și o crenguță de vîsc..." — se gîndise, convinsă că pentru ea nici măcar crenguța de vîsc n-o va cumpăra. Și nu din zgîrcenie. Dar fără Niculaie și fără Mihai... ce fel de sărbătoare o să mai fie și asta? „N-o să mă poată înveseli o crenguță legată de lampă!" Aseară însă, tocmai cînd făcea bagajul băiatului, primi o telegramă de la Niculaie: „Vin la București. Stau numai cîteva zile. Nu-l mai trimite pe Mihai. De Anul nou sînt cu voi".

Ajunsă acasă, Maria Dridea lăsă bradul pe săliță și se grăbi să-și dezbrace paltonul și să intre în bucătărie, unde o așteptau tăvile acoperite cu ștergare în care pusese cozonacii la „crescut".

În fața bucătăriei se aplecă să îndepărteze cărămida pe care, de cîteva luni, de cînd se stricase clanța, o așeza acolo ca să închidă ușa cu ea. Se aplecă... dar nu mai zări cărămida. Ușa bucătăriei avea o clanță nouă, strălucitoare, de alamă.

O clipă nu-și putu da seama ce se întîmpla. Apucă clanța și o apăsă ușor, dar imediat își retrase mîna de parcă ar fi curentat-o. „A venit Niculaie!" — o fulgeră gîndul. Își smulse basmaua de pe cap, se năpusti în odaie strigînd cu glas cald și mîngîietor, dar care ei i se păru prea rece și prea strident:

— Niculaie! Ai și venit, Niculaie?

În odaie, în picioare, lipit cu spatele de sobă, stătea Mihai.

— Mihai, a venit tăticu? A venit?

Băiatul clătină ușor din cap:

— Nu... Încă n-a venit... Cred că vine cu trenul de 11... Și surîse stingherit, surîse ca și cum ar fi făcut o poznă.

— Credeam că a și venit...

— Nu... Încă n-a...

Și, nemaiputîndu-se stăpîni, băiatul izbucni într-un rîs năvalnic, la care luau parte și ochii, și obrajii, și fruntea; sări și își îmbrățișă mama, învîrtindu-se cu ea prin odaie, încercînd să facă pașii de vals pe care, cu toată truda colegei sale de bancă, încă nu izbutise să-i învețe cum trebuie...

O, de cînd aștepta Mihai Dridea clipa asta! Și cît de greu venise, cît de mult se lăsase așteptată!

Chiar a doua zi a anului școlar, clasa lor, a șasea, începuse și orele de

Mai sînt printre voi unii şcolari înfumfaţi, răutăcioşi, neprietenoşi cu colectivul. Credem că aceştia vor avea de învăţat din păţania ariciului satirizat în fabula de mai jos:

MARCEL BRESLAŞU

ARICIUL C-UN PICIOR SCRÎNTIT

Mare om ar fi ariciu'
dacă n-ar avea un viciu:
prea se vede însemnat,
prea se crede împărat
şi prea umblă înţepat!
Trece-alaiul lui pe uliţi,
străjuit de mii de suliţi!
Şi pe cine-l întîlneşte
hait! îl ia la trei păzeşte:

— Dă-te-ncolo şi fă-mi loc
că acuma mă fac foc
şi-ai să zici că n-ai noroc!

S-a-nvăţat lumea cu el
că e răutăcios de fel...

E destul să-l vezi în zare,
ca s-apuci altă cărare.

. . . . . .

Să vă spun o întîmplare
care nu-i întîmplătoare:

*

Un arici, mai an, pe vară,
îşi scrîntise un picior
şi acum trăgea să moară
sub o tufă de mohor.

„Of, mă doare! Vai, mă doare!
Şi ce sete! Şi ce soare!
La o apă curgătoare
cum s-ajung în trei picioare?

Fraţilor, săriţi, vă rog!
Nu vedeţi că sînt olog?
Dau un dinte, dau o ţeapă
pentru un pahar cu apă!"

*

— Hei, Vlad Ţepeş, ciripi
dintr-un şanţ un pui de dropie,
cine crezi c-ar îndrăzni
de culcuş să ţi se-apropie?

Ai uitat că pînă ieri
te păzeai cu ieniceri
care dau să ne împungă
cît era ziua de lungă?

Aferim,
bre ieniceri!
Ne ferim
de neplăceri!

Geaba plîngi, geaba boceşti,
nimeni nu-ţi aduce apă.
Toţi se tem că-i tragi în ţeapă
chiar aşa beteag cum eşti!

Stai şi tu acum pe ace!
Nu-ţi prea place?
N-am ce-ţi face!

*

Cine-a fost supărăcios
şi ursuz şi urîcios
poat' să strige pînă mîine,
cum faci tu, „săriţi că mor",
n-o să sară nici un cîine
ca să-i vină-ntr-ajutor!

Nu găseşte la nevoie
nici cît Robinson Crusoe,
care-n Ţara Nimănui
nu s-a dus de voia lui,
şi tot a găsit pe mal
un băiat şi-un papagal!
Dar tu, răule arici,
n-ai tovarăşi, n-ai amici
nici aiurea, nici aici!
Ce-ai căutat ţi-ai şi găsit:
ai să mori cum ai trăit!

Poate-acum ai să pricepi
cînd eşti jumătate stîrv:
Nu există-n lume ţepi
care au un singur vîrf.

*

Sînt cu tine,
mulţi de-o ţeapă,
nu le vine
prea uşor
tîlcul snoavei să-l priceapă...

Dar, de vor sau de nu vor,
toţi ţepoşii se înţeapă
pîn' la urmă-n ţeapa lor.

activitate practică în atelierul de lăcătuşărie al şcolii. Maistrul care le preda se apropiase de el şi-l măsurase prin ochelarii cu lentilele prăfuite, căzuţi pe nas.

— Cum ziceai că te cheamă?

— Dridea Mihai!

— Eşti cumva rudă cu Niculaie Dridea, montatorul?

— Sînt băiatul lui...

— Nu s-ar crede... Ţi-am dat să pileşti o piesă, şi, după cîte văd, tu îţi pileşti degetele...

Clasa pufni în rîs. Din momentul acela, în faţa colegilor, el, Mihai Dridea, nu se mai numi Mihai Dridea. Se numi „Pileşte degete"!

— „Pileşte degete", împrumută-mi o peniţă!

— Nu l-aţi văzut pe „Pileşte degete?"

— Hai, „Pileşte degete", hai să jucăm o bîză!

Îl mîhnea peste măsură porecla asta nesuferită, dar n-avea ce face. Cum să lupte împotriva ei? Fu nevoit s-o accepte. Şi tot ar fi fost bine dacă ar fi fost numai asta. Peste cîteva săptămîni însă, singurul din toată clasa care greşi dimensiunile unei chei fu el.

— Şi ziceai că eşti fiul lui Niculaie Dridea, montatorul?

— Da, tovarăşe maistru...

— Eşti sigur?

— Da, tovarăşe maistru, întrebaţi-i şi pe băieţi: e tatăl meu!

Maistrul ridică cheia cu pricina şi întrebă:

— Spuneţi, băieţi, poate oare să fie fiul lui Niculaie Dridea unul care face o asemenea... bazaconie?

Copiii răspunseră în cor:

— Nuuu!

Era, desigur, acest „nu" al colegilor un răspuns la gluma maistrului, dar pentru Mihai el răsună ca o rafală de vînt îngheţat.

— Ba da! rosti înciudat ca şi cum s-ar fi împotrivit vîntului, ba da! O să vedeţi că da!

Luă alt material şi se apucă îndîrjit de lucru. „Da, da! Da, da!" — i se părea că aude în fiecare strunjitură a pilei. Lucra nervos, strîngînd dinţii, fără să arunce măcar o privire celor din jur. Fierul încins îi ardea palmele, fruntea i se umpluse de broboane, dar el lucra, lucra înainte cu sete. Era convins că într-o oră el, Mihai Dridea, el, fiul lui Niculaie Dridea, montatorul, va putea face ceea ce colegii săi s-au străduit să facă o săptămînă întreagă. Şi nu numai atît: dar cheia lui va fi şi cea mai bună, şi cea mai frumoasă, şi cea mai uşoară, şi cea mai trainică, şi...

Îl trezi zgomotul de clopoţel al cheii, care se frînse în două.

În clasă se făcu tăcere. Copiii nici nu mai răsuflau. Maistrul se apropie de el, îl cuprinse de după umeri şi-l strînse la piept, mîngîindu-i părul umed. Obosit, fără să-şi dea seama ce se petrece cu el, Mihai se lăsase mîngîiat un răstimp, apoi, deodată, trezindu-se parcă dintr-un coşmar, vru să se smulgă şi să fugă.

— Nu, n-ai de ce să fugi, auzi glasul domol al maistrului. Ascultă-mă pe mine, băiete, că am crescut sute ca tine...Locul tău e aici. Te-am văzut, te-am simţit... Tu ai mîndrie de muncitor, frăţioare. Dacă ai fi fugit, te-ai fi întors de la uşă înapoi. Nu ne-ai fi lăsat tu să credem că nu eşti în stare să faci un lucru bun. Te-ai fi întors să ne-o dovedeşti. Ai încercat şi adineauri. Numai că prea ai lucrat, cum se spune, în duşmănie... Hai, apucă-te de treabă cu răbdare. În meserie nimeni nu se naşte învăţat... Şi, ridicîndu-i bărbia, maistrul îl privise în ochi ca apoi să-l întrebe zîmbind: Al cui ziceai că eşti? Al lui Niculaie Dridea, montatorul?...

Mihai nu răspunse. Tăcut, se îndreptă spre lada cu materiale, alese ce-i trebuia pentru lucru, apoi, tot în tăcere, luă treaba de la capăt...

... Şi, poate că pentru a compensa tăcerea de atunci, acum izbucni în rîsul năvalnic la care luau parte şi ochii, şi obrajii, şi fruntea, îşi îmbrăţişă mama învîrtindu-se cu ea prin odaie, strigînd fericit.

— Eu am făcut clanţa, mămico! Eu, eu am făcut-o! Am lucrat-o în atelier, la şcoală... şi am reuşit! Am reuşit! Am reuşit! ... Ştii tu, îţi închipui tu, mămico, ce bucurie mi-ai făcut cînd ai văzut clanţa şi ai crezut că a venit tata?

Ilustraţii: N. POPESCU

Cîinele năpăstuit

Am un prieten, un căpitan de marină, pensionar, care locuieşte pe şoseaua Pantelimon, aproape de Cernica.

Într-o după-amiază m-am dus pe la dînsul să mai văd ce face şi să încerc seara o pîndă de raţe pe limba de pămînt dintre cele două bălţi.

L-am găsit înaintea casei, negru la faţă, cu obrajii scofîlciţi şi cu creţuri în jurul ochilor negri, vioi — contrastînd cu restul figurii ofilite. Părea parcă mai mic şi mai pirpiriu decît îl cunoşteam.

— Ce-i cu dumneata, marinarule? Ţi s-au scufundat corăbiile?

— Intră înăuntru şi-am să-ţi povestesc... Cîinele Zgîrboci, javra, mi-a mîncat un pui şi i-am dat o bătaie zdravănă. Mi-au mai rămas şase pui. Am apucat cotarla de ceafă, i-am arătat puii şi am croit-o cu o jordie cît i-a încăput în piele. Nu cred să mai pună vreodată gura pe vreun pui.

Cum convorbirea trecu asupra altor lucruri, deodată auzii în curte: ham! ham!

Gazda la început nu dădu atenţie lătrăturilor scurte, ca o chemare. Dar cîinele, după o scurtă pauză, făcu iarăşi: ham! ham!

— Oare de ce latră cîinele? îl întrebai pe marinar.

— Ştiu eu?! Nu latră a om străin. El latră într-un fel pentru mîncare şi apă, altfel ca să i se dea drumul din lanţ. Acum nu ştiu de ce latră.

Amîndoi ne uitarăm pe fereastră. Zgîrboci şedea în capul oaselor, în mijlocul curţii şi — după ce hămăia scurt de două ori — se uita spre uşa de la intrarea casei.

Cum lătrăturile nu mai conteneau, ieşirăm în ogradă să ne dăm seama, la faţa locului, de neliniştea cîinelui. Ajungînd la doi paşi de dulău, văzurăm dinaintea lui, pe cărare, puiul mort.

Zgîrboci înţelesese că fusese învinuit de uciderea puiului. Era o năpastă. De aceea căută stîrvul puiului, îl găsi, îl aduse în bătătură şi dădu alarmă, chemîndu-şi stăpînul ca să-i arate mortăciunea.

Prietenul meu mîngîie pe frunte cîinele. Zgîrboci se ridică în picioare, sprijinindu-şi labele în pieptul fostului marinar, dînd vesel din coadă şi lingîndu-i duios mîna — uitase loviturile primite pe nedrept, încîntat că se reabilitase în ochii stăpînului.

M. SEVASTOS

UN ADEVĂRAT SPORTIV

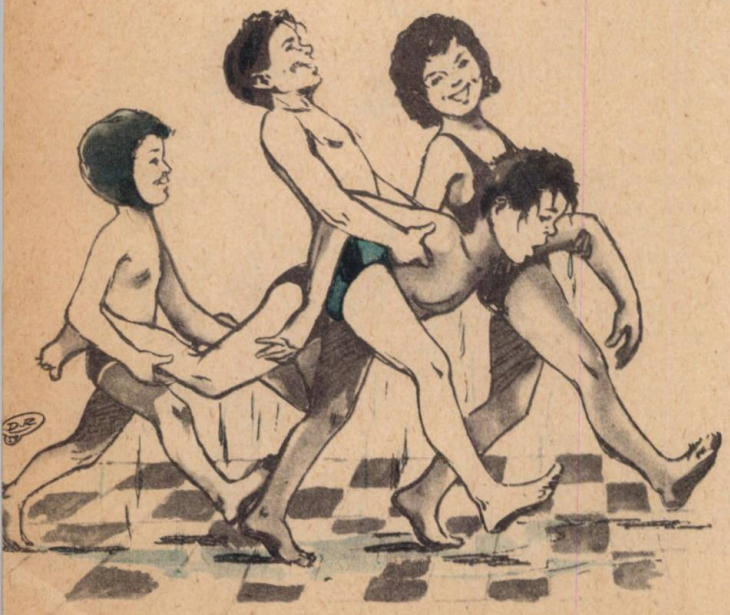

Duţu rostea atît de răspicat cuvintele, spunea cu atîta siguranţă ce avea de spus încît nu puteai să nu-l crezi, mai ales dacă era vorba despre sport. Fiindcă el era sportiv — adevărat sportiv, cum le explică el colegilor. „Nu oricine face sport e un adevărat sportiv. Te joci cu mingea, te dai pe gheaţă sau arunci din mîini în apă şi pe urmă zici că eşti sportiv. Ei, nu merge. Voleiul, patinajul sau înotul cer tehnică şi mai ales stil, care se cîştigă cu practică multă, şi asta numai dacă ai talent!"

Pe el, ca sportiv adevărat, orele obişnuite de educaţie fizică din programul şcolar nu puteau să-l intereseze. Jucărie! De aceea executa în silă mişcările de înviorare. Dacă s-ar lucra la aparate, ar pune el mai mult suflet, dar aşa, nu merită. De altfel, şi cînd au început mai tîrziu exerciţiile la bară tot fleacuri le-a socotit. Duţu pretindea că lucrase de mic în sălile de sport, de la cinci ani, de şase ani în cap! Se duce şi acum la sală — de patru ori pe săptămînă! —, dar la un club sportiv! E acolo o sală în-

zestrată cu tot ce e mai modern. Două trapeze! Chiar aseară a exersat. Salt mortal. Deocamdată simplu. Maestrul i-a spus că, în curînd, îi va arăta și pe cel dublu. De asta nu a avut timp să-și facă tema la gramatică. „Să-mi dai, Fănuț, să copiez după tine. Sper că nu-s greșeli, nu?"

„Ce să vă arăt, că tot nu pricepeți. Prindeți, mai întîi, tehnica lucrurilor astea simple. Și pe urmă... Mai suplu, Radule!" Radu sărea la cal. „Mai cu stil. Parcă începe să meargă, dar mai ai!"

Odată, așa în glumă, cînd ceilalți se strînseseră în recreație la volei, a dat și el o lovitură în minge. Mingea a pornit pe jos și a bufnit în gard. „De ce n-ați prins-o? Sigur că n-ați putut. Totul este să-ți zăpăcești adversarul. Să-i trimiți lovituri pe unde nu se așteaptă. Cum, nu jucați pe echipe? De ce nu mi-ați spus?"

Creditul i-a scăzut în parte în iarnă, cînd unii au pretins că „l-a durut gîtul tocmai cînd ne-a dat întîlnire la patinaj. Ciudat!" Dar disprețul arătat cîrtitorilor și amănuntele date în legătură cu tehnica virajului i-au refăcut prestigiul. „Nu-ți iei vînt. De abia în ultima secundă te întorci suplu și elegant."

La ștrand l-au înțeles că nu vrea să meargă. „Mie-mi place să înot doar în mare, să iau valurile în piept." Cei care fuseseră la mare recunoșteau că marea e cu totul altceva decît lacul. Iar Duțu știa să spună cum trebuie să afunzi capul în val, cu gură cu tot. El, care pătrundea kilometri în larg...

Spre sfîrșitul anului școlar, clasa lor a fost provocată de clasa paralelă la un concurs de înot. Toți au fost de acord că Duțu trebuie să-i reprezinte. Fiindcă ceilalți înotători din clasă erau mai mult sau mai puțin începători. Și Duțu, deși nu-i plăcea să se bage în „fleacuri", a trebuit să accepte.

Nu, de ce să vină să-l ia de acasă? Nu nimerește el la bazin, unde a fost de atîtea ori?

Totuși bine au făcut că s-au dus. Imediat ce l-au fluierat a scos capul pe fereastră. De abia-i aștepta. Se întîmplase un dezastru însă. S-a culcat să doarmă, să prindă forțe pînă la concurs, și mama a plecat între timp și a închis camera cu cheia. N-are cum să iasă. De gălăgie, s-a deschis și fereastra alăturată. O femeie între două vîrste, auzindu-i, s-a oferit îndată să-i ajute. Era vecina din apartament, care a încercat să potrivească o cheie. Și a reușit.

Pe urmă, alt ghinion. Duțu nu-și găsea costumul de baie. Tot mama era de vină. Cine știe unde l-o fi pus. Noroc că Mircea, unul din colegii care veniseră să-l ia, avea un costum de rezervă.

Pe drum, Duțu a fost mai mult decît posomorît. Devenise superstițios. „Ce începe prost se termină prost".

Și, într-adevăr, a alunecat pe cimentul ce pardosește intrarea în bazin, dar medicul de serviciu:

— N-ai nimic, băiețaș! Poți să înoți în toată liniștea și chiar să cîștigi concursul. N-are ce să te doară.

Și Duțu a coborît pe trepte. Dar, nu știu de ce, cînd și-a dat drumul în apă, a început să dea foarte ciudat din mîini. Parcă era gata să se înece. Ceilalți nu și-au dat seama că e vorba de un stil deosebit și l-au scos repede din bazin.

Pe urmă i-au spus și mai și rîdeau:

— Nu e ăsta bazin de tine, Duțule. Aici e greu să desfășori „tehnică" și „stil!"...

RALUCA IACOB

O LUCRARE
scrisă ... vorbită

de MIRCEA SÎNTIMBREANU

Se știe că încă de la descoperirea extemporalelor, a lucrărilor de control și a tezelor, toate acestea se dau în scris. De altfel, așa se și cheamă: lucrări scrise. Se cunoaște la fel de bine și procedeul: copiii rup o foaie de hîrtie, se gîndesc cîteva clipe, apoi se așternpe lucru... adică pe lucrare. Bineînțeles, cei care s-au pregătit. Ceilalți fac și ei o lucrare scrisă, dar... mai mult vorbită. Tema lucrării? Oricare. De pildă: „Cum am petrecut vacanța". Și iată-l pe eroul nostru. A început lucrarea printr-un apel pe cît de șușotit pe atît de desperat către colegul său de bancă.

— St! St! „Vacanță" se scrie cu v mare? De ce, mă, că doar a fost vacanță mică?! Stai nițel mai oblic, *nu văd nimic! Și scrie mai mare să mă* binoclez *și eu... Cînd a început vacanța? La 30? În era noastră? Ești sigur? Ah, ai un umăr care acoperă trei propoziții. Fi-ți-ar croitorul afurisit! Tace o clipă îmbufnat, apoi reîncepe altul:*

— Ce scrii tu acolo de Ploești? Trebuie să scriem și despre regiunile petrolifere? Spune-mi și mie, mă... Bine! Să știi că nu mai vorbesc cu tine niciodată (rugător) Haide, mă... (furios) Mai vii tu pe la mine să-ți dau pompa de la bicicletă?! (blînd) Te rog... Arată-mi că-ți dau și bicicleta de la pompă...

Cu gîtul lungit, încordat și plîngăreț, pare o girafă suferindă de amigdale. Continuă milog:

— Ce-ai scris acolo, în rîndul al treilea ? Cloșcă sau ploscă?... Troscot?! Nu vrei să-mi spui? Nu vrei, ai? Bine. Las' că la prima adunare o să mă plîng detașamentului de tine. O să vezi tu, bombăne eroul cu lacrimi în ochi.

Colegul întoarce cu seninătate capul.

— De ce? Că nu te-am lăsat să copiezi?

— Nu, izbucnește nefericitul copist. Că scrii urît și... și indescifrabil!

ȘTIRI · ȘTIRI · ȘTIRI

● Pionierii și școlarii clasei a VII-a A de la Școala medie mixtă din Bistrița participă cu însuflețire la munca patriotică. În toamnă, ei au adunat din pădure patru saci cu ghindă. De asemenea, ei participă la strînsul fierului vechi, al hîrtiei și al sticlei. În clasa lor nu există codași la învățătură. Acest lucru se datorește faptului că s-au format grupe de întrajutorare.

De la corespondenta noastră
SFELMEZAN RODICA—Bistrița

● În cartierul nostru s-a construit o școală nouă, cu 24 săli de clasă, o sală de sport și una de festivități. E tare plăcut să stai în bancă nouă, într-o clasă mare și luminoasă.

Noi avem grijă de toate lucrurile din clasă, ne-am organizat pe grupe și în fiecare săptămînă facem de serviciu. La noi vei găsi întotdeauna ordine.

NEACȘU TATIANA, cl. VII B,
Școala medie nr. 2 — București

● Într-o singură zi, pionierii din detașamentul nostru au adunat peste 1.000 kg de fier vechi. S-au evidențiat: Demetrescu Dan, David Rodica, Bacarovici Radu.

LIVESCU ERNESTA, cl. VII,
Școala de 7 ani nr. 126 — București

● Fotografia alăturată reprezintă un grup de pionieri din clasa a III-a îngrijind rațele școlii; ea a fost făcută de membrii cercului micilor fotografi de la Școala de 7 ani din comuna Orlea, raionul Corabia, regiunea Craiova.

● Inițiativa detașamentului clasei a V-a de la Școala din comuna Putna, raionul Rădăuți, de a forma echipe fulger a îmbunătățit mult frecvența și situația la învățătură. Vreți să știți ce sînt aceste „echipe fulger" și ce rol au? În ziua în care lipsește vreun coleg pionierii cu notele cele mai bune, după ore, pleacă acasă la elevul respectiv să vadă motivul pentru care a lipsit. Uneori se duc și pe la colegii cu note bune să le facă surpriză părinților.

În detașament se dispută acum cine să facă parte din această „echipă fulger", „echipă de onoare".

★

● Lungu Maria din detașamentul IV, comuna Coțușca, raionul Darabani, are note numai de 9 și 10. Dar știți care-i secretul? Ați ghicit! Programul zilei. Respectînd programul, ea reușește să-și pregătească bine lecțiile, să citească lectură particulară, să ajute părinților, să se odihnească și să se joace.

ȘTIRI · ȘTIRI · ȘTIRI

Acum doua luni...

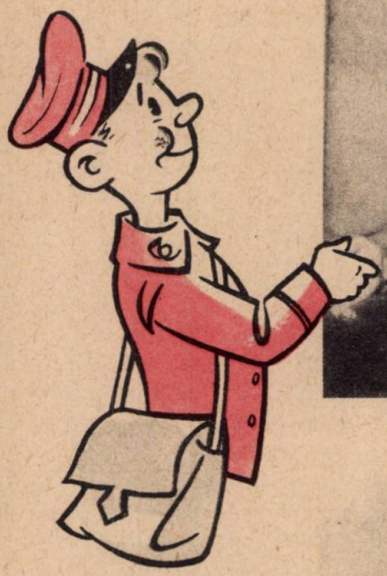

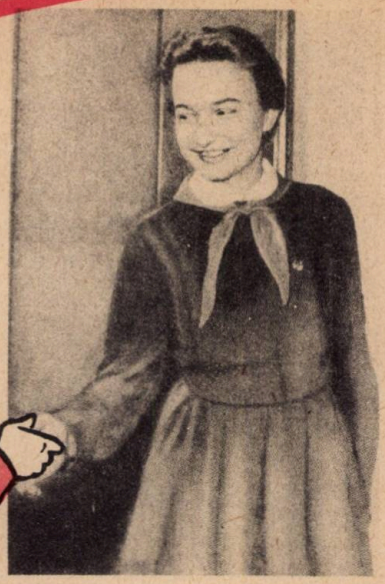

... am făcut cunoștință cu:

Papadopol Carmen (1), instructoare. Este elevă în clasa a X-a B. O utemistă de frunte.

Ionescu Ioana (2), Dinoiu Luminița (3), Babuci Doliana (4), Manolescu Roxana (5) și Cojocaru Florica (6), toate din clasa a VII-a A a Școlii medii nr. 19 „Ion Creangă" din București.

Fruntașe la învățătură? Fără îndoială. Mai ales Ionescu Ioana, președinta detașamentului, nu-și amintește să fi luat pînă acum vreun 9. Numai 10.

Ionescu, Dinoiu, Babuci, Manolescu și Cojocaru, toate laolaltă alcătuiesc colectivul de conducere al detașamentului la a cărui adunare am fost poftit să iau parte. Obiectul discuției?

Detaşamentul ajută

Iată deci un subiect interesant. Mi-am scos carnetul de notiţe şi am ascultat cu atenţie. De la primele cuvinte mi-am dat seama că întîiul subtitlu al reportajului trebuie să fie...

...ÎN PRIMUL RÎND ÎNVĂŢĂTURA

— Pentru că, aşa cum ne-a arătat plenara a VII-a a C.C. al U.T.M., datoria cea mai de seamă a pionierului e să înveţe... şi să nu se mulţumească cu note de promovare, ci, învăţînd temeinic, să ia note bune. Cel puţin nota 7, m-a lămurit Ionescu Ioana, preşedinta detaşamentului. Uite, de pildă, în detaşamentul nostru un grup de 14 pionieri şi pioniere s-au angajat să nu ia nici o notă mai mică de 8.

— Foarte interesant. Presupun însă că în clasa voastră sînt şi elevi mai slabi. Cu ei ce faceţi?

— Da, sînt, a intervenit Babuci Doliana. Avem în clasă patru repetenţi... Nu te speria. Ei nu aparţin clasei noastre, ci, datorită faptului că noi sîntem un colectiv puternic, unit, direcţia a hotărît să ni-i dea nouă în primire. E o dovadă de încredere pe care o preţuim. Deci, sarcina noastră este să ajutăm pe tovarăşii profesori ca cei patru repetenţi să devină elevi buni. Desigur, nu e lucru uşor. Dar, aşa cum am început-o, o să meargă bine.

— Şi ce metode folosiţi pentru asta?

— N-am făcut nici o invenţie grozavă. Pionierii foarte buni la învăţătură se ocupă de cei mai slabi. Stegaru Ştefan, care îl ajută pe Stamatiu, repetent de anul trecut, a şi obţinut unele rezultate. De altfel, şi eu mă ocup de Pincu Iosif. Sper să izbutesc. Rămînem după ore şi-i explic ce nu a înţeles. Voi încerca să-l ajut să-şi facă un program zilnic pe care să-l respecte. Lucrurile acestea se petrec în toate grupele unde avem elevi mai slabi. Preşedinţii de grupă au ca primă preocupare ajutorul individual. Am format şi grupe de ajutorare.

— Asta nu este însă singura metodă folosită, crezu de cuviinţă să adauge Dinoiu Luminiţa. Fruntaşii detaşamentului expun la gazeta de perete programul lor zilnic şi explică cum reuşesc să-şi împartă timpul pentru învăţătură. Ne-am propus să organizăm periodic mici expoziţii de caiete de notiţe. Tot în adunări de grupă sau de detaşament vom discuta despre cum se învaţă în clasa noastră; la nevoie îi vom pune pe cei care dovedesc rea-voinţă să răspundă în faţa detaşamentului.

— Pe urmă, interveni Manolescu Roxana, ne-am propus să ne ocupăm de condiţiile pe care le au acasă elevii pentru învăţătură. Poate că unii au fraţiori care-i stînjenesc, sau cine ştie ce. Aceşti elevi vor învăţa acasă cu alţi pionieri sau în sala de studiu, la internat. De asemenea, vom îndruma elevii mai slabi sau mediocri la orele de consultaţie pe care le fac tovarăşii profesori. Vom controla dacă se duc şi-i vom trage la răspundere dacă nu înţeleg să folosească ajutorul pe care li-l dă şcoala.

— Ar trebui să vorbim despre un lucru pe care-l socotesc foarte însemnat, spuse tovarăşa Papadopol Carmen, instructoarea. Fiind cel mai bun detaşament din unitate, clasa a VII-a A a hotărît să ajute detaşamentul clasei a VII-a B, unde lucrurile stau mai prost. Pentru asta vom organiza un schimb de experienţă. Vor vorbi: preşedinta noastră, pionieri fruntaşi la învăţătură etc...

ŞI ALTE LUCRURI INTERESANTE...

... s-au dezbătut în această adunare. Atît de multe, încît notesul meu de reporter nici n-a putut să le cuprindă. Unele dintre ele, cele mai interesante, le-am notat şi vi le voi prezenta.

S-a discutat, de pildă, despre lărgirea orizontului de cultură generală. Desigur, în detaşament se citesc şi se discută cărţi. Colectivul de conducere s-a gîndit însă la o formă şi mai interesantă. Anume, să invite scriitorii să le povestească despre cărţile lor.

Apoi, o surpriză pe care o pregătesc întregii unităţi: un carnaval... literar. E greu să-l descriu aşa, în cîteva cuvinte, totuşi am să încerc. Închipuiţi-vă că la acest carnaval va fi un singur Făt-Frumos şi o singură Ileană Cosînzeană; un singur Păcală şi un singur Tîndală; va fi Till şi o bufniţă purtînd o oglindă şi aşa mai departe. Fiecare va trebui să-şi găsească perechea... literară. Acesta este doar un punct al carnavalului literar. Vor urma şi altele; de pildă, concursul: „Ghiceşte cartea şi autorul". Aici se vor citi pasaje din diverse lucrări. Cine ghiceşte primul cartea din care s-au luat pasajul şi autorul va primi un premiu. Va avea loc apoi un concurs de strigături, cimilituri, versuri populare. Şi multe altele pe care daţi-mi voie să nu vi le spun deocamdată.

Pe pionierii din clasa a VII-a A îi mai aşteaptă şi o fermecătoare şezătoare Glinka-Puşkin, prezentată în întregime în limba rusă. Se vor cînta cîntece de Glinka pe versuri de Puşkin, se vor recita versuri din Puşkin.

Toate acestea, la care se adaugă vizitele în fabrici, muzee, expoziţii, trecerea normelor sportive, munca în atelier, învăţarea cîntecelor, vor ajuta, fără doar şi poate, pe pionieri să obţină mult dorita distincţie pionierească.

Sfîrleză

Un fiu al clasei sale:

Constantin David

Vîlvătăile anului 1907 încă nu se stinseseră bine cînd în casa strungarului ceferist Constantin David a prins a gîngurí cel de-al doilea copil. Era băiat, şi, potrivit tradiţiei din familia David, primul băiat din fiecare generaţie trebuia să poarte numele întreg al tatălui. Pentru a-l deosebi însă la nume de tatăl său îi spuneau mai simplu: Tică. Tică împreună cu alţi trei copii alcătuiau familia soţilor David.

Deşi munceau amîndoi, tatăl strungar la C.F.R., iar mama — Eftimia — muncitoare la o tipografie, nu reuşeau să agonisească nici hrana copiilor lor.

Anii treceau plini de lipsuri şi nevoi, şi Tică a început să meargă la şcoală. Dar bucuria de a învăţa s-a spulberat numai după un an, curmată de război.

După întoarcerea tatălui său, care fusese trimis să lucreze în Moldova pînă la sfîrşitul războiului, Tică reia şcoala. Pe zi ce trece pricepe tot mai multe din viaţă. La sfîrşitul anului 1918, în seara zilei de 13 Decembrie, tatăl lui se întoarce acasă palid şi, cu glasul plin de mînie, povesteşte că au fost împuşcaţi prieteni de-ai lui, că gloanţele i-au fluierat pe la ureche, că poliţiştii şi jandarmii sînt nişte fiare cu chip de om! Tică a văzut atunci, poate pentru prima oară, ura de moarte care aprinsese ochii unui om, ochii tatălui său. A văzut, a auzit şi a început să înţeleagă multe. Doi ani mai tîrziu aude vorbindu-se în casă despre greva generală şi despre burghezii care s-au înfricoşat, apoi, peste un an, despre înfiinţarea partidului comunist şi din nou despre arestări şi schingiuiri. Pe figura zglobiului, zburdalnicului Tică începe să-şi facă loc o cută amară.

După terminarea celor patru clase primare, în 1922, este dat ucenic la C.F.R. Învaţă şi el meseria tatălui său — strungăria. Aici află de existenţa organizaţiei tineretului comunist, care conduce lupta tinerilor pentru o viaţă mai bună. Simte că aceasta este singura cale de urmat şi se hotărăşte să devină demn de a purta numele de utecist. Ia parte la acţiunile muncitorilor ceferişti şi în 1928 i se împlineşte visul: devine membru al Uniunii Tineretului Comunist.

Un an mai tîrziu, tînărul David, luat în armată, este trimis să lucreze ca strungar la Pirotehnia armatei. Şi aici — ca şi la Atelierele C.F.R. — organizează şi însufleţeşte pe cei din jurul lui. În 1931 termină armata. Lucrează pe ici, pe colo pînă în vara anului 1932, cînd este, în sfîrşit, reprimit la „Griviţa". Aci se pregăteau evenimente mari. Ceferiştii se ridicau din nou la luptă, sub conducerea P.C.R.

Greva din 2 februarie 1933 a celor 7.000 de muncitori ceferişti din Bucureşti, unită cu greva pornită în aceeaşi zi de ceferiştii din Iaşi, Cluj, Galaţi, Paşcani etc., înspăimîntă burghezia.

Dar burghezia şi moşierimea, în frunte cu cel mai mare afacerist — regele —, nu se gîndesc să satisfacă cererile muncitorimii. Guvernul proclamă starea de asediu. Printr-un decret al Comandamentului militar, toate organizaţiile muncitoreşti sînt dizolvate. Se trece la arestarea în masă a conducătorilor comunişti. O dată cu tovarăşii Gheorghe Gheorghiu-Dej, Chivu Stoica şi alţi fruntaşi ai muncitorimii este arestat şi tînărul Constantin David.

În închisoare, Constantin David află despre comportarea eroică a ceferiştilor şi despre sălbatica represiune împotriva lor.

El fusese încarcerat la Jilava împreună cu alţi muncitori ceferişti. Acolo face o bună şcoală revoluţionară, deoarece în închisoare se afla şi tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, şi, sub îndrumările iubitului conducător, laolaltă cu ceilalţi ceferişti întemniţaţi, Constantin David creşte şi se călesţe.

După şase luni este eliberat din închisoare şi se avîntă în luptă cu toată pasiunea sufletului său năvalnic. Drept recunoaştere a încrederii de care se bucura din partea clasei muncitoare, Constantin David devine la începutul anului 1934 membru al Partidului Comunist din Romînia.

Reprimit la „Griviţa" cu multă greutate, el este totuşi pedepsit în chip demonstrativ. Deşi era strungar calificat, e trecut să lucreze ca practicant sudor. Abia după un an de muncă şi după ce absolvise o şcoală de sudură este reîncadrat ca lucrător calificat.

În acest timp se avîntă în luptă cu tot mai multă hotărîre. De aici încolo, în ciuda unor persecuţii continue şi sistematice din partea poliţiei şi a organelor de siguranţă, în ciuda arestărilor şi schingiuirilor la care este supus neîncetat, el ia parte la toate acţiunile de luptă ale clasei muncitoare.

Abia ieşit din închisoare, el porneşte să organizeze, să pregătească martorii pentru procesul ceferiştilor. Organizează noi celule de partid la C.F.R. şi luptă împotriva oportuniştilor, care căutau să pună mîna pe conducerea sindicatelor ceferiste.

În cursul anilor următori, Constantin David lucrează în cadrul Comitetului judeţean Ilfov al P.C.R. ca secretar al Organizaţiei de Bucureşti a Partidului Comunist din Romînia. În acest timp, la „Griviţa" C.F.R. lucra şi Ilie Pintilie, membru al C.C. al P.C.R., şi Constantin David, cu ajutorul lui direct, organizează acţiuni importante.

La 1 Mai 1935, Constantin David, cu ajutorul partidului, îşi procură şase difuzoare puternice şi le împrăştie prin pădurea Andronache, pe vîrfuri de copaci înalţi, la mare distanţă unul de altul. Şi cînd pădurea fu plină de muncitori începu să se audă cuvîntul partidului. Pînă să se dezmeticească agenţii poliţiei, pînă să se caţăre în copaci, pînă să găsească difuzoarele au trecut ceasuri. Şi în acest timp o voce dragă muncitorilor le arăta calea de luptă...

În anul următor, tot de 1 Mai, Constantin David a luat cuvîntul la „Casa poporului", unul din locurile de întrunire ale muncitorimii. Agenţii poliţiei ocupaseră intrările, şi dacă spusele vorbitorilor nu mergeau pe struna care convenea burgheziei, vai şi amar era de acela care încăpea pe mîna lor. La tribună s-a urcat şi Constantin David. Ştia ce-l aşteaptă la plecare şi nu-i făcea bucurie. Dar mai important era ca muncitorii să ştie ce au de făcut. Şi prinse a vorbi...Vorbea cu atîta foc, punea atîta suflet în cele ce spunea, că muncitorii îl ascultau cu drag, şi aplauzele lor entuziaste şi aprobatoare îl răsplătiră din plin pentru bătaia pe care ştia că o va căpăta la poliţie. Dar, luat mai mult pe sus în mijlocul unui grup mare de muncitori, scăpă din ghearele poliţiei, care se dădu înapoi speriată de acest tumult muncitoresc.

Constantin David s-a îngrijit în mod deosebit de educaţia tinerilor muncitori ceferişti. Pentru ei, ca şi pentru cei vîrstnici, el organizează, din fonduri colectate, la un cinematograf de pe calea Griviţei, vizionarea unor filme sovietice. Din aceste filme — „Drumul vieţii", „Ţiganii", „Poltava", „Emigranţii" şi altele — Constantin David împreună cu ceilalţi muncitori sorbeau hrană sufletească. Cu cîtă dragoste s-a aplecat Tică deasupra cărţii lui Alexandru Sahia „U.R.S.S. azi", care spulbera minciunile fără număr lansate de presa burgheză împotriva Uniunii

Sovietice. Cu cîtă emoţie a recunoscut Tică în „Mama“ lui Maxim Gorki pe mamele multor tovarăşi, printre care şi pe mama lui, care ajutau pe comuniştii în luptă. Cu cît firesc ascundeau şi păstrau aceste mame materialele de partid, cu cît curaj iniţiau acţiuni, colecte pentru ajutorarea deţinuţilor politici din închisori...

După puţin timp, Ilie Pintilie este arestat, şi toată răspunderea muncii la Uniunea C.F.R. cade pe umerii tineri ai lui Constantin David. Conştient de această răspundere, el dă partidului toată puterea lui de muncă. Dar nici poliţia nu-l cruţă; mereu este arestat, interogat şi, de cele mai multe ori, bătut şi schingiuit. Între 1931 şi 1940, el a fost arestat nu mai puţin de 24 de ori. Întotdeauna conştient şi dîrz, el a înfruntat pumnii şi bîtele călăilor siguranţei, fără ca aceştia să reuşească vreodată să-i smulgă un singur cuvînt. La siguranţă avea un dosar voluminos alcătuit din mii de rapoarte ale agenţilor care-l urmăreau. Siguranţa a mers pînă acolo încît la unul din colţurile străzii Cuţarida, stradă pe care locuia Constantin David, a instalat un post fix de observaţie. Întotdeauna în preajma sărbătorilor muncitoreşti, C. David pleca de acasă, căci ştia că altfel va petrece sărbătoarea în închisoare.

Constantin David este concediat de la C.F.R. şi nu găseşte de lucru nicăieri, deoarece fusese trecut pe „lista neagră“, în care erau însemnaţi cei care agită muncitorii. În 1938 Constantin David reuşeşte să se angajeze ca strungar la o fabrică de cuie. Condiţiile de muncă din această fabrică, ca şi pretutindeni, erau grele. Se lucra cîte 12—14 ore pe zi pentru un salariu de foame. Ca urmare a condiţiilor proaste de muncă, marea majoritate a muncitorilor erau bolnavi.

Datorită muncii de luminare şi organizare duse de Constantin David, muncitorii fabricii au declarat o grevă care a durat cinci săptămîni şi care a antrenat în acţiuni de solidaritate pe muncitorii de la Uzinele „Vulcan“ şi de la Fabrica de bere „Bragadiru“.

Scurtă vreme după aceea, Constantin David a fost din nou concediat pentru agitaţie comunistă. Cu toată teroarea, care se înteţea, în ciuda persecuţiilor neîncetate, el continua lupta, organizînd muncitorii din industria metalurgică şi mobilizîndu-i la luptă pentru revendicările şi drepturile lor.

La 24 aprilie 1939 are loc o mare adunare a muncitorilor metalurgişti. La această adunare, Constantin David ia cuvîntul şi demască cu vigoare caracterul trădător şi înrobitor al acordului economic romîno-german semnat în martie 1939. El arăta că situaţia foarte grea a muncitorilor se va înrăutăţi tot mai mult şi dovedea aceasta arătînd că închiderea recentă a o serie de fabrici, concedierile în masă şi scăderile de salarii nu erau altceva decît urmările acordului de aservire, care urmărea să pună bogăţiile ţării la dispoziţia Germaniei hitleriste.

La aceeaşi adunare, Constantin David îi demască pe conducătorii social-democraţiei de dreapta, care se angajaseră în faţa guvernului că muncitorii vor lucra în plus două ore pe săptămînă pentru înarmarea ţării, în vederea războiului antisovietic, care se pregătea. Pe baza acestui angajament, care nu a fost aprobat de nici un muncitor cinstit, fabricanţii au început să scadă din salariul muncitorilor contravaloarea a două zile de muncă pe lună.

În septembrie 1940, legionarii, cei mai crunţi duşmani ai poporului muncitor, preiau puterea cu ajutorul camarilei regale. Întreaga ţară, tot poporul muncitor trăiesc sub teroare. Ministerul de Interne, intrat pe mîna generalului fascist Petroviceanu, execută politica criminală a legionarilor, iar poliţia regimului burghezo-moşieresc era dublată de poliţia legionară — bandă de asasini de profesie. În octombrie 1940, un ordin special al lui Petroviceanu cere prefecturii poliţiei să urmărească îndeaproape activitatea lui Constantin David.

Constantin David îşi pune toată energia în slujba luptei proletariatului. El este între aceia care organizează demonstraţia din Obor de la 7 Noiembrie 1940 şi, împreună, braţ la braţ, cu uteciştii pe care i-a organizat şi îndrumat, strigă: „Jos fascismul!“, „Trăiască Uniunea Sovietică, patria muncitorilor şi ţăranilor!“, „Jos teroarea!“, „Vrem pîine, nu război!“. A 23-a aniversare a Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie este însă ultima mare sărbătoare proletară pe care Constantin David o mai prăznuieşte.

În ianuarie 1941, un val de teroare fascistă se abate asupra ţării. Legionarii jefuiesc bunurile populaţiei şi săvîrşesc cele mai bestiale crime şi fărădelegi. Şirul asasinatelor început cu mulţi ani înainte este continuat cu furie. Sute şi mii de muncitori, comunişti, antifascişti, intelectuali cad victimă urgiei legionare; printre ei se află luptătorul comunist, erou al clasei muncitoare, Constantin David.

Asasinii legionari au tăbărît într-o seară în casa muncitorului ceferist, l-au urcat cu forţa într-o maşină, l-au schingiuit cu sălbăticie, apoi l-au dus în pădurea Pantelimon, unde a fost împuşcat.

La incinerarea lui, în ciuda terorii, o mare mulţime de muncitori au venit să conducă pe ultimul drum pe dragul lor Tică. Erau muncitori de la C.F.R., de la Şantierele navale din Galaţi şi de la alte fabrici, de peste tot unde Constantin David împrăştiase lumină. Pe cele două coroane de flori depuse de muncitorii ceferişti scria: „Muncitorii de la căile ferate, pentru care ai luptat, nu te vor uita niciodată“.

A FOST NEDREPTĂȚIT G.M.?

Dragi cititori, zilele acestea a sosit în redacția noastră o scrisoare ciudată, semnată „G. M.“ După ștampila poștei ne-am dat seama că scrisoarea provine din orașul Bacău. Ea cuprinde cîteva lucruri care credem că vă interesează și pe voi. De aceea ne-am gîndit s-o publicăm:

„Dragă redacție,

Te vei mira, poate, că această scrisoare nu e semnată decît cu niște inițiale. Știu că nu-i frumos să trimiți scrisori anonime. Înseamnă lipsă de curaj și de răspundere. De aceea am stat și am cugetat mult dacă s-o semnez sau nu... Și n-am semnat-o. M-am gîndit că, oricum, e un lucru care s-a petrecut și, în orice caz, nu se mai poate face nimic acum. Iată despre ce e vorba: eu cred că mi s-a făcut o nedreptate. Și asta nu numai mie, ci întregului colectiv de conducere al detașamentului. De aceea vă scriu. Judecați și dumneavoastră faptele și, dacă se poate, răspundeți-mi în revistă.

Chestiunea, pe scurt, stă astfel: am fost președinte de detașament, am muncit bine și cu toate acestea n-am fost reales. Ceilalți doi colegi ai mei au fost reluați, însă au fost criticați foarte aspru, deși nu o meritau. Să nu se înțeleagă din asta că țin neapărat să fiu președinte, ci m-a durut tocmai atitudinea pe care au avut-o colegii față de mine, cu atît mai mult cu cît fiecare știa cît de mult m-am străduit ca totul să fie bine.

Eu nu pretind că detașamentul nostru a fost fruntaș. Niciodată nu m-am gîndit «să întind pătura prea mult», așa cum spune un proverb. Cu toate acestea nu am fost nici codași. Cum s-ar zice, am fost la «centru». Să vă dau un exemplu: cantitatea cea mai mare de fier vechi a strîns-o clasa a V-a B: 1.884 kg. Cantitatea cea mai mică a strîns-o clasa a VI-a: 350 kg. Ei, detașamentul nostru a strîns 637 kg. Cu 13 kg mai puțin decît era prevăzut în programul nostru de activități. Cred că aceste 13 kg lipsă nu au întunecat cele 637 kg predate. Și, pentru că a venit vorba de program, trebuie să spun că el a fost îndeplinit întocmai. S-au făcut exact toate activitățile prevăzute acolo. Programul de activități l-am copiat după cel al clasei a V-a B, unde se află cel mai bun detașament din școală, și apoi l-am redus la posibilitățile noastre, pentru că noi, colectivul de conducere, ne-am dat seama de un lucru: programul detașamentului clasei a V-a B era prea «umflat», cum s-ar zice. De aceea, după cum am aflat, nici nu l-au îndeplinit în întregime. Ce e drept, au făcut cu mult mai mult decît noi. Însă NOI ne-am îndeplinit cele propuse, și asta e principalul. Chiar dacă cele propuse au fost sub «posibilitățile noastre», așa cum ne-a spus într-o zi președintele unității.

În toate ne-am prezentat *binișor*. Și la sport, și la concursul cultural-artistic. La sport, de pildă, am obținut o mențiune și am fost foarte mulțumiți de asta, deși ceilalți din detașament spuneau că, dacă ne-am fi străduit, puteam să obținem chiar un premiu.

Culmea, nici cu învățătura nu stăm rău. Nu am avut la sfîrșitul anului trecut decît doi repetenți. Ca să vă convingeți iată procentajul pe care l-am prezentat în darea de seamă:

Promovați	36
Repetenți	2
Corigenți	0

Cu note 9—10 = 2 elevi
" " 8— 9 = 3 "
" " 7— 8 = 6 "
" " 6— 7 = 6 "
" " 5— 6 =19 "

N-am să vă mai povestesc cum a decurs adunarea de alegeri, ce discuții s-au purtat, pentru că ar trebui să lungesc scrisoarea. Am să vă spun doar că un mare rol în nedreptatea ce ni s-a făcut l-au jucat președintele unității, tovarășa instructoare superioară și tovarășul diriginte, care au asistat la adunare și au luat cuvîntul. Eu, cel puțin, m-am simțit jignit cînd s-a spus pur și simplu că detașamentul «a adormit», cînd, de bine, de rău, am avut unele realizări. Ceea ce m-a durut a fost că tot detașamentul a sărit cu gura la discuții... Cică nu i-am lăsat să spună nimic în adunări, că am profitat că tovarășa instructoare a fost bolnavă vreme îndelungată. Eu am înțeles că în detașament trebuie să fie disciplină. E ușor să stai de o parte și să cîrtești, să spui că aia nu-i bine, că cealaltă-i așa și pe dincolo... De aceea i-am și repezit pe cîrtitori. Și chiar membrii colectivului de conducere s-au ridicat împotriva mea... Că la adunările colectivului de conducere nu-i lăsam să propună nimic... În sfîrșit, ce să mai vorbim... Aștept cu nerăbdare răspunsul.

G. M.“

Dragi copii,

Cu toate că scrisoarea e nesemnată, ea aparține totuși unui tovarăș al vostru. Pionierul G.M. cere un ajutor. Datoria voastră este să i-l dați.

Discutați deci urgent scrisoarea lui G.M. și trimiteți-ne părerile voastre pe adresa redacției. Cele mai bune răspunsuri vor fi publicate.

Știri... știri

● Detașamentul nr. 2 de la Școala de 7 ani din comuna Berzovia, raionul Gătaia, regiunea Timișoara, a efectuat peste 500 ore de muncă voluntară. Prin munca lor, pionierii au adunat porumbul de pe 5 ha, tulpinele de floarea-soarelui de pe 2 ha și au cules 1 ha de viță de vie din lotul G.A.C. Pionierii din acest detașament au colectat peste 800 kg de fier vechi. În clasa lor, toți sînt fruntași la învățătură.

De la cititorii noștri Mieșu Ioan și Bocșan Gh. comuna Berzovia

● Pionierii clasei a VII-a de la Școala de 7 ani din comuna Gogoșari, raionul Giurgiu, împreună cu tovarășul profesor de practică agricolă au hotărît să înființeze o mică pepinieră de pomi fructiferi pe lotul școlar. În toamnă au săpat locul și au strîns semințe de la diferiți pomi fructiferi. Semințele au fost puse la stratificat cu scopul de a răsări mai repede. La primăvară vor însămînța noi puieți de pomi fructiferi, îi vor îngriji și vor face diferite observații asupra dezvoltării lor.

Ciupitu I. Maria comuna Gogoșari, raionul Giurgiu

● Propunerea făcută de pionierul Tănase Virgil din comuna Oroftiana, raionul Darabani, în adunarea de alegeri a detașamentului, ca pionierii să-și îngrijească singuri clasa a prins viață.

Fetele au pus perdeluțe și mușcate la geamuri. Prin rotație fiecare pionier șterge praful din clasă, are grijă ca tabla să fie curată în fiecare oră, să nu lipsească creta. O dată la două săptămîni, ei curăță și dușumeaua. Acum, cînd au în păstrare clasa, nici unul nu aruncă hîrtii pe jos, nu intră cu pantofii murdari. Clasa lor este cea mai curată din școală.

LIMBA NOASTRĂ

Începînd cu acest număr deschidem în paginile revistei rubrica „Limba noastră". Aci vor apărea articole semnate de profesori şi scriitori despre respectul pe care l-au avut şi îl au pentru frumoasa limbă românească cei mai mari scriitori ai noştri.

Vă îndemnăm să urmăriţi această rubrică pentru a învăţa să folosiţi mai bine în scris şi în vorbirea zilnică limba maternă, al cărei studiu trebuie să fie pentru voi o preocupare de căpetenie.

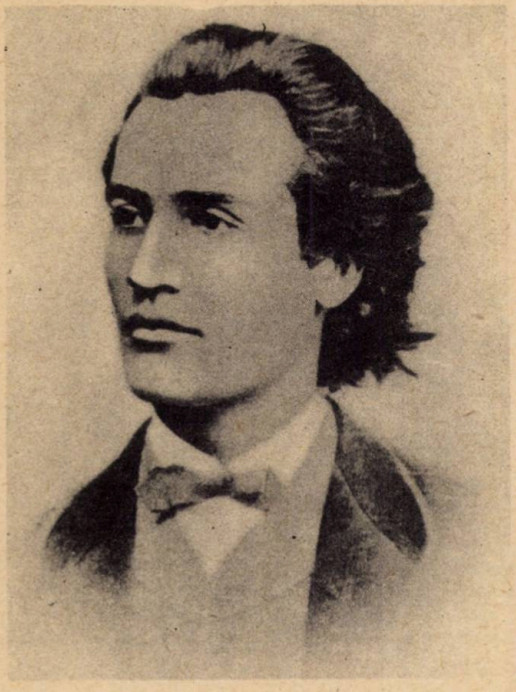

CUM CREA EMINESCU?

V-aţi întrebat cum au izbutit marii artişti ai lumii să creeze acele opere minunate ce încălzesc, veacuri de-a rîndul, inimile oamenilor şi devin pentru urmaşi modele de perfecţiune? Cei predispuşi să creadă că pentru realizarea unei simfonii, a unui tablou sau a unui poem e de ajuns inspiraţia se înşală amarnic. Fie un artist cît de talentat, genial chiar, el nu va putea făuri nici o operă trainică numai prin darurile înnăscute ale minţii şi simţirii sale; pentru valorificarea acestor daruri e necesară munca, o muncă intensă, stăruitoare. Se poate demonstra cu exemple din istoria literaturii oricărui popor că, în toate cazurile, scriitorii de seamă au fost şi sînt oameni pătrunşi de un adevărat cult al muncii.

Menţinîndu-ne în cuprinsul istoriei noastre literare, nu putem să nu rămînem de-a dreptul impresionaţi văzînd cîte eforturi au depus, spre a-şi desăvîrşi scrierile, Mihail Eminescu, Ion Creangă, I. L. Caragiale şi alţi scriitori deveniţi clasici. Trăind în condiţii grele, insuportabile adesea, aceşti creatori munceau cu o îndîrjire fără seamăn asupra manuscriselor, numai din dorinţa de a da poporului lor creaţii artistice de valoare. Despre Ion Creangă se spune că, pe cînd lucra la cărţile de citire pe care le alcătuia împreună cu alţi învăţători, era în stare să stea zile întregi spre a compune o frază clară, expresivă, frumoasă. Colegii scriitorului îşi amintesc, astfel, cum a fost scrisă bucata „Inul şi cînepa". Era într-o dimineaţă de vară, şi ei plecaseră la cîmp, lăsîndu-l pe Creangă singur, preocupat să dea ultima formă propoziţiei cu care începe povestirea: „Din in, ca şi din cînepă, tot pînză se face". În asfinţit, înapoindu-se din excursia lor, colegii săi îl găsiră pe marele prozator întocmai cum îl lăsaseră: căutînd cea mai aleasă şi îngrijită formă pentru prima propoziţie din „Inul şi cînepa". Aşa munceau clasicii noştri! Caragiale a umplut de ştersături două pagini de manuscris pînă să găsească forma cea mai potrivită a unei replici foarte scurte din drama „Năpasta", şi anume a replicii rostite de Ion cînd se întoarce din ocnă: „Bogdaproste, e bine!". Chiar şi atunci cînd îşi scria corespondenţa personală, Caragiale acorda stilului cea mai mare grijă. În 1911, aflîndu-se la Blaj, a fost văzut stînd aplecat cîteva ceasuri asupra unei cărţi poştale ilustrate pînă să se decidă cum să formuleze cuvintele de salut adresate unui prieten.

Dar Eminescu?

Se vorbeşte, pe bună dreptate, despre „Laboratorul eminescian". Într-adevăr, cercetînd manuscrisele lui Eminescu aflate la Biblioteca Academiei R.P.R., ai impresia că te afli în laboratorul unui chimist, atît sînt de numeroase prefacerile suferite de fiecare pagină din opera genialului poet pînă să ajungă la forma pe care o cunoaştem. Să ne

oprim asupra manuscriselor ce conţin poezia „La steaua". Poezia cunoaşte nu mai puţin de zece variante, unele foarte apropiate, altele, dimpotrivă, foarte îndepărtate de versiunea definitivă. Această poezie a fost publicată în 1886. Poetul însă a început să lucreze la ea încă de prin 1878. Cam de atunci datează următoarea strofă ce prevesteşte frumoasa poezie:

Sînt stele-n cer atît de depărtate
Încît, ca raza-n ochi să ne ajungă,
Trecură mii de ani pe cale lungă
A unei vremi ce-a fost numai odată.

Următoarele versiuni ale poeziei sînt aproximativ din 1882—1883 (poetul n-a însemnat datele). Spaţiul nu ne permite să vorbim despre fiecare versiune în parte. Ne mulţumim să observăm că unele din aceste versiuni diferă complet de cea cunoscută, avînd comun cu aceasta doar ideea filozofică fundamentală. Găsim astfel, între altele, o poezie de şase strofe scrisă în cu totul alt ritm decît acela pe care-l ştim, poezie construită pe ideea depărtării uriaşe ce desparte stelele de pămînt. Iată primele trei strofe:

Pe ceruri departe
Luceşte o stea.
Aproape se stinge,
Cum tremură ea?

*

De-acolo, s-ajungă
O rază la noi
Se cere o mie
De ani înapoi.

*

Şi poate se stinse
De veacuri în drum,
Iar raza-i tîrzie
Ne-ajunge acum.

Ce distanţă între această formă a poeziei şi forma definitivă, ce începe cu strofa:

La steaua care-a răsărit
E-o cale atît de lungă
Că mii de ani i-au trebuit
Luminii să ne-ajungă...!

Aproape distanţa de la pămînt la stele!

Pentru a ne da şi mai bine seama cît a muncit Eminescu pentru crearea poeziei „La steaua", să urmărim transformările prin care a trecut o strofă a acestei poezii, strofa penultimă a versiunii definitive. Într-o primă variantă, această strofă suna astfel:

Icoana stelei ce-a murit
Încet pe cer se suie.
Trăia cînd noi n-o am zărit,
Iar azi o vedem cînd nu e.

Strofa se modifică astfel într-o variantă ulterioară:

A unei stele ce-a murit
Icoană-n cer se suie.
Trăia cînd n-o am fost zărit,
Azi o vedem şi nu e.

Refăcută de zeci de ori, strofa ia înfăţişări ca acestea:

Şi pe cînd astrul a murit,
Icoana-i se mai suie.
Era cînd nu l-am fost zărit,
Iar azi îl văd şi nu e.

*

Icoana lumii ce-a murit
Încet în cer se suie.
Era cînd n-o am fost zărit,
Iar azi o văd şi nu e.

*

A unei lumi care-a murit
Icoana — ea se suie.
Era cînd n-o am fost zărit,
Iar azi o văd şi nu e.

Acestea sînt numai cîteva din metamorfozele prin care a trecut strofa pînă să-şi dobîndească ultima formă, atît de măiestrită:

Icoana stelei ce-a murit
Încet pe cer se suie.
Era pe cînd nu s-a zărit,
Azi o vedem şi nu e.

Schimbările aduse de Eminescu strofei citate sau numai unor versuri şi cuvinte din ea sînt nenumărate. Prin acelaşi proces de transformări au trecut toate celelalte poezii ale marelui Eminescu. Fiecare strofă, fiecare cuvînt au fost cîntărite de poet de zeci şi sute de ori, modificate fără încetare, astfel încît să dobîndească străluciri şi claritaţi de diamant. Un singur rînd n-a încredinţat Eminescu tiparului, cît timp a trăit, înainte de a se fi convins că o anumită lucrare în versuri sau în proză îi exprimă gîndul creator prin fiecare amănunt al ei. În tot ceea ce a scris, autorul „Luceafărului" a dat dovadă de o conştiinţă artistică desăvîrşită. De acest fapt se convinge oricine deschide ediţia critică în cinci volume masive a poeziilor lui Eminescu, apărută în Editura Academiei R.P.R. sub îngrijirea academicianului Perpessicius. Cuprinzînd toate variantele poeziilor eminesciene, această ediţie ne dă imaginea vie a sforţărilor creatoare depuse de-a lungul întregii sale vieţi de cel mai mare poet al poporului nostru. Pilda lui Eminescu, precum şi aceea a altor scriitori intraţi în conştiinţa publică, demonstrează că tot ce e durabil şi măreţ se înfăptuieşte numai prin muncă, prin muncă dîrză, perseverentă.

DUMITRU MICU

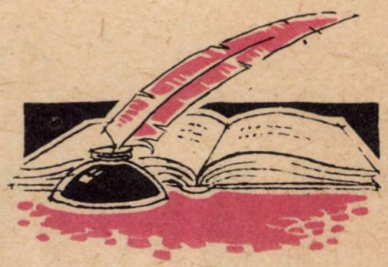

Cum vorbim – cum scriem

V-aţi obişnuit, desigur, să aveţi musafiri, atît la orele de curs, cît şi la celelalte activităţi ale voastre. Unii vin să împărtăşească din experienţa voastră, iar alţii să vă împărtăşească din experienţa lor.

Printre invitaţi m-am numărat şi eu la o adunare pionierească. Am venit să vă ascult cum vorbiţi.

La adunare, totul a mers bine. În încheiere însă am auzit spunîndu-se: „propun să adaptăm următoarea hotărîre".

Cei mai mulţi dintre voi poate au şi sezisat greşeala. Pentru cei care n-au observat o explic eu: colegul vostru a folosit cuvîntul a adapta pentru a adopta. Într-adevăr, asemănate prin forma lor — după cum se poate observa, ele se deosebesc doar printr-un sunet, a în loc de o —, cele două cuvinte pot fi uşor confundate. Dar, dat fiind înţelesul lor complet deosebit, o asemenea confuzie reprezintă o gravă greşeală.

După cum se poate citi în „Dicţionarul Academiei R.P.R.", a adopta înseamnă „a-şi însuşi o părere, un fel de a vedea, o hotărîre", şi aici era locul lui, iar a adapta înseamnă cu totul altceva — „a se potrivi după ceva" — şi locul lui era potrivit doar într-o propoziţie ca aceasta: „Trebuie să ne adaptăm programul de adunări noului orar".

V-am urmărit apoi la o oră de limba română. M-am bucurat că pregătiseraţi lecţia cu sîrguinţă, după cum se vedea din răspunsurile voastre, că vă preocupau problemele limbii noastre, dar nu am putut trece cu vederea unele greşeli asemănătoare celei amintite.

Unii dintre voi pronunţau compliment direct, ceea ce nu este tot una cu termenul gramatical corect complement direct, alţii numeral ordinar, înlocuind în mod greşit termenul corect de numeral ordinal. Că aceste înlocuiri nu sînt potrivite v-aţi convins chiar atunci cînd profesorul vostru v-a atras atenţia asupra acestor greşeli.

Poate nu sînteţi obişnuiţi să folosiţi dicţionarele pentru a vă explica unele cuvinte. Este necesar însă să faceţi totul pentru a şti exact sensul fiecărui cuvînt. Profesorul vă poate lămuri cel dintîi.

Bănuiesc că nu veţi rămîne nepăsători auzind pe un coleg spunînd că a făcut „acces" la o măsea şi l-aţi corecta pe loc. Termenul potrivit în acest caz este abces — infecţie, rană nedeschisă, şi nu acces, adică „intrare liberă".

Probabil de multe ori sînteţi puşi în încurcătură de astfel de perechi de cuvinte, ca familiar (simplu, nepretenţios, uneori intim) şi familial (privitor la familie, de familie); originar (provenit dintr-o regiune) şi original (autentic, propriu unei persoane — vorbind de idei); solidar (legat de cineva printr-o unitate de concepţie, de sentimente, de acţiuni) şi solitar (izolat, singuratic); libret (textul unei opere muzicale) şi livret (act, document în formă de carnet) şi altele.

Aceste cuvinte, numite paronime, o să vă dea mult de furcă dacă n-o să vă străduiţi să învăţaţi sensul fiecăruia dintre ele. Aceasta este condiţia pentru a folosi corect cuvintele aproape identice ca formă, dar mult deosebite ca înţeles.

Altfel veţi da mereu ocazie să vă critice musafirii.

RODICA BOGZA

MIHAI BENIUC

Poetul și minerul

– fragment –

„Munca noastră tare-i greu de dus!
Se crede că noi rătăcim prin nori, sub cer.
Noi facem însă muncă de miner.
Cum scoate el din piatră, beznă, tină
Cărbunele — căldură și lumină,
Așa poetul, scormonind în minte,
Iveşte cîntecul fierbinte“.

...În mină e de-a pururi noapte.
Prin galerii întunecoase, scunde,
În care doar pe brînci puteam pătrunde,
Se năluceau lămpașe mici
Cît niște licurici.
Prin bîrne, luminat de lampa mea,
Cărbunele cu ochii negri mă privea.
„Năpraznic urs ce doarme sub pămînt!
Ce-ar fi de s-ar trezi odată,
Cînd omu-i rupe carnea-ntunecată...
Da...“. „Noroc bun!“ — am auzit rîzînd
Pe cineva. Era minerul,
Gol pîn' la brîu, cu mușchii tari ca fierul,
Cu ochii strălucind ca un tăciune
Și negru tot de praful de cărbune.
„Grea viață!“ — zic. „Apoi ușoară nu-i.
Dar omului i-e dragă munca lui.
Noi din străbuni
Lucrăm aicea la cărbuni.
Și ne-am luptat
Neîncetat
Nu numai pentru azi și pîine,
Ci, fără preget, pentru mîine.
Lupeni înseamnă morți, durere, suferință
În drumul către biruință.
Noi bine știm că azi, din mină,
Cei ce primesc căldură și lumină
Ai noștri sînt, și tot ce noi vom face
E pentru-o viață nouă, pentru pace“.

EUGEN FRUNZĂ

Frumoasă ești, Patria mea

Din zori pînă-n seară aș vrea să te cînt
Și cîntului aripi i-aș da
Să-mi poarte iubirea pe-ntregul pămînt,
O, patrie, patria mea...

Cu inima tristă, prin anii de chin,
În lacrimi și dor te iubeam,
Dar astăzi, sub cerul acesta senin,
Mai dragă, mai dragă te am.

Frumoasă ești, țară cu libere văi,
Cu munți peste nori domnitori,
Te-nalță, ca-n visul feciorilor tăi,
Grădină, grădină cu flori.

Urca-vom spre soare furnale de jar,
Din Bistrița, stelele mii
Le vom semăna din hotar în hotar,
Mai mîndră, mai mîndră să fii.

Cămin al frăției, al muncii cămin,
Tu leagăn al visului meu,
Cu gîndul la tine muncim și trăim
Mai vesel, mai vesel mereu.

Și nimenea nu-i să ne poată opri,
Oricît ar fi lupta de grea;
Cu inima noastră te vom străjui,
O, patrie, patria mea...

Ilustrații: E. DRAGANOVICI

Unitatea entuziaștilor

Așa ar trebui să i se spună unității de pionieri de la Școala de 7 ani nr. 2 din Baia Mare. De ce? Simplu: pentru că pionierii acestei unități fac totul cu atîta tragere de inimă, încît privindu-i nu te poți opri să spui: „Iată, într-adevăr, o unitate de entuziaști!"

În rîndurile ce urmează vă voi prezenta cîteva din realizările acestor pionieri.

O carte de... imobil

La colțul viu (recentă realizare a muncii entuziaste a pionierilor de la această școală băimăreană) sînt o mulțime de locatari. Pentru a fi totul în ordine și pentru a nu se neglija și încurca nimic, pionierii membri ai cercului de științele naturii — materie pentru care au o adevărată pasiune — au întocmit un fel de „carte de imobil" a colțului viu. Aci se află trecut tot ceea ce interesează cu privire la simpaticii locatari. De pildă:

1. Familia Iepurescu. E compusă din 2 membri: Rilă și Urecheata. Semnalmente: sînt de culoare gri. Caracteristici: îndrăgesc mult varza și le place, în genere, să stea pe lîngă casa omului.

2. Familia Șoricescu — Albi. Are 15 membri. De statură — micuți. Locuiesc într-o casă din placaj (primită în dar de la Răfan T. din clasa a VII-a B).

3. Familia Șoricescu — Cobai. Are 4 membri. Locatari foarte delicați. (În dreptul lor, la rubrica observații, dat fiind această calitate a cobailor, s-a specificat: „Se vor îngriji cu mare atenție".)

Dar ne-ar trebui mult, foarte mult spațiu pentru a putea reproduce toate cele scrise în micuța carte de imobil de la colțul viu. Pentru că, trebuie să știți, la colțul viu, în afară de cei pe care vi i-am arătat mai sus, mai sînt și alții: o broască țestoasă, o viperă, șerpi, broaște, găini pitice, pești exotici și indigeni și Rudi — o vulpe puiandru. Vulpea aceasta este primită în dar de la pionierii Köros, dintr-a V-a C, și Sweikoffer, care au prins-o în pădure.

Ceea ce mai trebuie adăugat este că pionierii vor studia aci, la colțul viu, felul de trai al animalelor și plantelor. Observațiile zilnice făcute de pionieri vor fi notate într-un caiet special. Profesorul de naturale — Octav Ilieș — îi va ajuta mult în această privință.

Sera școlii

Cei mai buni prieteni ai pionierilor sînt tinerii muncitori de la Atelierele „Hutilla Dezideriu", din Baia Mare, care le patronează școala. Cu ajutorul utemiștilor de aici — care, de altfel, i-au ajutat și la „punerea pe picioare" a colțului viu — , pionierii, sub îndrumarea profesorului Ilieș, au construit o seră școlară. Cel mai mare aport l-a adus la construirea serei „grupa micilor constructori" din cadrul cercului de naturaliști. Grupa lor — formată din Gheorghe Vida, Rusu Anton, Iliș Florian și alții — a făcut proiectul serei, a zidit din cărămidă pereții, cuptorul, a tăiat sticla pentru acoperiș și a montat-o în rame...

În perioada definitivării proiectului viitoarei sere n-a rămas grădinar în localitate care să nu fi fost consultat de pionieri, căruia aceștia să nu-i fi cerut, cu cea mai mare grijă, părerea despre viitoarea seră.

Construcția serei a durat aproape un an. Nimeni însă, în toată această perioadă, nu s-a plîns de oboseală. Deși a fost nevoie de muncă, nu glumă! În perioada vacanței, cînd soarele de vară îi gonea pe toți la umbră, s-a lucrat zilnic la ridicarea serei, uneori mai multe ore în șir. Și trebuie să știți că pionierii care au lipsit se pot număra pe degete!

Toamna aceasta, cînd s-au vopsit ramele acoperișului, pionierii Mureșan Vasile, Roman Smaranda și Griguță Maria n-au avut o clipă de răgaz pînă ce n-au terminat treaba după toate regulile artei. Acum, cînd sera e gata, pionierii s-au și gîndit ce anume vor ține în ea. O vor împărți în două sectoare: unul de plante decorative, unul de plante legumicole. În sectorul decorativ vor ține ficuși, cactuși (din care au pînă acum 25 de specii!), mușcate, siclame

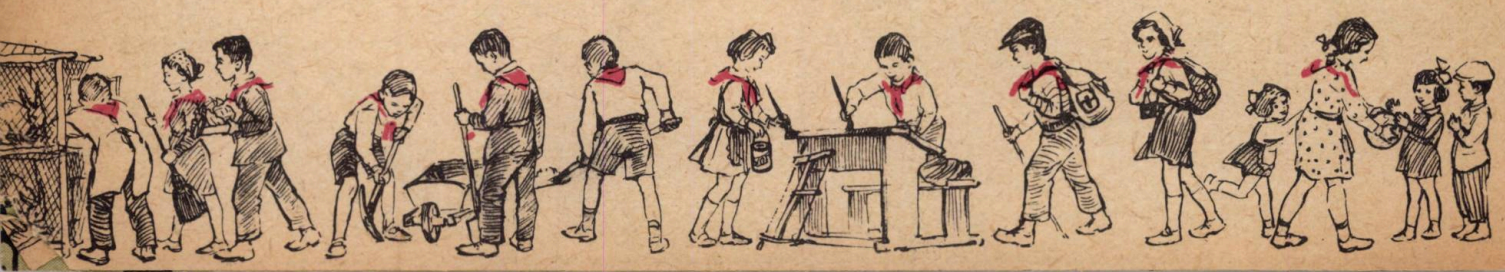

Micii mei prieteni,

Am mai stat de vorbă în paginile revistei voastre „Cravata roșie". Eu am citit despre voi, voi ați citit despre mine. De astă dată vă scriu cu prilejul Anului nou 1960. Cu toate că astăzi cerul este străbătut de rachete care zboară cu viteza fulgerului și au ajuns să înconjoare și Luna, mie nu mi-e rușine cu locomotivele mele. Deși sînt puțintel mai în vîrstă decît voi, mă țin tare, ca să-mi slujesc patria pînă cînd avioanele sau rachetele vor înlocui locomotiva. Pînă atunci, însă, aștept cu nerăbdare noi „colegi" din rîndurile voastre care, mîine, poimîine, să-mi ia locul pe locomotive puternice, moderne.

Ce să vă urez de Anul nou? Desigur, în primul rînd, multă sănătate, fericire și belșug. Să învățați bine, să fiți cuminți și disciplinați și să deveniți buni muncitori, să slujiți patria noastră dragă.

ȘTEFAN LUNGU
Erou al Muncii Socialiste

De Anul nou 1960

Astăzi, tuturor fiilor patriei noastre le sînt larg deschise drumurile spre viitor. Condițiile create vouă pentru învățătură și pentru cunoașterea a tot ce vă înconjoară vă permit, încă din fragedă vîrstă de pionier, să vă lărgiți orizontul și să începeți pregătirea pentru nenumăratele profesiuni ce vă așteaptă.

Vă așteaptă cu dragoste și cu dorința de a vă pregăti toți dascălii, din școlile tehnice, din școlile de artă, din universități, care v-au îndrăgit încă din timpul cînd purtați cravata de pionier. Oriunde veți merge, să pășiți cu încredere și cu dragoste pentru munca ce v-ați ales-o și veți reuși.

Se înțelege că pentru această reușită trebuie să vă pregătiți temeinic, serios și conștiincios. De această reușită au grijă toți înaintașii voștri care pregătesc drumul ce trebuie să-l străbateți pentru formarea voastră.

Eu vă urez, dragi pionieri, ca în noul an 1960 visurile ce le împletiți astăzi pentru viitor să vi se realizeze; vă doresc realizarea năzuințelor voastre cele mai frumoase. Să perseverați și veți reuși, pentru că în jurul vostru găsiți dragostea și dorința celor vîrstnici de a vă îndruma și ajuta să deveniți schimbul nostru de mîine.

La mulți ani și spor la învățătură, copii!

Academician profesor
RALUCA RIPAN
directorul Institutului de chimie din Cluj

Un îndemn

Mă gîndesc, dragi copii, ce v-aș putea dori în pragul Anului nou — și răspunsul mi-l dau ochii voștri proaspeți ca lumina... Vă văd însetați de a cunoaște lumea, cu minunățiile ei, și de a vă cunoaște patria, cu frumusețile ei, și oamenii, cu frumusețile lor!

Pentru ca să ajungeți la cunoașterea tuturor ființelor și lucrurilor, în primul rînd trebuie să iubiți cărțile și să învățați din ele necontenit, să vă îmbogățiți din tezaurul înțelepciunii lor, căci nu se află prietene mai bogate în învățăminte... Trebuie deci să iubiți din ce în ce mai mult școala, cea mai generoasă dătătoare de lumină, și să vă iubiți învățătorii, care și-au închinat viața, cu zilele și nopțile ei, dezvoltării și îmbogățirii sufletelor și minților voastre!

Vă doresc, de asemenea, dragi copii, să iubiți din ce în ce mai mult Natura și s-o ocrotiți de mîinile distrugătoare, începînd cu pomul sau cu copacul din ograda școlii, căci fiecare pom sau copac este un prieten care vă dăruiește poame și umbră ocrotitoare... Alte prietene bune ale copilăriei sînt păsările, pe care Natura le-a înzestrat cu peneturi uimitor de frumoase și cu darul cîntărilor pline de farmec, spre bucuria sufletului omenesc! Și aceste prietene ale noastre se cer ocrotite, și nu fugărite și osîndite, și cred că nu se află mîndrie mai mare pentru un copil decît să se știe ocrotitor și prieten al tuturor monumentelor Naturii...

Fiți deci, încă de mici, prieteni și ocrotitori ai acestor frumuseți, căci iubind plantele și păsările iubiți de fapt frumusețile și avuțiile patriei! Ochii voștri, însetați de cunoaștere, să nu piardă nimic din mărețiile lumii, de la astrele cerului pînă la greierașul mărunt, înzestrat cu strune răsunătoare, care adesea ne cîntă la prag, nespus de lin, și ne dezmiardă și ne îndulcește somnul în lungul nopților cu lună albă...

Dar mai ales, dragi copii, vă îndemn să luați aminte la tot ceea ce se clădește sub ochii voștri. Să prețuiți strădania harnicilor muncitori care-și fac datoria în fabrici și uzine, pentru ca vouă să nu vă lipsească nimic, să prețuiți munca țăranilor, care vă asigură pîinea.

Vă îndemn spre acestea, dragi copii, pentru că numai așa veți fi în zilele voastre oameni desăvîrșiți, cu inimile deschise spre tot ce constituie dragostea de viață...

Acestea sînt urările mele, pentru voi, dragi copii, în pragul Anului nou! Și încă o dată vă încredințez că iubind toate acestea veți fi mîine vajnici constructori, valoroși oameni de știință și aprigi muncitori cu uneltele, îmbogățind și înfrumusețînd și mai mult patria noastră socialistă, leagănul dulce asupra căruia veghează zîmbetul mamei și răsăritul soarelui.

EUSEBIU CAMILAR

În pragul Anului nou

Mă bucur că am prilejul să adresez în preajma noului an cîteva cuvinte micilor mei spectatori în fața cărora am jucat adeseori sau care m-au ascultat vorbind la radio. Din ziua cînd am primit în dar o cravată roșie și o insignă de pionier de la fiii muncitorilor dintr-o uzină din regiunea Ploești mă simt strîns legat de purtătorii cravatelor purpurii.

Condițiile în care trăiesc copiii din patria noastră, grija de care sînt înconjurați, posibilitățile și perspectivele lor m-au inspirat pentru scrierea unui scenariu radiofonic la care am început să lucrez nu demult. Nădăjduiesc să-l termin curînd.

În pragul noului an, mă gîndesc cu multă dragoste la voi, scumpi copii ai țării mele, și vă adresez cele mai calde urări de sănătate, de voie bună și spor la învățătură.

RADU BELIGAN
artist emerit al R.P.R.

Ilustrații: RAISA JUSEIN

TELEGRAMA

RED. CRAVATA ROȘIE Nr. 41.045

Din ... Nr. ... categ. 11 cuv. 49 data 10 ora 18 m. 1

DRAGĂ REDACȚIE, ÎȚI TRANSMITEM REZULTATELE LA ÎNVĂȚĂTURĂ PE SEMESTRUL I, ALE CÎTORVA DIN EROII REPORTAJULUI ALE CĂRUI DATE LE-AI CULES DIN ȘCOALA NOASTRĂ. KÖROS, MUREȘAN, ROMAN SMARANDA, GRIGUȚĂ MARIA, ȘI CEILALȚI : NOTA 10 LA ȘTIINȚELE NATURII, 8, 9 ȘI 10 LA CELELALTE MATERII.

ÎNCHEIAT CU SUCCES SEMESTRUL I

COLECTIVUL UNITĂȚII.

etc. În sectorul legumicol vor studia hibridarea vegetativă la legume, influența luminii și îngrășămintelor asupra plantelor și altele. Tot aci vor crește roșii, castraveți, varză...

Cele 12 grupe, în cîte au fost împărțiți micii naturaliști, vor primi în grija lor toate soiurile de plante.

Au poruncit pămîntului să dea rod

În spatele școlii era un loc numai bun pentru a fi lot experimental. Însă numai ca întindere era bun.

Solul era ars. Nici o plantă n-ar fi prins în el. Și asta pentru că vreme de 30 de ani peste el se revărsa, în timpul ploilor, apa pîrăului din spate, care purta cu el toate sărurile de la minereurile care se spălau la o fabrică din apropiere.

Și totuși, pionierii au hotărît ca acest pămînt să dea rod.

Neprecupețindu-și forțele, înarmați numai cu tărgi și hîrlețe, ei au schimbat solul pe o adîncime de 30—70 cm de pe o suprafață de 750 m², cărînd cu targa aproape 200 m³ de pămînt bun.

Lucrul n-a fost de loc ușor. Voința de fier a pionierilor a învins pînă la urmă. Și iată că toamna aceasta pămîntul a dat rod, așa cum i-au poruncit pionierii. Și roadele, credeți-mă, n-au fost dintre cele mai slabe. S-a calculat că numai la roșii, de pildă, au realizat o recoltă de... 60.000 kg la hectar; porumb—aproape 2.500 kg la hectar, iar cartofi — 85.000 kg la hectar.

Anul acesta însă, recoltele vor fi și mai mari. Chezășie stau entuziasmul și dorința de a învinge greutățile care-i caracterizează pe pionieri.

O inițiativă nouă

În vara lui 1959, pe cînd se făceau la școală ultimele reparații, pionierii dintr-a VII-a A s-au gîndit că ajutorul

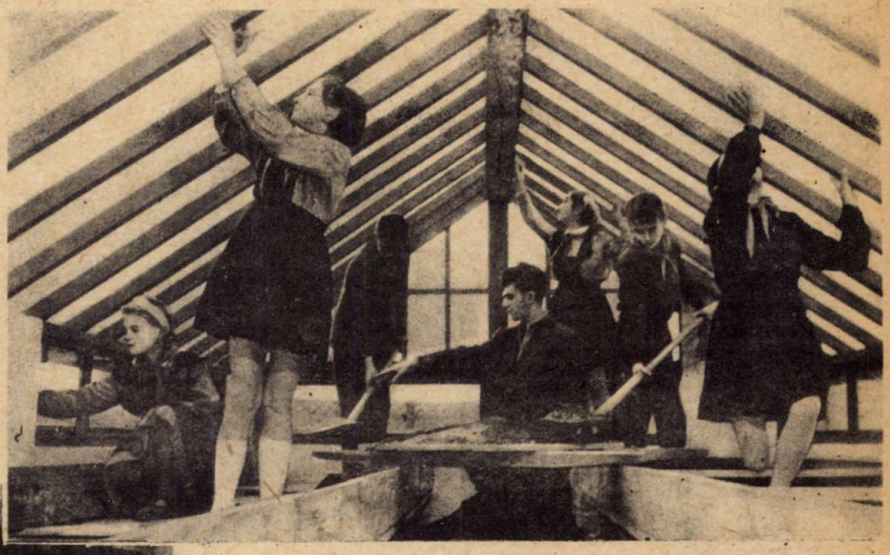

lor le-ar putea prinde bine meșterilor. S-au prezentat la școală și în curînd vestea despre hărnicia lor a ajuns pînă la secția de învățămînt. Înarmați cu răzuitoare, pensule și vopsea, ei au curățat și apoi au vopsit băncile și tabla atît de frumos, încît în septembrie toată lumea jura că băncile sînt noi.

O dată cu începerea școlii, cei 16 pionieri din clasa a VII-a A au hotărît să întrețină singuri curățenia în clasă. Au început să facă și curățenia propriu-zisă: să măture, să șteargă praful, să dea cu petrosin pe podele, să spele geamurile și uneori chiar să repare micile stricăciuni. Pînă la sfîrșitul anului, fiecare pionier și școlar va trebui să „treacă" pe la mătură, cîrpa de praf, ștersul geamurilor...

Acum, dacă vei păși pragul clasei, vei vedea cum în geamurile curate rîd vesele muștcatele. Peste puțin, la ferestre vor apărea și perdelușe.

Gurile... bune spun că se speră ca pînă în iunie 1960 să treacă la autodeservire mai multe clase.

Spicuiri dintr-un program de activitate

În programul de activitate al unității de pionieri, pe prima jumătate a anului școlar, sînt prevăzute o serie de acțiuni foarte interesante. Așa sînt cele două carnavaluri ținute în cinstea zilelor de 7 Noiembrie și 30 Decembrie, programul artistic pe care-l vor da la Atelierele „Hutilla Dezideriu", vizitarea a două fabrici, precum și angajamentul pionierilor de a lua sub patronaj căminul de copii al Combinatului „Gheorghe Gheorghiu-Dej".

În fiecare duminică dimineața, pionierii merg la film, la teatrul de păpuși, la teatru sau pur și simplu într-o excursie...

Pînă la 30 Decembrie, pionierii au adunat aproape 2.000 kg de fier vechi, 500 kg de ghindă, precum și maculatură. Pentru primăvară vor pregăti 50 de căsuțe pentru păsărele, pe care le vor agăța în copacii din pădurile de la marginea orașului.

ȘTEFAN RAINIS

Un veac de la nașterea lui A. P. Cehov

În sudul Uniunii Sovietice există un oraș pitoresc așezat pe malul Mării Negre, străjuit de crestele pleșuve ale unor munți gîrboviți de veacuri. Munții despart această Ialtă însorită și veselă de interiorul peninsulei Crimeea, și la adăpostul lor orașul se răsfață într-o climă dulce, mediteraneană. La marginea orașului, pe o stradelă coborînd în pantă, se întinde o grădină adăpostind o căsuță pe care o cunosc nu numai locuitorii Ialtei sau ai Uniunii Sovietice, dar și mulți, mulți oameni din lumea întreagă. E casa lui Anton Pavlovici Cehov. Unii au avut fericirea s-o viziteze, alții o cunosc numai din fotografii, alții din amintirile și povestirile contemporanilor, rudelor și prietenilor marelui scriitor rus. Totul în această casă—de la tăblița de aramă prinsă la intrare și purtînd gravată inscripția „A.P. Cehov", de la soneria de modă veche și pînă la felul cum sînt aranjate mobilele, cărțile în camere, — totul este păstrat ca în timpul vieții scriitorului. În această casă, din balconul căreia se deschide o minunată priveliște spre mare, în această grădină, în care fiecare floare, fiecare copac au fost sădiți și îngrijiți cu dragoste de scriitor, și-a petrecut Cehov ultimii ani ai vieții sale.

Anton Pavlovici Cehov cunoștea din copilărie ce-i sărăcia și îndurase toate nedreptățile și înjosirile la care cei mari și puternici supuneau pe cei slabi și săraci. Și nici o rază de lumină nu-i înseninase copilăria. Se trăgea dintr-o familie împovărată de copii, cu multe necazuri, griji și nevoi. Scriitorul însuși mărturisea mai tîrziu: „În copilărie eu n-am avut copilărie".

Devenit scriitor, Anton Pavlovici a închinat multe pagini oamenilor necăjiți, modești, durerilor și suferințelor care le întunecau viața. În schițele și nuvelele sale („Sala nr. 6", „Țăranii", „În rîpă", „Tristețe", „Volodea" și multe, multe altele care au fost adunate după moartea scriitorului în unsprezece volume), precum și în piesele sale „Pescărușul", „Trei surori", „Livada cu vișini", Cehov a arătat cît de nefericit era omul în Rusia țaristă, lume în care domneau exploatarea, nedreptatea. Totodată scrierile sale sînt pline de o adîncă dragoste pentru om, de convingerea că omul merită și trebuie să fie fericit. Lui Cehov îi aparțin cuvintele minunate: „În om totul trebuie să fie frumos".

Și multe pagini calde a scris Cehov despre cei cărora era convins că viitorul le va da o viață mai bună, mai senină, mai fericită: copiilor. El a înțeles, ca puțini alți scriitori, sufletul copiilor, și mai ales al copiilor necăjiți. Nu al celor ce plîng pentru o jucărie, ci al celor ce varsă lacrimi amare, izvorîte din obidă, din suferință, foame sau muncă peste puteri. Și dacă scriitorul era în genere un dușman al exploatării și asupririi, cu atît mai mult era un dușman al exploatării și asupririi copiilor.

Multe necazuri are de îndurat fetița Varea din schița „De-aș putea dormi". E mică, n-are decît 13 ani, dar muncește cît e ziulica de mare. Aleargă, roboțește, caută să facă totul pe placul stăpînilor și, drept răsplată, e mereu certată, ba chiar bătută. Sărmana Varea n-are voie nici măcar să doarmă, trebuie să legene copilul cel mic al stăpînilor.

Tot așa de necăjită este și viața orfanilor Fekla și Danilka (schița „O zi în pădure").

Anton Pavlovici Cehov a descris și jocurile copiilor („Un eveniment") și dragostea lor pentru animale („Kaștanka"), interesul lor pentru cărți („Băieții").

Anton Pavlovici Cehov învață pe copii să fie ascultători, să-și respecte părinții, să se deprindă cu munca, pentru ca în viitor să devină niște oameni adevărați, care să-și slujească țara și poporul.

Din casa de la Ialta, stăpînul ei, marele scriitor al poporului rus, a plecat de mult. Și viața s-a schimbat mult, mult de tot, de nerecunoscut, pe meleagurile unde trăise altădată Cehov. Lumea tristeței și a suferințelor a dispărut, și în locul ei înflorește în Uniunea Sovietică o viață senină și fericită.

TATIANA NICOLESCU

★ ★

N. R.: În această primă lună a anului se sărbătorește în toată lumea o sută de ani de la nașterea lui Anton Pavlovici Cehov. E un prilej să vă facem cunoscut cîte ceva din viața marelui scriitor rus și din acea parte a operei sale închinată vouă, copiilor. În acest sens publicăm fragmente din povestirea „Vanka" de A. P. Cehov.

VANKA

În noaptea de ajun a Anului nou, Vanka Jukov, un băiat de nouă ani care fusese dat, cu trei luni în urmă, să-şi facă ucenicia la cizmarul Aleahin, nu se mai culcă. După ce stăpînii şi calfele plecară la utrenie, Vanka scoase din dulapul cizmarului o sticluţă cu cerneală şi un condei cu peniţa ruginită, îşi aşeză apoi în faţă o foaie de hîrtie mototolită şi începu să scrie. Dar, înainte de a încondeia prima literă, băiatul îşi aruncă de cîteva ori privirea speriată spre uşă şi spre ferestre, după aceea se uită cu coada ochiului la icoana înnegrită, la dreapta şi la stînga căreia se înşirau rafturile cu calapoade, şi oftă adînc. Îşi aşezase hîrtia pe bancă, iar el se lăsase în genunchi în faţa ei.

„Dragă bunicule Konstantin Makarîci! — scria Vanka. Uite, îţi scriu o scrisoare... Că eu nu mai am nici tătucă, nici mămucă, numai pe tine te mai am... Să ştii, bunicule, că pe mine aseară m-au aruncat afară. Stăpînul m-a luat de păr, m-a scos în ogradă şi m-a bătut cu şpandîrul[1] fiindcă m-a furat somnul cînd legănam copilul în copaie. Iar mai zilele trecute stăpîna mi-a poruncit să curăţ o scrumbie, şi eu am început s-o curăţ de la coadă. Şi atunci dumneaei a luat scrumbia şi a început să mă plesnească peste obraz cu capul scrumbiei. Calfele îşi bat joc de mine, mă trimit la cîrciumă să le cumpăr votcă şi mă pun să fur castraveţi de la stăpîn, iar stăpînul mă bate cu ce-i vine la îndemînă. Cît despre mîncare, nu-mi dau mai nimic: dimineaţa pîine goală, la prînz coleaşă şi seara iar pîine goală. De ceai sau ciorbă nici pomeneală, cu aşa ceva se îndoapă numai stăpînii. De dormit, dorm în tindă, iar cînd plînge copilul apoi nu mai dorm de loc, că trebuie să-l legăn... Dragă bunicuţule, fă-ţi pomană şi ia-mă de aici! Du-mă acasă, în sat, că nu mai pot îndura... ia-mă de aici, că, de nu, să ştii că eu mă prăpădesc...“

Vanka simţi cum îi tremură buzele. Îşi şterse ochii cu pumnul murdar şi izbucni în plîns.

„Am să toc tabac pentru tine — scrise el mai departe... Dacă oi greşi, să mă pedepseşti fără milă. Iar dacă te-i necăji că am rămas fără slujbă, atunci am să mă rog de administrator să mă primească să-i văcsuiesc cizmele sau am să mă bag ajutor de văcar, în locul lui Fedka. Dragă bunicuţule, nu mai pot, nu mai pot, mă chinuiesc de moarte! Am vrut s-o şterg de aici şi s-o iau pe jos pînă în sat. Dar n-am cizme şi m-am temut de frig... Iar pentru binele ăsta, cînd oi creşte eu mare, am să te hrănesc şi n-am să las pe nimeni să te obijduiască.“

Vanka se înfioră, oftă şi-şi aţinti din nou privirea asupra ferestrei. Îşi aduse aminte că bunicul era cel care se ducea în fiecare an la pădure să aducă bradul pentru boieri şi că-l lua şi pe el... Bunicul icnea, icnea şi gerul şi, auzindu-i, icnea şi Vanka. Înainte de a se apuca să taie bradul, bunicul îşi fuma luleaua, trăgea tacticos tabac pe nas şi făcea glume pe seama lui Vaniuşka pentru că tremura de frig... Brazii tineri şi încărcaţi cu promoroacă stăteau nemişcaţi, aşteptînd parcă să vadă pe care dintre ei o să cadă năpasta. Deodată, un iepure trecea în goană, ca o săgeată, peste nămeţi... Bunicul nu se putea stăpîni să nu strige:

— Ţine-l, ţine-l... ţine-l!...

După ce tăia bradul, bunicul îl ducea la curte, şi cei de acolo începeau să-l împodobească.

„Vino, bunicule dragă — urmă Vanka... Îndură-te de mine, că-s orfan fără noroc, şi toţi mă bat, şi mi-e aşa de foame şi de dor, că nici nu pot să-ţi spun, şi plîng într-una. Iar mai zilele trecute stăpînul m-a pocnit aşa de tare cu calapodul peste cap, de am căzut jos şi abia am putut să-mi vin în fire. Vai şi amar de viaţa mea, că-i mai rea decît a unui cîine!... Şi-i mai trimit plecăciuni şi Olenei, şi lui Egorka cel strîmb, şi vizitiului, numai armonica mea să nu i-o dai nimănui. Rămîn nepotul tău Ivan Jukov şi să vii, dragă bunicule!“

Vanka împături foaia în patru şi o vîrî în plicul pe care-l cumpărase în ajun, cu o copeică... După ce se gîndi puţin, muie peniţa în cerneală şi scrise adresa:

„Bunicului, în sat la noi“.

Apoi se mai scărpină în cap, se mai gîndi şi adăugă: „Lui Konstantin Makarîci“. În sfîrşit, fericit că apucase a-şi scrie scrisoarea în linişte, Vanka îşi înhăţă căciula şi, fără să-şi mai ia şi cojocelul pe umeri, numai în cămaşă, ieşi repede în stradă...

Vînzătorii de la măcelărie, pe care îi întrebase în ajun, îi spuseră că scrisorile se vîră în cutiile poştale, de unde le iau şi le duc în toată ţara troicile poştei, mînate de surugii beţi, în clinchet de zurgălăi. Vanka o ţinu tot într-o fugă pînă la cea mai apropiată cutie poştală, vîrînd în deschizătură nepreţuita scrisoare...

---

[1] Curea de picior (unealtă de cizmărie) *(Nota edituriі rom.)*

Fiii lui moș Andrei

— POVESTE —

de Dimos Rendis

Moș Andrei avea niște mîini mari și pămîntii, cu palme crăpate și bătătorite, cu niște degete groase și noduroase. Un deget al lui era gros cît toate cele cinci degete ale unui copil la un loc. Zicea că i se îngroșaseră din pricina barosului, căci bătrînul fusese fierar.

Moș Andrei avea un surtuc din postav gros, mai bine zis fusese cîndva gros, că, de purtat ce-a fost în toate anotimpurile, postavul se subțiase și se rărise ca sita. Surtucul fusese albastru. Apoi s-au adunat pe el atîtea culori cîte petice.

A mai avut moș Andrei și trei fii: pe Niculaie, pe Mihai și pe Ioan. Trei flăcăi care învățaseră de la tatăl lor să mînuiască ciocanul, să potcovească armăsarii, să îndrepte osia carelor, să ascută secerile și să dreagă plugurile.

Mă veți întreba: moșul tău, cu degetele lui groase cu care mînuia atît de lesne uneltele, putea oare să mîngîie cu ele creștetul unui copil?

Și poate că mă veți mai întreba: de ce mai avea nevoie de surtucul ăla nenorocit? O haină atît de roasă putea oare să-i încălzească inima?

Și ce poate să facă un om cînd nu-i mai rămîn decît surtucul și degetele lui noduroase? — pentru că așa s-a și întîmplat. Asta era singura lui avere. Cei trei fii ai lui au pierit. Cel dintîi dintre ei îi spuse:

— Orice s-ar întîmpla, nu mă voi duce să mă războiesc cu rușii. Rușii nu ne sînt dușmani, de ce să pornim contra lor? și fiul rupse, întunecat, ordinul de chemare și nu se prezentă la mobilizare.

Fiul cel mare fugi și se ascunse în pădure. Peste cîteva luni, jandarmii i-au luat urma și l-au omorît pentru că n-a vrut să se supună.

Ceilalți doi fii spuseră:

— Tată, pe fratele cel mare l-am pierdut. Ne ducem să vedem cine-i vinovat de moartea lui și nu-l vom lăsa pe făptaș nepedepsit.

Nu trecu mult timp după aceea și-n sat se auzi că fasciștii omorîseră și pe ceilalți fii ai lui moș Andrei. Flăcăii aruncaseră în aer o mașină de-a hitleriștilor.

Bătrînul alergă să găsească trupurile fiilor săi, dar nu găsi în locul acela decît cîteva pete de sînge care se culcaseră în praf să-și găsească acolo odihna. Erau numai puține pete de sînge. Fasciștii luaseră trupurile băieților cu ei pentru ca să însemne cu sîngele flăcăilor tot drumul, care trecea prin multe sate, ca oamenii să se învețe minte și să nu se mai răzvrătească asupră-le.

Moș Andrei s-a aplecat. Și-a vîrît degetele groase sub pătura de praf pe care se aflau picăturile de sînge și a îngropat mîna aceea de praf lîngă peretele coșcovit al fierăriei. Apoi bătrînul, înșfăcînd barosul, a ieșit în piața satului:

— Hei, oameni buni, strigă el, cu chipul schimbat de amărăciune.

Oamenii s-au adunat în jurul lui să-l asculte.

— Priviți acest baros! Pînă acum cădea numai asupra fierului. De acum înainte o să cadă asupra tuturor celor care ne omoară fiii și ne țin în întuneric.

Peste cîtăva vreme fu arestat și moș Andrei.

Într-o zi de primăvară, în curtea închisorii,

sub un copac chircit, care se încăpăţînase să crească pe palma aceea de pămînt umedă şi rece, moş Andrei găsi trei pui de vrabie căzuţi din cuib. Bătrînului i se făcu milă văzîndu-i cum tremură golaşi şi flămînzi şi se aplecă să-i ridice. Mîinile lui greoaie, cu degete noduroase, păreau neputincioase să facă o muncă atît de delicată. Bătrînului îi veni greu pînă să se hotărască cum să apuce vietăţile acelea firave fără să le strivească picioruşele subţiri sau aripioarele. Era ca şi cînd ar fi trebuit să facă o broderie fină şi se temea ca acul prea subţire să nu i se rătăcească printre degete.

Şi totuşi peste puţin cei trei pui se aflau în căuşul palmelor lui bătucite. Puii de vrabie tremurau, şi bătăile speriate ale inimii lor mici se strecurau prin crăpăturile palmei în făptura omului, înfiorîndu-l.

— Nu vă fie frică, puişorilor, vă iau cu mine. O să vă dau şi cîte un nume, şopti bătrînul, pe tine te va chema Niculaie, tu te vei numi Mihai, iar tu — Ioan.

Puii se lipiră de căuşul palmelor lui şi adormiră.

Moş Andrei îi luă pe ascuns în temniţa lui şi le făcu o colivie. La început îi veni greu. Trebuia să le deschidă pliscurile să-i hrănească cu firimituri de pîine, cu viermişori şi musculiţe.

Cu timpul, puii au crescut, şi bătrînul, într-o dimineaţă, le-a dat drumul să zboare. Seara, cînd deţinuţii îşi făceau plimbarea în curte, puii au zărit surtucul peticit al bătrînului, au coborît din zbor şi s-au aşezat pe umerii lui să se odihnească după hoinăreala de peste zi. Şi aşa vrăbiuţele se întorceau în fiecare seară.

★

Într-o zi, fasciştii duseră un grup de deţinuţi spre plutonul de execuţie. Printre ei se afla şi moş Andrei.

Bătrînul plecase întristat că n-avusese timp să-şi ia rămas bun de la vrăbiuţele lui, care erau plecate. Înainte de a ieşi din temniţă, îi spuse tovarăşului său:

— Prietene, îţi las surtucul meu, să-ţi ţină de cald, şi te rog să ai grijă de copiii mei...

... Seara tovarăşul de celulă al lui moş Andrei ieşi să cheme vrăbiuţele. Ele se roteau deasupra deţinuţilor căutîndu-l pe bătrîn, scormonind fiece ungher. În noaptea aceea, vrăbiuţele înnoptară în copac. La fel s-a întîmplat în a doua şi a treia noapte.

Tovarăşul lui moş Andrei se simţea singur. Singurătatea îl apăsa şi amărăciunea lui îi făcu frig. Aşa se făcu că seara ieşi la plimbare punîndu-şi pe umeri surtucul bătrînului. Rotindu-se deasupra curţii, vrăbiuţele au zărit surtucul şi s-au aşezat pe umerii omului. Şi omului i s-a încălzit inima.

Desen: Gh. ADOC

Traducere de ELENA DRAGOŞ

ÎNTR-O NOAPTE

Povestire de ŞTEFAN ZAIDES

În gară, lume multă; zăpăciţi de atîta larmă, cei trei se retraseră repede într-un compartiment. Îşi ridicară gulerele de blană ale paltoanelor şi se prefăcură a dormi.

De fapt, Cernătescu — cel mai vîrstnic dintre ei — se gîndea dacă or să dea greş cu „persoana indicată" sau nu. I se spusese simplu: „Mergi la Răscrucea şi-l cauţi pe GrigoreAlbuleţ. Se pare că ăsta s-a cam rupt de sat. Dar ar fi bine să mai cercetezi cam ce zic oamenii despre el...".

Acum, stînd cu ochii închişi, Cernătescu se gîndea la toate acestea. Da, era uşor de zis: „Cercetează ce zic oamenii despre el... ". Dar cum? Cum să intri aşa, nitam-nisam, cu omul în vorbă?! Te priveşte imediat bănuitor şi... Mai ales aci, pe graniţă...

La prima haltă, doi ţărani voinici, mai în vîrstă, trăgînd după ei un sac greu, intrară în compartiment. Se aşezară pe bancă şi, aprinzînd ţigările, se apucară la taifas.

Cernătescu se prefăcu şi el dornic de-o vorbă; gustul pentru taifas al celor doi îl ajută şi intră şi el în discuţie.

— Nu vă fie cu supărare, sînteţi de prin partea locului?

— De pe-aci... Din Răstoaca.

— Aha. Ştiu pe acolo... minţi el. Nu-l cunoaşteţi cumva pe Oacheşu?... E dintr-o comună de lîngă Răstoaca!

Ţăranul dădu din umeri — nu-l ştia.

— Grigore Albuleţ, din Răscrucea...

— A, păi zi-i aşa. P-ăsta-l ştiu, am copilărit cu tată-său.

Omul se aşeză mai temeinic pe bancă, gata să spună tot ce ştia, cu atît mai mult cu cît se vedea cît de colo că Oacheşu nu-i era la inimă.

— Cam iabraş Grigore ăsta. Poate nu ţi-o place, da' nu-i de loc la sufletu' oamenilor. Vezi dumneata? S-a rupt într-atîta de sat, încît e singuru' din toată Răscrucea care n-a vrut să intre în colectivă... Au fost oamenii de nu ştiu cîte ori pe la el. I-a primit prosteşte în cîmpul din faţa casei. Iar la cîte i-au tot zis vecinii, el a răspuns una şi bună: „Nu mă scriu, şi pace...".

— Al dracu', încăpăţînat. Neam de-al lu' Albuleţ, de! rosti .înciudat celălalt ţăran.

— ...Pă ăla al lu' Vînătoru, pă Ghiţă, zice că l-a şi bătut. Nu ştiu ce naiba i-a zis ăla pe cînd erau la un pahar, că Grigore l-a sorcovit rău. De nu sărea Mătăsaru...

Trenul scîrţîi lung din frîne, se zbătu avan la macazuri şi dădu semn că se opreşte. Ţăranii se uitară iute pe fereastră, zăriră numele staţiei şi se ridicară grăbiţi.

— Hai, că-i Oziştea... Mănăceştii e prima şi coborîm.

Luară sacul în spinare şi se strecurară în culoar.

★

...Uliţele largi, şui, adormite sub blăni de omăt moi şi groase cît casa erau pustii. Doar viscolul aprig se plimba în voie,năuc. Cei trei mergeau feriţi pe sub garduri şi pe sub troiene. La o casă mai retrasă se opriră. Intrară în ogradă. Doi se strecurară în grajd, iar al treilea izbi puternic cu pistolul în uşa nouă. O geană de lumină se ivi timidă; numai în cămaşă de noapte, un om tînăr se arătă în prag.

Necunoscutul se prăvăli aproape în casă. Dădu bună seara, dar gospodarul nu-i răspunse. Îl privi aspru şi bănuitor pe sub sprîncenele stufoase şi-l pofti morocănos în odaia de alături.

Necunoscutul se scutură de zăpadă lîngă soba mare şi încinsă. Rîse silit, se uită prin cameră, se uită spre fereastră, apoi, prinzînd privirea tînărului, grăi:

— Dumitale îţi spune... Albuleţ?! Zis şi Oacheşu!...

— Aşa...

— Mie îmi zice... Cernătescu. Poţi să-mi spui însă cum te-o tăia capul! Important e să ne înţelegem...

Grigore îl privi într-un fel anume, ciudat, privire al cărei tîlc omul din faţa lui nu putu să-l înţeleagă nicicum. Spuse morocănos:

— Mda... Ne-om înţelege de-o fi de înţeles...

Necunoscutului îi plăcu felul de a fi al tînărului. Stacojiu la faţă — începuse să-l toropească căldura — îşi descheie şuba şi se adresă mieros lui Grigore:

— Dacă mă ajuţi, te fac om pentru cît ăi trăi... Îţi dau bani... Bani mulţi, înţelegi? Mulţi de tot! Cît n-ai visat că poţi avea vreodată. Numai cu o condiţie, bineînţeles: să mă ajuţi. Vreau să trec frontiera, să scap de aci!...

— Păi, scapă! De ce-mi spui mie?!

— Pentru ca vreau sa mă ajuţi!

— Să te ajut? Da' dacă te „ajut" și te dau pe mîna grănicerilor?!

— Mușcă-ți limba. Ești nebun? Ce-ai avea de cîștigat?

Grigore se săltă brusc de pe scaun. Statura sa de uriaș îl făcu pe necunoscut să dea cîțiva pași înapoi și să scoată pistolul. Dar Grigore nu făcu nimic. Se uită numai la femeia care zvîcnise speriată în pat și-și strînsese la piept copilul, apoi se așeză iarăși.

Brusc îi trecu prin minte: „Ia să-l întreb ce vrea?".

— Vrei să te trec eu granița?

— Ei, vezi? Îmi placi... rîse străinul. Intri direct în subiect. Da, vreau să trec granița.

Grigore se frămîntă greoi pe scaun, trase un fum din țigara pe care și-o aprinsese, apoi spuse liniștit:

— Și cît zici că-mi dai?

— Zece mii!

Grigore dădu din cap:

— Primesc. Dar, să știi, eu nu cunosc drumul spre granită, că sînt de loc cu trei sate mai dinăuntru... Știu însă pe unul aci în sat — el face asemenea afaceri. Dacă mai pui zece mii... să zicem că te-om duce.

— Ești nebun? se înfurie necunoscutul.

— Nu-s, dar zece mii îs ale mele. Te-am găzduit? Se cheamă că-ți sînt complice. Așa că...

— Ia spune-mi, îl întrebă necunoscutul pe neașteptate, stă departe consăteanul dumitale?

— Nu tocmai...

— Poți fi cu el aci într-o oră?

— Pot.

— Atunci facem tîrgul. Numai, știi ce, vreau treabă bună: repede, pe tăcute! Să iasă totul cu bine.

— Atunci... plec?

— Da. E ceasul două. Pînă la trei...

Grigore se ridică, își luă gheba groasă de lînă și dădu să iasă.

— Stai! îl opri necunoscutul. Nu se poate să mergi de capul tău, o să vină careva dintre noi cu tine.

Străbătu încăperea și ciocăni de trei ori în geam. Peste o clipă pătrunse în cameră un om înalt, cu căciulă mițoasă pe cap și cu fața smeadă arsă de ger.

— Spolea, i se adresă necunoscutul, ai să mergi cu dînsul în sat, să mi-l aduceți pe... și se aplecă la urechea lui șoptindu-i ceva.

★

Viscolul se învîrtoja turbat în jurul lor, îi împroșca cu omăt, îi făcea să lupte din răsputeri împotriva furiei sale oarbe.

Casele se răreau tot mai mult, semn că marginea satului era undeva pe aproape. O bănuială începu a nu-i da pace lui Spolea. Îl cuprinse spaima că i s-ar putea întîmpla ceva, dar se încurajă singur; înjurîndu-l șoptit, printre dinți, pe Cernătescu, își spuse că trebuie să aibă totuși încredere în el.

Prin fumul viscolului se profila tot mai clar silueta unei clădiri arătoase. Un junghi parcă-l săgetă pe Spolea și, automat, gîndi că Grigore îl duce spre pichet. Îl opri împingîndu-l între coaste cu pistolul.

— Încotro mă duci?

Tînărul se întoarse nedumerit parcă.

— La Gușiță... spuse calm.

— Care Gușiță? Îți bați joc?

— Ce bătaie de joc, frățioare? Te duc la Gușiță, călăuza... Stă aci, în marginea asta de sat.

— Și clădirea ce se vede?

— Aia? Și Grigore, împungînd cu degetul spre pichetul care se vedea la o sută de pași în față, se gîndi cum să-l mintă pe Spolea sau să se descotorosească de el. Gîndi să-i spună de-a dreptul:

— Aia-i casa pichetului...

— Atunci cum mă duci într-acolo, nenorocitule?

— N-o să ne vadă sentinela...

Spunînd acestea, Grigore se repezi la bandit, dar Spolea se feri înlături, și Grigore se prăbuși în zăpadă. Se ridică iute și-o porni în goană pe urmele lui Spolea. Mai voinic ca acesta, îl ajunse. Strigă gîfîind:

— Stai, spurcăciune!

Îl apucă de gulerul hainei și-l trase spre el. Spolea însă se întoarse și-și înfipse jungherul în umărul urmăritorului. Era prea tîrziu. Pumnul greu, ca de fier, al tînărului îl izbi necruțător în tîmplă, și Spolea se prăbuși o dată cu Grigore...

★

Nu știa de cît timp se tîra. Umărul îl durea groaznic și rana îi sîngera. Îi vîjîia capul și se simțea sfîrșit de puteri.

Se trezise din leșin și privise aiurit în jur. Nu știa nici ce-i cu el și nici de ce se afla așa, culcat, în omăt. Îl zărise alături pe Spolea și-și amintise totul. Dădu să se ridice, dar o durere îngrozitoare în umăr îl țintui locului. Învinsese totuși chinul durerii și se săltase în mîini. Îi luase pistolul lui Spolea, și răceala mîinii acestuia îl înfiorase. Îi privise fața încremenită într-o grimasă de spaimă. Oare îl omorîse? Sau era numai leșinat...

Dar timpul trecea. Oare cîte minute zăcuse fără cunoștință? Se gîndi că pe Spolea, oricum, nu-l putea lăsa acolo. Dacă era leșinat, s-ar fi putut trezi și i-ar fi înștiințat pe ceilalți. Atunci totul ar fi fost zadarnic... Bandiții ar fi fugit... Femeia lui... copilul — uciși... El...

Începu să se tîrască spre pichet. Un metru, doi... Încă unul... Două dîre adînci rămîneau săpate în albul zăpezii — urma lui și a lui Spolea.

Pichetul se zărea tot mai aproape. „Iată-l... Încă puțin... O clipă numai de-ar mai întîrzia leșinul... Da, da — o clipă... Cît de mult înseamnă uneori o clipă în viața omului... Încă o clipă și aș fi la zece pași în fața sentinelei..."

O ceață lăptoasă, tot mai cenușie i se așternu în priviri. Mai făcu o ultimă încercare și deodată rămase locului, în zăpadă.

★

Un sanitar tînăr, un băiețandru în haine militare, sta lîngă Grigore și-i pansa grăbit rănile.

Căpitanul Simionescu, pe care Grigore îl cunoștea, se afla alături, pe un scaun. Zărindu-l că-și revine, se apropie de pat.

—Spune-mi, tovarășe Grigore... Spune-mi, e cazul să ne grăbim?

Grigore ceru un pahar cu apă, îl bău pe nerăsuflate, cu lăcomie, apoi îi împărtăși ofițerului tot.

Cînd sanitarul fu gata cu pansamentul, Grigore își îmbrăcă gheba. Căpitanul îl pofti în biroul său, îl întrebă:

— Ce zici, te simți în stare să le jucăm bandiților o festă?...

★

Cei doi grăniceri — unul îmbrăcat în hainele lui Spolea, celălalt în straie țărănești — îl duceau de braț pe Grigore.

Vancea primise ordin de la „șef" și acum sta la poartă, veghind. Îi zări pe cei trei abia cînd aceștia se apropiară. Se grăbi spre presupusul Spolea și, arătîndu-i-l pe Grigore, întrebă:

— Ce i s-a întîmplat ăstuia? A dat să fugă și l-ați...

Dar cînd fu la doi pași Drăghici îl somă șuierînd:

— Să nu faci o mișcare că...

... Grigore bătu în ușă, după consemn, și imediat, de partea cealaltă a ușii, se auzi zvon de pași. Apoi cineva, contrar așteptărilor, întări zăvorul ușii.

— Ce faci, nu deschizi? întrebă Grigore calm.

— Ba da, numai să-mi dea Spolea parola.

— Nu se poate. Domnul Spolea a rămas la poartă. Pîndește...

— Să vină Spolea!...

— Cernătescu bănuie totul, tovarășe Drăghici, îi șopti Grigore grănicerului.

Atunci Drăghici nu mai avu încotro. Spuse amenințător:

— Uite ce-i, dom'le Cernătescu. Amîndoi oamenii dumitale sînt în mîinile noastre. Predă-te, ce rost mai are să te vitejești?...

Ca răspuns, de dincolo răsună o împușcătură, și glonțul se opri în ușa masivă. Glasul lui Cernătescu, care voia să pară tăios, dar care avea o notă tremurată, vesti:

— Dacă nu mă lăsați să plec, arunc casa în aer!

Se așternu o tăcere adîncă, și Grigore simți dintr-o dată cum i se zbate inima în piept ca unei păsări rănite. Se agăță desperat de brațul lui Drăghici, strîngîndu-l într-o încleștare de fier.

— Ce să fac, tovarășe Drăghici. E copilul... și femeia... Sînt în puterea lui... Broboane mari de sudoare îi acoperiră fruntea. O paloare de mort i se așternu pe față. Iar cînd din casă se auzi un strigăt temător de femeie Grigore buși cu trupul său mătăhălos ușa, care nu cedă, și de durerea izbiturii se prăbuși leșinat.

...Drăghici sărise pe geamul care se prăbușise în țăndări; rafala din pistolul lui Cernătescu însă își nimerise ținta, și acum grănicerul zăcea la pămînt. Zărindu-l căzut, banditul avu un moment de ezitare. Într-o străfulgerare de-o clipită se gîndi: „L-am omorît?! Oare o fi fost singur? Ce-i cu Albuleț?". Zvîcni spre fereastră. Privi afară, în întunericul de smoală, și-l cuprinse frica. Încotro s-o apuce? Se sui pe prichiciul ferestrei și sări în omăt. Dar în clipa în care simți sub picioare pămîntul avu impresia că asupra lui s-a prăvălit un munte. Pînă să se dezmeticească ce se întîmplă cu el se trezi dezarmat și împins către peretele casei. O voce puternică îl făcu să tresară:

— Te avertizez că la cea mai mică mișcare...

Ultimele cuvinte ale grănicerului Florea Cernătescu nu le mai înțelese. Soseau ceilalți grăniceri de la pichet.

Cînd aceștia se apropiară, Cernătescu înțelese că pentru el ultima carte a fost jucată. Cu glasul sugrumat de spaimă începu să se tîrască la picioarele ofițerului implorîndu-l:

— Tovarășe... Domnule ofițer! Vă rog... Iertare!... Să nu mă împușcați... Să nu... Să...

Ofițerul se feri în lături cu scîrbă. Spuse:

— N-ai nici o teamă, nu ți se va clinti nici un fir de păr. Răsplata pentru nelegiuirile tale ți-o va hotărî justiția...

Îl duseră pe Cernătescu și-l așezară într-o sanie, lîngă celălalt bandit.

★

Viscolul parcă se mai potolise. Peste sat, cerul se înseninase și miriadele de stele scăpărau spre asfințire. În uliță, grănicerii se pregăteau de plecare. Ofițerul rămase mai la urmă.

— Ai fost strașnic, tovarășe Grigore! Nu-i vorbă, ai și riscat mult!... O singură scăpare și banditii ți-ar fi ucis femeia și copilul... Poate că n-ai fi scăpat nici dumneata...

Acum cum te simți? Ți-ai mai revenit?!

— Puțin. Simt totuși că durerea din umăr mă topește...

— Ai pierdut mult sînge, asta-i... O să-ți trimit doctorul.

— ...Îmi pare rău de tovarășul Drăghici...

— Da, el e rănit grav...

Se făcu o clipă de tăcere. Apoi, vădit stingherit, ofițerul spuse:

— Mîine, cînd o afla satul... Mulți nu mai știau ce să creadă de dumneata. De cînd cu colectiva...

— De asta o să-i lămuresc eu! zîmbi Grigore. Apoi, după ce se frămîntă o vreme cînd pe un picior, cînd pe altul: De nu veneau bestiile astea să-mi strice somnul... mă sculam de cu zori și duceam cererea lui Gulai, președintele colectivei... Așa... Dar nu-i bai, că acum oi trimite femeia. S-a lămurit și ea, de!

— Bine, bine... Mă bucur totuși că n-a fost pe-a lor.

— N-am fost noi ce-au crezut dumnealor. Credeau că pentru aste zece mii, că, uitai să vi le dau (și Grigore puse în palmele grănicerului teancul de bani), o să-mi vînd eu țara... No, ziua bună!

— Somn dulce! îi ură și ofițerul, apucînd în susul uliței.

Grigore surîse vesel la amintirea unui gînd și se întoarse în casă.

Trecuse o noapte...

CÎTE CEVA DESPRE O ADUNARE PIONIEREASCĂ

Cine nu știe că planul zilei este o foaie de hîrtie pe care un școlar vrednic își împarte ziua ca să-i rămînă timp de învățătură și de joacă. Și totuși, cu ochii mei am văzut cum planul zilei prinde viață, începe a vorbi. Și asta s-a întîmplat la o adunare pionierească închinată învățăturii în clasa a VII-a de la Școala de 7 ani nr. 5 din Craiova. Adunarea s-a deschis cu un dialog viu între planul zilei (rol interpretat de un pionier) și Șaita Dan.

— Prietene, îi spunea planul zilei lui Dan, care tocmai se pregătea să înceapă lecțiile cu un desen ușor, ai grijă, fă-ți întîi lecțiile mai grele.

— Oh, tare aș mai avea chef de fotbal, replica Dan.

La care planul răspundea:

— Dacă lucrezi bine, îți va rămîne și timp de joacă!...

Dan își asculta prietenul, pe nume „planul zilei", și lucrul mergea strună. Iată însă că deodată apăru în fața detașamentului Mărășescu Alexandru, care puse pionierilor următoarea problemă:

— Oare este de ajuns să ai un plan al zilei? Nu, eu cred că nu... Se mai cere să ai voință, să ți-l îndeplinești. În general, eu cred că voința ajută mult la învățătură. De aceea, eu îmi călesc voința... Acum vreo cîteva zile îmi scriam la romînă. Masa la care lucrez este chiar lîngă fereastră. Aud deodată un fluierat. Era Dumitrescu. Fluieratul lui, de două ori scurt și o dată lung, îl recunosc dintr-o mie. Mă uit pe fereastră, chiar el era. Îmi arăta mingea și-mi făcea semn să vin afară. Tare m-am simțit ispitit să mă duc. Și totuși mi-am spus: „Nu!" Și „nu" a rămas. Mi-am impus voința și n-am plecat pînă nu mi-am terminat lecțiile. Așa fac totdeauna, oricît de greu mi-ar veni.

Pe locul său, Chiriac începu să se foiască neliniștit:

— Cer cuvîntul, spuse el... Acum pricep eu de ce reușește Alexandru să ia note bune... Pe mine mă ceartă toți, mereu: mama — acasă; la școală — tovarășii profesori, colegii. Sînt tare necăjit: am 4 la istorie, 4 la geografie, 4 la franceză. Și cine poate garanta că nu voi mai primi și alți 4? Mama spune că n-am voință, de aceea am note proaste. Și poate că așa și este. Mă pregătesc, de pildă, să iau geografia să învăț și m-apuc să citesc. Lîngă mine se află și cartea „Generalul Dovator" — sau o altă carte! Fiindcă, știți, mie îmi plac cărțile care vorbesc despre fapte eroice. Îmi spun atunci: „Las' că citesc numai o singură pagină de povestire, pe urmă o las și mă apuc de învățat". Citesc o pagină, apoi încă una, și încă una, pînă se face ora să plec la școală. Abia atunci văd că nu mi-am făcut nici o lecție. Bineînțeles, la școală iau note proaste. Îmi dau seama că sînt un om fără voință, asta e, ce să fac? I-am ascultat pe Mărășescu și pe Dan. Am să încep să fac și eu ca ei. Vă promit! Să vedem numai dacă am să reușesc.

— Păi, încearcă, noi o să te ajutăm! adăugară cei doi într-un glas.

Băieții erau totuși supărați pe Chiriac. Eroii pe care îi îndrăgește el atît de mult sînt oameni cu voință de fier. Chiriac ar putea să învețe măcar atît aflîndu-le viața, faptele.

Rizea Mărgărit a povestit cum învață el la matematică. Nu-i de mirare că tot detașamentul l-a urmărit cu atenție. Este știut doar că e cel mai bun matematician din clasă. El a explicat că învață întîi teoremele, pe care numai după aceea le aplică la probleme. Apoi își face toate calculele pe maculator și le trece pe caiet numai după ce le verifică.

Cînd a luat cuvîntul, președintele de detașament l-a întrebat direct pe Dinu Vasile:

— Tu de ce ai numai note de 5 și 6? Te mulțumesc oare notele astea? Dacă poți să iei nota 6 înseamnă că poți să te ridici și la 8, numai dă-ți silința mai mult!...

Dinu, care s-a văzut luat prin surprindere, nu prea se simțea în apele lui. Ce-ar fi putut răspunde? Că-și face lecțiile la repezeală? ...Că nu pătrunde adînc înțelesul celor învățate? ...Că-și spune în sinea lui: „Las' că un 5 de trecere tot iau eu!?!"

În schimb, pionierii i-au spus-o de la obraz.

— Să termini cu treaba de mîntuială! Mai tîrziu o să-ți pară rău.

Colegii îl iubesc foarte mult pe Șerbănică Gavril. Se știe că atunci cînd face el o propunere sau spune ceva, totdeauna chibzuiește bine. De aceea, și de data aceasta, cînd a cerut cuvîntul, pionierii s-au bucurat.

— Eu aș vrea să fim primii din școală pe pieptul cărora să strălucească o steluță roșie, distincția pionierească! a spus el. Pentru asta trebuie să învățăm, să obținem medii peste 7 la toate obiectele, iar la purtare — 10. Deci, în clasa noastră să nu mai fie nici un pionier, nici un școlar sub nota 7! Vreți? Cred că nu e așa greu. Voință s-avem! Dacă vreți, haideți să propunem lucruri care să ne ajute să împlinim ceea ce am hotărît!...

Și propunerile, consemnate în programul de activități al detașamentului, sunau așa:

„Să fie ajutați: Rotaru Constantin de către Șerbănică, iar Dan s-o ajute pe Grigorescu Marcela."

„Să facem o gazetă satirică «Bondarul» și să-i criticăm pe codași."

„Să se facă un panou de onoare al clasei, cu fruntașii la învățătură."

„Echipa artistică a clasei să dea programe în cinstea elevilor fruntași."

„Să satirizăm codașii."

Adunarea se putea încheia acum. Dar nu fără cîntec. Așa că pionierii au cîntat un cîntec cu cuvintele alcătuite de ei, anume pentru această adunare:

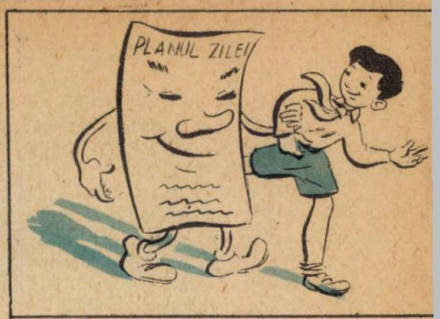

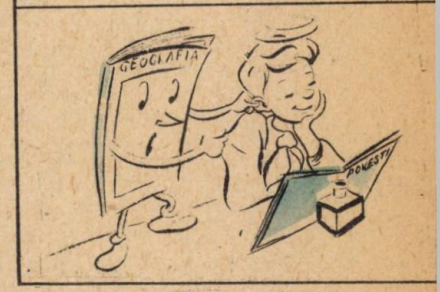

„Pionieri și pioniere
Din acest detașament,
Adunarea noastră de astăzi
Și-a luat un angajament:
S-ajute la-nvățătură
Pe cei ce mai lîncezesc.
Notele mai mici de șapte,
Care mai se-obișnuiesc.
Să dispară-ndată toate!
Pionierii — așa doresc!
Ce frumoasă va fi ziua
Cînd pe pieptul tuturor
Străluci-va o steluță,
Rod al muncii cu mult spor.
Și vor fi fruntași la carte
Toți de la a VII-a A...
Primii din această școală
Să primim distincția!"

*

Și cu toate acestea adunarea nu se încheiase. Într-un colț al clasei se afla o expoziție de caiete. Și fiindcă fuseseră invitați președinți de detașamente din celelalte clase, tovarășul director și alți tovarăși profesori s-au îndreptat cu toții să vadă expoziția. Au admirat caiete ordonate, cu teme frumos scrise, caiete de notițe unde dintr-o privire înțelegi firul lecției, caiete de geografie îngrijite. Numai după aceea a fost socotită adunarea încheiată.

B. CARAGIALE

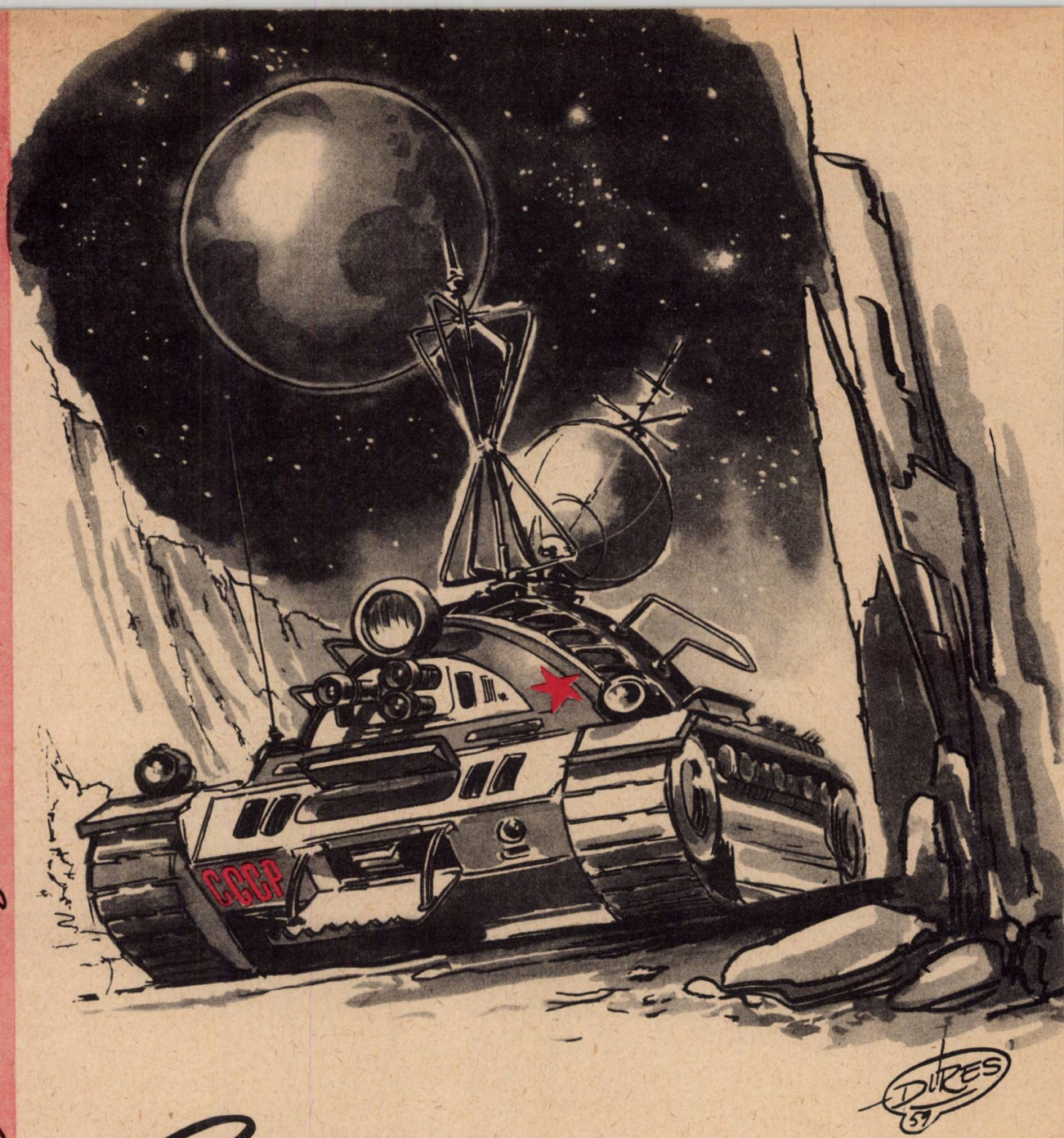

Etapa următoare

Acum, cînd cea de-a treia rachetă cosmică a fost lansată, cînd datele ştiinţifice pe care le-a transmis sînt prelucrate şi cînd avem la dispoziţie prima fotografie a emisferei lunare invizibile pentru pămînteni, aşteptăm cu nerăbdare etapa următoare de cercetări cosmice.

Toate explorările Lunii de pînă acum au studiat spaţiul din vecinătatea ei. Aceste cercetări sînt foarte importante — ele ne dau informaţii despre suprafaţa Lunii. Pentru a studia în mod temeinic Luna, oamenii de ştiinţă sovietici vor trimite acolo un laborator mobil, care, înzestrat cu aparate automate, să cerceteze condiţiile de acolo, compoziţia chimică a rocilor, duritatea, originea lor şi să „raporteze" pe Pămînt cele aflate.

O primă problemă a acestei operaţii este aselenizarea laboratorului, care trebuie să se facă foarte încet pentru a nu avaria aparatele de bord. Pentru aceasta, laboratorul trebuie condus pînă la destinaţie de o rachetă în aşa fel comandată, încît prin jeturile reactive îndreptate împotriva direcţiei de deplasare să-i frîneze căderea, opunîndu-se forţei de atracţie a Lunii. O dată aşezată pe suprafaţa ei, din rachetă se va desprinde un container aşezat pe şenile care va înainta încet „pipăind" tot ce iese în cale cu ajutorul aparatelor special construite. Din cînd în cînd, se va opri, îşi va întinde ca un robot unul din braţele invizibile pînă atunci, va lua o probă din sol, o va „gusta", o va

„mirosi" (o va analiza, deci) și va transmite rezultatele pe Pămînt. Analiza se va face probabil pe cale electrochimică și, eventual, pe cale spectroscopică, cu ajutorul unei scîntei electrice.

Există posibilitatea ca noi să putem privi de pe Pămînt, cu ajutorul unui sistem de televiziune instalat în interiorul containerului și condus prin radio de pe Pămînt, operație destul de dificilă, dar nu și imposibilă.

Apoi, cu ajutorul ultrasunetelor, se va sonda în adîncime solul lunar. În felul acesta vom afla dacă Luna are sau nu un strat de praf — cum se presupune —, care este grosimea lui și ce compoziție au rocile lunare. Vom mai afla compoziția atmosferei lunare — aproape inexistentă — și vom lămuri, probabil, originea munților lunari.

Toate aceste date vor fi înregistrate și „memorate" de creierul electronic al containerului, care, în anumite momente — cu ajutorul unui radioemițător alimentat atît la baterii solare cît și la baterii chimice —, va transmite pe Pămînt toate aceste înregistrări.

Și astfel, cu mult înainte ca omul să ajungă pe Lună, laboratorul lunar automat îi va deschide drumurile.

POP TAȚIAN
muzeograf principal al Observatorului astronomic popular din București

DE CE CONTAINERUL CELEI DE-A DOUA RACHETE COSMICE SOVIETICE A FOST DEZINFECTAT?

Este cunoscut faptul că Luna are condiții nefavorabile existenței și dezvoltării vieții. Într-adevăr, ea este aproape cu totul lipsită de atmosferă și de apă, iar temperatura variază între +150° ziua (lunară) și —150° noaptea. Totuși, aceste condiții nu sînt cu totul imposibile pentru unele forme inferioare de viață, cu atît mai mult pentru unele microorganisme (forme de viață microscopice) care rezistă atît la temperaturi foarte mari cît și la cele foarte scăzute. Avînd în vedere această rezistență neobișnuită a microorganismelor, savanții sovietici au decis să introducă în containerul — care avea drept destinație Luna — un dispozitiv automat de sterilizare. La contactul containerului cu Luna, **dispozitivul s-a declanșat, stropind absolut toate piesele pămîntești cu o soluție sterilizatoare, pentru a ucide eventualele microorganisme terestre.** Altfel, în viitoarele cercetări care vor fi făcute pe Lună, proveniența lunară sau terestră a microorganismelor ar fi fost greu de stabilit. Or, pentru noi, pămîntenii, descoperirea unor microorganisme pe acest astru ar însemna un indiciu asupra existenței și evoluției vieții, asupra cunoașterii trecutului și, eventual, a viitorului Lunii.

MIC DICȚIONAR ASTRONAUTIC

1 — **ASTRONAUTICĂ:** știința zborurilor cosmice.

2 — **ORBITĂ:** traiectoria închisă („drumul") a unei planete sau comete în jurul Soarelui, a Soarelui în jurul centrului Căii Laptelui, a unui satelit artificial în jurul Pămîntului sau în jurul Soarelui...

3 — **ASELENIZARE (ALUNIZARE):** acțiunea de a atinge suprafața Lunii, cu o rachetă, de pildă. Cuvîntul derivă de la SELENE, vechea denumire a Lunii, și are același înțeles cu noțiunea **aterizare** (TERRA înseamnă Pămînt). Dacă ne referim la atingerea altor planete ale sistemului solar, noțiunile asemănătoare sînt, după denumirile acelor aștri: **amartizare, avenusizare, amercurizare...**

Gîndiți-vă: între orbitele cărora planete își are orbita prima rachetă cosmică sovietică? Ce alte orbite întretaie ea?

Și acum, o problemă pentru voi: care este distanța la apogeu a celei de-a doua rachete cosmice sovietice?

Amintiți-vă: care este perigeul primei rachete cosmice sovietice lansate la 2 ianuarie 1959

Răspundeți: care este perioada exactă de revoluție a Pămîntului? Dar a celei de-a doua rachete cosmice sovietice care a atins Luna?

(Răspunsurile la problemele ridicate vor fi trimise redacției, care va comunica apoi soluțiile corecte)

4 — **APOGEU:** se numește punctul de pe orbita unui astru situat la depărtarea cea mai mare de planeta noastră. De pildă, stația interplanetară automată sovietică a ocolit Luna, depărtîndu-se apoi de ea și de Pămînt la distanța aproximativă de 483.000 km de Pămînt, pentru a se apropia mai apoi la distanțe din ce în ce mai mici. Spunem în acest caz că 483.000 km reprezintă distanța la **apogeu a stației cosmice.**

5 — **PERIGEU:** punctul de pe orbita unui corp ceresc situat la cea mai mică distanță de Pămînt. De pildă, în primul său ocol în jurul planetei noastre, stația interplanetară sovietică s-a apropiat — după ce a înconjurat Luna — la 47.500 km, pentru a se îndepărta apoi tot mai mult. Această distanță reprezintă distanța la **perigeu a stației cosmice sovietice.**

6 — **AFELIU:** punctul de pe orbita unui astru, situat la depărtarea cea mai mare de Soare.

7 — **PERIHELIU:** punctul de pe orbita unui corp ceresc natural sau artificial aflat la cea mai mică distanță de Soare.

8 — **PERIOADA DE REVOLUȚIE:** intervalul de timp în care, după parcurgerea întregii orbite, un corp ceresc revine în punctul de plecare. Deci, **perioada** unui satelit artificial al Pămîntului, de pildă, ar fi intervalul de timp în care acel satelit înconjoară o singură dată Pămîntul.

„Aici gara cosmică Nr. 1"

Succesele remarcabile ale savanților și inginerilor sovietici în domeniul cuceririi spațiului cosmic ne permit să afirmăm că momentul pășirii omului în cosmos devine o realitate a zilelor noastre.

Acum, visul milenar al omenirii — zborul spre alte planete — devine o problemă tehnică pe deplin realizabilă. Se pun însă o seamă de probleme, dintre care una principală este aceea a asigurării combustibilului necesar pentru decolarea de pe Pămînt, frînarea rachetei, decolarea de pe o altă planetă și reîntoarcerea rachetei pe Pămînt etc. Una din metodele economice de zbor spre alte planete este aceea de a folosi ca „punte de legătură" între Pămînt și alte planete sateliți de dimensiuni uriașe, care să îndeplinească rolul unor adevărate „gări cosmice".

Să vedem însă de unde izvorăște necesitatea construirii în cosmos a acestor stații-satelit.

În general, pentru ca o navă cosmică să poată efectua un zbor interplanetar, trebuie să aibă o viteză mai mare de 11,2 km/s. (Aceasta este viteza necesară unui corp pentru a scăpa definitiv din lanțul gravitației terestre.) Astfel, dacă asigurăm rachetei o asemenea viteză, aceasta va deveni o planetă artificială a sistemului nostru solar. Lansarea se poate efectua în astfel de condiții, încît racheta lansată de pe Pămînt să se apropie suficient de planeta-obiectiv și din acest moment să fie atrasă de planeta respectivă.

Dacă racheta ar fi lăsată să-și continue mai departe, liber, zborul, atracția planetei îi va mări continuu viteza de cădere și, prin urmare, în momentul atingerii „solului" planetei, racheta ar avea o viteză foarte mare, fapt care ar determina distrugerea ei.

Astfel, o rachetă lansată de pe Pămînt cu viteza de 11,5 km/s se poate plasa pe orbita planetei Marte. Dacă se alege în mod corespunzător momentul de lansare, racheta se va apropia atît de mult, încît atracția acesteia devenind mai mare decît atracția Soarelui și a celorlalte planete din sistemul solar, racheta va începe să „cadă" spre suprafața lui Marte mărindu-și continuu viteza de cădere; în momentul în care ar atinge solul marțian, racheta ar avea o viteză de 5 km/s.

Este clar că o ciocnire la o asemenea viteză duce la distrugerea navei cosmice. Din această cauză, în momentul apropierii de planeta Marte, vor trebui puse în funcțiune motoarele-frînă ale rachetei, pentru a încetini mult zborul acesteia în vederea unei „amartizări" în bune condiții. La întoarcerea de pe planeta Marte este necesar să se imprime rachetei o viteză de 5 km/s, pentru a scăpa de sub atracția acesteia, iar în momentul apropierii de Pămînt va fi necesară o nouă frînare a zborului rachetei, pentru a face ca viteza navei cosmice la suprafața Pămîntului să aibă o valoare foarte mică, care să asigure aterizarea pe Pămînt în condiții bune.

Pentru ca motoarele rachetei să poată realiza aceste viteze, ar fi necesară o cantitate enormă de combustibil, încît pentru trimiterea unui singur pasager în Marte racheta ar trebui să cîntărească la plecare milioane de tone.

Vedeți deci că această simplă călătorie interplanetară nu poate fi realizată astfel din cauza dificultăților tehnice. Ieșirea din acest impas se datorește genialului savant rus K. E. Țiolkovski. Acesta încă în anul 1903 a propus crearea unor stații interplanetare — sateliți giganți ai planetelor respective — care să fie folosite ca gări cosmice de către viitorii cosmonauți. Aceste construcții de basm, la depărtare de sute și mii de kilometri de suprafața Pămîntului, urmează să fie montate de viitorii cosmonauți din piesele aduse treptat de un număr mare de rachete lansate de pe Pămînt. Pe aceste gări cosmice se pot transporta din timp cantități suficiente de combustibil necesar alimentării rachetelor ce urmează să efectueze zborul interplanetar. Astfel, o rachetă lansată de pe Pămînt pentru a efectua un zbor în Marte va trebui să aibă la bord numai combustibilul necesar plasării navei pe orbita primei stații interplanetare. Cu alte cuvinte, în această primă etapă a zborului interplanetar trebuie să se dea rachetei o viteză de circa 8 km/s. O dată ajunsă în gara cosmică, racheta se aprovizionează din nou cu combustibil pentru a putea continua zborul propus. La decolarea de pe stație, racheta cosmică își va păstra viteza pe care stația o are față de Pămînt, astfel că, pentru a scăpa de atracția terestră, este necesar să se imprime rachetei o viteză de numai 3,2 km/s. De asemenea, momentul decolării de pe stație poate fi ales în așa fel încît racheta să aibă de parcurs drumul minim pînă la planeta Marte. *Aceasta este cea de-a doua etapă a zborului cosmic cu pasageri.*

Înainte de a efectua „amartizarea" pe planetă, nava cosmică acostează pe o altă stație, „gară cosmică", care se mișcă în jurul planetei Marte. În această stație, racheta cosmică se aprovizionează din nou cu combustibilul necesar frînării în vederea „amartizării".

Această metodă de efectuare a zborului interplanetar cu pasageri prezintă în primul rînd avantajul că racheta trebuie să aibă la bord numai combustibilul necesar efectuării unei anumite etape a zborului, astfel că greutatea inițială a rachetei se reduce în mod considerabil, fapt care face ca realizarea unei nave cosmice cu pasageri să fie posibilă cu mijloacele tehnice ale unui viitor cît mai apropiat.

Oamenii de știință și tehnicienii sovietici, prin calcule amănunțite, de mare precizie, de mare specialitate, izbutesc să lanseze în cosmos greutăți din ce în ce mai mari, fapt care ne permite să afirmăm că nu e prea îndepărtată vremea cînd construcția acestor uriașe „gări cosmice" va fi pe deplin posibilă.

PE RACHETODROM CU PRIMII COSMONAUȚI

Oamenii vor zbura în cosmos. Firește că acest vis va deveni realitate numai după ce omului îi vor fi asigurate toate condițiile ca să se întoarcă nevătămat pe Pămînt. Pînă atunci, primii cosmonauți, iată-i, sînt Otvajnaia, Snejinka și Marfușa. Să facem cunoștință cu ei. Otvajnaia este o cățeluș de toată frumusețea și o puteți găsi cel mai adesea în laboratorul medicului experimentator.

Pentru zborurile la mari înălțimi se aleg cîini de statură mică, cu cea mai perfectă sănătate și fotogenici. Această din urmă calitate li se cere fiindcă în timpul zborului sînt fotografiați. Se mai cere să aibă o fire blîndă, supusă. Cînd au adus-o pe Otvajnaia, ea nu îndeplinea chiar toate condițiile. Era cam sălbatică, se repezea adeseori să-i muște pe cei care se apropiau de ea. Fusese găsită pe drumuri, părăsită, slabă și jigărită. Cu timpul s-a îmblînzit. A început să se obișnuiască cu costumul special la care se conexează aparatele ce înregistrează respirația, bătăile inimii și celelalte funcțiuni. Apoi a început să fie antrenată în laborator împreună cu celelalte surate ale ei. Încet-încet, ea s-a obișnuit cu antrenamentele la centrifugă. A fost supusă tuturor încercărilor pe care trebuia să le suporte în timpul unui zbor cu racheta. Rezultatul acestor încercări a fost că, zburînd cu racheta, ea a rezistat foarte bine.

Un alt cosmonaut este și iepuroaica Marfușa. Fiindcă este tare neastîmpărată și pentru ca în timpul zborului să fie liniștită, ea a fost obișnuită să stea îmbrăcată cu un bandaj de ghips, din care nu i se văd decît ochii și nasul. Și cățeluș Snejinka este antrenată în fiecare zi în laboratorul experimental.

Să mergem să vedem ce se întîmplă cu acești cosmonauți în ziua cînd pornesc în zbor spre necuprinsul cerului!...

Pe rachetodrom, racheta geofizică balistică, cu o singură treaptă, așteaptă. Otvajnaia, Snejinka și Marfușa sînt aduse gata echipate pentru zbor. Se fac ultimele pregătiri. Pe labe li se fixează electrozii, iar pe piept și pe gît aparatele care măsoară respirația și circulația sîngelui. Animalele sînt introduse în cabina rachetei special amenajată.

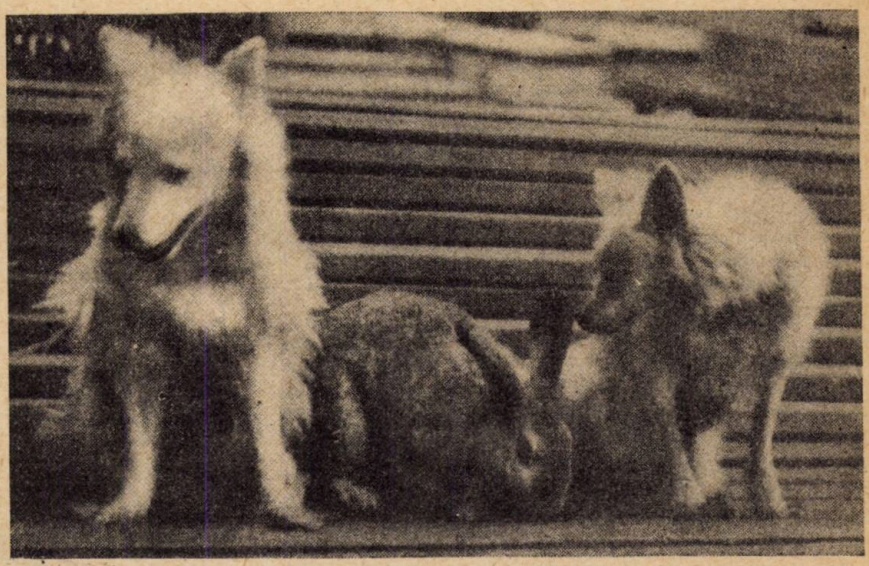

„Lansați"! — se aude comanda. Din coada rachetei țîșnește un jet de flăcări, și racheta se desprinde de Pămînt cu un vuiet asurzitor. După cîteva clipe, pe înaltul cerului nu se mai vede nimic.

În laborator, aplecați deasupra aparatelor, deasupra oscilografelor, medicii fac observații. Impulsurile luminoase ale oscilografelor dau de știre că animalele sînt vii, că respiră, bătăile inimii lor sînt regulate.

Afară oamenii scrutează cerul neliniștiți...

Deodată se observă o parașută. Îndată, un elicopter pornește în urmărirea ei, îndreptîndu-se spre locul de aterizare. Parașuta, umflată de vînt, tîrăște containerul, care este apoi deschis. Înăuntru, cosmonauții sînt vii și nevătămați. Dispozitivul de salvare a funcționat excelent.

Întîi este dezbrăcată de costumul special Snejinka. Se vede că din pricina emoțiilor puternice prin care a trecut se întinde îndată la pămînt și respiră des și cu greutate. Otvajnaia este veselă și, o dată dezbrăcată de costumul ei, latră fericită și mănîncă o bucățică de salam care îi este oferită. Și Marfușa este eliberată de cămașa de ghips și cum ajunge în cușca ei începe să ronțăie cu poftă dintr-o căpățînă de varză.

Stația automată interplanetară, lansată de Uniunea Sovietică la 4 octombrie 1959, constituie o etapă hotărîtoare în efectuarea zborului cosmic de către om. Ea reprezintă o nouă victorie a științei sovietice, care a luat-o cu mult înaintea celei americane, așa cum o recunosc înșiși savanții americani.

Datele științifice furnizate de aparatele aflate la bordul rachetelor cosmice sovietice vor da posibilitatea ca în proiectarea uriașelor gări cosmice să se poată lua măsuri eficace pentru a se asigura condiții normale de viață pentru viitorii astronauți. Astfel, se vor putea lua măsuri de protecție împotriva radiațiilor cosmice — vătămătoare organismului omenesc —, se vor putea asigura în rachete o temperatură și o presiune corespunzătoare unor condiții normale de viață.

De asemenea, imprimînd o mișcare de rotație stației interplanetare, se va crea greutatea artificială a corpurilor, astfel că viitorii cosmonauți care vor deservi aceste gări cosmice vor trăi în aceleași condiții ca și pe Pămînt.

Aceste stații interplanetare vor fi folosite și pentru efectuarea cercetărilor biologice, fizice, astronomice etc.

Oamenii de știință și tehnicienii sovietici, continuatori ai marelui Țiolkovski, pășesc victorios spre înfăptuirea acestui măreț proiect chiar în zilele noastre.

Ing. M. NIȚĂ

Cuiere și umerașe

Un cuier nu este prea greu de făcut; îl poți lucra în atelierul școlii sau în cel al casei pionierilor din orașul tău. Iată cîteva date care te vor ajuta.

Dimensiunile: lungimea cuierului — după dorință. Înălțimea — 25 cm. Partea unde se pun pălăriile are lățimea de 30 cm. Grosimea scîndurii—2-2,5 cm.

Un cuier se compune din: o scîndură de bază (a), două suporturi (b), un raft (c) și cuie (d) pe care se agață hainele (desen 1). Numărul cuielor se stabilește în funcție de lungimea cuierului. Cuiele se fixează de obicei pe două rînduri (desen 1). Pentru cuier folosiți lemn de brad uscat sau oricare alt lemn moale. Cuiele se fac din lemn mai tare: stejar, arțar, fag. Toate părțile componente se geluiesc.

Lucrarea unui cuier cere următoarele operații: pe scîndura de bază (a) se notează locurile unde vor fi fixate cele două suporturi (b) și cuiele (d). Pentru fixarea cuielor se perforează în scîndura de bază găuri cu un diametru de 2 cm. Distanța între găuri trebuie să fie de cel puțin 20 cm. Suporturile tăiate din scîndură trebuie să aibă forma celor arătate în desenul 1 și se fixează pe scîndura de bază cu ajutorul unor șuruburi lungi (2—3 șuruburi de lemn pentru fiecare suport). Fixarea suporturilor se mai poate face și cu ajutorul cuielor de fier obișnuite. După fixarea suporturilor se prinde pe deasupra raftul (c). Atenție, raftul este ceva mai lung decît scîndura de bază! Dacă vă lipsește scîndura pentru raft, îl puteți face din șipci.

Cuiele, pe care se vor atîrna hainele, se fac în felul următor: se taie o scîndură în bucăți de 16 cm din care se fac bare de forma dorită. Gîturile cuielor (partea cu care acestea se fixează în scîndura de bază) trebuie să aibă o asemenea grosime ca să intre etanș (exact) în orificiile perforate în scîndura de bază. Gîturile se ung cu clei și apoi se introduc în orificii.

Prindeți cuierului două agățătoare metalice cu care o să-l fixați în cuiele sau cîrligele de pe perete. Vopsiți cuierul, și el este gata. Poftiți acum de vă prindeți hainele!

★

Pe umeraș se pun: paltoane, costume și rochii. Umerașele vor fi simple sau cu susținători de pantaloni. Lucrați umerașe din lemn uscat de brad sau alt lemn moale. Umerașul se compune dintr-un cîrlig cu gît, umerașul propriu-zis și susținătorul de pantaloni (desen 2). Luați o scîndură geluită pe ambele părți, desenați schița umerașului așa cum se vede în desenul 3. Cu un ferăstrău îngust de tîmplărie sau cu un ferăstrău de traforaj, tăiați pe urmele desenului. Curățați lemnul ca să nu rămînă așchii, în care s-ar putea rupe hainele.

Luați apoi o sîrmă de 3—4 mm grosime pe care o îndoiți la un capăt. În centrul umerașului se perforează un orificiu și apoi se introduce sîrma. Susținătorul de pantaloni se fixează de umeraș cu ajutorul unor cuie și se recomandă a fi făcut dintr-o bucată de lemn rotunjit. Curățați încă o dată umerașul și îl veți putea socoti gata.

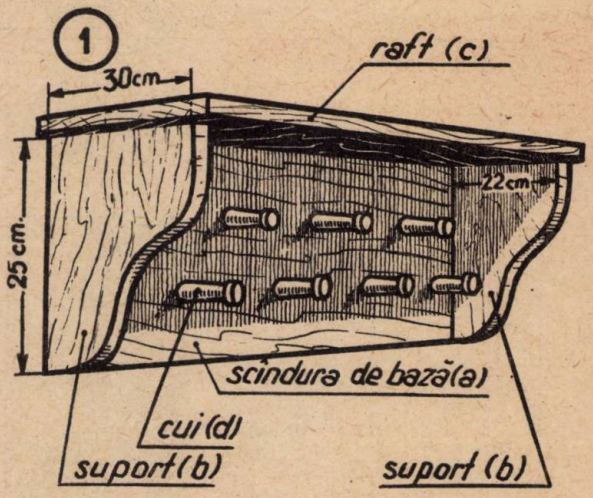

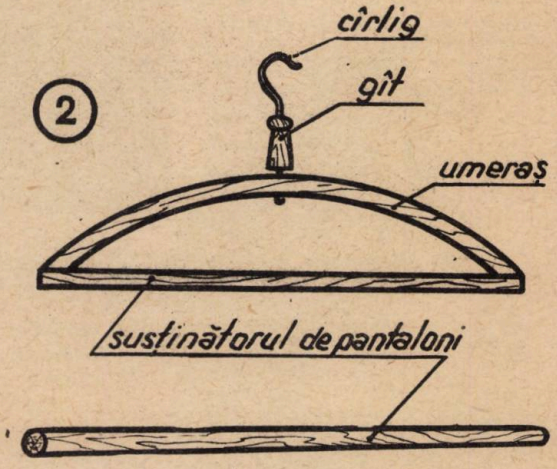

Pagina de jocuri

NOTA ZERO LA PURTARE

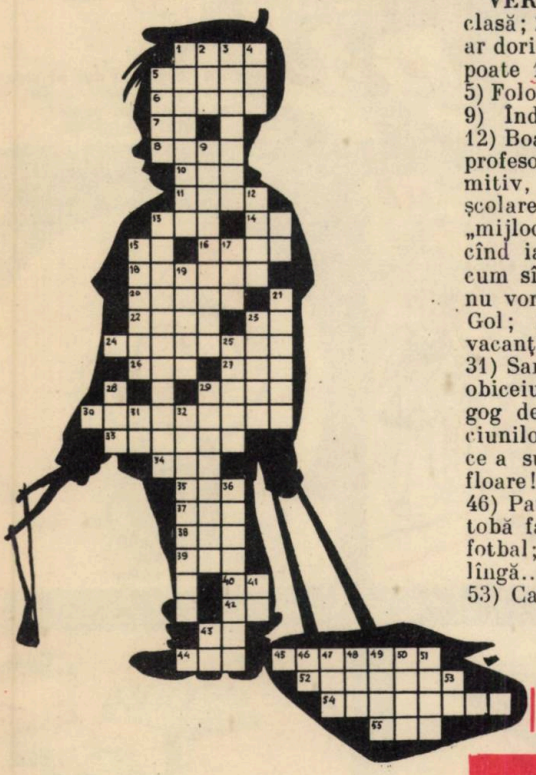

ORIZONTAL: 1) Împreună cu V. Stoenescu sînt singurii lăudaţi pentru... „Nota zero la purtare"; 5) În clasă i se mai spune şi Marinică, fiind ultimul la învăţătură; 6) Prieteni; 7) Lene! 8) Instrument de suflat... în orchestră, nu în clasă! 10) Rîu şi lac în Canada; 11) Piatră preţioasă; 13) Est-Sud-Est! 14) Pronume personal; 15) Osie; 16) Neghiob; 18) Se aşterne cînd răspunde leneşul la lecţie; 20) A lăsa învăţatul lecţiilor de azi pe mîine; 22) Fluieră în bagajul de cunoştinţe al leneşului; 23) Uzinele metalurgice; 24) „N-am învăţat pentru că am fost bolnav"! 26) A regreta că n-ai învăţat; 27) Curs de apă în Algeria; 29) A vorbi... de pe carte! 30) Unul care-şi pierde vremea chiulind de la lecţii; 33) Drumuri; 34) Rîu pe care era aşezata Sparta; 35) Anul geofizic internaţional; 37) Masculin, feminin sau neutru! 38) Un inter dreapta la început...! 39) Firicel de bumbăcel; 40) Pe jumătate rupt! 42) Timp în care nu e noapte (!); 43) Două bluze! 44) O fată din Lugoj; 45) Hîrtiuţele din mîneca leneşilor; 52) Oglinda „fermecată" care-ţi spune cum învaţă şi se poartă o clasă întreagă; 54) Un codaş... pe note; 55) Cei de şcoală sînt cei mai frumoşi, dar şi cei mai fructuoşi dacă învăţi!

VERTICAL: 1) Unul care moţăie în clasă; 2) Adrian e mîngîiat! 3) Leneşii ar dori să ţină cît mai mult — dacă se poate 12 luni; 4) Fruntaşi în sport; 5) Foloseşte la copiat (dar nu la teză!); 9) Îndrăgostiţi doi ani de-o clasă! 12) Boala chiulangiilor; 13) Aşa cum e profesorul la examen! (pl.); 15) Primitiv, sălbatic; 17) 50 de minute şcolare; 19) Notă îndrăgită de... „mijlocaşi"; 21) Aşa cum e codaşul cînd ia un 3; 23) Solidari; 25) Aşa cum sînt priviţi codaşii atunci cînd nu vor şi nu vor să se îndrepte; 28) Gol; 29) În timpul anului — are vacanţă; în timpul vacanţei — învaţă! 31) Sandu Agramatu! 32) A biciuit şi obiceiurile şcolii de altădată în „Pedagog de şcoală nouă", „Lanţul slăbiciunilor" etc.; 36) A sosi la şcoală după ce a sunat de intrare; 41) Cui fără floare! 43) Nu-i cînepă, dar se toarce! 46) Pană... aparte! 47) Dacă baţi în tobă face...; 48) Echipă arădană de fotbal; 49) Din nou; 50) Caută ce stă lîngă... mînecă; 51) Pioni fără cap; 53) Cap de girafă.

A. AUERBACH

UNDE E AUREL?

— Cornelia, nu ştii tu unde îmi este aritmetica?

— Nu ştiu.

— Cum „nu ştii"? Adineauri era aci, se supără Marinuş.

— Atunci, te pomeneşti că o fi luat-o Aurel, întreabă-l!

— Uşor de zis „întreabă-l", dar ia-l de unde nu-i...

Îmbufnat, Marinuş se aşeză lîngă radio şi începu să plîngă.

— Alintatule, îl dojeni Cornelia, decît să plîngi, mai bine l-ai căuta.

— Caută-l, caută-l!... Dar unde?...

N.R. *Vreţi să-i ajutaţi lui Marinuş să-l găsească pe Aurel şi, o dată cu el, aritmetica? Spuneţi-i unde s-a ascuns frăţiorul lui. (Aflaţi uşor numele ascunzătoarei unind literele de la începutul tuturor substantivelor, care nu se repetă, din textul acesta.)*

TRIVERB... PREMIANT
(6,2,5)

U'LC SA

MONOVERB
(7-12)

RATL

MONOVERB... GEOMETRIC
(4-5)

JOC DE ATENŢIE

Cîte din aceste dreptunghiuri se aseamănă?

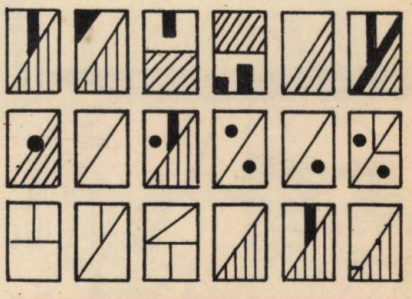

BIVERB ŞCOLĂRESC
(6-4)

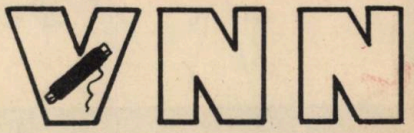

UN CARNAVAL CU SURPRIZE

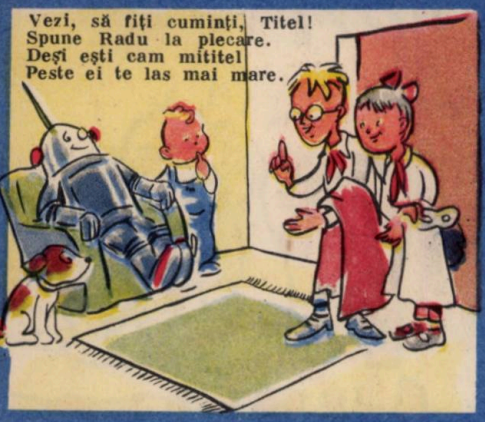

Vezi, să fiți cuminți, Titel!
Spune Radu la plecare.
Deși ești cam mititel
Peste ei te las mai mare.

Și acum, la carnaval
Radu și Rodica pleacă,
Făt-Frumos nu are cal,
Dar costumul o să placă...

Merg cît merg cei doi pe stradă
Unii, în urma lor — alți trei:
E Titel cu-al său prieten;
Stop, cățelul, după ei.

Ar dansa, Rodica spune —
Dar n-am loc de ăștia mici!
De-am putea, printr-o minune,
Pianul să-l mutăm de-aici...

Cînd, deodat', toți căscă gura:
Trei măști noi au apărut!
Erau... ce mai tura-vura,
Cred că i-ați recunoscut.

Pianu-l vrei în altă sală?
Rezolvăm imediat!
O idee colosală
Pălăria mi-a săltat!

Ia priviți cît e de tare
Ăst amic al lui Titel:
Cară pianul în spinare
Și aleargă sprintenel!

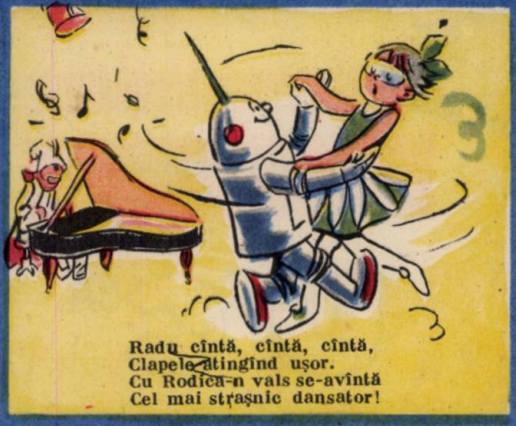

Radu cîntă, cîntă, cîntă,
Clapele atingînd ușor.
Cu Rodica-n vals se-avîntă
Cel mai strașnic dansator!

Nimeni, nimeni nu-l întrece
Pe amicul lui Titel:
Serviabil e cît zece —
Pe toți îi tratează el!

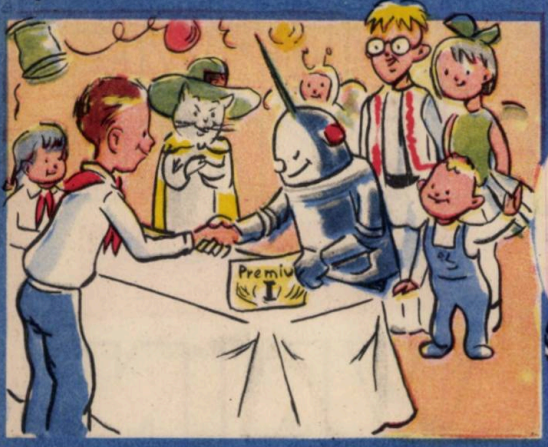

După ce-l felicitară,
Cei din juriu i-au spus grav:
— Dintre toți, în astă seară,
Tu ai fost cel mai grozav!

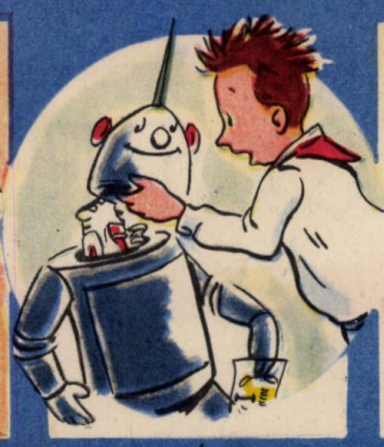

Și acum să-ți scoatem masca!
Cum arăți? Și cine ești?
Vai de mine! Dar ce-i asta?
Ești un spirit din povești?!

Nu, nu-i spirit și nici mască,
Ci e însuși Robotel.
... L-au creat ai săi prieteni,
Vă veți mai vedea cu ei...

Lei 2.50

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Nr. 2

CRAVATA ROȘIE

1960

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

Partidului

Un cîntec rostim fiecare
Partidului nostru iubit;
El viața ne-o umple de soare,
Ne poartă spre-un vis fericit.

Refren :

Sub cerul țării veșnic însorit,
Partidul ne-a deschis drum larg
spre viitor,
Spre socialism suim nestăvilit,
Și-al nostru marș va fi biruitor.

Cîntăm minunatele fapte
Sub steagul în lupte purtat,
Să mergem uniți mai departe,
Partidul iubit ne-a-nvățat.

Versuri:
NICOLAE NASTA
Muzica:
BOGDAN MOROIANU

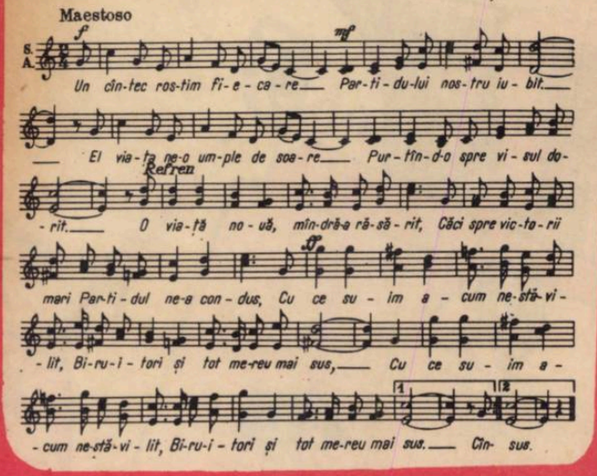

...în anul 1960 se vor da în folosința oamenilor muncii 31.000 apartamente, cu 50% mai mult decît în anul trecut.

...producția de mobilă va crește cu 31%, pe baza mai bunei folosiri a capacităților existente și a intrării în funcțiune a fabricilor de la Militari, București, Iași și Tîrgu Jiu;

...zahăr — 325 mii tone, cu o creștere de 41%, pe baza utilizării mai bune a capacităților existente, a intrării în funcțiune a celor două fabrici noi de la Bucecea și Luduș, precum și a dezvoltării fabricii de la Sascut;

În zilele de 3—5 decembrie 1959 a avut loc plenara lărgită a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn. În cadrul acestei plenare a fost examinat proiectul planului de stat pe anul 1960 — expus de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej — „plan a cărui realizare va însemna pentru poporul nostru un mare pas înainte pe drumul construirii socialismului.

Alături de cei mari, se cuvine ca și voi, viitorii cetățeni, să cunoașteți perspectivele minunate ce se deschid patriei noastre iubite.

★

1 — Vedere generală a uzinei cocsochimice a Combinatului siderurgic „Gh. Gheorghiu-Dej" din Hunedoara.
2 — O stradă din noul oraș Onești.
3 — Fabrica de cherestea din Curtea de Argeș.
4 — Stivuirea sacilor cu zahăr — magazia fabricii de zahăr „Ilie Pintilie" din Roman.
5 — Seceriș pe ogoarele patriei.
6 — Una dintre instalațiile Rafinăriei nr. 10 din Onești.
7 — Secția de etirat fire la fabrica de fire sintetice Săvinești.
8 — Vedere din Gospodăria agricolă colectivă din Lenauheim, regiunea Timișoara.

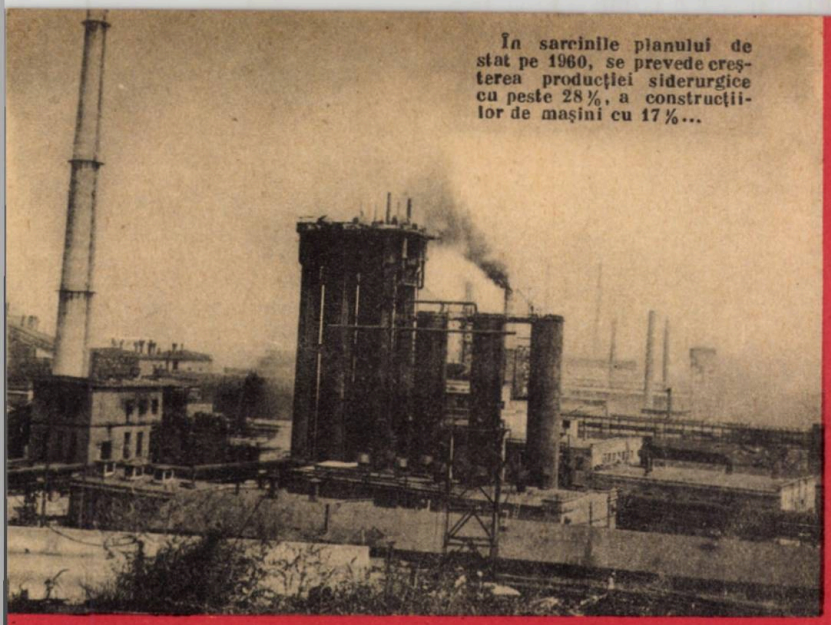

În sarcinile planului de stat pe 1960, se prevede creşterea producţiei siderurgice cu peste 28%, a construcţiilor de maşini cu 17%...

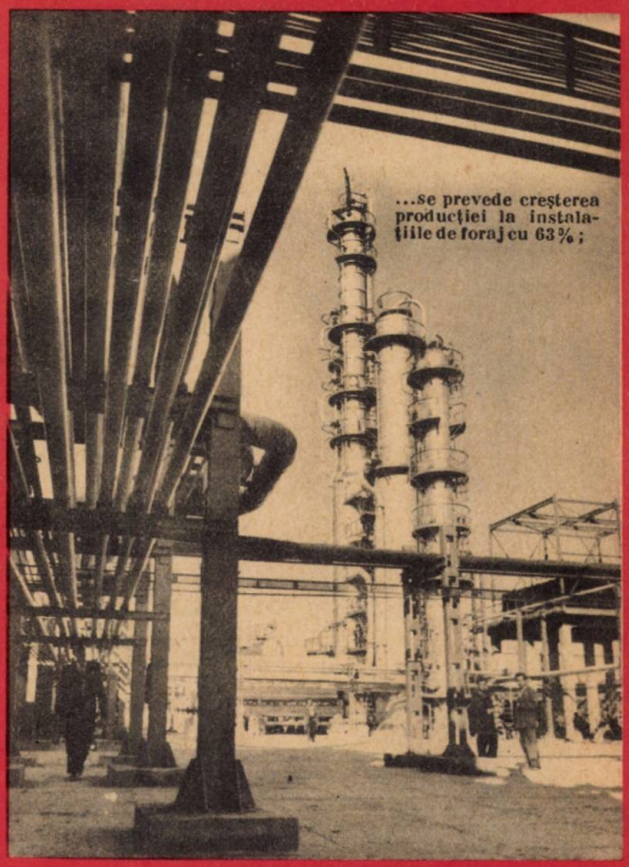

...se prevede creşterea producţiei la instalaţiile de foraj cu 63%;

Trăiţi vremuri ce vor fi scrise cu litere de aur în istoria poporului nostru şi sînteţi datori, ca buni patrioţi, să nu uitaţi nimic, să puteţi spune oricînd cu mîndrie: atunci cînd părinţii şi fraţii noştri mai mari luptau muncind pentru construirea vieţii noastre din ce în ce mai frumoase, noi ne făceam datoria învăţînd şi pregătindu-ne cu dîrzenie pentru a fi demni de a prelua schimbul.

Acum, dragi cititori, vă prezentăm cîteva cifre care la sfîrşitul acestui an vor fi, cu siguranţă, de mult depăşite de către harnicul nostru popor.

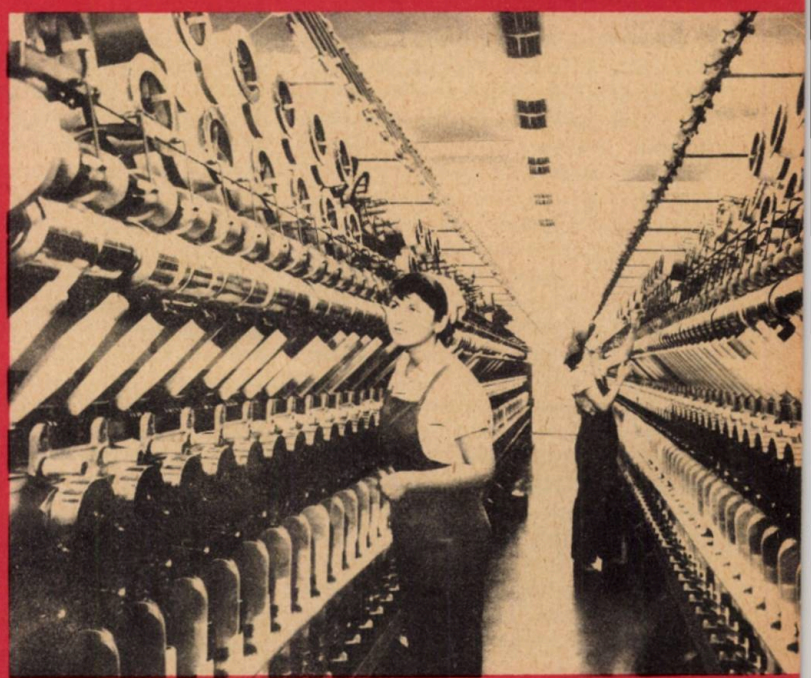

...se prevede ca în 1960 industria să livreze agriculturii 10.750 tractoare fizice, 12.000 semănători, 5.000 combine şi alte maşini agricole.

...în agricultură se vor investi în total cca. 4,4 miliarde lei, ceea ce reprezintă o creştere de peste 25% faţă de anul trecut.

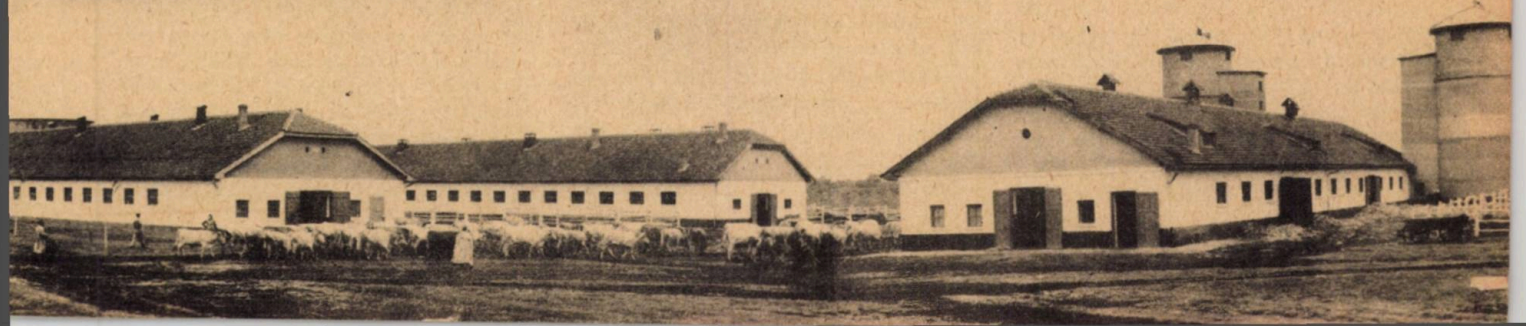

OCTAV PANCU-IAȘI

Ce au pățit doi gemeni inventatori

Deputații sfatului popular al raionului nostru, unul dintre cele opt ale capitalei, se aflau în ședință de la ora patru după-amiază. În sala nu prea mare, cu tavanul înnegrit de fumul unui număr incalculabil de țigări aprinse aici în timpul ședințelor, ardeau acum toate becurile, și ceasul electric fixat pe unul din pereți arăta aproape ora zece...

De curînd, în raion fusese dat în folosință un uriaș cvartal de locuințe alcătuit din blocuri cu trei etaje, cu o înfățișare veselă, pe care le-o dădeau verdele dulce, ca primele frunze de martie ale teilor din parcul apropiat, și mai ales balconașele cu aerul lor strengăresc, făcîndu-ți parcă cu ochiul și poftindu-te: „Hai, urcă sus!", unde, dacă răspundeai chemării, te trezeai dintr-o dată într-o împărăție a florilor suspendată, asemenea vestitelor grădini ale Semiramidei. Dar, de bună-seamă, deputații nu se adunaseră ca să discute șase ore despre veselia noilor locuințe, întrecîndu-se în comparații mai mult sau mai puțin izbutite, așa cum, după cîte se vede, o face autorul acestor rînduri. Pe ei, oameni practici și gospodari, îi interesa faptul că, pe ici, pe colo, această veselie începea să fie umbrită de neglijența și nepăsarea unor locatari.

Și în cuvintele lor, nu o dată, amintind despre acești locatari, fusese vorba despre cei mai tineri dintre ei. Cine știe cum se născuse în mintea a doi băieți ideea, de loc lăudabilă, de a desprinde soneriile cîtorva uși; un meci de fotbal se sfîrșise nu numai cu rezultatul surpriză de 74 la 29 pentru echipa „Expresul", ci și cu un geam spart; cîteva clanțe căpătară în scurt timp o utilizare cel puțin ciudată: prinse la capetele unor bețe, deveniră crose pentru hochei... Cineva se ridicase și spusese că lucrurile s-ar schimba în bine dacă pentru fiecare bloc s-ar angaja cîte un administrator. Întreaga sală protestase: leafa unui administrator ar fi pentru numărul restrîns al locatarilor, cele opt familii, cîte locuiau în bloc, o cheltuială prea puțin utilă. Problema nu se rezolva prin angajarea unui om care să „vegheze" și să ia „măsuri" după ce blocul suferea o stricăciune, ci printr-o muncă temeinică, perseverentă de educație.

La ora 10 fix — această precizie nu ține de meticulozitatea exagerată a povestitorului, ci, pur și simplu, de întîmplarea care a făcut ca în clipa aceea ceasul electric să arate ora 10 fix! — luă cuvîntul un om în vîrstă, cu o față osoasă, tăiată parcă numai din linii drepte și severe, contrastînd cu ochii albaștri și cu părul în întregime alb, tuns scurt, școlărește.

— Dați-mi voie, tovarăși, începu el cu același glas liniștit cu care, înainte de a fi ieșit la pensie, îi învățase patruzeci de ani pe copii să descifreze tainele complicate ale matematicii, dați-mi voie să vă povestesc o întîmplare care mi se pare interesantă pentru discuția noastră.

În sală se lăsă o tăcere deplină.

— De curînd, se auzi glasul său liniștit, în ultimul bloc terminat al cvartalului nostru, s-a mutat un om căruia am avut fericirea să-i fiu învățător în primii mei ani de muncă. Îl cheamă Anton Badea, e maistru zidar, și sînt sigur că numele lui vă e multora dintre dumneavoastră cunoscut. E un mare artist al meseriei lui și unul dintre aceia cărora nenumărați tineri de azi îi sînt recunoscători că au învățat de la el, temeinic, zidăria. Dar Anton Badea nu-i numai un meșter harnic și talentat. Acasă e un părinte bun... și e un părinte bun nu pentru un copil sau doi, ci pentru nouă băieți și fete, de la cel mai mărunțel, pe care abia l-a dat la grădiniță, pînă la cel mai mare, care e student. Ei, bine, omul ăsta s-a priceput și se pricepe de minune să sădească în inimile copiilor săi acele flori care nu se pot veșteji, și despre una din acele flori, și anume despre aceea care poartă numele dragostei și respectului pentru avutul nostru, al tuturor, vreau eu să vă povestesc...

...În bloc, o dată cu familia lui Anton Badea, s-au mai mutat încă alte șapte familii, printre care un normator cu doi gemeni și un șofer. Deși era o serioasă diferență de vîrstă între cei doi gemeni și șofer (gemenii aveau împreună vîrsta șoferului!), toți trei se purtau în noua locuință ca și cum în contractul de închiriere, la un punct oarecare, ar fi fost scris: „Sînteți obligați să faceți cît mai multe pagube în cel mai scurt timp". Gemenii, chimiști amatori, foloseau becuri stricate pentru diverse aparate improvizate în micul lor atelier. Dar cînd nu găseau becuri stricate — și nu se oboseau prea mult să le caute — luau becuri bune de-a dreptul de pe săli. Nu se știe pentru ce mai aveau nevoie și de chit; pe care, fiindu-le la îndemînă, îl scoteau de la ferestrele blocului. Tînărul șofer trîntea ușa de pocneau pereții, cînd stropea glastrele din balcon mai cădeau, să fim drepți, cîteva picături și în glastre,

și un șofer

dar restul apei era împroșcată pe pereți, venea tîrziu acasă, aprindea lumina pe sală și o uita aprinsă... mă rog, să juri că a citit negru pe alb pe contractul de închiriere că e obligat să facă în timpul cel mai scurt cît mai multe pagube. Lucrurile au mers așa o vreme pînă cînd Anton Badea și-a adunat copiii, a mai chemat și pe prietenii din bloc ai acestora și le-a spus: „Frații lor, blocul ăsta al nostru are nevoie de voi. Nu putem angaja un om special care să se ocupe de întreținerea lui, și asta nu numai din pricină că ne-ar costa prea mult, ci, mai întîi, pentru că ne-ar crăpa obrazul de rușine: cum adică? Noi nu putem să-l păstrăm, să-l apărăm și să-l îngrijim? Ba putem. Se vede însă treaba că unii, de vîrsta voastră sau chiar mai mari, înțeleg asta mai greu. E nevoie de cineva care să le-o amintească mereu. M-am gîndit la voi. Și cred că m-am gîndit bine. Ca părinții voștri, și voi v-ați cîștigat aici, în bloc, numele de gospodari. Cînd vine poștașul, voi îi ieșiți în cale, îi luați scrisorile și ziarele și le împărțiți apoi cui îi trebuie; nu o dată v-am văzut măturînd scările ori plivind buruienile din straturile grădiniței din față. M-am gîndit să vă propun să vegheați și să faceți totul ca blocul nostru să fie unul dintre cele mai frumoase și mai curate din cvartal"...

Copiii primiră cu bucurie. Și iată-i, ca să zic așa, în „exercițiul funcțiunii".

Într-o zi, după dispariția de loc misterioasă a unui bec de la spălătoria comună a blocului, gemenii primiră o invitație la o adunare. Pe cartonul invitației scria cu litere de tipar: „Sînteți invitați astăzi în holul de la parter la adunarea de constituire a «Clubului micilor locatari»". Curioși, gemenii veniră. Aici găsiră vreo șapte pionieri care le aduseră la cunoștință motivul înființării unui asemenea club neobișnuit.

„A dispărut un bec. Toată lumea este de părere că l-am luat noi. Noi nu l-am luat, dar, dacă așa crede toată lumea, e clar că noi trebuie să-l punem la loc. Un bec, ne-am interesat, costă 7 lei."

„Un leu voi da eu — zise o fetiță. Nu mă mai duc duminică la «Țăndărică» și dau un leu".

„Eu, pentru că sînt mai mare, voi da doi lei — zise un pionier cu glasul în schimbare. Voiam să-mi cumpăr noua serie de timbre «Flora Deltei», dar trebuie să renunț..."

„Eu — zise un băiat — strîngeam bani să-mi cumpăr o muzicuță. O să trebuiască să mai aștept..."

Și așa, rînd pe rînd, se înșiruiau motivele pentru care se impunea înființarea „Clubului micilor locatari".

Adunarea se apropia de sfîrșit, cînd unul dintre gemeni nu mai putu rezista și spuse: „Nu-i nevoie de acest club. O să aducem becul înapoi!". Iar fratele său adăugă: „Și n-o să mai luăm niciodată altul. Nu mai faceți clubul. N-are nici un rost".

„Din păcate, totuși trebuie să-l facem. Mereu dispare chitul de la cîte o fereastră. Și lumea e de părere că tot noi îl dezlipim..." „Nu, nu vă trebuie clubul. Și cu chitul o să se schimbe treaba...", îi asigurară gemenii și se ținură de cuvînt!

Șoferul de care vorbeam vine într-o seară mai tîrziu acasă și are surpriza să întîlnească în fața ușii blocului pe unul dintre mijlociii lui Anton Badea.

„Cum — îl întreabă mirat șoferul — , tu nu dormi la ora asta?"

„Nu — îi răspunde oftînd băiatul. Încă nu, din păcate."

„Dar ce făceai la ora asta aici?"

„Așteptam..."

„Pe cine?"

„Pe mata, nene..."

„Pe mine?" — se miră grozav șoferul.

„Da. Mata, de cîte ori vii acasă, trîntești ușa. Uite, tencuiala peretelui s-a și crăpat. Te-am așteptat ca să-ți deschid ușa și s-o închid pe urmă așa cum trebuie. Mi-e somn, mîine dimineață trebuie să mă scol devreme ca să mă duc la școală, dar n-am ce face. În seara asta a fost rîndul meu să te aștept..." Și deodată: „Acum mai pleci pe undeva, nene, ori rămîi acasă?"

„De ce?"

„Ca să știu dacă pot să mă duc la culcare..."

Șoferul n-a mai răspuns nimic, dar din seara aceea nimeni n-a mai fost nevoit să stea de veghe la ușă...

Altă dată, cînd șoferul vru să se apuce să stropească glastrele din balcon, apărură ca din pămînt vreo cinci-șase pionieri:

„Nene, te rugăm, lasă-ne pe noi să stropim! Îți promitem că o să facem treabă bună. O să fim cu toată grija. Nici o picătură n-o să atingă peretele. Lasă-ne, nene, te rugăm..."

„Da', altă treabă n-aveți?" — îi luă repede șoferul.

„Ba da — zise o fetiță. Eu am de învățat la teză."

„Și eu — urmă un băiat — am de terminat o hartă..."

„Iar pe mine — continuă altul — m-a trimis mama după niște cumpărături..."

„Atunci vedeți-vă de treabă!" — le zise șoferul.

„Nu putem — răspunseră pionierii în cor. Ne pare rău de perete. E păcat să se strice. Vrem ca blocul nostru să fie cel mai frumos din cvartal. Dacă vrei și mata, te rugăm, nene, lasă-ne pe noi să stropim..."

E limpede că șoferul nu-i lăsă. Făcu singur treaba, și încă cu toată grija...

Și, azi așa, mîine așa, lucrurile începeau să meargă bine și... ca să închei cum se încheie o poveste... bine merg și pînă astăzi!

Liniștea din sală continuă și după ce bătrînul profesor spuse: „Ei, asta-i povestea mea. Cred că poate folosi discuției noastre de astăzi" și se așeză la locul său, pe scaun.

Deputații, cei dintîi gospodari ai raionului nostru, se gîndeau. Și în mintea fiecăruia era un gînd bun și luminos pentru voi, copii.

PETRE LUSCALOV

Puiul de rață sălbatică

URMARE DIN NUMĂRUL TRECUT

(Cap II)

VIDRA

Cătunul Pițigaia este așezat pe niște dealuri nisipoase și sterpe, sus, în bătaia vînturilor de șes. Casele de lut, mărunte și albe, se înșiruie de-a lungul ulițelor întortocheate. Prin curți, ici-colo, cîțiva salcîmi piperniciți aruncă pe pămîntul uscat și tare ca piatra o umbră ușoară și rară, ca un amestec de ceață și soare. Vara cătunul pare încremenit. Aerul arde. Vrăbiile tac. Berzele, umbrele deschise, clămpănesc repede și uscat, stînd într-un picior în cuiburile lor de nuiele. La răstimpuri, de prin vreo curte din vîrful dealului apare duruind în uliță o căruță. Și începe să coboare la vale spre micul pod de lemn spînzurat deasupra Dîmboviței. La început, caii merg ușor, la trap, roțile huruie vesel călcînd peste pietrele risipite în drum, hățurile atîrnă leneșe, încurcîndu-se în cozile cailor, care se apără de muște. Drumul coboară. Căruța începe să tremure ca apucată de friguri. Osiile clănțănesc parcă din dinți. Coamele gălbuie ale cailor saltă din ce în ce mai repede pe grumaji. Hățurile se întind. Copitele cailor încep să înghită șoseaua. Și deodată ulița parcă pică drept în jos. Acum, caii aleargă într-un galop nebun. Căruța duduie, se zbate, trosnește din încheieturi, sare de fund în sus și, beată de înălțime și frică, se clatină cînd pe-o parte, cînd pe alta, gata, gata să se răstoarne. Caii zboară. Vizitiul, în picioare, aplecat pe spate, cu dinții încleștați, trage cu putere de hățuri. Zadarnic. Caii speriați zboară ca vîntul, rozîndu-și zăbalele înspumate, răscolind cu copitele prafful încins, ce explodează sub picioarele lor. Încă o clipă, cînd ți se pare că totul se va rostogoli de-a berbeleacul, și căruța și caii trec ca o săgeată peste podul de lemn învăluind drumul într-un nor uriaș de pulbere.

Pițigăienii numesc acest loc primejdios Valea Rea.

În dimineața acelei zile de vară, un băiețel îmbrăcat în niște pantalonași de doc și o cămașă groasă de cînepă urca la deal pe ulița cu pricina. El ținea cu mîinile ceva ascuns în sîn privind din cînd în cînd neliniștit în urmă. Cîteodată se oprea, își trăgea sufletul astîmpărîndu-și cu palma bătăile inimii, își trecea limba pe buzele uscate, cojite de soare, și apoi o pornea din nou la deal pe potecuța fierbinte din marginea drumului.

În dreptul primei case îi tăie drumul un alt băiat, oacheș și deșirat ca un băț de floarea-soarelui, cu o pălărioară neagră țuguiată în vîrful capului și cu o găleată de apă într-o mînă.

— De unde vii, măi Mitrică? îl întrebă curios acesta aruncînd o privire spre părul zbîrlit, plin de scaieți al celuilalt. Te-a alergat careva, mă?

Băiețelul nu-i răspunse. Apucă căldarea, o puse jos și, îngenunchind în praf, lîngă ea, o aplecă și începu să bea cu înghițituri mari și zgomotoase. Apa rece și limpede i se scurgea pe bărbie, îi uda cămașa, căzînd apoi în stropi mari ca de cerneală în prafful încins.

— Ho, mă, că faci broaște în burtă, glumi celălalt încercînd zadarnic să-i smulgă găleata din mîini. Da'ai alergat, vere, nu glumă.

În sfîrșit, băiețelul se desprinse de găleată și, trăgînd aer cu lăcomie în piept, zise gîfîind:

— Tii, m-au alergat tînganenii... Pîn'la marginea pădurii.

— Tînganenii! făcu celălalt ciulind urechile. Cine? Sandu a lu' președintele?

— Aș, nu era Sandu, răspunse Mitrică ștergîndu-și gura cu mîneca cămășii. Erau dealde „Vede-tot", Mielu și Fircă.

— Mă mir să fi fost ei, și Sandu să nu fi fost!

— Se zice că i-ar fi tras președintele o bătaie într-o problemă...

— Ia te uită, făcu celălalt țuguindu-și buzele cu un aer de filozof. Vasăzică într-o problemă! Dar tu ce-ai căutat în Tînganu?

Mitrică scoase din sîn o caisă mare, pistruiată și o aruncă celuilalt.

— Ține, mă.

Băiețelul cu pălărioară țuguiată o prinse din zbor.

— E coaptă, spuse băiețelul cu ochi strălucitori privind spre sînul încărcat al lui Mitrică. Da' de unde le ai?

Celălalt trase cu coada ochiului în stînga, apoi în dreapta și, aplecîndu-se, îi șopti la ureche:

— De la gospodăria colectivă.

— Și-s multe, mă?

— O grămadă.

— Vidra le-a văzut?

— Nu...

— Stai o clipă să las găleata și să mergem la ea, spuse băiețelul cu pălăria țuguiată.

— Păi, încercă să protesteze Mitrică, acoperind instinctiv sînul cămășii cu mîinile.

Băiatul duse degetul la gură în semn de tăcere. Sări peste șanțul din fața curții și dispăru cu găleata înăuntru. După cîteva clipe se întoarse.

— Haide, mă.

— Unde?

— Sus, la cetate.

— Vidra-i acolo?

— Da, răspunse în șoaptă celălalt. Zdrelea a cerut să intre în ceata noastră. Îl pun la probă... Haide!

Cei doi băieți o porniră pe uliță la deal. Sus, în vîrful dealului, ca un cuib singuratic de vulturi, se zăreau ruinele unor turnuri ciudate,

înconjurate cu ziduri înalte de cărămidă, dărîmate pe alocuri. În jur totul părea sterp și pustiu. La intrare, lîngă poarta de fier smulsă din țîțîni și răsturnată la pămînt, se înălța o clopotniță veche, cu acoperișul putred și ciuruit. Cei doi o porniră pe o potecă într-acolo. Cînd se apropiară de poartă, un fluierat prelung răsună, din clopotniță, și, ca prin farmec, în fața lor apărură cîțiva băieți cu arcurile întinse.

— Parola! strigă unul din ei privind încruntat la cei doi de-a lungul săgeții de trestie în vîrful căreia strălucea amenințător un ac. Mitrică îngălbeni.

— Mănăstire într-un picior, zise băiatul cu pălărie țuguiată, făcînd un pas înainte

— Ghici, ciupercă, ce e, adăugă arcașul, făcîndu-le semn celorlalți să se dea la o parte... Liber.

Mitrică nu făcea parte din ceată, și se opri în dreptul „pazei" întrebînd nedumerit din colțul buzelor:

— Ce mă, Ghiborț, nu mă mai cunoști?

— Gura. Aici nu cunosc pe nimeni, se răsti la el celălalt vîrînd săgeata în brîu și făcîndu-i semn să treacă mai departe.

Pătrunseră în curtea cetății. În mijlocul curții, sub un tei bătrîn și uscat, se zărea o ceată zgomotoasă de băieți. Așezați în cerc, vorbeau tare, strigau, dădeau din mîini, arătînd din cînd în cînd spre ceva din mijlocul lor. Cîteodată cercul se desfăcea, se lărgea, cuprins parcă de un tremur nervos și apoi se strîngea brusc la loc. În mijlocul cercului se zărea un băiat înalt și slab, cu păr roșu și cu un moț ciufulit în frunte. La cîțiva pași de el, în iarba mărunță se afla un șarpe negru, portocaliu pe burtă, al cărui trup, încolăcit ca un ghem, părea că se deapănă și se înfășoară în același timp într-o lunecare rece și mătăsoasă. Băiatul slab și uscat făcu un pas înaintînd spre șarpe.

— Haide, Zdreleoo, sări, Zdreleoo, strigau băieții bătînd din palme, strîngîndu-se din ce în ce mai mult în jurul lui. Îmbărbătat de strigătele băieților, Zdrelea se aplecă. Deodată șarpele țîșni în aer drept ca o lumînare, zburlit, cu urechile umflate, cu capul răsucit ca un cîrlig și scoțînd un sîsîit ascuțit ca de gîscă, săgetă de cîteva ori aerul cu limba lui despicată. Zdrelea sări ca ars înapoi.

— Nu pot, gemu el.

— Apucă-l, fricosule, răsună un glas mînios de fată. Apucă-l odată.

Alb la față, Zdrelea bolborosi ceva de neînțeles printre buzele străvezii, golite de sînge și se întoarse în direcția din care venea vocea. În fața lui stătea o fată cu păr negru strîns într-o cosiță groasă ce-i atîrna pe umăr, cu ochii verzi, oblici și strălucitori ca de pisică. Era Vidra. Cu un gest brusc, fata și-azvîrli cosița pe spate și, ridicînd capul, îi șopti încet, disprețuitor:

— Dă-te la o parte...

Se făcu tăcere. Mlădioasă, cu pași ușori, Vidra începu să se rotească încet, încet în jurul șarpelui. Neliniștit, sîsîind, azvîrlind în aer limba despicată, el o urmărea răsucindu-se după ea, atent și încordat ca un arc. Vidra iuțea pașii. Ochii îi străluceau. Zăpăcit, șarpele se încolăcea, se descolăcea, sărea și se răsucea în iarbă după ea.

Deodată, din fugă, Vidra sări ca un fulger. Băieții văzură șarpele plesnind aerul ca un bici și încolăcindu-se de mîna fetei. Din pumnul închis al Vidrei ieșea în afară, zbătîndu-se, capul șarpelui. Vidra se întoarse liniștită spre o namilă de băiat ce apăruse ca o umbră lîngă ea și-i șopti încet, poruncitor:

— Scoate-i dinții.

Namila scoase din buzunarul pantalonilor o cîrpă mare și zdrențuită și, apucînd-o de un capăt, începu s-o îndese tacticos în gura șarpelui. Apoi, apucîndu-i capul cu două degete, îl apăsă ușor și trase cîrpa fulgerător spre el. Se auzi un trosnet ușor, ca o zgîrietură. Băiatul scoase dinții șarpelui.

— Ei, cumetre, spuse zîmbind Vidra, dîndu-i drumul. Mai mușcă dacă poți.

Simțindu-se liber, șarpele se legănă de cîteva ori în aer și, descolăcindu-se de pe mîna fetei, se rostogoli în iarbă și apoi o zbughi, dispărînd într-o gaură de sub zid. Vidra se întoarse spre Zdrelea, care stătea în fața ei cu ochii în pămînt.

— Ai văzut? spuse ea ceva mai blînd. Și ție ți-era frică de el...

Zdrelea tăcea încurcat, jucîndu-se

cu piciorul întins cu un firişor de iarbă.

— Păi ce-s ca tine, Vidro? zise el cu un aer pocăit şi şiret. Ştia că Vidrei îi plac laudele. Într-adevăr, fata îl privi prietenos şi, întorcîndu-se spre băieţi, spuse aşa într-o doară:

— Eu zic să-l primim... Voi ce ziceţi?

Băieţii tăceau. Erau nemulţumiţi.

— Păi, încercă să protesteze un băieţel care purta pe obraz urma unei copite de cal, în timp ce pleoapa îi atîrna închisă pe jumătate la ochiul stîng, cum să-l primim dacă n-a prins şarpele?

Namila de băiat ce stătea ca o umbră în spatele Vidrei se apropie de el şi, apucîndu-l de cămaşă, îl ridică în sus.

— Tacă-ţi gura, n-ai auzit ce-a spus Vidra? Ce te bagi aşa ca musca-n lapte?

Băieţelul se înfipse în vîrful picioarelor, care de abia atingeau pămîntul, şi, roşu ca focul, strigă ameninţător, înfruntîndu-l:

— Te pui cu mine, mă? Cu mine, mă?

Namila îl privi de sus dispreţuitor ca pe o muscă.

— Mă prichindelule!

— Praţilor, noi ne batem între noi, interveni, cu un glas tragic, băieţelul cu pălăria ţuguiată. Şi tîngănenii îi bat şi-i aleargă pe ai noştri...

— Pe cine, cînd, cum? vuiră deodată glasurile băieţilor ca un stup întărîtat.

— Păi, uite, pe Mitrică l-au alergat Sandu şi băieţii lui, continuă pe acelaşi ton plîngăreţ acesta. Pîn' la marginea pădurii l-au alergat.

— Pe Mitrică! Auzi, să-l alerge tîngănenii pe Mitrică! ţipă băiatul cu pleoapa căzută.

Mitrică, cu sînul plin de caise, asculta uimit, speriat, cu urechile ciulite.

— Aprindeţi focul!

— Să le arătăm noi tîngănenilor.

Băieţii strigau. Uitaseră ca prin farmec de Zdrelea.

— Ce facem, Vidro, aprindem focul? întrebă cu glas tare un alt băiat oprindu-se în faţa ei. Se făcu din nou tăcere. Toate privirile erau aţintite la Vidra.

Cînd sus la cetate băieţii Vidrei aprind focul, toţi ceilalţi băieţi din Piţigaia ştiu că asta înseamnă mobilizare generală.

Vidra tăcea. Şovăia! Liniştea devenea din ce în ce mai apăsătoare.

— Cum, Vidro, ţi-e frică? întrebă băieţelul cu pălăria ţuguiată făcînd un pas spre fată. Păi, ştii ce strigau Sandu şi băieţii lui cînd îl urmăreau pe Mitrică?

Vidra tresări şi întoarse brusc capul spre el.

— Ce?

— Piţigaie, gaie, Vidra e o oaie! minţi celălalt clipind des din ochi.

Mitrică holbă ochii şi rămase cu gura căscată. Vidra se întoarse spre Mitrică şi-l întrebă încet:

— Aşa au strigat?

Era albă la faţă şi buzele-i tremurau.

— Îhî, se bîlbîi Mitrică şi, împleticindu-şi limba în gură, înghiţi un nod: Pi... piţi... gaie... gaie... Vi... Vidra... e o...oa...

Ochii Vidrei se făcură mici, strălucitori ca două lame de cuţit. Îşi muşcă buzele şi, azvîrlindu-şi deodată capul mîndră în sus, spuse poruncitor:

— Aprindeţi focul.

Ţipînd, strigînd, băieţii se repeziră spre o grămadă de crengi uscate ce se zăreau în fundul curţii pe un morman de cărămizi. Unul din ei scăpără un chibrit. Flăcări mici, galbene şi roşii, se căţărară sprintene pe crenguţele uscate. O dîră subţire de fum, ca de ţigară, şerpui printre crengile groase şi se înălţă mlădioasă în aer. Apoi dispăru. Clipele treceau. Focul părea că se stinsese. Încet, încet, şuviţe de fum apărură în jurul grămezii de crăci şi crescură apoi, prefăcîndu-se într-un nor gros şi înecăcios. Şi-apoi, deodată, trosnind, răpăind, o flacără uriaşă ţîşni azvîrlind în văzduh o trîmbă de fum amestecată cu funingine.

(Continuare în numărul viitor)

ilustraţii: **PUIU MANU**

Povestea unui MUNCITOR

Desigur că, pentru cei mai mulți dintre voi, vopsitul vagoanelor de cale ferată nu e o îndeletnicire prea grozavă. Altceva e, de pildă, să te cațări cu aparatul de sudat pe cupola metalică a unei clădiri gigantice: asta cere multă îndrăzneală. Or, să modelezi la strung fel și fel de piese complicate e nevoie de multă finețe și precizie a mișcărilor. Dar ca să vopsești niște vagoane — ar spune poate cititorul — oare de ce calități deosebite ai nevoie?

Îngăduie-mi deci, iubite cititor, să-ți risipesc atît îndoiala cît și neștiința într-ale zugrăvitului. Desigur, nu-ți voi dezlega pe hîrtie, fir cu fir, tainele acestui meșteșug. Nu s-ar putea. Și apoi nu acesta e lucrul de căpetenie. Mai însemnat ca orice e răspunsul la întrebarea de adineauri. Da, e nevoie de o calitate deosebită: pasiunea.

Și pasiunea pentru meșteșugul tău nu se naște într-o clipă. E o floare care își desface petalele puțin cîte puțin și care are nevoie pentru asta de două lucruri. Întîi de un teren prielnic în care să încolțească: inima. Ea trebuie să fie fierbinte, dîrză, cu sunet limpede și înalt, ca o cupă de cleștar. Al doilea lucru: un grădinar priceput.

În miile de uzine și fabrici ale patriei, nenumărați „grădinari" din aceștia vă așteaptă an de an, cu brațele deschise, să vă dăruie minunata floare a dragostei de meșteșug. Pe unul dintre ei l-am cunoscut, nu de mult, în lumea fermecată a culorilor cu iz înțepător, dar plăcut și pe care ceferiștii „Griviței" o numesc simplu: „Vopsitorie — vagoane".

*

Era o dimineață de toamnă ploioasă, la fel de cenușie și mohorîtă ca și întîmplările pe care le ascultam. Amare întîmplări petrecute de mult, parcă în altă lume, în altă viață. Privirile, de obicei senine și licăritoare, ale tovarășului Partin Alexandru erau întunecate de umbre fugare: umbrele amintirilor.

...Tovarășul Partin s-a născut în 1906, în familia unui zugrav. Familie numeroasă, împovărată de sărăcie și lipsuri: tatăl, mama, șase copii. Munca istovitoare a tatălui nu izbutea niciodată să astîmpere deplin foamea multelor guri de acasă.

Pașii către viață ai micului Alexandru, pașii unui copil de muncitor, se arătau îngrădiți, încolțiți de mizerie, de cruzimea și lăcomia mai marilor vremii. Anii se scurgeau mohoriți, fără nici o rază de nădejde, de lumină. În 1913 Alexandru s-a dus la școală. Dar prima lui întîlnire cu buchile cărții i-a fost întunecată de altă nenorocire: răpusă de sărăcie, de griji, de truda și veghea nopților, mama celor șase copii s-a stins din viață. Amenințarea războiului bătea la ușă, trîmbițîndu-și pofta de sînge, de ruine, de jertfe omenești. Alexandru nu terminase decît trei clase primare cînd războiul i-a răpit și tatăl. Cei șase frați au rămas singuri, fără hrană și adăpost, în Bucureștiul ocupat de trupele germane. Colindau străzile în căutarea unei coji de pîine, alungați fără milă de domnii spilcuiți sau de soldații străini, cu căști sclipitoare, ascuțite în vîrf ca o suliță.

Aceasta pînă într-o zi, cînd autoritățile au început să se „ocupe" de acești copii zdrențăroși, ai nimănui, care se furișau printre ruinele caselor. Cîteva sute de copii, printre care și frații Partin, au fost strînși cu ghionturi și ocări, îmbrînciți în vagoane de marfă și trimiși spre o destinație necunoscută. După zile și nopți, în care zgomotul roților și comenzile aspre erau singurele semne de viață în tăcerea și întunericul care-i înconjurau, iată-i ajunși într-un oraș ciudat, cu case roșii, țuguiate, cum nu mai văzuseră: Tîrgu Mureș. Porțile masive ale azilului de orfani s-au închis grele în urma lor. S-a vădit însă curînd că adăpostul acesta al orfanilor nu era decît o întreprindere de negoț, ca oricare alta. Rînd pe rînd, copiii erau închiriați pe la diferiți bogătași, unde trebuiau să îndeplinească o muncă peste puterile lor...

Războiul s-a sfîrșit. Copleșit de munca grea, umilitoare, de dorul străzilor copilăriei, Alexandru a pornit într-o zi înapoi, spre

FILE DE ISTORIE

La 16 februarie se împlinesc 27 de ani de la eroicele lupte de la Griviţa. În acele zile, muncitorii ceferişti şi petrolişti, conduşi de Partidul Comunist din Romînia, au înscris o pagină de glorie nepieritoare în istoria luptelor poporului romîn pentru libertate, progres şi independenţă. Iată un fragment din cartea „Eroicele lupte ale muncitorilor ceferişti şi petrolişti din 1933" scrisă de tovarăşul Chivu Stoica, fragment care zugrăveşte cîteva momente emoţionante de luptă.

„...Sirena atelierelor începu să şuiere. Vibraţiile glasului său de metal, avîntate deasupra capetelor împresurătorilor, năvăliră în cartierul Grand, în fabricile din acest cartier, în locuinţele muncitorilor, răscoliră toată populaţia muncitorească din împrejurimile atelierelor. Muncitorii înţeleseră semnalul de alarmă, înţeleseră chemarea de luptă a ceferiştilor. Răspunsul nu întîrzie să vină. Hotărît şi măreţ, aşa cum proletariatul îşi manifestă solidaritatea sa de luptă. Valuri, valuri se năpustiră masele de muncitori, femei şi copii ai muncitorilor spre ateliere. Muncitoarele şi muncitorii de la R.M.S. lăsară imediat lucrul şi în masă compactă se îndreptară spre ateliere. Toată ziua pe măsură ce lăsau lucrul, mase de muncitori de la alte fabrici, şomeri, se revărsau înspre Atelierele Griviţa C.F.R.. Paralel începură de îndată să sosească ajutoare pentru grevişti. Muncitorii de la „Herdan" trimiseră 1.000 de pîini, iar cei de la C.A.M.—2 saci cu tutun, adică toată raţia de pîine şi tutun pe o zi a muncitorilor din acele fabrici. Într-o serie întreagă de întreprinderi, la „Malaxa", „Mociorniţa" etc., s-au ţinut în acea zi întruniri zburătoare, unde s-a vorbit despre cauzele grevei ceferiştilor, ca şi despre lupta împotriva stării de asediu, împotriva sutelor de arestări, împotriva dizolvării organizaţiilor revoluţionare.*

În aceeaşi zi au izbucnit greve de solidaritate la C.A.M., la Uzinele comunale etc.

Muncitorii din celelalte cartiere se îndreptau în mase compacte spre cartierul muncitoresc Grand şi spre Atelierele Griviţa.

În stradă se strigau tot timpul lozinci: „Jos starea de asediu!", „Cerem eliberarea arestaţilor!", „Jos cu scăderea salariilor!", „Cerem deschiderea organizaţiilor revoluţionare!", „Jos cu războiul antisovietic!", „Jos teroarea!", „Trăiască partidul comunist!", „Trăiască frontul unic al muncitorimii!", „Vrem muncă şi pîine!".

Greva de la Griviţa se transformă astfel, prin participarea zecilor de mii de muncitori din afara atelierelor, prin ridicarea întregului cartier Grand, prin solidarizarea muncitorilor din alte întreprinderi, într-o mare mişcare politică de masă, îndreptată direct împotriva regimului burghezo-moşieresc, pentru independenţa naţională, împotriva înrobirii ţării imperialiştilor americani, englezi şi francezi.

* Citat din „Scînteia" nr. 4/1933. „Documente din istoria Partidului Comunist din Romînia", Editura pentru literatură politică, 1953, ediţia a II-a, pag. 179.

Bucureşti. N-avea nici măcar o boccea, o desagă, cum au pribegii din basme.

În Bucureşti bîntuiau foametea, şomajul. Cu greu a găsit un loc de ucenic vopsitor: vechea meserie a tatălui. Palmele, ghionţii şi înjurăturile patronului i-au fost singurul „îndemn" spre deprinderea meseriei. Dar a deprins-o: îi plăceau mirosul înţepător al vopselei, strălucirea colorată a lacului şi uleiului. Ajuns lucrător, s-a angajat la „Griviţa". Aici a înţeles întîi ce înseamnă un mare colectiv muncitoresc, a simţit alături umărul de nădejde al tovarăşilor, aici i s-au limpezit ţelurile luptei împotriva celor ce asupreau şi jefuiau poporul. Aici a trăit, alături de ceilalţi ceferişti, măreaţa frămîntare a grevelor din februarie 1933.

Sub conducerea neînfricaţilor comunişti, ceferiştii „Griviţei" au luptat atunci cu dîrzenie şi eroism pentru apărarea celor mai sfinte drepturi ale clasei muncitoare, pentru cucerirea unei vieţi mai bune. Gloanţele călăilor au făcut atunci să curgă valuri de sînge muncitoresc. Dar flamura învăpăiată a luptei pentru fericire n-a putut fi înfrîntă...

*

O rază de soare a alungat umbrele cenuşii din privirea tovarăşului Partin Alexandru. S-au risipit norii. Şi au venit în firul istorisirii cîteva cuvinte scumpe, pe care tovarăşul Partin le rosteşte cu dragoste, aşa cum le rostim toţi: „23 August 1944". Ziua aceea a deschis drum larg spre împlinirea celor mai fierbinţi năzuinţe ale clasei muncitoare din patria noastră. În primele rînduri ale celor ce munceau şi luptau, sub călăuzirea partidului, pentru a clădi temelia vieţii fericite de azi, se aflau, firesc, ceferiştii „Griviţei". Şi printre ei, comunistul Partin Alexandru.

Nu era uşor. Patronii şi cozile lor de topor căutau să pună piedici în calea luptei muncitorilor. Dar, pas cu pas, aceste piedici au fost învinse. Poporul a alungat de la putere rămăşiţele claselor exploatatoare. Iar acolo, în atelierele „Griviţei roşii", ca şi în toate uzinele patriei, muncitorii nu precupeţeau nici un efort pentru a înlătura moştenirea grea a trecutului, pentru a spori neîncetat producţia. Despre înflăcărarea tinerească — deşi are acum peste 50 de ani — cu care munceşte comunistul Partin Alexandru în anii aceştia s-ar putea scrie o carte întreagă. E de ajuns însă să ştii un singur lucru: anume — că în zilele de sărbătoare pe pieptul tovarăşului Partin strălucesc ordinul „Steaua Republicii Populare Romîne" şi Ordinul Muncii — simbol al preţuirii, răsplată a unei vieţi de muncă şi luptă, închinată poporului.

*

Priveşte, prietene cititor, cum mînuieşte tovarăşul Partin pensula pe pereţii netezi ai vagoanelor. Nu găseşti nimic deosebit, nimic spectaculos, nu-i aşa? Şi totuşi cîtă dragoste, cîtă grijă atentă se ascunde în aceste mişcări simple în aparenţă. Pe vremuri, tovarăşul Partin n-a aflat în drumul vieţii sale nici un „grădinar" grijuliu care să-i ocrotească primii paşi, aşa cum face el astăzi cu tinerii — abia trecuţi de vîrsta voastră — care lucrează în atelierul „Vopsitorie — vagoane".

Toată grija, căldura şi dragostea, de care el însuşi nu s-a bucurat în anii de ucenicie, vopsitorul cu tîmple cărunte le revarsă astăzi asupra tinerilor din jurul său. Le dezvăluie cu drag fiece amănunt, fiece „chiţibuş" al meseriei: cum trebuie să şlefuieşti şi să chituieşti pereţii vagonului ca să prezinte o suprafaţă netedă, cum trebuie să distribui uleiul ca să se vopsească uniform...

Uneori le spune tinerilor:

— Nu uitaţi, măi băieţi, că noi lustruim obrazul vagonului înainte de a ieşi în lume. Trebuie să-ţi răsucească mustaţa în el ca în oglindă...

Şi, într-adevăr, oglindă sînt vagoanele ieşite din mîna tovarăşului Partin şi a „băieţilor".

Dar nu numai de înfăţişarea vagoanelor se îngrijeşte tovarăşul Partin. Are timp şi pentru altceva: pentru viaţa şi preocupările tinerilor din jurul său. Tinereţea acestora se deosebeşte de tinereţea lui „ca vopseaua albă de vopseaua neagră". Tinereţea lor e luminoasă, fericită, cu cărările toate străjuite de bucurii, cu vise înaripate şi nestăvilite. În copilărie tovarăşul Partin nu a putut învăţa decît trei clase primare. Deşi îi plăceau cărţile, războiul, sărăcia, munca istovitoare l-au îndepărtat de ele. Tineretul patriei noastre are deschise azi porţile tuturor şcolilor. Uite, chiar de aici, din atelier, sînt mulţi tineri care urmează liceul seral. Mereu îi cercetează tovarăşul Partin: „Ei, ce lecţii aţi avut aseară? Aţi găsit cutare manual?". Odată, unul dintre „liceeni", utemistul Gheorghe Vasile, a lipsit de la şcoală nemotivat. S-a aflat. Nu l-a mustrat meşterul. Dar două zile nici nu l-a băgat în seamă: nu-i vorbea. Pînă cînd Gheorghe Vasile, mergînd alături de el spre cantină, i-a spus ruşinat: „N-o să se mai întîmple". Şi nu s-a mai întîmplat.

...Prin băieţii săi din atelier, vopsitorul Partin Alexandru îşi trăieşte din nou tinereţea. O tinereţe aşa cum a visat-o. O tinereţe pentru care el şi ceilalţi comunişti au luptat şi au cucerit-o, dăruind-o generaţiei de azi. Generaţiei tale, prietene cititor.

VASILE MĂNUCEANU

Ilustraţie de COCA CRETOIU

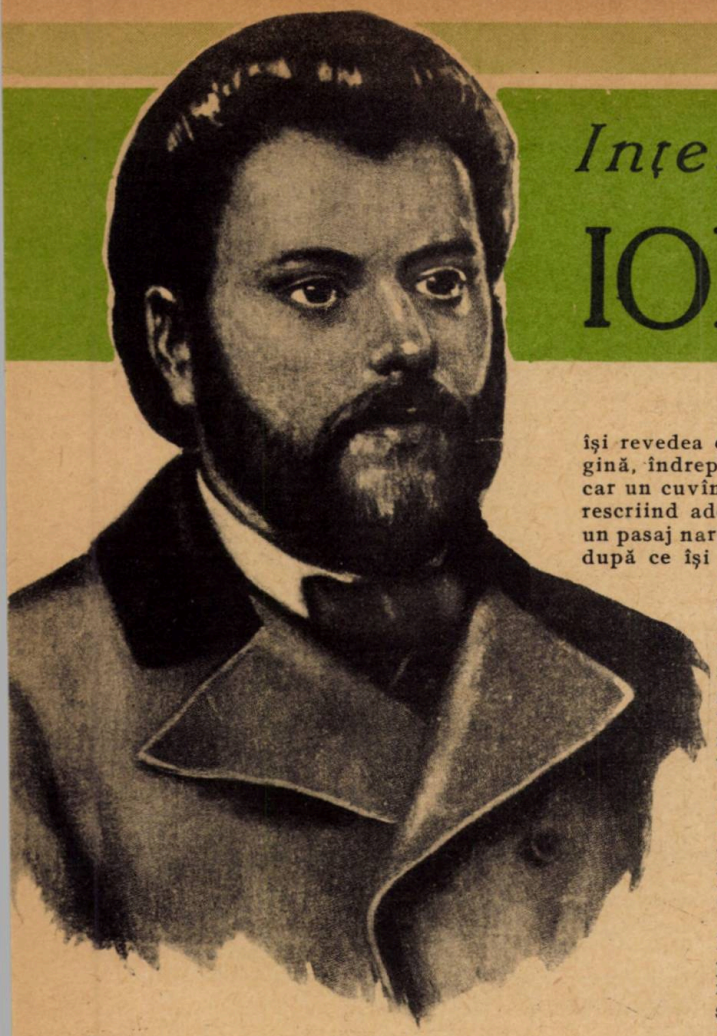

Înțelesul operei lui ION CREANGĂ

de D. MICU

Se spune că renumitul critic literar G. Ibrăileanu obișnuia să recitească în fiecare an poveștile și *Amintirile* lui Creangă. Într-adevăr, autorul lui *Harap Alb* a creat o operă ce farmecă și va fermeca totdeauna cititorii de orice vîrstă. Cine nu ascultă sau recitește cu plăcere, oricît de bine le-ar cunoaște, basmul cocoșului, care, prin istețimea lui, își scapă de sărăcie stăpînul, un biet moșneag, ce de abia își mai ținea zilele? Dar povestea atît de dureroasă a caprei, această sărmană mamă, căreia lupul, dușmanul ei de moarte, îi mănîncă doi pui?! Dar povestea purcelului năzdrăvan, aceea a omului leneș și încă atîtea alte încîntătoare istorisiri?! Cine nu rîde pînă la lacrimi ori de cîte ori citește isprăvile și hazliile pățanii ale neastîmpăratului Nic'a lui Ștefan a Petrii?

Ca orice operă de valoare, și creația lui Creangă este plină de înțelesuri adînci, pe care cititorul le pătrunde cu atît mai bine cu cît mai atent și mai de multe ori străbate cărțile marelui scriitor. Cei ce sînt predispuși a vedea în scrierile lui Creangă doar latura lor umoristică se înșală amar. Un prozator care urmărește doar să-și înveselească cititorii nu muncește asupra manuscrisului cu dragostea și înverșunarea cu care a muncit Creangă. Acest scriitor își revedea de sute de ori fiecare pagină, îndreptînd de fiecare dată măcar un cuvînt, dacă nu fraze întregi, rescriind adesea, de nenumărate ori, un pasaj narativ sau un dialog. Chiar după ce își publica lucrările în revistă, Creangă le modifica, nu rareori, simțitor. Ei bine, un autor care acordă expresiei, comunicării cît mai clare a gîndurilor sale atîta importanță nu se poate să nu aibă de spus ceva cu totul deosebit.

Ce ne spune, așadar, Ion Creangă în opera lui? Ce înțelesuri cuprind cuceritoarele lui povești, minunatele lui amintiri din copilărie?

Să începem cu poveștile. Poveștile lui Creangă proiectează într-o lume fabuloasă de basm fapte și situații din lumea reală, și anume din viața satului moldovenesc din timpul scriitorului. Adeseori ele conțin adevărate documente, prelucrate artistic, privind pătrunderea relațiilor capitaliste în viața satului. Astfel, în *Soacra cu trei nurori* povestitorul condamnă lăcomia de avere, de bani, a unei babe înstărite care își supune nurorile unei exploatări nemiloase. Tot o condamnare a lăcomiei găsim și în *Punguța cu doi bani*. Dorința de a strînge cît mai multe bunuri numai pentru ea o face pe baba din acest basm atît de zgîrcită încît atunci cînd moșneagul o roagă să-i dea și lui măcar un ou îi răspunde cu răutate: „Dacă ai poftă de ouă, bate și tu cucoșul tău să facă ouă, și-i mînca; eu așa am bătut găina, și iacătă-o cum se ouă". Cine a citit *Punguța cu doi bani* știe cum a fost pedepsită pînă la urmă urîcioasa babă pentru lăcomia, zgîrcenia și răutatea ei.

O altă însușire a poveștilor lui Creangă e aceea de a ne învăța să cunoaștem mai bine oamenii. Să ne oprim o clipă la povestea lui *Harap Alb*. De cum citim primele pagini, facem cunoștință cu doi feciori de crai, foarte plini de ei înșiși, nu însă tot atît de vrednici. Ei se angajează în fața bătrînului lor părinte să meargă la Împăratul Verde, unchiul lor, ce stăpînește într-o țară îndepărtată, dar la cea dintîi primejdie ivită în cale inima li se face cît un purice și lăudăroșii o rup la fugă înapoi. Cu totul altfel se comportă fiul cel mai mic al craiului. De la început, el se arată modest. Înainte de a cere învoirea să plece la drum, mezinul cugetă îndelung, ascultă cu interes poveștele unei sărmane bătrîne, ce se dovedește în cele din urmă a fi fost un personaj cu puteri miraculoase, își alege calul și, numai după multă chibzuire, se înfățișează la tatăl său, exprimîndu-și dorința de a-și încerca și el norocul. Ce urmează... se știe. Spre deosebire de frații săi, fiul mai mic al craiului, trecînd prin fel de fel de peripeții, învingînd greutăți de neînchipuit, ajunge la țintă. Povestea lui *Harap Alb* înalță, precum se vede, un elogiu modestiei, învățîndu-ne astfel să prețuim pe acei oameni care nu se arată viteji în vorbe, ci își dovedesc calitățile prin fapte. Totodată, basmul conține un îndemn de a nu judeca după aparențe, de a nu ne lăsa dominați de primele impresii. Eroul acestui basm are în calul său un tovarăș încercat și credincios, care-l ajută să se descurce în cele mai grele împrejurări. E doar un cal năzdrăvan. Cum a ajuns fiul de crai în stăpînirea lui? Basmul ne spune că în primul moment calul i s-a înfățișat tînărului ca un animal respingător — „o răpciugă de cal grebănos, dupuros și slab, de-i numărai coastele". La vederea lui, tînărul se înfuriase și-l lovise cu căpăstrul. Pînă la urmă s-a convins însă că acea „răpciugă" e mai vrednică decît toată herghelia la un loc. Într-adevăr, calul costeliv e singurul care întinde botul în căldarea cu foc, apucînd în gură și mestecînd jeratic, pentru ca, peste cîteva clipe, să se scuture de trei ori și să rămînă „cu părul lins-prelins și tînăr, de nu era alt mînzoc mai frumos în toată herghelia". De s-ar fi încăpățînat să judece calul numai după aspectul său exterior, feciorul de crai ar fi greșit profund. Și cine știe dacă, încălecînd pe vreun roib arătos la prima vedere, dar slab și fricos în realitate, n-ar fi pățit și el la fel ca frații lui mai mari.

Înțelesul cuprins în *Povestea porcului* este asemănător cu cel comunicat în primele episoade ale basmului din *Harap Alb*. Un moșneag găsește în pădure un purcel, îl aduce acasă și-l îngrijește cu iubire părintească, neavînd copii. Acest purceluș, de care rîd slujbașii împărătești cînd bătrînul se prezintă cu el la palat, este, în realitate, un Făt-Frumos. El ridică într-o noapte palatul

de aur și pavează cu metale nobile și pietre scumpe drumurile. Învățătura ce se desprinde din basm e aceasta: să nu ne lăsăm înșelați de aparențe, să examinăm atent oamenii înainte de a da o apreciere asupra lor.

Multe din poveștile lui Creangă sînt, în fond, istorisiri cu scop educativ, combătînd anumite defecte omenești, mai ales lenea și, sora ei, prostia, care nu e altceva decît lene intelectuală. Acesta este înțelesul unor scrieri ca *Povestea unui leneș*, *Poveste (Prostia omenească)*, *Cinci pîini* și, în parte, *Dănilă Prepeleac*. Această din urmă poveste ne înfățișează, în prima parte, un om pe care toată lumea îl păcălește. Dănilă Prepeleac pornește la tîrg cu doi boi. Pe drum îi dă în schimbul unui car, pentru ca, peste cîteva momente, să ia în locul carului o capră, în locul acesteia un gîscan, iar gîscanul să-l schimbe cu o pungă goală. Cum se explică neghiobia lui Dănilă? Prost din născare nu e, după cum nimeni nu se naște stăpînit de prostie, de nejudecată. E numai un leneș mintal. Nu gîndește. De îndată ce începe să-și pună mintea în mișcare, Dănilă Prepeleac nu numai că nu mai poate fi păcălit de nimeni, dar trage însuși niște păcăleli de pomină.

Indiferent de îndemnul concret pe care-l putem desprinde din poveștile lui Creangă, acestea sînt în genere scrieri care slăvesc viața activă, viața de muncă și luptă pentru un scop înalt. Nimic nu se poate înfăptui fără eforturi, fără stăruință. Nici Harap Alb, nici Dănilă Prepeleac, nici fata cea muncitoare a moșneagului din basmul *Fata babei și fata moșneagului*, nici acel minunat Ivan Turbincă, ce personifică însușirile omului simplu rus, nu și-ar fi atins scopul dacă n-ar fi acționat perseverent în vederea lui. Exemplul eroilor lui Creangă este menit să stimuleze în noi ambiția nobilă, năzuința spre fapte mari, îndrăznețe, folositoare nouă înșine și societății.

De sentimentul de admirație pentru omul întreprinzător, perseverent în urmărirea unui țel lăudabil, dornic să-și valorifice din plin aptitudinile, sînt pătrunse și amintirile lui Creangă. Povestitorul vorbește cu admirație despre hărnicia și iscusința humuleștenilor, despre meșteșugul lor de a prelucra lîna, ca și despre dorul de învățătură al unora din ei. Cît de frumoase cuvinte despre folosul învățăturii rostește David Creangă, bunicul scriitorului, și cu cîtă stăruință luptă mama povestitorului să-și trimită băiatul la școală! Chiar ghidușiile, isprăvile pline de haz ale lui Ionică sînt, în felul lor, un mod de a pune în lumină istețimea, vestind că, dintr-un copil descurcăreț, sprinten și inventiv, cum este personajul principal al cărții, va ieși un om de ispravă. Nu trebuie, desigur, imitate blestemățiile acestui copil, dar a fi, ca el, veseli și voioși, îndrăzneți, a avea inițiative utile, a nu ne fi teamă de greutăți și primejdii e cît se poate de recomandabil.

Multe s-ar mai putea spune despre conținutul operei lui Ion Creangă, ca și despre marea artă a scriitorului. Citind această operă cu atenție și, mai cu seamă, urmînd exemplele mobilizatoare conținute în ea, vom ajunge să săvîrșim fapte care să ne îndreptățească mîndria de a purta cravata roșie.

Ilustrații: COCA CREȚOIU-ȘEINESCU

CUM SCRIEM — CUM VORBIM

Dragi copii,

Odată călătoream cu tramvaiul în orele aglomerate. La una din stații s-a urcat în vagon un zgomotos grup de copii, cam de seama voastră. Copiii, școlari ca și voi, încercau să-și facă loc cu vorba și cu gestul și repetau destul de des pe acel „Avansați înainte", pe care poate îl folosiți și voi în asemenea împrejurări.

Mare le-a fost mirarea cînd cineva mai în vîrstă i-a îndemnat să nu mai spună așa, explicîndu-le totodată că *a avansa* înseamnă tocmai „a merge înainte". Prin urmare unul din cuvinte era de prisos. Este suficient să se spună: „*Vă rugăm să avansați*" sau: „*Vă rugăm să înaintați*".

Copiii au ascultat și au mulțumit. Le părea însă rău că dăduseră prilejul să li se facă observații.

Se poate ca și vouă să vi se întîmple astfel de necazuri, mai ales cînd nu cunoașteți bine înțelesul fiecărui cuvînt. Folosirea împreună a două cuvinte care au același înțeles dă ceea ce se cheamă un pleonasm — formă pe care e bine s-o evitați.

Am auzit, de pildă, pe un pionier transmițînd următoarea sarcină: „Anunțați mobilizarea *generală a întregii* clase." Și în acest caz unul dintre cuvintele subliniate este de prisos. Comunicarea ar fi fost de fapt aceeași dacă s-ar fi spus: „Mobilizarea *generală* a clasei" sau „Mobilizarea *întregii* clase". Acest pionier, desigur, nu și-a dat seama că folosind cele două cuvinte spune același lucru și în același timp face un pleonasm.

La fel s-a întîmplat și cu pionierul — președinte de detașament — care anunța: „*Coborî jos* steagul". Dar *a coborî* nu înseamnă tocmai „a da jos ceva"? Poate el a știut, dar i-a scăpat din vedere și a adăugat astfel pe *jos*, nejustificat.

Greșite sînt și construcții ca acestea:

„Merg să-mi *schimb altă* haină", cînd cuvîntul *a schimba* presupune luarea unei *alte* haine. Așadar, cuvîntul „altă" este aici inutil.

Sau:

„El a repetat *însăși propriile* cuvinte ale mamei". Și în această situație unul dintre cele două cuvinte subliniate ar fi exprimat complet ideea ce trebuia comunicată.

Dar mai ales trebuie să vă feriți să folosiți pe *iarăși* sau *din nou* alături de verbe compuse cu *re* (a reîncepe, a reînnoi).

Aceste verbe conțin ideea pe care o exprimă *iarăși* și *din nou* și deci „S-a *reîntors din nou*" sau „A *revenit iarăși*" sînt construcții pleonastice și, prin urmare, incorecte.

Voi, copii, trebuie să vă obișnuiți de pe acum să exprimați exact ceea ce gîndiți, avînd grijă să folosiți cuvintele potrivite și să înlăturați pleonasmele.

RODICA BOGZA

— folleton —

de M. SÎNTIMBREANU

Dacă n-aș fi văzut cu ochii mei pe „meșter", aș zice că toată întîmplarea n-a fost decît o fantasmagorie. Aș fi pus totul pe seama oboselii după o zi de corectat caiete sau, poate, pe seama serii aburoase ce învăluea în cîlții ei întreg cartierul.

Așa însă, vă rog să mă credeți: ceea ce urmează s-a întîmplat cu adevărat. Mai mult: mi s-a întîmplat chiar mie.

Să vedeți cum...

Mă întorceam spre casă într-una din zilele trecute de la școala unde sînt profesor.

„N-o să-mi strice o plimbare pe jos" — mi-am zis, luînd-o agale pe strada Mărgeanului, cu geanta doldora de teze.

Făcusem vreo sută de pași — depășisem tocmai colțul dinspre Crizantemelor — cînd privirea îmi fu atrasă de un fel de anunț mîzgălit cu cerneală cizmărească maro pe un carton:

„ATELIER DE REPARAT
Pingelim și căpușăm
NOTE PROASTE
Cu materialul clientului"

Dedesubt, spoit pe geam, un deget alb indica o săgeată, iar săgeata împungea un alt carton:

„Intrarea prin UȘA DIN DOS"

Mărturisesc, cîteva clipe am rămas — deși nu e frumos — cu gura căscată. Apoi deodată o curiozitate arzătoare puse stăpînire pe mine. Sînt profesor vechi, deși nu bătrîn, dar de un asemenea atelier nu mai auzisem niciodată. Și doar predau istorie... Totuși firma se afla în fața mea. Îi lipsea doar numărul autorizației. Nu aveam, e drept, nici o notă proastă de reparat. Cu toate acestea, un imbold de nestăvilit mă împingea să intru.

Mă luai, așadar, după degetul arătător și după cîțiva pași mă trezii într-o curticică. Mă oprii în dreptul unei uși cu scăriță pe care aceeași mînă, cu aceeași cerneală și cu aceeași pensulă, scrisese: „AICI"

Dinăuntru răzbăteau ciocănituri. Nimerisem atelierul, nu mai încăpea îndoială.

— Aici! Intrați... se auzi deodată un glas de copil.

— Iertați-mă, caut pe „meșter".

— Eu sînt!

Am deschis ușa și, vă mărturisesc, nu mi-am putut stăpîni un țipăt de uimire:

— Tu?!

— Eu.

În fața mea — și pentru a doua oară în seara aceea nu-mi venea să cred ochilor — se afla... Dobrescu! Cel mai bun elev din clasa a VII-a!

— Luați loc, îmi zise acesta de loc mirat, aproape bucuros de întîlnire. Într-o clipită sînt al dumneavoastră. Îmi dă de furcă doiul ăsta... Nici n-am calapoade atît de mici, mormăi nițel scos din sărite „meșterul".

Mă așezai pe scăunelul arătat și căscai ochii — deși nici asta nu e frumos — la operațiile ce se desfășurau în fața mea.

„Meșterul", cu pantaloni scurți, în vestă și descheiat la cămașă, se căznea că vîre un doi stîlcit pe calapodul notei cinci. Icnea, asuda, se ștergea cu dosul mîinii pe frunte și ofta:

— Greu, tovarășe profesor. N-aveți idee... Un patru, un trei acolo, haidade, mai merge, dar cu doii ăștia e caznă grea. Nici n-am să mai primesc.

Suflînd din greu, ciocănind și potrivind, „meșterul" își vedea de lucru. În sfîrșit, prinse doiul de urechi și trase din toate puterile. Se auzi un pîrîit, apoi, după o clipă, un șuierat de ușurare:

— Uf! A intrat... adică a ieșit. Vedeți? Nu mai e doi... A intrat pe calapodul lui cinci!

Adevărat: doiul devenise cinci. Strîmb, chinuit, schilod, dar... cinci!

Băiatul îl luă fericit şi-l aşeză în spate, pe un raft, unde, la rînd, ca în orice cizmărie, stăteau cuminţi vreo cîţiva cinci asemănători. Scuipă apoi în palme şi întinse mîna sub măsuţă după altă notă. Era un patru.

— Ultimul pe ziua de azi, zîmbi el fericit, căutînd din ochi un calapod. Deodată — pentru a treia oară în seara aceea neobişnuită — scosei un ţipăt de uimire. Îl cunoşteam pe acel patru! Era de la istorie!! Îl dădusem chiar eu!!!

— Pe ăsta cît îl faci, am întrebat gîtuit de curiozitate.

— Depinde de materialul clientului, răspunse băiatul şi, după ce răsfoi un carneţel întocmai ca un catalog minuscul, mormăi:

— Cred că şase!

— Cum?

Puse mîna pe un căpăţel de creion şi începu să-mi demonstreze:

— Uitaţi materialul: un şapte de la extemporal şi încă un cinci. Carevasăzică şapte şi cu cinci şi cu patru împărţit la trei... nu, nu iese şase... E cinci, treizeci şi trei... Eh, dacă mi-ar fi adus un opt şi încă un şase sau un cinci cu nouă... atunci ăsta, ciocăni el cu degetul îndoit în calapod, putea fi şi trei! Dar e bine şi aşa... Iese un cincişor. Se poartă... Vedeţi? Şi mai rămîne şi o meşină de treizeci şi trei de sutimi, pe care o tăiem şi o păstrăm cu grijă... mai trebuie şi altă dată... Eh, chirurgie de artă!

— Primeşti ceva pentru asta?

— Aş. Felicitări. Şi pe urmă mai e ceva... Bucuria de a nu avea în clasă nici o notă proastă. Cum a sfeclit-o unul vine la mine. Zic: „Băiete, ai luat un patru? Fă repede rost de un şase sau un cinci cu şase...“ Îi ajut şi eu, nu mă dau în lături. Zic: „Dacă ţi-e greu, vino la mine. Te ajut eu de un şase acolo... Mai mult nu-ţi trebuie“. Şi îi ajut pe toţi. De aceea am deschis şi atelierul...

Pricepusem secretul „meşterului“... Acesta, radios, îşi aşeza ultimul „operat“ pe raftul din spate. Aştepta felicitări.

Am zis răspicat:

— „Meştere“, eşti un cîrpaci!

— ?!

— Nu pricepi?

— ?!

— Clienţii care vor purta ciubotele astea vor şchiopăta toată viaţa.

— Şi ce să fac? Să închid atelierul?

— Nu. Să-i schimbi specialitatea. Aşa!

Am smuls firma, apoi, cu pensula înmuiată în cerneală, am refăcut-o aşa:

„ATELIER DE REPARAT CUNOŞTINŢELE

Cu materialul clientului: voinţă, răbdare, sîrguinţă. Intrarea prin UŞA DIN FAŢĂ“

„Meşterul“ a privit lung firma, apoi a înclinat din cap:

— Da. Aveţi dreptate. *Asta-i* chirurgie de artă...

.....

Peste cîteva zile am trecut din nou pe strada Mărgeanului. La colţ cu Crizantemelor m-am oprit. Se vede că „meşterului“ nu-i plăcuse totuşi firma mea. Făcuse alta, mai scurtă:

„GRUPĂ DE ÎNVĂŢĂTURĂ“

Era de ajuns. De fapt era tot una...

Epigrame

Unui elev sportiv, dar leneş la învăţătură

El sare excelent la bară
Şi trece norme pas cu pas.
Doar clasa n-a putut s-o sară...
Tot în a cincea a rămas.

Unui elev bun la fotbal, dar slab la învăţătură

Nu învaţă niciodat'
Bate mingea Viorel.
Catalogul a marcat:
Doi la zero pentru el.

Unui elev care ocupă în tramvai locul rezervat celor bătrîni

Are drept să stea şi el,
Că e mititel, ce vrei.
De bătrîni lui nici nu-i pasă.
Zece ani are Ionel,
Însă noi îi dăm doar trei:
N-are şapte ani de-acasă.

GABRIEL TEODORESCU

A FOST NEDREPTĂȚIT g.m.

În numărul trecut al revistei noastre a apărut o scrisoare semnată G.M., scrisoare în care un pionier își arăta nemulțumirea pentru faptul că nu a fost reales președinte de detașament. Redacția noastră a rugat pe cititori să-l ajute pe G. M. să-și spună părerea despre cele relatate în scrisoare. Desigur, am primit multe răspunsuri. Unul dintre cele mai judicioase l-a întocmit detașamentul clasei a VII-a A de la Școala medie „Ion Creangă" din București, răspuns pe care îl publicăm mai jos.

Dragă prietene,

Am citit în revista „Cravata roșie" scrisoarea ta și ni s-a părut atît de interesantă, încît ne-am hotărît să o discutăm în detașament. Din nefericire, scrisoarea a fost „interesantă" doar dintr-un anumit punct de vedere.

Nu ne-a mirat supărarea ta că nu ai fost reales. Oricui poate să-i pară rău de asta. Dar sînt alte lucruri în scrisoare despre care detașamentul nostru a discutat cu aprindere și, ți-o mărturisim cinstit, nu cu prea multă bunăvoință.

Ne-a mîhnit mult neînțelegerea de care dai dovadă față de lucruri pe care le înțelege orice pionier.

Uite, să pornim de la un lucru mărunt, la zicătoarea pe care o folosești: „nu întinde pătura prea mult!" Noi credem că tocmai această zicătoare scoate la iveală cauza principală pentru care n-ai fost reales. Vezi, dragă G. M., astăzi, întregul nostru popor, călăuzit de partid, construiește socialismul. În fiecare ceas, muncitorii obțin noi și noi victorii în producție. Or, tu ce ți-ai îndemnat colegii din detașament să facă? „Să nu întindă pătura prea mult!?" — adică să nu facă nici un efort, să stea pe loc, să se mulțumească cu puțin. Așa gîndeai tu. De aceea ți s-au și părut firești datele pe care le-ai trecut în scrisoare. „Ce — spui tu — am avut doar doi repetenți. Restul sînt promovați." Promovați, dar cum? Marea majoritate a școlarilor au note la limită. „Nu e totul să trăiești, ci cum trăiești" — spune o zicală (iată că și noi folosim zicale). „Nu e totul să treci clasa, ci cum o treci!" — am spune noi referitor la detașamentul tău. Țara are nevoie de oameni bine pregătiți. Or, fără supărare, elevi cum sînt cei din detașamentul tău, care „trec prin școală ca gîsca prin apă", nu vor fi niciodată cetățeni bine pregătiți. Despre aceste lucruri vorbesc și hotărîrile plenarei a VII-a a Comitetului Central al Uniunii Tineretului Muncitor. Dacă nu le-ai citit, citește-le neapărat. Vei învăța multe lucruri de acolo.

Ei, și în continuare, tot atît de firesc ți se pare faptul că detașamentul vostru a predat mai puțin fier vechi decît era planificat, că ați cîștigat la concurs o mențiune cînd, cu puțină străduință, puteați lua un premiu.

„Ce băiat milos!" — au exclamat unii la adunarea noastră de detașament, bineînțeles în ironie! Vedeți? I-a „cruțat" pe colegii lui de „eforturi"!

Se pare însă că adevărul este altul. De cruțat ai vrut să te cruți pe tine. De aceea te supăra faptul că, la adunări, colegii încercau să facă propuneri. Vezi, ei simțeau că lucrurile nu merg prea bine. Dar ție îți era teamă că orice propunere înseamnă o muncă în plus și o răspundere în plus. Or, tu nu iubeai prea mult nici munca și nici răspunderile. „Prea multă bătaie de cap" — te consolai. Așa-i?

Tot din același motiv ai copiat programul de activități al detașamentului celui mai bun din unitate. „Iată o treabă bună, fără bătaie de cap". Din acest program ai mai și tăiat, de frică ca nu cumva să fie prea greu de îndeplinit. „Mai bine să pun mai puțin în program și să îndeplinesc decît să pun mai mult și să fac eforturi ca s-o scot la capăt". Frumoasă socoteală! Dacă și muncitorii din fabrici ar judeca așa ca tine, ce s-ar întîmpla?

Dragă prietene,

Te rugăm să nu iei în nume de rău cele ce ți-am spus. Poate că ai să găsești în rîndurile de mai sus unele adevăruri... cum să-ți spunem, supărătoare pentru tine, dar sînt adevăruri. Privește-le ca un pionier și gîndește-te că sînt izvorîte din dorința sinceră și prietenească de a te ajuta. Nu fi trist. Ai să muncești în detașamentul tău și, din nou, colegii îți vor recunoaște meritele. Ascultă sfatul nostru prietenesc: nu privi înapoi, nu te călăuzi după cei ce realizează mai puțin decît tine. Privește înainte! Caută să-i ajungi și să-i întreci pe fruntași! Aceasta este purtarea pe care trebuie s-o aibă un pionier adevărat.

Detașamentul clasei a VII-a A a Școlii medii mixte nr. 19 „Ion Creangă" București

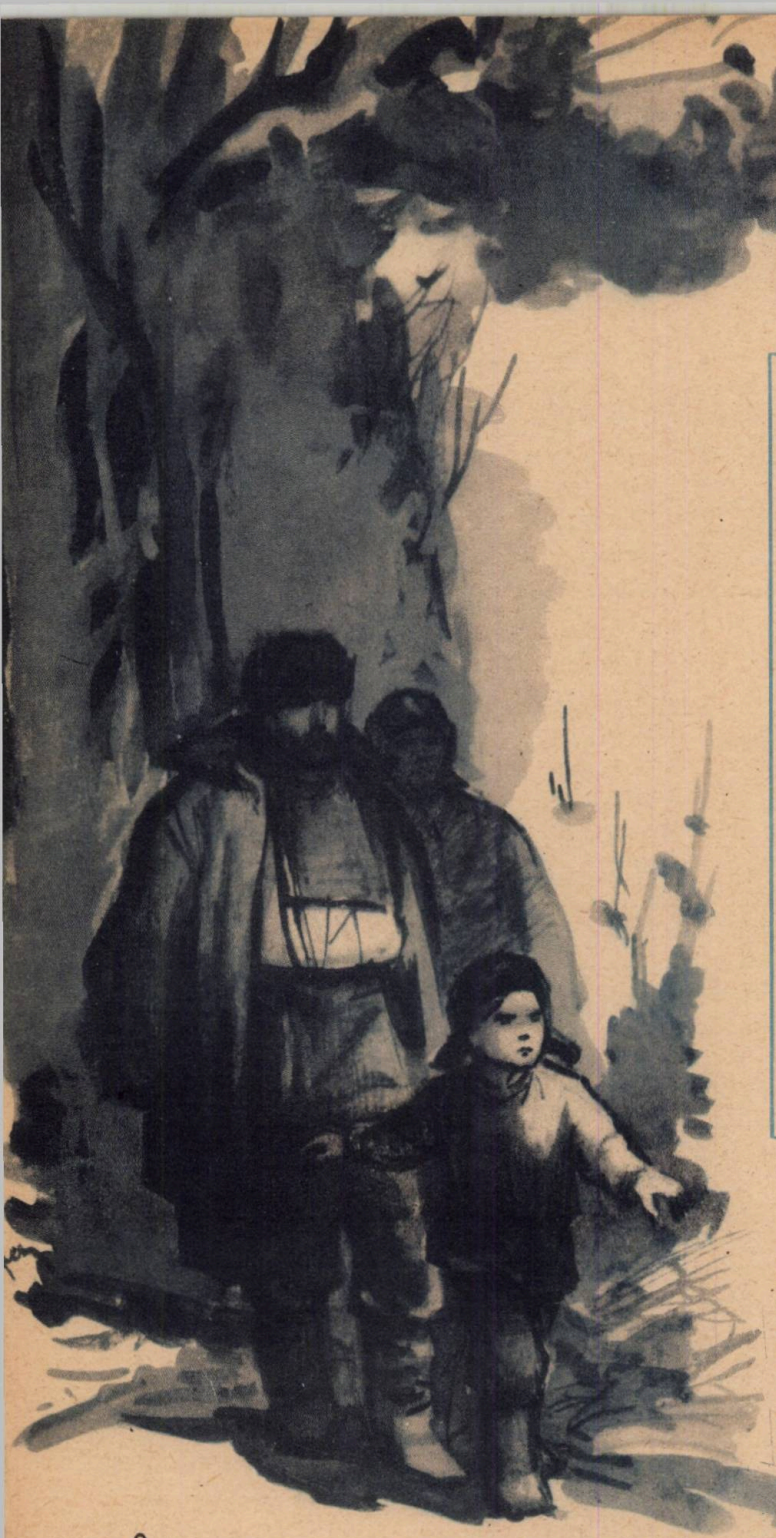

V. JELEZNIKOV

KOLEA

Anii Marelui Război de Apărare a Patriei. Un avion, înfruntînd atacurile aviației fasciste, transporta un grup de partizani răniți. Răniții fuseseră îmbarcați undeva, în adîncul teritoriului ocupat de fasciști, iar acum erau transportați pe „Pămîntul cel mare", la Moscova. În avion, o dată cu răniții, se urcase și un băiețaș, Kolea, ai cărui părinți fuseseră uciși de nemți.

Dar iată că, deodată, o lumină puternică țîșni dinspre pămînt și îmbrățișă avionul. În cabină se făcu lumină ca ziua. Cu inimile ticăind de încordare, răniții așteptau ca, dintr-o clipă într-alta, avionul să se desprindă din această îmbrățișare de foc. Altfel o moarte sigură îi pîndea pe toți.

Pilotul încercă să scape din raza proiectorului, dar acesta îl urmărea cu încăpățînare. Tunurile nu trăgeau încă. Fasciștii așteptau să vadă dacă avionul va coborî sau nu. Dacă va începe să coboare, însemna că era de-al lor, dacă nu, cu siguranță că era sovietic. Între timp, pilotul căuta să prindă înălțime. Răsună prima salvă, apoi, la scurt interval, a doua. Avionul se cutremură din încheieturi, dar continuă să zboare executînd viraje strînse, coborînd în picaj și venind în vrie. Dar de fiecare dată pilotul reușea să repună avionul în poziție normală.

...Într-un tîrziu, raza proiectorului dispăru, bubuiturile se auziră tot mai îndepărtate, și avionul reuși să ajungă în nori și să se facă nevăzut.

Deodată însă, motorul începu să „tușească", apoi se opri pe neașteptate. Avionul cădea de parcă ar fi alunecat pe o suprafață oblică, lustruită. Nici o forță nu-l mai putea menține în înălțimi.

Cu fiecare clipă care se scurgea, pămîntul se apropia tot mai mult, din ce în ce mai mult. Avionul avea tendința să intre în vrie, și pilotul abia de reușea să-l mențină în stare de planare. Aviatorul își dădea tot mai limpede seama că trebuie să urmeze neapărat o aterizare forțată, de aceea scruta întunericul nopții căutînd să găsească un loc potrivit pe întinsul pădurii. Într-un tîrziu zări o poieniță și începu să coboare.

Avionul atinse pămîntul, sări în sus, se aplecă pe o aripă, mai alergă 300 de metri, rupînd totul în calea-i, apoi încremeni brusc în fața unor copaci.

Pilotul ieși din cabină. Își scoase casca și-i privi pe răniți. În fața lui se aflau chipuri istovite, nebărbierite, cu durerea întipărită în priviri. Pilotul privi spre băiețaș, îi făcu strengărește cu ochiul și zîmbi. Răniții zîmbiră și ei, oarecum ușurați că nu se întîmplase nimic, și chiar chipul băiatului, pentru prima dată după moartea tatălui său, se mai înseninâ parcă.

Pilotul își puse din nou casca, deschise portiera avionului și sări pe pămînt. O clipă rămase nemișcat: poate că de după o tufă îl pîndea un fascist?... Dar în jur totul dormea.

Pilotul reveni în scurt timp în avion.

— Rezervoarele au fost ciuruite de schije. Nu mai avem nici o picătură de benzină.

Se lăsă o tăcere apăsătoare. Într-o vreme, un partizan bărbos rosti:

— Dar frontul o fi departe?

— La vreo 10 km.

— Trebuie să ajungem pînă acolo și să încercăm să trecem linia frontului. După cîte știu, în sectorul acela frontul nu are încă o linie stabilită, zise partizanul cu barbă. Să plecăm în cercetare. Comuniștii să ridice mîna!

Ridicară mîinile trei partizani și pilotul.

— Am să merg eu, tovarășul pilot și... partizanul începu să caute cu privirea încă o persoană.

— Am să merg și eu!

Toți se întoarseră spre cel care se oferise voluntar, spre băiețelul care se urcase ultimul în avion.

— Am mai fost de nenumărate ori în cercetare. Pe mine n-o să mă bănuiască nimeni.

— Bine. Vei merge și tu, zise partizanul, aranjîndu-și

pansamentul de la mînă. Într-un tîrziu, el spuse:

— Mă numesc Mihai Skopin şi sînt comunist.

— Eu sînt Andrei Bespalov, tot comunist, zise şi pilotul.

Toţi îşi îndreptară privirile spre băieţaş. Acesta rosti încet:

— Pe mine mă cheamă Kolea Fedoseev şi sînt pionier.

Cei trei plecară în cercetare şi, spre amiază, reuşiră să ajungă la marginea unui sat. Se ascunseră în nişte tufe. De aci se putea cerceta cu privirea tot ceea ce se întîmpla în jur.

— Sînt de părere că trebuie să aşteptăm pînă se întunecă, spuse pilotul Bespalov.

— În timpul nopţii nu se poate vedea mare lucru, răspunse Kolea. Mai bine am să merg eu acum.

— Singur?

— Da.

Skopin tăcea. Partizan cu multă experienţă, el îşi dădea seama că băiatul avea dreptate.

— Şi ce-ai să spui dacă ai să te întîlneşti în sat cu nemţii? întrebă Bespalov.

— Nu mi se întîmplă aşa ceva pentru prima oară, spuse Kolea. Aşa că, tovarăşi, am plecat.

Băiatul rupse o nuieluşă şi porni cu ea, şerpuind-o, pe drumul prăfuit care ducea spre sat.

— Aşa flăcău mai zic şi eu, spuse, într-un tîrziu, Bespalov.

Aviatorul şi partizanul şedeau acum ascunşi în tufe şi aşteptau cu nerăbdare reîntoarcerea lui Kolea.

Trecură cîteva ore. Lui Bespalov, de sete, i se uscaseră buzele. Iar pe drum nu apărea nimeni.

Începu o noapte chinuitoare. Skopin adormi, iar Bespalov rămase de veghe.

Deodată se auziră şoapte:

— Tovarăşi, tovarăşi...

Bespalov recunoscu îndată glasul lui Kolea. Se ridică şi strigă destul de tare:

— Kolea! Kolea! Sîntem aici!

— Mai încet! De ce strigaţi aşa? zise Kolea.

— Ai dreptate, Kolea! Dar sînt atît de bucuros că te-ai întors!

— Veniţi după mine, zise Kolea în şoaptă.

Cei trei străbătură vreo 30 de paşi şi se opriră la marginea pădurii. Kolea fluieră ca o păsărică şi din tufe apăru un om cu o armă automată.

„E militar — se gîndi Bespalov. Înseamnă deci că băiatul a trecut linia frontului. Şi totul a reuşit să facă într-o noapte".

— Vă salut, tovarăşi, spuse militarul. Totul e în ordine?

— Da, răspunse Skopin.

— Înainte! comandă cuiva militarul. Să ţineţi distanţa de 5 metri între voi.

Bespalov observă cum apărură din întuneric oameni cu arme automate. Ei stăteau aplecaţi, gata în orice clipă să răspundă la un atac al inamicului...

Spre dimineaţă, Bespalov, Skopin şi Kolea au adus pe militari la locul unde se afla avionul.

Militarii îi ajutară pe răniţi să se evacueze la oarecare distanţă, apoi dădură foc avionului şi începură să se pregătească pentru a face cale întoarsă. Bespalov şedea de unul singur şi privea trist cum flăcările mistuiau pasărea sa de oţel.

— Vă pare rău?

Bespalov se întoarse. În spatele său stătea Kolea. Aviatorul privi în ochii obosiţi şi maturizaţi ai băiatului şi spuse:

— Îmi pare rău, Kolea. Îmi pare foarte rău, trebuie să mă înţelegi, frăţioare!

* * *

Cînd se întunecă, partizanii răniţi ajutaţi de militari, porniră la drum. Mersul pe potecile din pădure era anevoios. Undeva, în depărtare, se auzea canonada artileriei, se vedeau incendiile.

Bespalov îi propuse de cîteva ori lui Kolea să-l ia în spinare, dar acesta refuză:

— Ajutaţi-l mai bine pe Skopin, lui îi este rău.

Peste două zile, trenul sanitar cu care călătoreau partizanii, Bespalov şi Kolea se opri într-o gară din Moscova.

Partizanii răniţi au fost urcaţi într-o maşină sanitară şi transportaţi la spital. Kolea a rămas numai cu Bespalov.

— Tu încotro mergi? îl întrebă Bespalov.

Kolea tăcea.

— De ce nu-mi răspunzi? Unde ai de gînd să mergi?

— Am la mine o scrisoare de recomandare pentru Statul-major al partizanilor. Acolo au să mă ajute...

— Dar mama ta unde locuieşte?

— N-am mamă.

Bespalov simţi că i se opreşte un nod în gît şi ridică capul în sus ca băiatul să nu observe lacrimile care-l podidiseră.

— Priveşte, Kolea, ce frumos e cerul, spuse el.

— Într-adevăr, e mult mai plăcut decît acela care era deasupra pădurii, răspunse Kolea.

— La Statul-major ai să ai tot timpul să mergi. Acum, înainte marş! La mine acasă, ordonă Bespalov, care se temea că băiatul n-are să meargă cu el, ci are să se ducă la Statul-major.

Peste cîteva zile, Bespalov primi o nouă misiune de luptă şi plecă cu avionul. Între timp fusese la Statul-major al partizanilor şi anunţase că băiatul rămîne la el. Kolea rămase să-l aştepte la Moscova.

— Frăţioare, să-mi scrii mai des, îi spuse pilotul la despărţire. Ne-am înţeles?

— Bine, am să vă scriu.

Bespalov nu ştia ce să-i mai zică băiatului. Îl bătu pe umăr cu casca de zbor şi îl linişti:

— Kolea, în scurt timp, războiul o să se termine. Ai să creşti şi atunci vom străbate împreună al cincilea ocean.

— Care e al cincilea ocean?

— Pe pămînt există patru oceane, iar al cincilea este cerul. Cel mai mare ocean! Bespalov îl mîngîie pe Kolea şi-l sărută cu stîngăcie.

— Staţi puţin! spuse Kolea căutînd ceva în buzunar.

Scoase un măgăruş mititel şi i-l întinse lui Bespalov:

— Luaţi-l şi păstraţi-l în avion. L-am făcut din lemn pe cînd eram în tabără, la partizani. Am vrut să i-l dăruiesc tatei de ziua lui de naştere, dar...

* * *

...Au trecut anii. Astăzi, pe linia aeriană Moscova-Irkuţk poţi auzi adesea un dialog obişnuit între pasagerii păsărilor de oţel:

— Cine-i pilotul avionului?

— Kolea Fedoseev...

— A, cu el nu mi-i teamă să înconjur şi pămîntul...

Kolea Fedoseev, micuţul partizan, a ajuns azi un vestit pilot.

(Fragmente din **„Măgăruşul şi al cincilea ocean".**
În romîneşte de ŞTEFAN ZAIDES)

Ilustraţii: N. POPESCU

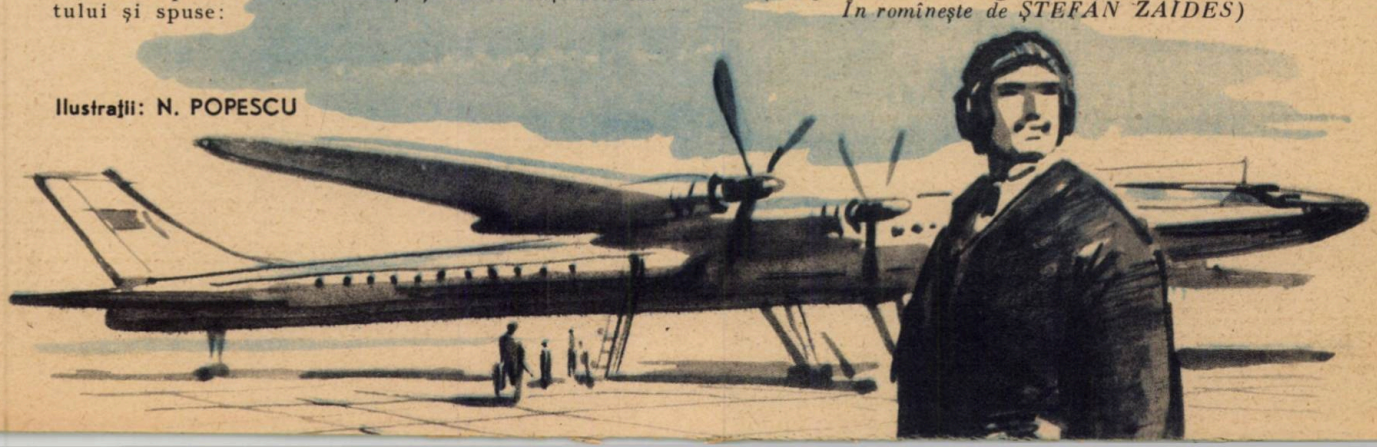

Bucurie

Prin zăpadă-alerg şi rîd şi cînt.
La ferești nu-i nimeni să mă vadă.
Doar din hornul casei, o iscoadă
Se suceşte ca fuioru-n vînt.

Scutur pomii, şi din ramuri curg
Fulgii albi pe umeri şi pe față.
De pe streşini, țurțurii de gheață
Par de foc şi aur în amurg.

Se deschide poarta. Pasu-l ştiu!
Este tata. Scîrțîie zăpada.
Parcă s-a trezit din vis ograda.
Părul lui pe frunte-i argintiu.

Îi arunc un bulgăre rotund.
Vesel, după mine fuge-ndată.
Haina ca făina-i albă toată.
Printre pomi alerg să mă ascund.

Şi-n zăpadă ne trîntim apoi.
Gerul de-l simțim, nici nu ne pasă.
Mama rîde şi ne cheamă-n casă.
Bucurie, hai şi tu cu noi!

TITEL CONSTANTINESCU

Cîntați, prieteni pionieri!

Cînd licărind răsare-ntîia stea
în albăstrimea cerului înaltă,
mă bucur că trăiesc şi pot cînta
cu toți copiii țării laolaltă...

Cînd cea din urmă stea încet s-a stins
şi zorii luminoşi se-arată iarăşi,
mă bucur că pe-al țării larg cuprins
prieteni am şi-atîția buni tovarăşi!
Cîntați, prieteni pionieri!
Să zboare cîntecul, să zboare!
Azi toate ale noastre sînt —
păduri şi cîmpuri şi izvoare...
Cîntați, prieteni pionieri!
Cîntați cu zările albastre!
Şi patriei să-i dăruim
buchetul inimilor noastre...

VALERIA BOICULESI

PIONIERUL

Sînt mult mai mic decît cireşii-n floare,
Cu plopii nu-ndrăznesc să mă măsor,
Dar visurile mele pot să zboare
Ca vulturii deasupra unui nor.
Eu n-am, ca marea, vocea de mătasă,
Şi ca orchestra mierlelor în fagi,
Dar gîndul meu e-antena de pe casă
Ce prinde toate cîntecele dragi.
Partidul mi-a pus mîna lui pe frunte,
Mi-a dat cravata — semn înălțător —
Şi sînt asemeni piscului de munte
Cînd îl sărută soarele în zori.

ION BRAD

Ilustrații: COCA CREȚOIU

DETAȘAMENTUL CLASEI A VI-a SE PREGĂTEȘTE SĂ CUCEREASCĂ STELUȚELE ROȘII — DISTINCȚIILE PIONIEREȘTI

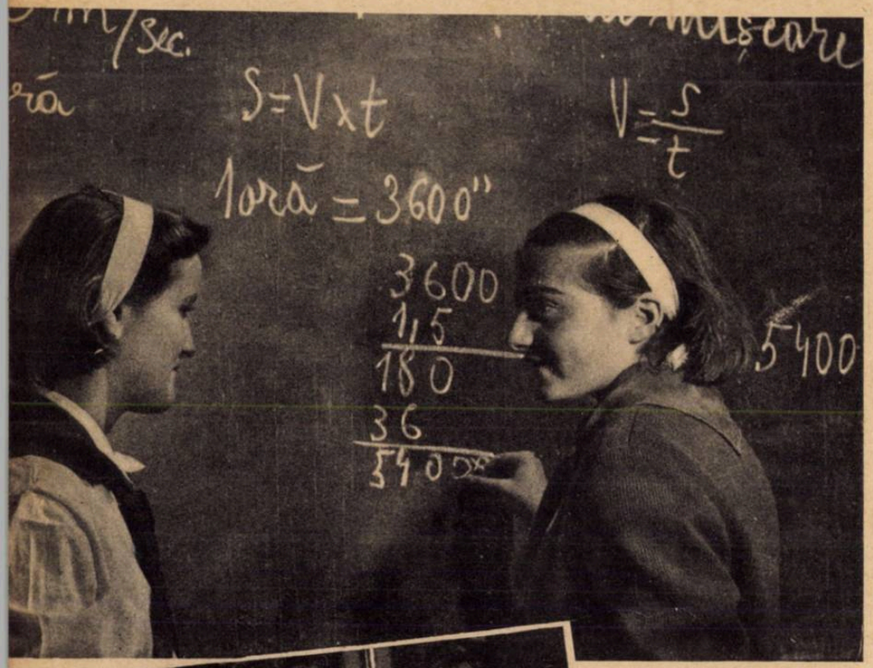

Vreți să știți cum?

Răspunsul o să-l primiți privind fotografiile

Text: B. CARAGIALE

Foto: I. HANANEL

„Să n-avem în clasa noastră codași la învățătură", și-au spus pionierii. De aceea Simona și Domnica au venit azi mai devreme la școală.

— Uf! se tînguie Domnica Predescu. N-am priceput și pace.

— Lasă că împreună îi dăm noi de capăt. Și Simona, cu creta în mînă, explică cu răbdare o dată, și încă o dată... Rezultatul acestui ajutor: Domnica răspunde din ce în ce mai bine la lecții, are note din ce în ce mai bune.

„În laborator, cu ajutorul aparatelor, devine mai clar ceea ce ai învățat în carte", spune colegilor ei Manea Constanța. Dar aceasta nu-i singura taină a notelor ei bune (9 și 10). Ea este atentă la ore, are notițe bune și fiindcă are voință niciodată nu-și lasă lecția neînvățată, oricît de grea i se pare.

În recreație știți unde o găsiți pe Tanța? Cu cei dintr-a doua. Îi învață un joc, un cîntec sau le povestește cîte ceva. Nu peste mult, prichindeii vor fi și ei pionieri, așa că au nevoie de un prieten mai mare.

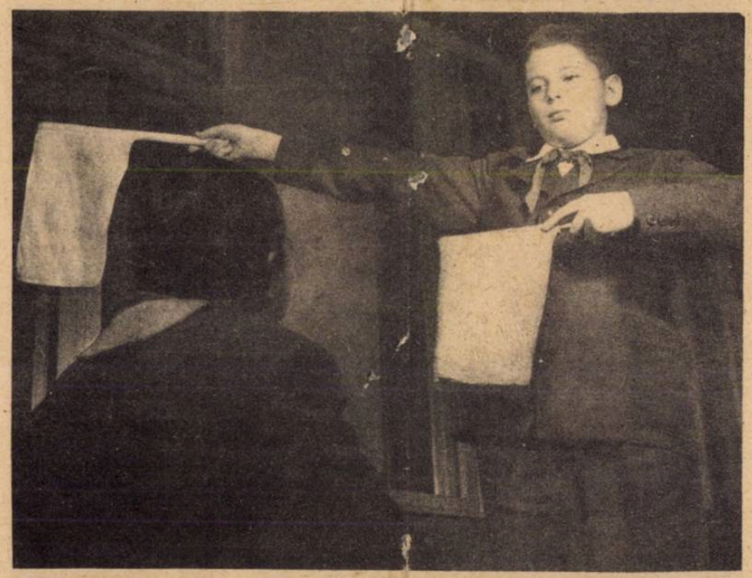

— Ce zici, Țico, e așa de greu să calci o cămașă? Uite, începi cu mînecile, apoi partea din spate și la urmă gulerul.

Cea care-l îndeamnă e Anca Manu, președinta de detașament.

Țico rîde: „Cine a mai pomenit una ca asta? Pentru fete, de, se potrivește, dar pentru băieți..."

Iată însă că detașamentul a hotărît ca și băieții să învețe să calce și să coasă. Și zburdalnicul, neastîmpăratul Țico Laurențiu învață, iar o dată cu el toți aceia care n-au deprins încă aceste necesare îndeletniciri.

— Atenție, începem exercițiile de semnalizare cu fanioanele.

„Urmărește fiecare semn ca să poți recepționa bine".

Mai tîrziu întregul detașament va învăța să se orienteze după busolă și să facă un adăpost de noapte. Și cînd în vacanța de vară vor porni în expediții, pe umbroase poteci de munte, pe firul subțire al vreunui riu sau pe o simplă șosea pietruită, cît de bine vor prinde aceste cunoștințe.

— Poftiți, poftiți, nu vă sfiiți, ospătați-vă, dragi păsărele, e doar restaurantul vostru! Băiatul de colo, pionierul Rareș Gheorghe, vi l-a pregătit. Știe că iarna vă găsiți greu hrana. Tot el, împreună cu ceilalți pionieri din detașament, o să pregătească la primăvară căsuțe pentru surorile voastre călătoare.

Ninge. Ninge cu fulgi mari, cu fulgi deși. În cîteva ceasuri tot cuprinsul a îmbrăcat strai alb de nea. În fața școlii însă drumul e deschis de o cărare largă. Nămeții s-au strîns de o parte... Nu s-a întîmplat nici o minune. Mîini harnice de pionieri au făcut această treabă. Aceleași mîini harnice care, după ore, mătură clasa, șterg geamurile, praful...

Astăzi una din grupele detașamentului a pornit să vadă construcțiile din spatele Palatului Republicii. Frumoase sînt aceste blocuri cu multe etaje, cu ferestrele lor largi, cu balcoanele lor vesele. Să tot privești strălucirea pereților de sticlă de la parter, prin care se vede spirala elegantă a scărilor. Sînt locuințe pentru oamenii muncii. Ceva mai departe pionierii vor admira noua sală a Palatului R. P. R. Acestea fac parte din realizările patriei noastre, din construcțiile socialismului.

— Oare vor pune acești copii tractorul în mișcare?

Nu, nici nu încearcă. Vor numai să vadă volanul, să controleze motorul, să privească fiecare rotiță în parte. Sînt doar la prima vizită la Centrul mecanic Otopeni. După ce au vizitat atelierele, au ascultat explicațiile muncitorilor, iată-i acum cercetînd singuri tractoarele.

Care detașament se va clasa pe locul întîi, în primăvara asta, la concursul de volei interclase? În tot cazul, pînă atunci, nu strică să te antrenezi făcînd exerciții de gimnastică. De aceea, Gh. Rareș este totdeauna gata să le arate colegilor săi o nouă figură.

*

Acum, după ce ai privit fotografiile, vrei poate să știi, cititorule, de ce în detașamentul clasei a VI-a viața pionierească e atît de veselă, de ce pionierii sînt mereu ocupați cu ceva nou, interesant. De ce în detașamentul clasei a VI-a pionierii nu se plictisesc niciodată.

Pentru că ei se îngrijesc ca programul lor de activitate să fie bine întocmit, vin mereu cu inițiative noi. Cunoscînd condițiile pentru dobîndirea distincțiilor, ei și-au îmbogățit mereu programul de activități, l-au făcut mai atractiv. Ei au înțeles un lucru foarte prețios: că activitatea pionierească pentru cucerirea distincțiilor nu este ceva suplimentar, că ea face activitatea detașamentului mult mai bogată, mai interesantă, iar munca practică care o desfășoară îi ajută să se pregătească pentru viață. Se înțelege că aici inițiativa fiecărui pionier joacă un rol de seamă.

În încheiere, să nu uităm să vă spunem că pe acești pionieri îi puteți găsi la Școala medie mixtă nr. 28 „Dr. Petru Groza" din București.

Cutreierînd INDIA

CU LAMPA FERMECATĂ A LUI ALADIN

de E. SPERANSKI

India s-a dovedit a fi foarte aproape

N-au trecut decît şase ore de vară din clipa cînd ne-am urcat pe corabia noastră aeriană — avionul cu reacţie „TU-104“ — şi iată-ne în India!

De la iarnă la vară, de la viscolul aprig de februarie de pe aeroportul Vnukovo pînă în India, ţara trandafirilor, ne-au trebuit doar şase ore. „Îndepărtata“ Indie s-a dovedit a fi foarte aproape...

Coborîm din avion şi păşim pe pămîntul uscat, încins de soare al aeroportului din Delhi. Ne întîmpină oameni bruni în haine albe: sînt prietenii noştri indieni din Asociaţia de prietenie indo-sovietică. Gazdele ne îmbrăţişează şi ne împodobesc după obiceiul indian cu ghirlande de trandafiri. Sîntem cam încurcaţi: doar n-am dat nici o reprezentaţie... Ne vor mai răsplăti oare cu colane de flori după ce vom da primul nostru spectacol în India? Vor înţelege oare spectatorii indieni arta păpuşarilor sovietici?

„Namaste“ este cuvîntul cu care ne întîmpină indienii în timp ce-şi împreună palmele în dreptul pieptului înclinîndu-se uşor. „Namaste“ înseamnă „bună ziua“ în limba hindi. Ei ne mai spun şi: „Piare dosto“, care înseamnă „dragi prieteni“...

Nouă ni se tot pare că visăm. Legănîndu-ne sub povara colanelor de flori şi îmbătaţi de mirosul lor, ne urcăm în maşini în grupuri de cîte trei-patru oameni şi zburăm pe o şosea spre capitala Indiei — Delhi.

Chipuri străine, copaci străini, garduri străine, firme în limbă străină şi... circulaţie străină: „pe stînga“, cum spun şoferii.

Şi „visul“ continuă, un vis lung, minunat, miraculos... Am fost instalaţi într-un hotel, transformat în grabă din palatul unui radjah indian oarecare.

A doua zi ne-am urcat în tren dis-de-dimineaţă şi am plecat, traversînd ţara de la nord spre sud-est, spre Calcutta.

Pe drumul de la Delhi la Calcutta

Eu spun tot timpul „noi“, dar cine sînt, la urma urmei, aceşti „noi“? Ei bine, acum, cît timp trenul nostru aleargă spre Calcutta, vom profita de ocazie să facem cunoştinţă: „noi“ sîntem un grup de artişti sovietici de la Teatrul central de stat de păpuşi din Moscova. Am sosit în India, în frunte cu regizorul nostru de artă S.V. Obraztov, ca să dăm spectacolele „Lampa fermecată a lui Aladin“ şi „Un concert neobişnuit“. Aţi rămas, probabil, miraţi de faptul că, fără să fi dat nici o reprezentaţie în capitala Indiei — Delhi — , am luat imediat trenul şi am plecat cu toată viteza la Calcutta.

Explicaţia însă este simplă: decorurile şi păpuşile noastre nu au călătorit pe calea aerului, ci cu vaporul, pe mare, de la Odesa la Calcutta. Uitaţi-vă pe hartă şi veţi vedea că Delhi şi Calcutta se află la o distanţă de cîteva mii de kilometri unul de altul. Iată-ne dar, dragi prieteni, gonind spre „locul de producţie“. De altfel, trenul îşi încetineşte mersul: este o staţie, probabil. Să ieşim pe platformă ca să vedem cum arată o gară obişnuită în India.

Coborîm pe peron şi deodată ne trezim înconjuraţi de o mulţime de oameni cu pielea ca ciocolata. Majoritatea bărbaţilor poartă cămăşi albe lăsate liber şi „dhoti“ — bucăţi de pînză albă înfăşurată pe coapse şi picioare, ceva în genul fustei cu poala suflecată. Femeile poartă costumul numit „sari“, format tot dintr-o bucată de pînză uşoară, colorată aprins în roşu, albastru, şi înfăşurată cu eleganţă pe corp. În mulţime sînt mulţi negustori care strigă pe acelaşi ton: „Ciae, ciac!“ sau „Orendj, orendj!“ („suc de fructe“). Ei vînd ceai cald şi apă rece, felurite sucuri, renumita „coca-cola“, mandarine, portocale, banane, pui fripţi, rumeniţi în boia de ardei, dulciuri indiene excesiv de dulci. Amestecate de-a valma cu acestea, ei vînd: romane poliţiste îmbrăcate în coperte colorate ţipător, înfăţişînd bandiţi fioroşi, cu revolvere în mîini, cadavre întinse pe jos. Şi deodată, în acest bazar pestriţ, observi un volumaş modest: „Povestiri“ de A.P. Cehov... Şi parcă vezi aievea figura scumpă a lui Anton Pavlovici Cehov al nostru, care se încruntă şi clipeşte ironic din ochi la întreagă această companie „fioroasă“. Hamalii aleargă cu un turn întreg de valize pe cap (indienii preferă să transporte greutăţile pe cap). Poliţiştii stau de pază în uniforme roşii.

Prin faţa noastră trece un om cu turban pe cap şi o bandă neagră legată la bărbie... Cine este? Este un sikh, reprezentantul unuia din numeroasele popoare ale Indiei, acela al sikhilor. Sikhii nu-şi tund părul de cînd se nasc. Îi opreşte religia. Ei îşi ascund părul sub turban, iar

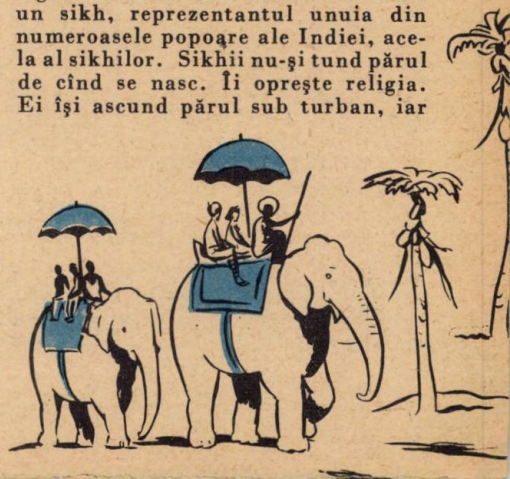

barba o strîng împletind-o în codiţe mărunte. Băieţii-sikhi poartă plete lungi, revărsate pe umeri, şi numai după privirile lor ştrengăreşti se poate ghici că sînt băieţi şi nu fete. Într-o zi am văzut nişte fete ciudate jucînd fotbal. Am aflat apoi că erau nişte băieţi-sikhi.

Dar omul din faţa noastră de ce merge legat la gură? Aflăm mai tîrziu că este vorba de o sectă religioasă; oamenii acestei secte nu mănîncă nici o vietate. Ei nu se hrănesc decît cu produse vegetale. Şi omul s-a legat la gură pentru a nu înghiţi din întîmplare vreo musculiţă...

În India există foarte multe secte religioase. Dar şi mai numeroase în India sînt castele. Dar care este diferenţa? Secta reuneşte pe oamenii de aceeaşi religie, pe cînd casta reprezintă asocierea oamenilor după profesiuni. Sînt rămăşiţele străvechii orînduiri de castă. Profesiunea era socotită aici ca ceva ereditar. Aceasta înseamnă că dacă tu eşti zidar fiul tău va fi şi el zidar şi fiul fiului tău va fi zidar. Aceasta înseamnă că o fată născută în casta tîmplarilor nu poate să se mărite cu un bărbat din casta agricultorilor şi aşa mai departe. Există caste superioare şi caste inferioare. Casta cea mai sus pusă este casta brahmanilor; sînt preoţii şi urmaşii preoţilor. Pe treapta cea mai de jos se află măturătorii şi pielarii. Ei nu fac parte din nici o castă şi sînt lipsiţi de orice fel de drepturi. În India există circa trei mii cinci sute de caste diferite. Înainte vreme, ele erau în număr de circa zece mii.

După noua constituţie indiană toate castele au fost considerate ca avînd aceleaşi drepturi, desfiinţîndu-se în acelaşi timp ereditatea profesiunilor: astăzi o fată sau un băiat născuţi, să zicem, în casta măturătorilor pot să viseze la altă profesiune. Organizarea pe caste este foarte veche. Ea există de milenii şi toate schimbările făcute în ultima vreme ajung anevoie în conştiinţa oamenilor. Englezilor, foştii exploatatori ai Indiei, le convenea menţinerea împărţirii poporului în secte şi caste...

Oacheşul nostru mecanic cu turbanul roşu dă semnalul de plecare. Trenul porneşte, şi „obişnuita staţie de cale ferată“ rămîne în urmă...

La capătul zilei următoare, după apusul soarelui, Andrei, tălmaciul, ieşi în mijlocul compartimentului şi, făcînd pe ghidul profesionist, anunţă: „Calcutta! Capitala Bengalului apusean! Aici se vorbeşte limba bengală! În limba aceasta a scris celebrul scriitor indian Rabindranath Tagore!“

Intrăm în Calcutta.

Calcutta în prima noapte

Calcutta (Calcatta, cum îi spun indienii) ne-a uimit, ne-a înfiorat. Pînă atunci călătorisem pe valea liniştită a Gangelui. E drept că în staţii lumea se agita şi striga, dar trenul pornea şi ne aflam din nou în mijlocul colibelor verzi şi al plantaţiilor de orez. Acum, deodată neam trezit în vacarmul unui mare oraş capitalist. Dacă oraşele ar putea vorbi, convorbirea noastră cu Calcutta în drumul de la gară la hotel ar fi arătat cam aşa:

„Calcatta, Calcatta — am fi întrebat-o noi —, pentru ce te zvîrcoleşti toată, sari, alergi, faci cu ochiul, rîzi cu hohote şi plîngi? Ce ţi s-a întîmplat, Calcatta?“

„Nu mi s-a întîmplat nimic, străinilor — ne-ar fi răspuns Calcatta. În fiecare zi sînt aşa. În felul acesta trăiesc, mă lupt, fac comerţ... Ziua de azi trece şi cine ştie ce se poate întîmpla mîine?! De aceea sar, ţip, fac cu ochiul. Cum altfel! Aceasta-i reclama... Fără ea nu poţi nici să cumperi, nici să vinzi...“

Şi într-adevăr toate străzile erau numai afişe şi reclame de culori ţipătoare. Ele acopereau pereţii caselor şi stîlpii de felinar. Le vedeai pe autobuze, tramvaie, troleibuze. Reclamele luminoase se învîrteau ca nişte roţi sau clipeau de după acoperişuri. În torentul vehiculelor l-am văzut şi pe „omul-reclamă“, care păşea cu două placarde de placaj — una în faţă, alta în spate.

În torentul de vehicule nu-l vedeam numai pe „omul-reclamă“, ci şi pe „oamenii-cai“; ei alergau înhămaţi la o trăsurică cu două roţi, iar în trăsurică se aflau alţi oameni.

„Calcatta, Calcatta — am fi întrebat noi în continuare —, pentru ce pe străzile tale omul îl cară pe om? Oare omul e cal? Şi pentru ce oamenii aceştia care sînt înhămaţi la trăsurici sînt toţi nişte moşnegi?“

„Sînt ricşi, «ricşi alergători» — ne-ar fi răspuns Calcatta. Şi nu sînt de loc nişte moşnegi... Munca lor este istovitoare, de aceea par aşa bătrîni. Ei au o viaţă scurtă: mai mult de cincizeci de ani nu o duc...“

„Dar pentru ce pe trotuarele tale zac oameni? Ce-i cu ei, Calcatta?“

„N-au nimic — ne-ar fi răspuns mirată Calcatta —, sînt locuitorii mei. Nu au casă şi dorm pe stradă; că doar ziua s-a sfîrşit, trebuie să apuce să doarmă, că, de..., mai ştii ce va aduce ziua de mîine?“

Şi încă o întrebare i-am fi pus Calcattei:

„Calcatta, Calcatta, cunoşti tu oare povestea lui Aladin şi a lămpii lui fermecate?“

„Nu, n-o cunosc şi nici nu vreau s-o cunosc, ne-ar fi răspuns Calcatta. Eu alerg, ţip, fac cu ochiul, cumpăr, vînd şi cîştig de dimineaţă pînă seara nu am nevoie de lampa voastră fermecată, nu am timp...“

Cu aceasta s-ar fi isprăvit, probabil, convorbirea noastră cu Calcutta, deoarece autobuzul nostru s-a apropiat de peronul luminat al „Grand-Hotelului“. La uşa hotelului stătea un indian sărman. S-a apropiat de ferestrele autobuzului, s-a lovit peste burtă şi a întins spre noi o mînă slabă. El nu ţipa, nici nu vorbea măcar. Tăcea, dar şi fără vorbe era clar că îi era foame. Omul trebuie să mănînce, mai ştii ce se poate întîmpla mîine?

Indispuşi, coborîrăm din autobuz şi intrarăm în „Grand-Hotel“. Să fie oare adevărat: să nu aibă Calcutta nevoie nici de Aladin, nici de lampa lui fermecată?

În „Grand-Hotel“ străluceşte o lumină orbitoare, solară, covoarele sînt moi, glasurile estompate... Se vorbeşte în graiurile tuturor continentelor. Pe aici se perindă afacerişti, industriaşi, turişti... Îţi atrag atenţia numeroase hărţi cu rute aeriene:

Calcutta — Bombay.
Calcutta — Ceylon.
Calcutta — Londra, Paris, Geneva, Havana...

În restaurant — orchestră de jaz, cîntece, dansuri. Indieni tăcuţi, în caftane roşii, cu turbane pe cap servesc la mese. Din tavan atîrnă şi se învîrtesc zeci de ventilatoare, împrăştiind zăpuşeala nopţii tropicale.

După „convorbirea cu Calcutta“ ţi se pare că tot ce vezi aici este ireal, iar viaţa adevărată este acolo — dincolo de zidurile hotelului. De aceea, după cină ne-am simţit din nou atraşi de străzile Calcuttei.

Calcutta noaptea

Aşadar, am ieşit ca să ne plimbăm pe străzile Calcuttei. Acum, ea nu se mai zvîrcolea, nu sărea şi nu ţipa. Calcutta dormea. Numai icicolo se mai zărea cîte o prăvălioară luminată.

Pe trotuare dormeau cei fără adăpost. În paturi şi fără paturi. Pe covoraşe subţiri, pe zdrenţe ori chiar pe piatra goală. Noi mergeam păşind peste ei. Erau singuri sau cu familii, copii şi adulţi. Un bătrîn cu barbă lungă, albă stătea rezemat de zid şi citea o carte de rugăciuni. Dar poate că nici nu era o carte de rugăciuni, ci faptele de vitejie ale eroilor din străvechea carte indiană „Mahabharat“. Buzele bătrînului se mişcau, repetînd cuvintele din text. Într-o mînă, el ţinea cartea, iar în cealaltă, lanterna cu care lumina paginile cărţii.

Uneori ne întîlneam cu cîte o trăsurică de-a „ricşilor alergători“. O

trăsurică frumoasă, vopsită în culori, cu zurgălăi de aramă pe hulube. Proprietarul trăsuricii stătea culcat sub ea, cu braţele întinse în lături, pe asfaltul gol. Probabil că îndată ce s-a culcat, dînd de asfaltul încins, a şi adormit, obosit de atîta alergătură de dimineaţă pînă seara pe străzile Calcuttei.

La una din răscruci ne-am oprit: sub felinarul străzii stătea un tînăr indian îmbrăcat în costum european şi citea o carte. Ne-am apropiat şi am intrat în vorbă cu el (unii dintre noi cunoşteau engleza). Noi puneam întrebări, iar el răspundea. „Cine sînt eu? Sînt student. Ce fac? Studiez matematicile superioare... O singură cameră, familie mare, copiii fac gălăgie, nu mă lasă să citesc. Iar aici este linişte, comod. Dacă am să obosesc am să mă aşez jos".

L-am întrebat dacă cunoaşte povestea lui Aladin şi a lămpii lui fermecate.

„O cunosc, desigur! ne-a răspuns studentul. E o poveste minunată din «O mie şi una de nopţi». Este o poveste arabă. Pe vremuri arabii şi cu indienii erau vecini buni. Asta era cu multe secole înainte de venirea englezilor în India. Aşa că puteţi să consideraţi India aproape ca o patrie a lui Aladin. Dar mîine la ce oră va avea loc spectacolul? Voi veni neapărat la spectacol" — adăugă studentul.

Noi porniram mai departe, iar el se adînci în cititul cărţii.

Trecurăm de cealaltă parte a străzii şi pornirăm în direcţia opusă. Aici dădurăm de ricşi, care încă nu dormeau. Sau poate că aceştia erau ricşii speciali de noapte. Ei se repeziră la trăsuricile lor întrecîndu-se a ne invita să urcăm. Oamenii sovietici însă nu sînt obişnuiţi să fie transportaţi de oameni. Noi refuzam, ei însă se ţineau mereu după noi în speranţa că, pînă la urmă, tot vom urca în trăsuricile lor. Intrai în vorbă cu unul dintre ei. (El, ca şi mine, vorbea puţin engleza.) Eu îi spusei că are o trăsurică foarte frumoasă, cu zurgălăi veseli de aramă. El însă îmi răspunse că trăsurica nu-i a lui, ci a „bossului" — proprietarul tuturor trăsuricilor din acel cartier — şi că cea mai mare parte din cîştig el o dă acelui „boss".

Cînd am ajuns în faţa hotelului „Grand" ne-am oprit.

„Good-by" — îi spusei eu întinzîndu-i mîna.

Îşi întinse şi el mîna jenat. Mîna îi rămase moale, inertă pînă i-o strînsei. Atunci mi-o strînse şi el pe a mea cu putere. Şi atunci îi văzui pentru prima oară ochii, ochii unui „ricşi alergător". Erau nişte ochi tineri, inteligenţi, cu privire ironică, dar înconjuraţi cu riduri. Erau ochii unui om obosit pînă la epuizare. Nu ştiu de ce, dar mi s-a părut că întîlnesc ochii celui mai bun prieten al meu. Oare nu ţi s-a întîmplat, prietene cititor, ca în tramvai, în autobuz să priveşti în ochii vecinului tău şi să ţi se pară deodată că ai putea să rămîi cu acel om legat sufleteşte pentru toată viaţa? Dar tu ai coborît, iar el a rămas... şi poate că nu vă veţi mai întîlni niciodată.

Calcutta ziua

A doua zi dimineaţa, Calcutta din nou se zvîrcolea, sălta, striga. La lumina zilei, toate acestea păreau şi mai uimitoare. Pe străzile Calcuttei alergau automobile de toate mărcile din lume. Alături de maşini alergau, lac de sudoare, ricşi trăgînd trăsurici cu zurgălăi zglobii. În trăsurici şedeau pasagerii cu umbrele: după aspect erau negustori sau soţiile îngrăşate peste măsură ale acestora, grăbindu-se după cumpărături.

Dar iată că torentul se opreşte: ignorînd toate regulile de circulaţie, traversează strada... o vacă. Da, pe străzile Calcuttei vei întîlni frecvent aceste blînde animale; în India ele sînt considerate „sacre", nimeni nu se atinge de ele, nimeni nu le omoară. Şi unde mai pui că vaca aceea umbla, de fapt, fără nici o treabă: s-a apropiat de vitrina magazinului de bijuterii, apoi de o prăvălioară cu lumînări, a stat un timp, a oftat şi a făcut cale-ntoarsă...

Ziua începe: trebuie să cîştigi, toată lumea umblă după cîştig... Diferenţa constă numai în aceea că unul trebuie să cîştige un milion, iar altul doar cîteva rupii ca să nu moară de foame...

(Continuare în numărul viitor)

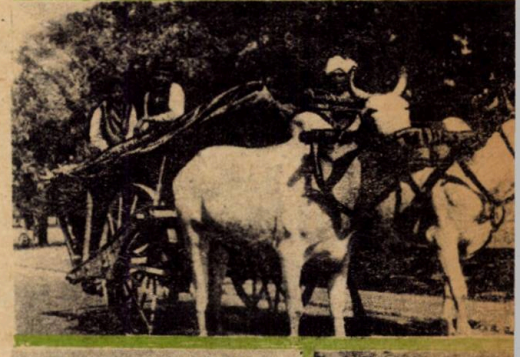

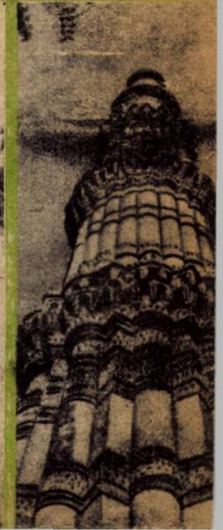

1. Bătrînul cu maimuţa dresată

*

2. Copii pe o stradă din Agra

*

3. 26 ianuarie 1958, ziua independenţei Indiei — parada de la New-Delhi: trupe de elefanţi împodobiţi cu plăci de aur, acoperiţi cu şaluri preţioase, pictaţi pe piele în culori vii

*

4. Ţăran indian întorcîndu-se de la cîmp

*

5. Dansatoare indiană pe uliţa unui sat

*

6. New-Delhi: Kulab Minar, amănunte sculpturale

O carte mult îndrăgită

Amintiri

A apărut o nouă ediție a „Amintirilor" marelui povestitor humulești, Ion Creangă.

Personalitatea scriitorului este prezentată cu căldură și adîncă prețuire într-un cuvînt introductiv de către maestrul Mihail Sadoveanu.

„... Sărac așa ca în anul acesta, ca în anul trecut și ca de cînd sînt, niciodată n-am fost" — mărturisește cu un umor plin de amărăciune, la patruzeci de ani trecuți, I. Creangă în „Amintirile" sale. Și întreaga sa viață i-a fost amărîtă de disprețul și indiferența cu care exploatatorii din Romînia burghezo-moșierească au întîmpinat creația sa. Îndurerat de prezent, I. Creangă se îndreaptă către vremea copilăriei, căci... „ea singură este veselă și nevinovată".

Și cu cît haz și ascuțime ne înfățișează el lumea Humuleștilor, sat vechi răzășesc, cîtă voie-bună ne cuprinde la auzul năzdrăvăniilor lui Nică al lui Ștefan a Petrei, căruia i se dusese buhul în tot satul de „șturliubatec" ce era. Îl vedem cînd prinzînd muște cu ceaslovul la școala lui bădița Vasile, cînd fugărit de mătușa Mărioara la furat cireșe, cînd plin ciucur de rîie căprească în casa Irinucăi din Broșteni, cînd petrecînd la Fălticeni (unde plecase să se „pricopsească de învățătură") cu catiheții și moș Bodrîngă.

„Cumplit meșteșug de tîmpenie" era școala de altădată, ne mărturisește povestitorul. Și nu numai despre școala de altădată, ci și despre alte stări de lucruri și tipuri de acum un secol stau mărturie „Amintirile din copilărie". Ochiul ager și umorul povestitorului le-au fixat pentru eternitate. Nicicînd noi nu vom trece pe lîngă Ozana cea limpede curgătoare fără să ne amintim de marele povestitor, care, prin limba sa minunată și unică, a știut să dea viață atîtor întîmplări și oameni. Mereu, cu cît citim și recitim „Amintirile din copilărie", farmecul și prospețimea lor sporesc și capătă tîlcuri noi.

OLGA BUȘNEAG

Török András a dat de bucluc

de **ASZTÁLOS ISTVAN**

Imaginați-vă un băiat obraznic... Ah, dar uitasem că printre voi nu se află un asemenea băiat, așa că n-aveți cum să vi-l închipuiți. Nu-i nimic. Hai să vă descriu eu unul: de fapt, ca înfățișare, seamănă cu mulți alți copii de seama lui, are ochi căprui, părul castaniu și fața veșnic zîmbitoare. Să zicem că-l cheamă Török András, e cel mai voinic băiat din clasă și are un rîs molipsitor... Prin urmare, nimic din înfățișarea lui nu te face să-l crezi obraznic. Între noi fie vorba, nici mie nu-mi prea vine să-l numesc obraznic, ci mai curînd neastîmpărat. Numai că băiatul nostru zice, după cum veți vedea, că-l urmărește nenorocul. De pildă, dacă lui András i-ar trece prin cap să se urce pe bancă, fiți siguri că banca se va rupe cu el; dacă vrea să-l lovească pe vreun coleg cu mingea de tenis, fiți siguri că mingea va nimeri în profesoara de chimie care trece întîmplător pe acolo, iar dacă în recreație, în loc să iasă pe ușă, îi vine să sară pe fereastră, ca să ajungă în curte mai iute, fără îndoială că în urma lui geamul se va sparge în țăndări. Și se înțelege că dirigintele sau tovarășul instructor sau președintele detașamentului de pionieri îl va numi pe nedrept: cel mai obraznic din clasă.

Și să ne mai închipuim că András al nostru pentru toate cîte le-a făcut a luat într-o zi un patru la purtare și că acasă tatăl lui începe să-l cerceteze și să-l tragă la răspundere pentru obrăzniciile lui. Bineînțeles, András se va apăra spunînd că este nevinovat, că totul s-a petrecut pe neașteptate, că el n-a vrut.

Dar tatăl lui se mînie:

— Cum n-ai vrut? Dacă n-aruncai mingea, nimereai în profesoară? Dacă nu te urcai pe bancă, se rupea singură? Dacă nu te cățărai pe fereastră, s-ar fi spart geamul? Ascultă, băiete, dacă mingea ta va mai lovi pe cineva din întîmplare, dacă banca ta se va mai rupe singură, dacă vei mai sări pe fereastră și-ai să spargi geamul, nu mai țin seamă dacă ai vrut sau n-ai vrut și-ți trag o bătaie să mă pomenești și la bătrînețe! Ai înțeles?

— Da, tată! spuse András speriat, căci băiatul nostru îl cunoștea bine pe tatăl său. E drept că tată-său nu-l bătuse niciodată, dar știe că dacă i-a promis bătaia, atunci nici vorbă că o să i-o și dea dacă îi va da prilej. Și are tatăl lui András, care e tîmplar, un braț vînjos ca de carpen: cînd pune mîna pe ceva ori se repară, ori se frînge. András se simțea rușinat că tatăl său a fost nevoit să-l amenințe cu bătaia. Și-n ziua aceea și-a pus în gînd să dovedească tuturor că el nu-i obraznic.

★

Asta s-a întîmplat miercuri. A doua zi, în recreația mare, András se juca în curte de-a șoarecele și pisica cu Balázs Laci. Laci era pisica, iar András șoarecele. Slab și cu picioare lungi, Laci alerga foarte bine și, fugărind șoarecele, fu cît p-aci să-l prindă. Dar András se răsuci și alergă în viteză către dudul de care pisica nu avea voie să se apropie. Pe neașteptate, Laci i-o luă înainte tăindu-i calea. András făcu cale întoarsă și, văzîndu-se în primejdie de a fi prins, dădu buzna pe coridorul școlii, iar de-acolo în clasă. Laci după el. András fugi în spatele catedrei, de unde îl privea cu ochi triumfători pe Laci.

— Te prind eu! îi strigă acesta îndîrjit. Atunci András ocoli catedra, și nenorocirea se petrecu fulgerător: în fugă, András lovi cu cotul sticla de cerneală care se afla pe catedră. Sticla se răsturnă, și cerneala se vărsă peste catalogul care se afla tot acolo.

András înlemni. Cînd se dezmetici îi ceru lui Laci:

— Dă-mi o sugativă!

Dar Laci nu se mai afla acolo. Speriat de ceea ce se întîmplase, fugise din clasă.

András se învîrti printre bănci după sugativă, apoi se repezi spre catedră bănuind că

în catalog ar putea să fie sugativă. Așa și era. Luă sugativa și o așternu peste băltoaca de cerneală, după care cu cîrpa de la tablă încercă să șteargă de pe catedră cerneala vărsată. Toată strădania lui fu însă zadarnică. Cîteva pagini din catalog erau acoperite de o pată uriașă întunecoasă. Și catedra era pătată. Tremurînd de spaimă, András puse cîrpa la loc, aruncă sugativa la coș, dar tocmai cînd vru să iasă din clasă auzi un glas ironic care-l amenința:

— Am văzut tot și am să te spun!

András se întoarse speriat și abia atunci îl văzu pe Margitay Elek, care sta în penultima bancă și-și lua gustarea.

— Da, da, am să te spun, degeaba ai șters! îi mai spuse el.

András îl privi descumpănit. Nu era prieten cu Margitay, care-și scria numele ca nobilii, cu igrec și care le zicea tuturor că-s bădărani. Cu cei mai mici Margitay se purta urît, îi bătea, iar cînd era pus să spună lecția se prefăcea bolnav. Margitay nu avea de fel prieteni, era egoist și încrezut. András se gîndea:

„Margitay are să mă spună, precis o să mă spună. O să afle toți, o să afle și tata..." Încercă totuși:

— Ai de gînd chiar să mă spui?

Elek tăcea.

András își călcă pe inimă și începu să-l roage:

— Te rog, nu mă spune!

Elek clătină din cap.

András plecă abătut spre ușă.

— Ce-mi dai să nu te spun?

András se întoarse.

— Ce să-ți dau? Spune, îți dau orice!

— Dă-mi ce ai!

— Dacă vrei briceagul meu, ți-l dau! Și András se grăbi să scoată briceagul din buzunar: era un briceag minunat, albastru-sidefiu cu țintișoare aurii. Avea o lamă mare, una mică și tirbușon. I-l dăruise taică-său de ziua lui. Mulți îl invidiau pentru acest briceag.

Lui Margitay îi sclipiră ochii. Privi briceagul, apoi îl luă zîmbind.

— Îl iau, dar nu ți-l mai dau înapoi niciodată.

András îl mai întrebă:

— Bine, dar nu mă spui!

— Nu..., răspunse Elek cu jumătate de gură.

András porni iar către ușă, vrînd să iasă din clasă, dar Margitay îi strigă din urmă:

— Gumă pentru praștie n-ai?

— N-am.

— Să faci rost mîine.

András se întunecă și vru să-l refuze, dar, gîndindu-se la cerneala răsturnată, înghiți în sec și ieși din clasă.

Ora următoare, cînd intră dirigintele — căci era ora de dirigenție —, András nici nu îndrăzni să privească spre catedră.

— Cine a făcut asta? întrebă deodată dirigintele ridicînd catalogul și arătîndu-l.

În clasă se făcu o liniște deplină. Băieții priveau spre catedră curioși și tăceau. Unii dădeau din umeri. Balázs Laci, ghemuit în bancă, clipea din ochi stînjenit. Se uita pe furiș la András bănuind că acesta avea să se ridice să-și mărturisească vina și se întristă cînd văzu că n-are de gînd să facă asta.

Obrajii lui Laci erau roșii ca focul, dar lumina cădea astfel încît părea că se înroșiseră din pricina cravatei, care reflecta pe obrajii lui văpăi.

Laci, mușcîndu-și buzele, gîndea în sine: „Dacă el n-a spus, n-am să-l spun nici eu. Asta ar însemna să-l pîrăsc".

Laci nu se înșela. Într-adevăr, András vru să se ridice atunci cînd profesorul spuse:

— Făptașul este în orice caz un laș, văd că n-are curajul să se ridice. Un astfel de om este rușinea clasei noastre.

Auzind acestea, pe András îl cuprinse deodată îndoiala. Avu noroc că-i scăpă guma pe jos și-și făcu de lucru căutînd-o. Nu îndrăznea să mărturisească.

Balázs Laci simți că ochii lui Kovacs Bela, colegul său, care era și președintele detașamentului, îl priveau fără să-l slăbească o clipă.

— Ce ai? îl întrebă în șoaptă Bela. Ești cumva bolnav?

— Nu, răspunse Laci, simțind că Bela bănuia ceva. Și în acest timp se gîndea. „Dacă voi spune acum, voi fi socotit un pîrîtor și mai mare".

Margitay tăcea.

Ora trecu cu greu și, o dată cu ea, se-ncheia și ziua aceea de școală. Cînd sună de ieșire, András, posomorît, se grăbi să plece acasă. Acasă nu vru să mănînce; se retrase într-o cameră, se trînti pe canapea și-i veni să plîngă.

„Vai, de ce bucluc am dat!" — își spunea el deznădăjduit!

Către seară se mai liniști puțin: „Poate că dirigintele o să uite și n-o să mai amintească de întîmplarea asta, o să uite și clasa. Bálazs Laci n-are să mă spună, Margitay nici el... așa că nu va afla nimeni și am să uit și eu" — își făcu el socoteala.

A doua zi, prima lui grijă fu să pregătească guma pentru praștie.

Margitay o primi prefăcîndu-se cît mai nepăsător, spunîndu-i printre dinți:

— Ai noroc că ai găsit!

La prînz Margitay îi făcu semn să stea.

— Știu că ai un cristal pentru detector... adu-l mîine.

András îl privi surprins.

— Vreau să-mi fac un detector cu cristal, adăugă.

— Bine, am să-l aduc, spuse András răgușit.

Dar Margitay nu se mulțumi cu atît. În ziua următoare îi ceru mingea de tenis, apoi stiloul și, rînd pe rînd, îl lipsi de toate lucrurile dragi. De-o vreme începu să-l pună pe András să-i scrie și lecțiile lui. Și András n-avea încotro, îndeplinea și această poruncă.

De la o vreme, András nu mai putea dormi noaptea. Se zvîrcolea în pat gîndindu-se ce avea să-i mai ceară a doua zi Margitay. Se visa rugîndu-l să-l lase în pace și să se mulțumească cu ceea ce i-a dat, pentru că, de fapt, nici nu mai avea ce să-i mai dea, dar Margitay îi spunea liniștit:

— Păi, eu nu-ți recomand să nu mai ai nimic... Dar, tu știi, e de ajuns să spun un singur cuvînt și e vai de tine.

Într-o recreație în clasa a VI-a, înainte de ora de geografie se iscă un mare tărăboi. Discutau despre aceia care erau mai puternici din clasă.

Kovacs Bela susținea că cel mai puternic băiat din clasă este Török András. Atunci Margitay se înființă lîngă banca lui Kovacs și strigă batjocoritor:

— Mai bine să spunem că este cel mai laș din clasă, și-i chicoti în față lui András.

— Nu-i adevărat! strigă președintele detașamentului indignat.

Margitay îl privi răutăcios:

— Vasăzică nu mă credeți? Uitați-vă aici; am să-i dau una în bărbie...

Și, zicînd acestea, se apropie de András și-i trase una în bărbie.

András se făcu la față alb ca varul.

— Cum ai îndrăznit să dai în mine? strigă el.

Margitay se dădu înapoi îngrozit.

— Dacă mă lovești, spun tot!

András își desfăcu pumnul și simți cum din pricina rușinei îi clănțăneau dinții. Kovacs Bela și ceilalți pionieri din clasă îl priveau cu dezaprobare pe Margitay, indignați de purtarea lui. Kovacs se apropie de András și-l întrebă cu prietenie:

— Spune, András, ce s-a petrecut între voi?

András simți că ființa lui se umple de liniște și încredere. Privi fețele colegilor săi, care așteptau, și începu să vorbească. Și povesti despre teama lui, despre rușinea pe care o purtase pînă atunci în suflet ca pe o povară, despre tot ce îndurase de la Margitay.

Cînd sfîrși, în clasă se stîrni rumoare. Băieții începură să discute între ei cîntărind bine tot ceea ce povestise András. Kovacs Bela se desprinse dintre ei și spuse:

— Ai făcut bine că ne-ai mărturisit fapta ta. Ne pare însă rău că n-ai avut încredere în noi, care îți sîntem prieteni, și n-ai venit mai devreme să ne ceri sfatul. Părerea noastră este să spui și tovarășului diriginte adevărul și să-l spui și tatălui tău.

Alt pionier, Feri Pataki, luă cuvîntul:

— Părerea mea este că tu, Balázs Laci, nu te-ai purtat ca un adevărat pionier. Ce fel de prieten ești tu cu András?

— Dar eu n-am vrut să-l pîrăsc, șopti Laci.

— Dar ai fugit după ce s-a vărsat cerneala și nu l-ai ajutat să spună adevărul! Asta-i bine? vorbi alt pionier.

Luă altcineva cuvîntul:

— Și apoi, cînd spui adevărul nu înseamnă că pîrăști. Tu nu l-ai spus și l-ai vîrît într-un bucluc și mai mare pe prietenul tău. Asta nu-i o dovadă de prietenie, ci o complicitate. Török András n-are de ce să-ți mulțumească. Un prieten bun nu acoperă greșeala prietenului său, ci îl ajută s-o repare.

Balázs Laci se făcu roșu ca racul.

Apoi toate privirile se ațintiră spre Margitay.

— Te-ai purtat cît se poate de josnic, i-a spus Kovacs Bela.

— Să-i aduci mîine tot ce i-ai stors lui András, i-au strigat ceilalți.

Așa s-au petrecut atunci lucrurile. Și de atunci Török András nu mai este socotit obraznic pentru că András si-a schimbat comportarea.

Ilustrații: M. GYORGY **În românește de ELENA DRAGOȘ**

JERTFA CU

În dimineața aceea de primăvară a anului 1564, cînd împlinea șaisprezece ani, Filippo Bruno se înfățișă părinților săi și, abia ținîndu-și lacrimile, ceru îngăduința să îmbrace haina monahală. Familia rămase încremenită; donna Flaulisa plînse, signor Giovanni tună și fulgeră, dar în zadar.

— Fă-te oștean, ca mine, îi spuse tatăl său. Cariera armelor e atît de frumoasă!

— Fă-te negustor, ca unchiul tău, îl rugă mama. Ai să fii bogat și n-o să-ți pese de nimeni și nimic...

Degeaba: Filippo ținea morțiș să se călugărească. Și asta nu fiindcă ar fi simțit vreo chemare pentru călugărie, ci pentru o cu totul altă pricină: îi erau dragi cărțile, voia să citească multe, cît mai multe, o bibliotecă întreagă!

Iar singura bibliotecă la care visa să ajungă era aceea a Mănăstirii „San Domenico Maggiore", renumită academie dominicană.

Din vedere, Filippo o cunoștea bine. De cîte ori se ducea cu tatăl său de la Nola la Napoli, trecea pe lîngă zidurile ei mohorîte, străjuite de chiparoși întunecați, ce întristau parcă și mai mult peisajul din jur. Da, Filippo o cunoștea bine din vedere, ceea ce nu-l împiedica să simtă un fior rece de fiece dată cînd ajungea în dreptul ei. Și totuși patima slovei se dovedi mai puternică: îmbrăcă rasa albă a fraților dominicani, primind în locul numelui de Filippo pe acela călugăresc de Giordano.

În sfîrșit, rafturile înțesate cu mii și mii de volume — mai mult decît visase el vreodată — îi stăteau la îndemînă, în sfîrșit putea să citească, să se cufunde în lumea bogată și tainică a cărților, să desprindă din slova lor, plină de tîlc, sensul adînc al vieții! Acum i se deschid înainte orizonturi nebănuite, mintea lui însetată de cunoaștere se poate adăpa la cele mai luminoase izvoare. Aici îl descoperi pe polonezul Copernic... Cartea acestuia din urmă îl uimește prin îndrăzneală, susținînd că Pămîntul se învîrtește în jurul osiei sale și, împreună cu celelalte planete, în jurul Soarelui. Într-o zi, pe cînd se plimbau împreună pe prundișul unei alei singuratice, Giordano face nesocotința să-și exprime entuziasmul pentru știința realistă în prezența cîtorva colegi. Care din ei l-a pîrît nu se va ști niciodată, dar, în aceeași seară, superiorul îl chemă la dînsul și-l admonestă cu asprime că își pierde timpul cu scrierile blestemate ale unui rătăcit.

Din ziua aceea, conducerea mănăstirii e cu ochii pe el. Dar tînărul călugăr nici nu se sinchisește. Continuă să citească cu aceeași sete nepotolită. Și iată că îl descoperă și pe Erasmus din Rotterdam, alt răzvrătit împotriva dogmelor religioase. Ideile curajoase ale învățatului olandez, stilul lui sclipitor și tăios, asemenea cristalelor de gheață, îi plac nespus uceniculuifilozof, cu atît mai mult cu cît răspund unor tainice convingeri personale. De unde să fi bănuit superiorul mănăstirii că chiar acolo, în sînul academiei teologice, încolțea sămînța revoltei împotriva canoanelor bisericești?

Și anii treceau. Nu-i venea ușor tînărului Giordano să se supună legilor aspre ce domneau în incinta mănăstirii. Dar acestea nu erau nimic pe lîngă sila ce-i trezea în suflet fățărnicia în mijlocul căreia trăia.

Exista un alt călugăr pe nume Inochențiu, care îi arăta multă prietenie. De cîte ori îl zărea singur, se apropia de el cu aere nevinovate și începea să-l descoasă. Într-o zi, venind vorba despre papă, Giordano îi împărtăși părerea sa: pontiful era un om rău și crud, iar clăugăria o prefăcătorie, în care toți purtau și schim-

GETULUI LIBER

bau măşti ca la carnaval: masca devoţiunii, masca umilinţei, masca supuşeniei...

Atît îi trebui fratelui Inochenţiu. Alergă într-un suflet la superior şi-l pîrî. Chemat din nou înaintea conducerii dominicane, Giordano, în sufletul căruia mocnea de mult revolta, nu numai că îşi menţinu afirmaţiile, dar declară sus şi tare că s-a săturat să mai rostească rugăciuni şi să mai cînte psalmi, s-a săturat de tovărăşia unor fătarnici.

Pe vremea aceea, erezia era cea mai gravă învinuire ce se putea aduce cuiva, era crima care te azvîrlea drept în flăcările rugului. Şi Giordano fu acuzat de erezie. Se iscă o fierbere de nedescris. Tăcutele coridoare ale mănăstirii răsunară de ţipete şi blesteme: „Giordano e eretic!", „Giordano e stăpînit de satana!", „Prindeţi-l pe ucenicul diavolului!".

Toate acestea pentru că îndrăznise să vorbească sus şi tare despre minciuna şi fătărnicia bisericii. Căci în nici un caz biserica nu putea îngădui ca prin date ştiinţifice să se arate că Pămîntul, cerul, stelele nu sînt create de vreo forţă dumnezeiască. Biserica era interesată să arate că totul este lăsat de o forţă divină, pentru a ţine poporul în întuneric şi neştiinţă.

Giordano fuge din mănăstire. Ştia că n-are să se mai întoarcă niciodată la „San Domenico Maggiore". După doisprezece ani petrecuţi acolo, părăsea mănăstirea fără o umbră de părere de rău. Prea mult suferise între zidurile ei — mai mult ca într-o temniţă. Şi apoi nici nu era făcut pentru călugărie el, omul însetat de viaţă, de libertate. Avea douăzeci şi opt de ani, era tînăr, lumea întreagă era a lui. Giordano Bruno se îndreptă spre Roma, sperînd să i se piardă urma.

★

Se afla de cîteva zile în oraşul „Sfîntului scaun", cînd întîmplarea îl făcu să vadă un lucru pe care nu avea să-l mai uite toată viaţa.

Trecînd într-o dimineaţă prin Campo dei Fiori, piaţa cu nume atît de gingaş, văzu nişte oameni care făceau pregătiri ciudate: sub o mică podină de scînduri, proaspăt înălţată, îngrămădeau maldăre de lemne uscate. Din vorbele celor din jur — căci lumea şi începuse să se adune — înţelese că urma să aibă loc un autodafe, o execuţie prin foc a unor eretici.

Întîi dădu să plece, să-şi cruţe ochilor săi cumplita priveliştе, deopotrivă de înjositoare pentru cei care o puneau la cale cît şi pentru cei care răbdau s-o vadă. Dar se răzgîndi: trebuia să rămînă, trebuia să ştie... De altfel, cortegiul se şi zărea apropiindu-se.

Giordano întrebă care erau învinuirile ce li se aduceau. Şi află despre aceste „crime": doi dintre ei, care de bună-seamă studiau medicina, disecaseră un cadavru pentru a cunoaşte mai bine alcătuirea trupului omenesc; altul fusese pîrît că e vrăjitor fiindcă aflase prin cercetări un lichid care te făcea să adormi.

Între timp, procesiunea ajunsese în faţa podiumului. Deodată se auzi un strigăt:

— Mă pocăiesc! Iertare!

Era unul din condamnaţi care, în ultima clipă, implora „favoarea" de a muri prin ştreang. Tovarăşul lui de chin, un bărbat înalt şi frumos, îl privi cu milă. Nu putea să vorbească fiindcă îi astupaseră gura cu un căluş.

Un tînăr călugăr iezuit se apropie de el şi, scoţîndu-i căluşul, îl întrebă mieros:

— Dar tu, frate, nu te pocăieşti?

Condamnatul îi aruncă o privire plină de dispreţ şi fără să răspundă urcă treptele rugului. Dar în clipa în care ajunse sus se întoarse cu faţa spre mulţime şi strigă cu voce cutremurătoare:

— Mor pentru libertatea cugetului!

Giordano nu putu să rabde mai mult. Făcîndu-şi loc prin mulţime, părăsi Campo dei Fiori, năuc şi plin de revoltă.

★

Cîteva zile mai tîrziu, într-un amurg, pe cînd, de pe malul Tibrului, contempla fortăreaţa San Angelo, însîngerată de razele apusului, zări trecînd la cîţiva paşi de el un călugăr din Napoli pe care îl cunoştea. Acesta se făcu că nu-l vede şi grăbi pasul. Giordano ştia ce avea să urmeze: călugărul va da de veste. Inchiziţia avea să-l urmărească, să-l prindă şi... Fără să mai stea mult pe gînduri, Giordano plecă din oraş.

Cutreieră Italia dînd lecţii de astronomie — ştiinţa la modă —, apoi trecu munţii şi rămase un timp la Geneva, student la universitatea de acolo. Dar aşa cum în ţara sa stăpînea atotputernic catolicismul, în Elveţia veghea nemilos protestantismul calvinist. Nu trecuseră decît douăzeci de ani de cînd medicul Michel Servet, acuzat de erezie, fusese ars pe rug la îndemnul lui Calvin, şi oraşul de pe malul Lemanului trăia încă cu amintirea aceea cumplită. Giordano, care nu ştia şi nu voia să tacă, să îngăduie minciuna, este din nou luat la ochi şi iar e nevoit să pribegească... Ajuns în Franţa, Universitatea din Toulouse îi propune o catedră de filozofie, şi iată-l pe tînărul profesor interpretînd pe Aristot în faţa învăţăceilor studioşi.

Mica citadelă umanistă oferea unui om cultivat toate desfătările spiritului. Se discuta medicină şi astronomie, şi filozofie, şi drept, şi, bineînţeles, poezie...

Totuşi, Giordano Bruno nu rămîne prea mult nici aici. De la Paris, unde întîlneşte cîteva din cele mai luminoase figuri ale Renaşterii franceze, pleacă la Londra, la curtea reginei Elisabeta, apoi la Oxford, unde ţine prelegeri la care aleargă toţi învăţaţii Angliei. La auzul teoriilor sale noi şi îndrăzneţe, bătrînii magiştri se îngălbenesc de furie, căci filozoful italian afirmă lucruri care răstoarnă toată vechea lor concepţie despre lume. El merge şi mai departe decît Copernic pe care-l admira şi de la care a învăţat; acesta susţinea, în mod just, că nu Pămîntul este centrul universului, ci, dimpotrivă, Pămîntul împreună cu celelalte planete se învîrt în jurul Soarelui. Giordano depăşeşte pe Copernic, dezvoltîndu-i şi îmbogăţindu-i concepţia: nici Soarele nu poate fi socotit centrul universului. Acesta din urmă este nesfîrşit, este infinit. Ca Soarele nostru mai există un număr nesfîrşit de „sori" (de lumi), înconjuraţi de planete pe care s-a statornicit viaţa şi poate chiar fiinţe înzestrate cu raţiune, ca noi, pămîntenii. „Nu există o singură lume, un singur Pămînt, un singur Soare, ci există nenumărate lumi în jurul nostru şi nici una din ele nu

este mai mult sau mai puțin în cer, în loc și în spațiu decît lumea noastră" — scrie el în „Despre infinit, despre univers și despre lume".

Toate acestea constituie învățături înaintate pentru acele vremi. Îndeosebi afirmația lui că viața poate fi posibilă și în alți aștri cerești este pentru biserică o lovitură fără seamăn, menită să zguduie din temelie tot felul de concepții religioase.

...Unii șoptesc prin colțuri că Giordano ar fi stăpînit de satana — acuzație veche care-l făcea pe filozof să dea din umeri și să-și apere cu și mai multă îndîrjire ideile. Se vede că cețurile Albionului i-au fost totuși prielnice, fiindcă aici, pe malurile Tamisei, își scrie el opera capitală, acea suită de studii filozofice intitulată „Dialoguri italiene", în care atacă violent dogmele bisericești, pledînd pentru progresul științei și al filozofiei. Dar o dată cu aceasta crește și ura dușmanilor săi catolici și protestanți. Giordano este silit să ia din nou drumul pribegiei.

Și iată că un tînăr venețian, Giovanni Mocenigo, vlăstarul unei familii „ilustre" îi propune să-l găzduiască în schimbul unor lecții de mnemotehnică. Iar filozoful, care nu mai fusese de ani de zile în Italia și tînjea de dorul țării, primește.

★

Frumoasă e Veneția, cu gondolele ei alunecînd ca niște lebede negre pe sub poduri. Și ce impunătoare e catedrala San Marco, învăluită în stolurile ei de porumbei.

Giordano Bruno se plimba, medita, scria, dădea lecții învățăcelului său... și nici nu bănuia ce i se pregătește.

Într-o dimineață, vrînd să iasă din camera pe care o ocupa în palatul Mocenigo, vede că ușa este închisă pe dinafară. Strigă, bate cu pumnul, zgîlțîie — zadarnic. Ușa groasă, de stejar, legată în fier, nici nu se clintește. Ferestrele înguste, zăbrelite dau spre lagună, imposibil să iasă. Îl fulgeră o bănuială îngrozitoare: Giovanni, tînărul acesta cult, cu educație aleasă, Giovanni, elevul lui, să încalce legea ospitalității? Să-l lovească pe la spate ca un laș?

Și totuși așa era. Cînd oamenii înarmați au venit să-l aresteze, sărmanul filozof nu s-a mai putut amăgi pe sine însuși: Mocenigo îl denunțase inchiziției, învinuindu-l că răspîndește învățături eretice.

Prizonierul este transportat la Roma și închis în hruba umedă și întunecoasă a „sfîntului oficiu", unde se afla deținut, tot pentru ideile sale, un alt vestit filozof din vremea aceea, Tommaso Campanella. Giordano Bruno rămîne închis opt ani. Opt ani în care rezistă nu numai schingiuirilor, ci și presiunilor morale celor mai perfide. Căci călăii lui îl pîndeau zi și noapte și la cel mai mic semn de slăbiciune tăbărau asupra lui încercînd să-i smulgă declarația că își neagă teoriile. Opt ani de chinuri neîncheiate, cărora le-ar fi putut pune capăt cu un singur gest. Și nu-l făcea. Aștepta. Spera că poate va fi înțeleasă absurditatea învinuirii ce i se aducea. Dar aceasta nu avea să se întîmple decît mult, mult mai tîrziu. Și filozoful zăcea în închisoare, numărînd trecerea zilelor, lunilor, anilor după bătaia clopotelor ce sunau la doi pași de el, în capela Vaticanului.

În cele din urmă, inchiziția hotărăște să-l ardă pe rug ca eretic. Celor care au venit să-i citească sentința, în acea dimineață de 17 februarie a anului 1600, Giordano Bruno le-a spus cu un zîmbet de dispreț: „Mi se pare că vă temeți voi mai mult ca mine" și a adăugat: „Pe mine mă puteți arde, dar adevărul spuselor mele nu-l veți putea distruge niciodată." Apoi a pornit cu pași rari spre locul supliciului, spre Campo dei Fiori, unde cu ani în urmă privise înfiorat martiriul altor nevinovați.

Drumul trecea de-a lungul Tibrului. Giordano Bruno mergea cu privirea pierdută undeva peste capetele oamenilor și se gîndea. Se gîndea la viitor. Oare cîtă apă avea să mai curgă pe albia bătrînului Tibru pînă la eliberarea oamenilor de sub jugul superstițiilor, pînă la alungarea negurilor apăsătoare ale bisericii? Știa că jertfa lui nu era zadarnică.

În clipa în care ajunse în Campo dei Fiori i se păru că aude o voce cunoscută.

— Mor pentru libertatea cugetului!

Și buzele lui repetară ca un ecou aceste cuvinte, ce se pierdură în freamătul mulțimii.

★

Așa a trăit și a murit marele gînditor italian Giordano Bruno, care, cu aproape patru sute de ani în urmă, prin adevărurile științifice descoperite de el, a dat o puternică lovitură întunecatelor concepții ale religiei. Teoriile lui filozofice și tezele lui despre mișcarea cosmosului au constituit în epoca aceea cea mai îndrăzneață formă de propagare a concepției materialiste despre lume, au fost o însemnată și solidă treaptă pe lunga și anevoioasa scară a progresului.

ANDA BOLDUR

REGULILE DE PARTICIPARE LA „CONCURSUL ISTEȚILOR"

La acest concurs pot participa toți școlarii și pionierii din clasele V, VI și VII.

Întrebările vor apărea consecutiv în trei numere ale „Cravatei roșii" (februarie, martie și aprilie), în serii de cîte 12 întrebări. Desigur că, pentru a răspunde la aceste întrebări, va trebui ca fiecare participant să se documenteze, să citească, să se pregătească.

CUM TREBUIE SĂ RĂSPUNDEȚI LA ÎNTREBĂRI

Răspunsurile la întrebări se vor trimite într-un plic închis, fiecare serie separat. Adică într-un plic vor fi cuprinse toate răspunsurile pe luna februarie, deci seria I. În al doilea plic vor fi cuprinse răspunsurile din luna martie, deci seria a II-a. În al treilea plic vor fi cuprinse răspunsurile pe luna aprilie, deci seria a III-a. Răspunsurile se primesc în redacție pînă la data de 15 mai 1960. După acest termen nu va mai fi primit nici un plic cu răspunsuri. Pe fiecare plic se va scrie foarte citeț: numele și prenumele participantului, clasa, școala, strada, localitatea, raionul, regiunea și seria la care răspunde (I, a II-a, a III-a). Pe plic se va menționa cu litere mari: „Pentru «Concursul isteților»".

CONCURSUL *isteților*

1 Indicați în ce an a început construirea Hidrocentralei „V. I. Lenin" de la Bicaz, pe ce rîu se află ea construită și numele noului oraș muncitoresc construit acolo.

Care este primul oraș electrificat din țara noastră?

2 Spuneți: numele căror oameni de seamă din istoria poporului nostru sînt legate de acești trei copaci: stejarul, gorunul, teiul. În ce loc se află plantați copacii? Cînd au trăit personalitățile respective și pentru ce merite au rămas în istorie?

3 George Coșbuc a scris un însemnat număr de poeme oglindind episoade din istoria patriei.

Spuneți titlurile a trei poezii de George Coșbuc scrise pe această temă.

4 Ați citit cartea „Strada Mezinului" de L. Kassil și M. Polianovski? Povestiți pe scurt: în ce oraș a trăit Volodea, unde-și avea sediul detașamentul de partizani și în ce împrejurări a murit Volodea.

5 Spuneți numele a trei mari pictori romîni care au zugrăvit în tablourile lor momente din marile răscoale țărănești din 1907.

6 În fiecare vară, mii și mii de oameni ai muncii din țara noastră și mii de turiști de peste hotare vin să-și petreacă vacanța pe malul însorit al Mării Negre. Răspundeți:

— Care sînt localitățile balneare de pe litoral?

— Cum se numeau aceste „cetăți" în vechime?

— Într-una din aceste localități a trăit, acum 2.000 de ani, un mare poet roman. Cum se numește localitatea aceasta și care-i numele poetului?

— De ce a fost înălțat un bust al marelui nostru poet M. Eminescu pe malul mării?

7 Indicați care regiune a țării a fost complet colectivizată. Spuneți numele a trei Eroi ai Muncii Socialiste care lucrează în agricultură.

8 Nicușor stă în fața unei clădiri în construcție și se minunează: „Cum de reușesc zidarii să construiască zidurile atît de drepte?"

Explicați-i lui Nicușor ce aparate și ce procedee tehnice sînt necesare spre a se realiza zidurile drepte ale unei clădiri.

9 Iată un text enigmatic: „...Victoria, îngîndurată, întrebă:

— Cine nălbește pînza?

— Cine, cine!?... Tu, tu, Victoria! îi pomeni numele glasul de tunet al soră-si.

— Așa!... — omolji mai departe, îngîndurată, Victoria. Și deodată, înciudată, mușcă lacom dintr-un măr".

Întrebare: Unde se află Victoria? (Răspunsul îl veți avea găsind predicatele propozițiilor din text și luînd prima literă a fiecărui predicat în ordinea așezării în text.)

10 Răspundeți pe scurt: Cîți sateliți ai Pămîntului a lansat Uniunea Sovietică? (Data exactă a lansării lor, mărimea, greutatea, ținta.)

Ce aport științific principal a adus prima stație cosmică lansată de Uniunea Sovietică?

11 Una dintre cele mai proeminente figuri ale științei romînești a fost Emil Racoviță. Răspundeți la următoarele întrebări:

a) Anii între care a trăit Racoviță?

b) Cum se numește știința nouă pe care a întemeiat-o și cu ce se ocupă?

c) Unde a luat naștere primul institut al noii științe întemeiate de Racoviță?

d) Ce continent a vizitat Racoviță?

12 Iată o problemă: Pe vreme senină, zgomotul motorului unui avion se aude mai greu decît pe timp de ploaie, ceea ce pare ciudat, nu?

De ce se întîmplă așa?

PREMIILE

Pentru fiecare întrebare, participantul primește un număr de puncte.

Premiile se vor acorda în ordinea numărului de puncte realizat de participanți. Primii 10 cîștigători VOR FACE O EXCURSIE ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ.

Se vor mai acorda, de asemenea, premii în cărți și obiecte.

Premiile vor putea fi cîștigate numai de participanții la toate cele trei serii ale concursului. Cei care răspund numai la o serie sau două se elimină automat din concurs.

ştiri

OSIPOV FLORICA, de la Şcoala medie din Măcin

Tatăl meu este tractorist. Toată lumea zice despre el că-i un tractorist bun. La rîndul meu, şi eu mă străduiesc la şcoală. Nu de mult am participat la activitatea de strîngere a fierului vechi. Eu am predat 100 kg. Poate că din acest fier se vor face piese pentru tractoare. Şi, cine ştie, unele vor ajunge pînă la Măcin, poate chiar la un tractor condus de tatăl meu.

GRAURE MARIN, clasa a VI-a, Şcoala de 7 ani nr. 1 din Curtişoara-Craiova

Şcoala noastră merge adeseori şi ajută la munca Gospodăriei agricole de stat „Iancu Jianu". Pînă acum, noi am înscris în carnetele noastre 2.000 ore de muncă patriotică. La recoltatul floriisoarelui am muncit atît de bine încît tov. inginer ne-a spus: „Bravo, pionieri! Aveţi mîini de aur!"

Noi sîntem mîndri că detaşamentul nostru este socotit fruntaş pe şcoală.

VASILE TIRON, Şcoala de 7 ani din comuna Capu Codrului, raionul Gura Humorului

În satul nostru sînt mulţi sportivi şi chiar în clasa noastră avem fete şi băieţi care au participat la unele concursuri. Drob Aurelia a concurat la şah, Blaga Aurora — la aruncarea mingii de oină, iar mulţi dintre noi — la ştafetă.

LUCA NICOLETA
clasa a V-a — Tîrnăveni

GHEORGHE VIDA
clasa a VII-a A, Şcoala de 7 ani nr. 1 — Baia Mare

BONA DORINA
clasa a IV-a, Şcoala de 4 ani nr. 15 — Timişoara

În serile lungi de iarnă

La noi în sat este un vechi obicei. În serile lungi de iarnă ne strîngem la clacă la cîte cineva. Afară, vîntul poate sufla în voie. În casă e cald, gazda primitoare şi oamenii veseli. Şi nouă pionierilor ne place să mergem la clacă, după ce ne-am făcut lecţiile. Acum vreo cîtvă timp am fost la o clacă la păpuşit tutunul, la badea Toader Andrei. S-au adunat o mulţime de oameni din sat: alde Albulescu Ştefan, Teoader Mitru, Mareş Florea şi alţii. A fost multă veselie. S-au spus snoave, ghicitori, s-au povestit fel de fel de întîmplări. Ascultaţi o ghicitoare pe care am auzit-o acolo şi care mi-a plăcut mie mai mult:

Pe la noi atunci cînd vine
Tuturor le pare bine

Şi-l întreabă fiecare
Ce e nou în lumea mare. (Ziarul)

GRASU I. PETRE
clasa a VII-a, Şcoala de 7 ani, comuna Buzescu — Alexandria

O locuinţă neobişnuită

Poate o să vi se pară de necrezut, dar la noi, la orele de zoologie, urmărim „pe viu", zi de zi, viaţa animalelor. Asta pentru că pe lîngă şcoala noastră există o locuinţă neobişnuită — un colţ viu unde trăiesc fel de fel de animale şi chiar animale sălbatice. Unele din ele au fost prinse de vînători şi donate şcolii noastre, altele au fost aduse de elevii mai mari cu prilejul diferitelor excursii. Avem un lup, un jder, un urs şi o vulpe. Detaşamentul care-i de serviciu vine la şcoală în fiecare zi cu o oră mai înainte şi ajută îngrijitoarei. Fiecare grupă ştie ce are de făcut.

Dacă aţi vedea iepuraşii cum se zbenguie cînd dau de cuşca curată şi sînt sătui!... Ţi-e mai mare dragul să te uiţi la ei! Căprioarele privesc întotdeauna cuminţi, gînditoare.

Dacă sînteţi cumva prin partea locului, vă poftim la şcoală să vedeţi colţul viu.

MIŢU ION
Şcoala de 7 ani nr. 2 — Reşiţa

Prieteni ai revistei noastre

Felicităm grupul de pionieri, delegaţi ai detaşamentului din clasa a VII-a A, Şcoala nr. 169 din Bucureşti, pregătiţi de tovarăşa profesoară de limba romînă, Costăchescu Lucia. Ei au dovedit mult interes, dînd răspunsuri bine gîndite şi frumos exprimate, la concursul „Cine citeşte «Cravata roşie» cîştigă". Ei au binemeritat premiul I colectiv şi două premii individuale.

Bravo, prieteni! Şi alte multe succese în viitor!

RUXANDRA LUŞTREA este una din pionierele fruntaşe la învăţătură ale Şcolii medii nr. 2 din Arad şi o membră activă a cercului literar de la casa pionierilor,

una din bunele prietene ale revistei noastre. Pionierii unităţii au recomandat-o să ne fie corespondentă.

CSERNI ŞTEFAN este preşedintele detaşamentului nr. 6 al Şcolii de 7 ani nr. 1 din Arad, bun prieten al revistei noastre şi cititor pasionat. Ca preşedinte de detaşament, el a putut pune în aplicare multe din indicaţiile date de revistă. Nu o dată a îndemnat pe colegii lui să citească revista „Cravata roşie". Pentru aceste merite, pionierii l-au desemnat să fie corespondentul unităţii pentru „Cravata roşie".

JOCURI

VULPEA

Este un joc pe zăpadă. Aceluia care face pe vulpea i se acordă zece-cinsprezece minute pentru a i se pierde urmele. „Vulpea" se rotește, face figuri întortocheate; se întoarce o dată și încă o dată călcînd pe propriile sale urme, făcînd diferite unghiuri și, în sfîrșit, se ascunde într-un loc potrivit.

Cînd se apropie urmăritorii, „Vulpea" începe să arunce în ei cu bulgări de zăpadă, pregătiți din timp. Vînătorul lovit cu bulgări iese din joc. Se socotește că „Vulpea" este prinsă numai după ce a fost lovită de trei ori cu bulgări de zăpadă.

DUEL ÎNTR-UN CERC

Trageți pe gheață un cerc cu diametrul de trei-patru metri. În cerc se află pentru luptă doi patinatori. Ținîndu-se cu mîinile de un băț, amîndoi încearcă să-l împingă și să-l scoată pe adversar din cerc. Acela care a trecut de limita cercului iese din joc. Locul lui este luat de un alt jucător dornic să-și măsoare puterile cu învingătorul.

Ce daruri puteți face de 8 Martie

Flecare se gîndește să facă mamei, tovarășelor profesoare sau instructoarei un dar frumos, pe cît posibil lucrat de mînă și care să nu coste mult și nici să nu ceară materiale care se găsesc greu.

ȘERVEȚELUL care-l vedeți se face din diverse peticuțe, din resturi înnădite în jurul pătratului alb, care formează centrul. Pe fiecare pătrățel alb facem o mică broderie în culori.

BUCHEȚELUL de „nu mă uita" cu frunze se face din fetru decupat. Nervura foii se face cu ață tare, iar florile — dacă nu avem compas — se fac trăgînd o linie în jurul unei monede de 10 bani. După ce am tăiat rotund, adîncim cu foarfeca în cinci locuri, la distanțe egale, pentru a forma petalele.

ABAJURUL de lampă se lucrează ceva mai greu. Scheletul metalic se face din sîrmă de alamă (leton) sau de fier. Înnăditurile se fac cu tortițe în formă de „U" strînse bine cu un clește (flach sau patent) și mai bine e dacă sînt apoi lipite cu cositor. Cercul din centru să fie în așa fel făcut încît să cuprindă globul becului. Îmbrăcămintea se face fie din pînză cu broderii pe ea, fie dintr-o hîrtie (preferabil pergament) cu diverse arabescuri pictate sau cu desene în tuș. Abajurul gata se poate pune pe orice fel de lampă.

PUNGA făcută la dimensiunile date în desen prinsă de un umeraș va fi foarte folositoare mamei. În ea își va găsi întotdeauna mănușile, cordonul, fularul, poșeta și alte mărunțișuri.

SERIA DE PUNGULIȚE făcute din resturi de materiale va folosi pentru păstrarea ciorapilor. Pungulițele sînt cusute ca în desen, numai pe latura de sus. La capetele acestui „acordeon" se prind două funde cu care se strînge totul laolaltă.

MODELUL DE BRODERIE nu este greu de executat. Se poate face în drugulet sau lănțișor din coton perle sau fire de lînă care nu ies la spălat.

FACEȚI GIMNASTICĂ

de prof. DINA ENĂCHESCU

Zilnic, în fața ferestrei întredeschise (iarna) și deschise larg (vara), într-un costum cît mai ușor: chiloți și maieu, faceți următoarele exerciții:

EXERCIȚIUL 1

Timpul 1: cu brațele lateral, cu palmele în sus, trageți aer adînc pe nas (gura închisă), în timp ce faceți cu brațele o extensie înapoi; timpul 2: brațele și capul revin la poziția de plecare, în timp ce dați afară aerul pe gură, lung și puternic.

Exercițiul se repetă de 6 ori.

EXERCIȚIUL 2

Stînd cu picioarele apropiate: timpul 1: ridicați brațele sus (inspirați); timpul 2: îndoiți brațele la umăr; timpul 3: ghemuit jos, vîrful degetelor atingînd podeaua (expirați); timpul 4: reveniți în poziția stînd.

Exercițiul se repetă de 4 ori rar.

EXERCIȚIUL 3

Stînd cu picioarele depărtate, brațele întinse înainte; timpul 1: răsuciți trunchiul și brațele spre stînga, capul privește după brațul stîng; timpul 2: arcuire; timpii 3,4: aceeași mișcare spre dreapta.

EXERCIȚIUL 4

Stînd cu picioarele depărtate ceva mai mult decît lățimea umerilor; timpul 1: duceți brațele întinse sus (inspirați); timpul 2: arcuire; timpul 3: aplecați trunchiul înainte, mîinile se duc între picioare, pînă ating podeaua (expirați); timpul 4: se revine la poziția inițială.

Exercițiul se repetă de 8 ori.

EXERCIȚIUL 5

Stînd culcat pe spate, cu brațele pe lîngă corp, ne strîngem ghem, cuprinzînd genunchii cu brațele, și încercăm să-i apropiem de nas. Apoi lăsăm capul și brațele înapoi pe podea cu picioarele „bicicletă", avînd grijă să respirăm puternic între timp. Pedalați alternativ de 8 ori cu fiecare picior. Apoi reveniți în poziție culcat pe spate. Exercițiul se repetă de 3 ori.

EXERCIȚIUL 6

Stînd ghemuit, cu palmele paralele sprijinite pe podea, faceți „tumba" înainte, avînd grijă să băgați bărbia în piept și, împingînd ușor din picioare, să ajungeți pe podea cu ceafa și cu umerii. Nu puneți creștetul pe podea!

Repetați exercițiul de 4 ori.

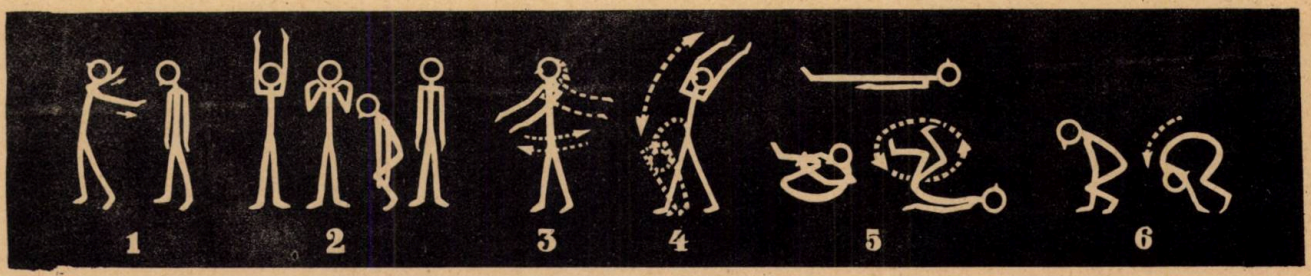

Folclor

Țăranul filozof

Să zicem că întîmplarea asta s-a petrecut în satul Gropeni, nu departe de orașul Brăila.

Toader Furtună era pescar de meserie și plimba odată un om învățat cu luntrea pe Dunăre.

Asta era într-o seară de vară. Cum pescarul trăgea vîrtos din lopeți, numai iată că-l întrebă învățatul, care tot sta cu ochii la stele:

— Măi omule, știi ce e în steaua aceea? și arătă cu degetul o stea luminoasă pe cer.

— Nu, domnule, răspunse luntrașul de colo.

— Hehei! Ți s-a dus un sfert din viață! zise omul tobă de carte, fudulindu-se cu știința lui.

— Da-n inima pămîntului știi ce-i? întrebă învățatul din nou.

— De unde să știu eu? îi răspunse luntrașul. Eu atîta știu: să trag la luntrea asta, ca să te plimb pe dumneata.

— Hehei! Ți s-a dus încă un sfert din viață dacă nu știi.

În vremea asta s-a pornit un vînt strașnic. Valuri peste valuri se repezeau în luntre, gata s-o răstoarne ca pe o jucărie.

Pescarul întrebă atunci pe învățat:

— Hei, domnule cărturar, știi să înoți?

— Nu știu, vai de mine! răspunse omul îngrijorat.

— Atunci să știi că ți s-a dus toată viața! zise Toader Furtună cu glas apăsat și batjocoritor.

GHIBĂCIE

Un om mai nevoiaș s-a dus într-o zi la prășit la altul mai chiabur. Și se împăcase să-i deie pe ziua aceea un sac de făină. Și-a prășit omul pînă într-un amurg, cînd prășitorul cu tocmeala vede că stăpînul ogorului nici gînd n-avea să-l lase să plece:

— Păi să lăsăm, măi cumetre, c-a asfințit soarele, zice după un răstimp cel cu ziua.

— Ba poți să-i mai dai înainte, cumetre, că, iaca, fratele soarelui, răspunde celălalt, arătînd luna care răsărise.

Omul a tăcut, a lucrat pînă mai tîrziu.

Cînd la plată a doua zi cela vine cu-n sac mare și cu unul mai mititel. Chiaburul îi umple sacul după tocmeală, da' omul nevoiaș întinde și săculețul celălalt și zice:

— Pune și ici, măi cumetre!

— Cum așa? se miră celălalt. Cum ne-a fost vorba? Ce mai umbli și cu săculețul aista?

— Păi, nu tragi și dumneata sama: aista îi fratele sacului, măi cumetre! Pune și-aici...

Și chiaburul a trebuit să i-l umple și pe acela.

Ha

Aceste trei desene evocă 3 proverbe cunoscute. Ghiciți-le!

Apele Europei

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2		■							■			
3					■			■				
4	■			■								
5			■							■		
6	■	■							■			
7							■	■				
8	■				■			■				■
9					■					■		
10			■							■		■
11				■				■				
12		■							■			
13	■						■					

ORIZONTAL: 1) Cel mai lung fluviu al Franței, care străbate jumătatea țării și se varsă în ocean — Partea dinainte a unei nave; 2) Plantă textilă — A trage o concluzie — Fluviu în U.R.S.S. ce se varsă în Marea Azov; 3) Lucrător de prin Valea Jiului — Între cal și călăreț — A împodobi; 4) Unitate de măsură pentru suprafețe — Fluviu ce udă R.P. Bulgaria și Grecia; 5) A cunoaște — Afluent al Dunării în R.P.F. Iugoslavia — Un teu și un cerc; 6) Fluviu în Anglia ce se varsă în Marea Nordului — Fluviu european ce izvorăște din Muntele Saint Gothard; 7) Al doilea fluviu al Europei care udă 8 țări — Afluent al Dunării în R.P. Ungară; 8) Boul sfînt al egiptenilor antici — Fluviu ce udă Spania și Portugalia și se varsă în ocean; 9) Afluent al Dunării ce se varsă lîngă Galați — A se mistui (fig.) — Gonesc păsările! 10) Fotbalist bucureștean — A asemăna; 11) Rîul Leningradului — Unitate de lucru mecanic în sistemul CGS. — Fluviu ce izvorăște din Boemia și se varsă în Marea Nordului; 12) Alexandru — Jurist; 13) Rîu în R.P.F. Iugoslavia care se unește cu Sava și se varsă în Dunăre — Oraș european udat de Vltava.

VERTICAL: 1) Izvorăște din Munții Banatului și se varsă în Dunăre la Pauciova — Schițat; 2) Fără el nu poate fi NIMIC! — Opresc caii! — Cerc... de oțel, de aur...; 3) Instrument muzical — Afluent al Bugului; 4) Fluviu în Germania care se varsă în Marea Baltică — Locul unei victorii a romanilor asupra dacilor situat în Valea Timișului — Afluent al Rinului; 5) Atmosferă — Fluviu în R.P. Bulgaria — Șase la romani; 6) Arad fără... vocale! — Afluent al Tisei, trece și prin Cluj — Gaz nobil; 7) Țară europeană udată de apele Dunărea, Jun, Traun etc. — Coțofană; 8) Afluent al Dunării ce se varsă lîngă Buziaș — Cel mai mare fluviu al Europei; 9) Peste — Fără noimă — Cel mai mare fluviu al Italiei: Padul — Torpilor (marin); 10) Rîu în U.R.S.S. — Fluviu italian ce udă Verona și se varsă în Marea Adriatică; 11) Alt nume al Oderului — Îl capeți în primele călătorii pe mare — Marea în care se varsă fluviul Dvina; 12) Fluviu în Franța ce se varsă în Marea Mediterană — Rîu ce udă Roma — Fluviu în U.R.S.S. ce se varsă în Marea Neagră; 13) Plantă din familia umbeliferelor — A mînca.

să ne jucăm

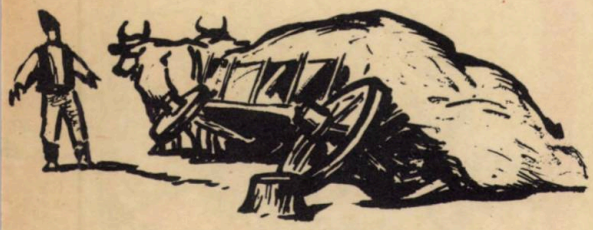

Snoavă

Un moșneag trăia în casă cu fie-sa și noru-sa.

Odată, pe cînd stau la masă și mîncau, i se face sete moșului și-i zice fie-si:

— Ia scoal', fată, și adu-mi o țîr' de apă.

Da' fie-sa, de colo, către cumnată-sa:

— Scoal' tu, leliță, că ești mai la îndemînă...

Nici leliță-sa nu se prăpădi cu firea, dar, mai cu plan, zise lui socru-său:

— Ia las-o ciorilor, taică, și scoal' dumneata și adu-mi și mie... că ei îi e lene să se și miște!...

DE SPUS LA CLACĂ

Cînd stă iepurele și nu fuge?	(cînd e în frigare)
De ce șade cioara în par?	(că nu se poate înțepa în el)
Cînd e noaptea mai mică?	(cînd te culci seara tîrziu)
Care bucate sînt mai cu gust?	(care se mănîncă cu foame)
Ce este mai alb ca laptele?	(ziua, că laptele nu luminează)

După ANTON PAN

GHICITORI

Ce zboară pe sus și nu-l vezi?

Ce-i în mînă
și-i minciună?

Ce trece prin vamă
și nu se bagă-n samă?

Cine trece pe la poartă,
și cîinii la el nu latră?

(Vîntul)

Șaradă

Prima parte-i... gologan;
A doua — cal dobrogean,
Ambele de le uniți,
O regiune găsiți.

Dezlegarea proverbelor în imagini

— Vulpea dacă n-ajunge la struguri spune că-s acri.

— Buturuga mică răstoarnă carul mare.

— Cine se scoală de dimineață, departe ajunge.

BIVERB... LITERAR

(2—11)

a (N) SAN

Dialog enigmatic

„Doi copii discută:
— Ai treabă acum?
— Nț!
— Vii cu mine?
— Da.
— Atunci ia-ți bagajul și...
— Ba, oprește-te. Ia nalță-ți privirea!

În clipa aceea pe deasupra lor trecu fulgerător ceva ca o pasăre mare și argintie."

Urmărind, în frazele care sînt indicate de semnul dialogului, verbele predicative și luînd întîia literă, veți afla numele păsării care a trecut pe deasupra lor — ceea ce se cere să răspundeți.

MONOVERB ISTORIC ANAGRAMAT

(2—6)

Monoverb cu încastru

(XXXOXOXX)

CRAVATA ROȘIE

revista pionierilor și școlarilor
editată de C. C. al U. T. M.

COLEGIUL DE REDACȚIE

Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteș, Elena Mătnescu, Gheorghe Marinescu, Constanța Niculescu (redactor-șef), Lucia Olteanu (redactor șef-adjunct) Iosif Tripșa

Apare lunar. Redacția și administrația: Ed. „Scînteia" — București — Piața Scînteii nr. 1

un ROBOT... nu știe tot!

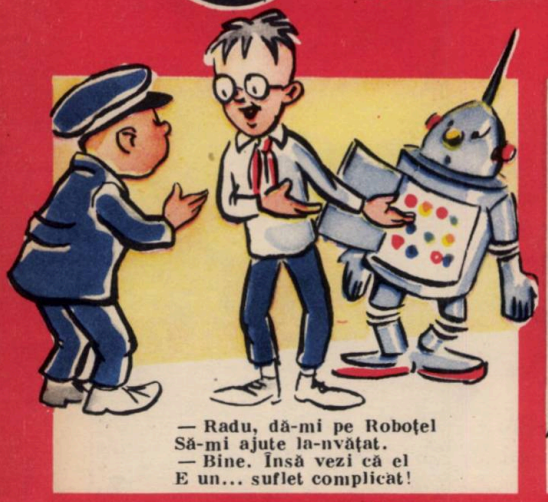

— Radu, dă-mi pe Roboțel
Să-mi ajute la-nvățat.
— Bine. Însă vezi că el
E un... suflet complicat!

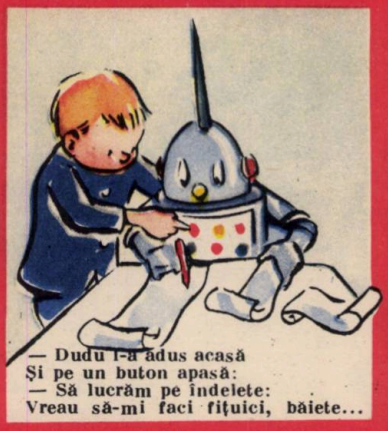

— Dudu l-a adus acasă
Și pe un buton apasă:
— Să lucrăm pe îndelete:
Vreau să-mi faci fițuici, băiete...

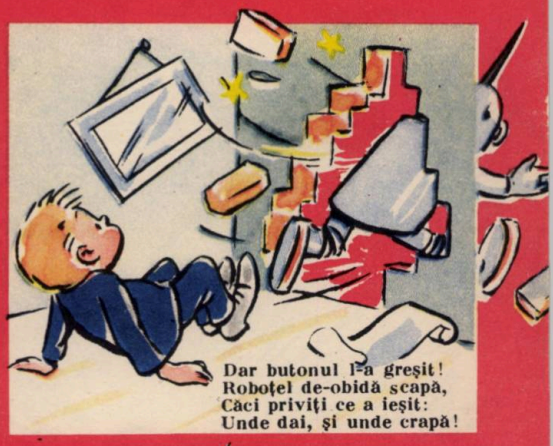

Dar butonul l-a greșit!
Roboțel de-obidă scapă,
Căci priviți ce a ieșit:
Unde dai, și unde crapă!

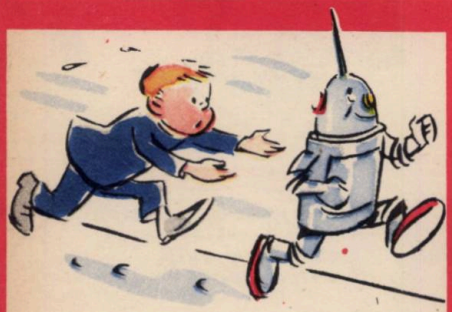

Fuge iute Roboțel,
Iară Dudu — după el:
— Roboțel, de ții la mine,
Nu mă face de rușine!

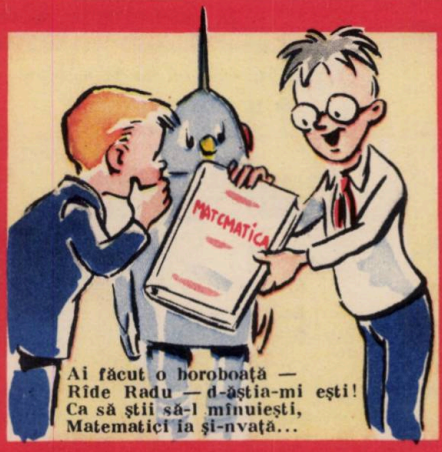

Ai făcut o horoboață —
Rîde Radu — d-aștia-mi ești!
Ca să știi să-l mînuiești,
Matematici ia și-nvață...

Dudu cartea n-o mai lasă —
Ce păcat că-i pe sfîrșite!
Matematica o-nghite —
Cine-a spus că nu-i frumoasă?

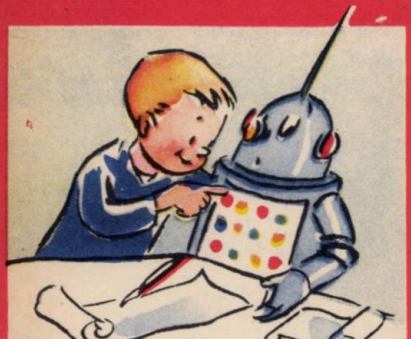

— Matematică știu bine.
Ai să vezi — putem începe,
Că de-acuma m-oi pricepe —
Poți să-nveți tu de la mine!

Ce-a urmat, cred c-ați ghicit:
Un scurt-circuit!...

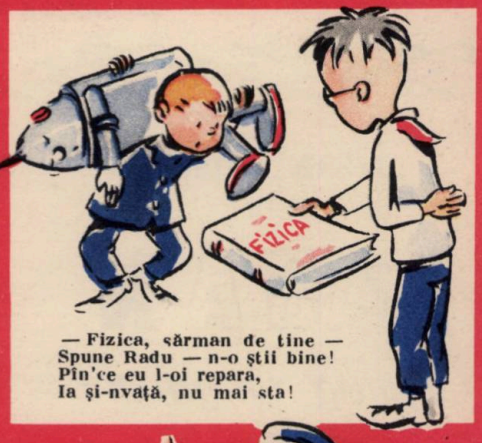

— Fizica, sărman de tine —
Spune Radu — n-o știi bine!
Pîn'ce eu l-oi repara,
Ia și-nvață, nu mai sta!

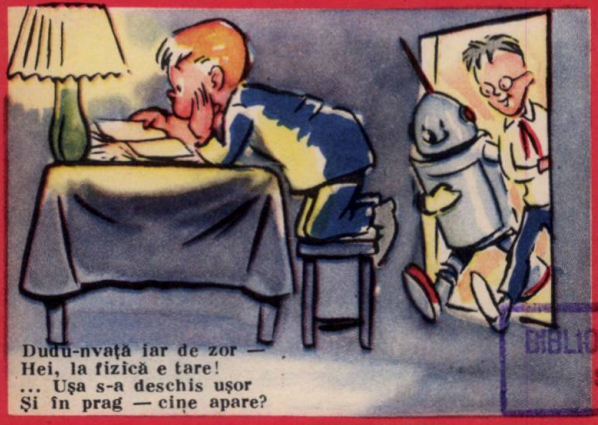

Dudu-nvață iar de zor —
Hei, la fizică e tare!
... Ușa s-a deschis ușor
Și în prag — cine apare?

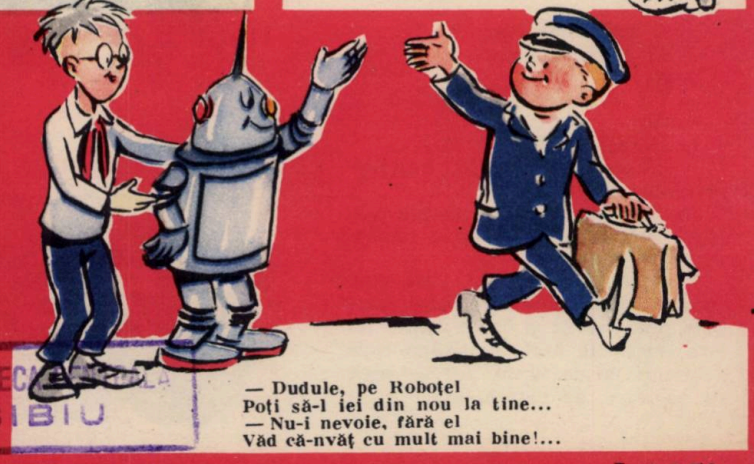

— Dudule, pe Roboțel
Poți să-l iei din nou la tine...
— Nu-i nevoie, fără el
Văd că-nvăț cu mult mai bine!...

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

BURSCHI 60

Lei 2,50

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 3
1960

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C. C. AL U. T. M.

1964

EMILIA CĂLDĂRARU

Cea mai frumoasă grădină

— Bunicuțo, știu eu, lasă...
Dintre multele grădini
De pe-aici, de prin vecini,
Tot a noastră-i mai frumoasă.
Spune-mi, ce grădină-anume
Să mai aibă-atîta floare
Și pometuri, și umbrare?
Uite, nu știu alta-n lume!
— Nu știi tu, că ești prea mică.
Dar cînd anii or să treacă
Și cînd vei mai crește-oleacă,
Și cînd n-o să-ți fie frică
Să te urci pe creste-nalte,
O să-ți faci privirea roată
Și-o să vezi din zare-n zare
O grădină mare, mare,
Mai frumoasă, mai bogată.
E-o grădină ce se cheamă:
Țara ta, patria-mamă.
E-o grădină-a tuturor,
Cu pămîntul roditor.
Iară tu — un lăstărel
Care-a răsărit din el.

ION PETRACHE

Mulțumire

În leagănele tale primitoare
Am cunoscut luminile dintîi.
Mîinile tale, clasă muncitoare,
Cu grijă ne-au vegheat la căpătîi.

Piciorul nostru n-a-ncercat țărîna,
Nici ascuțișul pietrelor din drum.
Nu ne-a-nghețat lîngă tăbliță mîna,
N-am cunoscut bordeiele cu fum.

Întîii pași i-am încercat anume —
Pe aurul parchetului curat —,
Și soarele ce-abia începe-n lume
Prin geamul casei noastre a intrat.

Tu ne hrănești prin munca ta măiastră,
Ne-așterni în cale luminoase hărți.
Și-mpodobești copilăria noastră
Cu jucării, cu cîntece și cărți.

Prin tine-am cunoscut chemarea mării
Și foșnetul pădurilor de brad,
Iar fructele de soare ale țării
Prin tine-n palma mîinii noastre cad.

Ne e copilăria sărbătoare
Și visuri mari prin tine făurim;
De-aceea astăzi, clasă muncitoare,
Noi, pionierii țării, îți mulțumim.

CRAVATA ROȘIE

revista pionierilor și școlarilor editată de C. C. al U. T. M.

Apare lunar. Redacția și administrația: Ed. „Scînteia" — București — Piața Scînteii nr. 1

COLEGIUL DE REDACȚIE

Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteș, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Constanța Niculescu (redactor-șef), Lucia Olteanu (redactor șef-adjunct), Iosif Tripșa

ilustrație: COCA CREȚOIU-ȘEINESCU

PĂINIȘOARA ALBĂ

de E. CĂLDĂRARU

O urmărisem în ascuns, pe după tufele din marginea drumului, încă de cînd ieșise pe poarta școlii. Trecea pe stradă cu umerii strînși, cu capul plecat. Ba, o dată — sau poate numai așa mi s-a părut mie — și-a șters ochii cu o batistă albă. (O fi fost batista pe care i-am dăruit-o eu azi dimineață?...) Vasăzică, i-au spus tot! Tocmai astăzi! Și doar îi rugasem alaltăieri, la adunarea detașamentului, cînd m-au anunțat c-or s-o cheme pe mama la direcția școlii, s-o facă dacă vor, dar mai încolo, peste cîteva zile... Mai mult nu le-am spus. Ce, să le fi spus că azi e ziua ei? Dacă ar fi auzit una ca asta găliganul de Mihalcea sau ceilalți doi „mușchetari", n-ar fi pierdut prilejul să mă ia iarăși în zeflemea: „Mă, tu nu meriți să ai niște prieteni ca noi. Te milogești tu, așa, pentru orice fleac!? Ești un mămăligos".

Azi dimineață, cînd îi dăruisem batista, tot mai credeam că mama nu fusese chemată la școală, că ziua va trece ca de obicei, în veselia sărbătorească a întregii familii adunate în jurul mesei încărcate. Încet-încet, mă liniștisem de-a binelea. Știam că duminica directorul nu stă la școală decît pînă la orele 12. Și dacă mama nu plecase de acasă pînă atunci, la ora 11, puteam să cred primejdia ca și înlăturată. Mîine, poimîine, om vedea noi. Vorba e că astăzi sărbătoarea rămînea sărbătoare, că mama n-a aflat nimic și că, deci, putea să-și primească senină urările de sănătate și viață lungă. Tocmai mă apucasem să joc șah cu frate-meu, inginerul — venise tocmai de la Caracal, special pentru aniversare — , cînd am zărit-o pe mama punîndu-și eșarfa cea nouă și pardesiul.

— Încotro? am tresărit fără să vreau.

— Mă întorc numaidecît. Tu vezi de-ți ajută sora să pregătească ce mai e de pregătit, că acuș vin și eu și ne așezăm cu toții la masă.

Oare într-adevăr la școală se ducea? Poate că totuși nu. Trebuia să mă încredințez cu ochii mei. Am zbughit-o pe urmele ei, lăsînd partida de șah neterminată. Frate-meu s-a uitat la mine ca la un zănatic și mi-a strigat ceva, dar n-am mai auzit ce, căci tocmai atunci poarta se trîntise cu zgomot în urma mea.

Goteam în fugă spre strada școlii, cînd m-am izbit piept în piept cu Mihalcea:

— Mai domol, că nu dau turcii.

— Păi, să vezi... eu...

— Lasă, nu te mai osteni, că știu tot. Da' ai scăpat trenu'... gata! Maică-ta-i de acuma acolo; am văzut-o cînd intra pe poarta școlii.

— Ce mă fac, Mihalceo? Tocmai azi, cînd e ziua ei, eu să...

— Lasă văicăreala! Ia exemplu de la mine. Zi mai bine: chestia asta, cu aniversarea, se face la voi, așa, cu tămbălău în familie?

— Cum adică?

— Cum? Cum? Vin la voi unchi, mătuși...

— Nu, numai frații și surorile mele. Și, bineînțeles, tata. Sosește acum cu trenul de 12 de la Turnu Severin. Da' de ce mă întrebi?

— Păi, fiindcă asta-i principalul: să vedem cîți or să te judece. Stai prost, băiete: tată, frați, surori... Dacă maică-ta nu le-ar spune, ar fi bine. Da' le știu eu pe mamele astea...

— Tu spune-mi mai bine ce mă fac eu acuma?

— Păi, să vedem care-i situația. Mi se pare... o corigență la matematică...?

— Și una proaspătă la botanică.

— Phii! Dar cum de-ai ajuns așa rău?

— Tu vorbești?

— Ei, cu mine nu-i de mirare. Poveste veche. Știe toată lumea că eu dețin monopolul corigențelor. Dar tu, care pînă acum un an...

— Așa, vasăzică? Nu-mi ajung mie alții, acum ai început și tu să mă certi!? Parcă dacă-am ajuns pînă aici, tu n-ai avea nici o vină...

— Vina mea? Ce vrei să spui cu asta?

— Știi tu bine ce-am vrut să spun, „mușchetarule". Nu e nimic de capul mușchetăriei noastre, asta e. Am vrut să ți-o spun mai de mult, da' n-am găsit ocazia. Ți-o spun acum, la năduf. Uite-așa, ca să știi.

desene: GYÖRGY MIHAIL

— Continuă, tinere, te ascult.

— Păi, spune şi tu, Mihalceo, muşchetărie e asta? Cele mai grozave „vitejii" de care sînt în stare sînt hoţiile pe la bostănării, escapadele în baltă în timpul orelor de şcoală şi...

M-am oprit brusc şi am sărit iepureşte în tufele din marginea drumului. În poarta şcolii apăruse mama. Mihalcea m-a privit dispreţuitor şi a plecat, legănîndu-se, cu mîinile în buzunare. Mi-a strigat peste umăr, fără să se mai întoarcă.

— Pentru toate astea ai merita să te sorcovesc cum ştiu eu, acum, pe loc. Dar, dacă tu ai uitat că eşti muşchetar, eu n-am uitat. Aşa că, te provoc la duel. La un duel... de trîntă, în prezenţa celorlalţi doi muşchetari. După-masă, la orele 3, în spatele depozitului de cherestea. Dacă-mi faci compunerea la romînă, te iert.

Mama trecea pe stradă cu umerii strînşi, cu capul plecat... Ba o dată — sau poate numai aşa mi s-a părut mie — şi-a şters ochii cu o batistă albă. (O fi fost batista pe care i-am dăruit-o eu, azi dimineaţă?...) De mai multe ori am vrut să ies din ascunzătoare şi să-i vorbesc deschis. Dar n-am îndrăznit. Poate are dreptate Mihalcea: n-am stofă de bărbat... M-am hotărît să las lucrurile să se desfăşoare de la sine. Ce-o fi o fi! Am tăiat drumul printr-o grădină ca să ajung acasă înaintea ei. Cînd a intrat în odaie, eu aşezam cuminte masa împreună cu soră-mea. Şi-a pus pardesiul în dulap, şi-a scos eşarfa, şi-a netezit părul, s-a aşezat pe un scaun... Abia într-un tîrziu a întrebat încet:

— Tata a sosit?

Soră-mea era tocmai în celălalt capăt al odăii. N-avea cum s-o audă. A trebuit să răspund eu:

— Nu, încă n-a sosit. Dar trebuie să vină îndată. Am auzit şuieratul trenului în gară şi cred că...

Vorbeam într-una, pe nerăsuflate, ca să umplu tăcerea. Mama mă privea calm şi stăruitor. Nu spunea nimic. Soră-mea zăngănea tacîmurile şi paharele şi lălăia un cîntec care mie mi se părea îngrozitor de plictisitor. Alături s-a stîrnit o zarvă mare. Tata a năvălit în odaie împreună cu toţi cei trei fraţi ai mei, încărcat cu flori şi cu pachete. Soră-mea a tras un chiot şi i-a sărit de gît. Mama s-a ridicat de pe scaun şi s-a îmbujorat toată cînd tata i-a spus:

— Mario, dragă, la mulţi ani şi să ai parte numai de bucurii. Meriţi. Ai crescut copii cinstiţi şi vrednici. Ia priveşte în jurul tău. Mai mare dragul. Dar!... prîslea al nostru unde-i, că nu l-am văzut?

Mama a tresărit, sau poate numai mi s-a părut mie, şi a arătat cu mîna spre ungherul în care mă refugiasem.

— Hai, băiete, mi-a spus ea, parcă înviorată deodată, întîmpină-ţi tatăl. Rîzînd, tata m-a apucat de-o ureche:

— Ce-i, ştrengarule, de cînd ai devenit aşa de timid? Ei, creştem, creştem... Apoi către mama: Cum te împaci cu el, Mario?

— Lasă asta, tată, a sărit soră-mea. Mai bine arată-ne ce i-ai adus mamei. Apoi îţi arătăm şi noi darurile noastre. Şi pe urmă ne aşezăm la masă.

Era deci timp destul să mai răsuflu, să-mi mai adun gîndurile. Dar...

Stăteam cu toţii în jurul mesei lungi din sufragerie. Aşteptam să apară mama cu „surpriza", „surpriza" care nu era surpriză, dar care ne era atît de dragă tocmai pentru că se repeta în fiecare an, de ziua mamei, „surpriza" pe care noi, copiii, ne obişnuiserăm s-o aşteptăm an de an cu aceeaşi emoţie de cînd deschisesem ochii în această casă. E o „surpriză" simplă, o simplă pîinişoară albă, cîte una pentru fiecare copil. Cînd eram mai mic mă bucuram de ea numai pentru că toţi din jurul meu se bucurau. Abia mult mai tîrziu am înţeles că pîinişoara aceasta era un simbol: simbolul dragostei statornice a mamei pentru noi, copiii ei.

Aşadar, ...aşteptam să apară cu „surpriza". A fost întîmpinată cu urale. Mama avea lacrimi în ochi. Toţi le puneau pe seama emoţiei. Eu le găseam alte pricini. Cine ştie?... Fraţii mei au înconjurat-o deîndată să-şi ia fiecare pîinişoara, să-i mulţumească, s-o sărute. Cînd m-am apropiat şi eu... tăviţa era goală. Nu-mi venea să cred ochilor. M-am mai uitat o dată, am ridicat şerveţelul de pe tavă, m-am aplecat jos (nu s-o fi rostogolit pe podea?), am privit pe rînd pîinicile celorlalţi (nu o fi luat careva, din greşeală, două?). Abia cînd mi-am întors privirile către mama am înţeles: în buzunarul rochiei ei se zărea o pîinişoară albă — pîinişoara mea... Nimeni n-a observat cînd m-am strecurat pe uşă afară. Poate că nici ea. Erau cu toţii prea gălăgioşi şi veseli ca să mă mai bage în seamă.

Stau acum aici, ascuns în fundul grădinii, cu capul îngropat în iarba răcoroasă! De cînd stau? De cîteva ceasuri? De cîteva minute? Ce bine-i aici! Cîtă linişte! Nu se aud decît greierii şi şoaptele vîntului cînd se încurcă în frunzişul merilor; şi cerul e atît de adînc, şi albastru, şi liniştitor... Degeaba a ieşit soră-mea în curte să mă strige. Las'să strige. N-o să-i răspund. Să mă lase aici, în liniştea mea. Du-te, soră dragă, du-te şi înfruptă-te din pîinişoara ta cea albă, acolo, împreună cu ceilalţi. O meriţi, eşti o fată bună, inimoasă, fruntaşă la voi, la fabrica de confecţii. Şi ceilalţi o merită. Pe drept o merită. Hai, surioară, du-te. N-are rost să-ţi strici bucuria pentru unul ca mine. De mine... mama... s-a lepădat... Astăzi. Acum. Nu mi-a întins pîinişoara dragostei ei. Degeaba strigi. N-o să-ţi răspund. Aaaa... ai şi plecat? Atunci cine mă mai strigă? Parcă am auzit şi un fluierat. Din stradă? Atunci trebuie să fie Mihalcea.

(Continuare în pag. 31)

Închinare patriei

Tu, patrie, scăldată în lumină,
Sălaș de îndrăzneli și bucurii,
Spre tine, dimineața mea senină,
Mii de năframe flutur, purpurii.

Cu fiecare an, puterea-mi crește
Cum cresc stejarii-n codrul tău înalt,
Și în curînd porni-voi voinicește
În rînd cu toți pe umeri să te salt.

Poate voi zidări în zori pe schele
Sau din adîncuri voi ivi comori,
Poate-oi aprinde nopțile cu stele
Sau poate voi zbura printre cocori.

Oricum, voi fi statornic în iubire
Și inima ți-o dăruiesc din plin,
Tu, patrie, tu, cuib de fericire,
Eu fiul tău în fața ta mă-nclin.

ION PETRACHE

PRIMĂVARA

În rochița-i înflorată
Și-n pantofii, mici, cu toc,
Primăvara — mîndră fată —
Intră-n fiecare bloc.

Gospodină, cum i-e felul,
Harnică și muncitoare.
Zugrăvește cu penelul
Toate-odăile cu soare.

Face ordine-n cuiere,
Ia palton, galoși, fulare
Și le-ascunde-n șifoniere
Pîn'la iarnă viitoare.

Stinge-ncet caloriferul,
Spală geamul des cu rouă,
Cercetează-atentă cerul
Ca să vadă-n ce fel plouă.

La bucătărie-ajută,
Vîră nasul prin ulcele
Și gătește pricepută
Știevie și urzicele.

Terminînd, în glastră pune
Ghiocei fără măsură...
. . . . . .
De-asta cred că-ntreaga lume
O primește cu... căldură.

Ghiocelul

Ghiocelul somnoros,
Tot frecîndu-și leneș ochii,
Scoate nasul curios
Din cojocul babei Dochii.

Și, privind în jur mirat,
Spune-ncet către furnici:
— Ia te uită ce palat
S-a mai construit pe-aici!

Un arici, venind agale,
Îi răspunde-n mod firesc:
— Cum, nu știi nimic matale?
Asta-i bloc muncitoresc!

Și-ascultîndu-l cu nesațiu,
Mîndru de acest ecou,
A cerut și el un spațiu
La fereastră-n blocul nou.

Poezii de RODICA TOTH

„CONCURSUL celor isteți" seria a 2-a

1. Povestiți pe scurt subiectul cărții Niculae Moromete de Marin Preda. Spuneți care anume trăsături de caracter ale eroului principal v-au plăcut mai mult.

2. În 1941, la 19 iulie, gloanțele ucigașilor fasciști au răpus, la închisoarea Jilava, viața unuia dintre cei mai iubiți fii ai poporului nostru. O povestire, publicată în revista „Cravata roșie", evocă astfel ultimele clipe ale eroului utecist:

„...Cînd l-au scos din celulă, mergea cu pas viguros, cu privirea avîntată. Își amintea poate de versurile dragi: «Ce mare e moartea/Cînd lupți și mori falnic sub flamura sfîntă/A marilor visuri!»".

Cînd un ofițer a încercat să-l lege la ochi, a refuzat. Eroul utecist a înfruntat moartea cu bărbăție, privind glonțul ce avea să-i curme viața la numai 27 de ani, și a strigat din răsputeri: «Trăiască Romînia liberă!»".

Spuneți numele acestui erou utecist și ce anume date mai cunoașteți din viața lui.

3. Numiți patru noi orașe apărute pe harta R.P.R. în anii regimului de democrație populară. În ce regiuni se află ele?

4. Spuneți titlul unei piese care zugrăvește sfîrșitul lui Ștefan cel Mare. Numiți autorul ei. Precizați care din localitățile Călugăreni, Racova, Rovine indică una din marile bătălii ale lui Ștefan cel Mare împotriva jugului otoman.

5. Trimiteți-ne o compoziție proprie (nu mai lungă de 6 pagini de caiet) scrisă pe una din următoarele teme:

a) Orașul (satul) meu natal.
b) Mi-am ales cea mai frumoasă meserie.
c) Locuri istorice în orașul (satul) nostru.
d) O întîmplare din detașamentul nostru.
e) Mama.
f) Profesorul nostru.

6. Spuneți trei stațiuni balneo-climaterice de pe Valea Oltului renumite pentru frumusețea lor.

7. O barcă poate transporta numai o greutate de 100 kg. Un tată și doi fii vor să treacă un rîu foarte lat cu această barcă. Barcagiu nu există. Trebuie să folosească ei singuri barca. Dar ce te faci că greutatea tatălui e de 100 kg, iar fiecare dintre cei doi fii cîntărește 50 kg.

Cum vor reuși să treacă rîul?

8. Iată o sticlă care are în ea un fir de ață cu plumb sau alt metal. Să presupunem că, într-o zi frumoasă de vară, vă aflați în vizită la un prieten, care vă poftește în grădină. Aci, pe o masă, se află sticla respectivă, iar prietenul vostru vă invită să tăiați firul fără să atingeți sticla.

Se poate face acest lucru? Cum? Cu ajutorul cui? Descrieți amănuntit fenomenul care se petrece.

9. De ce folosesc electricienii termenii: îmbinările de conductori la cald sînt totdeauna reci, iar îmbinările de conductori la rece sînt totdeauna calde?

10. Un băiat are tot atîtea surori cîți frați are, dar sora lui are de două ori mai puține surori decît frați

Cîți frați și cîte surori sînt?

(N.R.: Seria I de întrebări a apărut în nr. 2 al revistei „Cravata roșie")

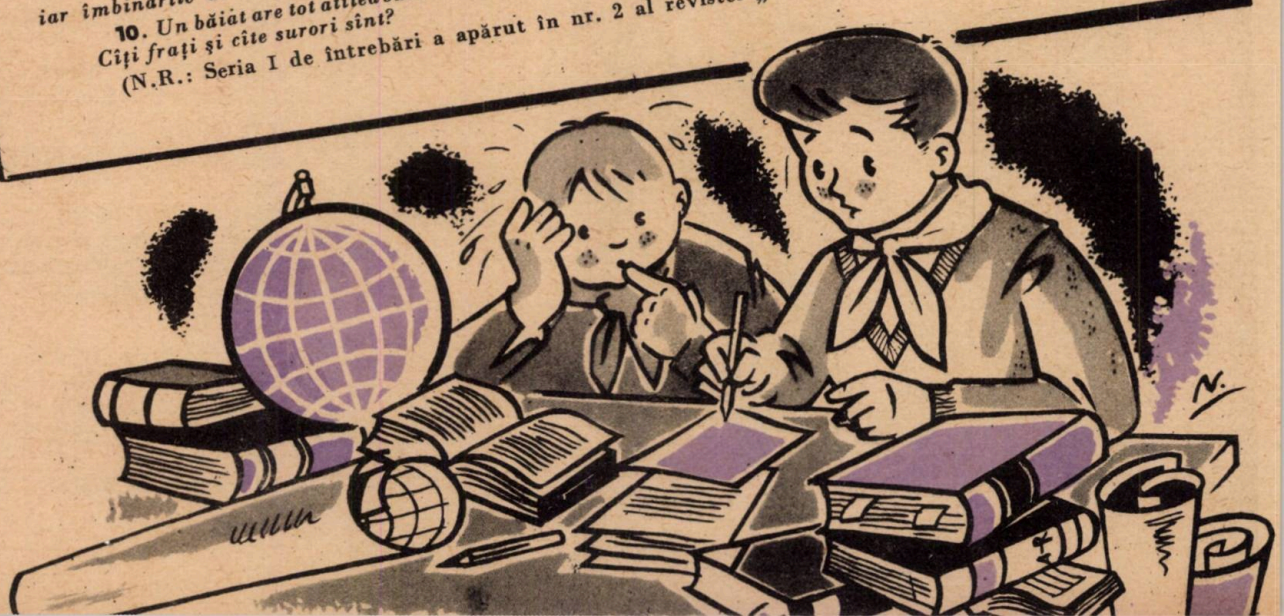

OAMENI CARE NE MÎNDRIM

Constantin ADOCHIȚEI

Constantin, fiul unui țăran sărac cu pămînt puțin și cu o casă de copii, a intrat împreună cu tatăl său argat la ferma unei moșii. Se dovedise dornic de învățătură, dar, din pricina sărăciei de-acasă, nu apucase să facă decît o clasă primară, după care fu nevoit să-și cîștige singur existența. Băiatul alerga de dimineață pînă seara, flămînd și cu hainele zdrențuite, ba după apă, ba după nutreț, da ajutor celor mari în dreapta și-n stînga și culegea numai sudălmi. A fost pus să îngrijească de boi și de vaci. Încă de pe atunci îndrăgise animalele, se simțea năpăstuit ca și ele, nu le lăsa flămînde sau însetate. Nimeni nu i-a spus vreodată un cuvînt de mulțumire. Stăpînii care luaseră în arendă pămînturile din Coțușca și-au înjghebat o fermă exploatînd pînă la istovire oamenii pe care-i tocmeau pe simbrie și mîncare proastă.

Au trecut anii aceia de robie și s-au schimbat vremurile. Moșierii hrăpăreți din Coțușca, arendașii cei hoți au fost alungați,iar în 1949 s-a înființat în sat o gospodărie agricolă de stat. Atunci, lui Constantin Adochiței, pe care oamenii îl știau priceput și harnic, partidul i-a încredințat sectorul zootehnic al gospodăriei. Văzînd încrederea ce i se arăta, Constantin Adochiței a muncit neobosit. La început a fost greu. Puțini oameni se pricepeau la creșterea vitelor, furajele erau puține, grajdurile se învechiseră și erau neîncăpătoare. Adochiței a căutat să-și apropie cîțiva băieți tineri care aveau dragoste de animale. Le dădea sfaturi, îi ajuta. La unele întrebări însă nu putea să dea răspuns. Atunci a început să învețe carte singur. Primele cărți pe care le-a citit erau broșurile și cărțile despre creșterea vitelor. Apoi s-a prezentat la examen la școala de maiștri. Oamenii care-l cunoșteau au început să-l prețuiască și mai mult. Sectorul zootehnic a devenit mîndria gospodăriei și, de unde la început tinerii nu voiau să lucreze acolo, nu peste mult au început să vină cei mai buni tineri să ceară să fie primiți în acel sector. Sectorul zootehnic al G.A.S. Coțușca, unde la început erau numai 40 de vaci, s-a îmbogățit mai tîrziu cu încă 180. Crescătorii munceau după cele mai înaintate metode. Vacile de rasă — aflate pe mîini pricepute — hrănite și îngrijite bine, dădeau producția așteptată.

În anul 1954, la zece ani după eliberarea patriei noastre de sub jugul fascist, partidul și guvernul i-au acordat maistrului Constantin Adochiței înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste. A fost cea mai însorită zi din viața lui. Oamenii care muncesc în această ramură a agriculturii au primit nenumărate dovezi că munca lor este urmărită cu atenție și că este prețuită așa cum se cuvine. Ei se bucură de stimă și de avantaje materiale. Își construiesc case, își cumpără mobilă, aparate de radio și sînt bine îmbrăcați.

Partidul nostru a arătat în multe rînduri oamenilor muncii din agricultură că sporirea numărului de animale, și îndeosebi al vacilor de lapte, este o sarcină de mare importanță. Această sarcină a fost subliniată din nou, nu de mult, în plenara C.C. al P.M.R. din 3-5 decembrie 1959. Creșterea producției de carne și produse lactate înseamnă un trai mai bun pentru oamenii muncii din țara noastră. Tinerii de la sate și orașe au înțeles cît de importantă este munca de crescător de vite, cîte perspective îți oferă munca în acest domeniu. În fiecare an, la școlile profesionale zootehnice se înscriu tot mai mulți băieți și fete, dornici să fie cît mai folositori în lupta pentru construirea socialismului.

Cititorilor noștri, care s-au hotărît să îmbrățișeze această muncă, le dorim să devină asemenea maistrului Constantin Adochiței: oameni cu care patria noastră se mîndrește.

E. DRAGOS

E BINE SĂ ȘTIȚI CĂ...

● *...La noi în țară, în viitorii 4 — 5 ani, numărul oilor cu lînă fină și semifină va crește mult. S-au obținut de pe acum numeroase succese. Astfel, la G.A.S. Chereușa (regiunea Baia Mare), s-au obținut în medie cîte 17.21 kg de lînă de la fiecare berbec, recordul de 24 kg aparținînd berbecului metis Stavropol × Merinos transilvănean cu matricola nr. 6/697. A fost formată rasa de oi „Merinosul de Palas", de mare productivitate.*

● *...Nu sînt decît cinci mii de ani de cînd s-a răspîndit în Asia și Africa găina de Bankiwa, care se găsește și azi în stare de sălbăticie în pădurile Indiei. În Europa găina a fost adusă de arabi, dar la noi n-a ajuns decît abia acum 600—700 de ani. De la sălbatica Bankiwa, care cîntărește numai 700—800 g și dă cel mult 25 de ouă pe an, prin încrucișări și selecționări, s-au creat rase noi care dau pînă la 4 kg de carne și 250 de ouă pe an.*

● *...În prezent, un mare complex avicol se construiește la Gospodăria de stat Crevedia (regiunea București). Aici se vor produce anual 100.000 de găini și 1 milion pui de o zi. În acest complex avicol, gradul de mecanizare a muncii va fi atît de înalt, încît un singur om va putea îngriji circa 10.000 de păsări. Intre altele, pentru hrănirea păsărilor se va folosi o bandă rulantă, care va circula prin interiorul tuturor halelor.*

● *...În ultimii ani, statul nostru a alocat peste 670 milioane de lei pentru investiții în sectorul zootehnic. O deosebită atenție se acordă creșterii de vaci cu lapte. Folosind metode noi de muls (între care mulsul electric) și noi metode de adăpostire, hrănire și îngrijire a vacilor, mulți muncitori din sectorul zootehnic au obținut rezultate importante. La G.A.S. Grabăț (regiunea Timișoara), mulgătoarea Ana Todea, care are în grijă 10 vaci, se numără nu numai printre mulgătoarele fruntașe, ci este și deținătoare a două recorduri naționale. Într-adevăr, într-o singură perioadă de lactație, ea a obținut de la vaca Nadia 5.746 litri de lapte, de la vaca Paulina 5.658 litri, iar de la vaca Carpația, 10.124 litri. Deci peste un vagon de lapte de la o singură vacă. De la cele 10 vaci pe care le are în grijă, mulgătoarea a obținut într-un an aproape 58.000 litri de lapte.*

★

Creșterea șeptelului de animale în țara noastră înseamnă carne mai multă, materie primă pentru industria ușoară, mai multe produse alimentare pentru oamenii muncii din patria noastră.

Puiul de rață sălbatică

de PETRE LUSCALOV

(URMARE DIN NUMĂRUL TRECUT)

O veche dușmănie ce se pierde în negura anilor despărțea băieții din Tînganu de băieții din Pițigaia cătun aparținînd de comuna Tînganu, rămas izolat pe dealurile înalte și sterpe ale Dîmboviței.

Băieții din Pițigaia sînt aspri ca și pămîntul lor. Uneori, în bărcile lor lungi și subțiri, o pornesc pe Dîmbovița la vale, spre Tînganu. Ajungînd la un loc numit „Malul Înecatului", trag bărcile pe uscat și, străbătînd luncile cu ele pe umeri, escaladează terasamentul căii ferate, pătrunzînd în balta Tînganului. Aici, tîrîndu-și bărcile prin stufuri, pe poteci ascunse și întortocheate, ajung la „ochiuri" — petice înlănțuite de apă ce străbat stufărișurile întunecate ca niște fulgere argintii. Plutind ușor, ei se strecoară prin ochiuri la „Iezer" (largul apei) în căutarea prăzii. Prada sînt „coșurile" de nuiele ale băieților din Tînganu, adevărate capcane pentru pești. Ca să descoperi locul unde este scufundat un coș e lucrul cel mai greu de pe lume. Vîrît la 2—3 metri sub apă, el se face una cu mîlul întunecos. Doar aracul de care este prins se străvede prin apa tulbure ca o umbră subțire și ștearsă. Printre cei din Pițigaia, o singură fată cu păr negru și ochi verzi, piezișă știe să găsească aceste „coșuri" doldora de pești. De aceea, băieții au poreclit-o Vidra. Ghemuită în capul bărcii, cu ochii pe jumătate închiși, ca o vidră la pîndă, ea cercetează adîncurile tulburi și întunecate. Din cînd în cînd tresare și arată băieților, cu mîna, o dungă fumurie, răsfrîntă sub apă. Bărcile se opresc. Scoțînd aracul, băieții din Pițigaia trag „coșul", îi smulg șomoiogul de papură ce-i astupă fundul și-l răstoarnă în bărcile lor. O ploaie de pești se revarsă. Carașii grași și argintii, plăticile gingașe ca niște căprioare, bibanii fumurii, vărgați, cu țepii zbîrliți, săbioarele sprintene, caracudele de aur cad, se amestecă, se zbat, sar și stropesc, împroșcînd văzduhul în toate culorile curcubeului. După o vreme, bărcile pițigăienilor se întorc și dispar din nou în stufărișuri.

— Unde zici că e livada aia cu caișii? întrebă amenințător namila, întorcîndu-se spre Mitrică.

Mitrică, ghemuit lîngă el în barcă, tresări neliniștit.

— Colo, colo, după sălciile alea, spuse Mitrică cu sufletul la gură, întinzînd brațul spre un grup de sălcii plîngătoare ce răsăreau departe, învăluite în aburi.

— Și dacă le-a cules? se răsti la el celălalt.

Mitrică holbă ochii.

— Păi, de, de ce să le cu... culeagă?

— Ești prost, mă! Auzi? Ești sau nu ești? se zbîrli la el namila.

Mitrică, speriat, își vîrî gîtul între umeri și răspunse încet, răgușit:

— Sînt!

— Dacă zici că ești înseamnă că ești deștept, adăugă celălalt, bătîndu-l prietenos pe umăr.

Vidra tăcea. Ochii ei verzi, oblici, de pisică sălbatică, cercetau atent malul acoperit de sălcii și de salcîmi, printre care sclipeau alb și vesel casele din Tînganu. Nici o mișcare. Ulițele erau pustii, cumpenele — încremenite. Cîțiva dulăi tineri se hîrjoneau într-o răscruce, lătrînd și stîrnind praful.

Tăind lacul pieziș, bărcile băieților din Pițigaia se îndreptau spre mal. Deodată, livada de caiși a gospodăriei colective apăru în fața lor. De departe, caișii văruiți, aliniați în șiruri drepte păreau încălțați în ciorapi albi. Strivite de puzderia de caise galben-portocalii, crengile atîrnau grele și neputincioase la pămînt. Vrăbiile ciripeau.

— La mal! comandă Vidra, întorcîndu-se spre namilă. Acesta se ridică în picioare și își desfăcu larg brațele.

.....

Pe tarlaua nesfîrșită a gospodăriei colective, secerișul era în toi. Departe, printre lanurile galben-aurii, se zăreau combinele.

În urma lor, zeci de colectiviști, risipiți pe miriștea largă, strîngeau paiele, așezîndu-le în clăi.

Unitatea de pionieri de la Școala din Tînganu înainta încet pe miriște în căutarea spicelor. Soarele ardea. Cu fețele îmbujorate, pionierii și pionierele zoreau, culegînd spicele încurcate în miriștea deasă și țepoasă ca o perie.

— Au! făcu „Vede-tot" ducîndu-și la buze degetul înțepat și privind spre Fircă și Mielu, care culegeau și ei spice. Mielu vîrî spicele de grîu în trăistuța agățată de gît și, îndreptîndu-se de șale, se strîmbă străpuns de o durere închipuită.

— Mai bine de Sandu că stă acasă, mormăi îmbufnat Fircă.

După întîmplarea cu caii gospo-

dăriei, detaşamentul îl „suspendase“ pe Sandu. Drept pedeapsă, el nu avea voie timp de două săptămîni să mai ia parte la vreo acţiune pionierească.

Sugîndu-şi degetul rănit, „Vede-tot“ se întoarse şi privi spre sat. De aci, de sus, din deal, se vedea lacul, cu valuri verzi, strălucitoare ca o brăţară. „Vede-tot“ oftă prelung şi se aplecă din nou spre mirişte. Deodată, un chiot sfîşie văzduhul încremenit; privirile băieţilor se întoarseră într-acolo. Pe mirişte apăruse un punct ce părea să crească cu repeziciune. Şi parcă urmărindu-l, strigătele şi rîsetele colectiviştilor răsunau din ce în ce mai aproape, zburau şi se întretăiau în văzduh, într-o hărmălaie de nedescris, ce se revărsa pe şes, hăulind în depărtări. Apoi punctul se prefăcu într-o minge cenuşie, ce se rostogolea şi zbura în zig-zaguri ciudate printr-o ploaie de pălării negre.

— Iepureleeee, măăăă... Iu-huuuuu!

Cu urechile lungi, lăsate pe spate, roşcovan-cenuşiu, cu o codiţă albă ca un pămătuf, iepurele sosi valvîrtej şi se năpusti zăpăcit, parcă azvîrlit dintr-o praştie, spre şirul de pionieri.

— Iepurele, mă! urlă Mielu, scoţîndu-şi traista cu spice de la gît şi azvîrlind-o cu putere după el. Ea căzu goală, fîlfîind ca o pasăre împuşcată într-o ploaie de spice şi pleavă.

În aceeaşi clipă, „Vede-tot“, îmbrîncind cîteva fete şi răsturnînd vreo doi băieţi, făcu un salt, repezindu-se la picioarele lui.

— L-am prins, ţipă el lungindu-se pe mirişte.

Atent, mlădios ca o gumă, zvîcnind ca un arc, iepurele sări peste „Vede-tot“, făcu o tumbă şi din cîteva salturi scurte dispăru într-un pîlc de salcîmi.

— Ce-ai, mă, ai mîncat lauri? se oţărî la el una din fetele pe care „Vede-tot“ o trăsese de coade cu cîteva clipe înainte.

Prinzîndu-se iar de cosiţa ei, „Vede tot“ se ridică furios în picioare.

— Ia pleacă şi lasă-mă-n pace. N-ai văzut că era un iepure?

— De ce mă tragi de păr, ţipă cealaltă cu o voce subţirică şi plîngăreaţă şi, întorcîndu-se, adăugă spre tovarăşele ei: Ia uitaţi-vă, fetelor, „Vede-tot“ m-a tras de păr!

Cît ai clipi din ochi, fetele se năpustiră asupra lui. Zăpăcit de strigătele care năvăleau din toate părţile, „Vede-tot“ se învîrtea neputincios în mijlocul fetelor... Mielu începu să arunce cu spice în fete. Fluturaşii de pleavă se înşurubau şi fierbeau în aer ca nişte fulgi de nea.

— Ce-i gălăgia asta aici? întrebă Mareş apărînd pe neaşteptate în mijlocul lor.

— Ce să fie, tovarăşe instructor? Un iepure — spuse liniştit „Vede-tot“. Ştiţi, un iepure...

— Nu-i vorba de iepure, tovarăşe instructor, sări Mihai, preşedintele detaşamentului, scuturîndu-şi din păr fluturaşii de pleavă. Alde Mielu şi „Vede-tot“... strică disciplina... trag fetele de coade şi le bagă pleavă după gît... Nu-i aşa, fetelor?

— Daaa..., ciripiră în cor fetele ca un stol de vrăbii.

— Tovarăşe instru..., încercă să protesteze Mielu.

— Mi se pare că ne cunoaştem noi, i-o tăie scurt Mareş scoţîndu-şi ochelarii. Uite ce e... unitatea de pionieri a venit aici să facă o treabă grea şi de răspundere... Dacă vă arde de joacă, puteţi pleca.

— Dar noi nu..., protestă cu o voce plîngăreaţă „Vede-tot“. Eu... eu...

— Duceţi-vă, spuse liniştit Mareş ştergîndu-şi ochelarii cu batista şi privindu-i în lumină. Cînd o să vă săturaţi de joacă, să veniţi să-mi spuneţi.

Mareş se întoarse şi se îndepărtă încet.

Ilustraţie: COCA CREŢOIU-ŞEINESCU

Pentru prima lecție

Lumi de taină minunată,
Cifre mici, litere mici.
Bat la ușa lor odată
Și se-nchid în țepi de-arici.

— Cum să zic ce scrie-aici?
— Trei penare c-un penar
Cîte fac? — Parcă-s furnici
Semnele-n abecedar.

Ani se duc. Înțelepțește —
Învăț lecții și mai grele;
Scrisul nu-mi mai tăinuiește
Ce-i în mări, ce-i sus în stele.

Lumea s-a făcut adîncă
Și înaltă. În ecuații
O adun. O vreme încă
Și-am să urc spre stele-n spații.

Mai am mult de străbătut,
Mai am drum s-ajung om mare,
Dar întîiul pas făcut,
Buna mea învățătoare,

N-am să-l uit. M-am clătinat
Și, cu zîmbet calm și bun,
M-ai privit, m-ai îndreptat,
Și merg drept pe noul drum.

Lumi de taină, minunate,
Se deschid. Știu! Izbutesc!

Pentru lecțiile date
Totdeauna — mulțumesc.

FLORENȚA ALBU

Scrisoar

de MIRCEA SÎNTIMBREANU

M-am hotărît, în sfîrșit, să-ți scriu, vitregul meu stăpîn. Sînt servieta ta, prea amărîta ta servietă. Trebuie să-ți spun că n-am fost totdeauna amărîtă. Dimpotrivă. A fost o vreme cînd eram mîndră, fericită... Și cum era să nu fiu cînd, abia ieșită din rafturile librăriei, intram de-a dreptul în clasa a VII-a, și încă la brațul tău? Aveam impresia că și tu ești mîndru de mine, și asta mă bucura nespus, deoarece, trebuie să-ți mărturisesc, mi-ai plăcut de la prima vedere. Erai (și ești și acum, cînd nu îmi mai placi de loc) înalt, voinic și vesel. Și sportiv. De altfel, dacă ții să afli amănunte, sportivă sînt și eu. Nu te uita că acum sînt o biată servietă. Pe vremuri, la secția de pielărie, era cît pe-aci să devin... mănuși de box.

Așadar, îmi ziceam pe la începutul școlii, iată cum mi-a surîs norocul... O să mă duc la școală, o să învăț de toate și o să fiu respectată și de tine — stăpînul meu — și de ceilalți copii. Eram doar o pereche atît de reușită!

Tocmai de aceea cînd, într-o bună zi, curînd de la începerea cursurilor, am văzut orarul lipit pe partea dinăuntru a capacului meu, mai să mă înnăbușe de fericire. Aveam ce învăța: și fizică, și chimie, și algebră, și cîte altele de care nici nu auzisem. De-abia așteptam să intru a doua zi la ore. Citeam îmbujorată de emoție: prima oră — fizică, a doua — chimie, a treia — matematică... Ții minte cum străluceam cînd am plecat de acasă? Acum pot să-ți mărturisesc: de fericire străluceam! În sfîrșit, am ajuns undeva și ne-am oprit. Nu era nici o școală prin împrejurimi!? Eram mirată. Mi-am zis însă: stăpînul meu știe mai bine ce e și unde se predă fizica! M-ai așezat — ții minte, era ora 8 — jos, pe pămînt, la vreo șapte metri de o haină a ta, apoi ai început să alergi împreună cu alți cîțiva după o bășică umflată. În cîteva minute, numai ochi și urechi, am învățat o mulțime de lucruri din fizică. Era, probabil, prima lecție. O țin minte și acum pe dinafară. Ea conținea, spre încîntarea mea, o bogăție de noțiuni, ca:

— Șut! Bară! Careu! Henț! Fault-careu!

e adresată unui chiulangiu

Văzîndu-te atît de inimos şi de aprins, alergînd cu limba scoasă să deprinzi aceste noţiuni, am tăcut chitic. Am tăcut şi atunci cînd noţiunea „şut-bară" mi-a căzut ca un trăsnet în cap, dîndumă vreo cîţiva paşi de-a berbeleacul, şi cînd altă noţiune — „talpa" — mi-a julit obrazul, şi cînd lucrarea practică numită „henţ-careu" a spart în zeci de cioburi călimara, împroşcîndu-mă toată cu cerneală.

Aşa o fi în clasa a VII-a, aşa o fi la fizică, îmi ziceam, aşteptînd să se sfîrşească odată prima lecţie. Şi iată că la sunetul unui fluier s-a dat recreaţie...

Acum e bine, mi-am zis. Începe chimia. Voi cîştiga noi cunoştinţe.

Într-adevăr, m-ai luat şi m-ai dus în celălalt capăt al terenului. Am aflat, aşadar, că pentru chimie trebuie „schimbate porţile"... Curînd, la un nou şuierat de fluier, a început chimia. Aşteptam. Spre marea mea uimire însă, acest nou obiect semăna întru totul, uimitor, cu primul. Absolut, dar absolut aceleaşi cunoştinţe:

— Şut! Gol! Henţ! Fault-careu! Ofsaid!

Ce să mai spun de mirarea mea cînd, ora a treia, la algebră mi-a fost dat să aud exact aceleaşi noţiuni!? În plus doar noţiunea matematică de 4—0, care, mi-am dat seama, te făcea foarte fericit şi chiar respectat. Apoi ne-am dus acasă şi ne-am odihnit.

A doua zi aveam geografie, romînă şi anatomie. În prima oră am poposit pe o costişă, într-un crîng. Da, asta geografie, mi-am zis: în aer liber, în natură... Aşteptam, ochi şi urechi... Ai uns, preţ de un ceas, cu clei nişte scaieţi. În ora de romînă te-am văzut la pîndă, tîrîndu-te de-a buşilea. La lecţia de anatomie, în schimb, ai prins vreo trei sticleţi ce se încleiaseră, amărîţi, pe scaieţii de la geografie.

Ai plecat spre casă fericit. Eram şi eu, servieta ta. Aflasem, în sfîrşit, ce este geografia, şi romîna, şi anatomia. Simplu. Într-o jumătate de zi.

Ziua a treia aşteptam istoria şi geometria. Am poposit, de data asta, pe malul unui rîu, la pescuit. M-am dumirit curînd: diferenţa dintre istorie şi geometrie era că la istorie se prind trei plătici şi un caras, pe cînd la geometrie se prind numai două plătici. Încolo — nimica: pe toate cinci le pui în servietă.

Eram mîndră. În trei zile, programa şcolară nu mai avea nici un secret pentru mine. Îmi cunoşteam toate îndatoririle şcolare: la fizică, chimie şi algebră trebuia să încasez lovituri de picior; la geografie şi romînă — să adăpostesc sticleţi, iar la istorie şi geometrie — să miros a peşte.

Şi tocmai cînd mă socoteam atotştiutoare a început încurcătura. Căci ziua a patra, cînd mă pregăteam din nou de fizică, m-ai dus la pescuit, care, după cum ştiam eu, se făcea la istorie; în ora de istorie — nici vorbă de plătici, ci de sticleţii de la geografie, iar la romînă, cînd aşteptam să mă tîrăşti de-a buşilea pe vreo costişă, m-ai pus de o parte şi ai început să alergi după băşica de la fizică şi chimie!!!

De atunci, mereu aşa, şi nu mai pricep nimic. Sînt zăpăcită de tot şi nefericită. Mă credeam învăţată, şi acum îmi dau seama că nu ştiu nimic. Mă credeam folositoare, şi acum, cînd car între despărţituri sticleţi şi plătici, îmi dau seama că nu de mine ai nevoie. Mă credeam respectată şi ce aud mereu?

— Uite o servietă de chiulangiu!

Ai auzit? Aşa îmi zic toţi. Acum, după atîtea săptămîni, m-am lămurit! Eşti un chiulangiu! Sînt amărîtă. Şi dacă îţi scriu e numai ca să te rog ceva din suflet: îndreaptă-te! Te rog... L-am auzit cu urechile mele pe tovarăşul diriginte. Îţi zicea: „Mai e timp să te îndrepţi. Dar repede..." Şi eu adaug: de mîine!

Căci te înştiinţez, vitregul meu stăpîn, că dacă mîine o să facem din nou fizică la două porţi, pe mine m-ai pierdut de muşteriu. Tot n-ai nevoie de servietă. Mă duc la fabrică şi cer să mă prefacă în ceea ce era să fiu făcută de la început: într-o pereche de mănuşi de box. Ai priceput? Cred că e clar...

Închei cu durere în suflet şi semnez

A ta amărîtă,
SERVIETA

ȘTIȚI ROMÎNEȘ

Dacă un profesor v-ar întreba la prima sa oră de limba romînă: „Știți romînește?", sînt încredințat că ați răspunde toți în cor: „Știm! Cum să nu știm?" Dar dacă v-ar pune apoi încă o întrebare: „Atunci de ce mai învățăm la școală limba romînă?", mă tem că nu ați mai răspunde așa de ușor.

Într-adevăr, de ce învățăm limba romînă la școală? Nu o știe fiecare de acasă, nu o vorbește toată ziua, unii chiar mai mult decît s-ar cuveni, de exemplu prin orele de chimie sau în cele de matematici?

De ce atîta bătaie de cap cu pronumele, cu adverbele, cu propozițiile finale, cu cele subiective și cu alte soiuri de greutăți gramaticale, dacă tot ne înțelegem? Dar oare ne înțelegem totdeauna, și mai ales ne înțelegem bine?

Într-o zi povesteam unor copii de clasa a cincea o bătălie navală și, furat de întîmplările istorisite, le tot spuneam cum erau *amplasate flotele dușmane*. Unul dintre școlari, după ce se încruntă bine, ridică degetul. Eu nu bag de seamă. El împunge spre mine cu brațul, aplecîndu-se peste bancă, parcă ar fi vrut s-o ia pe deasupra capetelor celorlalți și să ajungă la catedră. Îl văd, în sfîrșit, și-l întreb ce vrea.

— Ce înseamnă, zice el, că flotele erau *amplasate*?

I-am răspuns, dar m-am și gîndit: „Iată cum nu ne înțelegem!" Vasăzică școlarul meu nu știa ce înțeles are cuvîntul *amplasat*. „Dar poate — mi-am spus eu — el nu știe prea bine nici ce e o flotă sau o navă, și atunci una vorbim și nimic nu pricepem".

Și, ca să nu vi se pară că scriu aici basme, fiți buni și încercați să spuneți ce înseamnă vorbele: *a cînta*, *a mînca* sau *a merge*. Veți fi cu siguranță foarte încurcați, căci dacă veți spune că *a cînta* înseamnă „a scoate sunete" veți vedea repede că nu e bine, fiindcă sunete scoatem și cînd vorbim, și atunci va trebui să arătați prin ce se deosebesc sunetele pe care le scoatem cînd vorbim de cele pe care le scoatem cînd cîntăm. Dacă veți spune că *a cînta* înseamnă „a scoate sunete pe care le cîntăm", iar nu-i bine, căci asta vine cam așa: a cînta înseamnă a cînta sunete! Și tot nu am aflat ce înseamnă *a cînta*.

Gîndiți-vă acum că trebuie să explicați cuiva, care nu cunoaște bine limba romînă, ce vor să spună cele trei cuvinte! Cum o să puteți face acest lucru fără să deschideți un dicționar și să aflați ce se înțelege prin fiecare dintre cele trei cuvinte? Dar dicționarul, la rîndul său, trebuie și el făcut de cineva, căci, cum știe toată lumea, dicționarele nu cresc prin grădini. Cei care le scriu știu romî-

CUM *scriem* CUM *vorbim*

Odată mă aflam în Cișmigiu cu nepoțelul meu Dan, elev în clasa a cincea și pionier.

Doi oameni mai în vîrstă, care se așezaseră alături de noi, discutau foarte aprins. Dan, la un moment dat, îmi aruncă o privire întrebătoare, mirată chiar, auzind pe unul dintre cei doi spunînd: „Frate dragă, *concluziunea discuțiunii* noastre se poate rezuma într-o singură *propozițiune:* nu ai dreptate!

Mirarea nepoțelului meu era pe deplin justificată. Asemenea cuvinte, ca cele de mai sus, și altele, ca: *administrațiune, aglomerațiune, invitațiune, formațiune, pretențiune*, nu se mai folosesc astăzi decît rareori. Nu de mult, acestea erau frecvente datorită faptului că latiniștii și franțuziții voiau ca asemenea cuvinte, care se fixaseră temeinic în limba noastră cu sufixul *ție* (administrație, aglomerație etc.), să se apropie ca formă de cuvintele latinești sau franțuzești din care proveneau. Trebuie să știți că la formarea vocabularului limbii noastre au contribuit multe limbi. Limba romînă s-a îmbogățit continuu de-a lungul veacurilor cu elemente din limbile popoarelor care au trăit pe teritoriul patriei noastre, sau în imediată vecinătate, sau au avut cu poporul nostru, de la distanță, relații economice și culturale.

Dar aceste cuvinte noi, împrumutate din limbi străine (neologismele), nu-și păstrează forma din limba de origine decît în mod excepțional. Treptat, ele se conformează regulilor fonetice și morfologice ale limbii în care au intrat. Astfel s-au adaptat într-un mod specific și cuvintele discutate mai sus. Încercarea de a le apropia din nou de cuvintele corespunzatoare lor, din limba de origine, este socotită o siluire a limbii. Procedeul a fost practicat în special de reprezentanții claselor privilegiate, care pretindeau că vorbesc o limbă „selectă".

TE

neşte? Ştiu, bineînţeles! Dar cum pot ei să ştie ceea ce mulţi alţii nici cu mintea nu gîndesc, iar cînd îi întrebi: „Ştiţi romîneşte?" îţi spun: „Da, da, ştim!" Mi se pare că aici e ceva care nu prea e lămurit. Este ceva, într-adevăr, este faptul că limba romînă cere şi ea să fie învăţată, că trebuie să ne gîndim la ea cum ne gîndim la lecţiile de istorie sau la cele de fizică. Adesea e nevoie să zăbovim chiar mai mult la temele de limba romînă decît la altele, pentru că degeaba te căzneşti să înveţi la fizică dacă nu ştii ce înseamnă cuvintele pe care le citeşti sau le auzi, degeaba te sileşti să ţii minte istoria patriei dacă nu ştii ce însemna odinioară *divanul*, cine era *logofătul* şi ce făcea el.

Vedeţi deci că a nu şti bine romîneşte e ca şi cînd ai vrea să deschizi o uşă încuiată, dar n-ai cheia. Limba romînă e ca o cheie de care ai nevoie pentru toate materiile pe care le înveţi la şcoală. Limba romînă e limba patriei tale, limba în care ţi s-a cîntat întîiul cîntec de leagăn.

Învaţ-o deci cu stăruinţă ca să poţi prin ea să afli mai uşor toate lucrurile care te interesează din ştiinţa oamenilor.

Prof. univ. I. COTEANU

În opera lui I.L. Caragiale este puternic satirizată această tendinţă. Amintiţi-vă ca personajele caragialene folosesc chiar şi cuvîntul *polifiune*, deşi această formă nu se justifică nici etimologic*.

Există şi cuvinte care apar cu sufixul *ţiune: acţiune*, *ficţiune* (plăsmuire a imaginaţiei), *moţiune* (propunere formulată într-o adunare şi supusă votului acesteia), *naţiune* etc. Acestea sînt împrumutate de curînd din franceză şi folosirea lor nu prezintă nici o dificultate. Sînt însă cazuri cînd cuvintele se prezintă sub ambele aspecte, şi anume cînd cele două tipuri au primit sensuri deosebite. Astfel de perechi, numite dublete, sînt de exemplu: *dicizie* (unitate militară) şi *diciziune* (împărţire); *porţie* (de mîncare) şi *porţiune* (de teren); *raţie* (alimentară) şi *raţiune* (judecată); *reacţie* (atitudine, fenomen) şi *reacţiune* (împotrivire politică şi economică); *secţie* (diviziune organizatorică, administrativă) şi *secţiune* (tăietură) şi altele.

În aceste ultime cazuri voi trebuie să fiţi atenţi la înţelesul lor, fiindcă, după formă, ele pot fi uşor confundate.

RODICA BOGZA

* **Etimologie** = *care se referă la originea cuvîntului şi la evoluţia lui istorică.*

FLUIERAŞUL

de **EMILIA CĂLDĂRARU**

Tufă tînără de soc,
Ce-mi stai în cărare
Jeluindu-te cu foc
În însingurare?

Apoi, spune, nu-i păcat
De atîta jale?
Doar o creangă ţi-am luat;
Restu-s ale tale.

Haide, rîzi nestingherit
Cerurilor nalte.
Creanga ta, de ciripit,
Mîine-o să tresalte.

Înspre iarnă, hăt, tîrziu,
Cînd aci-n grădină
Fi-va rece şi pustiu,
Ceaţa şi rugină,

Fluieraşul, în amiezi,
Va doini pe-afară,
Să te facă să visezi
Un crîmpei de vară.

DIMINEAŢA

Miroase încă, proaspăt, a var şi a vopsea
În tot cartierul meu; în noul bloc ce-i ridicat
de-o zi abia,

Un copil deschide fereastra să privească,
Ca pe-un părinte drag, oraşul nou, în care
va să crească.

Şi hulubii luminii i-au sărutat faţa;
Viitorul, pe-o schelă, alături, îi zise:
bună dimineaţa!

OLIMPIU VLADIMIROV

ROITUL de ALBINE

Era într-o dimineaţă plină de soare... Mihăiţă se aşezase în iarbă undeva în prisaca gospodăriei colective şi se uita la zborul neobosit al albinelor. Urmărea plin de curiozitate acest du-te-vino al albinelor... Ştia el gustul mierei şi mai ştia că albinele culeg mierea din flori, pe care o adună în stupi, căsuţele acelea cu pătrăţele... Şi ce bună e mierea din aceste căsuţe! E mult mai dulce şi mai bună decît toate bomboanele din care a mîncat pînă acum!

Dar zumzetul se înteţeşte, Mihăiţă se ridică din iarbă şi se îndreaptă către stup, ascultă frămîntarea tremurătoare, zumzăitoare din jurul lui, din frunzişul copacilor, dimprejur... Ce se întîmplă oare? Printre albinele cuminţi, care adună cu atîta sîrguinţă mierea pe care o va mînca Mihăiţă la iarnă, astăzi parcă a suflat un vînt de zîzanie. Ies, zboară deasupra stupului, se întorc într-un zumzet plin, parcă de bucurie, de încîntare, nu e zumzetul lor obişnuit, nu se mai interesează de nimic în jurul lor... sînt parcă mai blînde... Ce s-o fi întîmplat?

Şi... deodată prin cele trei deschizături ale stupului parcă ţîşneşte o mulţime frămîntată şi zgomotoasă de aripi străvezii. Ea se răspîndeşte într-un zgomot asurzitor în înălţime, adunîndu-se apoi ca un văl deasupra stupului, plutind, ridicîndu-se şi coborîndu-se.

Mihăiţă priveşte uimit această mulţime de albine, făcută parcă

Astă-iarnă, într-o zi ca de primăvară, o ceată de şcolari treceau în larmă mare spre Pelinei, cătunul de la marginea Filipeştilor, unde se află gospodăria de stat.

— Copii, eu nu pricep ce fel de practică o să facem noi la G.A.S.

Nedumeritul, un băiat scund şi încotoşmănat cu un cojoc pînă în pămînt, se opri brusc în faţa celorlalţi şi zise, tainic, ţuguindu-şi buzele:

— Ştiţi ce, am o idee: mai bine am merge pe izlaz să jucăm fotbal...

— Ia mai ţine-ţi ideile neisprăvite la cuibul lor, mai bine să ne vedem de drum încotro am plecat.

Cel care vorbise se numea Tomiţă. Îşi pironi uitătura lui de viezure asupra lui Nică, bondocul, şi-i făcu pe copii să pornească tăcuţi mai departe. În apropierea gospodăriei de stat, Sorin întrebă şi el cu glasul mai scăzut:

— Dar spune-mi, Tomiţă, de ce trebuie neapărat să mergem la practică?

— Uite aşa, pentru că trebuie..., mă-nţelegi? Dacă tovarăşa instructoare ne-a trimis, o fi ceva la mijloc.

— Cum adică „ceva"...?

— Un secret, vreau să zic, pe care noi urmează să-l descoperim în timpul practicii.

— Hă, poate vrei să spui că gospodăria de stat dă recolte mari?! Păi asta o ştim noi dinainte şi fără practică.

— Rîzi degeaba, Nică. Nici eu nu ştiu; dacă aş şti n-ar mai fi secret pentru mine. Şi la urma urmei şi ăsta e un secret: cum de obţin ei recolte mari? Trebuie să-l descoperim...

— Vorbeşti ca tat-tu, brigadierul. Şi la ce ne foloseşte nouă învăţătura asta?

— Cum la ce? S-o aplicăm în colectivă cînd vom fi mari.

— Păi, eu cunosc secretul dacă vrei să ştii.

— Care e?

— O să-l afli tu singur.

La gospodăria de stat copiii erau aşteptaţi. Le ieşi înainte Marin Pădureanu, inginerul mecanizator.

— Vezi, îi şopti Tomiţă lui Nică, ne întîmpină specialistul să ne arate maşinile.

— Asta-i bine, se bucură Nică. Eu vreau să învăţ pe un tractor UTOS.

— Bună ziua, tovarăşe inginer.

— Bună ziua, copii. V-aţi făcut lecţiile pentru mîine?

— Daaa! răspunse grupul în frunte cu Dana, cea mai inimoasă dintre fetiţe.

— Atunci, la treabă! Tovarăşe Gheorghiţă, te-aş ruga ceva... Ce zici, n-ai vrea să te ocupi puţin de voinicii noştri?

Agronomul se apropie zîmbind de pionieri şi-i rugă să-l urmeze la magazii, unde, îi înştiinţă el, aveau să aleagă sămînţa de porumb bună de pus în pămînt.

Începură să lucreze ca vai de lume. Nică şi Tomiţă se impungeau tot timpul. Inginerul le vorbise despre porumbul hibrid şi-i lăsase să separe sămînţa bună de cea rea. Cînd Tomiţă purta pe umăr cutia cu boabe, Nică îi striga:

— E greu „secretul", Tomiţă, e greu?

Celălalt îi răspundea arţăgos:

— Mai greu e capul tău, cu tractorul UTOS în el, şi dulama de pe spinarea ta.

— Să ştii, tovarăşe preşedinte de detaşament, că de mîine nu mă mai prinzi la practică, se scălîmbă Nică.

Şi în ziua următoare, Nică, într-adevăr, nu mai veni. De data asta, copiii fură primiţi de Radu Velcea, maistrul mecanic, care îi chemă la remize, făcîndu-le cu ochiul ştengăreşte.

— Ia uitaţi-vă aici, puişorilor, începu el, trăgînd într-o parte uşa nespus de mare a halei. Vedeţi cîte maşini avem?

— Şi ce-o să facem aici, tovarăşe Velcea?

— Vom trece pe la fiecare, pe rînd, să vedem dacă nu le doare ceva. Dacă au vreun beteşug, o să le doftoricim. Le vom curăţa, le vom îm-

băia şi le vom pregăti pentru muncile de primăvară.

Se opriră în faţa unei semănători. Mecanicul o demontă, iar copiii curăţară cutiile şi aparatul de distribuire a seminţelor.

Seara, pe drum, copiii îşi împărtăşeau impresiile.

— Sorin a fost azi cel mai tare dintre noi. Aţi văzut cum a săltat semănătoarea pe cric?

— Mie mi-a plăcut cum îşi în-

din raze de soare, care unduie, de la un capăt la altul, ca o pînză mișcată de vînt... Această pînză străvezie, în care corpurile albinelor par puncte de aur, se leagănă în aer cîteva minute, apoi — ca vălul fermecat al lui Făt-Frumos din poveste — se duce și se prinde pe teiul din fundul curții... Vălul — care părea aninat — se adună la un loc, formînd un ciorchine uriaș cu boabe aurii...

...Lătratul unui cîine pe drum îl trezește pe Mihăiță, care aleargă iute acasă să povestească cum au fugit albinele... cum și-au părăsit casa... cum, printr-o vrajă, au fost preschimbate în văl fermecat și apoi, aceeași vrajă, le-a schimbat într-un ciorchine de aur...

În amurg, moș Stancu și tatăl lui Mihăiță și-au pus cîte o pălărie mare de paie pe cap (căci albinele înțeapă cu îndîrjire cînd se încurcă în părul capului!), au luat un stup gol, nou, și l-au pus cu gura în sus sub craca de tei pe care era atîrnat marele ciorchine viu și au făcut un nor de fum cu cîrpă arsă. Apoi au scuturat cu putere craca, iar albinele — legate parcă, într-adevăr, în acest ciorchine — au căzut dintr-o dată greoi în stup.

Cum nici moș Stancu, nici tata nu puseseră pe față masca cu care se lucrează de obicei la stupi, Mihăiță a îndrăznit și el să se apropie.

Cea mai mare parte dintre albine se adunaseră în jurul unei surori de-a lor, mai chipeșă, de trei ori mai mare decît celelalte, în timp ce restul albinelor au început să zboare în jurul cutiei, cercetînd în toate colțurile noul lor adăpost.

Și prisăcarul îi explică lui Mihăiță întîmplarea minunată din viața albinelor:

„După ce au adunat tot belșugul de miere din fagurii încărcați ai stupului vechi, înmulțindu-se, ele au pornit să-și dureze o casă nouă. Acolo, muncitoarele harnice și neobosite își vor strînge mai departe comoara de miere dulce și parfumată, făcîndu-și din casa cea nouă o cetate puternică și îmbelșugată, asemănătoare celei pe care au părăsit-o.

Dacă nu le-am fi prins în stupul cel nou, ele plecau undeva în pădure, căci cîteva albine lucrătoare plecaseră să cerceteze în toate părțile pentru a găsi un loc potrivit. Dacă nu le-am fi prins, s-ar fi adunat în vreo scorbură de copac, unde ar fi început construirea fagurilor cu ceară în care depun mierea pe care fiecare lucrătoare o purta în gușă".

Și află astfel Mihăiță cum se înmulțesc albinele.

LAURA GEORGESCU

Din ciclul „Povestea albinelor"

cerca Dana puterile să ridice cu vinciul.

Nică, fugarul, se alăturase de ei și asculta curios. În restul zilelor de practică nu mai lipsi niciodată.

Școlarii deveniseră de-ai casei în gospodăria de stat. La începerea muncilor de primăvară fură cu toții invitați la tovarășul Vrabie, directorul gospodăriei. Se intimidară cînd dădură acolo de inginerul Pădureanu, de Radu Velcea, de combiner, de tractoriști și de alți cîțiva muncitori, dar se rînduiră lîngă ei și se liniștiră.

Directorul îi lăudă pentru cît s-au silit să învețe. Apoi le spuse:

— Într-o zi, unul dintre voi mi-a spus că vrea să cunoască pe toți oamenii care muncesc în gospodăria agricolă de stat. Și m-a mai rugat să-i spun cum de avem noi recolte atît de mari. (Pionierii se uitară cu

ETUL

toții la Tomiță — el era cu „secretul".)

— ... Acum îi răspund: personalul care muncește la gospodăria de stat e format din cei pe care i-ați cunoscut și care se află aici, de față.

— Ce puțini sînt! se minunară cîțiva copii.

— Da, aveți dreptate, îi lămuri directorul, sînt puțini oamenii care lucrează la gospodăria de stat, dar mașinile agricole, iată, sînt multe. Aratul, semănatul, cositul, recoltatul, totul se face cu ajutorul lor.

— Și ca să vă mai spun și alte lucruri, vă invit să mai trecem o dată prin locurile pe care le-ați văzut în aceste zile de practică.

Și directorul, împreună cu inginerul Pădureanu, îi însoți pe copii prin crîngul cu plante de oțel, care erau feluritele mașini agricole, gata de lucru, adăpostite în hală ca într-o seră uriașă.

Copiii le recunoscură repede. Nică le înșiră numele grăbit, arătînd fiecare mașină în parte cu degetul:

— Tractorul UTOS, combina, mașina de recoltat furaje... Asta e pentru ameliorații, asta e...

— Ei bine, copii, îl întrerupse directorul, datorită lor am obținut recolte mari. Și, bineînțeles, și datorită metodelor agrotehnice de care v-a vorbit tovarășul agronom.

— Spune dumneata, tovarășe inginer, ce economie de muncă face o autocombină?

— Să nu vă miriați, copii, o autocombină înlocuiește pe zi munca a două sute de oameni. Și, în viitor, cînd mecanizarea agriculturii se va perfecționa prin introducerea electrificării, munca manuală va fi și mai ușurată, iar recoltele vor fi și mai bune.

Copiii plecară de la gospodăria agricolă de stat într-o hărmălaie de nedescris. Vorbeau toți deodată, rîdeau, se strigau pe nume. Din coșurile caselor se ridica fumul în dîre alburii, șerpuitoare ce se pierdeau sus, undeva, sub bolta cuprinsă de înserare.

Ultima zi de practică se încheiase...

DRINA SÎRBU

ilustrație: PUIU MANU

VECINUL MEU

Lae

ilustrație: ARNO

Am un mic prieten — Niculae. Noi, pe scurt, îi zicem cu toții Lae. Pentru că sîntem vecini de apartament, Lae vine adesea la mine în vizită. Altă dată, mă duc eu în vizită la el să mai schimb o vorbă cu tatăl lui. Lae nu e băiat rău și învață bine. Deunăzi, l-am găsit îndeletnicindu-se cu o ocupație ciudată. În fața lui avea o hîrtie pe care era ceva scris de mînă. M-am aplecat și am citit titlul: „Condițiile ce trebuie îndeplinite pentru obținerea celei de-a doua distincții (în perioada de la 12 la 14 ani)". Citea cele scrise pe hîrtie și, din loc în loc, făcea cîte un semn murmurînd: „Asta am luat-o!... Și pe-asta!". — Chipurile — își însemna punctele pe care reușise să le realizeze pentru a obține distincția pionierească. „Brava, băiat!" — mi-am zis. Și, curios, am citit toate punctele pe care și le însemnase: „50 kg de fier vechi, 6 kg de maculatură: strîns", „Cusut, călcat, îngrijit hainele: știu", „Nota 7: la majoritatea materiilor am peste 8. Mă mențin". Și așa mai departe.

Într-o zi însă m-am nimerit cu niște treburi pe la școala unde învață Lae. Pentru că tot mă aflam acolo și copiii erau în recreație, m-am dus la clasa a VI-a să-mi văd prietenul. L-am găsit cocoțat pe o bancă, lovindu-și colegii cu servieta în cap. Cînd m-a văzut a părut foarte stînjenit. Tot atît de stînjenit eram și eu. Am schimbat, așa, cîteva vorbe. „Uite — îmi arătă el un pionier cu două trese pe mînă — acesta este președintele detașamentului". N-am obiceiul să iscodesc oamenii, dar, după ce m-am despărțit de Lae, m-am întîlnit pe hol cu băiatul pe care mi-l arătase.

— D-ta ești președintele detașamentului?

— Eu, a răspuns băiatul măsurîndu-mă cu privirea.

— Ai vrea să-mi spui ce părere ai despre Niculae?

— Sînteți tatăl lui?

— Nu, nu, un vecin.

— Hm. Cam egoist, cam...

Așa am aflat o mulțime de lucruri. Că Lae nu-și ajută colegii, că a strîns în taină cele 50 kg de fier și n-a dezvăluit nimănui sursa de unde l-a luat, că e foarte disciplinat la ore — ca să-l vadă profesorii —, dar în recreație se bate și că își notează cel mai mic lucru pe care îl face ca să-l pună la socoteală atunci cînd au să se dea distincțiile pionierești. „Parcă ar fi un negustoraș" — a încheiat președintele detașamentului. Cuvintele acestea mi-au rămas în minte ca o amintire foarte neplăcută. „Ca un negustoraș". „Să muncești de formă, numai ca să capeți o decorație. Da. Cam așa ar veni — m-am gîndit. Nu-i prea frumos lucrul ăsta!" Am început să-l observ mai atent pe Lae și am descoperit lucruri pe care nu le văzusem înainte.

— Lae! Du-te de cumpără o pîine, îl ruga mama lui.

— Nu vezi că învăț?! se rățoia el. Vrei să pierd distincția?

În altă zi au venit la el niște colegi. Eu mă trăsesem de o parte cu tatăl său, dar, fără să vreau, îmi veneau la ureche frînturi din conversația copiilor.

— Mîine, poimîine iau distincția, se lăuda Lae. Uite cîte puncte am îndeplinit. Pentru că

veni vorba, n-aţi auzit cînd se dau distincţiile?

Acest „cînd se dau distincţiile" mi-a sunat în ureche grozav de urît. Mi-au venit în minte două versuri cunoscute:

„Şi munca mea
Se varsă în munca patriei mele!"

Cît de departe era Lae de aceste versuri înălţătoare! Îmi închipuiam strădania tuturor colegilor săi de a cuceri, mînă în mînă, distincţiile. Preşedintele detaşamentului îmi povestise că în programul de activităţi erau trecute acţiuni menite să ajute pe pionieri în obţinerea distincţiilor, dar că Lae nu lua parte decît la acelea în dreptul cărora nu avea încă însemnat „îndeplinit".

M-am gîndit multă vreme ce este de făcut. De unde pînă mai ieri Lae îmi era drag, acum îmi era pur şi simplu ruşine să dau ochii cu vecinul meu. Şi într-o seară m-am hotărît. I-am scris o scrisoare care suna astfel:

„Dragă băiete,

Poate era mai bine să stăm de vorbă amîndoi, însă m-am gîndit că scriindu-ţi o să-mi aleg mai bine cuvintele. Este vorba de distincţiile pioniereşti pe care doreşti atît de mult să le obţii. Lucrul acesta e lăudabil. Dar se pune întrebarea: de ce vrei să le obţii? Numai ca să te lauzi cu ele în faţa colegilor tăi? Atunci să ştii că n-ai înţeles bine tîlcul adevărat al distincţiilor. Iar tîlcul lor este ca, luptînd pentru ele, să devii tu însuţi mai bun, să ajuţi ca munca detaşamentului tău să fie mai frumoasă, mai rodnică. Iar munca voastră, a tuturor, să slujească patriei. Dar tu, dragul meu, nu te supăra că ţi-o spun, eşti un egoist. Din toate acestea ai înţeles doar atît: vrei distincţii pentru tine, numai pentru tine. Te-ai ghemuit ţepos ca un arici, nu întinzi mîna colegilor tăi de frică să nu ţi-o ia altul înainte, iar de detaşamentul tău nu-ţi pasă decît în măsura în care îţi poate folosi ţie. Nu te interesează decît un lucru: «cînd „se dau" distincţiile». Eu nu mă pricep bine la toate aceste treburi. Îţi vorbesc însă în numele bunului simţ. Ţine minte. Nu notîndu-ţi ce ai îndeplinit şi ce nu din puncte vei obţine distincţia, ci purtîndu-te ca un pionier adevărat între colegii tăi pionieri".

I-am dat scrisoarea şi, probabil că Lae a citit-o, pentru că, mai multe zile în şir, Lae n-a mai vorbit cu mine. Aproape că nici nu mă mai saluta. Îmi părea rău, dar ce puteam să fac? Mă resemnasem cu gîndul că mi-am pierdut un prieten. Cînd iată că într-o dimineaţă Lae mă salută. Se opri apoi stingherit.

— Ştii? Am avut o adunare de detaşament... Şi m-au criticat!... Ca în scrisoare. Şi înţeleg acum. Au avut dreptate.

Apoi porni repede, în jos, pe scări.

Am crezut de cuviinţă să vă povestesc cele de mai sus pentru că, de, asemenea lucruri se pot întîmpla şi altor pionieri.

AUREL WEIS

O CARTE PENTRU VOI

Gica Iuteş este de mulţi ani un prieten apropiat al copiilor, unul din scriitorii foarte îndrăgiţi de cei mici. Cititorii nu pot uita întîmplările din cartea „Inimoşii", după cum nu pot uita nici peripeţiile fantastice, dar pline de tîlc din „Praştia năzdrăvană" sau frumoasele povestiri publicate în revistele pentru copii. Adeseori, dornică să audă cuvîntul cititorilor, Gica Iuteş se întîlneşte cu copiii; le citeşte din noile scrieri, le istoriseşte întîmplări trăite şi auzite. La rîndul lor, copiii îi povestesc despre ei, despre şcoală, îi cer sfaturi.

De curînd în librării a apărut o nouă carte a Gicăi Iuteş — „Cei de la Crişanta", o carte care, după cum spune însăşi autoarea, e închinată copiilor din oraşul ei natal.

Să vă prezentăm cîţiva din eroii cărţii pe care îi puteţi vedea aşa cum au prins viaţă în desenele care ilustrează cartea, semnate de Tia Peltz.

Mihălucă e un băiat care a avut o copilărie tristă în casa moşierului Crişanta. Mai tîrziu, veţi asista la evenimentul important din viaţa lui, primirea cravatei roşii de pionier. Alături de el o să trăiţi multe întîmplări, unele vesele, altele triste. Veţi admira curajul cu care Mihălucă va înfrunta pe Emil Crişanta, din familia moşierului; veţi încerca satisfacţia cînd acest duşman al poporului va fi dat pe mîna miliţiei cu ajutorul lui Mihălucă.

Cîtă dreptate are autoarea cînd spune, undeva, în carte, că Mihălucă, la început, era ca un copac firav, trăit în umbră şi care abia mai tîrziu, sub soarele vieţii noastre noi, îşi răsfiră puternic ramurile.

Apoi iată-l pe nedespărţitul său prieten — Benoni. E un băieţaş mai nebunatic, pus pe tot felul de năzdrăvănii. Bietul Benoni, cîţi pumni n-a mîncat el la moşie numai ca să-l apere pe Mihălucă!...

Iată-l şi pe Tomeca. Deşi de mult trecut de anii copilăriei, în faţa lui Mihălucă şi-a deschis adeseori inima. Tomeca a îndulcit copilăria lui Mihălucă şi a lui Benoni. Şi nu o dată i-a învăţat el că boierului nu trebuie să i te supui, că boierul e acela care fură rodul muncii altora. Iar cînd, mai tîrziu, Tomeca pleacă mecanic la S.M.T., copiii nu-l uită. Cu slova lui copilărească, Mihălucă îi povesteşte tot ce i se întîmplă la şcoală sau tot ceea ce întreprinde el cu pionierii la fermă.

Iată grupul acesta de copii. Ce aşteaptă, ce tot întreabă pe moş portarul? E o poveste întreagă cu o presă care trebuie transportată la fabrică.

Dar despre această întîmplare şi încă despre multe altele veţi afla citind cartea. Noi v-am prezentat doar cîteva imagini.

B. C.

o seară cu oaspe

Era tîrziu, dar Andrei nu se hotărîse încă să se culce. Şi cum ar fi putut dormi dacă nu luase încă nici o hotărîre?... Eh, să fi fost prietenul său cel mai bun aici, ar fi fost altceva! Dar aşa...

În cameră era linişte. Deodată se auzi un clinchet metalic şi Andrei îşi întoarse brusc capul. Pe fotoliu, lîngă etajera cu cărţi, se afla cineva cu o înfăţişare neobişnuită. Andrei se apropie şi rămase înmărmurit: rezemat de dulap, stătea Don Quijote, chiar el, nobilul cavaler de La Mancha; parcă atunci ar fi coborît din cartea scrisă de Cervantes acum cîteva sute de ani. Băiatul îl recunoscu de îndată. Arăta ca în poze: lung, costeliv, îmbrăcat în zale vechi... Nu-i lipsea nici măcar bărbuţa lui subţire.

— Te salut, tinere, îi spuse cavalerul, făcîndu-i semn din cap, zăngănindu-şi zalele armurii... Am venit să te ajut... Mi se pare că eşti într-un impas?! Destăinuieşte-mi ce s-a întîmplat în castelul vostru... vreau să spun, în şcoala voastră...

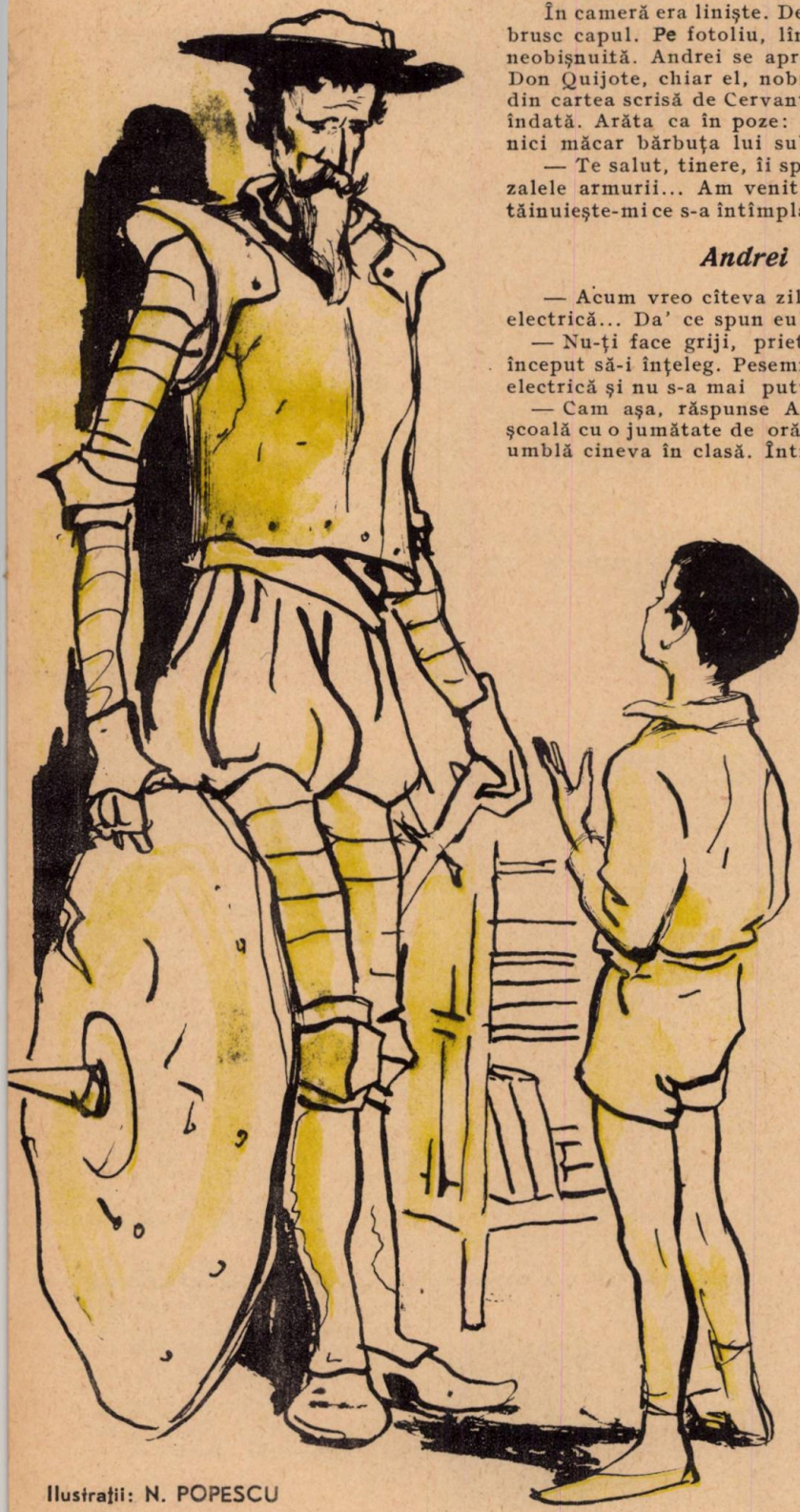

Ilustraţii: N. POPESCU

Andrei stă de vorbă cu Don Quijote

— Acum vreo cîteva zile, în clasa a VII-a A s-a întîmplat ceva la lumina electrică... Da' ce spun eu?! Pe vremea dumneavoastră nu era lumină electrică.

— Nu-ţi face griji, prietene. Trăiesc de-atîta vreme printre copii încît am început să-i înţeleg. Pesemne în clasa a VII-a A copiii au stricat ceva la lumina electrică şi nu s-a mai putut ţine lecţia...

— Cam aşa, răspunse Andrei bucuros că a fost înţeles. Astăzi am venit la şcoală cu o jumătate de oră mai devreme. Încă de pe sală mi s-a părut mie că umblă cineva în clasă. Într-adevăr, era Lila... N-o cunoşteţi? E o fetiţă mică de statură, răutăcioasă foc... Ce să vezi? Cocoţată pe un scaun — care se afla şi el aşezat pe masă —, Lila învîrtea becul, încercînd să pună o bucată de hîrtie în dulie. Cînd am intrat şi am surprins-o a făcut o figură atît de speriată, încît pe loc am priceput ce avea de gînd să facă.

— Dă-te jos, nu ţi-e ruşine? i-am spus. Ce vrei să faci? Ea m-a ascultat. M-am urcat atunci pe scaun, am desfăcut becul şi am scos hîrtia pe care ea o băgase în dulie. Lila se uita la mine. Eram pe punctul să înşurubez la loc becul, cînd s-a întîmplat ceva cu totul neaşteptat: uşa scîrţîi prelung, Lila scoase un ţipăt...

— A răpit-o vrăjitorul cel rău!? spuse Don Quijote tulburat, se vede, de străvechi amintiri.

— Nici un vrăjitor. Pur şi simplu intrase instructoarea. Lila a fugit imediat în bancă. Pe mine însă m-a găsit instructoarea cocoţat pe masă, cu o mînă învîrtind becul, iar cu cealaltă ţinînd hîrtia. Tovarăşa instructoare m-a privit. Dar ştiţi cum?... Şi nici măcar n-a scos o vorbă. Apoi mi-a întors spatele şi-a plecat. Cînd să iasă pe uşă mi-a spus, totuşi, cu amărăciune în glas:

— Ei, Andrei, tocmai tu?! De te-ar vedea acum copiii cărora în adunări le rosteşti cuvinte aşa de frumoase! Atît a spus şi a dispărut. Lila a început atunci să tune şi să fulgere că „de ce am rămas sus", că „n-aveam decît să mă ascund"... Da' de ce să mă fi ascuns? Că doar nu eram vinovat cu nimic! Şi tot turuind cu gura, a început să spună că a avut mare noroc că n-o văzuse instructoarea, fiindcă ea mai chiulise şi de două ori în luna asta de la lecţii. Aşa că acum ar fi chemat-o negreşit pe mama ei la şcoală; or, dacă s-ar fi întîmplat aşa ceva, cum suferea dînsa de inimă!... Tare aş fi avut poftă să-i spun că la toate astea trebuia să se gîndească mai înainte, dar am tăcut... Eram tare amărît. Mă gîndeam la neplăcerile care o să le am din pricina Lilei. Şi-apoi... eram sigur că instructoarea va povesti toate acestea Mărguţei, sora ei, şi...

— Ea e doamna inimii tale? întrebă Don Quijote.

— Ce tot vorbiţi! E o fată dintr-a VI-a. Sîntem prieteni şi mergem împreună la cercul de artă dramatică. Da' vezi că mai deunăzi ea îmi spusese că nu poate suferi oamenii care una spun şi alta fac. Între timp, profesorul a intrat

ti neobișnuiți

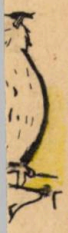

la lecție...Mie însă nu-mi ardea de nimic; îmi venea să mă duc s-o caut pe tovarășa instructoare și să-i spun tot. Iată însă că Lila îmi trimise un bilet: „Dacă vrei, mă duc să-i spun totul tovarășei instructoare". Pe loc m-am bucurat, dar în aceeași clipă îmi amintii că mama Lilei e bolnavă de inimă. I-am răspuns: „Vom vedea mîine..." Și iată că eu nici pînă acum nu m-am hotărît.

Don Quijote căzu pe gînduri.

— Da, într-adevăr, cazul nu-i de loc ușor. Vasăzică — pe de o parte o să ai tu neplăceri, iar pe de altă parte — Lila și mama ei, care-i bolnavă. Sigur! Nu e bine... Ascultă-mă, băiete, poate că eu sînt un cavaler de modă veche, caraghios. Dar pe tine eu te văd mare, puternic, iar pe Lila mică și slabă. Și știi doar, eu i-am apărat întotdeauna pe cei slabi. Asta e o datorie. N-ai impresia că dacă lovești în Lila, lovești într-un om care-i la pămînt?

— Știu eu? Dar cînd mă gîndesc ce-or să creadă despre mine tovarășa instructoare, Marga... Spuneți-mi, Don Quijote, v-ar fi plăcut ca doamna inimii dumneavoastră să-și închipuie că sînteți un... un ticălos?

Don Quijote se pregătea tocmai să răspundă, cînd apăru D'Artagnan, așa cum îl cunoașteți voi, dragi cititori, din cartea „Cei trei mușchetari" de Al. Dumas - tatăl.

Să-l auzim ce spune

— ...Pe onoarea mea, îmi place băiatul ăsta! exclamă noul oaspete, mușchetarul, și făcînd o plecăciune mișcă cu grație pălăria sa cu boruri largi, care-i ședea atît de bine. Jur pe spada mea — spada lui D'Artagnan! —, ai o calitate care se întîlnește rar la băieții de-o seamă cu tine. Am mulți prieteni pe care-i îndrăgesc. Sînt copii minunați, curajoși, veseli. Dar nu mă împac cu gîndul că printre astfel de copii sînt dintr-acei care nu numai că nu iau apărarea fetelor, dar le și bat.

— Ei, știți... sînt tot felul de fete...

— Sigur că da! Vai, am avut ocazia să văd de multe ori fete care încep chiar ele cîte o încăierare. În general am întîlnit printre ele tot felul de caractere. Iată, de pildă... Astă vară am văzut următorul caz: mă aflam într-o tabără de pionieri...

— Dumneavoastră?!

— Da, eu! Eu și cu prietenul meu, care mă adusese în geamantan. Ne petreceam timpul grozav de bine. Să vezi, în tabără era însă o fată care umbla toată vremea cu nasul pe sus. Era foarte îngîmfată. Nici nu-l lua în seamă pe prietenul meu. Iar el... grozav ar fi vrut să stea de vorbă cu ea, să se plimbe măcar o dată cu ea în tabără. Și iată că într-o dimineață se ivi prilejul: s-au întîlnit în fața corturilor. Erau amîndoi de serviciu și amîndoi aveau fărașul de gunoi în mînă... Ea era fermecătoare, zveltă, cu cosițele împletite frumos, cu fărașul în mînă, de parcă ar fi ținut un buchet de trandafiri.

— Vrei să ne plimbăm, mai tîrziu, prin tabără? îl întrebă ea.

— Vreau, răspunse el, și, de emoție, era gata-gata să scape fărașul.

— Bine, dar cu o condiție, adăugă fata: Tu să lași tot gunoiul în cortul vostru, ca să fie cel mai dezordonat... În felul acesta, cortul nostru o să fie cel mai curat. Seara, la careu, voi o s-o pățiți, desigur,... dar pe noi or să ne laude.

— Și vreți să spuneți că a primit?! exclamă Andrei.

— Nu! Închipuie-ți că el n-a vrut să-i facă acest capriciu neînsemnat.

— Neînsemnat? Cum de puteți vorbi așa, D'Artagnan?! Să fi lăsat să cadă o asemenea rușine asupra detașamentului? Cum de nu înțelegeți? Oare ce-ați face dacă vi s-ar cere să pătați onoarea mușchetarilor dumneavoastră?

— Cred că ai dreptate! Vezi, asta nu mi-a trecut prin cap. Firește, nici eu n-aș fi făcut altfel... Dar nici așa de nemilos ca tînărul meu prieten n-aș fi fost. N-a vrut niciodată să mai stea de vorbă cu ființa aceea atît de minunată...

Dar să revenim. Voiai parcă să auzi sfatul meu. Eu cred că datoria băieților e să se poarte cu grijă față de fete. Ce vrei, e o datorie a bărbaților!

Noi personaje intră în discuție

— Ce tot trăncăniți voi acolo! Spuneți la prostii!... Problema cu care vă bateți capul e foarte simplă... Cea care vorbise era o bufniță împăiată, aflată sus pe dulap. Tinere, i se adresă ea în continuare lui Andrei, ce-ți pasă ție de fata aceea, de Lila, cum îi zici? Totul e să-ți meargă ție bine. Deci fă așa ca totul să se întoarcă spre binele tău. Domnii de colo sînt niște demodați, care te-ndeamnă la tot felul de fapte donquijotești.

— Ce-ai spus? strigară într-un glas D'Artagnan și Don Quijote punînd mîna pe spade. Ai noroc că nu ești decît o biată pasăre împăiată...

— Taci, taci, bufniță urîcioasă, că te arunc pe fereastră! Aici e vorba de sentimente omenești și tu n-ai nici un cuvînt de spus. De data asta, cel care vorbise era aviatorul G. Stănuț, un bun prieten al lui Andrei, deși era cu mult mai în vîrstă, care tocmai intrase pe ușă.

— Tovarășe Grigore, tovarășe Grigore, strigă bucuros Andrei. Ce bine că ați venit! Sînt într-o mare încurcătură. Știți, îi respect pe Don Quijote și pe D'Artagnan. Sînt niște nobili cavaleri, dar părerile lor mi se par cam ciudate. Spune-mi, te rog, trebuie să te porți bine cu o fată numai pentru că... e fată?

— Nu, băiete, răspunse aviatorul. Apoi, adresîndu-se lui D'Artagnan. Iertați-mă, scumpe D'Artagnan, în chestiunea asta nu prea sînt de acord cu dumneavoastră. Desigur, un băiat trebuie să se poarte politicos cu fetele, să le ia apărarea — dacă dreptatea este de partea lor. Dar fetele și băieții sînt, în primul rînd, tovarăși, și fetele nu sînt scutite de răspundere.

— Da, și eu cred la fel, spuse Andrei luminîndu-se la față. Lila este o școlăriță ca și mine. Este vinovată? Să răspundă!

— Dacă e așa, atunci de ce nu-ți găsești astîmpăr? De ce ai îndoieli și te tot sfătuiești cu atîta lume?

(Continuare în pagina 32)

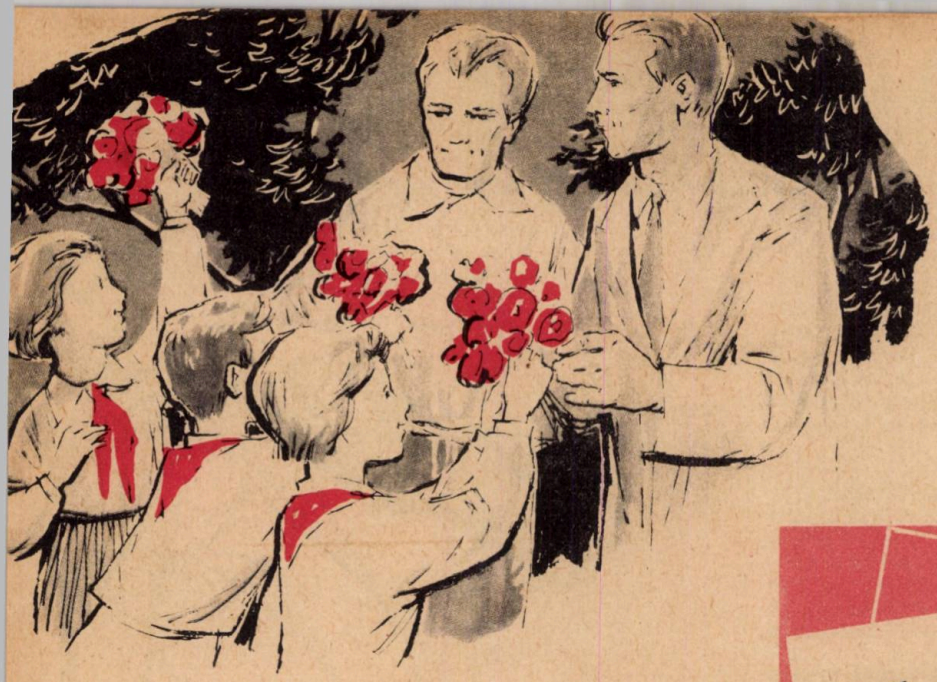

PROGRAM PENTRU SĂRBĂTORIREA LUI 30 APRILIE

ZIUA UNITĂȚII

Nici cei mari, dintr-a VII-a, n-au trăit clipele acelea cînd pe pupitrele elevilor din școala lor au început să fluture primele cravate roșii. Ca să retrăiască aceste clipe i-au invitat la adunarea de unitate festivă pe tovarășul Budea Ion (tehnician într-o uzină), pe Gheorghe Rodica (țesătoare la mai multe războaie), pe Dinu Niculae (tractorist) și pe mulți alții, toți făcînd parte dintre primii pionieri ai unității. Cînd a avut loc ceremonialul pionieresc, în flancul drept al careului se afla un detașament ciudat, alcătuit din oameni mari (unii cu mustăți!): „Detașamentul primei promoții". Instructor le era tovarășul Luca Alexandru, actualul învățător; el a fost primul instructor de pionieri al unității! A mai îmbătrînit tovarășul Luca, dar în ochi îi sclipește aceeași veselie tinerească care te îndemna să alungi tristețea, să te joci, să rîzi și să cînți. Invitații și-au îmbrățișat cu drag instructorul, iar el i-a privit, i-a cîntărit pe toți cu ochii celui care le-a călăuzit primii pași. „Detașamentul primei promoții" s-a aliniat; disciplinat, a ascultat comenzile și a strigat răspunsul la chemare pionierește, ca altădată.

Și acum s-au așezat cu toții în jurul mormanului de lemne, clădit pe tăpșanul din spatele școlii. Așteaptă să se întunece. Atunci vor aprinde focul de tabără, petrecere mult iubită de pionieri, petrecere ale cărei clipe rămîn adînc săditе în suflet.

Irina Răchită este actuala președintă a unității. A primit azi telegrame și scrisori de la cei care n-au putut să vină:

„Felicitări pentru ziua de naștere a unității — citește Irina. *Salutări «primei promoții»".*

BUCIU NICOLAE
student Cluj

Dragii mei prieteni,

Sînt în plină campanie de însămînțări — citește mai departe Irina —, *de aceea n-am putut să vin. Voi retrăi însă împreună cu voi zilele de neuitat ale pionieratului. Îmbrățișați călduros, din partea mea, pe tovarășul Luca — primul meu instructor — și pe foștii mei colegi. La ora 19,30, precis, voi aprinde un foc de tabără la care vor lua parte toți utemiștii de la S.M.T. O să povestim amintiri din viața pionierească.*

BUDULEA VASILE
director al stațiunii de mașini și tractoare

... A mai citit Irina și alte scrisori și telegrame, și cu aceasta a dezlegat firul amintirilor. Cine nu-și amintește de Buciu, de Budulea?...

Mai ales Budulea! Tare era năzdrăvan! Îi plăcea mult chimia. Într-o zi, la o oră de curs, i s-a aprins în buzunar o bucățică de fosfor, pe care o împrumutase de la un coleg, cu gînd s-o ducă acasă, unde avea un mic laborator.

... Și excursiile! Cine ar putea uita vreodată tabăra de... colibe, construită de detașamentul 5 în pădurice? Colibele erau din frunziș și nu se putea spune că erau prea confortabile. Dar erau făcute de ei și nicăieri nu li s-a părut mai fermecător decît în tabăra aceea.

Mulți povestesc...

Tovarășul Luca îi ascultă fermecat. Retrăiește împreună cu „prima promoție" necazurile și bucuriile anilor de pionierat.

— Mai sînt trei minute pînă la ora 19,30, anunță președinta unității.

Glasurile au amuțit. Amurgul a coborît din vîrful dealului și se așterne acum tăcut deasupra văii. Doar vîntul de seară smulge petale albe și trandafirii și le poartă într-un dans domol.

S-a aprins focul. Exact la ora 19,30. Undeva, în țară, poate pe o pajiște asemănătoare, în aceeași clipă, au țîșnit vîlvătăile vesele ale unui alt foc de tabără. În jurul lui sînt prieteni pe care pionierii din Tăpșan nu i-au văzut poate niciodată, dar ale căror inimi bat fierbinte pentru ei. Oare în cîte locuri nu s-au aprins acum focuri pionierești?!

„... Flutură cravatele roșii,
Trec în pas pionierii, voioșii,
Tobele bat, trompetele sună,
Toți pionierii se adună..."

Cineva din „prima promoție" a început acest cîntec. E unul dintre primele cîntece pionierești, creat de poetul Marcel Breslașu. Cîntecul a cuprins întreaga adunare. Apoi urmează altele, și altele...

„Mulțumim din inimă partidului!
Mulțumim din inimă partidului!
Că-ntr-o zi de sărbătoare,
Ne-a deschis drum nou de pionier".

Se revarsă în cîntecul cristalin dragostea fierbinte pentru partidul părinte, pentru făuritorul vieții noi, fericite a copiilor din țara noastră.

— Să ne cînte Virgil, propune deodată cineva.

— Virgil! Să ne cînte!...

Virgil mai este numit și „fluierașul", pentru că tare-i mai „zice" din fluier!... Doina, apoi o horă, un cîntec

bătrînesc, o sîrbă... Vîlvătăile roșiatice luminează chipuri zîmbitoare.

Apoi, dacă fluierul a dat semnalul, e tocmai nimerită clipa ca brigada artistică să intre în scenă. „Șeful" necontestat al brigăzii este Mircea Niculae. Pentru focul de tabără, așteptat cu atîta nerăbdare, brigada artistică a pregătit un program special. În primul rînd, sînt salutați oaspeții. Aceștia au prilejul să afle că pionierii de acum nu-i fac de rîs pe cei din „prima promoție". Învață bine, sînt harnici, fiecare se străduiește să merite distincțiile pionierești. Urarea, în versuri, e compusă de Mircea. Și chiar dacă versurile sînt puțintel cam șchioape, ce-are a face?

Vezi însă că mai sînt și unii nu prea cuminți, alții nu prea harnici. Ici și colo a mai apărut cîte o notă proastă. Cei cu pricina ascultă epigramele și glumele ce le sînt adresate și sînt cam roșii la față. Poate din pricina focului? Poate... Oricum, azi e sărbătoare, nu se supără nimeni.

Doi băieți au desfăcut un sul de hîrtie pe care se află scris: „Începe concursul: CE ȘTIȚI DESPRE ORGANIZAȚIA DE PIONIERI?" Iar alți doi apar încărcați cu cărți și pachețele: premiile pentru concurs.

Un freamăt de bucurie a trecut ca un curent electric prin întreaga adunare. Se întrec detașamentul 3 cu detașamentul 7. De mult timp se pregătesc aceste două detașamente. Pionierii au răscolit toată arhiva unității, s-au interesat pretutindeni și au aflat o mulțime de lucruri despre unitatea lor și despre organizația de pionieri, în general. Cele două detașamente trimit cîte un reprezentant. Dacă se încurcă, concurentul poate fi înlocuit. Sînt 16 întrebări: 8 pentru un detașament, 8 pentru celălalt. Pentru fiecare întrebare se acordă un număr de puncte. Detașamentul care adună mai multe puncte este învingător! Iată și cîteva din întrebările puse:

1. Cine este creatorul organizației de pionieri din țara noastră?
2. În ce an a apărut Regulamentul organizației de pionieri?
3. Spune 3 jocuri pionierești. Descrie unul.
4. Ziua exactă în care a luat ființă unitatea din care faceți parte.
5. Care sînt condițiile ce trebuie îndeplinite de un pionier pentru a i se putea decerna distincția pionierească?

...Celelalte întrebări, precum și răspunsurile, nu le dăm aci. Sîntem însă încredințați că fiecare detașament poate să facă întrebări cît mai interesante și să le afle răspunsurile.

Examinator a fost tovarășa Suciu Rozalia, profesoară de naturale și actuală instructoare de detașament. A cîștigat detașamentul 7. Pionierii de aci au știut mai multe lucruri despre organizația lor și n-au schimbat de loc reprezentantul.

...S-a făcut tîrziu. Cu toate acestea, prietenii nu se îndură să se despartă. Acordeonul lui Mihalache Tudor e tocmai binevenit. Și dacă la început Tudor cînta singur, apoi, încetul cu încetul, toți îl acompaniară în cor.

— Hora! strigă careva.

Ca la un semnal, toți au sărit în picioare. În mijlocul cercului format, lîngă Tudor a apărut Virgil, cu fluierul său. Și veșnic tînăra noastră horă s-a încins cu entuziasm în jurul focului, pe care băieții au avut grijă să-l alimenteze din nou. A urmat apoi o sîrbă îndrăcită. Zău, era tare nostim să-i vezi pe toți, mici și mari, țopăind cu foc.

Parcă a apărut și altă lume. Chiar așa-i. Oamenii din sat s-au adunat să vadă sărbătoarea pionierească. Acum unul cîte unul se prind și ei în joc făcînd o horă mare, mare de tot.

Tîrziu, focul s-a stins, iar copiii au plecat acasă să se culce.

*

Dragi cititori,

Ceea ce v-am înfățișat noi este de fapt programul unui foc de tabără tradițional, pe care pionierii îl organizează de „ziua unității" lor. El poate fi despărțit în cîteva momente distincte:

1. Adunarea festivă a unității, închinată „zilei de naștere" a unității. Participă invitații din rîndurile primei promoții de pionieri a unității.
2. Amintiri din anii pionieratului (povestiri în jurul focului de tabără, încă neaprins).
3. Aprinderea focului.
4. Cîntece pionierești, cîntate de toți pionierii sau numai de corul unității.
5. Program vesel, prezentat de brigada artistică sau de echipa artistică a unității.
6. Concurs cu premii: „Ce știți despre organizația de pionieri?"
7. Cîntece și jocuri în jurul focului de tabără.

Bineînțeles, un asemenea foc de tabără trebuie bine pregătit, iar activul pionieresc are multe sarcini. Să încercăm să enumerăm cîteva sarcini principale:

a) *Invitarea „primei promoții"*: Trebuie găsite adresele foștilor pionieri, cărora li se vor trimite invitații sub formă de scrisori sau telegrame.

b) *Învățarea cîntecelor pionierești, a dansurilor, pregătirea programului vesel al brigăzii.*

c) *Pregătirea focului de tabără.*

Noi v-am dat aci doar cîteva îndrumări. Firește, de „ziua unității", fiecare unitate își poate face un program mai bogat și mai original.

Petrecere frumoasă, copii!

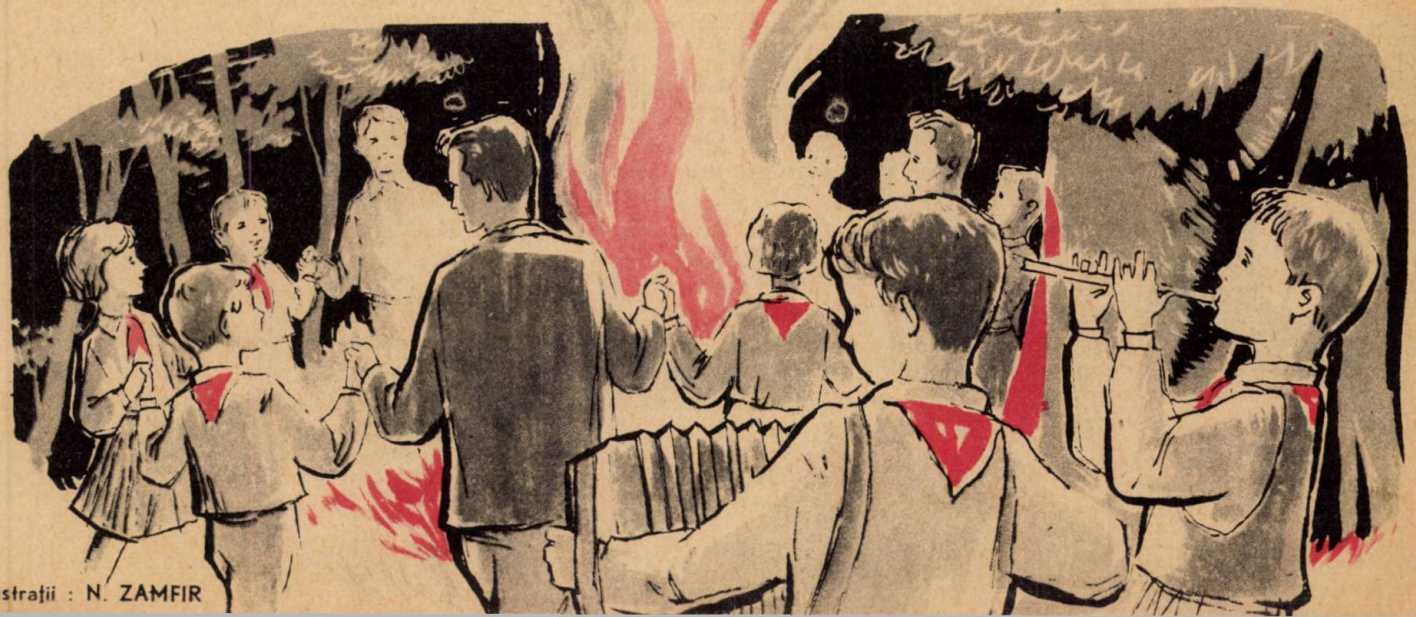

Ilustrații : N. ZAMFIR

PACEA ACUZĂ!

de VICTOR BÎRLĂDEANU

...Nu sînt nici douăzeci de ani de cînd pe străzile în aparenţă amorţite ale acestor vechi oraşe vest-germane — Düsseldorf, Frankfurt pe Main, Köln, Tübingen — răsunau încă urletele dezlănţuite ale marşurilor fasciste, cadenţele de cizme şi răpăiturile de tobe ale celor care împrejmuiseră aproape întreaga Europă într-o sinistră reţea de sîrmă ghimpată, din spatele căreia se auzeau doar vaietele cumplite ale milioanelor de măcelăriţi. Şi iată că în zilele cenuşii ale lui decembrie fiarele au ieşit din nou din bîrloguri, ascuţindu-şi colţii hămesiţi şi pornind la pradă. Au răsunat din nou marşuri ale urii, au bocănit din nou călcîie trufaşe pe caldarîm, au fost din nou scandate lozinci războinice şi au fost din nou sparte ferestrele unor case de oameni cinstiţi.

Şi în timp ce străzile aduceau din nou în nări uitatul miros de ars al îngrozitoarelor cuptoare ale morţii de la Auschwitz, Buchenwald, Belsen, la Düsseldorf, în încăperea întunecată a unei clădiri, se desfăşura unul din cele mai ruşinoase procese ale zilelor noastre — proces intentat de vechii şi noii fascişti vest-germani unui grup de şapte fruntaşi ai mişcării pentru pace din Germania occidentală.

Închipuiţi-vă, dragi copii, o bunicuţă cu părul alb-coliliu adusă pe un scaun cu rotile (este de mulţi ani paralizată) în boxa acuzaţilor. Nu, aceasta nu-i rodul unei imaginaţii bolnave, ci crunta şi trista realitate a procesului de la Düsseldorf. Pe bunicuţă o cheamă Edith Hoereth — Menge şi are şi ea nepoţi, unii poate de vîrsta voastră. La căpşoarele lor bălaie, deasupra cărora nu trebuie să plutească umbra ciupercilor atomice, la ochii lor albaştri, al căror senin nu trebuie să fie întunecat de norii nici unei furtuni războinice, la toate acestea şi la multe altele s-a gîndit bunicuţa din boxă atunci cînd şi-a pus energia ultimilor ani ai vieţii în slujba luptei neînfricate pentru pacea lumii. Pentru lupta ei neistovită, vrăjmaşii păcii şi ai vieţii copiilor au tîrît-o în faţa tribunalului, îşi bat joc de părul ei alb şi de idealurile cărora şi-a închinat viaţa.

Că acest proces este o murdară înscenare, că organizatorii săi n-au pic de conştiinţă o dovedeşte felul cum au fost „adunate" dovezile acuzării. Unul dintre luptătorii pentru pace aduşi pe banca acuzaţilor, Walter Diehl, a aruncat cu curaj adevărul în faţa poliţiştilor chemaţi ca martori ai acuzării: „Nu se vorbeşte nimic despre adevărata activitate a Comitetului german pentru pace, care ar fi reieşit clar dacă s-ar fi studiat actele şi materialele confiscate. Nu trebuie să ne minunăm că vorbiţi despre noi astfel dacă ne amintim cum s-a procedat cu aceste documente. În lipsa noastră, aceste acte şi materiale au fost aruncate pe fereastră în strada umedă, iar apoi au fost strînse cu mătura". Şi, deşi preşedintele tribunalului — un binecunoscut fascist, care i-a servit cîndva cu credinţă pe călăii hitlerişti — l-a chemat la „ordine", Walter Diehl a continuat neînfricat adresîndu-se poliţistului: „Ştii dumneata prea bine cum s-a procedat cu lucrurile noastre".

Pînă şi martorii aduşi ca să susţină falsele învinuiri îndreptate împotriva luptătorilor pentru pace din boxă au fost nevoiţi să dea înapoi.

Martorul Kugler, fost poliţist, în prezent pensionar, a răspuns la toate întrebările că nu ştie nimic. Preşedintele tribunalului, încălcînd pînă şi legile schiloade din Germania occidentală, a încercat să-l facă pe martor să dea răspunsurile dorite de acuzatori, dînd citire proceselor-

verbale încheiate de Kugler, pe vremea cînd mai activa în poliție, la diferitele percheziții făcute în casele luptătorilor pentru pace. Însă Kugler a declarat din nou că nu știe nimic. Furioși la culme, judecătorii s-au văzut siliți să suspende audierea acestui martor, pe care puneau atîta preț.

Unul dintre cei din boxă, Gerhard Wohlrat, a spus cu demnitate și mîndrie: „Nu mă rușinez nici o clipă de lupta mea. Acuzația care mi se aduce o consider o pîngărire a amintirii milioanelor de luptători împotriva fascismului, care și-au jertfit viața în lupta pentru libertate și democrație. Lupta mea în cadrul mișcării pentru pace a fost urmarea firească a întregii situații prin care am trecut în cele două războaie mondiale...".

Iar la întrebarea provocatoare, aruncată de procuror, dacă comuniștii sînt aceia care conduc mișcarea pentru pace, Gerhard Wohlrat a răspuns: „Comuniștii sînt o parte a acestei mișcări. Se poate oare lua comuniștilor dreptul de a lupta pentru pace? Oare o mamă comunistă își plînge mai puțin fiul căzut în război?"

...La Düsseldorf s-a născut și a trăit o bună parte a vieții marele poet al poporului german Heinrich Heine, unul dintre cei care au cîntat pe cele mai arzătoare strune libertatea și pacea. Aici, în patria marelui Heine, unde acum un sfert de veac fasciștii îi ardeau cărțile pe rug, aceiași vrăjmași a tot ce e frumos și luminos pe acest pămînt au adus în boxa acuzaților Pacea. Dar Pacea e azi mai puternică decît a fost oricînd în istorie. Ea are zeci de milioane de sprijinitori. Ea nu poate fi niciodată acuzată. Ea a fost, este și va fi întotdeauna acuzatoarea celor care uneltesc împotriva ei, împotriva vieții.

PRIMA MISIUNE

de MARIN CĂLIN
ilustrații: TRAIAN VASAI

— povestire —

Era prin 1936. Patronul la care mă aflam ca ucenic mă alungase pentru că refuzasem să spăl scutecele odraslei sale. Spunea că treaba asta intră în obligațiile mele de ucenic tîmplar, chiar dacă nu este prevăzută în contract.

Acasă, un frate șofer și o soră lucrătoare la o fabrică de textile urmau să împartă cu mine masa lor sărăcăcioasă.

— Ei, mă întreabă fratele meu, e greu?

— Greu de tot, am oftat eu din nou!

— Lasă, nu te descuraja. O să mai încercăm. Dar peste tot e la fel... Așa sînt patronii. Mai înainte de a te învăța meseria vor să te încovoaie, să devii slugarnic. Dar tu să-ți păstrezi demnitatea de om și viitor muncitor. Să nu te frîngi.

În vorba asta, fratele meu punea un înțeles deosebit. Eu îl deslușisem în unele nopți în care, în taină, el împreună cu prietenii săi vorbeau despre viața grea din fabrici și ateliere și despre o luptă unită împotriva tuturor patronilor.

În nopțile acelea simțeam că fratele meu și prietenii săi participau la un lucru deosebit de măreț.

Deși se vorbea și se cînta în șoaptă, alături de ei mă simțeam mai puternic și în cugetul meu mijea dorința să fac parte dintre ei. Cînd mi-a spus fratele meu pentru prima oară „să fii demn", am simțit cum cresc dintr-o dată și devin mai puternic. Eram mîndru că el mă privea ca pe un prieten și am fost și mai mîndru seara, cînd îmi arătă un teanc de ziare și îmi spuse:

— Prin aceste ziare se vorbește celor care prin munca lor îmbogățesc pe alții, iar ei rămîn săraci, bătuți și umiliți. Prin ele partidul comunist ne învață cum să luptăm pentru o viață mai bună. De aceea, patronii, moșierii și reprezentanții lor cocoțați în conducerea statului fac totul pentru a împiedica răspîndirea lor printre muncitori. Au împînzit țara cu agenți de siguranță, care abia așteaptă să-i înhațe pe cei ce le difuzează. Am cunoscut oameni care au plătit cu viața lor faptul că le-au scris, tipărit și răspîndit.

De atunci au trecut mulți ani, dar îmi amintesc, parcă a fost ieri, emoția cu care i-am răspuns:

— N-avea grijă! N-au să mă prindă.

— N-au să te prindă! Ai mulți prieteni acolo și te vor apăra la nevoie. Ziarele le împarți ceferiștilor cînd ies de la lucru ziua. S-ar putea să fie prin apropiere vreun agent de siguranță. Tu să știi să-l descoperi și să te retragi, după împrejurări, dar descotorosindu-te de el. Nu trebuie să te prindă. Apoi mi-a spus în amănunțime ce trebuie să fac și pe ce străzi să mă înapoiez.

Am înțeles că ceea ce aveam să fac era un lucru foarte periculos. Noaptea am adormit greu.

... Pînă la ieșirea ceferiștilor mai era vreme. Eram emoționat și făceam mereu planuri noi de acțiune. Am stat la masă cu gîndul la poarta cefereului. Nu puteam să mănînc. Nici fratele meu. La un moment dat, fără nici o legătură cu ce se vorbise pînă atunci, a spus ca pentru sine: „Totuși, în mod obișnuit, copiii vînd ziare..." Sora mea s-a uitat la el mirată! Nu știa despre ce e vorba. Din privirea lui am înțeles că a sosit timpul. Am luat pachetul fără să observe sora mea și am plecat. Pe drum, pînă la poarta cefereului, încercam să descopăr agenți printre trecători. Îi suspectam mai cu seamă pe cei cu ochelari, sau pe cei cu pălăria lăsată pe frunte! Cînd treceam pe lîngă ei luam aerul unui om

preocupat și hotărît. Deși îmi dădeam seama că „suspecții" erau cetățeni oarecare, mă bucuram totuși că ei nici nu bănuiau ce misiune am eu de îndeplinit.

Și iată-mă ajuns la poarta cefereului.

Aveam ziarele pregătite ca oricare vînzător de ziare. M-am amestecat printre ceilalți copii care vindeau ziare și strigau cît îi ținea gura: „Tempo!", „Capitala", „Tempo!" „Un leu ziarul «Tempo»!" Am început să strig și eu, la început timid, apoi din ce în ce mai tare.

Alergam dintr-un loc în altul și iscodeam cu privirea pe toți din jur. Dar nimeni nu se ocupa de mine. Poarta cefereului s-a deschis și, grupuri-grupuri, muncitorii ieșeau și se îndreptau spre casă. Unii dintre ei se opreau, așteptînd poate să-i ajungă din urmă vreun prieten. Era momentul să încep, însă parcă-mi pierise graiul. Dar deodată, un tînăr s-a apropiat de mine și mi-a cerut un ziar. A fost ca un semnal. Am început să alerg iute de la unul la altul și să le împart ziare, strigînd cît mă ținea gura: „Tempo!" „Capitala", „Tempo!" Împărțeam la iuțeală ziarele și strigam. Nu așteptam bani, așa că mergea destul de repede.

În toiul acestei trebi mi-am dat seama că am uitat să mai controlez dacă cineva se ocupă de mine. Am privit speriat în toate părțile, strigînd în continuare, fără să mai împart: „Tempo!", „Tempo!" Primisem indicația să nu strig decît pînă încep să împart. Trebuia să tac și să înmînez ziarul pentru a nu lăsa să se observe prea repede diferența dintre ziarele anunțate și cele pe care le dădeam. Între timp, cîțiva oameni au venit să-mi ceară ziare, punîndu-mi în palmă bani. Nu le difuzasem deci deajuns de repede. Lucrurile se încurcau. Nu știam ce să mai fac.

Un cetățean, fără ochelari și fără pălărie, la fel ca și ceilalți, a stat de vorbă ceva mai mult cu un băiat ce vindea ziare. Băiatul a dat din cap în semn că a înțeles și a venit apoi direct către mine. Cetățeanul a rămas pe loc. Nu a plecat după ce a cumpărat ziarul. „Acesta este agentul" — mi-am zis. Vînzătorul de ziare mi s-a adresat aproape urlînd.

— Da' tu de unde-ai mai ieșit, măi? Ce, ai venit să-mi faci concurență aci? Hai? De unde-ai luat ziarele astea? Hai? Cin' ți le-a dat, mă? Și, în potopul de întrebări, mi-a pus mîna în gulerul cămășii!

Între timp însă, vreo cîțiva tineri s-au apropiat și m-au înconjurat. Printre ei și tînărul care-mi ceruse primul ziarul.

M-am smucit din mîna vînzătorului și l-am îmbrîncit. Cetățeanul pe care l-am crezut agent a venit către noi, l-a îmbrîncit la rîndul său pe vînzătorul de ziare, care a rămas năucit, cu ochii holbați, fără să mai scoată un cuvînt. Apoi către mine, blajin:

— Se cunoaște că nu ești de mult vînzător de ziare. Probabil că astăzi vinzi pentru prima oară și nu te lasă în pace derbedeii ăștia! Cred că le iei pîinea lor! Dacă vrei, vino cu mine și-ți dau eu un serviciu bun! Și mi-a pus, protector, mîna pe umăr!

În acest moment tînărul care luase primul ziar a strigat la mine furios:

Cine ești tu, mă? Te bagi unde nu-i meseria ta și-mbrînceștI p-ăsta mai mic decît tine!? Strigi un ziar și vinzi altul! Apoi, pe neașteptate, mă smuci din mîna „protectorului" meu și mă îmbrînci cu putere în brațele altui tînăr, care la rîndul său îmi făcu vînt către un al treilea. Între timp, lumea s-a îngrămădit în jurul tînărului, care făcea un scandal teribil, de astă dată „protectorului" meu. Am auzit doar atît:

— Ce-l aperi, domnule? Nu vezi ce ziare vinde? Iată! Vezi? Ziare comuniste. Dumneata i le-ai dat? De unde le ai?

Nu mai știu ce-a mai spus el și nici ce i s-a răspuns. Știu că după ce un alt tînăr m-a luat în primire a intervenit un cetățean cărunt:

— Nu ți-e rușine, mă, să dai în copil?

N-am ascultat pînă la capăt și am fugit de-mi scăpăra pămîntul sub picioare. Alergasem mult. Simțeam că am să mă prăbușesc. La un colț de stradă m-am oprit și m-am uitat înapoi. Nimeni! M-am rezemat de un perete încercînd să mă liniștesc. Am scăpat! Dar nici n-am apucat să respir liniștit, că dintr-o mașină sări un cetățean, se-ndreptă către mine, și mă luă pe sus în mașină. Aveam noduri în gît și mi-a venit ideea să sar pe geamul mașinii în timpul mersului. Așteptam momentul potrivit, cînd, spre uimirea mea, mașina s-a oprit în apropiere de piața Filantropiei și cetățeanul îmi spuse zîmbind:

— Am văzut că erai grăbit și... cam obosit. Acum, că te-ai mai odihnit puțin, dă-te jos. Iată și bani de tramvai.

...După trei luni de la această întîmplare mă aflam la lacul Mogoșoaia. Un tînăr care mi s-a părut cunoscut a venit rîzînd către mine:

— Ce mai faci, puștiule? Apoi, după o pauză. Măi, dar știi să fugi! În locul tău, m-aș face campion de 100 m plat!

Am recunoscut imediat pe tînărul „scandalagiu" de la poarta cefereului. Se uita la mine parcă nedumerit de tăcerea mea. Apoi mă întrebă:

— Ce mai face Alecu?

Fratele meu se numea Ion, dar anumiți cunoscuți și prieteni îi spuneau Alecu. Nu știam ce să cred și am continuat să tac.

— Mă numesc Toma, s-a recomandat el. Și să știi că ne-ai dat atunci cam mult de furcă. Ai avut o securitate strașnică. Șapte dintre noi în fața porții și trei pe partea cealaltă a străzii îți asigurasem retragerea. Agentul, domnul Gușă, viclean, încerca cu vorbe mieroase să te înhațe. După ce te-am făcut scăpat voia să mă înhațe pe mine, dar n-a putut. A intervenit apoi altul, și altul, făcîndu-se învălmășeală, după care noi am șters-o liniștiți. Apoi deodată, rîzînd:

— Ia spune, ți-a plăcut „plimbarea" cu mașina? Să știi că ideea cu mașina a fost a mea. Restul s-a gîndit Alecu.

Tîrziu am aflat că fratele meu și prietenii săi care l-au împiedicat pe agent să mă prindă erau uteciști.

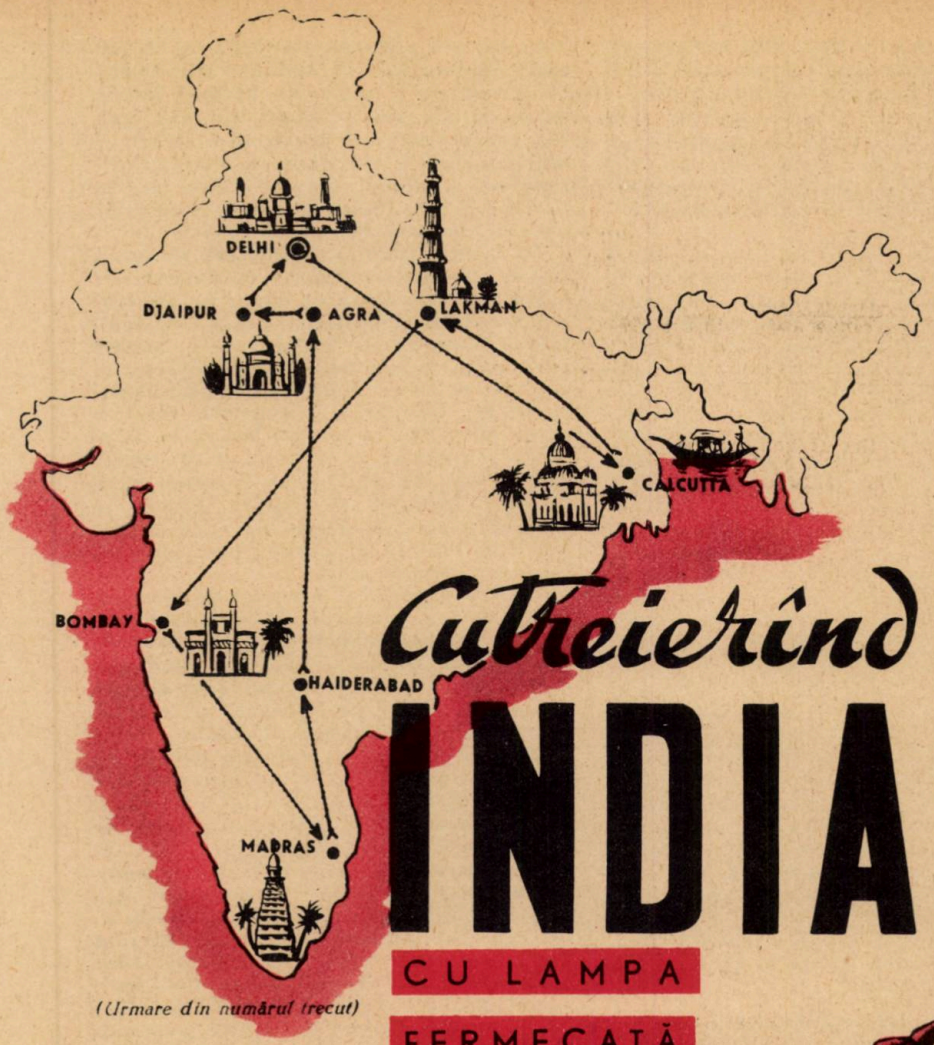

Cutreierînd INDIA

CU LAMPA FERMECATĂ A LUI ALADIN

(Urmare din numărul trecut)

de E. SPERANSKI

— Şase zile în Calcutta —

Da, şase zile am petrecut noi în Calcutta, jucînd cîte două spectacole zilnic. Am avut succes. Aproape în fiecare dimineaţă, la micul dejun, tălmacii noştri Andrei şi cu Tanea ne traduceau din ziarele proaspăt sosite:

„Păpuşile par vii"... „«Lampa fermecată a lui Aladin» a cucerit Calcutta"... „Calcutta îi aplaudă pe actorii sovietici"... „«Un spectacol neobişnuit» în Calcutta..."

Primele noastre impresii îngrozitoare despre Calcutta au început să fie înlocuite treptat cu altele. Nu ne-am putut, desigur, împăca pînă la urmă cu „ricşii alergători" sau cu oamenii fără adăpost, dar am aflat că „ricşii alergători" n-au rămas astăzi decît în Calcutta, că în celelalte oraşe ale Indiei aproape au dispărut: ricşii s-au urcat pe biciclete cu trăsurici şi pe alocuri chiar pe biciclete cu motor.

La periferiile Calcuttei se întinde palatul de marmură „Victoria Memori", construit în cinstea reginei Angliei — Victoria, care fusese declarată împărăteasă a Indiei. În faţa palatului se află monumentul reginei însăşi, pe care stă scris: „Soarele în Imperiul britanic nu apune niciodată". Da, pe vremuri, într-adevăr, aşa era: Anglia devenise un imperiu colonial atît de mare încît cînd într-una din coloniile ei apunea soarele, el răsărea într-o altă parte a lumii şi acolo, desigur, trebuia să se afle şi o colonie engleză. Astăzi însă soarele a început să „apună" tot mai des în imperiul britanic...

Am vizitat numeroase instituţii ale Indiei noi. Am văzut renumita bibliotecă din Calcutta. Ea este situată în „Belvedere" — reşedinţa foştilor viceregi ai Indiei. Toţi viceregii erau englezi. Ei erau numiţi de guvernul englez şi erau stăpîni deplini în India. Azi, în sala de lectură a fostului „Belvedere" studiau studenţi indieni.

Acum ştiam despre capitala Bengalului cu mult mai mult decît în ziua sosirii. Am aflat că ea învaţă, îşi cercetează trecutul, îşi construieşte viitorul.

Nu, nu numai duhul rău al reclamei şi comerţului domnea în Calcutta!

După ochii spectatorilor noştri, după calda lor compătimire faţă de eroii „Lămpii fermecate a lui Aladin", am înţeles că, în ciuda tuturor nenorocirilor, a sărăciei şi mizeriei, sufletul poporului a rămas împodobit cu cele mai frumoase trăsături morale. Aceste trăsături sînt tot atît de indestructibile ca şi renumitul banian — copacul cel mai mare din India.

Oraşul-grădină. Teatrul a fost construit într-o singură noapte. Îmblînzitorii de şerpi

Acum urmăriţi cu atenţie harta, copii: după ce am terminat cu spectacolele de la Calcutta, plecăm cu voi într-o călătorie lungă din oraş în oraş prin India.

Din Calcutta am plecat în oraşul Lakman, adică de la apus spre nord. Din nou am traversat marele Gange cu malurile sale noroioase.

Din oraşul zbuciumat Calcutta, am nimerit în liniştea grădinilor şi parcurilor. Indienii au poreclit oraşul Lakman „oraşul-grădină". Hotelul nostru se afla pe o pajişte mare, verde, înconjurată de un zid înalt de piatră. Pe zid alergau maimuţe. În frunzişul argintiu al eucaliptilor strigau papagalii. Iar dincolo de ziduri se zăreau siluetele vagi ale străvechilor palate şi temple. Era greu să-ţi închipui că, cu o sută de ani în urmă, în acest oraş-grădină răsunau împuşcăturile, casele se transformau în ruine, funinginea neagră a incendiilor se depunea pe eucaliptii argintii, iar cadavrele ţăranilor, meseriaşilor şi soldaţilor indieni zăceau în parcurile şi grădinile oraşului... Fusese „Răscoala sipailor", aşa o numesc englezii. Iar indienii îi spun „Răscoala naţională indiană". Aici, în Lakman, ca a fost înnăbuşită sîngeros de către colonizatorii britanici.

Şi iată-ne discutînd prietenește cu gazdele noastre, reprezentanţi ai oraşului Lakman: ei au venit să ne salute în ziua sosirii noastre şi au organizat un ceai cu dulciuri naţionale indiene. Am stat liniştiţi de vorbă pînă cînd am aflat că... în oraşul Lakman nu există nici un local unde am fi putut aranja decorurile şi da reprezentaţii!...

Şi cînd te gîndeşti că ei ne-au ţinut discursuri de bun sosit şi ne-au ospătat!... Ce era de făcut? Poţi oare construi un teatru într-o singură noapte?

Da, teatrul s-a înălţat într-o singură noapte, ca „palatul de aur" din „Lampa fermecată a lui Aladin". Desigur că el nu s-a înălţat pe un loc complet gol: exista, de pildă, o scenă, însă în ea nu încăpea înaltul paravan construit al lui „Aladin". Exista sală de spectacol, dar scaunele pentru spectatori stăteau direct pe pămînt, sub cerul liber. Şi iată

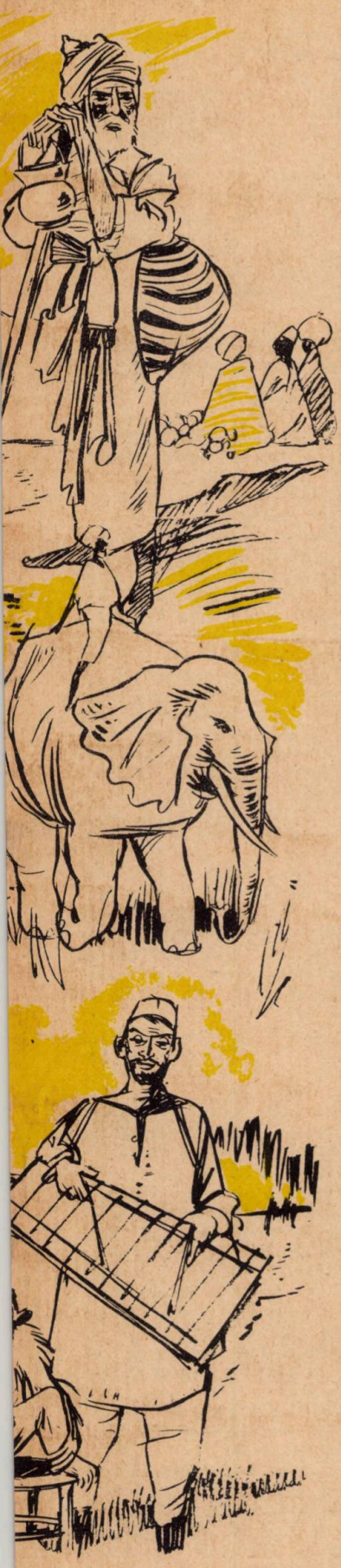

că într-o singură noapte a fost înălțat un podium pentru complicatul paravan al lui „Aladin", iar deasupra tuturor băncilor a fost întins un cort uriaș din țesătură viu colorată, care să-i ferească pe spectatori de soare (în cazul cînd spectacolul are loc ziua) și să le dea posibilitatea electricienilor noștri să producă felurite efecte luminoase.

Într-o zi, în timpul odihnei de după-masă, ne-au trezit niște sunete stridente de flaute, și, ieșind pe verandă, am văzut un spectacol neobișnuit: pe toată pajiștea din fața hotelului erau așezate bănci. Iar pe iarbă ședeau turcește niște oameni bruni, aproape dezbrăcați, cu turbane pe cap și suflau în fluiere de trestie: erau îmblînzitori de șerpi care dădeau o reprezentație în cinstea noastră. La sunetele stridente ale fluierelor, ieșeau din saci niște cobre înspăimîntătoare cu gîturi umflate și, legănîndu-se lin într-o parte și alta, „dansau". De fapt, și în Calcutta mai văzusem pînă atunci mulți îmblînzitori de șerpi, și, la drept vorbind, mie mi-a fost totdeauna milă de ei. Probabil că o dată, în timpuri foarte îndepărtate, îmblînzitorii s-au bucurat de multă cinste și respect. Astăzi însă, îmblînzitorii de șerpi nu sînt decît niște oameni foarte sărmani, care rătăcesc prin orașe ca să cîștige un ban. Puțini îi mai bagă în seamă chiar dintre străini. Toată lumea știe că cobrele sînt ușor de domesticit. După zdrențele care acopereau trupurile îmblînzitorilor, după trupurile slabe și fețele lor triste se vedea că zilele acestei profesiuni sînt numărate, că i se apropie sfîrșitul...

Le-am mulțumit călduros îmblînzitorilor de șerpi pentru spectacol și i-am invitat la noi la teatru.

„Brîul de perle al Bombayului". În peșterile elefantului. De la Bombay la Madras

Bombay (vedeți harta) este unul din cele mai mari porturi ale lumii. În el, după cum ni s-a spus, ar putea să încapă flota tuturor statelor marine de pe planeta noastră.

Cheiul Bombayului se întinde pe o distanță de zeci de kilometri. O porțiune din acest chei poartă numele de „Brîul de perle al Bombayului", este cartierul aristocratic al orașului, care îți încîntă ochiul cu frumoasele sale vile albe, hoteluri, restaurante. De pe balcoanele acestor clădiri se deschide o priveliște încîntătoare asupra orașului și a mării.

Străzile Bombayului, ca și străzile altor orașe mari ale Indiei, nu servesc numai pentru circulație — pe stradă se trăiește, se prăjește, se fierbe, se spală rufe, se fac rugăciuni, se joacă domino și ping-pong. În portul Bombay, chiar pe malul mării, se află „Porțile Indiei" — o construcție frumoasă, avînd columne din marmură de diferite culori. Pe portal este săpată inscripția: „Ai încredere în India". Prin aceste vestite porți a pornit într-o zi în larg un vaporaș cu actorii noștri: plecaserăm spre o insulă pentru a vizita renumitele Peșteri ale Elefantului. Ele se numesc astfel deoarece, pe vremuri, deasupra acestor peșteri era săpat în piatră chipul unui elefant. În drum spre insulă am întîlnit mari vapoare de marfă și de pasageri, ancorate sau plutind spre port, purtînd pavilioanele diferitelor națiuni. Cînd ne-am apropiat de insulă și am coborît pe mal, dintr-o pădurice tropicală au răsărit alergînd spre noi, ca într-un vechi roman de aventuri, o ceată de bărbați bruni, pe jumătate goi și copii complet goi. Nu aveau însă nici lănci, nici arcuri cu săgeți otrăvite, ci întindeau doar mîinile strigînd: „Bacșiș! Bacșiș!", ceea ce, în traducere în limba noastră, înseamnă „Dă-mi un ban...".

De la mal pînă la peșteri era un urcuș repede — de aproximativ o jumătate de kilometru pe o scară de lemn. La piciorul scării se aflau o mulțime de tărgi. Oamenii care alergaseră în întîmpinarea noastră se repeziră la ele. Se vede că mulți străini preferau să urce confortabil, stînd tolăniți pe targă. Noi, actorii sovietici, însă nu eram obișnuiți să ne deplasăm în felul acesta și a trebuit să explicăm multă vreme că noi vrem să mergem pe jos. Dar de ce pe jos? Încearcă de explică pentru ce oamenilor care, în decurs de două secole, din generație în generație, i-au cărat în brațe pe „domnii albi"...

În semiîntunericul uriașelor peșteri, unde cu greu pătrundeau razele solare, era liniște. Niște basoreliefuri enorme, de două-trei staturi de om, săpate din monoliți, reprezentînd chipuri de zei sau diferite scene din mitologia indiană antică, au apărut în fața noastră. Zeitățile antice indiene ne priveau pe sub pleoapele întredeschise zîmbindu-ne cu un surîs enigmatic. Treceam din peșteră în peșteră și în fața noastră se desfășurau nunți de zei, dansuri de zei, lupte între zei... Și toate acestea erau săpate în stîncă de maeștri necunoscuți astăzi — sculptori din secolul al VII-lea și al VIII-lea... Deodată, în una din peșterile vecine au răsunat voci, am auzit vorbindu-se rușește. Cine era? Am aflat că erau niște muncitori sovietici care construiau în India un mare combinat metalurgic. Ne-a făcut mare plăcere să întîlnim compatrioți de ai noștri în întunecatele Peșteri ale Elefantului, pe o insulă din Oceanul Indian! Am ieșit din peșteră împreună încruntîndu-ne din cauza soarelui orbitor al Indiei, făcînd schimb de impresii despre țara aceasta și schimb de amintiri din patrie. Spun drept că zeii aceia antici, cu toată măreția și frumusețea lor, și-au pierdut întrucîtva din strălucire și au fost aproape uitați din cauza acestei întîlniri...

De la Haiderabad la Agra. Jungla. O panteră în plin oraș. Tadj-Mahal

Acum noi ne deplasăm din nou către nord, deoarece trebuie să ne oprim pentru două zile în orașul Agra, celebru prin monumentele sale de arhitectură antică. Acolo nu vom da reprezentații, ci ne ducem în calitate de excursioniști, deoarece a fi în India și a nu vedea Tadj-Mahal — mîndria Indiei — este ceva de neconceput.

Așa ne-au spus prietenii noștri indieni.

În zorii zilei am sosit în Agra, orașul palatelor și al mausoleelor din epoca Marilor Mogoli — străvechii cuceritori ai Indiei. Cît timp ne descărcam geamantanele, completam formularele și umblam să căpătăm camere la hotel, au apărut ultimele ziare locale. În vestibul se auzi un strigăt: „Pantera!". Alte cîteva glasuri repetară: „Pantera!".

Nu vă emoționați: pantera nu era în vestibulul hotelului, ci în ziare. Pasămite în ajunul sosirii noastre o panteră din

junglă intrase în oraş, omorîse un student şi rănise pe alţi trei oameni care încercaseră să sară în ajutorul studentului. Neputînd fi prinsă, ea tot mai rătăcea în preajma oraşului. În întîmplarea aceasta nu era nimic neobişnuit pentru un oraş indian situat în apropierea junglei. În timpul călătoriei noastre, citeam deseori ziarele locale, editate în limba engleză, şi pe ultima pagină, la rubrica „Întîmplări", dădeam de anunţuri ca acesta: „500 de rupii pentru un tigru antropofag". Aceasta însemna că în jurul acelui oraş sau sat umblă un tigru care „a prins gust", a gustat din sînge de om şi acum nu mai atacă numai animale, ci şi oameni.

La hotelul „Imperial" am fost din nou instalaţi în nişte camere enorme, înalte de zece metri, unde se învîrteau ventilatoarele şi mirosea a lumînări de santal. Nu mai era însă atît de cald ca la Bombay sau Madras: se simţea nordul.

Tadj-Mahal este un mausoleu din marmură albă, în care a fost înmormîntată Ardjuman, soţia iubită a guvernatorului Şah-Djehan. Va trebui să vă descurcaţi în această străveche poveste familială, copii, deoarece de ea sînt legate prea multe minunate construcţii arhitectonice din oraşul Agra. Prea mare, se vede, a fost dragostea fiorosului Şah-Djehan faţă de soţia sa. Dar nici măiestria arhitectului Ust-Ematom n-a fost mai mică. Frumuseţea mausoleului Tadj-Mahal este cunoscută în lumea întreagă. Mausoleul este aşezat pe malul înalt al rîului Yamun. Noi am văzut Tadj-Mahalul de două ori: la lumina soarelui el străluceşte de parcă ar fi făurit din zahăr curat. Noaptea, la lumina lunii, s-ar putea spune că este minunat: pare atît de diafan şi de fin proporţionat încît îţi face impresia că pluteşte în aer. Ca să-i descrii însă splendoarea este ceva imposibil, şi autorul acestor rînduri este nevoit să renunţe. Cînd ne-am întors din India la Moscova, prietenul meu pictorul m-a întrebat:

— Ei, ce-ai făcut, ai văzut Tadj-Mahal?

— L-am văzut, am răspuns eu.

— Mulţumesc, mi-a spus pictorul.

El nu s-a apucat să mă întrebe despre frumuseţea Tadj-Mahalului. Îşi dădea seama că a descrie frumuseţea acestei clădiri nu este cu putinţă. Şi totuşi cînd, în bătaia razelor lunii, în mijlocul licuricilor care se tîrau prin iarbă şi în sunetul cicladelor, priveam Tadj-Mahalul, în imaginaţia mea a răsărit o altă frumuseţe: modestul turn din Kolomenskoe, din apropierea Moscovei. Şi acela este, de asemenea, un monument străvechi, dar în stilul arhitectonic rusesc. Şi am înţeles că există frumuseţe străină şi frumuseţe naţională. Şi oricît ar fi de minunată frumuseţea străină, cea din patria ta este totuşi mai apropiată, mai dragă. La Kolomenskoe n-ai nevoie să zbori cu TU-104, acolo poţi să ajungi din Moscova doar cu 30 de copeici cu tramvaiul 47. Sper că indienii nu îmi vor lua în nume de rău faptul că în timp ce admiram Tadj-Mahal mi-am amintit de turnul alb din Kolomenskoe: ei înţeleg bine lucrul acesta.

Guvernatorul Şah-Djehan a avut o soartă tristă: cînd a ajuns bătrîn de tot, unul din fiii săi, Aurangzeb, a pus mîna pe putere, iar pe tatăl său l-a închis în palat, fixîndu-i domiciliu forţat. Am vizitat acest palat. El se află destul de departe de Tadj-Mahal, şi totuşi, cînd bătrînul Şah-Djehan ieşea pe terasa de piatră a palatului, el putea să vadă de departe minunatul mausoleu, unde se odihnea iubita sa Ardjuman.

Timp de şapte ani a trăit Şah-Djehan cu domiciliul forţat. Cînd i-a slăbit de tot vederea, el a poruncit ca în peretele din exterior al palatului să fie încrustată o mică oglinjoară rotundă. În această oglinjoară se reflecta Tadj-Mahalul, cu toate turlele şi bazinele sale. Am văzut şi această oglinjoară, şi, într-adevăr, îndepărtatul Tadj-Mahal se reflectă în ea...

Iată ce „poveşti de familie" complicate s-au petrecut pe lume, copii... Dar este timpul să plecăm din „oraşul palatelor şi al mormintelor", din străvechea Agra: India vie a zilelor noastre, spectatorii vii, cu sînge cald, aşteaptă reprezentaţiile noastre la Djaipur!

Veselul oraş Djaipur

Am sosit la Djaipur în ajunul lui „Holi" — sărbătoarea primăverii. De aceea, probabil, Djaipurul ni s-a părut un oraş foarte vesel, plin de viaţă. „Holi" este sărbătoarea naţională a întregii Indii. În aceste zile, toată ţara cîntă, joacă şi se distrează. În magazine şi prăvălii apar din timp numeroase oliţe de lut cu vopsele uscate sau lichide, deoarece, după un obicei, oamenii se vopsesc unii pe alţii. Încă în gară am văzut o procesiune mare care înainta în cîntece şi dansuri. Pe deasupra mulţimii zbura un praf verde, roşu, galben. Era praf de vopsea. Copiii îi „împuşcau" pe trecători din puşcoace umplute cu lichid colorat. Feţele şi hainele oamenilor erau mînjite de acum în toate culorile curcubeului.

În Djaipur am ascultat cîntece vechi şi am văzut dansurile Radjastanului. Cîntăreţii şi dansatorii jucau în costume străvechi. Şi aici am simţit spiritul mîndru al cavalerilor Radjastanului.

Ultimul spectacol pe pămîntul Indiei. Spre Moscova!...

Djaipurul a fost penultimul oraş din turneul nostru prin India. De acolo noi ne-am întors la Delhi, capitala Indiei, de unde, dacă vă amintiţi, ne-am început călătoria. Şi iată ultima noastră reprezentaţie pe pămîntul Indiei.

Pentru ultima oară ni se oferă colane de trandafiri şi se ţin în cinstea noastră cuvîntări mişcătoare de adio. În aceste cuvîntări se repetă de mai multe ori cuvintele „prietenie", „poporul indian", „poporul sovietic", „mai veniţi!".

Da, dorim, desigur, să mai venim o dată în India ca să revedem pe noii noştri prieteni indieni, dar acum, la ultimul spectacol, noi ne gîndim la Moscova...

Şi iată că „vechiul nostru cunoscut", „TU-104", ne aşteaptă pe aerodrom cu aripile de argint întinse larg... Unul după altul dispar în corpul său oamenii noştri, actorii teatrului de păpuşi sovietic. Dar „armata noastră" a sporit: cu noi mai zboară doi papagali inseparabili, „Pasărea sacră Manga", nişte peşti vii din acvariile indiene — daruri de la prietenii noştri. Şi iată că urcă scara şi dispare în „TU-104" şi autorul acestui reportaj, pe care a şi început să-l preocupe întrebarea: cum să descrie el copiilor tot ce a văzut în India?

Au început să huruie motoarele lui „TU—104"... Decolare...

Adio, India, salut Moscova!

Ilustraţii: A. CRISTEA

Ucenicii fotbalului

— GOOOL!... GOOOL!...

Faza a fost rapidă și frumoasă. O centrare de pe dreapta terenului, interul a lăsat mingea să-l depășească, și tînărul centru atacant, venit din urmă, a reluat cu un șut puternic, iar balonul, cu tot plonjonul desperat al portarului, s-a odihnit în plasă.

...Viteză. Acțiuni gîndite. Elan. Voință de luptă. Intr-un cuvînt — fotbal. Iată ce am văzut la antrenamentul echipei de pitici a Uzinelor textile „30 Decembrie" din Arad. Pitici, adică copii între 11 și 14 ani. Elevi și pionieri, în același timp și ucenici ai jocului cu balonul.

În urmă cu cîțiva ani îi puteam întîlni în echipa de pitici U.T.A. pe jucătorii Jenei (astăzi la C.C.A.), Koczka (de la „Rapid"), Igne („Știința"-Timișoara) sau Puiu Vaczi (C.S.A.-Craiova). Cine ar fi spus atunci că micuțul Jenei va face parte cîndva din echipa reprezentativă a țării?! Și totuși „minunea" s-a întîmplat. Pepiniera echipei „bătrînului" Petschovski nu și-a dezmințit renumele!

— Ce poți găsi interesant la o echipă de pitici? m-a întrebat cineva la urcarea în trenul care trebuia să mă ducă la Arad.

Pe teren — la piticii de la U.T.A.

Unde poți cunoaște mai bine o echipă? La meci sau la antrenament! Hai, deci, pe teren, la piticii de la U.T.A.

La intrarea în stadionul unde urma să aibă loc antrenamentul ne-a întîmpinat un grup de copii gălăgioși, strînși în fața unui afiș de pe ușa vestiarului: „Antrenamentul are loc la ora 15".

— A venit toată lumea?

La auzul glasului cunoscut am întors capul. Era antrenorul „puștilor", vechiul internațional Dumitrescu. De cînd nu mai joacă în prima echipă a clubului, renumitul Coco — care nu o dată lăsase tribunele cu respirația oprită la cîte un șut din cele care-i consacraseră numele — se ocupă de „creșterea" piticilor și juniorilor. Experiența vastă a acestui jucător internațional și-a arătat roadele: în ultimii doi ani, juniorii de la U.T.A. au cucerit, de două ori la rînd, titlul de campion al țării, iar piticii s-au clasat pe locul al doilea în campionatul orașului. Trebuie să fiți de acord că aceste două lucruri sînt dovezi sigure ale „creșterii" piticilor și juniorilor, nu?

Tinerii jucători au la dispoziție terenuri gazonate, vestiare, băi, dușuri, echipament sportiv, bocanci cu crampoane, mingi. Să tot joci fotbal!

Să nu credeți însă că antrenamentul unei echipe de pitici este mai simplu decît al unei echipe de „bătrîni". Pe lîngă exercițiile de gimnastică și de condiție fizică generală, care, iarna, se desfășoară cu regularitate în săli special amenajate, piticii fac exerciții menite să le desăvîrșească măiestria în controlul balonului atît cu piciorul cît și cu capul. Nici antrenamentul specific portarului nu este lăsat la o parte. Plonjoanele desperate ale tînărului apărător, care caută să rețină mingile aruncate de antrenor spre diferitele colțuri ale suprafeței marcate de barele albe, trezesc un zîmbet de mulțumire pe figura încă tînără a maestrului Dumitrescu: „Puștiul a mai învățat cîte ceva!"

Fiecare antrenament se termină cu un joc la două porți. Aici antrenorul urmărește cu atenție aplicarea concretă a învățămintelor predate în cursul exercițiilor separate, îndreptînd greșelile pe loc.

Uneori au loc și analize teoretice ale jocului de fotbal. Adunați în jurul unei platforme de placaj verde, pe care terenul de joc este trasat cu linii albe, jucătorii urmăresc schemele tactice marcate prin poziția unor figuri albe și roșii cu numere pe ele.

ARTA balului

de PICKER SEVERIN

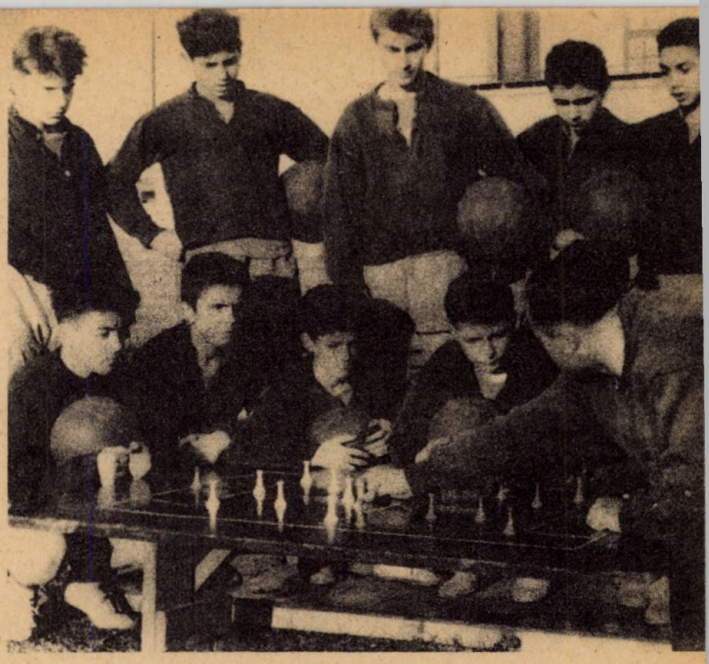

— ... Pe teren, fiecare jucător își are sectorul său de acțiune. În sectorul său, el trebuie să marcheze cu strictețe pe adversar, chiar dacă acesta nu este jucătorul direct pe care trebuie să-l „țină"...

Glasul domol al antrenorului continuă să redea faze de joc. Elevii sînt numai ochi și urechi. Iar eu parcă văd pe platforma verde un joc adevărat, cu stoperi, extreme și portari, cu faze de poartă și goluri. Imaginația își ia zborul...

Îi văd pe elevii Bugarin, Măcinic, Nicolovici, Hedeșan, Burtea, pe pionierii Farkaș, Axente, Gligor, Steiner, Tăpălagă, Groza deveniți jucători formați, reprezentanți ai cîte unui club sportiv fruntaș. La fel ca Jenei, Kocza sau Igna, ei joacă cu elan și voință pentru a apăra cu cinste culorile dragi. Cine știe? Poate că numele acestea vor fi cîndva celebre...

În echipa de pitici U.T.A. există și un personaj nou, neobișnuit pentru o echipă din trecutul nu prea îndepărtat. Este tovarășul Vasile Puf, responsabilul echipelor de pitici și juniori din partea organizației U.T.M. La antrenamente și jocuri oficiale, el este prezent alături de prietenii și tovarășii săi. Misiunea sa este aceea de a colabora cu antrenorul la desăvîrșirea educației comuniste a tinerilor jucători.

Nu-i de ajuns să fii maestru al balonului...

S-ar putea spune că pe tovarășul Vasile cel mai bine îl cunoaște pionierul Mircea Axente, din anul I al Școlii profesionale metalurgice din Arad. Cu cîtva timp în urmă, Axente începuse să lipsească des de la școală. Motive — o mie!... Ba că nu era pregătit pentru lecție, ba că s-a sculat tîrziu... Și tot mai des Axente nu venea la cursuri. Sezisat de profesor, antrenorul s-a deplasat împreună cu tovarășul Vasile la școală. Aici au aflat că situația tînărului jucător nu era prea strălucită. A avut loc o discuție nu prea lungă, dar cu o concluzie care l-a lămurit pe Axente:

— Nu înveți — nu joci fotbal! i-a spus supărat maestrul Dumitrescu. Un jucător de fotbal nu poate fi un incult, un terchea-berchea incapabil să-și aibă un rost între oamenii cumsecade. Asta-i...

Tovarășul Vasile a intervenit și el. I-a arătat roadele învățăturii, i-a adus ca exemplu pe tovarășii săi, pe jucătorii mai mari din prima echipă a clubului, pe veșnic tînărul Petschovski, atît de îndrăgit de toți.

Lui Mircea i-a fost rușine. Din vorbele celor mai mari decît el a simțit că a greșit. Și n-a întîrziat să-și repare greșeala. A devenit un elev silitor și harnic, ceea ce, i s-a spus, nu-i încă de ajuns!... Jocul de fotbal, sarcinile sportivului de tip nou i-au cerut aceasta.

Conștiința nouă, specifică tineretului nostru, se face simțită în toate domeniile activității piticilor de la U.T.A. Să exemplificăm concret. La unul din meciurile de campionat, antrenorul Dumitrescu lipsea — plecase cu echipa divizionară în deplasare. Adversarii piticilor erau cei de la C.F.R. — Arad! Jocul se desfășura vioi, cu multe faze frumoase și... goluri multe în poarta celor de la U.T.A. (!) Rezultatul direct nu este scopul principal al unui asemenea joc. Dar nici onoarea echipei și comportarea jucătorilor nu trebuiau lăsate la o parte... În pauză s-a organizat o adevărată ședință de critică. Bubulici, portarul, a fost criticat ca vinovat principal al eșecului. S-a pomenit despre „neseriozitate", „atitudine de vedetă" și altele. Iată cum acești copii de vîrsta voastră știu să privească lucrurile cu seriozitatea celor mari atunci cînd onoarea clubului lor e în joc.

... Fără să vreau, îmi aduc din nou aminte de întrebarea cetățeanului din Gara de Nord: „Ce poți găsi interesant la o echipă de pitici?" Răspunsul, poate, l-au dat rîndurile de față.

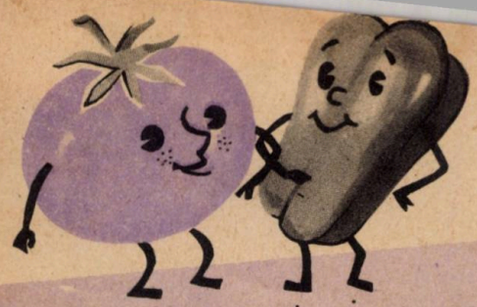

PRIMĂVARA în GRĂDINĂ

Încercați și voi

Cartofii și pătlăgelele roșii sînt plante destul de înrudite. Prin altoire putem să obținem pe aceeași plantă tuberculi de cartofi sub pămînt și roșii pe tulpină, la suprafață. Pentru aceasta se aleg răsadurile de roșii puternice, bine îngrijite. Cînd tulpina cartofului atinge grosimea unui creion, se alege din răsadul de pătlăgele roșii o plantă de aceeași grosime și se altoiește pe tulpina de cartofi. Fiind vorba de tulpini ierboase, se cere multă atenție la altoit. Așadar, folosiți un cuțit foarte ascuțit, aveți grijă ca cele două despicături să se facă oblic și să le introduceți una în alta pînă ce tăieturile sînt strînse unite, fixe; ungeți apoi cu clei pomicol și bandajați cu o fașă de tifon. Aveți grijă ca cele două tulpini să le bandajați în întregime ca să se mențină în poziție verticală (se recomandă a fi sprijinite de bețișoare subțiri). Planta se leagă de un tutore și se acoperă cu un pahar, pentru a feri tulpina de uscăciune. După o săptămînă, cele două tulpini încep să crească laolaltă. Se scoate atunci paharul și se desface bandajul. Apoi urmează îngrijirea ce se dă în mod obișnuit cartofilor și roșiilor. La roșii se distrug cu grijă toți lăstarii noi de la subsuoara frunzelor, cît și de pe tulpina de jos, pentru a opri creșterea. E bine să rămînă un număr mic de fructe; acestea însă vor crește mari. Înfățișarea unei astfel de plante este neobișnuită. Tuberculi de cartofi pe rădăcini, roșii coapte pe tulpină. Încercați și voi pe lotul școlar să obțineți astfel de recolte.

Pentru cei ce lucrează în pepinieră

În pepiniera școlii, sămînța care ați pus-o a prins. După ce au apărut 2—3 frunzulițe, răsadul trebuie numaidecît repicat. Asta înseamnă să rupeți rădăcina, s-o scurtați la o treime din lungimea ei și s-o răsădiți. Aveți grijă să puneți răsadurile în rînduri la distanță de 8—10 cm și, timp de 2—3 zile după transplantare, să le stropiți și să le apărați de soarele prea arzător. Răsadurile cer o îngrijire foarte atentă. Buruienile trebuie plivite la timp, afînîndu-se pămîntul și îngrășîndu-l. (Folosiți bălegar amestecat cu apă într-o proporție de 1/10.)

Dacă îngrijim bine pepiniera, vom avea puieți de bună calitate, care, altoiți, vor da rod bogat.

O grădină de flori

Cîteva straturi de flori în fața casei în care locuiești sau în fața școlii sînt o adevărată bucurie: îți încîntă ochiul, te înveselesc.

Iată acum cîteva sfaturi pentru grădinițele voastre de flori.

Sădiți florile începînd din centrul rondului spre margine. În centru puneți plantele cele mai înalte. Apoi, ca în pătrate de șah, puneți plantele mai joase, și la margine cele foarte scunde. Un bun grădinar ține seamă și de îmbinarea armonioasă a culorilor. Dacă puneți pansele liliachii, combinați-le cu cele de culoare galben-aurie. Cele mai izbutite combinații în grădină sînt: roșu cu albastru-verzui; portocaliu cu albastru; galben cu albastru; galben-verzui cu violet.

Flori de pădure

Amenajați-vă un strat cu flori de pădure. Răsadurile le găsiți ușor. Porniți în pădure sau în lunca învecinată și scoateți cu o lopățică răsaduri de mărgăritare, irișI, stînjenei, nu-măuita. Nu scuturați pămîntul de pe rădăcină, ci înveliți rădăcinile în cîrpe umede, apoi puneți plantele într-un coș pe care să-l acoperiți cu ziare. De cum ați ajuns acasă, sădiți-le îndată în grădină. Să știți însă că nu orice floare de pădure se prinde ușor în grădină. Trebuie să avem grijă să-i creăm condiții de lumină și umezeală asemănătoare cu locul de unde am luat-o.

Cîntec de primăvară

Vezi, păsări călătoare-n slăvi apar
Și-acoperă cu stoluri albe, țara,
Iar streșinile caselor tresar...

— Ce se întîmplă?
— Vine primăvara!

Adorm, sub brazde, boabele de grîu
Și-un vis de aur a visat secara;
Iar sălciile se-oglindesc în rîu.

— Ce se întîmplă?
— Vine primăvara!

Cu liniște, în pragul casei noi,
Ne-ntîmpină, acum albastră, seara
Și-ntîrziem la joacă, amîndoi...

— Ce se întîmplă?
— Vine primăvara!

GHEORGHE TOMOZEI

„ÎNTÎMPLĂRI CU... MĂRȚIȘOARE"

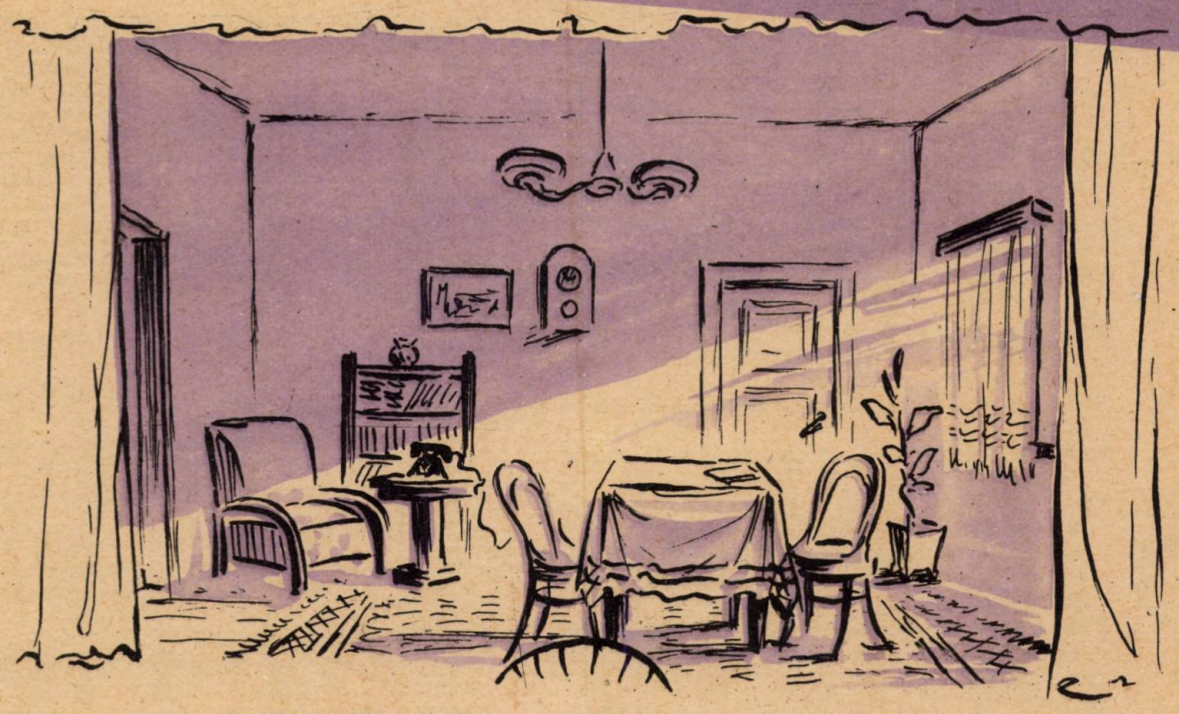

Scenetă de
OCTAV PANCU-IAȘI
Ilustrații: RAISA IUSEIN

O cameră obișnuită. Două uși: una în stînga și una în fund. În mijloc—o masă cu cîteva scaune. Într-un colț — o etajeră cu cărți. În fața etajerei — un fotoliu și o măsuță pe care se află un telefon. Pe peretele din fund, ținînd tovărășie unei vesele acuarele — o pendulă.

La ridicarea cortinei, în scenă e lumina unei după amiezi de primăvară. Pe unul din cele două sau trei scaune din jurul mesei stă Mircea, un băiat de 12 ani, și răsfoiește o carte.

VAL *(deschizînd ușa din stînga cu un gest larg și rămînînd o clipă în cadrul ei):* Iată-mă! *(își scoate basca și înaintează cîțiva pași spre Mircea)* Mă cheamă Val și sînt punctual! Val de la Valentin și punctual de la tata, mecanic pe locomotivă! *(pendula bate de patru ori)* Patru fix! Am intrat cu exactitate în stație!

MIRCEA: Îmi pare bine de cunoștință... Mă cheamă Mircea!

VAL: Cel bătrîn?

MIRCEA: Nu. Cel tînăr!

VAL: Încîntat. *(îl măsoară din cap pînă în picioare)* Dar parcă vă știu de undeva...

MIRCEA: Tot ce se poate. Stăm pe aceeași stradă și sîntem colegi de bancă începînd de la grădiniță și pînă acum, în clasa a șasea...

VAL *(se bate peste frunte):* Extraordinar! Ce memorie aveți!

MIRCEA *(cu alt ton):* Gata, Val... Te-am chemat pentru ceva serios...

VAL *(dezbrăcîndu-și paltonul):* S-a înțeles: scoate șahul! Dar să știi că mai mult de trei partide nu fac...

MIRCEA: Eu nu fac nici una.

VAL: Atunci?

MIRCEA *(arătîndu-i scaunul din fața lui):* Ia loc... Știi, azi sîntem în 7 martie.

VAL: Iar mîine va fi în 8 martie.

MIRCEA: Întocmai. Te-am chemat să mergi cu mine să cumpăr mărțișoare.

VAL: S-a înțeles! Merg... Și pentru cine vrei să iei mărțișoare?

MIRCEA: Pentru mama și pentru vecinele și colegele noastre: Geta, Ioana și Marga. Tovarășelor profesoare, așa cum ne-am înțeles, le dăruim cîte un buchet de flori din partea clasei... Deci patru mărțișoare!

VAL *(deodată):* Mircea, știi ce? Tot n-am ce face. Dă-mi banii că mă duc eu să-ți cumpăr mărțișoarele. Știi că mă pricep. Anul trecut ai luat exact ce am luat și eu... Pînă termini tu problema sînt înapoi. Ce spui?

MIRCEA: Știu și eu!? Aș vrea...

VAL: Hai, nu te mai codi. Pierdem vremea...

MIRCEA: Ia banii, sînt în buzunarul de la palton, în antreu... Dar...

VAL: Nici un „dar". Într-o jumătate de oră sînt înapoi... *(iese)*

MIRCEA *(rămînînd singur, deschide cartea, citește un timp, oftează, nu se hotărăște să înceapă să rezolve problema. Privește spre pendulă):* M-a luat repede și... și uite că acuma îmi pare rău că l-am lăsat să plece singur. Mă duc după el. *(se ridică și iese)*

Cortina cade. În sală însă nu se aprinde lumina. Peste cîteva clipe se aude zgomot de stradă — claxoane de mașini, huruit de tramvaie. Un vînzător stă lîngă o inimă uriașă de carton sprijinită pe un trepied și înțesată cu mărțișoare. Val tocmai bagă plicul cu mărțișoare într-un buzunar și iese prin dreapta.

VÎNZĂTORUL: Mărțișoare! Mărțișoare! *(către un tînăr)* Ați ales?

TÎNĂRUL: Încă nu!

MIRCEA *(intră grăbit și se îndreaptă spre vînzător. Îl caută din ochi pe Val. Adresîndu-se vînzătorului):* Dacă nu vă supărați...

VÎNZĂTORUL: O clipă, băiete. *(către tînăr)* Poate vă place acest pepene în miniatură?

TÎNĂRUL: A, nu! Caut un mărţişor pentru sora mea. Pepenele ăsta i-ar putea deştepta amintiri neplăcute. Cînd eram mici ne certam întotdeauna la ultima felie de pepene şi de obicei cîştigam eu.

MIRCEA *(vînzătorului)*: Dacă nu vă supăraţi... N-a fost pe aici adineauri un băiat care a cumpărat patru mărţişoare?

VÎNZĂTORUL: Da, da. A fost, a cumpărat şi a plecat.

MIRCEA: Mulţumesc... *(face cîţiva paşi, se opreşte şi se uită la tînăr, apoi iese)* Zgomotul străzii se pierde treptat. *La ridicarea cortinei, sîntem din nou în camera lui Mircea. În fotoliu stă Val. Mircea intră ca o furtună prin stînga.*

VAL *(ridicîndu-se)*: Unde-mi umbli? N-ai spus că rămîi să-ţi faci problema? Te-aştept de...

MIRCEA: Aici erai? Am ieşit imediat după tine. Pe stradă nu te-am găsit, la mărţişoare nu te-am găsit...

VAL: Am mai trecut şi pe la librărie să-mi iau un caiet.

MIRCEA *(nerăbdător)*: Şi mărţişoarele unde-s? Arată-mi-le!

VAL *(ascunzînd la spate pachetelul cu mărţişoare)*: Stai, stai, nu te grăbi. Ţi le-arăt pe rînd... *(despachetînd)* Să nu spui că n-am gust. Sînt o frumuseţe... Hm, ce zici de coşarul ăsta? Să i-l dai mamei tale!

MIRCEA: E, într-adevăr, frumos... dar... *(s-a posomorît)*

VAL: Dar ce?

MIRCEA: N-o să i-l dau mamei. S-ar putea să-i amintească ceva nu tocmai plăcut. Coşar... sobă... foc... lemne de foc... Nu i-am mai adus lemne din magazie cam de multişor... Ştii, n-aş vrea să-şi amintească de asta chiar de 8 Martie. O să dăruiesc coşarul Getei... Altul!

VAL *(căutînd în pachetel)*: Altul... altul... S-a găsit! Vioara! Hm, ce zici de vioara asta? Dă-i-o mamei. O să-i placă mult.

MIRCEA: Da, o să-i placă, numai că... Lucia, vară-mea, cîntă la vioară. Acum cîteva zile ne-am certat... Mi-au scăpat cîteva vorbe... cum să-ţi spun? Şi mama m-a trimis să-mi cer scuze, dar nu m-am dus. Dacă vede vioara, mama îşi aminteşte precis...

VAL: Iar s-a înţeles: n-ai vrea ca tocmai de 8 Martie...

MIRCEA: Da. O să-i dau Ioanei vioara.

VAL: Iar pentru mama ta — altul. *(caută)* Acest micuţ glob pămîntesc. Hai? Ce spui? Ştiu să aleg, nu?

MIRCEA *(entuziast)*: E foarte, foarte drăguţ. Ia te uită: i-au pictat pînă şi insula Madagascar! O să-i placă mamei... *(deodată, dezumflat)* Adică nu... Nu se poate... globul o să-l dăruiesc Margăi...

VAL: S-a înţeles! O altă verişoară de-a ta are un glob. Tu, politicos cum eşti, ai înjurat-o şi...

MIRCEA: Prostii! Globul o să-i amintească mamei de caietul meu de geografie...

VAL: Care caiet de geografie? Ruptura aia ai botezat-o „caiet de geografie"?

MIRCEA: Mama mi-a luat alt caiet, dar trebuia să mă apuc să-mi fac din nou toate hărţile şi încă nu m-am apucat. N-aş vrea ca tocmai de 8 Martie...

VAL: S-a înţeles! Îi dai globul Margăi, iar mamei tale... Adică ştiu eu? Ia spune: ai legat de curînd vreo tinichea de coada unei pisici?

MIRCEA: Nu.

VAL: Ai tuns mustăţile vreunui motan?

MIRCEA: Nu...

VAL: Ai miorlăit vreodată la miezul nopţii şi ai trezit toată casa?

MIRCEA: Nu. Dar ce doreşti?

VAL *(scoate ultimul mărţişor)*: Uite pisicuţa asta!... Ultimul mărţişor... Doresc să i-o poţi da fără teamă mamei tale. Să nu-i amintească nimic neplăcut! Asta doresc! Şi acuma fă-ţi problema. Eu mă aşez aici *(se prăbuşeşte în fotoliu)* şi citesc ceva pînă termini. Pe urmă jucăm şah! Hai, dă-i drumul. *(ia o carte şi începe să citească) Mircea se aşază la masă şi se apucă să rezolve problema. După un timp se aud bătăi în uşă.*

MIRCEA *(fără să ridice capul)*: Intră!

IOANA *(o fată de 12 ani, în şorţ de şcoală, intră prin uşa din stînga)*: Bună seara, Mircea...

MIRCEA: Bună seara, Ioana...

IOANA: Am venit să te rog să-mi împrumuţi o gumă... Am nevoie să...

MIRCEA *(arătînd cu capul)*: E în penarul meu, pe masă... *(continuă să scrie)*

IOANA *(apropiindu-se de masă, vede mărţişoarele)*: Vai, ce mărţişoare frumoase! Cui le dai, Mircea?

MIRCEA: Unul e chiar pentru tine. Ţi-l dau mîine, de 8 Martie.

IOANA: Da? *(bucuroasă)* Atunci pisicuţa să mi-o dai. Te rog... Seamănă cu Muţunica mea de acasă... Ce mică e şi ce speriată se uită! Nu-i aşa, Mircea, că-mi dai mie pisicuţa?

MIRCEA: Eu... *(bîlbîindu-se)* eu... mă gîndeam să-ţi dau altceva... Dar dacă... dar dacă tu vrei neapărat... Sigur... De ce să nu ţi-o dau?

IOANA: Mulţumesc, Mircea... O aştept! Uite, ţi-am luat guma... La revedere! *(iese)*

VAL *(care abia acum ridică ochii de pe carte, imitîndu-l pe Mircea)*: „Dacă vrei tu neapărat... Sigur... De ce să nu ţi-o dau?" S-a înţeles: eşti pierdut!

MIRCEA: De loc. O să-i dăruiesc mamei coşarul.

VAL: Coşarul? Păi nu spuneai că... sobă... foc... lemne de foc... Ce te faci cu amintirea neplăcută?

MIRCEA *(se gîndeşte puţin)*: Există o soluţie!

VAL: Care?

MIRCEA: O să vezi. Aşteaptă-mă puţin! *(iese alergînd prin stînga)*

VAL *(strigîndu-l)*: Hei, unde te duci? *(Mircea nu-i mai răspunde. Val dă din umeri şi reia lectura)*

GETA *(tot de 12 ani, în rochie de casă şi papuci, bagă capul pe uşă)*: Mircea nu-i acasă?

VAL *(ridicîndu-se)*: Geta! Tu erai? Bună seara! Mircea a ieşit chiar în clipa asta. S-a dus nu ştiu unde... Dar intră... intră...

GETA *(intrînd)*: Am venit să-i aduc acuarelele... *(pune pe masă o cutie neagră de tablă)* A! A cumpărat mărţişoare! Ce drăguţe sînt!

VAL: Eu le-am ales... Am gust, nu-i aşa?

MIRCEA *(intră împingînd uşa cu piciorul. Braţele îi sînt încărcate cu lemne)*: Vezi că există soluţie, Val? Vezi că există? *(pe Geta nici n-a văzut-o. Împinge uşa din fund şi iese pe acolo)*

GETA: Harnic a mai devenit Mircea...

VAL: Era şi timpul!...

Prin uşa din fund, întredeschisă, se aude glasul lui Mircea: „Mămico, să-ţi mai aduc un braţ?". Vocea mamei: „Bravo... Pentru azi mi-e destul"... Mircea: „Totuşi, mai tîrziu, o să-ţi mai aduc un braţ... Să fie..." Mircea revine în cameră.

GETA *(către Mircea)*: Ţi-am adus acuarelele şi... şi te rog să nu te superi...

MIRCEA: De ce să mă supăr? Ce mi-ai făcut?

GETA: Am fost curioasă. M-am uitat la mărţişoarele tale şi...

MIRCEA: Păi unul din ele e chiar pentru tine. Ţi-l dau mîine, de 8 Martie.

GETA: Mulțumesc, ești foarte atent... Coșarul mi-l dai, nu-i așa? Am avut unul anul trecut și l-am pierdut. Parcă mi-ai fi ghicit gîndurile!

MIRCEA *(încurcat):* Da... desigur... ți le-am ghicit... Dacă vrei tu coșarul...

GETA: Mă mai întrebi?! Abia aștept să mi-l dai... La revedere, băieți! La revedere, coșarule! Pe mîine! *(iese)*

VAL: Asta-i bună! Tocmai cînd ai găsit soluția ca să-i poți dărui mamei coșarul... Acum ce te faci?

MIRCEA: O să-i dăruiesc mamei vioara!

VAL: Vioara? Păi nu spuneai că te-ai certat cu vara ta, Lucia...

MIRCEA: Există totuși o soluție! Există! *(se duce la telefon, formează un număr)* Lucia?... Eu sînt, Mircea... Îți telefonez ca să-ți cer scuze pentru purtarea mea de ieri. Îmi pare rău. Aveai dreptate să te superi. Îți făgăduiesc că altă dată n-o să se mai întîmple... De fapt, o să trec mîine pe la tine. Pînă mîine gîndește-te și, te rog, cînd o să vin întinde-mi mîna și spune-mi că nu mai ești supărată... Îți mulțumesc. La revedere! *(închide)*

VAL: Într-adevăr, există soluție! Bravo! *(bătăi în ușă)*

MIRCEA: Da!

MARGA *(de aceeași vîrstă cu Geta și Ioana; intră supărată, fără să dea bună seara):* Mircea, am venit să-ți spun că ești un urîcios. *(îl vede pe Val)* Foarte bine că e și Val aici ca să audă și el...

MIRCEA: Dar ce s-a întîmplat?

MARGA: Te faci că nu știi! Trei prietene ai în bloc, dar tu ai pregătit mărțișoare numai pentru două. Pe mine m-ai uitat. Am fost pe la Geta și pe la Ioana și mi-au spus că pentru ele...

MIRCEA: Dar nu te-am uitat nici pe tine! Cum îți închipui? *(o apucă de mînă și o trage spre masă)* Uite! Pisicuța e pentru Ioana... coșarul pentru Geta...

MARGA *(veselă):* Și vioara pentru mine! E minunată! Minunată! Mulțumesc, mulțumesc, Mircea... Știam eu că ești un prieten bun... Mă duc să le spun fetelor *(fuge)*

VAL: Stai, Marga. Vin și eu. Am la tine „Copiii căpitanului Grant". Vin să-mi dai cartea! *(iese și el)*

MIRCEA *(rămas singur se așază la masă, scrie. După un minut sună telefonul. Mircea se ridică, ia receptorul):* Da... Cum, tu ești Val? Și ce dorești? Să vin la Marga? Nu, nu pot. După ce termin problema? Și după ce termin problema am treabă. Mă apuc să-mi fac hărțile pe caietul cel nou... Da, îi dăruiesc mamei globul... Bine, coboară tu, ia-ți basca și ne vedem mîine la școală. Am treabă. *(închide și se așază la masă. După o vreme intră Val)*

VAL: Iată-mă! Mă cheamă Val. Val de la Valentin și punctual de la... *(se îndreaptă spre fotoliul pe marginea căruia se găsește basca)*

MIRCEA *(fără să ridice ochii de pe carte):* Îmi pare bine... Mircea!

VAL: Cel bătrîn?

MIRCEA: Nu. Cel tînăr...

VAL: Cel tînăr și... gata să întîmpine 8 Martie. Îți faci hărțile? Îi dăruiești mamei tale globul?

MIRCEA: Caietul îl fac, dar în ultima clipă mi-am schimbat gîndul. Globul o să i-l duc mîine Luciei.

VAL: Și mamei?

MIRCEA: Mai am bani. Cînd ieșim mîine de la școală mergem împreună să-i cumpărăm mamei unul mai deosebit, un model frumos. Indiferent ce va reprezenta, frumos să fie. Atît. Pentru rest...

VAL: S-a înțeles! Există soluție!

CORTINA

PÎINIȘOARA ALBĂ

(Urmare din pag. 2)

Da, da, e semnalul lui. Mă cheamă la „duel". Săracul „mușchetar", ce caraghios e! Trebuie să vorbesc serios cu el. Cît o s-o mai ducă așa... S-a făcut ditamai găliganul și încă nu i-a venit mintea la cap. O să vorbesc și cu instructorul. Aha, mi-a zvîrlit peste gard „avertismentul". Mă așteptam... Ce să-l mai citesc. Știu ce scrie în el. Știu și cîte greșeli de ortografie cuprinde: *„Lașule!!! Fincă na-i răspuns la provocarea mea să ne duelăm, ve-i fii pedepsit după legia mușchetarilor. Dac-ăm faci compunerea la Romînă te ert"*. Du-te, Mihalceo. N-am timp de tine acum. O să stau eu de vorbă cu tine, dar nu ca mușchetar; ca pionier. Numai că nu acum. Știi tu ce-i acuma în inima mea? Poate ție, Mihalceo, îți vine să rîzi, ca întotdeauna cînd îți vorbesc despre lucruri serioase. De data asta îți dau dreptate. Ce poți tu să înțelegi din întîmplarea asta cu o pîinișoară albă? Ea are un înțeles numai pentru mine. Știi, țin minte — povestea frate-meu cel mare — că nici atunci cînd era departe, militar, mama n-a uitat vreodată, de ziua ei, să pună pe masă, alături de celelalte pîinișoare, pe aceea care-i era închinată lui. Și mie, astăzi...

M-am desprins din apele tulburi ale somnului cu impresia ciudată că ierburile din jurul meu miros a pîine proaspătă. Am rămas nemișcat, de teamă să nu tulbur adierea aceea blîndă și bine mirositoare. Și iată că dintr-o dată deslușesc în mine o mie de glasuri care-mi strigă: „Mama e aici, lîngă tine". Atît sînt de încredințat, că nici măcar nu tresar cînd îi simt palma mică și aspră întîrziindu-mi pe frunte, cu gestul acela grijuliu pe care-l cunosc din fragedă pruncie. Știu bine și întrebările pe care mi le pune acum, în gînd: „Cum te simți? Îmi pari cam schimbat. Nu cumva ai febră?"

„Mă simt bine, mamă".

Dialogul nostru tăcut s-a încheiat aici. Mama s-a ridicat și s-a îndepărtat repede pe cărăruia dintre lilieci. N-am strigat-o. Bucuria mea nu avea nevoie de cuvinte. Căci ceea ce era mai de seamă înțelesesem și fără ele: mama nu mă alungase din inima ei. Uite, acum mă și mir că am putut gîndi măcar o clipă una ca asta. Doar totul e atît de limpede, de lesne de înțeles. Mama m-a pedepsit aspru, după cum meritam: nu mi-a dăruit pîinișoara. Dar pîinișoara există, așa cum există și dragostea mamei pentru mine. Și mama îmi păstrează pîinișoara. Trebuie doar să dovedesc că o merit și ea va fi a mea.

Ce ademenitor stăruie în aer — sau poate numai așa mi se pare mie — chiar și acum, după ce pașii mamei nu se mai aud, mirosul acela blînd al pîinișoarei ascunse în buzunarul rochiei ei. Uite, abia acum îmi dau seama că mi-e o foame...

În sufragerie e liniște. Masa e strînsă de mult. La bucătărie sora-mea spală vasele, lălăind același cîntec plicticos. Dacă intru, o să mă întrebe cum a fost, și pînă seara, cînd o să merg eu singur la tata să-i spun tot, sînt hotărît să nu răspund la nici o întrebare.

...Stau într-un fotoliu, învăț la botanică (pentru corigență!) și mă gîndesc cu optimism la pîinișoara albă...

Policioară-dulap

Această mică policioară-dulap se prinde în perete. Scîndura basculantă formează o masă de scris și în același timp servește drept ușă care închide policioara. În interior se găsesc șase compartimente în care poți rîndui cărți, caiete, albume, creioane. Pe polița de sus, de deasupra, poți pune cărți.

Întregul dulap se lucrează din scînduri; numai măsuța basculantă se face din două foi de placaj, fixate pe o ramă din șipci. Observați că la deschidere, măsuța se proptește și pătrunde sub polița inferioară. Pentru că masa are de suportat unele greutăți, ea trebuie prinsă cu susținătoare speciale (desenul din stînga) sau pur și simplu cu curele.

Iată acum dimensiunile de bază ale policioarei.

2 scînduri verticale 210 × 15 × 710;
1 scîndură superioară 125 × 15 × 500;
1 scîndură inferioară 135 × 12 × 500;
2 scînduri pentru intervale 130 × 12 × 500;
1 scîndură pentru peretele despărțitor 130 × 12 × 190;
2 scînduri pentru pereți despărțitori 135 × 12 × 160;
2 foi de placaj 135 × 3 × 600;
2 șipci 20 × 15 × 600
2 șipci 20 × 15 × 458.

Toate dimensiunile sînt date în milimetri. Scîndurile se dau la rindea înainte de montare.

Un cuier pentru... pantofi

Jos, sub cuierul unde vă atîrnați paltoanele, fixați de perete un „cuier" pentru pantofi. (desen) Se taie dintr-o scîndură nu prea groasă. Pantofii vor sta astfel în ordine și se vor usca bine.

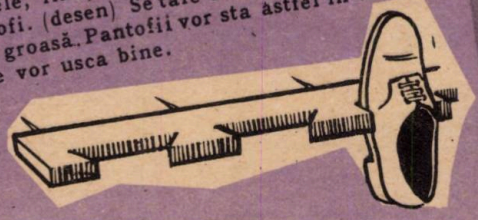

Un mic căruciorel simplu

O căldare cu apă cîntărește aproximativ 12 kg, dar dacă o prindeți de un cărucior, cum se vede în desen, va deveni dintr-o dată „mai ușoară" de trei-patru ori. Căruciorul este atît de simplu de făcut încît nici n-avem ce explica aici, iar în casă el ne poate fi oricînd de folos.

Uscător de rufe

Mama va fi foarte mulțumită dacă îi veți face în bucătărie un asemenea uscător pentru rufe.

Pe o ramă de lemn se întind cîteva rînduri de frînghii. Se fixează apoi de tavan doi scripeți cu ajutorul unor șuruburi pentru lemn, peste care se trece o frînghie. Rama se prinde „de scripeți", așa cum se vede în desen. Cînd vrei să întinzi rufele, tragi scripetele. și rama se lasă în jos. Se ridică apoi, și rufele rămîn sus de se usucă fără a deranja pe cineva.

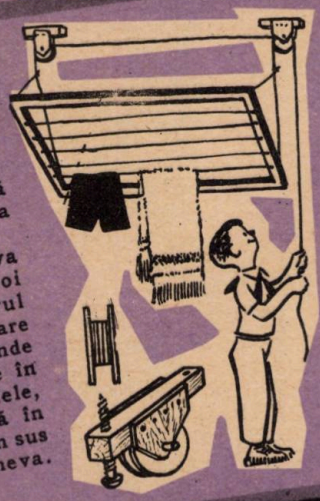

O mică invenție

Cel care are de dus lemne va aprecia pe loc această mică invenție. Sigur că așa e mai ușor și mai comod să duci o greutate.

O SEARĂ CU OASPEȚI NEOBIȘNUIȚI

(Urmare din pag. 17)

— Ei, pentru că mă gîndesc la Lila, la grijile și necazurile mamei sale bolnave.

Poate că și Lila stă, acum, și se gîndește la fapta ei și-i pare rău, vorbi din nou aviatorul.

— Uite, de asta nu pot să mă duc s-o spun. Da ' de ce o fi așa, tovarășe Grigore?

— Fiindcă omul are sentimente, și un om curajos, puternic este și mărinimos, se gîndește și la alții, dacă aceștia-i sînt tovarăși. Cînd nu-i vorba de tovarăși e cu totul altceva. Îți aduci aminte că atunci cînd a fost să-l dai pe mîna milițienilor pe hoțomanul de Vasile n-ai stat nici un moment pe gînduri?

— Păi, n-am stat pe gînduri fiindcă era vorba de un ticălos, de un netrebnic..

— Îmi pare rău, Andrei, dar acum e tîrziu și trebuie să mă duc. Peste cîteva minute pleacă avionul!... Gîndește-te bine și hotărăște-te...

— E timpul să plecăm și noi, vorbiră Don Quijote și D'Artagnan. Și în aceeași clipă se făcură nevăzuți.

În încăpere rămaseră numai Andrei și bufnița împăiată.

— Nu te necăji, băiețaș. Tot ce-au spus oamenii ăștia nu face nici două parale. Astea-s bune numai în cărți... În viață trebuie să te gîndești mai întîi la tine și-apoi la alții, altfel rămîi de căruță.

— Ajunge cu trăncănelile tale, bufniță nesuferită, se supără băiatul și, înhățînd pasărea, o aruncă pe fereastră afară. Corpul negru al bufniței se rostogoli în noapte, dispărînd în beznă.

Și Andrei adormi.

În loc de încheiere

Toată întîmplarea care v-am povestit-o a avut un sfîrșit. În cele din urmă, Andrei s-a hotărît. Nu vă spunem deocamdată cum și în ce fel. În numărul viitor veți afla. Pe voi, dragi cititori, vă rugăm să ne scrieți cum ați fi procedat în locul lui Andrei. Ce părere aveți despre sfaturile care i le-au dat oaspeții neobișnuiți din seara aceea.

(Adaptare după revista sovietică „PIONER")

Unul care se inspiră... din palmă

umor

S-A SUPĂRAT...

— De ce nu înveți, Ionescule? De cite ori copiez de la tine tot nota 3 capăt...

MUNȚI ÎN R. P. R.

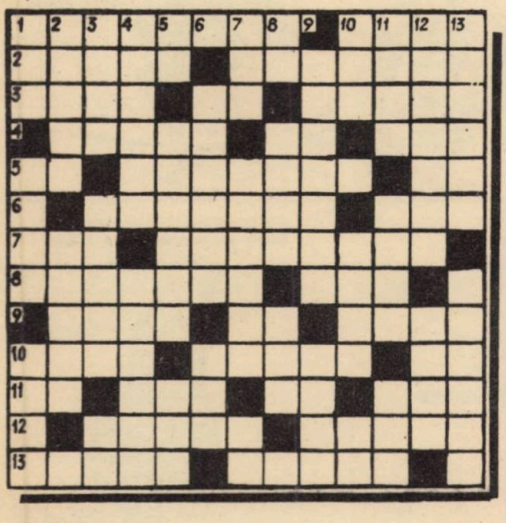

ORIZONTAL: 1) Important afluent al Siretului pe care se construiește o mare hidrocentrală — Munți la sud de masivul Ceahlău; 2) Ion cu sarcină negativă — Carpații ce se întind dincolo de Munții Poiana Ruscă, la nord de valea Mureșului; 3) Între frunte și munte! — De două ori — Masiv în Munții Bistriței cu vestite stînci și vîrfuri calcaroase numite „Pietrele Doamnei"; 4) Ridicături de pămînt peste 800 m — 3,14 — Pofta de joc din scrierile lui Creangă; 5) Afirmație — ... de Răsărit, de Miazăzi sau Apuseni — Servește-te! 6) Munți situați la nord de Munții Buzăului și Teleajenului, ce nu ating nici măcar 1.000 m — Comună în Franța; 7) Chemare telefonică — Numele popular al constelației Perseu ce dă și denumirea unei culmi la est de masivul Parîngului; 8) Masiv în Munții Retezatului din care pleacă Munții Cernei, Mehedinților și Vîlcanului — Iubesc... în latină; 9) Stație pe linia București-Pitești — Pe el, Grivei! — Pușcă; 10) Piatra... pisc în Carpați cu o înălțime de 2.120 m — Cel mai înalt vîrf din Munții Poiana Ruscă — Pană de despicat lemne; 11) Ruteniu — Dumnealui — Măsură agrară — Lac vulcanic situat într-un crater pe muntele Puciosul; 12) Munți ce constituie masivul cel mai înalt și mai puternic din toți Carpații Răsăriteni, unde întîlnim vîrfurile Pietrosul și Inăul — Munți din Carpații Apuseni care pornesc din Bihorului și coboară spre est, către Podișul Transilvaniei! 13) Munți din Carpații Răsăriteni (Suceava) — Munte în Carpații Apuseni vestit printr-un tîrg anual ce se ține pe el.

VERTICAL: 1) Trei șeptimi din munții Baraolt! — Scump — O ramură a Munților Bihorului cu piscul la Vatra lui... Cerad; 2) Și omul are, și pămîntul... — Culme de la nordul rîului cu același nume din Munții Sebeșului; 3) Muzeu în capitală — Regiune întinsă, aproape plană, situată la o altitudine relativ mare și de obicei înconjurată de munți — Bir! 4) Vestitele „repezișuri" ale Bistriței între Munții Giumalăului și Pietrosul — Măsură tip; 5) Radon — Munți între Bicaz și Trotuș în apropierea Munților Oituzului și Vrancei — Mai mult decît jilavă; 6) Locuitor din Țara Bîrsei — Arbore de munte; 7) Pronume — Vîrf în Munții Făgărașului — Argint; 8) Anton Pann — Fulg — Gen de poezie și cîntec; 9) Pocită — Unitate de lucru mecanic în sistemul CGS (pl.); 10) Echipă sportivă — Loc de pășune — Plantă textilă; 11) Nu astăzi... nici mîine — Cinste — Acela (pop.); 12) Generală — Loc amenajat pentru exploatarea zăcămintelor din pămînt; 13) Masiv în Munții Teleajenului — Culmea centrală a Munților Vrancei din marele cot al Carpaților.

FĂRĂ CUVINTE

de GYÖRGY MIHAIL

VINE, VINE, PRIMĂVARA

UN CADOU PENTRU RODICA...

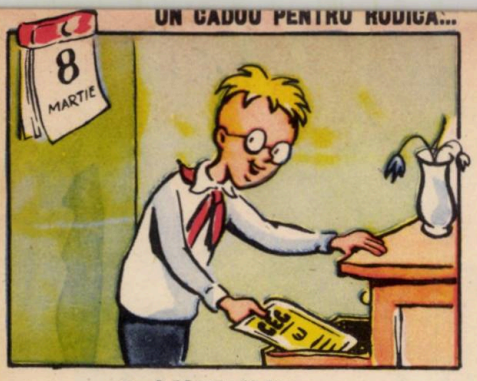

De 8 Martie îi fac
Un cadou ce-i e pe plac.

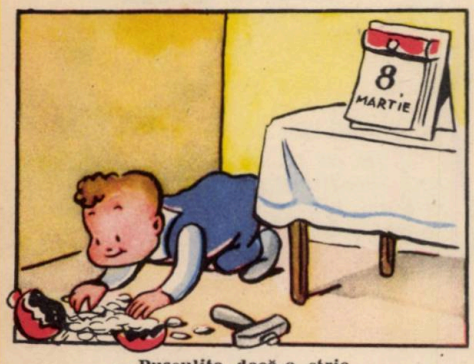

— Puşculiţa dacă-o stric
Pentru-un dar, nu e nimic...

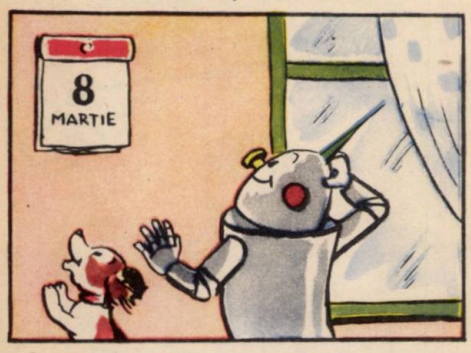

Fiecare s-a gîndit
La cadoul potrivit.

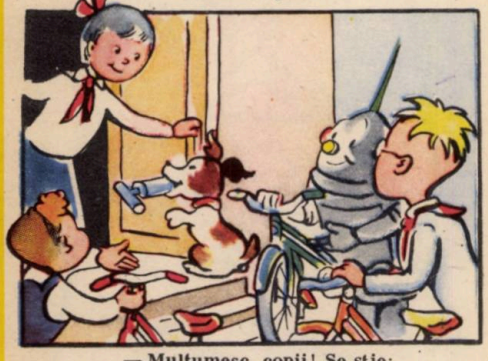

— Mulţumesc, copii! Se ştie:
Aveţi multă... fantezie!

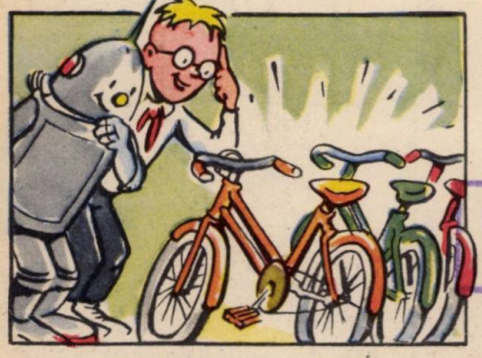

Radu însă-a prins, deodată,
O idee minunată!

ÎNCĂ UN ROBOT?... E PREA DE TOT!

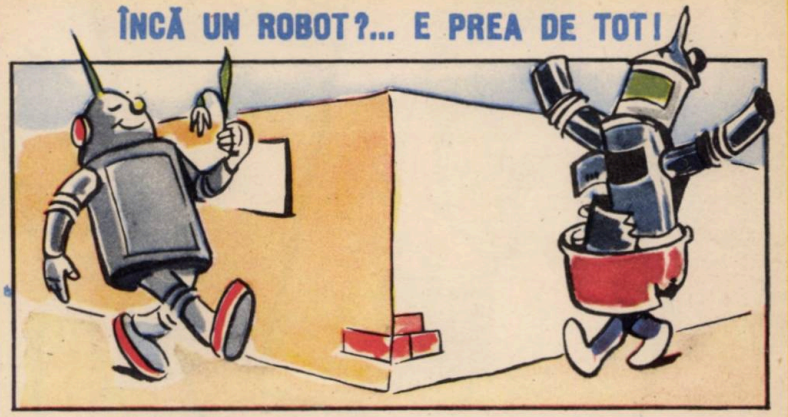

Primăvara a sosit,
Roboţel e fericit.

A cules un ghiocel
Şi se plimbă-acum cu el.

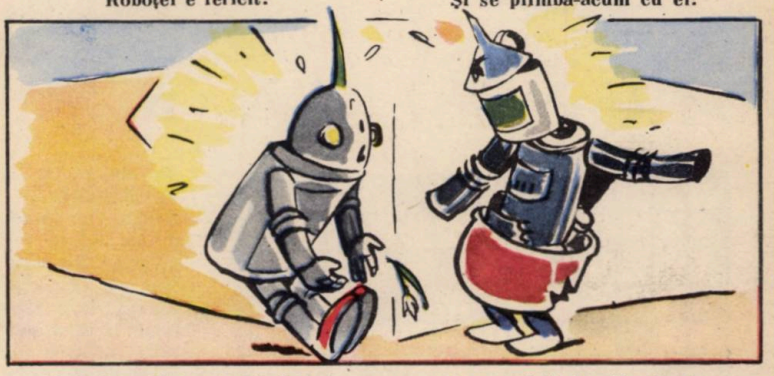

Cînd, la colţ de stradă, iată —
Un robot grozav se-arată.

Ce surpriză! Ce-ntîmplare!
Vezi că lumea nu e mare?

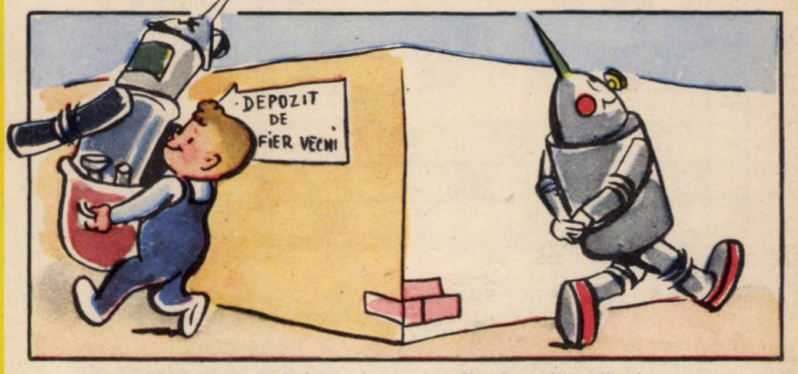

Dar, trecînd de Roboţel,
Celălalt „robot"— Titel,

La depozit a lăsat
Fierul vechi ce-a adunat!...

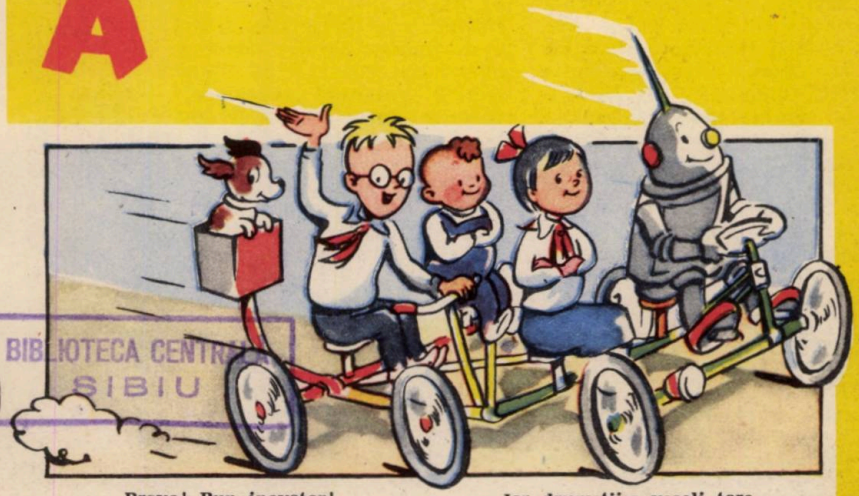

Bravo! Bun inovator!
„Hexacleţa" trece-n zbor.

Iar drumeţii-s veseli tare
Că au loc cu mic şi mare...

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

BURSCHI '60

Lei 2,50

Bibl 2 ex
BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 4 1960

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C. C. AL U. T. M.

1984

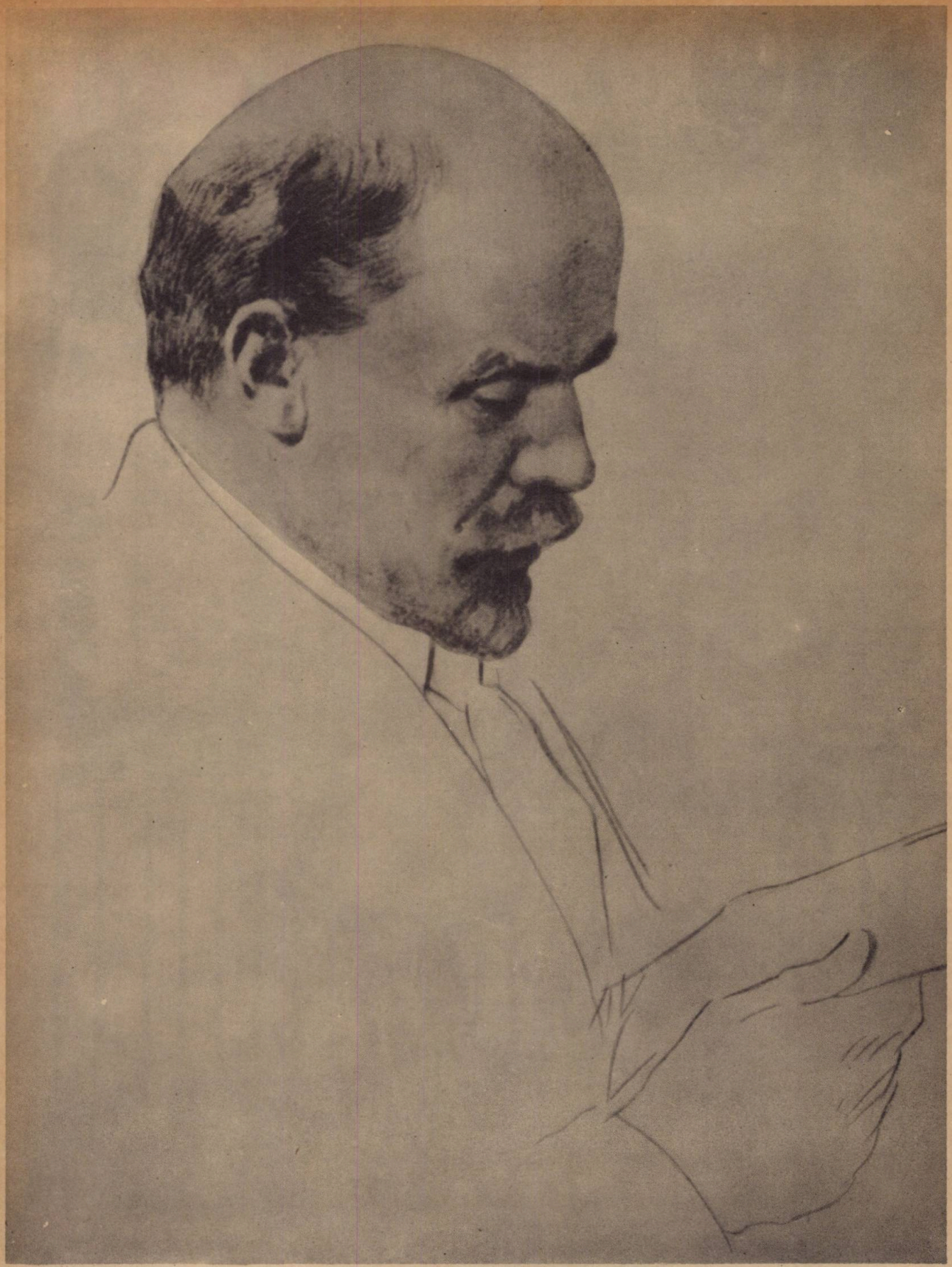

CRAVATA ROȘIE

revista pionierilor și școlarilor editată de C. C. al U. T. M.

Apare lunar. Redacția și administrația: Ed. „Scînteia" — București — Piața Scînteii nr. 1

COLEGIUL DE REDACȚIE

Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteș, Elena Mălnescu, Gheorghe Marinescu, Constanța Niculescu (redactor-șef), Lucia Olteanu (redactor șef-adjunct) Iosif-Tripșă

Salut Partidului

Spre steagul roşu fruntea mi-o ridic.
E purpuriu ca roşia-mi cravată
Ce flutură pe pieptul încă mic,
Da'-n care bate-o inimă curată.

Şi din adîncul ei sînt fericit
Să te salut voios, iubită ţară,
Că sînt lăstarul tău înmugurit
Şi înfloresc în marea-ţi primăvară!

Şi din adîncul sufletului meu
Aduc salutul meu cel mai fierbinte
Partidului, al cărui steag şi eu
Mîine-am să-l port pe creste, înainte.

VICTOR TULBURE

Recunoştinţă

Cu cei care trudesc mă-ngîn
Cîntîndu-ţi slava-n largul zării,
Partid Muncitoresc Romîn,
Cîrmaciul de nădejde-al ţării.

Le eşti părinte tuturor
Şi bun ca miezul cald de pîine.
Spre prunci te pleci mîngîietor,
Cinsteşti ca-n datină bătrînii.

Tu faci să aibă-al muncii stup
Lumină-n suflete curate
Şi straie-alese pentru trup,
Şi masa plină de bucate.

Torni bucurie în pahar,
Trecînd din bine spre mai bine.
Şi lucrător şi cărturar
Sînt sprijiniţi mereu de tine.

Nezăbovind pe la răscruci,
Cu-nalte ţeluri şi tărie,
Tu ţara noastră o conduci
Spre pace şi prietenie.

De asta strînşi sub mîndru-ţi steag,
Păşind prin zilele ce cîntă
Şi ţie mulţumind cu drag,
Poporul te binecuvîntă!

GEORGE LESNEA

SPERANȚA omenirii

Temeliile pe care se clădiseră rînduielile omeneşti erau strîmbe şi nedrepte, dar durau de atîta vreme încît păreau de neclintit. Pentru ca cei puţini să profite de toate bucuriile vieţii, cei mulţi erau osînditi la necurmată trudă, la veşnice lipsuri, la crunte suferinţe. Aceasta fusese soarta sclavilor, apoi a clăcaşilor, apoi a proletarilor. Robia îşi schimba înfăţişarea, dar rămînea tot robie.

Cei puţini şi avuţi păstrau în mîinile lor pîinea şi cuţitul. Din pîine, ceilalţi, cei mulţi, se alegeau doar cu firimituri uscate. În schimb, cuţitul îl puteau căpăta tot: la cel mai mic semn de răzvrătire, stăpînii li-l înfigeau în trup pînă la prăsele.

— Aşa e de cînd lumea, aşa va fi cît lumea! spuneau stăpînii.

Şirului nesfîrşit al celor care au luptat pentru eliberarea omului i s-au adăugat două nume: Marx şi Engels. Ei au răspuns:

— Nu-i adevărat! Nu a fost întotdeauna aşa şi nu va fi aşa întotdeauna.

Astfel, Marx şi Engels au aprins în inimile celor mulţi care trudesc scînteia speranţei. Ei au chemat oamenii să nu se mai lase exploataţi de către oameni, să dărîme din temelii rînduielile nedrepte şi să înalţe, în locul lor, aşezarea plină de lumină a comunismului. Adresîndu-se robilor din vremea noastră, Marx şi Engels le-au spus: „Proletari din toate ţările, uniţi-vă!".

Au auzit chemarea şi stăpînii din toate ţările. De furie, au scrîşnit din dinţi şi au trimis împotriva comuniştilor glontele şi streangul. Şi, în timp ce se străduiau să stingă în sînge şi moarte scînteia speranţei, stăpînii îşi spuneau unii celorlalţi ca să se liniştească: „Nu avem de ce ne speria! Astea sînt visuri de cărturari!".

Dar scînteia speranţei nu se lăsă stinsă. În ţara unde domnea cea mai crîncenă asuprire, în Rusia ţaristă, această scînteie a aprins printre miile de inimi şi inima unui tînăr. Îl chema Vladimir Ilici Ulianov. Dar lumea întreagă avea să-l ştie sub numele său de revoluţionar: Lenin. Abia păşise dincolo de pragul copilăriei, cînd Lenin a început cea mai măreaţă luptă pe care a cunoscut-o vreodată istoria — lupta pentru eliberarea omului!

Cu perseverenţă şi înţelepciune, cu răbdare şi dragoste, Lenin a făurit arma cea mai de preţ a proletariatului: partidul său. Avînd partidul în frunte, clasa muncitoare a desfăşurat bătălie după bătălie, pînă la biruinţa finală.

Partidul de tip nou, leninist, a strîns sub faldurile roşii ale steagului bolşevic pe muncitorii Rusiei.

— Ţăranii n-or să vină niciodată cu voi! croncăneau duşmanii.

Dar partidul lui Lenin a unit, sub acelaşi steag, cot la cot cu muncitorii, pe ţăranii muncitori de pe stepele necuprinse ale Rusiei.

— Ţarismul nu poate fi zdruncinat! croncăneau duşmanii.

Şi Lenin a arătat că putea fi doborît. În februarie 1917, poporul avea să zvîrle de pe tron pe ultimul ţar al Rusiei.

— Bolşevicii nu vor fi niciodată în stare să ia puterea! croncăneau duşmanii.

Şi, sub conducerea lui Lenin, bolşevicii, în fruntea muncitorilor, ţăranilor şi soldaţilor, au luat puterea. Omenirea a făcut în noaptea de 24 spre 25 octom-

brie 1917 un salt uriaș înainte. Aceasta a fost Marea Revoluție Socialistă din Octombrie.

— Bolșevicii nu vor putea să păstreze puterea! croncăneau dușmanii.

Bolșevicii, îndrumați de Lenin, au păstrat puterea, în ciuda cumplitelor greutăți, în ciuda războiului civil, în ciuda atacului a 14 state capitaliste împotriva tinerei Rusii sovietice.

— Bolșevicii nu vor fi în stare să construiască socialismul! croncăneau dușmanii.

Și Lenin a pus bazele primului stat socialist din lume, unde nimeni nu mai poate exploata, unde toți muncesc pentru binele tuturor, unde singurul stăpîn este poporul.

— Cînd Lenin va muri, și socialismul va muri! croncăneau dușmanii.

Lenin a murit. Dar el a știut să crească și să învețe atît de bine pe tovarășii săi de luptă, încît moartea sa nu a însemnat și moartea socialismului. Lenin murise, dar partidul trăia. Steagul roșu-aprins a fost luat de alte mîini și a fluturat în alte bătălii victorioase. Iar socialismului i s-au alăturat alte țări. Printre ele, și țara noastră...

Astăzi, toate popoarele lumii privesc cu speranță spre Uniunea Sovietică. Mergînd pe drumul leninist, Uniunea Sovietică luptă pentru a asigura întregii omeniri o pace trainică, pentru a face să piară o dată pentru totdeauna amenințarea războiului.

Sateliții artificiali ai Pămîntului, satelitul Soarelui, racheta care a ajuns în Lună sînt izbînzi ale țării lui Lenin, care au dat omenirii speranța că va putea pune piciorul în curînd pe noi planete. Omul a început cucerirea Universului...

Aprilie, luna în care s-a născut Lenin, este începutul primăverii, speranța anului. Este și luna în care îl cinstim pe Lenin, speranța omenirii.

N. MINEI

VICTOR TULBURE

Va fi o primăvară-a lumii

Va fi o primăvară-a lumii!
Toți ghioceii-or să răsară
Pe scoarța milenară-a humii,
La poli — sub gheața milenară!

S-or rupe crengile de poame,
Flămînzii vor avea hambare.
Va fi uitat cuvîntul foame,
Cuvîntul jaf sau exploatare.

Măslinu-n tundră va da muguri,
Sahara grîul și-l va coace!
Din armele topite-n ruguri
Ciocan și seceră vom face.

Nu vei pleca-n război să sîngeri,
Nu vei păli șoptind: atomul
Și vei afla în cer nu îngeri,
Ci roșul fanion și omul!

NICOLAE TĂUTU

Cîntec pentru Lenin

Pioniera ce broda
Chipul lui Ilici
Pe-o năframă ca de nea,
Cu mărgele mici,

Înălța nestăvilit
Cîntecu-i de dor
Din sufletul ei țîșnit
Lin, ca un izvor.

„Fir, tu fir de borangic,
Fă-te subțirel,
Să ieși cîntecul ce-l zic
Pe pînză cu el!

Dacă știți astăzi cînta,
Lui să-i mulțumiți,
Anii mei ce veți urca
Spre zori auriți!

Cînd priviți cutezători
Ochii mei căprui,
Sus, spre timpii viitori,
Mulțumiți-i lui!

Fluturaș de aur mic,
Vino să te prind,
Lîngă el cu braț voinic,
Stea vreau să-i aprind!

Tu, mărgică de rubin,
Lîngă piept să-i spui
Că noi dragostea deplin
Lui i-am dat-o, lui!“

Cînta fata și broda
Pînă-n ceas tîrziu,
Pe năframă înflorea
Chipul cel mai viu.

Și-o privea cu ochii calzi,
De părinte drag,
Chipul ce trăiește azi
În inimi și steag!

În familia Ulianovilor

Mulți dintre voi au citit cu interes povestiri despre anii de copilărie ai lui Vladimir Ilici Lenin, amintiri ale rudelor și prietenilor săi. Dar nu e cu putință oare să cunoaștem și mai mult despre Lenin? S-a dovedit că da. În piața Sovietelor din Moscova se află arhiva centrală a partidului, a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă Comitetul Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice. În această arhivă sînt păstrate manuscrisele lui Vladimir Ilici Lenin, scrisorile și documentele familiei Ulianov.

Să ne întoarcem cu opt decenii în urmă și să ne oprim la locuința directorului școlilor primare ale guvernămîntului Simbirsk, Ilia Nikolaevici Ulianov, tatăl lui Lenin.

Abia sosit dintr-o călătorie lungă, făcută pe drumurile grele desfundate de primăvară, el stă în cabinetul său și scrie. Pe perete atîrnă un portscrisori brodat de fiicele sale.

Ilia Nikolaevici lasă pentru o clipă tocul jos. În grădină munca este în toi. Așa și cu Volodea sapă în jurul pomilor, afînează pămîntul din straturi. Anea și Olea împreună cu Maria Aleksandrovna răsădesc flori, Maniașa și cu Dima, cei mai mici, încearcă să le fie de ajutor.

Volodea Ulianov la 8 ani

Ilia Nikolaevici zîmbește la gîndul acestui tablou plin de voie bună. De sub pana sa apărură următoarele rînduri: „În sfîrșit, primăvara începe să-și ceară drepturile: zilele acestea ai mei au început să sape grădina!". Rîndurile acestea fură scrise de către Ilia Nikolaevici către fostul său coleg de serviciu, inspectorul școlilor primare V.I. Formakovski.

Cu Borea — fiul lui Vladimir Ivanovici Formakovski — Volodea Ulianov fusese coleg de liceu. Băieții născoceau jocuri interesante. Anea Ilinicina povestește în amintirile sale că lui Volodea Ulianov îi plăcea să se joace de-a indienii. Pe vremea aceea i-a trimis Volodea lui Borea o scrisoare pe coajă de mesteacăn, cifrată. Pînă acum încă nimeni n-a reușit s-o descifreze. Poate cineva dintre voi va face lucrul acesta?!

Serile erau foarte vesele în casa familiei Ulianov. Se jucau de-a soldații, citeau cărți, cîntau cu toții, declamau. Dar cînd cei mari se așezau ca să-și învețe lecțiile, totul în casă amuțea.

În familia Ulianov exista un frumos obicei: cei mari aveau totdeauna grijă de cei mai mici. Absolvind în anul 1883, cu medalia de aur, liceul în Simbirsk, Aleksandr Ulianov, fratele mai mare al lui Lenin, s-a înscris la Facultatea de fizică și matematică din Petersburg. Dar și acolo el a continuat să aibă grijă de frații săi și de surorile sale. Iată fragmente din scrisorile sale trimise din Petersburg la Simbirsk. „Îți trimit, Volodea, volumul 3 din Memorski (M.F. Memorski este autorul cărții „Cea mai nouă și cea mai simplă geografie generală sau descrierea foarte amănunțită a celor cinci părți ale lumii" — *Nota redacției*). În zadar ai așteptat s-o primești așa curînd, adică la 6 octombrie. Am primit scrisoarea ta abia la 2 octombrie, în ziua de 3 am cumpărat cartea și abia în ziua de 4 am expediat-o..."

Din altă scrisoare: „Tabelele mele de logaritmi sînt aici, i le voi trimite lui Volodea duminică". Și alta: „Cărțile pe care le cere Volodea și notele pentru Olea le voi cumpăra".

Mai tîrziu, cînd Olea a devenit ea însăși studentă la Cursurile superioare pentru fete, avea și ea o atitudine foarte grijulie față de cererile lui Vladimir Ilici, care se pregătea pentru a da examenele în particular la universitate.

Să ne întoarcem la scrisorile lui Aleksandr Ulianov. În una din ele era scris: „Transmite-i lui Dima că cristalul de ghips pe care l-a găsit a fost primit cu plăcere la muzeul nostru de mineralogie".

Despre ce fel de cristal este vorba?

Scrisoarea cifrată trimisă de Volodea Ulianov prietenului său Borea Formakovski

Unde o fi acel cristal astăzi? S-a păstrat oare?

La Universitatea din Leningrad, pe una din uși atîrnă o tăbliță: „Cabinetul de mineralogie al facultății de geologie". Aici, în decurs de mulți-mulți ani au fost colecționate și păstrate mineralele rare din diferite colțuri ale pămîntului. Aici a nimerit și cristalul lui Dima. El mai există și astăzi, după șaptezeci și atîția de ani, și poartă numărul 24/5.276. Colaboratorii cabinetului îl arată deseori copiilor leningrădeni.

Plimbările, excursiile, diversele jocuri erau mult îndrăgite în minunata și unita familie a Ulianovilor. Aici fiecare știa să mestereasă cîte ceva. Aleksandr a tăiat la traforaj o policioară și o tăblie pentru pîine. Volodea a meșterit o etajeră pentru cărți. Anea confecționa cu artă abajururi, broda cămăși, iar Maniașa învăța să croșeteze. Dima tăia din carton soldați, iar Olea îi uimea pe toți cu desenele ei frumoase.

Cînd aveau prilejul să-și petreacă vacanțele în satul Kokușkino era mare bucurie în casă. Despre aceasta vorbește în cartea sa Olga Ulianova:

„În luna iunie am plecat în satul aflat la 40 verste de Kazan. Pînă la Kazan am călătorit pe Volga cu vaporul; era o zi minunată, pe cer nici un nor; soarele de vară lumina puternic nemăsurata față a apei; pe alocuri reflecția soarelui în apă era atît de puternică încît te dureau ochii privindu-l; în jurul nostru era o liniște cum nu se întîmplă niciodată pe uscat. Un vînticel răcoros micșora din zăduful zilei...

Vremea a fost frumoasă, și noi ne-am plimbat mult pe cîmpii și prin păduri. M-a cuprins tristețea cînd, după trei zile petrecute atît de frumos la țară, a trebuit să ne înapoiem în oraș!"

Prin aceste rînduri am făcut împreună cu voi, dragi pionieri, o călătorie în trecut și am aflat noi amănunte din viața marelui Lenin.

I. MAHINA

Colaborator științific al Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

Familia Ulianov

În vara anului 1885, Aleksandr Ilici, fratele lui Lenin, a venit în vacanță la Simbirsk. El pleca deseori pe malul abrupt al Volgăi, căutînd acolo viermi necesari pentru o lucrare științifică pe care o elabora. În timpul uneia din aceste plimbări, Dima a găsit o pietricică frumoasă. Aleksandr Ilici l-a lăudat.

— Este un cristal de ghips, spuse el. Este ceva interesant. Îl voi duce la muzeul nostru de mineralogie.

Tavă pentru pîine executată la traforaj de Saşa

L. SEIFULINA

Legendă despre LENIN

Ziarele și veștile nu prea pătrundeau în provincie. Satele și cătunele din adîncul județului se aflau cale de o sută și mai bine de kilometri de oraș, precum și de calea ferată care ducea la Orenburg. Țăranii erau apăsați de povara impozitelor: Nu-i interesa de loc ce se petrecea în țară sau aiurea și nici chiar în gubernia lor. Nici o poveste sau legendă nu pomenea de miniștri sau de țar.

În iarna vijeliosului an 1917 însă, iureșul stîrnit de bolșevici a răscolit din temelii atît orașul cu clădiri joase cît și întregul județ. Acest iureș a adus cu el și un nume nou: Lenin!

El a venit și a pătruns și în cătune, și în așezările de iarnă cu locuitori atît de diferiți ca neam, ca avuție sau ca fel de a gîndi. Și iată că în acest județ, uitat de lume, cu o populație atît de pestriță, au apărut legende despre Lenin, despre omul al cărui renume trecuse de mult hotarele Rusiei, fiind cunoscut în lumea întreagă. Îmi amintesc mai viu o singură povestire.

Am auzit-o într-un cătun, cînd eram în drum spre oraș. Era în viforoasa iarnă a anului 1918. Nikita Minușev a pornit la drum, cale de o sută patruzeci de kilometri, pînă la oraș, să mai afle noutăți. Și m-a luat cu el. Vîntul înghețat, care te frigea parcă, șfichiuindu-te cu mii de bice, ne-a silit încă în faptul serii să ne abatem din drum, să căutăm loc pentru înnoptat la niște cunoștințe ale lui Minușev. Aici, pe un pat de lemn hodorogit, pe lavițe de lemn așezate în jurul mesei pe care stătea un samovar coclit, am găsit mulți drumeți, veniți și ei să se adăpostească de viscol. Erau cu toții cunoscuți de-ai gazdei. Pînă se lăsă întunericul, se tot priviră cu fereală, încercînd să-și ascundă gîndurile care li se citeau în ochi. Așa cum se obișnuiește totdeauna în asemenea prilejuri, vorbeau despre prețurile la grîne, despre lipsa de mărfuri și, cu multă prudență, despre noile rînduieli. Însă în ceasul cînd răsuflarea acestor oameni înghesuiți în odaia strîmtă făcea să pălească și să pîlpîie flacăra plăpîndă a lămpii cu petrol, atîrnată de tavan, li se dezlegară și femeilor limbile. O săteancă uscățivă, cu fața pămîntie, cu părul încărunțit și cu niște ochi negri povesti celor care nu apucaseră să adoarmă un basm despre Lenin.

„Și iată că odată se înfățișează înaintea țarului Mikolașka generalul său al mai vajnic. Și unde-mi începe a-i spune: «Măria ta, peste țări și mări a apărut un om care toate științele le-a învățat, și nu e ceva să nu cunoască. Nimeni nu știe cine e, hîrtii la mînă nu are, iar pe nume îi spune Lenin. Și tot spune omul acela: Porni-voi împotriva țarului Mikolai, și, o singură vorbă de-oi zice, toți soldații țarului vor trece de partea mea, iar de generali, de nacialnici, de ofițerime și chiar de luminăția voastră, țar Mikolai, praf se va alege... că, zice el, știu eu un cuvînt vrăjit». S-a îngrozit atunci țarul Mikolașka, a sărit în picioare, a lovit palmele și a strigat cît îl ținea gura: «Să trimiteți în grabă carte omului acela, pe care nimeni nu știe cine e, care nu are hîrtii și pe nume îi spune Lenin, să nu pornească împotriva mea cu acel cuvînt vrăjit, să mă zdrobească pe mine, pe generalii mei, nacialnicii și ofițerii... Iar pentru asta făgăduiesc omului acela o jumătate din împărăție!».

Și au venit în grabă cărturarii gîfîind de atîta zor, și-au ascuțit penele și i-au scris lui Lenin: «Așa și pe dincolo... să nu pornești tu, Lenin, împotriva țarului Mikolai cu acel cuvînt al tău, ci ia-ți fără bătălie și fără ceartă o jumătate din împărăția lui».

Și mai trecu o vreme și iată că acel om, nimeni nu-l știe cine e, hîrtii la mînă n-are, iar pe nume îi spune Lenin, trimite un răspuns, de asemenea scris... Și îi scrie Lenin țarului Mikolașka: «Așa și pe dincolo... țar Mikolai, mă învoiesc să primesc de la tine o jumătate din împărăția ta. Dar iată cum am hotărît să facem această împărțeală: nu pe gubernii, nici pe județe și nici pe plăși. Îți scriu aici la ce fel de împărțeală mă învoiesc, că apoi să nu avem nici un fel de vorbe. Să-ți iei tu, țar Mikolașka, tot ce-i os domnesc: pe generalii, pe nacialnicii și ofițerii tăi, cu toate decorațiile, gradele, crucile și găitanele pe care le-ai dăruit lor, cu nevestele lor, nobili de viță, cu odraslele lor de neam. Și pe domnii moșieri cu toată avuția, cu straiele din catifea și mătase, cu vasele de argint daurite, cu nevestele lor și cu copiii lor. Să-ți iei negustorii cu ale lor mărfuri, cu aurăria fără număr, iar de la bănci să-și scoată tot bănetul. Să-ți iei pe toți fabricanții, cu banii, cu mașinile și cu toată avuția lor din fabrici... Iar mie lasă-mi numai săracanii: pe țărani și pe soldați, pe muncitorii din fabrici, cu calabalîcul lor prăpădit. Să ne lași vitele de prăsilă, pășunile și țarina — mămuca noastră — ca s-o plugărim».

Și cînd a citit scrisoarea asta țarul Mikolașka începu să țopăie de bucurie, să bată din palme de veselie și porunci atunci generalilor, ofițerilor și nacialnicilor: «Să-i scrieți carte lui Lenin, fără zăbavă, că mă învoiesc cu tot ce spune el. Cum de ați spus voi că toate științele le-a învățat și că știe o vorbă vrăjită, cînd văd că se leapădă așa de ușor de bogățiile mele fără număr, de mărfurile negustorilor, de întreaga agoniseală a moșierilor și nu vrea decît pe săracani, pe cei lipiți pămîntului? Iar cu bănetul meu o să tocmim alți săracani și ne vom face oștire nouă și vom trăi iarăși în tihnă și bogăție».

Și iată că veniră iarăși, gîfîind de atîta grabă, o grămadă de cărturari;

V. G. ȚÎPLAKOV: V. I. Lenin între țărani

au ascuțit penele și au scris carte lui Lenin că țarul se învoiește. Dar n-au pomenit că și-a rîs țarul de cartea lui, ca să nu se răzgîndească și să nu pornească împotriva lor cu vrăjita lui vorbă.

Și, iacă, mai trecu o vreme, și Lenin veni la soldații săi, la țărani și la muncitorii din fabrici... Că țarul cu cei de os domnesc plecaseră pe alte meleaguri. Și se minunară țăranii, soldații și muncitorii de ce le văzură ochii: a venit la ei un om ca toți oamenii, cu o înfățișare simplă și le-a spus: «Bună ziua, tovarăși!». Și cu toți cei de față a dat mîna. Și a spus cu voce tare: «În toate voi fi cu voi, deopotrivă, căci sîntem de acum tovarăși. Să-mi dați numai ascultare, căci toate științele le știu și pe tovarășii mei n-am să-i învăț nimic rău». Soldații au răspuns pe dată cum au învățat la oaste: «Am înțeles, tovarășe Lenin... ordonați!». Nici muncitorii de la fabrică — oameni iscusiți, cu carte, umblați pe la oraș — , nici ei nu au spus nimic împotrivă. Numai țăranii s-au supărat că el n-a cumpănit bine socotelile și-au început să facă gălăgie, să țipe, să se burzuluiască: «Cum de s-a făcut și cum de s-a putut să lași să-ți scape din mîini vistieria întreagă și bogățiile fără de număr? Mai bine ni le împărțeai nouă, să mai prindă cheag și gospodăriile noastre».

Și unde a început Lenin să rîdă și să dea din cap și-apoi le spuse: «Nu strigați și nu mă dojeniți... luați-vă pămîntul și vitele și gospodăriți-le. O să vedem la urmă cum ieșim la socoteală... Iar cît privește să stîrpesc boierimea de pe fața pămîntului este o vorbă vrăjită, dar nu o știu încă toată. Încă nu i-am dat bine de rost. Am însă o altă vorbă, vorbă cu folos, pentru toți oamenii ca voi de pe toată fața pămîntului. Și de o voi rosti, boierimea nu va găsi nicăieri nici soldați și nici cine să-i muncească. Cu toții vor veni la mine, vor trece de partea mea, iar de boieri se vor lepăda. Și, deoarece ei nu știu să muncească, ci doar să cheltuiască, n-o s-o mai ducă mult.... Nu știu cum s-a făcut, dar peste puțin timp așa cum a spus Lenin s-a și întîmplat.

Atunci, iată că vine la Lenin o ștafetă, în goana calului, și îi aduce veste de la țarul Mikolașka. Îi scrie țarul: «Așa și pe dincolo... Lenin, văd că m-ai păcălit. Toată sărăcimea ți-ai luat-o tu, iar cei pe care mi i-ai lăsat nu-s în stare să agonisească, ci doar să cheltuiască. Generalii și ofițerii mei dacă nu au soldați sînt asemenea cailor ținuți prea mult în grajd. Nu fac decît să bea, să se ghiftuiască și să se îngrașe. Iar domnii moșieri sînt pe cale să-și isprăvească tot ce strînseseră. Nu mai au mult și au să-și rupă și straiele pe care le-au scos din cufere, căci nu le-au îngrijit. Iar negustorii mei se duc de rîpă: dacă nu sînt țărani, n-au cui să vîndă mărfurile lor mucezite. Fabricanții mei au stricat toate mașinile, căci nu se pricep să lucreze. Din cărți citesc ei, dar nici să potrivească un șurub nu izbutesc. Iar sărăcanii din alte țări nu vor să se tocmească în slujba noastră, căci cu acel cuvînt vrăjit pe toți i-ai atras spre tine. Și pentru că am ajuns atît de rău, că nici viața nu ne mai este dragă, generalii și ofițerii mei au pornitrăzboi împotriva ta, ca să ne luăm înapoi toți sărăcanii».

Și iată de ce-i război acum între cei de os domnesc și sărăcime — ne explică povestitoarea. Dar boierii n-or să țină piept multă vreme, căci generalii și ofițerii atîta știu: să răcnească la soldați, să mute oștirile de colocolo, că nu sînt deprinși să se apere singuri în luptă — sînt prea firavi. Așa că n-o mai duc ei mult și se curăță...“

Lampa s-a stins. Iar săteanca uscătivă, aflată în pragul bătrîneții, ședea pe cojocul ei întins pe jos și rostea cu osîrdie, puțin cîntat, cuvintele mișcătoare ale basmului...

Aceasta este prima legendă despre omul pe care-l cheamă Lenin apărută într-un județ sărac... Pentru mine e o mărturie convingătoare că sufletul țăranului, pe care greu îl cîștigi, a dăruit lui Lenin toată încrederea sa. Căci țăranul născocește basme și legende numai despre ceea ce a pătruns adînc în inima lui și s-a întipărit pe răbojul amintirii în chip de imagini vii, numai despre lucruri în care crede.

Legendele țărănimii despre Lenin stau mărturie că numele lui a pătruns adînc în viața întregului popor rus. Și astăzi încă alte povestiri se nasc despre el.

(Din cartea „Povestiri despre Lenin“)

Așa era LENIN

TRĂSĂTURI LENINISTE

...Deși ocupat cu treburi importante de stat, Vladimir Ilici nu era totuși niciodată grăbit, nu se agita, nu aducea în muncă nici un fel de nervozitate, ci așa, cu calm și cu siguranță, muncea tot timpul.

L. A. FOTIEVA
fostă secretară a
Consiliului Comisarilor Poporului

...Într-o zi a venit un grup de țărani din diferite gubernii unde se cultiva sfeclă... Țăranii aceștia veniseră să se sfătuiască cu Lenin dacă nu cumva le va aproba puterea sovietică ca pe cîmpurile de sfeclă să semene grîu...

Lenin i-a invitat pe delegați la el. Eu mă înțelesesem cu ei ca îndată ce voi întredeschide ușa ei să întrerupă convorbirea, fiindcă orice clipă este prețioasă.

Au trecut vreo zece minute. Am întredeschis ușa și ce am văzut: țăranii își puseseră cușmele pe genunchi și-i spuneau lui Ilici toate păsurile lor ca unui tată.

NU VOM UITA NICIODATĂ

Ați auzit, poate, că anii 1919—1920 au fost tare grei pentru țara noastră.

Din toate părțile ne înconjurau dușmanii. De abia îi nimiceam pe un front că, îndată, ca niște gîndaci care ies din crăpături, apăreau pe altul. Și nu-i de mirare că a durat multă vreme războiul; gîndiți-vă, numai: împotriva tinerei noastre țări sovietice porniseră paisprezece din cele mai puternice state ale lumii.

Lupta a fost grea. Dar noi, bunicii voștri, nu ne-am pierdut firea; am luptat ca leii și toate greutățile le-am învins cu dîrzenie. În anii aceștia, pe front, am fost și eu rănit grav. Îmi amintesc că, jumătate mort, jumătate viu, m-au transportat la un spital din Moscova.

Aici, după toate cîte mi se întîmplaseră, am mai primit și o veste rea de acasă. Ai mei îmi scriau că sînt muritori de foame. „Bunica nu se mai poate da jos din pat, mama nu poate umbla fără să fie sprijinită, iar frații sînt umflați de foame. În casă nu se găsesc nici sare, nici făină. Ne hrănim cu coajă de copac amestecată cu cartofi putreziți. Rămîi cu bine, Andriușa, murim de foame, fără să te mai vedem".

În starea în care mă aflam, cînd pe mine însumi mă pîndea moartea, cu ce-aș fi putut să le vin în ajutor?

Într-o zi, la spitalul nostru veniră Vladimir Ilici Lenin împreună cu Nadejda Konstantinovna Krupskaia. Ei intrară în vorbă cu soldații răniți. Cînd au ajuns la noi, tovarășii de lîngă mine se apucară să-i arate scrisoarea pe care o primisem de acasă. Lenin o citi, însemnă ceva în carnețel, puse apoi scrisoarea pe patul meu și-mi strînse mîna stîngă, cea teafără. Mi-a vorbit ceva, dar n-am auzit. Din pricina rănilor primite, asurzisem.

După două luni de la vizita lui Vladimir Ilici sosi altă scrisoare din satul meu. Ce mare mi-a fost bucuria! Familia îmi scria că de la comitetul militar gubernial li s-au adus două puduri de făină, un pud de ovăz și 20 funturi de sare. Erau salvați.

Spre primăvara anului 1920 eram aproape însănătoșit și am plecat acasă, în concediu. La ieșirea din spital mi s-a înmînat o scrisoare din partea lui M.I. Kalinin ca s-o duc la comitetul militar al guberniei Cerepoveț. Acolo, în urma acestei scrisori, familia mea a primit un cal, încă două puduri de făină, 20 funturi de sare, iar mie mi s-a spus că voi avea în continuare, două luni, rația de alimente de la Armata Roșie.

Așa a salvat Vladimir Ilici Lenin de la moarte pe toți ai mei. Această faptă de mare omenie a lui Ilici nu o vom uita niciodată.

ANDREI PETROVICI ȘUBIN
fost marinar în Flota Mării Baltice, bolșevic,
veteran, pensionar, orașul Peatigorsk

GRIJA LENINISTĂ

Deseori sînt rugată de pionieri să le povestesc despre întîlnirile mele cu Vladimir Ilici Lenin.

Și întotdeauna îmi amintesc limpede acele zile de neuitat...

Eram activist politic al armatei a douăsprezecea și am fost luată prizonier de către polonezii albi. În decembrie 1920 am avut fericirea să scap, cu ajutorul comuniștilor polonezi, din lagărul în care fusesem aruncată.

Și iată-mă la Moscova. M-am prezentat la Comitetul Central al Partidului și am povestit acolo despre toate... În scurt timp am primit știrea:

— Vladimir Ilici dorește să te vadă.

Am închis ușa. În curînd țăranii au ieșit. Pe fețele lor se putea citi atîta însuflețire, ochii le ardeau atît de viu de parcă renăscuseră.

M. N. SKRÎPNIK
fostă lucrătoare la Secretariatul Consiliului Comisarilor Poporului

Există un film în care Lenin este prezentat plimbîndu-se prin curtea Kremlinului. Filmarea a fost făcută în toamna anului 1918, la scurtă vreme după ce dușmanii au atentat la viața lui Ilici.

Despre această filmare V.D.Bonci-Bruevici a povestit: „Într-o bună zi s-a primit propunerea ca Vladimir Ilici Lenin să fie prezentat pe ecran. Dar cum putea fi realizat acest lucru? Se știa că Ilici nu va poza niciodată și nu va primi să fie în mod special filmat. Atunci am stabilit cu cineaștii ca în prima zi însorită să vină la Kremlin și să-l filmeze pe furiș. Ziua așteptată sosise. Lenin se ridică de la birou, își puse șapca și zise:

— Am să ies fără palton. Azi e o zi minunată!...

Cînd a început filmarea am căutat să vorbesc mai tare ca Lenin să nu audă zgomotul aparatelor... La capătul aleii, Vladimir Ilici îmi zise că are de lucru și se întoarse brusc... După cîțiva pași, Ilici privi deodată înainte și îmi spuse:

— Uitați-vă, fuge cineva...

A trebuit să recunosc că am organizat o filmare...

— Dar cine v-a permis să faceți una ca asta?

— Eram sigur că n-ați fi admis să vă filmeze, dar aceasta era foarte necesar.

Și i-am comunicat lui Lenin despre zvonurile care circulau și despre faptul că trebuia să fie prezentat în cluburi un asemenea film documentar. Vladimir Ilici mă privi înțelegător și-mi spuse:

— Dacă tot ce ați organizat este folositor clasei muncitoare, n-am nimic împotrivă...

★

... S-a întîmplat odată ca Vladimir Ilici să aibă nevoie de niște dicționare: grec, francez, englez. El s-a adresat Bibliotecii publice. Ilici știa că dicționarele nu se împrumutau în afara bibliotecii. De aceea, el a trimis la bibliotecă următorul bilet: „...Dacă, potrivit regulilor, materialele destinate pentru consultare nu se eliberează pentru acasă, nu s-ar putea oare să mi le dați pentru o seară cînd biblioteca este închisă? Spre ziuă vi le voi restitui".

MARIA KONSTANTINOVNA BUBNOVA
membru al P. C. U. S. din 1904

Mergeam pe coridor spre cabinetul lui Vladimir Ilici și nu-mi venea să cred că-l voi vedea într-adevăr. Cînd am intrat în cameră, Vladimir Ilici scria ceva. S-a ridicat de îndată, a venit spre mine, mi-a strîns mîna, m-a așezat într-un fotoliu și s-a așezat și el în fața mea.

Eu am spus cum mă numesc și am arătat munca mea de pe front și despre zilele din prizonierat.

— Stați, stați, m-a oprit Vladimir Ilici. Vișnevskaia spuneați că vă cheamă? Taisiia Semionovna? Îmi aduc aminte acum. Oare nu despre „spălătoria" dumneavoastră din Jitomir, tovarășă Vișnevskaia, mi s-a povestit anul trecut?

Mi-am amintit și eu. În primăvara anului 1919, unitatea noastră a stat cîteva zile în orașul Jitomir. Pînă atunci, luni de-a rîndul luptasem fără întrerupere. Hainele ne erau murdare și zdrențuite. Am chemat femeile activiste din oraș și, împreună cu ele, am spălat toate rufele și tunicile soldaților, le-am cîrpit și le-am călcat. S-a întîmplat ca atuncea să vină la noi, pe front, un tovarăș de la Moscova. Poate el a fost acela care i-a spus despre spălătoria noastră lui Lenin.

•În momentul acela m-am gîndit: „Iată, deci, cum este Lenin al nostru, mii de oameni întîlnește zilnic, rezolvă sute de treburi și totuși n-a uitat..." Iar el m-a întrebat mai departe despre munca mea. Cel mai mult s-a interesat de tovarășii polonezi, care m-au ajutat să evadez din lagăr.

Frecîndu-și mîinile, privindu-mă cu ochi pătrunzători și înțelepți, Ilici — și pînă azi îi aud vocea plină de căldură — mi-a spus gînditor:

— Măreață, nezdruncinată forță este solidaritatea proletară. Un comunist față de alt comunist este ca un frate, oriunde ar trăi, oriunde ar lupta!

Și deodată m-a întrebat:

— Dar ce planuri de viitor aveți?

Iar după o pauză a adăugat:

— Avem mare nevoie de femei activiste în Povolojie. Mare nevoie. N-ați vrea să plecați dumneavoastră?

N-am răspuns îndată. Aveam — să fiu sinceră — o dorință: să plec măcar pentru cîteva zile la Kiev să-mi văd fetița. Vladimir Ilici parcă mi-a citit gîndul. Știa să privească în sufletul omului.

— Poate că doriți să vă revedeți mai întîi familia? Aveți pe cineva?

I-am spus...

— Neapărat să vă luați cu dumneavoastră fetița. Desigur că-i vine greu fără mamă.

S-a uitat la mine cum eram îmbrăcată: cu o rochie și un pardesiu de vară, care nu prea îmi ținea cald în iarna aceea geroasă.

— Vă e frig, nu-i așa? Și unde ați tras? Unde mîncați?

Îmi luasem rămas bun de la Lenin și mă aflam la hotel. A doua zi, în ajunul plecării mele, un tovarăș îmi aduse repartiția și un bon cu care am primit o haină de piele și rufărie groasă. De aci înainte n-aveam să mă mai tem de geruri. Dar cel mai mult m-a încălzit mîngîierea și grija leninistă.

T. S. VIȘNEVSKAIA
membru al P. C. U. S. din anul 1906

Lui Ulianov
scurtă
i-a fost viața
Și i-o cunoaștem bine,
zi de zi.
Dar
viața fără moarte
a tovarășului Lenin
n-o poți cuprinde
secole să scrii...

Fragment din poemul „V.I. Lenin" de V. MAIAKOVSKI

VIKTOR BOKOV

Versuri despre Lenin

Cînd flori, în primăvară, sumedenii,
Se-aprind tăcut ca razele de stea,
Nu poți trăi o zi fără de Lenin
Oriunde-ai fi, oriunde te-ai afla.

Surîsul său, imensa-i bunătate,
Le-am îndrăgit de cînd eram copii,
Cînd mîna lui, din vremi apropiate,
Pe fruntea noastră, caldă, poposi...

El ne-a-ndemnat să tragem brazde aspre,
Să facem să răsară spice noi
Și s-alungăm mîhnirea-n zări sihastre
Cu-al cîntecului neoprit șuvoi.

Am înălțat spre stele mii de steaguri
Și mii de spice-n pîini am adunat.
Cum să chemăm belșugul pe meleaguri,
Cum să-l păstrăm, tot el ne-a învățat.

Cuvîntul său, prin pînzele furtunii,
E-un rîu de primăvară lăcărit,
E biruința nouă a Comunii,
Spre care mergem azi, necontenit!

În romîneşte de GHEORGHE TOMOZEI

Cu numele

PRIMĂVARA PATRIEI SOVIETICE

În puținul său timp liber și chiar și în timpul bolii, Vladimir Ilici se întîlnea adesea cu copiii, le povestea istorioare, îi învăța să-și petreacă timpul și le arăta cum să se joace...

Îndată după revoluție, V.I. Lenin i-a îndemnat pe comsomoliști să crească în jurul lor schimbul de mîine, să-i adune și să-i educe pe copii.

La 23 ianuarie 1924, plenara C.C. al U.T.C. din Rusia a luat hotărîrea istorică de a acorda organizației comuniste a copiilor numele lui Lenin. În chemarea adresată pionierilor se spunea: „În timpul vieții lui Ilici, sub influența și conducerea lui directă, au luat ființă și s-au consolidat grupurile comuniste ale copiilor din Rusia sovietică, întruchipînd toate gîndurile lui... Ilici a fost marele pionier al luptei proletare... Să învățăm, să luptăm și să trăim așa cum a trăit și a luptat Ilici, acesta e lucrul cel mai important".

Astăzi, în toate colțurile marii patrii sovietice întîlnești băieți și fete cu cravată roșie de pionier. Organizația comunistă de masă a copiilor din U.R.S.S. — „Organizația pionierilor «V.I. Lenin»" — se bucură de dragostea întregului popor sovietic.

De-a lungul anilor, pionierii sovietici, crescuți de Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, au știut să fie demni de numele lui Ilici. Nume ca Pavlik Morozov, Volodea Dubinin, Valentin Kotik vor rămîne veșnic în memoria poporului sovietic ca numele unor eroi.

LENINGRADUL

La numai cinci zile după moartea lui V.I. Lenin (26 ianuarie 1924), Petrogradul, prima capitală a statului socialist sovietic, a primit numele mărețului conducător proletar. De atunci și pînă în zilele noastre, orașul din care marele Lenin a condus spre victorie masele proletare poartă numele de Leningrad (Moscova a devenit capitala statului sovietic în martie 1918).

În anii Marelui Război de Apărare a Patriei, leningrădenii, credincioși jurămîntului făcut la moartea lui Vladimir Ilici, au apărat, cu prețul vieții lor, orașul în care a trăit Lenin.

Numai în primele zile ale războiului au plecat pe front 14% dintre comuniștii leningrădeni.

Dintr-o sută de comsomoliști din Leningrad, 90 au luptat pe front.

Apărarea eroică a Leningradului, care a fost înconjurat de fasciști din toate părțile, a durat 900 de zile.

Pentru eroismul de care au dat dovadă leningrădenii, Prezidiul Sovietului Suprem al U.R.S.S. a înființat medalia „Pentru apărarea Leningradului", medalie pe care o poartă cu cinste sute și sute de cetățeni ai orașului-erou.

Pentru eroismul său, la 26 ianuarie 1945, Leningradului i s-a decernat Ordinul „Lenin".

Astăzi, orașul—erou Leningrad — reconstruit — devine tot mai frumos, mai măreț — o adevărată perlă a Nordului.

Vor trece veacurile, dar eroismul de care au dat dovadă leningrădenii — bărbații și femeile, bătrînii și copiii acestui oraș — nu va dispărea niciodată din amintirea generațiilor ce vor veni.

BORIS POLEVOI

SĂ ÎNVĂŢĂM CA LENIN

Vladimir Ilici era primul în clasă. Învăţa întotdeauna, la toate materiile, mai mult decît i se dădea la lecţie; citea cărţi, scria compuneri, povestea despre cele citite.

Într-o zi, premiantul din clasa paralelă îl rugă pe Volodea să-i dea să copieze o traducere din germană.

— Şi ce-ai făcut, întrebă fratele lui Volodea. I-ai dat?

— Firește, i-am dat... Mă întreb numai cum poate fi primul pe clasă un asemenea elev?!

— Ei bine, nu ţi s-a întîmplat şi ţie să nu pregăteşti o lecţie?

— Nu mi s-a întîmplat niciodată şi nici n-are să mi se întîmple, răspunse scurt Volodea.

Caietele lui erau totdeauna curate. Într-o zi făcu o pată de cerneală pe caiet. Era foarte emoţionat. Scoase cu băgare de seamă foaia murdară şi cusu cu grijă o alta în loc.

Dar şi mai interesant e de ştiut cum lucra Lenin compunerile. Mai întîi făcea un plan scurt în care scria introducerea, tratarea şi încheierea. Apoi lua o foaie de hîrtie, o îndoia şi începea pe jumătatea din stînga ei să schiţeze compunerea. În timpul lucrului nota pe jumătatea dreaptă a foii tot ce dorea să adauge. De-abia după aceea începea să scrie compunerea propriu-zisă — tot pe o foaie separată. Acesta era conceptul. După ce-l verifica şi-i făcea ultimele îndreptări, îl transcria pe curat. Aşa a muncit Lenin-şcolarul. Răbdarea şi perseverenţa lui îi uimeau pe toţi.

Amintindu-şi de primii ani de şcoală ai lui Ilici, sora sa povestea cum ştia el să se aşeze la lecţii şi să-şi concentreze toată atenţia numai asupra celor ce învăţa. O dată însă terminate lecţiile, el începea să se joace, să facă ştrengării. Era vioi, vesel şi inventiv.

Vladimir Ilici încă din anii de şcoală a ales drumul revoluţionar şi a şi început să se pregătească pentru el. Citea mult, observa viaţa celor ce muncesc, căuta să-i ajute. Era în toate ocaziile cel mai săritor prieten. Unui coleg al său de clasă — Andreev — îi murise tatăl. Andreev şedea în bancă cuprins de tristeţe.

— Ştiu că ţi-a murit tatăl, îi spuse Volodea. Dar nu mai fi trist. Şi, văzînd că i se umplu ochii de lacrimi, adăugă: Vrei să-ţi ascut creionul?

„Din cauza cuvintelor acestora atît de simple — îşi aminteşte D.M. Andreev —, ...lacrimile mi-au curs şiroaie... Volodea a stat lîngă mine pînă am încetat să plîng".

Volodea a pregătit pentru a da examene pe învăţătorul Ohotnikov, de naţionalitate ciuvaş, care nu terminase liceul. Şi, cu toate că asupra familiei Ulianovilor se abătuse o grea încercare — murise tatăl şi fusese executat fratele mai mare, Aleksandr — Volodea a absolvit liceul cu medalia de aur şi, o dată cu elevul său, a intrat în universitate.

Aşa a învăţat, călindu-se în muncă, Vladimir Ilici Lenin. Pilda lui trebuie întotdeauna să lumineze calea şcolarilor.

Şcoala de azi vă dă vouă, şcolarilor, nu numai cunoştinţe; ea, în acelaşi timp, vă călește, vă ajută să deveniţi buni cetăţeni. Or, a fi cetăţeni înseamnă în primul rînd a şti să munciţi pentru binele colectivităţii, să-i consacraţi toate eforturile voastre.

Aşezîndu-vă din nou în bănci, gîndiţi-vă, copii, cum a învăţat Lenin. Fie ca chipul elevului Volodea Ulianov să vă servească drept pildă pentru toţi anii de şcoală.

lui Lenin

SPĂRGĂTORUL DE GHEAŢĂ ATOMIC „LENIN"

În ziua de 12 septembrie 1959 la ora 12,30 (ora Moscovei), primul spărgător de gheaţă atomic din lume, construit de oamenii sovietici, a fost ancorat pe Neva, în locul unde, cu 42 de ani în urmă, tunurile „Aurorei" vesteau lumii zorii societăţii comuniste.

Azi, spărgătorul de gheaţă atomic „V.I. Lenin" cutreieră împărăţiile albe ale Nordului. Vasul are un deplasament de 16.000 de tone. Lungimea lui este de 134 m. Are o lăţime de aproape 28 m şi o putere a motoarelor atomice de 44.000 CP, putînd atinge în apă liberă 18 noduri pe oră (1 nod = 1,834 km), ceea ce înseamnă aproape 34 km la oră. Spărgătorul de gheaţă poate naviga mai mult de 1 an pînă ce face escală. Aprovizionarea cu combustibil va fi necesară probabil o dată la 2 ani. Vasul poate străbate straturi de gheaţă groase de 2—2,5m.

Datorită înaltei dotări tehnice a vasului, o treime din echipaj este formată din specialişti cu studii superioare.

CEA MAI MARE BIBLIOTECĂ DIN LUME

Omului care a îndrăgit atît de mult cartea, omului care a dat îndemnul: „Învăţaţi, învăţaţi, învăţaţi!", omului care a scris zeci de volume şi mii de articole, studii etc. în aproape toate domeniile ştiinţei, omului care a fost Lenin, nu i se putea aduce un mai emoţionant omagiu decît făcînd ca numele său să se afle de-a pururi pe frontispiciul unei biblioteci. Aşa se face că Biblioteca din Moscova, cea mai mare din U.R.S.S. şi din lume, a primit numele lui Vladimir Ilici Lenin.

La biblioteca „V.I. Lenin" lucrează 2.000 de cercetători. În cele 20 săli de studiu vin zilnic peste 6.000 de oameni (tineri, bătrîni, muncitori, şcolari, scriitori, savanţi). În rafturile bibliotecii — care dacă ar fi puse cap la cap ar măsura 250.000 m — sînt cuprinse peste 20.000.000 de cărţi şi periodice în 160 de limbi. Pentru îmbogăţirea continuă a fondului de cărţi, biblioteca face schimb de volume cu 72 de ţări.

În biblioteca „V. I. Lenin" din Moscova se păstrează preţioasele manuscrise ale clasicilor ruşi, precum şi peste 200.000 de rarităţi bibliografice din literatura universală.

URIAŞUL STĂVILAR AL BISTRIŢEI

Anul acesta, în octombrie, se împlinesc 10 ani de cînd C.C. al P.M.R. a hotărît construirea hidrocentralei de la Bicaz.

Uriaşa construcţie care va pune frîu vijelioaselor ape ale Bistriţei, prefăcînd forţa în lumină, se apropie de clipa în care va fi dată în funcţiune.

În planul de electrificare a ţării elaborat de partid în 1950, se spunea: „Barajul de la Izvorul Muntelui şi lacul de acumulare, legat cu centrala de la Stejaru, vor îngădui irigarea unor suprafeţe de circa 300.000 ha din sudul Moldovei şi nordul Bărăganului, amenajarea navigaţiei pe Siret — între Galaţ şi Bacău—, evitarea inundaţiilor provocate de Bistriţa, recîştigarea pentru culturi a zonei inundabile a Bistriţei şi a Siretului inferior".

Acestei uriaşe construcţii a socialismului —*hidrocentrala de la Bicaz* —, în care economia noastră naţională îşi pune multe speranţe, i s-a dat numele marelui *Lenin*, cel care, cîndva preconiza: comunismul este puterea oamenilor muncii plus electrificarea întregii ţări... Ca omagiu adus celui care a rostit primul aceste cuvinte, hidrocentrala de la Bicaz a fost denumită *hidrocentrala „V.I. Lenin"*.

Partidul

Cine luptă grea a dus
Prin furtuni şi ger
Şi vechi lanţuri a răpus
De oţel sau fier?

Cine pruncilor a dat
Ani de bucurii,
Le-a făcut jocul bogat,
Tu, copile, ştii?

Cine holdele-a-nfrăţit
Spornic la un loc
Şi pe cîmpuri a pornit
Herghelii de foc?

Cine a suit pe cer
În oraşe noi,
Cîntecul de pionier –
Însorit şuvoi?

Cine lîngă cartea ta
Te-ndeamnă să-nveţi,
Să răzbeşti în luptă grea,
Biruind nămeţi?

Cine fabrici a zidit
Şi-n al şcolii prag
Cu lumina-i te-a primit
Ştii, copile drag?

Da, partidul le-a-mplinit
Şi tu nu uita.
El în viaţă te-a pornit,
El e viaţa ta.

NICOLAE TĂUTU

Tractoriştii

Ziua încă-i dusă după dîmb
Nici cocoşii încă n-au cîntat,
Dar pe largul colectivei cîmp
Tractoriştii ară-n lung şi-n lat.

Ciocîrlia urcă sus în cer,
Soarelui îi strigă: „Ce mai stai,
Vin să vezi pe cîmp plăvani de fier,
Taică soare, taică soare!
Cir-li-lai!“

Soarele se-aprinde deodat'
Fruntea şi-o înalţă, lucitor,
Dar se simte parcă ruşinat
Că n-a fost el primul pe ogor.

VICTOR TULBURE
(după Stoiko Dancev)

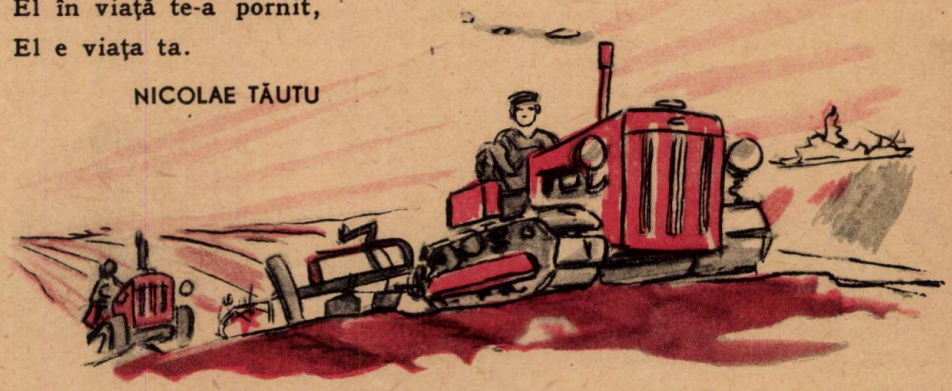

Palatul de la Cotroceni

Nu prinţi de ceară, sute de copii
Domnesc în casa dintre tei şi fagi:
Şi-aşa de mici par ceasurile-aci,
În lumea vie-a visurilor dragi!

Cînd se despart de el, de-s întristaţi,
Mîhnirea se destramă ca un nor:
Ei văd cît ţine ţara, sub Carpaţi,
Tot un palat al bucuriei lor.

MIHAI NEGULESCU

Mulţumim din inimă PARTIDULUI

Mulţumim din inimă partidului,
Mulţumim din inimă partidului
Că-ntr-o zi de sărbătoare
Ne-a croit drum nou de pionier...

De ani şi ani acest refren se face auzit sub streşinile noilor şcoli inundînd cu ecoul lui sălile spaţioase de clasă. Vara el urcă spre stele laolaltă cu scînteile aurii ale focului de tabără, ori însoţeşte şuierul trenurilor alergînd către vilele de sticlă cu obloane colorate de pe malul mării. Cîntecul acesta e oaspete drag la fiecare bucurie nouă a copiilor din patria noastră, iar generaţiile de pionieri şi-l transmit una alteia ca pe un steag.

Căci fiecare fiu al patriei noastre simte răsfrîntă asupra lui grija zilnică şi dragostea fierbinte a partidului.

În anii regimului democrat-popular şi-au deschis porţile sute de şcoli. Nenumărate case de copii, creşe, cămine, care oferă copiilor cele mai bune condiţii de viaţă, sînt dovezi grăitoare ale grijii părinteşti cu care-i înconjoară partidul.

Pe terenul de sport, în atelierele bine înzestrate de pe lîngă şcoli, în cercurile caselor pionereşti, copiii se dezvoltă armonios, au preocupări deosebite, se joacă şi se pregătesc să devină folositori patriei.

Pentru copiii din ţara noastră de orice vîrstă, ziua de mîine nu mai este o problemă. Viitorul le oferă perspective luminoase şi nu le cere în schimb decît să înveţe cu sîrguinţă. Iar copiii nu scapă nici un prilej de a arăta că preţuiesc cum se cuvine munca celor care le fac viaţa mai frumoasă. Ei învaţă în organizaţia de pionieri să fie cinstiţi, să fie curajoşi, să iubească adevărul. Mii şi mii de pionieri se străduiesc să muncească şi să înveţe aşa încît să fie demni de a primi distincţiile pionereşti. În cataloage se încolonează note din ce în ce mai mari. Pionierii iau parte cu însufleţire la acţiunile de înfrumuseţare a oraşului sau satului natal, vrînd să facă un colţ de grădină din fiecare stradă, din fiecare cartier.

Iată numai cîteva dintre realizările pe care le-au obţinut pionierii din regiunea Constanţa:

În ultimul timp, la acţiunile de strîns fier vechi au fost mobilizaţi un număr tot mai mare de băieţi şi fete. Iată şi rezultate: unitatea de pionieri de la şcoala Feteşti a predat în luna ianuarie peste 8.000 kg de fier vechi. Stănescu Viorel, Matei Nina, Muslim Devlet sînt numai cîţiva dintre cei fruntaşi la strîngerea fierului vechi. Ca ei mai sînt sute şi sute de pionieri pe plaiurile dobrogene. Alt exemplu; pionierii din Năvodari au predat 18 tone de fier vechi. Peste 4.000 kg de fier vechi au colectat pionierii de la Şcoala de 7 ani din Cernavodă, raionul Medgidia. În cinstea congresului partidului, din oraşul Constanţa vor pleca 20 de vagoane cu fier vechi adunat de pionieri. Fruntaşe în această acţiune sînt şcolile elementare nr. 6 şi 13 şi şcoala medie nr. 2.

În cadrul acţiunilor de înfrumuseţare a satului sau oraşului natal, pionierii din regiunea Constanţa şi-au luat angajamentul să planteze în această primăvară peste 100.000 de puieţi şi pomi fructiferi. În raioanele Feteşti şi Medgidia, ei au ridicat perdele de protecţie în calea vîntului. În raioanele Istria şi Hîrşova au plantat puieţi pe terenurile forestiere. La construcţia casei de cultură din Ţăndărei au participat peste 600 de pionieri dînd o mînă de ajutor la descărcatul cărămizilor, la cernutul nisipului etc.

Pionierii Şcolii de 7 ani din Năvodari au participat activ la renovarea şcoliţi lor formînd benzi rulante, să care molozul din curtea şcolii, săpînd gropi pentru stîlpii de susţinere a gardului.

La sate, pionierii au fost întotdeauna bucuroşi să-şi ajute părinţii în muncile agricole. În primăvara aceasta mulţi băieţi şi fete au muncit laolaltă cu colectiviştii în grădinile de zarzavat, plivind, stîrpind omizile din pomii fructiferi, ajutînd la semănatul legumelor, la dezgropatul şi tăiatul viei.

Iniţiativa pionierilor din Beidaud, raionul Istria, de a se îngriji de creşterea unor animale de la G.A.C. nu este singura. Asemenea lor, zeci de pionieri de la sate au îndrăgit munca de crescători de animale şi îngrijesc de viţei, porci sau păsări.

În multe şcoli, pionierii sînt pasionaţi de creşterea iepurilor. Rezultate frumoase obţin pionierii de la Şcolile de 7 ani din Feteşti, Ţăndărei, Perişoru, Basarabi şi altele.

Pionierii din satele Bărăganului vor amenaja fîntînile de pe marginea drumurilor, vor sădi în jurul lor ronduri de flori, vor pune bănci. La vară, în zilele cu arşiţă, drumeţii vor găsi acolo umbră şi răcoare. Dar, în primul rînd, sarcina de căpetenie a pionierilor din regiunea Constanţa a fost învăţătura. Sute de băieţi şi fete îşi îndeplinesc cu cinste această sarcină, obţinînd la toate materiile note de nouă şi zece.

Iată deci că şi pionierii din această regiune au cu ce să se mîndrească în pragul măreţei sărbători care se apropie: cel de-al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Romîn — pe care pionierii din întreaga ţară se pregătesc să-l întîmpine cu cele mai frumoase cuceriri.

ILEANA TOMILIAN

Ilustraţii: M. STEÜRER

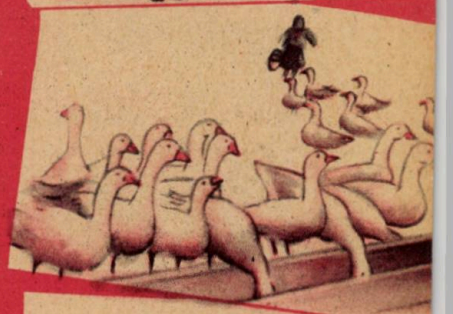

de MIRCEA SÎNTIMBREANU
Ilustrații: ARNO

Un maraton de...42 de să

Că maratonul este proba atletică cea mai grea nu mai încape nici o îndoială. Și sînt convins, dragi cititori, că, asistînd din tribunele stadioanelor la plecarea sau la sosirea acestor „giganți ai șoselelor" — cum sînt, pe drept cuvînt, denumiți maratoniștii—, n-ați precupețit nici admirația și nici încurajările voastre. Gîndiți-vă numai: să macini, unul după altul, numai cu sudoare și dîrzenie, nu 2-3-4, ci 42 de kilometri! E formidabil, nu-i așa? Ei bine, bravo din toată inima, de 42 de ori bravo lor! Și acum admiteți pentru o clipă că, așteptînd vești de pe traseul maratonului, ați auzi din partea crainicului stadionului această informare:

Dragi spectatori, pornit în cursă, maratonistul X aleargă de cîteva minute în stilul său de mare campion: ritmic, suplu, destins... În acest moment însă, din motive necunoscute nouă, s-a oprit la piața din colț... Iată-l, ciugulește cîteva boabe de strugure, sparge pe îndelete cîteva nuci și, cu gura plină, schimbă binețe cu cunoscuții din piață... Îl auzim mormăind:

— Nici o grijă, mai e tot timpul să-i ajung! Strugurii cu nucă sînt slăbiciunea mea...

Plutonul s-a îndepărtat de-a binelea... Ce face maratonistul X? A, iată-l, a plecat din nou! Ce-i drept, aleargă bine: ritmic, suplu, destins... Și, totuși, ciudat, iar s-a oprit. S-a rezemat de balustrada de pe malul Dîmboviței și curăță alune prăjite în timp ce, mestecînd, explică oamenilor strînși în jurul său:

— Alunele sînt pasiunea mea... Vreau să ronțăi cîteva în tihnă.

Dar deodată...

— Aoleu, nu mai e timp! Și a pornit ca o săgeată. Îi va ajunge oare?

Acum aleargă ca Ion Moina! O sută de metri, două... Dar unde sînt

FRUNTAȘI LA ÎNVĂȚĂTURĂ

VIȘAN ȘTEFAN, Școala specială elementară de arlă — Ploești.
KURUNȚI LUDOVIC, clasa a VII-a, Școala medie nr. 6 — Timișoara.
MESSER ECATERINA, clasa a VII-a D, Școala de 7 ani nr. 1 — Arad.
UNGUREANU CONSTANTIN, clasa a V-a, satul Valea Dulce, raionul Telejen.
PANĂ ROXANA, clasa a VI-a, Școala elementară nr. 14 — Brăila.
CRÎNGARU GENEL, Șc. nr. 102 — București.
PRICOP MARIA, clasa a VI-a, Școala mixtă de 7 ani nr. 18 — Galați.
ALDEA ST., clasa a V-a B, Școala de 7 ani nr. 7 — Constanța.
SCOBLEI MARGARETA, Șc. de 7 ani — Lupeni.
BĂLAN GEORGE, unitatea de pionieri nr. 3 — Galați.

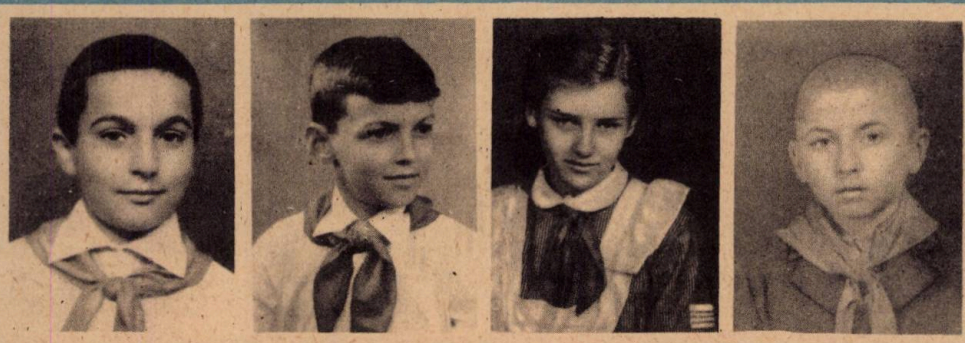

ptămîni

ritmul și suplețea sa? S-a împleticit, ezită, cade... Explică sufocat:

— Abandonez! Nu mai e timp să-i ajung...

— De ce?

— Simt așa... o slăbiciune!

Se înțelege, dragi cititori, un asemenea maratonist n-a existat niciodată. Iar dacă ar exista n-ar fi de fel un maratonist, ci un plimbăreț oarecare. Și dacă totuși vi l-am prezentat e numai din două motive:

Unu. Pentru că anul școlar cu cele 42 de săptămîni ale sale seamănă prea bine cu un maraton de 42 de kilometri.

Doi. Pentru că plimbărețul respectiv îmi amintește în unele privințe de un elev, Ionescu Haralambie.

Ei bine, să-l vedeți pe Ionescu Haralambie! Împreună cu întreg plutonul învățăceilor a plecat și el în cursa maratonului școlar la 15 septembrie... anul trecut. La 16 septembrie, exact în clipa cînd pe tablă a apărut, în colțul din stînga, sus, prima fracție și întregul pluton se avîntase pe cărările numărătorului și ale numitorului, Haralambie s-a oprit. Brusc. A scos din ghiozdan un album de timbre — slăbiciunea lui —, s-a încruntat încă o dată la fracția de pe tablă și a mormăit:

— Pentru asta mai e timp. Deocamdată să văd cum am să schimb în recreație două Maroace pe trei Canăzi.

Două zile mai tîrziu s-a încruntat din nou. Pe tablă era vorba de „cel mai mic multiplu comun" și de „cel mai mare divizor comun". De data aceasta, maratonistul Haralambie punea la punct — altă slăbiciune — o arbaletă cu bețe de chibrit. A zis:

— Auzi, ce denumiri încîlcite și chiar nițel caraghioase... O să văd eu ce-i cu ele... mai tîrziu... Mai e tot timpul să le dau de urmă!...

Peste vreo săptămînă, din același colț al tablei s-a ivit ceva la fel de încîlcit: amplificarea și simplificarea fracțiilor... Și, pentru că era prea ocupat cu altă slăbiciune — lipea un abțibild —, Ionescu al nostru a mormăit din nou:

— Eh, sîntem de-abia la început. Mai e tot timpul și pentru încîlceala asta!

Și astfel, pe lîngă pietrele kilometrice ale prea numeroaselor sale slăbiciuni, au trecut în goană, împreună cu plutonul colegilor, și „reducerea la același numitor", și „prima cu a doua răsturnată", și „desfacerea parantezelor", într-un cuvînt cam ceea ce se cheamă matematică... Era prin mai, la ultima turnantă... Se cronometrau sosirile din cursă: notele pe ultimul trimestru. Atunci Ionescu s-a încruntat pentru ultima oară și a zis:

— Aoleu! Nu mai e timp! Prinde-i din urmă, frățioare!

Ionescu a pornit ca o săgeată. Dar unde sînt ritmul și suplețea sa? Se împleticește, ezită, cade! Cade la aritmetică... De ce, Ionescule, de ce? Și la această întrebare, răspunsul vine leșinat:

— Din cauza... slăbiciunii.

Ce s-a mai întîmplat? Ionescu a făcut tot maratonul, dar de unul singur, toamna. Atunci a pornit în noul maraton școlar altfel. Cînd pe tablă, în colțul din stînga, sus, a apărut o fracție mai complicată, Ionescu a dat să pipăie sub bancă arbaleta cu bețe de chibrit, dar s-a răzgîndit:

— Pentru asta mai e timp... deocamdată fracția!

A pornit, cum se zice, cu pas egal, ritmic, suplu, destins la drum lung. Și va fi în plutonul fruntaș.

STÎLPII

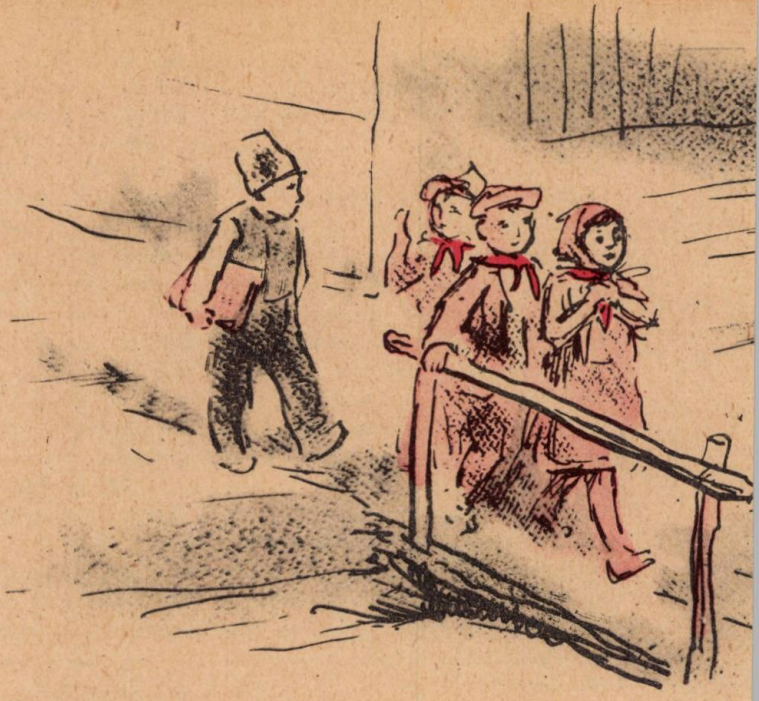

de VASILE MĂNUCEANU

Ilustrații: GH. ADOC

Plouă. Afurisit plouă. De două zile și două nopți n-a stat cît ai scăpăra chibritul. Mustește pămîntul și broaștele orăcăie de bucurie. Învăț la geografie. Îmi fac harta. E devreme, și cerul s-a îngroșat și s-a împîclit ca noaptea. Trebuie să aprind lampa, nu mai văd să desenez. Plici! A picat din tavan. Drept în creștet m-a picat. Mă uit în sus. Iar, plici! Pe nas. O fi zburat vîntul vreo șiță. Plici! Altă picătură, mare. Drept pe caiet. S-a dus harta. Două ceasuri am muncit la ea. Îmi vine să plîng de necaz. În mijlocul Saharei au apărut două lacuri mari, albastre, și Nilul s-a lățit ca o dihanie preistorică. Munca mea... Așa se întîmplă în fiecare toamnă. Se găurește acoperișul te miri unde, parcă-ar fi de caș. Îl repară tata și degeaba. Casă veche, făcută de bunicul. Lasă, că nu mai e mult și o să avem și noi casă nouă. Ca ale roșcovenilor. Ne-au luat o dată colectiviștii din Roșcovi în vizită la ei, cu camionul. Ce mai case! Aproape toți și-au făcut. Cu temelie de piatră, fățuită frumos, cu ferestre cît ușa, cu acoperiș de țiglă roșie. Au tras și electrică. Au și saivan pentru oi și siloz de nutreț. Cîte n-au! La noi cînd s-o face colectiv? Tata s-a înscris. S-au înscris mulți. Dar mai trag unii hăis. Cică să vadă. Ce să vadă? Eu cred că îi gîdilă în ureche gogorițele scornite de alde Boroiu și Jarcalete. Jarcalete e „sigur" că nu se face. Se laudă: „Bă, dacă se face, eu mă spînzur de cumpăna puțului". N-are decît. Știu eu ce știu. Plici! Mereu pică. Tata nu-i acasă. E dus cu sfecla la Titu. Trebuie să mă sui în pod, să potrivesc șița ori să pui vreo tinichea unde pică. Pui scara. Întuneric beznă. Îți bagi degetele în ochi. M-am lovit de o grindă. Să vezi că mă pricopsesc și cu vreun cucui. Bîjbîi. Nimic. Aha, uite colo o geană de lumină. Mă apropii. Două șițe lipsesc. Le-a luat vîntul. Le-a dus unde a înțărcat mutul iapa. Ce să pui dedesubt? Mă uit pe gaură. Se vede peste linia prunilor, în dos, la Jarcaleți. Nu e nimeni în ogradă. Doar Blida umblă prin ploaie, cu sacul în cap. Cheamă bobocii: gîrîeii-gîrreii... Miron nu se vede. O fi învățînd și el. Dar ce naiba, am orbul găinilor? Uită-te drăcie! Jarcaleții au dat jos ușa grajdului. Au scos-o din țîțîni și au trîntit-o alături, în ploaie. Au atîrnat în loc un țol mare și gros, pe care bat fasolea, toamna. De ce-or fi pus țolul? Să nu intre musca la oi? Și asta-i o istorie!

*

Ce noroi, mamă! Parcă ar fi ciulama. Bocancii s-au făcut ca alte arătări. Bine cel puțin că a stat de sus. Mă duc la școală. Nu știu ce am că tot îmi vine să casc. Am stat azi noapte să fac altă hartă. N-a ieșit ca dintîi. Are guși. Lampa tot lampă. Poți să pui și zece, una lîngă alta.

— Bună, Duțule!

Tresar. E Sandu Brebenel, poreclit Dondănici, fiindcă nu-i tace gura tot timpul. Îi răspund. Pornim alături, lipa-lipa, spre școală. Sandu turuie de zor. Nu știu ce spune. Sînt amărît. Mă gîndesc la harta mea. Ce-o să zică tovarășul profesor? Pînă acum am făcut niște hărți prima. Ce-o fi o fi. Uite c-am ajuns. Sus, în capul scării, ne așteaptă Floarea. Grozavă, Floarea asta! E fata lui nea Spiridon, secretarul organizației de bază. A crescut de mică fără mamă. Nu știu cum o fi crescut. Taică-său mereu cu treaba. Ba la cîmp, ba la raion, la ședință, ba pe la oameni. Și ea, singură, acasă. Dar mereu curată, spălată, cu cozile ca mătasea. Scoasă din cutie. Și la lecții e cea mai bună din clasă. Mai e și președintă de detașament. Strașnică fată. Acum e de rînd, la păstrarea curățeniei. Ne ia în primire:

— Lună să vă faceți bocancii!

— Am înțeles, să trăiți! se maimuțărește Sandu. Dar execută consemnul. Și eu. Ne răzuim tălpile pe grătar. Pe urmă cu surceaua. Dă-i și dă-i. Vin mereu alții și pe toți îi ia în primire Floarea. Face pe milităroasa, dar e numai zîmbet pe la ochi. Vine și Miron Jarcalete. Cu ghiozdanul tîrîș și cu părul ieșit de sub bască. Are păr de bursuc și ochii tot așa, mici și înfundați sub sprîncene. Dă să intre. Floarea îi taie calea:

— Treci întîi și curăță-ți încălțămintea. Nu cumva poftești să intri așa, ca în grajd?

Miron tace. Stă. Se uită împrejur, parcă n-ar înțelege. Și deodată pune bărbia în piept, ca un berbec, și se repede în sală, dînd la o parte mîna întinsă a Floarei. Floarea rămîne ca de piatră. Ne uităm, uluiți, după găligan. Sandu vrea să se repeadă după el. Are un pumn ca maiul:

— Stai, că-i arăt eu, huiduma naibii!

Floarea îl oprește:

— Lasă, că ne răfuim noi altfel cu dumneaului, zice, mușcîndu-și buzele și privind amărîtă paleștile de noroi pe care bocancii lui Miron le-a lăsat pe dușumeaua curată ca lămîia.

Intrăm în clasă. Jarcalete, în banca lui, tace și ne privește chiondorîș. N-avem timp să discutăm nimic, că sună. Începe lecția. Ne predă la istorie. Nu s-aude nici musca. Sîntem lîngă Kutuzov, pe cai iuți și vînjoși, de stepă. Învîrtim săbiile deasupra capului. Vedem cum se clatină rîndurile dușmanilor și ne bate inima de bucuria izbînzii. Nu știu cum îmi întorc capul spre banca lui Jarcalete. Încremenesc. Miron taie tacticos, cu briceagul, o felie de slănină și o bagă toată în gură. Bagă și o halcă de pîine. Clefăie cu poftă, închizînd ochii mici, de bursuc. L-au văzut și alții. Îl fulgeră cu privirea. Îl amenință cu pumnii, pe furiș. Jarcalete își vede de treabă. Taie și mănîncă. Mai și rîgîie. Ca porcii. Noroc că e departe de catedră. Ce putem să facem? Nimic! Ascultăm lecția. Ce-o fi în dovleacul ăstuia? Uf, bine că a terminat. Își șterge briceagul pe cartea de istorie, fir-ar să fie. Îl bagă în buzunar. În recreație știe el ce-l așteaptă. Dar stai de vorbă cu el dacă poți. Dă buzna afară și se încuie în privată. Stă acolo pînă sună iar.

A doua zi, Jarcalete nu vine la școală. Nici a treia zi. O fi bolnav? Aș! N-are nici pe dracu'. L-a văzut Dondănici cînd înălța zmeul, în ogradă. I-a făcut cu tifla și a strigat după el vorbe urîte. Floarea ne adună după lecții. Trebuie să facem ceva cu Jarcalete ăsta. Nu e pionier, dar, oricum, trebuie să dea socoteală în fața clasei. Numai de obrăznicii și de necuviințe se ține. Mai e și leneș pe deasupra. Nu mai merge așa.

*

Sînt, cum s-ar zice, în misiune. Mi-a călcat sorămea a mare cravata. Bocancii — îmi fac mustața în ei (dacă aș avea). Nasturii, toți la apel. Mă duc la Miron Jarcalete, să-l chem mîine la școală. Iau o piatră și bat în uluci. Iese Blida. Leagă cîinele de șopron. Intru în ogradă. „Vine acum, Miron!" — îmi strigă pe fereastră Eliza Jarcalete, maică-sa. M-așez pe o roată veche de căruță și aștept. Mă uit. Ce mai antenă! Lungă, din coama casei pînă-n nucul din fund. Are radio bun, Jarcalete, cu acumulator. Antena e de sîrmă ghimpată. Mai are Jarcalete sub șopron cîțiva colaci de sîrmă ghimpată. Împrejmuise pădurea cu ea. A avut pădure. O sfoară bunicică, dincolo de Răstoacă. O împrejmuise cu sîrmă ghimpată, să nu intre vreun sărăntoc s-adune vreascuri. I-a luat-o statul. Simțise, se vede, că a strîns într-o noapte toată sîrma. Cu atîta s-a ales.

Nu mai vine Miron. Nici taică-său nu se vede. Trag cu coada ochiului la crăcanul cumpenii și încerc să mi-l închipui pe Jarcalete ăl mare bălăngănind în slăvi, ca un gîndac gros. Mă ciupesc de mînă, să nu rîd ca prostul.

Și Miron tot nu iese. Blida robotește într-una prin ogradă. Dă apă la viței, toacă dovleci cu barda, pentru scroafă.

Iese Miron cu gura plină. S-a îndopat. Unde-o fi băgînd atît? Tușesc. Îmi dreg glasul. Mă silesc să fiu oficial:

— Am venit din partea clasei...

Și dă-i. De fapt nu știu ce să-i spun ca să se pătrundă. Simt că nu merge, că bat cîmpii. Miron se uită în pămînt, botos. De la o vreme mă uit și eu în lături. Caut cuvinte. Caut și mă uit la tolul care acoperă ușa grajdului. Chiar așa: ce i-o fi apucat să scoată ușa din țîțîni și să pună tolul? Blida trece într-acolo, cu un braț de crăci. Dă tolul la o parte și intră. O trîmbă de fum se furișează afară, ca un roi negru de țînțari. Gata, știu: Jarcalete face țuică pe ascuns. Te-a văzut gaia, Jarcalete! Se aude o bufnitură din grajd. Blida iese aproape pe brînci, cu fumul în cap. A burdușit-o Jarcalete, fiindcă a fost proastă: a intrat cu lemnele cînd eram eu în curte. Mă furnică picioarele să plec mai iute. Mai pleacă. Jarcalete a ieșit din grajd și ne strigă, mieros:

— Ia veniți și voi încoace, măi băieți. Hai să gustați o mirodenie...

Șovăi. Ce să fac? S-o iau la fugă spre poartă? Să intru? Mă biruie curiozitatea. Doar n-o să mă omoare acolo, în grajd. N-are curaj. Pe urmă văd eu ce fac. Intru cu Miron. Fum, să-l tai cu cuțitul. Tușesc și mă ustură ochii. Înăuntru, Jarcalete ăl mare și cumnatu-său, Boroiu. Stau pe brînci. Îmi fac semn să mă lungesc și eu. Jos nu e fum. E mai bine. Poți să respiri. Mă uit împrejur. Într-un colț pîlpîia un felinar de căruță. Sub cazan duduie, nevăzut, focul. Cazanul are capacul lipit cu mămăligă. Prin țevile lungi, ca o pușcă de vînătoare, picură țuică în bota pe jumătate îngropată în pămînt. Jarcalete umple o cănuță cu rachiu și mi-o întinde:

— Ia de colea un ciocan de prăștină, să prinzi putere. Nu se mai leagă troahna de tine.

Mormăi:

— Nu beau, nea Jarcalete, mulțumesc.

Boroiu sare și el:

— Bea măi, flăcășneață. Că doar nu mai ești lîngă fusta maică-ti. Mîine-poimîine te însurăm. Și rîde spart: cîh, cîh, cîh...

Îmi înmoi buzele. Foc. Spirt curat. Ce te faci, Duțule? Vărs pe furiș ceașca într-o grămadă de băligar. Jarcalete vede. Se face că nu vede. Mi-o umple iar. Își umple și el una: hai noroc. Îmi vine să arunc ceașca și să mă reped la ușă. Dar în dreptul ușii s-a lungit Boroiu. Are un resteu de fier în mînă. Se joacă cu el. Dacă mă altoiește cu ăla, nu mă mai vede mama. Ce să fac? Jarcalete nu mai e mieros. Se răstește: bea! Beau. Mă frige pe gîtlej și-mi ia răsuflarea. Jarcalete întinde iar ceașca sub picuș: bea! Boroiu rînjește. Mi se întorc mațele. Bea! Gust și-mi clănțăne dinții pe buza cănii. Mi-e frică. Bea! Ce au ăștia de gînd? Mi se împăienjenesc ochii. Îmi duduie tîmplele ca focul de sub cazan. Încep să rîd, în neștire: Jarcalete s-a întors cu picioarele în sus. Ce, a înnebunit? Și uite, comedie, sînt doi Jarcaleți, aidoma. Ba nu, trei. Mă podidește deodată o arsură cumplită în capul pieptului. Felinarul se clatină, se clatină. Și nu mai știu.

*

M-a găsit tata pe podișcă, cu ochii zgîiți. Tremuram și bolboroseam. Era să dea cu caii peste mine. Noroc de Sura. Deșteaptă iapa. S-a oprit, m-a mirosit și nu s-a mai mișcat, s-o tai. M-a dus tata în casă mai mult pe sus. Mama s-a luat cu mîinile de păr: „Ce-i cu tine?" Tata: „Unde-ai fost, păcătosule?" Eu, nimic. Mort în păpușoi. Nu știam. Eram alb, moale și nu știam nimic. A doua zi, cînd m-am trezit cu oblojelile la cap, am spus. A dat fuga tata la miliție. Degeaba! La Jarcalete n-au găsit nimic. Curat ca-n palmă. Cazanul nicăieri. Jarcalete s-a crucit: eu, domn'le? Să fiu și să pățesc. Și o dată a rîs, mînzește: aha, știu. Ăla micu, al lui Lăcătușu, a fost pe la fiu-meu. L-am cinstit cu o ceașcă de țuică. S-a îmbătat. Așa mic, domn'le și bețiv. Auzi ce să scornească...

Așa a rămas. Vecinele șușotesc pe la gard și mă privesc cu mîna la gură. A întins Jarcalete vorba: ăla micu, al lui Lăcătușu, un bețiv. Pînă și tata se uită nu știu cum la mine. Am fost și la miliție. M-a chemat să povestesc, încă o dată, tot. Miliția nou în sat. E tînăr și are niște ochi cenușii, ca fierul. Nu poți să citești nimic în ei. I-am spus totul, din fir a păr. M-a ascultat. S-a uitat lung-lung la mine. Pe urmă a tăcut mult și s-a plimbat prin odaie. S-a întors la mine. Mi-a întins mîna: bine, flăcăule, poți să pleci. Dar m-o fi crezut? Nu știu. În ochii ăia nu poți să ghicești nimic.

*

Îmi crapă obrazul de rușine. Ieri a strigat un țînc după mine. Se ascunsese: becivu, becivu! Mi-au dat lacrimile și am luat-o la fugă. Ce-am făcut? Mai bine săream atunci la ușă. Să mă omoare Boroiu cu resteul. Decît așa... La școală cel puțin nici nu-mi mai vine să mă gîndesc cum a fost. Acolo și-a făcut de cap. Jarcalete ăl mic. L-am văzut cum șușotea, cînd cu unii, cînd cu alții. În sat Jarcalete. La școală fiu-său. Băieții și fetele se feresc de mine ca de ciumă. S-a făcut adunarea. Floarea era încruntată și se făcuse albă-albă la față ca hîrtia cînd vorbea despre „fapta mea". Ceilalți, la fel. Cînd a fost să vorbesc și eu, eram hotărît să le istorisesc tot ca să-i conving. Dar o dată, cînd m-am uitat la Floarea și cînd i-am văzut dunga dintre sprîncene, ochii străini, nu știu cum mi s-a suit un nod în gît și m-au înțepat pleoapele. Am stat jos și am tăcut ca pămîntul.

Pînă și Dondănici, prietenul meu cel mai bun, cînd se așază în bancă lîngă mine

parcă nu m-ar cunoaşte. Îmi vine să-i zic: mă Dondănici, mă, nici tu nu mă crezi, frate-meu? Dar el oftează şi se uită în altă parte. Miron Jarcalete rînjeşte. Îmi vine să-l poc nesc, să-l iau de gît şi să-l scutur: spune mă, spune! Dar mă abţin. Atît ar mai trebui: să-l bat. Dar uite că s-a întîmplat şi asta. Mă pomenesc cu un pacheţel în bancă. Îl desfac, curios. Pîine şi slănină. Slănină cu boia roşie. Numai Jarcaleţii o fac aşa, ca la oraş. Văd sînge înaintea ochilor. Vrea să mă îmbuneze, cîinele. I-am răbdat tot: mîrşăvia, şoaptele. Dar asta nu! Nu mai ştiu ce fac. Mă reped la el şi jart-jart. Şi iar. Peste ochi, unde nimeresc. Jarcalete ţipă. Sar ceilalţi şi ne despart. Iar adunare. Iar probozeală: şi beţiv, şi bătăuş. Eu tac, negru ca pămîntul, cu supărarea mea. Acasă, însă, nu mai pot. Mă trîntesc în pat, îmi pui un ţol pe cap şi bocesc pe înfundate, ca babele. Simt colţul cravatei sub obraz şi mai tare mă cuprinde jalea. Cravata mea. Dacă... Nici nu vreau să mă gîndesc la asta. Ce să fac? Nu mai pot îndura aşa. Îmi vine o idee. Ce-ar fi? Uite, e singurul om la care nu m-am gîndit. Şi la el ar fi trebuit întîi. Da, da. Mă scol. Plec. Drept la poarta lui nea Spiridon mă opresc. Strig. Iese Floarea. E tot încruntată. Că ce vreau? „Am treabă cu taică-tău". Mă bagă în casă. Nea Spiridon citeşte nişte broşuri. Le subliniază cu creion roşu. Îşi scoate ochelarii cu sîrmă de după urechi. Îi poartă numai la citit. Are pleoapele umflate, doarme puţin. Îmi ciufuleşte părul: ce vînt te aduce, Lăcătuşule? Tac. Mă uit cu coada ochiului la Floarea. Nea Spiridon pricepe: ia du-te Floare, la bucătărie şi aţîţă focul. Floarea iese. Ei? Îi spun. Îi spun tot. Îmi tremură buzele. Pe urmă mi se face o linişte mare în suflet. Nea Spiridon îşi şterge ochelarii cu batista. E ostenit. Dar simt că ştie pe dinafară tot sufletul meu. A însemnat ce trebuie şi unde trebuie cu roşu. Ca în broşurile alea. Aştept. Iar îmi ciufuleşte părul. Se uită pe fereastră.

— Măi Duţică, mă, dacă asta îţi trebuie ţie, uite: te cred. Eu te cred, înţelegi? Ştim noi ce poate hoţu ăla bătrîn. Şi nu mai fi amărît, ce naiba. Eşti bărbat. Prin cîte nu trece omul. Lasă, că ies toate deasupra, ca untdelemnul. Dar ai răbdare. Dacă nu e dovadă, nu e. O să fie, n-avea grijă. Ştiu şi eu şi alţi tovarăşi. Cînd a fost la predarea cazanelor, Jarcalete l-a dat pe ăla mare, nou. Pe ăl vechi zicea că l-a prăpădit. Ne-a arătat nişte hîrburi. A adus şi martori. Dar hoţul e hoţ. Aveam noi o bănuială. Acum e sigur. Lasă, că tot îl dibăcim. Tu nu mai sufla o vorbă despre asta. Şi ai răbdare.

M-am înseninat. Dar tot mai am un ghimpe. Mă uit la uşa pe unde a ieşit Floarea. Nea Spiridon pricepe. Toate le pricepe. Zîmbeşte: Lasă, vorbesc eu...

*

A vorbit. Floarea nu mai are ochii ăia străini. Şi ceilalţi sînt altfel. Dondănici mi-a dat un ghiont în coaste. Semn bun. Sînt vesel. Muncesc cît şapte. Învăţ. Gata-gata s-o întrec pe Floarea. Acasă dau ajutor cît pot. Scutur nucii. Dezgrop la cartofi. O ţesal pe Sura de luceşte părul pe ea. Se miră mama. Glumeşte: să nu te deochi, tartore.

A venit la ţanc o veste cu bucurie: ne trage electrică în sat. De-aia se tot ducea nea Spiridon, sus, la gater. Ne dău muncitorii de acolo lumină. De la dinamul lor. La instalaţie contribuie tot satul. Cu braţele, cu ce poate fiecare. Vin şi doi specialişti, de la Titu. Să vezi ce-o să fie. Ne uităm la lămpile cu gaz din şcoală ca la alte dihănii. Ducă-se. Fetele, mai ales, se bucură:

— N-o să mai facem de rînd la ştersul sticlelor.

— Da, da, trai, neneacă... O să vă faceţi cucoane de-acuma, le înţeapă veselă Floarea. Lasă, că se găsesc trebuşoare destule.

Rîdem. Ne hîrjonim. La adunare, însă, le punem toate la cale, cu socoteală. Se face lumină în sat: trebuie să împingem şi noi, pionierii, la căruţă. Nu se poate să lipsim. Stabilim: unii o să ajute la întinsul sîrmei. Alţii vor săpa gropi pentru stîlpi. Zece gropi. Afară de asta, ne rezervăm partea artistică. E sărbătoare? Este! Şi sărbătoare în sat, fără cîntece şi dansuri pioniereşti, nu se poate.

A venit preşedintele Sfatului popular de la Titu, cu materiale. Colaci de sîrmă, izolatoare de porţelan, ţeavă, becuri. Mă rog, tot dichisul. Le-am pipăit. Le-am trecut din mînă în mînă. Băieţii s-au hotărît, toţi: instalatori de electrică ne facem. Oamenii au tăiat tufani din fosta pădure a lui Jarcalete. Au făcut stîlpi pentru electrică. Drepţi ca lumînarea. I-au cojit frumos, i-au cioplit la capete. I-au dat şi cu catran, să nu-i vatăme umezeala. Stîlpii sînt în capul satului, pe toloacă. I-am văzut. Le-am făcut „recepţia"..

Repetiţiile merg strună. Eu sînt la dansuri. Joc cu Floarea. Are un pas uşor, de zăpadă. Se învîrteşte ca titirezul. Pe urmă o prind de mijloc şi top, top, doi la stînga, doi la dreapta. Cînd chiui o dată, îşi pune Floarea mîinile la urechi şi rîde. Are dinţi mărunţi, ca mazărea, şi albi.

*

Cînd vin necazurile, cu harabaua vin. Întîi s-a îmbolnăvit nea Spiridon. Avea el un beteşug vechi. De pe front. Îi trecuse un glonţ prin plămîn. De cînd cu ploile astea, i s-a întărîtat rana. Dacă se îngrijea niţel, dacă n-ar fi umblat atîta, n-o păţea. Dar parcă puteai să-l ţii în casă pe nea Spiridon? Toată ziua era pe drum. Fuga la sediu, fuga la sfat. Suie-te pe bicicletă şi dă-i bătaie: ba la raion, ba la gater, sus. Zloată? Burniţă? Habar n-avea. Şi noaptea, în loc să doarmă, citea pînă îi zgîndărea alba în fereastră. Într-o zi n-a mai putut să se scoale. Ameţea. Avea fierbinţeli. A venit într-un suflet doctoriţa Constantinescu, de la dispensar. Gata, la spital, a zis. Nea Spiridon nici n-a vrut s-audă: lasă, o să-mi treacă şi aşa. Doctoriţa, puşcă, la telefon. Nu ştiu ce-o fi vorbit, că peste vreun ceas, tranc, maşina de la raion. A venit şi un tovarăş de acolo. L-a luat în primire pe nea Spiridon. N-a mai avut încotro, nea Spiridon. S-a suit în maşină şi hai la spital.

Acuma, alta. Să nu-ţi vină să crezi: au dispărut stîlpii de pe toloacă. Parcă ar fi intrat în pămînt. Preşedintele era la Titu, să mai scoată o repartiţie de materiale. Cînd s-a întors şi a aflat, a sărit în sus. Dădea din mîini şi parcă-i luase cineva graiul. Chiar aşa: cum să nu te-apuce toate năbădăile? Ce, stîlpii sînt chibrituri, să-i bagi în buzunar, să pleci cu ei? Şi uite că s-au topit. Care i-a luat, trebuie să fi venit cu cîteva căruţe o dată. Sau a cărat toată noaptea la ei. Dar unde i-a dus? Unde? Că nu i-o fi pus la murat. Pînă una-alta, prinde orbul scoate-i ochii. Urma n-ai cum s-o iei. Urme de căruţă, berechet pe şosea. Unde i-o fi dus?

Umblă oamenii forfota prin sat. Numai despre stîlpi discută. La ăştia care au cai se uită lumea pe furiş în ogradă, printre uluci. Ţi-ai găsit. Nici pomeneală de stîlpi. Pe toloacă s-au adunat preşedintele, miliţianul şi încă vreo cîţiva. A venit şi nea Marin, secretarul organizaţiei de bază de la gater. Un ţapinar voinic şi mustăcios. E supărat:

— Cum se poate, măi tovarăşi, atîta lipsă de vigilenţă? Să lăsaţi bunătate de stîlpi aşa, în voia soartei...

Nici acum nu şi-a venit în fire preşedintele. Rosteşte amărît şi pe bună dreptate:

— Cine şi-ar fi închipuit, omule, c-o să-i fure aşa, ca pe nişte saci cu fasole? Ce, să-i fi băgat în sfat şi să-i încui? Spune şi dumneata!

Mustăciosul îşi dă şapca pe ceafă. Se scarpină. Cam aşa e dacă te gîndeşti. Cine să-şi închipuie?

Vorba e cine i-a luat. Ultima casă din sat, chiar lîngă toloacă, e a lui nea Ilie Mimoc, vătăjelul de la sfat. Ilie nu știe nimic. N-a văzut, n-a auzit. De fapt e surd ca o ciubotă și se culcă cu găinile o dată. Și n-are nici un suflet pe lîngă el. Nici măcar o pisică. Măsoară și el toloaca, bombăne și se uită pe jos, parcă s-ar fi pierdut o alică.

Miliţianul cel nou nu prea zice multe. Vorbește scurt. Nu pierde vremea pe toloacă. Păcat. Aș fi vrut să fie ca într-o carte care am citit-o mai demult: să aibă șapcă cu picățele și lulea. Dar n-are șapcă. Nici lulea. Fumează Mărășești. În schimb are cizme. Strașnice. Toată ziua bate noroaiele și cizma — lună. Cu ce le-o fi dînd? Și nici nu face ca ăla din carte. Nu caută „indicii" la „fața locului". Își saltă pușca pe umăr și se duce. Unde s-o fi ducînd? El știe.

*

Stăm în curtea școlii, zgribuliți: eu, Floarea și Sandu Dondănici. Tăcem. Se văd în șosea gropile. Multe sînt făcute de noi. Sandu oftează. Ce-o să fie acuma dacă nu găsește nimeni stîlpii? O să întîrzie două-trei săptămîni toată treaba. Și duminică trebuia s-avem serbarea. I-am poftit și pe cei din Roșcovi. O să ne facem de rîs. O să rîdă și curcile.

Îmi vine așa, din senin, un gărgăune. Ce-ar fi să-i găsim noi? Dondănici dă din mînă a lehamite. Și-a pierdut sămînța de vorbă. Numai Floarea mă ia în serios. Știi că ai dreptate? Mie îmi crește inima. Mă umflu în pene. Floarea chibzuiește. Ne strîngem capetele, ciorchine, și șușotim, parcă ne-ar auzi cineva. O să facem și noi „ancheta" noastră. Intrăm colo, colo. Nu ne bagă nimeni în seamă: copii. E mai ușor.

Trecem întîi pe la mine să-l luăm și pe Codin. Codin nu e frate-meu mai mic, cum și-ar fi închipuit cineva. Are patru picioare, bot și coadă. E cîine. Și încă ce cîine! Cît un viţel.

Plecăm și cu Codin în „anchetă". Pe drum, hop miliţianul. Mă recunoaște: ei, cum merge cu școala? Bine! Uite de ce-i arde lui. Satul fierbe: stîlpii în sus, stîlpii în jos. Și el: cum merge cu școala? Se apropie de Codin: frumos cîine. Îl mîngîie pe cap. Îngheț: acuma rămîne fără degete. Aș! Codin întinde botul și fîțîie din coadă. Extraordinar! Ce fel de om e ăsta?

Pornim mai departe: spre casa lui Ilie Mimoc. De acolo începem. Trebuie să stăm de vorbă cu nea Ilie. Cît de surd e, nu se poate să nu fi simțit el ceva. Un amănunt, o nimica toată, dar care să ne fie nouă de folos. O să-l luăm cu metodă. Am ajuns. Casa lui Ilie Mimoc n-are gard. Așa am apucat-o: mărunță, cu acoperișul lăsat pe-o parte, cum își pune pălăria omul cu chef. Seamănă cu stăpînu-său. Și nea Ilie poartă căciula într-o parte și are nasul roșu. Casa n-are nas. Are ochi: niște ferestre cît palma, somnoroase și prăfuite. Dondănici bate la fereastră. Bate cît poate. Se aude dinăuntru cum bombăne singur Ilie Mimoc. Iar batem. Scoate nea Ilie un cap ca de mîță. Se uită cruciș la noi: ce vreți? Ha?

— Vrem să vorbim ceva. Cu stîlpii, știi matale...

— Ha?

Răcnim:

— Cu stîlpii! Ți-ai găsit. Parcă n-ar fi priceput nimic. Tranc, fereastra s-a închis. Dar cît a ținut-o deschisă, am văzut. Parcă aș fi văzut un șarpe, așa mi-a bătut inima. Și nu era decît o halcă de slănină, agățată de grindă. Slănină cu boia roșie, cum fac numai Jarcaleții. Și am mai văzut ceva: un gît de damigeană ieșind dintre coltucele pernelor, în pat. Încep să viu de-acasă. „Ce-ai rămas așa?" — mă întreabă Floarea nedumerită. Ne dăm după niște salcîmi. Iar ne aplecăm capetele: șopa-șopa. Uită-te drăcie! Ce să facem acum? Să ne ducem la miliție? Poate c-a fost numai o părere de-a mea. Nu poți să știi. De ce să băgăm omul nevinovat în bucluc. Mai bine să mergem „pe fir", să ne convingem. Și pe urmă, înțelegi, toată gloria a noastră o să fie.

Noaptea, pe la 11, pornim iar. O șterg pe nesimțite de-acasă, cu Codin de lanț. L-am luat cu plan. Dacă pune Jarcalete cîinii pe noi, îl azvîrlim pe Codin în luptă. Floarea și Sandu mă așteaptă lîngă cooperativă. Mergem prin șanț. Ni se pare că sîntem mai feriți așa. Casa Jarcaleților e mai la o parte de sat, pe o ulicioară cu nuci mulți. Cînd intri sub nuci, parcă intri sub pămînt, așa întuneric e. Ocolim binișor casa. Intrăm prin dos, prin grădina de zarzavat. Cîinii lui Jarcalete sînt legați în față. Nu ne simt. Ne apropiem de ogradă. Ca indienii ne apropiem. Lîngă gardul ogrăzii, o șiră de paie cît toate zilele. Pînă una-alta, ne ascundem după șiră. Stăm acolo, cocoloș. Ne sfătuim: să intrăm în ogradă? Dacă ne simte, ne-am ars. Codin n-are astîmpăr. Mîrîie cu botul în paie. Rîcîie. O fi vreo salamîzdră, vreun arici. Îl smucesc de lanț. Nimic. Scormone înainte. Ce-o mai fi? Na, a desprins o furcă întreagă de paie. Ăsta-i nebun, ne dă de gol. A mai ieșit și luna pe deasupra. Tocmai acuma. Noroc că s-a liniștit Codin. Nu mai rîcîie. Miroase doar, ca prostul. Ce-o fi mirosind? Ne uităm. Pe urmă ne uităm unul la altul: sub paie, niște trunchiuri stivuite. Stîlpii. Al naibii Codin. Bravo, mă. De fapt, l-a ațîțat mirosul iute de catran și d-aia a rîcîit: să vadă ce-i acolo. Șira, numai o închipuire, un rînd de paie, pe deasupra. A ticluit-o bine Jarcalete. Ne tăcăie inima. Tăcem și nu ne vine să credem; noi am descoperit. Noi...

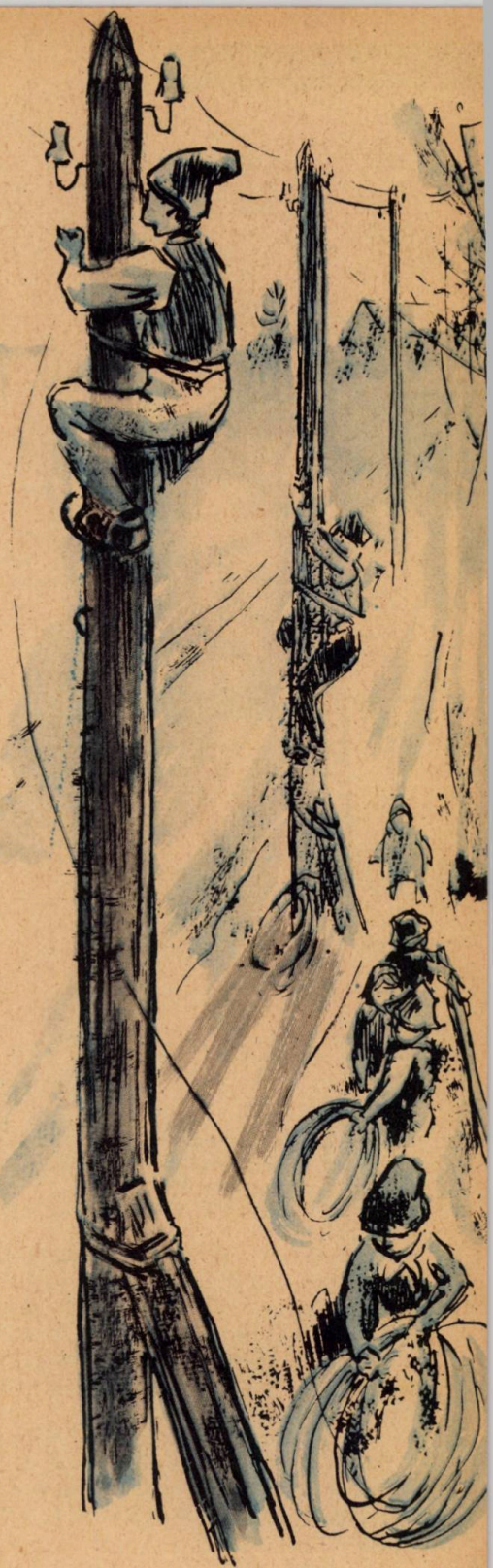

Mi se lasă o mînă grea pe umăr:

— Ce-i cu voi aici?

O sfeclesc. Gata, ne-a prins Jarcalete. De ce n-ai lătrat, Codine, ticălosule? Mă întorc, cu inima cît un purice. Răsuflu ușurat. Nu e Jarcalete. E tovarășul miliţian. Ne întreabă iar, aspru, dar pe șoptite:

(Continuare în pag. 25)

PETRE LUSCALOV

Ilustrații: COCA CREȚOIU-ȘEINESCU

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

Acțiunea povestirii „Puiul de rață sălbatică" se desfășoară într-un sat colectivizat din Bărăgan. Un grup de copii cu cîțiva cai ai gospodăriei colective pornesc la scăldat. Copiii reușesc să salveze din ghearele uliului un pui de rață sălbatică.

Între timp, caii rămași nesupravegheați se risipesc care încotro. Mișu, unul dintre cai, intră în mîlul mlaștinei, de unde nu mai e chip să iasă. Colectiviștii salvează calul cu ajutorul tractoarelor. Drept pedeapsă, copiii sînt mustrați, iar Sandu nu mai are voie să ia parte la acțiunile detașamentului de pionieri. Apoi intervine în acțiune Vidra, o fată aprigă, care, împreună cu un grup de copii din Pițigaia, caută veșnic ceartă cu copiii din Tînganu.

Puiul de rață sălbatică

(Urmare din numărul trecut)

Mielu se scărpină după ceafă, oftă și privi cu coada ochiului spre „Vede-tot".

— Hai mă, n-ai auzit că a zis să plecăm?

„Vede-tot" își smulse pălăria de pe cap și o trînti cu ciudă de pămînt.

— Plec mă. Plec. Și ce dacă plec?

Ridicîndu-și pălăria de jos, o șterse de praf cu mîneca și privi pieziș spre Mihai cu ochii pișcați de lacrimi.

— Bine mă... lasă!

— Stați, băieți, dar pe mine cui mă lăsați? strigă Fircă în urma celor doi, care se îndepărtau. Stați că merg și eu.

Mihai făcu o mișcare să-i taie drumul, poruncind:

— Fircă, stai!

Ciufulit, cu nasul pistruiat în vînt, slăbuț și ușurel ca un fir de păpădie, Fircă îl privi disprețuitor.

— Dă-te la o parte, cu caii tot tu ne-ai spus...

— Și ce dacă v-am spus?! se răsti Mihai.

— Și ce dacă?! se miră Fircă deschizînd deodată ochii lui galbeni. Și ce dacă?! O să vezi tu și ce dacă!

— Tovarășe instructor, țipă Mihai, ia uitați-vă la Fircă...

Era prea tîrziu. Fircă o zbughise în urma celorlalți.

— E adevărat, mă, că tu l-ai spus pe Sandu lui tat-tu cînd cu chestia aia, cu caii? întrebă într-o doară unul dintre băieți apropiindu-se de Mihai.

— Da' de ce mă-ntrebi?

— Iac-așa vrem să știm și noi, adăugă băiatul privindu-l drept în ochi și mestecînd cu mîna spicele din traistă.

Mihai îngălbeni.

— Nu, nu l-am spus eu!

Băiatul luă un pumn de spice din traistă, suflă cu putere în el și, urmărind fluturașii de pleavă ce zburau prin aer, adăugă ironic:

— Nu l-a spus el, mă! Ați auzit, băieți? Hai la spice.

Băieții se risipiră tăcuți și îngîndurați prin mirișe.

Cei trei băieți coborîră spre sat. Ajungînd la malul lacului, ei o apucară pe o potecă ce șerpuia printre tufe de bozii și cucută la marginea livezii de caișă a gospodăriei.

— Nu dăm o raită prin caișă? întrebă Mielu privind lacom spre crengile încărcate, trecîndu-și încet limba peste buzele uscate.

— Nu se poate, mă, spuse hotărît „Vede-tot"!

— Nu se poate, adăugă și Fircă. Sîntem pionieri!

Porniră mai departe.

— Dar știți... mă gîndeam, adăugă cu glas șovăielnic Fircă după ce făcu cîțiva pași.

Mielu și „Vede-tot" se opriră.

— La ce te gîndeai, mă?

Fircă își aruncă ochii de catifea galbenă spre caișă și spuse cu un zîmbet șters și înfrigurat.

— S-au copt, mă...

— Ei și? întrebă Mielu privind cercetător în jur.

Fircă clipi repede din ochi.

— Nimic. Ziceam că s-au copt.

— Or fi dulci? întrebă într-o doară „Vede-tot".

— Nu cred, mă, c-a plouat mult, răspunse Mielu. Dar hai să încercăm una, nu vreți?

— Da' te duci tu?

— Una pentru fiecare, propuse cu însuflețire Fircă.

— Cîte două, atît, completă categoric „Vede-tot". Ajunge.

— Două!

— Hai!

În cîteva salturi, băieții ajunseră la primul cais. Mielu sări în sus, apucă o cracă și-o scutură cu putere. O ploaie de caise mari, galbene și catifelate

căzu răpăind pe pămîntul bătătorit. Băieţii se năpustiră.

— Două mă, două, striga Fircă adunînd caisele cu iuţeală de veveriţă şi îndesîndu-le în sîn.

Aplecîndu-se după o caisă, „Vede-tot" rămase încremenit. Pe lac, lăsînd în urma lor dîre prelungi înspumate, lopătînd cu putere, băieţii din Piţigaia se apropiau de mal.

— Vidra! urlă „Vede-tot", azvîrlindu-se la pămînt o dată cu ceilalţi.

În aceeaşi clipă, o piatră mică, rotundă şi albă izbi pămîntul la o palmă de „Vede-tot" şi, împroşcîndu-l cu praf, zbură zumzăind ca o viespe mai departe. De sus, din vîrf, o caisă se rostogoli pe o cracă, făcu un salt, se opri tremurînd o clipă într-o plasă de frunze şi apoi căzu şi se spărse cu un pocnet sec, azvîrlindu-şi sîmburele afară.

În aceeaşi clipă, băieţii Vidrei săriră din bărci şi se-avîntară prin apa ce le venea pînă la brîu, spre malul înalt şi aluneeos, înecat în bălării şi în rostei.

— Pe ei, porunci Vidra, cu ochi strălucitori, sărind pe mal şi făcîndu-le semn cu mîna să se împrăştie.

Cît ai clipi din ochi, băieţii din Piţigaia urcară malul şi se răsfirară în toate direcţiile. Tîrîndu-se pe coate, strigînd, îndemnîndu-se unii pe alţii, în salturi scurte, ei se apropiau de cei trei băieţi culcaţi sub cais. Trei nouraşi de praf explodară sub nasul lor, şi apoi trei pietricele zbîrnîiră ca nişte cărbuni, căzînd departe în apă. Tînganenii deschiseră „focul". Lanţul băieţilor din Piţigaia se opri. Toţi se făcură una cu pămîntul.

— Aşa! Aşa! Au băgat capul la cutie, strigă triumfător „Vede-tot" vîrînd o nouă pietricică în praştie. Dacă era şi Sandu, le arătam noi lor, îi băteam ca la Mărăşeşti.

— De fapt, atacul nu e valabil..., spuse supărat Mielu, ducînd din nou praştia la ochi. Păi ce, merge aşa? fără nici o declaraţie de război?

— Aşa e! nu-i valabil..., strigă indignat şi Fircă, gata-gata să se ridice de jos. Un stol de săgeţi de trestie trecu pe deasupra lor şi dispăru în frunzişul caisului.

— Ei drăcie..., mormăi Mielu, dar ştii că ăştia trag de-a-ndaratelea? Mă gîndesc s-o ştergem, frăţioare...

— Haide..., spuse grăbit „Vede-tot" ridicîndu-se în mîini, de la pămînt, şi rămînînd încordat ca un arc. Una, două...

— Priviţi! şopti înspăimîntat Fircă, făcîndu-le semn celor doi să privească înapoi. Tîrîndu-se neobservaţi printr-un pîlc de salcîmi, un grup de piţigăieni apăruseră pe neaşteptate în spatele lor, printre caişi, tăindu-le retragerea.

— Ne-au prins! gemu „Vede-tot", învîrtindu-se în patru labe, ca un cerb încolţit.

Se făcu linişte. Piţigăienii parcă intraseră în pămînt. Doar printre buruieni, printre trunchiurile caişilor, se zăreau petice din cămăşile lor albe, portocalii şi albastre risipite ici-colo, ca nişte flori de cîmp. Deodată, după trunchiul unui cais bătrîn, la vreo douăzeci de paşi în spatele celor trei băieţi, apăru Vidra. După ce făcu cîţiva paşi se opri într-o pînză de lumină ce cădea uşor, legănîndu-se printre crengi. Rămase acolo dreaptă, cu mîinile în şolduri, cu capul azvîrlit sfidător înainte.

— Hei, voi ăştia din Tînganu, predaţi-vă, strigă ea cu un zîmbet de dispreţ... Altfel tăbărîm pe voi şi vă facem praf.

— Ce tot spune cumătra asta? întrebă Mielu. Cine să se predea, noi?

— Da' cine? spuse trist Fircă, clipind repede din ochi.

— Trebuie să ne salvăm măcar cravatele roşii, adăugă cu însufleţire „Vede-tot", şi să-l înştiinţăm pe Sandu...

— Cum?

— Am un plan, continuă în şoaptă „Vede-tot", scoţîndu-şi cravata de la gît. Să-i dăm cravatele lui Fircă... O ia la fugă printre piţigăieni şi... tuşt în apă.

— Şi dacă-l prinde? întrebă Mielu.

— Pe mine, mă? Pe mine? făcu Fircă umflîndu-se în pene. Mai repede-şi prinde pisica coada.

Mielu îi întinse cravata. Fircă le luă pe amîndouă şi le înnodă fulgerător în jurul gîtului.

— Ce faceţi, vă predaţi sau nu? strigă Vidra.

Fircă scuipă în palmă şi-şi frecă încîntat mîinile. Privi în stînga, apoi în dreapta cu o privire piezişă şi iscoditoare.

— Pe ei, băăă! ţipă el, cu glasul lui subţire şi piţigăiat, şi, sărind, o luă la fugă spre gîrlă. Micuţ şi firav, zărindu-l, piţigăienii se năpustiră asupra lui din toate părţile. Zadarnic. Fircă nu fugea, ci zbura, sărea în zigzaguri fulgerătoare, trecea printre picioare ca o minge de rugby, aluneca printre degete ca un ţipar, dispărînd ca o năluca prin norul de colb.

— Haida de... Fir-că! urlau „Vede-tot" şi Mielu privind cu sufletul la gură urmărirea ameţitoare care se desfăşura în faţa lor. Acest lucru îi pierdu. La un semn al Vidrei, piţigăienii, din spatele lor, tăbărîră asupra lui Mielu şi „Vede-tot".

— Fugi, Fircă! Ne-au prins! strigă „Vede-tot" zbătîndu-se zadarnic să scape din mîinile atacatorilor.

— Nici o grijă, băieţi! ţipă vesel Fircă şi, azvîrlind în urma lui, ca o sepie, un nor negru de praf, şi, apucînd un arac lung ce sprijinea o cracă doldora de caise, făcu un ocol larg şi se năpusti spre gîrlă. Băieţii din Piţigaia făcură zid. Cu aracul în mînă, gîfîind, cu faţa neagră de praf, Fircă sosi ca vîntul şi se repezi drept în ei. Înfipse aracul în pămînt. Mai înainte ca băieţii Vidrei să-şi dea seama ce se întîmplă, ei îl văzură sărind, înşurubîndu-se în văzduh şi zburînd peste ei. Cu părul fluturînd în vînt, cu capul în jos şi picioarele în sus, cu braţele larg desfăcute, Fircă descrise un cerc în aer şi dispăru cu un plescăit asurzitor în apă. Stropi mari împroşcară malul. Apoi un talaz greu ca uleiul pălmui crăpăturile de lut ale malului şi, bolborosind furios, se scurse în zeci de şuviţe înspumate şi tulburi.

Fircă scăpase.

(Continuare în numărul viitor)

„CONCURSUL celor isteți" Seria a 3-a

1 Iată, mai jos, cîteva versuri:

„Și de aceea tot ce mișcă-n țara asta,
Rîu!, ramu!, mi-e prieten numai mie,
Iară ție dușman este,
Dușmănit vei fi de toate,
Făr-a prinde chiar de veste"

RĂSPUNDEȚI: Cărei poezii îi aparțin aceste versuri? Cine este autorul poeziei?

2 RĂSPUNDEȚI: Cînd a fost organizată pe scară largă organizația de pionieri din țara noastră?

— Care sînt simbolurile pionierești?

— Care sînt concursurile tradiționale ale organizației de pionieri?

— Povestiți, pe scurt, o faptă pionierească petrecută în unitatea sau detașamentul vostru.

3 Țara noastră se mîndrește cu o veche și puternică tradiție muzicală. Citați doi mari înaintași ai muzicii românești (mari compozitori și totodată interpreți) și cîte una din principalele lor lucrări.

4 Frumoasă și bogată e țara noastră! Mereu sînt descoperite și date în folosință noi și noi bogății.

RĂSPUNDEȚI: Care este bogăția țării noastre care a fost dată de curînd în exploatare și în vederea căreia s-a construit un adevărat combinat în apropiere de orașul Brăila? (Citați și numele combinatului.)

5 În memoria cui s-a ridicat piatra din Piața Teatrului Național din București?

6 RĂSPUNDEȚI pe scurt la cele 4 întrebări fulger de mai jos:

— Cîte porturi la Dunăre are Republica Populară Română?

— Numiți capitalele țării noastre de-a lungul veacurilor.

— Citați un oraș care cuprinde în numele său: un mijloc de transport, o unitate de măsurare a timpului, un nume de oraș și rîu totodată.

7 Legenda povestește că la asediul Siracuzei corăbiile romane nu s-au putut apropia de țărm din pricina unor oglinzi concave uriașe construite de vestitul învățat grec Arhimede. Aceste oglinzi, concentrînd razele solare, incendiau corăbiile romane.

Presupunînd că aceste corăbii se aflau la 1 km distanță, răspundeți:

— Era posibil să se incendieze corăbiile romane cu ajutorul oglinzilor la o asemenea distanță?

— Calculați suprafața sferei care indică curbura oglinzii astfel încît focarul ei să se afle la 1 km distanță.

ȘTIRI • ȘTIRI • ȘTIRI • ȘTIRI • ȘTIRI • ȘTIRI • ȘTIRI • ȘTIRI • ȘTIRI

Celor care i-au răspuns lui G. M.

Oare așa să fie? A fost nedreptățit G.M.?

O mulțime de copii au răspuns la această întrebare pe care am pus-o în nr. 1 al revistei noastre. O scrisoare mai mare primită din partea detașamentului clasei a VII-a A de la Școala „Ion Creangă" din București am și publicat-o. (Vezi nr. 2 al revistei.) Și G. M., fiindcă a luat cunoștință de aceste scrisori care îi erau adresate (între timp el ne-a comunicat adresa sa), la rîndul său, a trimis o scrisoare redacției, din care publicăm, la rugămintea lui, un fragment:

Dragă redacție,

Nu mi-am închipuit că în ajutorul meu vor sări atîția prieteni. Și, deși nu mă cunoșteau, ei au ținut să-mi arate că n-am avut dreptate, că eu n-am fost nedreptățit. Îi mulțumesc, în primul rînd, detașamentului de la școala „Ion Creangă", iar dumneavoastră vă mulțumesc că ați publicat scrisoarea lor ca din întîmplarea mea să învețe și alți copii.

De asemenea, trimit salutul meu voios de pionier lui *Nan Maria*, de la Școala de 7 ani din Visca-Hunedoara; lui *Cuculea Elena*, din clasa a VII-a, Gugești; lui *Selin Lucia* și *Mogoș Victoria*, din Folteștí; lui *Icsif Abramovici*, din clasa a VI-a de la Școala „M. Sadoveanu" din Iași; lui *Bucur Liliana*, Școala de 7 ani nr. 4 din Sibiu; lui *Dan Crețu*, clasa a V-a, Brăila, și tuturor acelora care mi-au scris.

Am desprins din scrisorile lor sfatul prietenesc să nu privesc înapoi, să nu mă compar cu cei care realizează puțin, ci să-i întrec pe fruntași. Așa voi face de acum înainte, voi munci ca un adevărat pionier și sînt sigur că atunci toți colegii mei mă vor prețui, mă vor îndrăgi, iar eu voi fi cu adevărat folositor detașamentului.

Dragă redacție,

Vreau să-ți povestesc cîte ceva despre detașamentul nostru. Pe la noi e mare fierbere. Sîntem în întrecere cu celelalte detașamente. Iată cum ne închipuim noi această întrecere. Reprezintă-ți și tu următorul tablou: o mare întinsă pe care plutesc nenumărate vapoare. Punctul de plecare este școala noastră — portul „Frații Buzești", iar punctul de sosire — portul Victoria. Corabia — adică detașamentul care va ajunge întîi — va cîștiga întrecerea. Oare corabia noastră va intra printre primele în portul Victoria? Încă nu știm. Dar dacă în clasa noastră vom reuși să avem cît mai mulți pionieri cu medii peste 7, disciplinați, să ținem adunări interesante, să avem ore de muncă patriotică, fără îndoială corabia noastră va fi victorioasă.

Noi, toți pionierii detașamentului din clasa noastră, într-o adunare ne-am făcut un program bogat de activități. Sperăm să cîștigăm întrecerea și mai ales sperăm ca încununarea acestei munci susținute să fie cucerirea distincțiilor pionierești. O să-ți mai scriu și o să-ți povestesc ce se mai întîmplă pe la noi.

Corespondent: COJOCARU MARIANA
cl. VI, Școala medie nr. 2
„Frații Buzești" — Craiova

Din partea redacției

Bravo clasei a VI-a pentru inițiativele ei! Vă dorim ca printre primele corăbii care vor intra în portul Victoria să fie și corabia voastră! Așteptăm și alte vești.

REDACȚIA

Dragă „Cravata roșie",

M-am gîndit să-ți scriu cîte ceva despre Măruntișu, satul nostru. Mai întîi să știi că pe la noi trece apa Buzăului.

Ai văzut vreodată rîul acesta? E foarte frumos. Are unda limpede, cristalină, și în ea se oglindesc răchitele și sălciile pletoase de pe mal.

Mai demult, la noi s-a construit un cămin cultural și astăzi avem o echipă artistică cu faimă. Colectiviștii de prin partea locului își fac case frumoase cu pridvor larg, cu grădină de flori dinainte. Avem și lumină electrică în sat.

Aproape toți oamenii de pe la noi sînt înscriși în colectivă. Frumos și bogat este satul nostru și mi-e tare drag de el.

OLARU CONSTANTIN
comuna Măruntișu — Ploești

În fotografie sînt pionierii din grupa a II-a a detașamentului nr. 9 de la Școala de 7 ani nr. 1 din Arad

8 Are cioc de rață, blană de castor, face ouă și-și hrănește puii cu lapte!!!

Ați ghicit despre ce animal e vorba? Da? Ei, atunci răspundeți:

— În ce continent trăiește acest animal?

— Care este importanța lui din punct de vedere științific?

9 De ce o cană goală de metal plutește deasupra apei? Oare metalul nu e mai greu decît apa? Explicați cu ajutorul fizicii acest fenomen.

10 Ionel se îndreaptă de la București spre Constanța cu trenul care merge cu o viteză de 90 km pe oră. Georgel vine dinspre Constanța spre București într-un tren care aleargă cu viteza de 78 km pe oră. Pe drum, trenurile, mergînd în sens contrar, se întîlnesc. După cît timp și la ce distanță de București se vor întîlni, ținînd seamă că între București și Constanța sînt 210 km, iar trenurile au pornit ambele în aceeași clipă din stațiile lor?

★

Dragi cititori, se încheie „Concursul isteților"! Aceasta este cea de-a treia și ultima serie a întrebărilor din cadrul concursului. Vă reamintim că toate răspunsurile se trimit pe adresa redacției noastre cu mențiunea „Pentru «Concursul isteților»".

Subliniem că participanții trebuie să răspundă la toate seriile de întrebări. Cei care nu vor răspunde la toate seriile vor ieși automat din concurs.

ȘTIRI • ȘTIRI • ȘTIRI • ȘT

Ne scriu pionierii

● Vrem ca în satul nostru, alături de cei mari, și noi, pionierii, să avem partea noastră de muncă. Deocamdată am făcut 60 de gropi pentru puieți și am curățit 700 m² de izlaz.

TOMA I. AUREL
cl. VII comuna Ograda — Slobozia

● În total, pînă acum, unitatea noastră a colectat 10.000 kg de fier vechi.

LUCA EMANUELA
cl. VI Școala de 7 ani nr. 2 — Lupeni

● Unitatea noastră a strîns 2.000 kg de fier vechi și 132 kg de maculatură.

ANGELESCU FLORIN
cl. V C Școala de 7 ani nr. 1 — Turnu Severin

● O veste bună. Unitatea noastră îngrijește 25 iepurași de casă.

Noi, pionierii, am mai strîns 50 kg de sămînță de dovleac și am sădit în grădina din fața școlii 50 de puieți.

IUCU TOBIS ȘTEFAN
cl. IV comuna Vrăniuț — Oravița

● Aproape în fiecare marți seara, noi, pionierii, dăm un program vesel la stația locală de radioficare... Cîntăm, spunem ghicitori, epigrame. Abia așteptăm aceste programe.

ZAMBOTTI MARIA
cl. VII comuna Șupan — Moinești

Privește drapelul partidului

Versuri: HORIA ARAMĂ **Muzica: AUREL GIROVEANU**

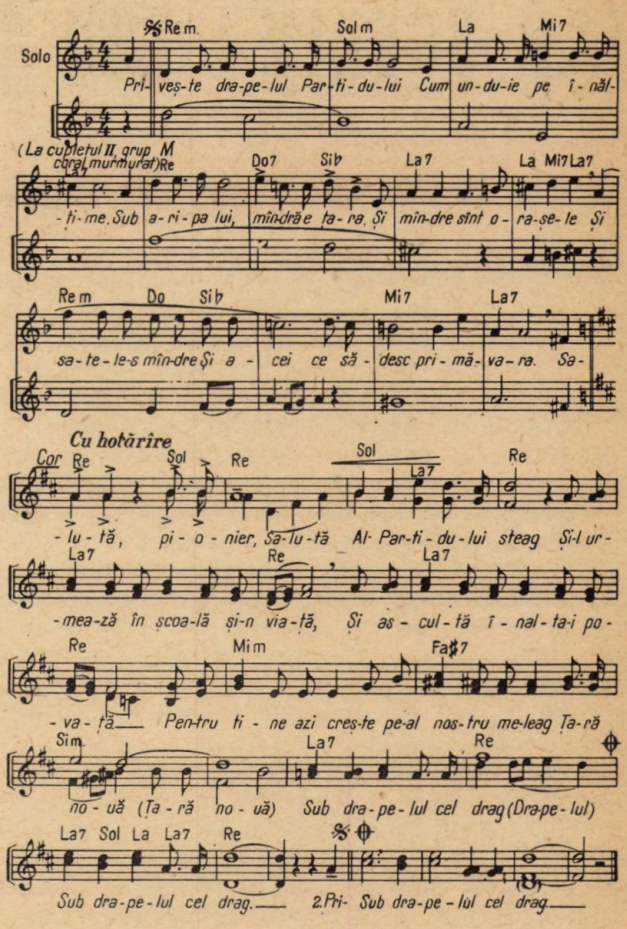

Privește,
Drapelul Partidului
Unduie pe înălțime.
Cu aripa lui mîngîie țara,
Orașele multe,
Și sate, mulțime,
Și pe-acei ce sădesc primăvara.

REFREN:
Salută, pionier,
Al Partidului steag
Și-l urmează în școală și-n viață.
Pentru tine azi crește
Pe-al nostru meleag
Țară nouă,
Sub înalta-i povață!

II

Privește,
Drapelul Partidului
Unduie peste uzine.
Cu aripa lui parcă ne cheamă
Să creștem mai iute,
Și-n fabrici și mine
Să pornim către fapte de seamă.

REFREN...

Corespondenții noștri

În orașul Petroșani, orașul minerilor, revista „Cravata roșie" are foarte mulți prieteni.

Iată un grup de pionieri prieteni și corespondenți ai revistei. Le dorim succes la învățătură și să ne trimită cît mai multe și mai frumoase vești din Petroșani.

Limba noastră

CUM VORBIM? CUM SCRIEM?

VOCABULAR REGIONAL

de acad. AL. GRAUR

În învățămîntul nostru sînt prevăzute numeroase ore de limba romînă. Poate părea curios: cu toții, mici și mari, vorbim romînește; de ce mai trebuie să învățăm propria noastră limbă?

În primul rînd pentru că fără învățătură vorbim cu greșeli. Pînă acum douăzeci sau treizeci de ani erau foarte mulți bucureșteni care spuneau *oamenii merge* în loc de *oamenii merg*. De asemenea, la începutul secolului nostru multă lume din regiunea București spunea *a fostără* în loc de *au fost*, și marele scriitor I.L. Caragiale a avut ocazia să sublinieze această greșeală. Astăzi, mulțumită învățăturii, aceste greșeli se fac destul de rar, dar sînt altele care se răspîndesc, de exemplu, în loc să se zică *comemorăm pe Ion Creangă la șaptezeci de ani de la moartea lui*, unii zic *comemorăm șaptezeci de ani de la moartea lui Ion Creangă*. Dar *a comemora* înseamnă „a pomeni cu respect" Și noi pomenim cu respect pe scriitor, nu anii care au trecut de la moartea lui.

Se vede și din exemplul de mai sus că nu totdeauna înțelegem cum trebuie cuvintele. Iată încă un exemplu: *temerar* este cineva care are curaj orb, dar mulți cred că înseamnă „fricos", din cauza asemănării cu *a se teme*. Tot din cauză că înțelegem greșit unele cuvinte, le stîlcim și sunetele. Astfel se vede scris uneori *intreprind* sau chiar *întreprind*, în loc de *intrepid*. Acest cuvînt înseamnă „care nu trepidează", adică nu tremură (de frică). Dar unii cred că înseamnă „întreprinzător" și îi modifică sunetele ca să se potrivească cu acest înțeles greșit.

În aceste cazuri de înțelegere greșită a unor cuvinte sau de construcție greșită a lor, orele de limba romînă ne ajută să ne îndreptăm. Și este necesar acest lucru, căci adesea îți dai seama că cineva e lipsit de cultură numai pentru că face greșeli de exprimare.

În țara noastră, ca și în alte țări, există deosebiri de limbă după regiuni: în unele părți ale țării se zice *pă jos*, în altele *pi gios;* unii zic *au fost*, alții *o fost* și iarăși alții *or fost*. Aici nu mai e vorba de greșeli, ci de pronunțări potrivite fiecare pentru regiunea unde se întrebuințează. Dar interesul general este să unificăm felurile de a vorbi, să avem cu toții aceeași limbă. Și pentru aceasta este necesar să se răspîndească peste tot limba literară, aceea pe care o învățăm la școală. Dacă dăm atenția cuvenită orelor de limba romînă, peste nu prea mult timp nu vor mai exista diferențe de limbă între regiunile țării și ne vom înțelege mai ușor între noi.

Ortografia noastră este simplă, pentru că se scrie în general așa cum se pronunță. Dar greșeli tot se mai fac. Nu rareori citim *noștrii* în loc de *noștri* sau *colegi mei* în loc de *colegii mei*, ceea ce înseamnă că nu toată lumea știe să analizeze cum trebuie cuvintele și să recunoască unde este articolul și unde nu. Punctuația ne joacă și ea unele farse: dacă nu o cunoaștem bine, punem virgulă între subiect și predicat, nu punem vocativele între virgule, și astfel îngreuiem sarcina cititorului și uneori chiar nu reușim să ne facem înțeleși.

Regimul nostru de democrație populară, care face totul pentru a răspîndi cultura, pune mare preț pe exprimarea corectă. Să căutăm să urmăm cu toții modelul corect și să ajutăm să se unifice limba noastră națională.

Oricine ascultă cu atenție cum se vorbește în jurul său își poate da seama că de la o regiune la alta sînt diferențe de vorbire între oamenii care folosesc aceeași limbă. Nu mă refer numai la diferențe de pronunțare a aceluiași cuvînt, de exemplu la faptul că în nordul țării se numește treucă *ceea ce în sud se cheamă* troacă. *Adesea cuvintele cu care se numește același obiect sînt cu totul deosebite, de exemplu în nord se zice* hîrleț, *iar în sud* cazma (*în nord se spune* cazma *pentru instrumentul care în sud se numește* tîrnăcop); *în nord se spune* ogradă, *iar în sud* curte; *în nord* curechi, *iar în sud* varză.

De multe ori, același lucru are mai mult decît două nume: dovleacul *se numește în unele părți* bostan, *în altele* lubeniță *sau* cucurbeată.

Uneori, cu timpul, se stabilește și o diferență de înțeles între cuvintele care la început însemnau același lucru. De exemplu praf *și* colb; *primul se poate întrebuința astăzi pentru medicamente, pentru substanțe chimice, pe cînd al doilea nu are aceste întrebuințări și, fiind folosit mai rar, este din ce în ce mai mult înlocuit de rivalul lui. Alteori înțelesurile rămîn aceleași și amîndouă cuvintele se folosesc fiecare în regiunea lui.*

Se înțelege că aceasta nu este de folos pentru înțelegerea între locuitorii aceleiași țări.

Mai rău este altceva, și anume că același cuvînt se folosește peste tot, dar cu înțelesuri foarte diferite. Cuvîntul pepene *e cunoscut și în Moldova, dar acolo el are înțelesul de „castravete". A țipa în unele ținuturi de dincolo de Carpați are înțelesul de „a arunca". E ușor de văzut că această deosebire poate da naștere la încurcături: îi spui cuiva să țipe, și el aruncă, sau invers. Citeodată propoziții întregi rămîn neînțelese dacă nu cunoști valoarea regională a cuvintelor. Astfel, în Banat a tuna înseamnă „a intra", iar* soba *se zice la „odaie". Cînd un locuitor din altă regiune aude spunîndu-i-se* tună-n soba, *cu greu își închipuie că e invitat să intre în cameră.*

Iată acum un exemplu încă și mai complicat: cuvintele cîrlan *și* noaten *au ambele două înțelesuri: „cal tînăr" (pînă la trei ani) și „miel fînăr" (pînă la doi ani). Dar în unele regiuni se zice* cîrlan *la cal și* noaten *la miel, iar în alte regiuni se zice*

noaten *la cal* și cîrlan *la miel. În această situație, se înțelege că atunci cînd se întîlnesc oameni din diferite regiuni se produc neînțelegeri.*

Pe măsură ce se răspîndește limba literară, se produce unificarea felului de a vorbi, unul dintre cuvintele cu același înțeles este părăsit dacă nu cumva amîndouă se păstrează și se generalizează, dar cu înțelesuri deosebite.

Dar, tocmai pentru că multe cuvinte regionale sînt amenințate să dispară, este bine să fie cercetate repede, atîta cît mai sînt întrebuințate. De aceea, specialiștii în studiile de limbă fac astăzi culegeri de vocabular regional, pe care le publică în reviste și chiar în cărți anume tipărite, iar Filiala din Cluj a Academiei R.P.R. pregătește un dicționar al graiurilor românești. La această muncă ar putea ajuta și pionierii: fiecare, în localitatea unde trăiește, ar putea aduna cuvintele locale care nu figurează în dicționare. Cu ajutorul profesorilor de limba română, listele ar putea fi puse la punct și trimise pentru publicare revistei „Limba română".

FRUNTAȘI LA ÎNVĂȚĂTURĂ

Bozeru Stela — Școala de 7 ani nr. 3 Dărăneşti — Petroşani.
Căpraru Ioan — Școala medie mixtă nr. 1 Petroşani.
Ionescu Maria — Școala de 7 ani nr. 7 Ploeşti.
Cojocaru Mariana — Școala „Frații Buzeşti" Craiova.
Simlovici Adriana — Școala de 7 ani nr. 15 Timişoara.

STÎLPII

(Urmare din pag. 19)

— Ce-i cu voi? Ce faceți aici?

Ce să-i spui? Cum să explici, tam-nisam, că sîntem în anchetă? Nu știu ce bolborosim. Numai Floarea nu și-a pierdut cumpătul. Îi explică. Noi dăm doar din cap: așa, așa. Milițianul nu se miră. Nu se miră de nimic. Ne face semn.

— Puneți paiele la loc. Haideți cu mine la miliție să vorbim pe îndelete. Și nu faceți nici un zgomot.

Plecăm. Pe drum îl dezleg pe Codin să se ducă singur acasă. Ajungem la post. Înăuntru, cine crezi? Ilie Mimoc. Cu alt milițian lîngă el. Scrie ceva. Dă declarație. Ne dezumflăm. Care vasăzică, nu noi am descoperit. Tovarășul milițian știa tot. Știa, tăcea și își vedea de treabă. Grozav om. Stă de vorbă cu noi. Îi povestim tot, tot. La urmă, Dondănici adaugă amărît:

— Ne-ați luat porumbul de pe foc...

Tovarășul milițian rîde. Aprinde o Mărășească și rîde. Pe urmă devine iar serios:

— Lasă, nu vă necăjiți. Meritul vostru nu scade cu nimic. Ați descurcat foarte bine itele. Ați mers pe un drum bun, pe același drum cu miliția. Sînteți băieți isteți. Și mai cu seamă ați dovedit mult curaj. Prea mult chiar. Dacă vă prindea Jarcalete, o pățeați rău. Dar, în sfîrșit, trec peste asta și vă felicit din toată inima, așa, ca un coleg de acțiune. Ne strînge mîinile. Iar ne umflăm în pene: „Colegi de acțiune"...

*

Vorba tovarășului milițian: s-au descurcat itele. Cînd l-au ridicat pe Jarcalete, țipa ca un porc înjunghiat, deși nu-i făcea nimeni nimic:

— N-am furat! Sînt stîlpii mei, din pădurea mea! Dreptul meu! D-aia i-am luat!

Auzi, ticălosul. Pînă la urmă a ieșit și cazanul de țuică la iveală. Bucuria mea. Acuma știe toată lumea că n-am mințit. L-au dus pe tîlhar. Călătorie sprîncenată, Jarcalete. Du-te învîrtindu-te! S-a dus și Ilie Mimoc să-i țină de urît. Jarcalete îl făcuse iscoada lui, pentru cîte un kil-două de basamac. Mimoc mai mult o făcea pe surdul. Dar trăgea cu urechea pe la sfat și le raporta toate lui Jarcalete. Cu stîlpii la fel a fost. O damigeană de țuică, o slăninuță, gata: nu știu, n-am văzut. Ba a mai dat și ajutor la încărcat și a înfășurat roțile căruții cu paie.

Acum, gata, s-au isprăvit toate. Sîntem cu sufletul la gură: peste un ceas și ceva începe serbarea. La cinci și jumătate se aprinde electrica. O să vorbească tovarășul Spiridon și președintele. Pe urmă începe programul. Nea Spiridon a ieșit din spital. Pesemne a ieșit mai devreme decît trebuia.

Gata: unu, doi, trei... S-a aprins! Duduie sala. Vorbesc toți deodată, nu se mai înțelege nimic. Unii și-au azvîrlit pălăriile în tavan. Cîte o băbuță își șterge pe furiș lacrima: a trăit s-o vadă și p-asta! Sst! Vorbește tovarășul Spiridon. N-are glasul puternic, dar e liniște și se aude bine. Fiecare vorbă — o bucurie. Avem lumină, dar bucuriile nu s-au terminat. De-abia încep. Curînd, curînd o să fie inaugurarea colectivei.

Mă uit prin sală. Numai fețe bucuroase. Parcă sînt toți dintr-o familie mare și s-au strîns așa, la o vorbă. Nu mai am timp de uitat: intru în scenă. Duduie îndrăcit țambalul. Cuprind mijlocul Floarei. Mă uit drept în ochii ei. Zîmbește. Top-top, doi la stînga, doi la dreapta. Ce bine e!...

MECANIZATORII

MIC ROMAN AL UNEI MARI DISTINCȚII

La 26 decembrie 1946 a fost produs primul tractor romînesc.

Dacă în trecutul regim nu erau în țară mai mult decît 4.050 de tractoare, astăzi ogoarele țării noastre sînt lucrate de peste 36.000 de tractoare.

Unitățile specializate care administrează parcurile de tractoare și mașini agricole și care organizează lucrul lor sînt stațiunile de mașini și tractoare, înființate în anul 1948.

Iată mai jos istoria unei asemenea stațiuni.

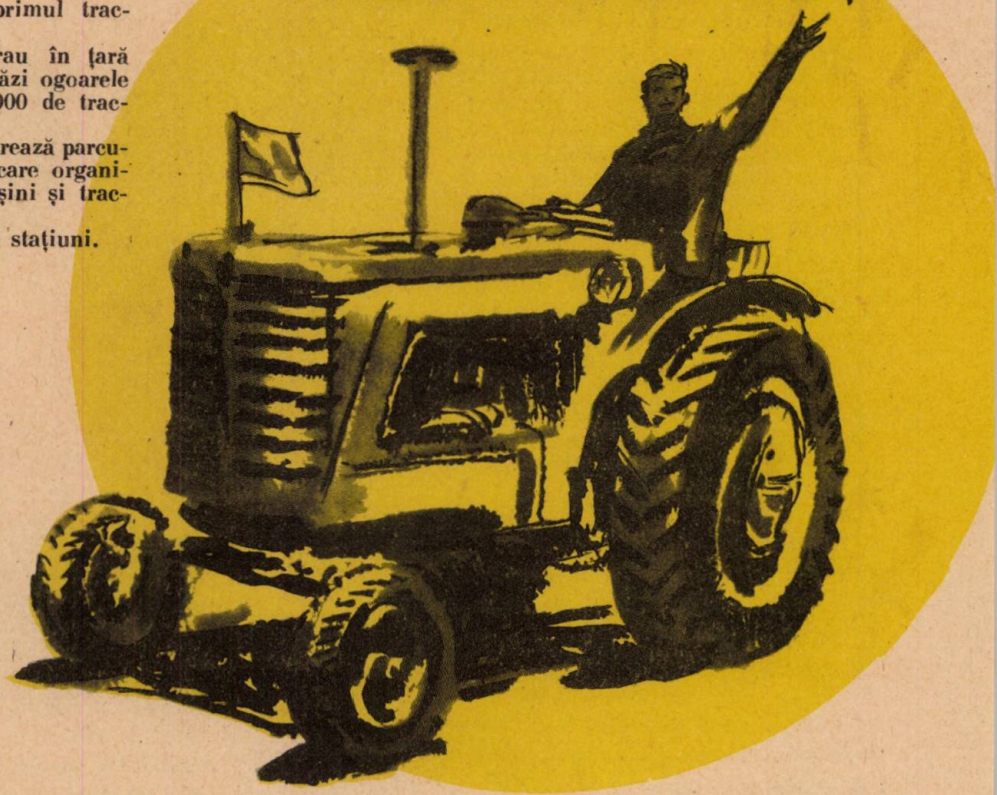

Capitolul I

O construcție părăginită, părăsită. Alături, o baracă în care au stat ceva motoare militare. În față, o perdea de salcîmi; după perdea, gara Cobadin, gară mică, ghemuită în mijlocul imensului platou din partea de jos a Dobrogei. Pe deasupra încep să alerge hergheliile vîntului de octombrie. Șuieră, țiuie, face să zbîrnîie sîrmele telegrafului. Deodată, un zvon mai puternic acoperă glasul vîntului. Douăzeci și două de tractoare negre, strălucitoare, noi, apar din spatele perdelei de salcîmi și se opresc în jurul barăcii. Sînt pe șeile lor și tractoriști cunoscuți prin părțile locului: Cozma Mitran, venit de la Moșneni, de pe moșia lui Rădulescu, Chiriță Călărașu, venit de la Plopeni, unde doi chiaburi, proprietarii unui „Lantz" vechi, scoteau cîștig dublu exploatînd și munca lui, și nevoile țăranilor din sat. Tractoarele se opresc aliniate ca la militărie. Cine oare le conduce pe celelalte?... Sînt băieți din sat. Habar nu au avut de mașină. Au fost calificați de curînd.

Din baracă apare inginerul-șef. Se uită la băieți: „Ei, rămîneți la noi?... Avem în sarcină 11.733 de hectare".

Așa a luat ființă, ca multe altele, și S.M.T. Cobadin.

Capitolul II

„N-ai să pleci acolo că-ți zdrobesc capul... Ce, acuma, cînd ai mai crescut și tu să te am ajutor și nu numai gură flămîndă, îmi pleci?... Și unde, la S.M.T.?... Să dormi pe cîmp, să te-nhăitezi cu toți ăia plini de ulei?! N-ai să te duci!..."

Așa strigau unii părinți din sat care aveau feciori trecuți de 15—16 ani. Dar atracția mașinii era mai mare. Băieții înfruntau și greutățile începutului, și furia părinților și învățau noua meserie. Apoi cînd au venit acasă cu primii bani în mînă, părinții s-au mai muiat. „Ehe — explicau băieții, și Niculae Dumitru, și Costică Bofane, și Nuțu I (pentru că între timp a apărut și un alt Nuțu, căruia i s-a spus Nuțu II) — , dacă lucrăm mai bine, luăm și mai mult!..."

Capitolul III

Am devenit cobadineni. Cozma Mitran și-a întemeiat aici familie, Chiriță Călărașu și-a adus-o. Treaba mergea. Și era tare multă și tare încurcată. Țăranii începuseră să simtă „gustul tractorului". Le ara cît ai „bate din palme", și încă ce arătură!... Băieții de pe tractoare și ei

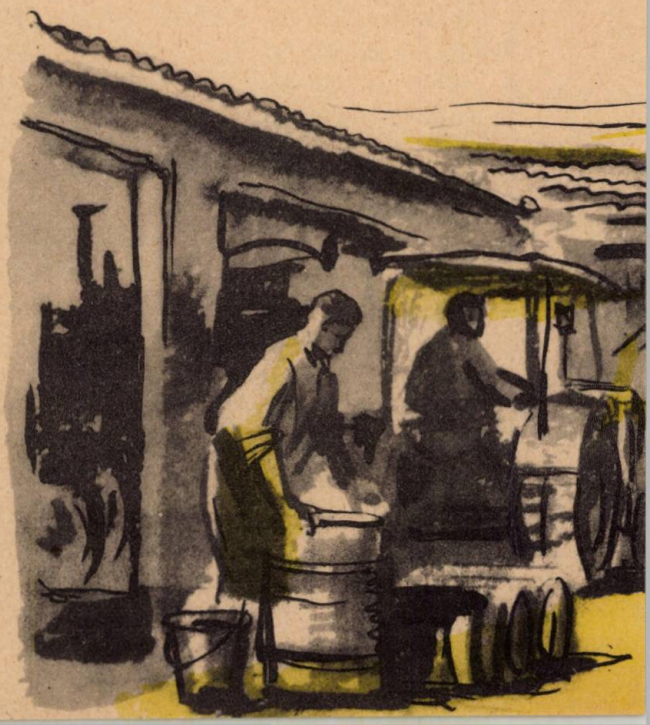

simţeau „gustul tractorului“, dar altfel, de pe şea, conducîndu-l. Producţia noastră de tractoare şi maşini agricole creştea, era nevoie de noi cadre. Şi şcoala a luat fiinţă chiar în S.M.T. „Ca să fii tractorist, trebuie să ai ureche de muzicant — le spunea băieţilor Chiriţă Călăraşu, devenit acum şi profesor — , motorul trebuie să meargă «rotund»; vedeţi voi, Dieselele...“

E drept, omul ăsta, înalt, blînd, cu mîini mari, nu visase în viaţa lui să ajungă profesor. Dar, pentru întărirea staţiunii de maşini şi tractoare, a făcut-o şi pe asta!... Îşi dădea seama ce mare lucru e pentru ţară şi pentru ţărănimea muncitoare să existe asemenea staţiuni bine utilate, care să poată smulge rod bogat pămîntului, nu întotdeauna la fel de binevoitor. Şi, ce, nu putea el să facă un asemenea efort cînd constructorii de tractoare realizaseră şase tipuri de maşini din ce în ce mai perfecţionate?...

Capitolul IV

Cozma Mitran a stîrnit fierbere dintr-un capăt într-altul al celor trei străzi care formează Cobadinul. Brigada lui făcea minuni. De pe urma lucrărilor făcute de el ieşea grîu mare, bogat în boabe. În plus, de la fiii lor, acum tractorişti, ţăranii aflau cum, datorită îndemnului lui Cozma, întreaga staţiune, care trebuise să lucreze cu fiecare tractor 304 hantri, lucrase 322 şi că preţul lucrului unui hantru cu tractorul, pe care statul îl fixase la un preţ, ei îl scoteau mai ieftin.

În S.M.T. şi în întreg satul, oamenii îl întîlneau pe cîmp şi-i mulţumeau. El, cu ochii mari, albaştri, adînci, îi privea îngîndurat, părînd să nu le înţeleagă mulţumirea: „Ehe, măi oamenilor, dacă ar putea băieţii mei să meargă cu tractorul drept, aşa cît îi zarea, apoi să se întoarcă înapoi şi iar să meargă pînă la capul cîmpiei!...“ Oamenii l-au privit intrigaţi. Dar, după o vreme, cînd au făcut acea gospodărie colectivă cu lanuri cît e zarea, au înţeles ce voia să spună Mitran.

Cînd a luat fiinţă gospodăria, nimic nu i-a mai oprit pe tractorişti din drumul lor!...

Capitolul V

Într-adevăr, nimic nu i-a mai putut opri.

Au trecut ani. Două dintre gospodăriile colective al căror pămînt îl lucrează tractoriştii de la S.M.T. Cobadin sînt azi milionare. Părinţii vin acum şi se roagă de şefii de brigadă să le primească băieţii să-i înveţe meseria.

Ehe, tractoriştii de la Cobadin sînt oameni şi jumătate: din 1956, aproape încontinuu steagul de fruntaşi pe regiune stă la ei. Au reuşit să scadă aproape la jumătate preţul de cost al unui hantru* lucrat.

Şi salariile le-au crescut.

Velicu Ion, şeful brigăzii a 5-a, de exemplu, a cîştigat în august 1959 3.000 de lei. Nici cunoscuţii noştri nu stau mult mai prejos: Chiriţă Călăraşu a încasat pe aceeaşi lună 2.924 de lei, iar Cozma Mitran — 2.640.

Ce fac cu banii?... Acesta e subiectul capitolului următor. Aici, un singur lucru mai avem de adăugat: Chiriţă Călăraşu a fost ales de colectiviştii din Cobadin membru în consiliul de conducere al gospodăriei lor. Doar el e unul dintre cei care le-au adus belşugul, smulgîndu-l pămîntului acestuia, nu prea binevoitor, al Dobrogei.

Capitolul VI

În cap cu şeful, cei unsprezece tractorişti din brigada lui Cozma şi-au luat bicicletele şi au pornit spre sediul staţiunii. Faptul că sînt văzuţi tot timpul împreună nu mai miră pe nimeni. Cozma Mitran i-a învăţat nu numai cum să meargă cu tractorul, ci şi cum să meargă în viaţă. Banii nu trebuie aruncaţi! ...Asta o ştiu cu toţii. Întîi au în-

* *hantru*=unitate convenţională folosită pentru măsurarea lucrărilor făcute de staţiunile de maşini şi tractoare.

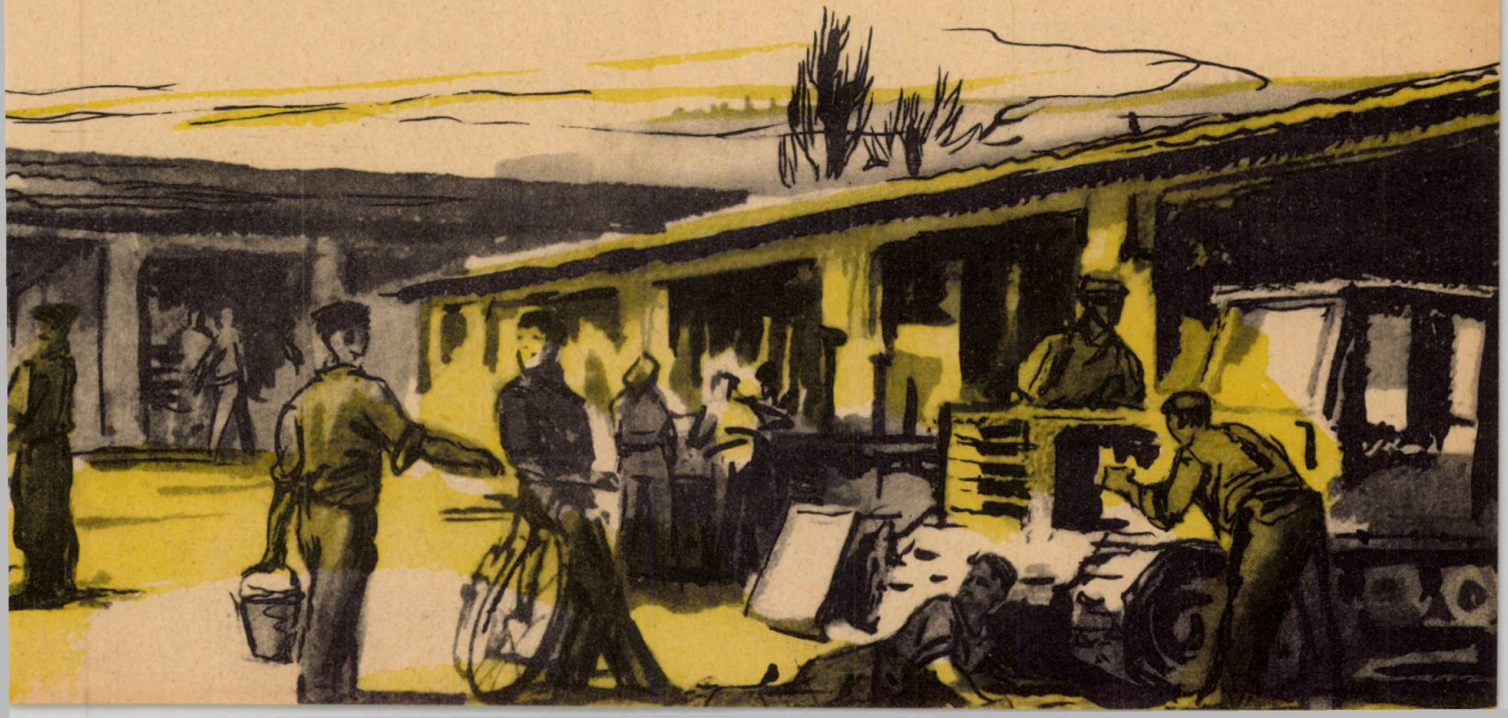

Ilustrații : N. POPESCU

ceput de la lucruri mărunte: întîi o haină, o bicicletă, un aparat de radio, acum au ajuns fiecare să aibă carnetul lui de economii, să se gîndească să-şi cumpere motocicletă, să călătorească în străinătate (Bofane a vizitat Bulgaria, Nuțu II — Moscova şi Leningradul) şi chiar să-şi ridice case, cum e cazul lui Dumitru Nicolae, Nuțu I şi însuşi Cozma.

Şirul de biciclişti ajunge la sediul staţiunii. Acolo se văd venind alţii, din alte direcţii. Brigada lui Velicu, a lui Nuțu I. E o şedinţă de analiză a muncii înaintea campaniei de recoltare. Oamenii împărtăşesc din experienţa lor. Se vorbeşte despre grija pentru fiecare piesă schimbată, pentru fiecare litru de carburant, pentru adîncimea fiecărei brazde.

Nuțu II schimbă priviri cu colegii lui de brigadă, reface o socoteală în minte şi pe un carneţel din faţă, apoi ridică două degete:

— Eu mi-am făcut o socoteală, zice, din toate economiile pe care le-am realizat anul ăsta muncind cu grijă, am ajuns la concluzia că în patru zile pot economisi atîta carburant încît a cincea zi să lucrez fără să mai iau nimic de la magazie. Da... uitaţi-vă, şi le arată socoteala pe care o făcuse.

— E exactă?

E exactă. Oamenii verifică cifrele în comparaţie cu economiile pe care le-au făcut şi ei şi văd că e posibil. Într-adevăr, nu-i un lucru uşor. Dar lor tocmai asta le place: de ani de zile de cînd există S.M.T.-ul, s-au învăţat să se ia la trîntă cu lucruri grele, să rezolve probleme mari.

Şi tractoriştii acestei staţiuni fruntaşe lansează chemarea lui Nuțu II, în întreaga ţară.

Capitolul VII

Pe frontispiciul intrării în parcul larg de tractoare al S.M.T.-ului din Cobadin, a fost aşezată macheta unei decoraţii. E Ordinul Muncii clasa I, care a fost acordat tractoriştilor acestei staţiuni cu prilejul celei de-a XV-a aniversări a eliberării patriei noastre.

Cînd ies din staţiune, tractoriştii privesc cu un zîmbet fericit macheta înaltei distincţii ce le-a fost acordată.

Apoi pornesc peste ogoarele negre pe care ei, împreună cu ţăranii, le-au făcut darnice. E drept, Dobrogea are pămîntul aspru, nu prea roditor, dar în faţa voinţei unor oameni atît de hotărîţi, asta nu mai contează.

CORNELIU LEU

ELENA DRAGOŞ

La ora de algebră

S-au încărcat de floare pomii
Şi s-au umplut de ciripit,
Şi-n clasa albă, profesoara,
Cu glasul rar şi liniştit,
Începe lecţia şi înşiră
Cu scrisul ei mărunt şi des
Pe tablă cifre şi formule,
Dar eu nimic n-am înţeles.
Şi nici nu-i lucru de mirare
Căci, stînd în bancă, lîngă geam,
Privesc cum vrabia se ceartă
Şi cum se leagănă pe ram.
Din cînd în cînd mă-ntorc în clasă,
Mă uit la tablă şi notez
Gîndind la pauza ce vine,
Cînd vom zburda ca nişte iezi.
... O, de m-ar prinde profesoara
Că nu ascult ce spune ea,
M-ar dojeni în faţa clasei,
Şi primăvara ar pleca...
O clipă simt cum mă priveşte
Ghicind la ce gîndesc. Zîmbind,
Se-ntoarce-o clipă spre fereastra,
Scăldată-n aur şi argint,
Apoi, privind din nou la mine,
Ea clatină uşor din cap
Şi scrie iarăşi exerciţiul
Şi îl explică de la cap.

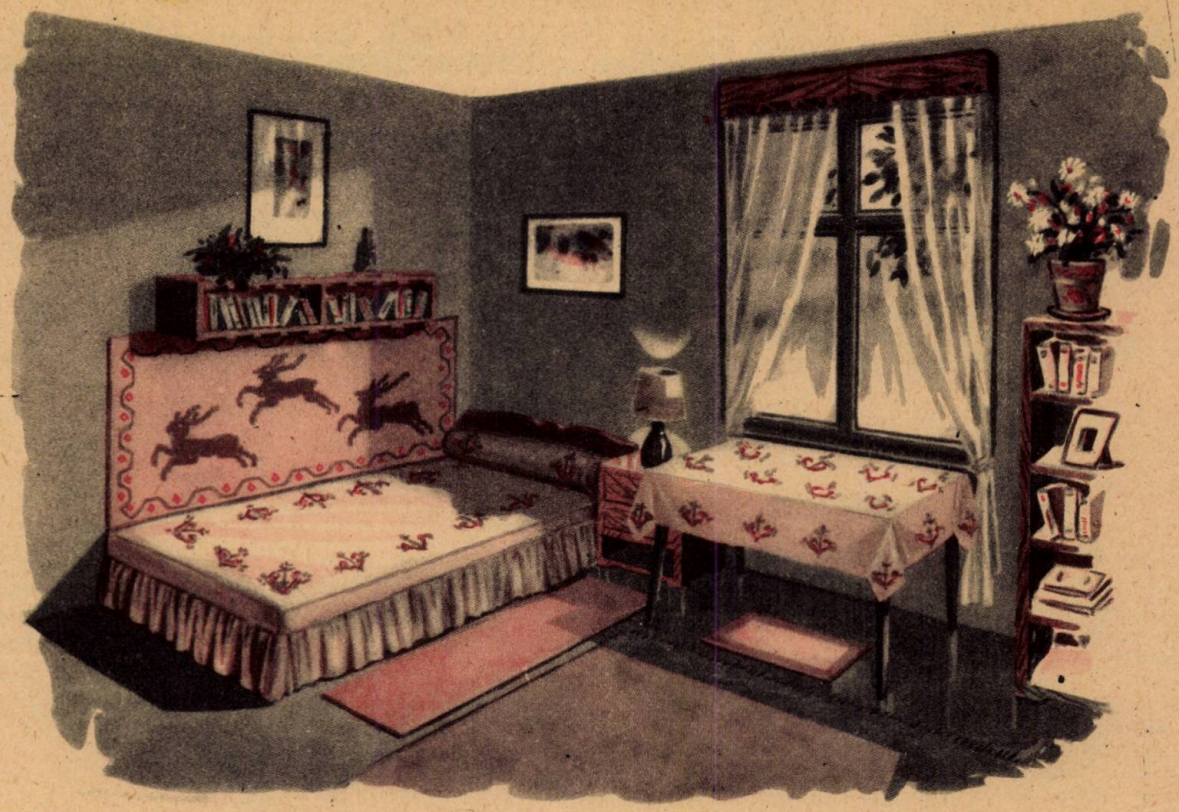

GĂTIȚI-VĂ AȘA CAMERA

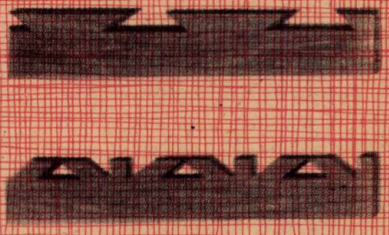

Casa în care locuiești trebuie să fie un loc plăcut, totdeauna curat, aranjat cu gust. Cu mijloace simple, cu fantezie și cu puțină osteneală poți face un colț frumos, o cameră frumoasă.

Este bine cunoscută măiestria și în același timp simplitatea cusăturilor românești, bogăția coloritului lor. De aceea vă sfătuim să vă împodobiți camera cu asemenea cusături.

Dăm mai jos cîteva modele:

Lucrați-vă o carpetă de perete pe care s-o prindeți sub raftul de cărți și o față de masă, așa cum se văd în desenele din pagină. Pentru aceasta alegeți o bucată de pînză de in groasă și rară. Puteți folosi pînza de sac sau canafasul, care se găsește la orice magazin, cu un preț foarte mic. Croiți pînza ținînd seamă de măsurile care le doriți și brodați în mușculițe și lănțișor cu bumbac gros după modelele din pagină. Vă recomandăm să folosiți culorile roșu, negru și galben, care dau combinații reușite, specifice cusăturilor noastre.

Dacă vă pricepeți la traforaj vă puteți împodobi galeria de perdele și etajera de cărți. Pe o foaie de placaj desenați modelul crestăturilor așa cum se vede mai jos. După aceea decupați placajul și bateți-l în ținte pe vechea galerie de perdele sau pe fețele scîndurilor groase din care ați lucrat raftul de cărți. Dați apoi cu pensula pe deasupra, un baiț, ca să capete culoarea spre maro a mobilei.

Într-un colț puneți un vas de lut simplu, în care aveți grijă să fie mereu flori proaspete. Foarte frumos arată un astfel de vas dacă are în el flori vesele, colorate, de cîmp.

Cît de mult se vor bucura mama și tata cînd, reîntorcîndu-se acasă după o zi de muncă, vor găsi o cameră atît de primitoare, atît de plăcută.

Spor la lucru!

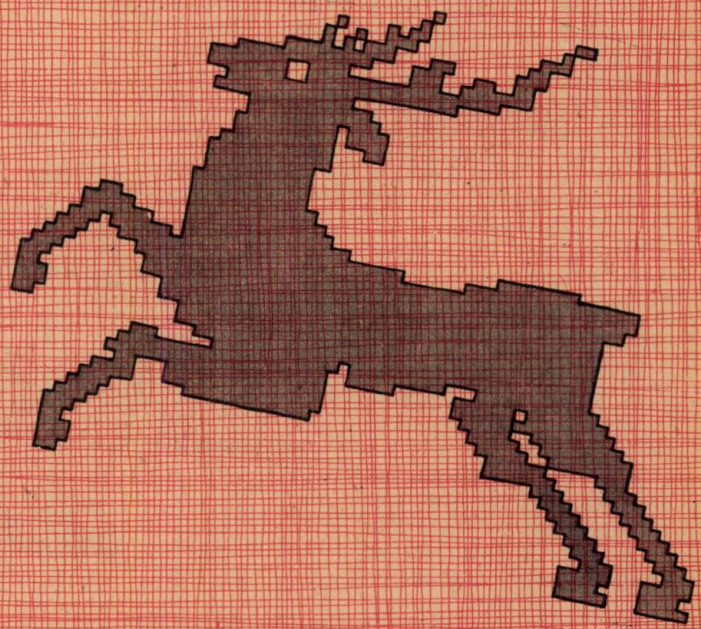

COLȚUL CHIMISTULUI

Experiențe hazlii

1) În fața ochilor uimiți ai celor din jur arătați cum puteți topi o bară groasă de metal la flacăra... unui chibrit. Într-adevăr, dacă veți apropia un chibrit aprins de o bară metalică din acest aliaj—groasă cît un creion—, ea se va topi, cu picături, ca ceara unei lumînări.

2) O linguriță executată din acest aliaj se va topi în ceaiul sau cafeaua fierbinte servite unei persoane.

3) Un obiect din acest aliaj lucrat din plăci subțiri poate fi topit de la distanță cu un fascicul de raze solare concentrate cu ajutorul unei lentile...

În sfîrșit, fantezia fiecăruia poate născoci variate surprize bazate pe proprietatea acestui aliaj

Un aliaj curios

Pentru un chimist amator, care are un laborator modest utilat, este de obicei destul de greu să topească metale și să prepare aliaje. Totuși, respectînd îndrumările de mai jos, oricine poate executa o serie de experiențe foarte atractive cu un aliaj „curios", pe care și-l pregătește singur în felul următor:

Într-un creuzet de porțelan sau de cuarț (în lipsa lor, într-o cutie de tablă foarte curată) puneți următoarele metale: plumb 6 g, bismut 12 g, cadmiu 3 g.

Metalele, sub formă de strujituri sau pulbere, sînt apoi bine amestecate. Așezați creuzetul la flacăra unui aragaz, a unui primus sau chiar în sobă, pe cărbuni aprinși. În cîteva minute veți observa cum metalele din creuzet se topesc. Amestecați bine conținutul cu o sîrmă de fier și turnați aliajul obținut în forme, unde se va răci.

Formele pentru turnat aliajul le puteți prepara din ipsos, în care presați diferite obiecte sau modelați conturul pieselor pe care voiți să le obțineți.

Proprietatea „curioasă" — neobișnuită — a acestui aliaj este aceea că el se topește la temperatura de numai 65° Celsius.

El a fost descoperit de către Wood (se citește Uud) și poartă numele de „aliajul lui Wood".

Este interesant să știți că metalele din care l-ați preparat au punctul de topire mult mai ridicat decît al aliajului, astfel:

plumbul se topește la 327° C

cadmiul se topește la 316° C

bismutul se topește la 260° C.

Rugați pe tovarășul profesor de fizico-chimice să vă dea puțin cadmiu, bismut și plumb din laboratorul școlii sau al casei pionierilor.

Cum se explică atunci că aliajul acestor metale se topește la o temperatură de 5 ori mai mică decît a metalelor din care este compus?

Aceasta se datorește bismutului, care are proprietatea de a coborî punctul de topire al altor metale cu care este aliat.

Cadmiul, de asemenea, are proprietatea de a mări maleabilitatea și conductibilitatea aliajelor din care face parte.

Avînd la dispoziție acest aliaj miraculos, puteți încerca cîteva...

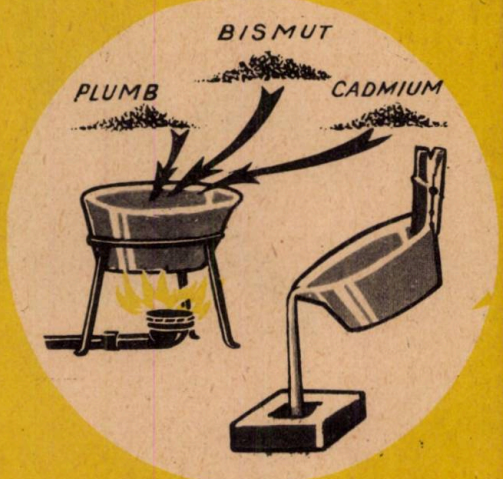

O sursă de curent electric

Un chimist amator are nevoie pentru unele experiențe de o sursă de curent electric continuu.

Cu puțină îndemînare își poate construi singur un mic generator de curent electric.

Pentru aceasta are nevoie de foarte puține materiale: 2—3 baterii de buzunar uzate, 250 g de clorură de amoniu (țipirig), cîteva pahare, niște capace de placaj sau carton pentru presare și 2—3 m de sîrmă subțire de sonerie.

Iată cum se construiește un *element producător de curent electric*. Vom începe cu pregătirea materialelor.

1. Se desface bateria uzată, sub cartonul căreia veți găsi 3 tuburi din tablă de zinc, fiecare tub conținînd o

parte neagră, în mijlocul căreia se găseşte un bastonaş de cărbune de retortă.

Scoateţi cărbunele, aruncaţi pasta şi tăiaţi tabla tubului de zinc, pe care o întindeţi astfel ca să obţineţi o plăcuţă de formă dreptunghiulară.

Plăcuţa de zinc şi cărbunele trebuie spălate bine şi curăţite apoi cu hîrtie sticlată.

În acest fel ne-am procurat materialele necesare pentru cei doi poli ai elementului: *cărbunele*, care va forma *polul pozitiv*, şi *tabla de zinc*, care va fi *polul negativ*.

2. De mijlocul tăbliţei de zinc şi de capsula metalică ce se găseşte la unul din capetele cărbunelui, lipim cu cositor cîte o bucăţică de sîrmă de sonerie lungă de 20 — 25 cm. Aceste sîrme vor fi conductorii prin care va circula curentul.

3. Într-un vas oarecare, puneţi 1 litru de apă caldă în care dizolvaţi 250 g de ţipirig. Soluţia aceasta va fi *electrolitul elementar*.

4. Dintr-o bucăţică de placaj sau de carton gros, tăiaţi un capac de formă pătrată, pe măsura paharului folosit. (Este bine să folosiţi pahare mai mici.) În acest capac daţi două găurele, la distanţă de 2 cm una de alta, prin care să poată trece, puţin forţat, sîrmele lipite de electrozi.

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

Acum montaţi elementul astfel:

Umpleţi cam 3/4 din pahar cu soluţie de ţipirig, puneţi în această soluţie electrozii (cărbunele şi tăbliţa de zinc), *avînd grijă să nu se atingă între ei*, aşezaţi capacul deasupra paharului şi treceţi firele electrozilor prin el. Elementul este gata şi se prezintă ca în *fig. 1*. El va furniza un curent de 1,2 — 1,5 volţi, care este însă prea slab pentru a putea fi folosit, de aceea este necesar să construiţi mai multe elemente, pe care să le legaţi în serie, pentru a obţine un curent mai puternic. Astfel, pentru a aprinde un bec obişnuit de lanternă de 3,5 volţi, aveţi nevoie de 3 elemente, care, legate între ele ca în *fig. 2*, vor da 3,5 — 4 volţi.

Curentul necesar pentru a face să sune o sonerie poate fi obţinut de la 6 elemente legate mixt — *fig.3*.

În sfîrşit, pentru a obţine curentul necesar efectuării unei electrolize, aveţi nevoie de 12 elemente legate tot ca în *fig.3*, numai că în fiecare rînd veţi aşeza cîte 6 elemente şi apoi veţi lega între ele cele două rînduri.

Apă de gură

O apă excelentă pentru curăţit, dezinfectat şi parfumat gura se prepară astfel:

În 100 cm³ alcool de 90° se amestecă 5 g coajă de lămîie, 30 g coajă de portocale şi 3—4 cuişoare. Se lasă să macereze timp de 30 de zile într-o sticlă de culoare închisă şi bine astupată, apoi se filtrează, şi soluţia obţinută este apa de gură gata de întrebuinţare.

Pentru clătit gura puneţi 5 — 6 picături într-o jumătate pahar de apă (circa 50 g apă).

Ştiaţi că...

...în Antarctica a fost înregistrată cea mai joasă temperatură de pe glob? minus 87,4 grade! În general, temperatura variază aci între minus 40 şi minus 60° C. La asemenea temperatură nu poţi rămîne afară mai mult de 10—15 minute, nici chiar cu obrazul acoperit. Vă daţi seama ce condiţii grele de lucru au cercetătorii acestor meleaguri? Pentru ca munca să se poată totuşi desfăşura, Institutul sovietic pentru cercetarea Antarcticii şi Arcticii a creat o mască protectoare, încălzită cu electricitate. Masca este alcătuită dintr-un burete de masă plastică acoperit cu un strat de cauciuc poros. În interiorul buretelui se află un mic radiator, alimentat de o baterie electrică. Trecînd prin apărătoarea măştii aerul se încălzeşte. În felul acesta cercetătorii îşi pot desfăşura activitatea afară un timp mai îndelungat în condiţiile unei clime atît de aspre.

★

...una din preocupările actuale foarte interesante ale ştiinţei este să pătrundă tainele din adîncurile mărilor, să cunoască vieţuitoarele şi să le cerceteze viaţa, să exploreze fundul oceanelor? Nu de mult, la Leningrad, M. Diomidov şi Aleksandr Dmitriev au proiectat un batiscaf. Noul aparat se va putea scufunda pînă la 11.500 m adîncime. Este cea mai mare adîncime cunoscută pînă acum.

În atenția băieților

Vă mai aduceți aminte de „Seara cu oaspeții neobișnuiți?" Dar de răspunsul pe care-l aștepta Andrei de la vizitatorii lui? Despre toate acestea v-am povestit în numărul trecut al revistei noastre. Vă interesează oare sfîrșitul acestei convorbiri?

Înainte de a vă povesti, publicăm scrisori de la unii cititori de-ai noștri care au ținut să-și spună părerea la întrebările care se ridicau.

Dragă „Cravata roșie",

Și noi, întreaga clasă, am citit întîmplările din „O seară cu oaspeți neobișnuiți". Sîntem revoltați cum a putut fata aceea din tabără să-i propună colegului ei, pur și simplu, să-și trădeze detașamentul. Bine a făcut c-a refuzat-o și mai ales că n-a mai vrut să vorbească cu ea niciodată. Nu ne plac fetele și băieții care nu luptă cinstit pentru onoarea clasei sau a școlii lor. Noi sîntem un detașament de pionieri foarte uniți, prieteni, și niciodată nu vom lăsa să se păteze onoarea detașamentului.

DETAȘAMENTUL 6
Școala nr. 3 Com. Ciogra—Vadu

Dragă „Cravata roșie",

Mie mi-a părut rău de Lila și de Andrei. De Lila că mama ei e bolnavă și de Andrei că e socotit vinovat pe nedrept. Bine ar fi dacă Lila ar avea curaj să se ducă să mărturisească tot tovarășei instructoare.

Se știe că D'Artagnan nu are dreptate cînd spune că fetelor trebuie să le iei apărarea întotdeauna. Mai întîi că și fetele pot să se apere singure și apoi sînt tot atît de pricepute ca și băieții. În clasa noastră, cea mai bună la matematică este Vasilescu Eliza. Și tot ea e cea mai bună la munca în atelier, vrea să se facă mecanic.

Dacă fetele au făcut vreo greșeală, de ce să fie apărate, numai pentru că sînt fete? Părerea mea este că aviatorul a avut dreptate cînd spunea că fetele nu pot fi scutite de răspundere. Cît despre D'Artagnan, este totuși „un cavaler de modă veche". Dar mai cred că băieții sar prea ușor la bătaie chiar la fete și sînt uneori și nepoliticoși. Cu asta nu sînt de acord.

IONESCU MARIA
cl. a VII-a Rădăuți

Dragă redacție,

După ce am citit toate întîmplările din „O seară cu oaspeți neobișnuiți", m-am întrebat ce-aș fi făcut eu în locul lui Andrei? Și-ți spun drept, nu găseam nici un răspuns. Eu am însă obiceiul cînd e ceva care nu înțeleg să mă sfătuiesc cu tatăl meu. Așa că tot pe el l-am întrebat și de data aceasta de ce îi vine atît de greu lui Andrei să spună că Lila e vinovată. Și tata mi-a spus: „Păi, băiete, uite, răspunsul la întrebarea ta este cuprins chiar în povestire, în cuvintele aviatorului. «Omul are sentimente, și un om curajos, puternic este și mărinimos, se gîndește și la alții dacă aceștia îi sînt tovarăși. Cînd nu-i vorba de tovarăși e cu totul altceva»". Și apoi tata mi-a explicat că vorbele rostite de bufniță sînt un îndemn la egoism, la nepăsarea față de alții. „Îmi amintesc — spunea tatăl meu — despre tinerețea mea, despre trecut. Ei bine, întocmai ca bufnița gîndește burghezia. Pentru burghezie prietenia este în general legată de interes. «Să nu-ți pese decît de tine însuți, cel de-alături poate să și piară» — aceasta este deviza ei. La noi, băiete, este cu totul altceva: pe noi ne interesează fiecare tovarăș, durerile, bucuriile lui."

Și, uite așa, dragă redacție, am înțeles că aviatorul, prietenul lui Andrei, i-a spus cuvintele cele mai înțelepte.

ȘTEFAN DUMITRESCU
cl. a VI-a Buzău

ÎN LOC DE RĂSPUNS LA SCRISORILE DE MAI SUS

Iată acum faptele așa cum s-au petrecut și care constituie sfîrșitul întîmplărilor despre care ați citit în numărul trecut.

...În ziua aceea, Andrei o porni de la școală acasă pe drumul cel mai scurt. Era vesel. După-amiază trebuia să meargă la cercul dramatic, și asta-i plăcea. Acasă îl aștepta o altă bucurie: reîntors din zbor, venise să continue discuția — prietenul său — aviatorul.

— Ei, băiete, ce s-a întîmplat? îl întîmpină el pe Andrei.

— Azi dimineață înainte de a intra în oră m-am îndreptat spre camera pionierilor.

Voiam s-o găsesc pe tovarășa instructoare, eram hotărît să iau asupră-mi toată vina. Mă gîndeam la necazurile pe care le-ar fi putut avea mama Lilei, despre care știam cît este de bolnavă. Și-apoi mi-am zis: pe Lila o s-o învățăm noi minte, pionierii, detașamentul. Ce mai, e un tovarăș de-al nostru și o să-l ajutăm să nu mai facă și altă dată la fel. Cu hotărîrea luată, intru în camera pionierilor și, pe scurt, în timp ce simțeam că obrajii îmi ard în flăcări, începui să-i spun tovarășei instructoare totul așa cum s-a întîmplat, dar că eu sînt vinovatul, că eu am greșit. Iată însă că deodată se deschide ușa, și cine crezi că intră? Chiar Lila. Ea, care-i așa de repezită de obicei, se apropie sfioasă și, cu glasul tremurător, începu: „Bine că-i și Andrei să audă. Eu am vrut să desfac becul ca să se întrerupă lecția. Din cauza mea a căzut vina asupra lui Andrei. Îmi pare rău". Instructoarea își plimbă ochii de la mine la ea, de la ea la mine și într-o clipă înțelese cum stau lucrurile...

— Ei vezi, îi luă vorba aviatorul. În tovarășii tăi trebuie să ai încredere. Ai văzut că Lila a găsit în ea curajul să spună adevărul? Și sînt sigur că ea o să se învețe minte după această întîmplare. Firește că asta nu înseamnă că prietenilor, colegilor trebuie să le iei apărarea cînd greșesc sau să le acoperi lipsurile. Trebuie să știi să-i ajuți, să-i faci să vadă propria lor greșeală, s-o recunoască și să se îndrepte.

HAI SĂ RÎDEM

LA LECȚIE

Profesorul: Spune-mi cine a fost Ramses al III-lea?
Eleva: Un faraon.
Profesorul: Ei... și?
Eleva: Oare vi se pare puțin?

de HORIA ȘERBĂNESCU

PROGRES

— Mămica mea e cea mai harnică găină, a scos nouă puișori. Dacă nu spărgea un ou, scotea zece.
— Slab! Mămica mea a scos 1.500! Dacă nu făcea un scurtcircuit, scotea și 2.000!

PANICĂ

Profesorul Șobolănescu: Țineți minte, dragii mei, de pisică mai puteți scăpa, dar dacă află pionierii, s-a zis cu noi!

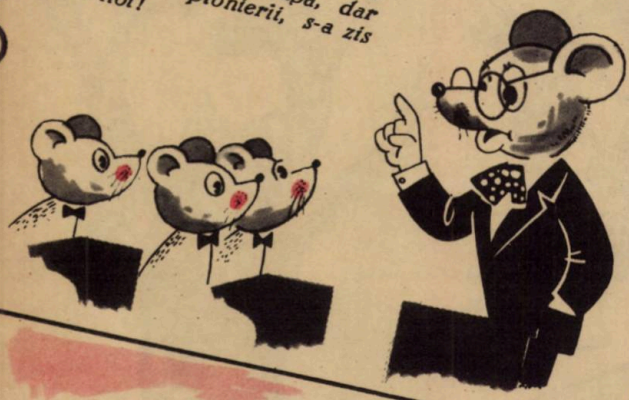

„NATURALISTUL"

— De ce privești rîma aceea prin lupă?
— Vreau să văd cum arată un șarpe boa!

Desene: NOBILESCU

Cuvinte încrucișate

ORAȘE DIN R.P.R.

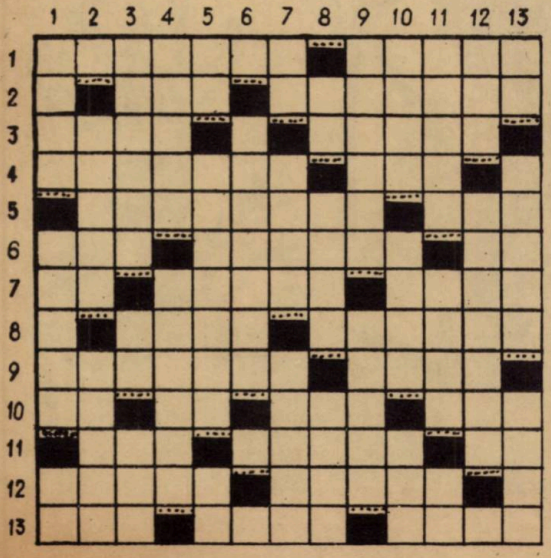

ORIZONTAL: 1) Oraș în Moldova pe malul drept al Siretului — Tîrgul..., oraș în Regiunea Autonomă Maghiară; 2) Copacul lui Eminescu — Cel mai mare oraș al Olteniei; 3) — Trib anagramat* — Nu altă dată; 4) Localitate lîngă Dunăre în Oltenia — Ceva din Mamaia; 5) Port la Dunăre — Peciu..., sat cu unul din cele mai mari și mai bune S.M.T.-uri; 6) Baston rudimentar — Alt port la Dunăre, oraș în plină reconstrucție socialistă — Bir; 7) Glasul roților de tren — Orășel așezat în fața Brăilei — Oraș de pe Mureș, important centru industrial și comercial; 8) „... Unirii la Craiova" — Orășel din Banat de la Porțile de Fier; 9) Spații siderale—Scapi din memorie; 10) A chiui — Elena Sorescu — Oraș așezat la confluența celor două Someșuri — Inițialele unei întreprinderi din București; 11) Odinioară, numele guvernatorului Craiovei—Trecătoare pitorească între Ardeal și Moldova, locul unei mărețe hidrocentrale— Jumătate din Arad; 12) Unul din cele șapte sate de lîngă Orașul Stalin — Renumit oraș cu mine de cărbuni; 13) Piron — Nume de băiat — Oraș așezat pe malul drept al Mureșului, mai sus de Alba Iulia.

VERTICAL: 1) Loc de recreare și de odihnă — Oraș în Muntenia pe rîul cu același nume, renumit centru viticol — Zece; 2) Oraș moldovean, capitala regiunii cu același nume, în apropierea căruia se află stațiunea balneo-climatericâ Slănic — Centru industrial în regiunea Stalin; 3) Rafinat — Haralambie Tudor — „București odinioară și... ", o carte de Ioachim Botez; 4) Punct de bifurcație al Dunării — Localitate petroliferă în regiunea Ploești; 5) Posezi —Oraș cu nume de munte așezat între Sibiu și Orașul Stalin—Nicolae Petrescu; 6) Localitate dunăreană cu nume de origine romană; 7) Pană de despicat lemne — Chelneri (Dicț. Acad.)— Odinioară, consilieri comerciali ai unui mare oraș; 8) Haina din iluși — „Mens sana in corpore..." — Răsunet; 9) Strigătul rațelor — Bou roșcat; 10) Zecimala morarului — Oraș în Moldova unde în anii puterii populare s-a construit o fabrică de antibiotice — Zeamă... nu prea lungă! 11) Oraș în Moldova care a devenit de curînd important centru siderurgic, construindu-se un combinat de țevi laminate — A te învîrti — Același ca la 5 vertical; 12) Nume de fată — Oraș bănățean cu mine de fier și cărbune de pămînt; 13) Posesiv — Oraș în Ardeal cu fabrici de ciment — Și acum un orășel situat în lanțul Munților Apuseni.

MARCEL RANTZER

* Al cărui nume e schimbat prin inversarea literelor.

ROBOȚEL LA SADITUL POMILOR

Versuri:
RODICA TOTH

Radu — grav de felul lui —
Spune vesel spre „brigadă":
— Tare-aș vrea să știu al cui
Pom va da întîia roadă?

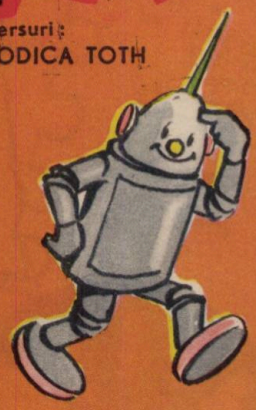

Robotel cărarea bate
Meditînd ceva încet:
Mult ar vrea ca să le-arate
Cam ce poate un... atlet.

A găsit ce și-a propus
Chiar aici pe șantier.
Era sigur. Nu v-am spus?
Are-o logică de... fier.

Ce-i cu Dudu? Mi se pare
Că de muncă nu-i prea pasă
Și cam vrea să se strecoare
Pe furiș, tiptil, spre casă.

Hei, dar nu spre casă-o ia,
Ci spre-un pom s-a repezit:
— Am găsit ce-mi trebuia!
Spune Dudu fericit!

Iată-l sus! Tii, ce mai trai!
Își șoptește încîntat:
Tare bine-ar fi să stai
Ca-ntr-un leagăn, nemișcat!

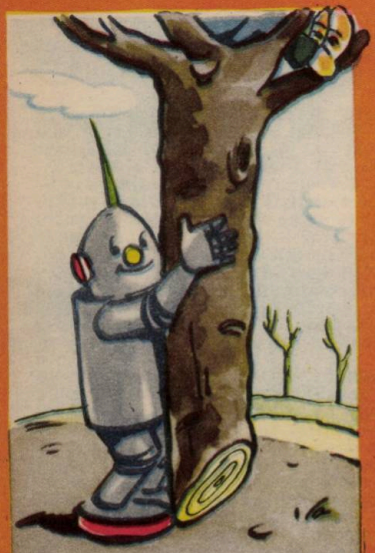

Robotel de grea povară
S-a-nroșit la față rac.
Cred și eu — atletul cară
Foc de mîndru... un copac.

Și-n copac, — iacă minune —
E chiar Dudu instalat
Vezi că pomul — cum s-ar spune —
N-a prea stat el nemișcat.

Rîd copiii. Fistichit,
Dudu-n ram e cît un nod:
— Robotel, te felicit,
Pomul tău a și dat... rod.

BURSCHI 60

Lei 2.50

BIBLIOTECA CENTRALA
SIBIU

Nu-i cinste mai mare, nici dor mai aprins
decît să urmăm al tău steag,
Partid al luminii, Partid neînvins,
părinte-al copiilor patriei, drag.

CRAVATA ROȘIE

Nr. 5 1960

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

PARTID
soare de Mai

Versuri: TIBERIU UTAN
Muzica: IOAN CHIRESCU

Trec iarăși lăstunii sub cerul curat
și luncile-mbracă nou strai,—
ți-aduc pionierii un imn avîntat
Partid al luminii, drag soare de mai.

REFREN:

Soare de mai ne-ai luminat
întîiul cîntec, întîiul zbor.
Sub steagul tău creștem, partid neînfricat,
tu, soare de mai, strălucitor.

În schimbul de mîine s-ajungem am vrea
mineri, furnaliști, cărturari,
să dăm strălucire, sub flamura ta,
măreților vise și zilelor mari.

REFREN:

Nu-i cinste mai mare, nici dor mai aprins
decît să urmăm al tău steag!
Partid al luminii, partid neînvins,
părinte-al copiilor patriei drag.

REFREN:

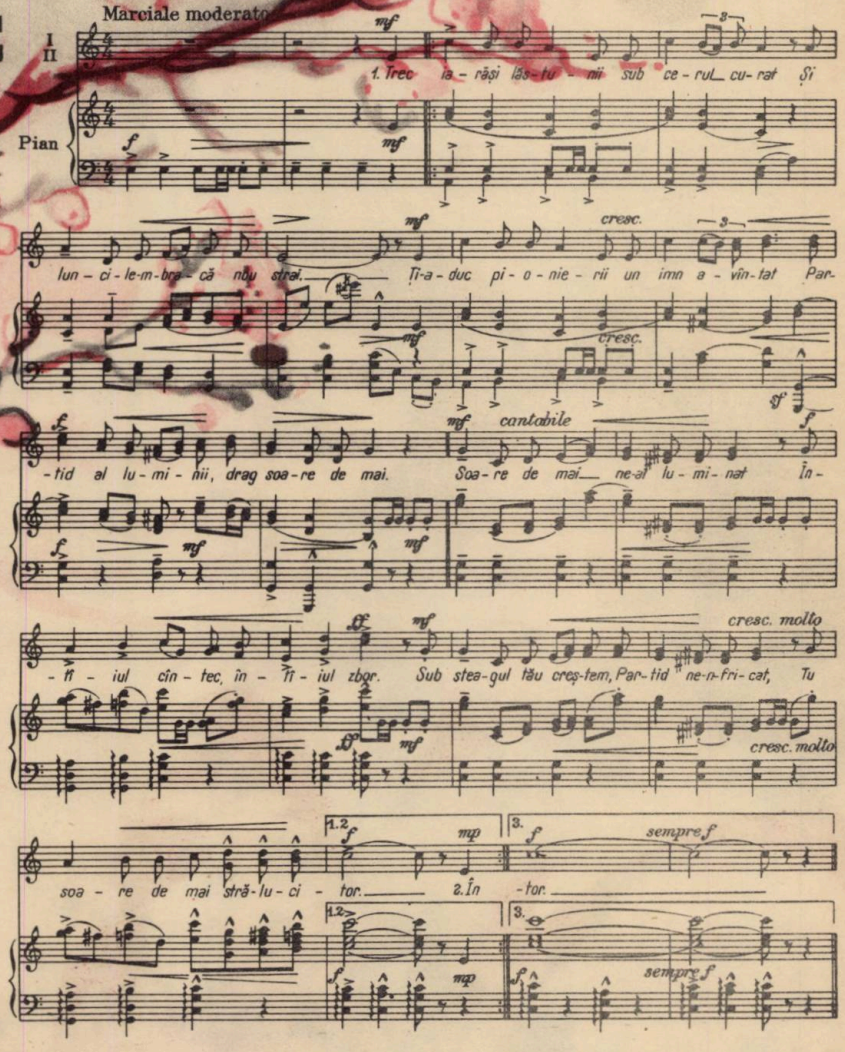

CRAVATA ROȘIE

revista pionierilor și școlarilor
editată de C. C. al U. T. M.

Apare lunar. Redacția și administrația: Ed. „Scînteia" — București — Piața Scînteii Nr. 1

COLEGIUL DE REDACȚIE

Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteș, Elena Mălnescu, Gheorghe Marinescu, Constanța Niculescu (redactor-șef), Lucia Olteanu (redactor șef-adjunct) Iosif Trîpșa

PARTIDULUI

de AL. ANDRIȚOIU

Se spune că sînt încă pui de om,
și că n-ajung la fructe fără scară.
Dar cînd poftesc un ionatan și-o pară
pot să mă sui ca veverița-n pom.

Se spune că sînt mic. Da. Nu sînt mare.
Cu toate-acestea, însă, nu sînt mic,
că-n vise mari eu pot să mă ridic
spre o măreață faptă viitoare.

În parte, orice vis pionieresc
e-un prag spre idealul țării noastre.
Mă văd aviator pe bolți albastre,
și, ca zidar, pe schele mă ridic.

Mă văd în nava interplanetară
zburînd spre Cosmos cu avînt și dor
și salutînd prietenii din zbor,
și-mbrățișînd din zbor întreaga țară.

Mă mai visez un metalurg vestit
ce toarnă fontele sub ploi de stele
și taie ca în marmură-n oțele
metalul să respire-nsuflețit.

Cînd luna îmi dezmiardă albul frunții
mă văd miner, călătorind prin vis,
minerul care munții i-a deschis
și sprijină, pe umeri tineri, munții.

Sînt alteori sondor, iscînd fîntîni
și ridicînd țițeiu-n calde zbateri,
de parcă sonda mea ar fi un crater
adînc săpat cu vrednicile-mi mîini.

Și nu arareori sînt agronomul.
Cu un tractor pămîntul îl despic,
și aurul îl împlinesc în spic
și înrodesc, muncind, cernoziomul.

Mă mai visez... dar ce nu mă visez
în nopțile de lună străjuite?
Și știu că visele vor fi-mplinite,
că se va împlini tot ce cutez.

Partidu-mi este reazemul și ghidul,
pe drumul ce-l urmez neabătut.
Cravată roșie, eu te sărut
că mi te-a dat poporul și partidul.

Partidul mi-a făcut din zile stele,
el m-a făcut cinstit și fericit.
Partidul, cel dintîi mi-a povestit
istoria de slavă-a țării mele.

Partidul mi-a dat cel dintîi condei
și creta cea dintîia, argintie,
pe tablă „pace" mîna mea să scrie
și-n pace să-nflorească anii mei.

E primăvară. Cerul e-n azur.
Cîmpiile, uzinele-s bogate,
în preajmă-i pace și e libertate.
Tovarăși dragi, tovarăși buni, eu jur,

Eu jur pe tinerețea țării mele,
pe anii care tineri se deschid
că voi lupta alături de partid
în clipe vesele și-n clipe grele.

Că voi fi aspru și ne-nduplecat
cu vrăjbele dușmanului de clasă,
eu, patriot în școală și acasă,
eu pionier și om adevărat.

Că umăru-l voi pune la victorii
și că voi fi prezent unde e greu,
fiindcă îmi iubesc partidul meu,
partidul, forța noilor istorii.

Că nu-mi voi duce viața în răsfăț,
ci, învățînd, voi năzui departe,
că pătimaș am să m-aplec pe carte
Și am să-nvăț mereu, am să învăț.

E primăvară. Cerul e-n azur.
Se bucură pămîntul țării mele.
Partidul mi-a făcut din zile stele,
deci voi sluji partidului. Vă jur!

Ilustrații: COCA CREȚOIU

ZILE SĂRBĂTOREȘTI

de MARCEL BRESLAȘU
Ilustrație: C. CREȚOIU

Ne aflăm, dragi pionieri și școlari, în preajma unui eveniment de mare însemnătate pentru întregul nostru popor și, desigur, și pentru voi. La 20 iunie se vor desfășura în capitala țării lucrările celui de-al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Romîn. Partidul nostru, așa cum știți cu toții, reprezintă forța conducătoare în patria noastră și este inițiatorul și organizatorul tuturor izbînzilor pe care poporul le dobîndește.

Un congres are dublul scop de a cerceta și analiza ce s-a realizat de la congresul precedent și, pe baza celor cucerite prin strădania oamenilor muncii, de a stabili planurile de dezvoltare a țării în toate domeniile. În același timp, congresul alege și conducerea partidului, Comitetul său Central.

Vă dați lesne seama cît de importante pentru viața noastră de stat și pentru viața fiecărui cetățean sînt asemenea hotărîri luate de către cei mai buni fii ai poporului, comuniștii.

Este desigur un prilej să reamintim aici cîte minunate înfăptuiri pentru copiii țării sînt legate de glorioasa muncă a partidului nostru, de grija permanentă pe care conducătorii lui o au față de creșterea armonioasă a celor mai tinere vlăstare ale patriei.

Nu ne gîndim să facem aici o simplă numărătoare, să dăm cifre și date, să întreprindem paralele între viața copiilor de astăzi și cea a micuților dintr-un trecut nu prea îndepărtat, deși aceasta v-ar folosi într-o măsură, întrucît voi, cei cu care stăm de vorbă prin rîndurile acestea, ați avut fericirea să vă nașteți sub razele puternice ale acestor vremi, să nu cunoașteți decît din povestirile celor mai vîrstnici sau din cărțile de școală și literatură viața din trecut a copiilor.

Dar e poate mai grăitor pentru sufletul generos al vîrstei voastre și pentru mintea voastră, dornică de a cunoaște și de a călători măcar cu gîndul prin lumea întreagă, să amintim că abia o treime din copiii care trăiesc astăzi pe fața pămîntului se bucură de ceea ce orînduirea socialistă vă pune vouă la dispoziție, ceilalți copii trăind încă în condițiile robiei, ale mizeriei, ale neștiinței de carte, ale lipsei de orizont.

Rîndurile acestea ar putea purta ca titlu „De la creșă la universitate". Încă de cînd abia v-ați ridicat copăcel, acolo, în cartier, în curtea întreprinderii, a fabricii sau într-un loc frumos al satului în care creșteți, cunoașteți primele clipe ale vieții colective, intrînd în creșă, învățînd cîntece și jocuri, învățînd ce sînt prietenia și solidaritatea.

Pe urmă, la școală, buchisiți odată cu slovele alfabetului și primele noțiuni despre viață, despre rostul omului pe lume.

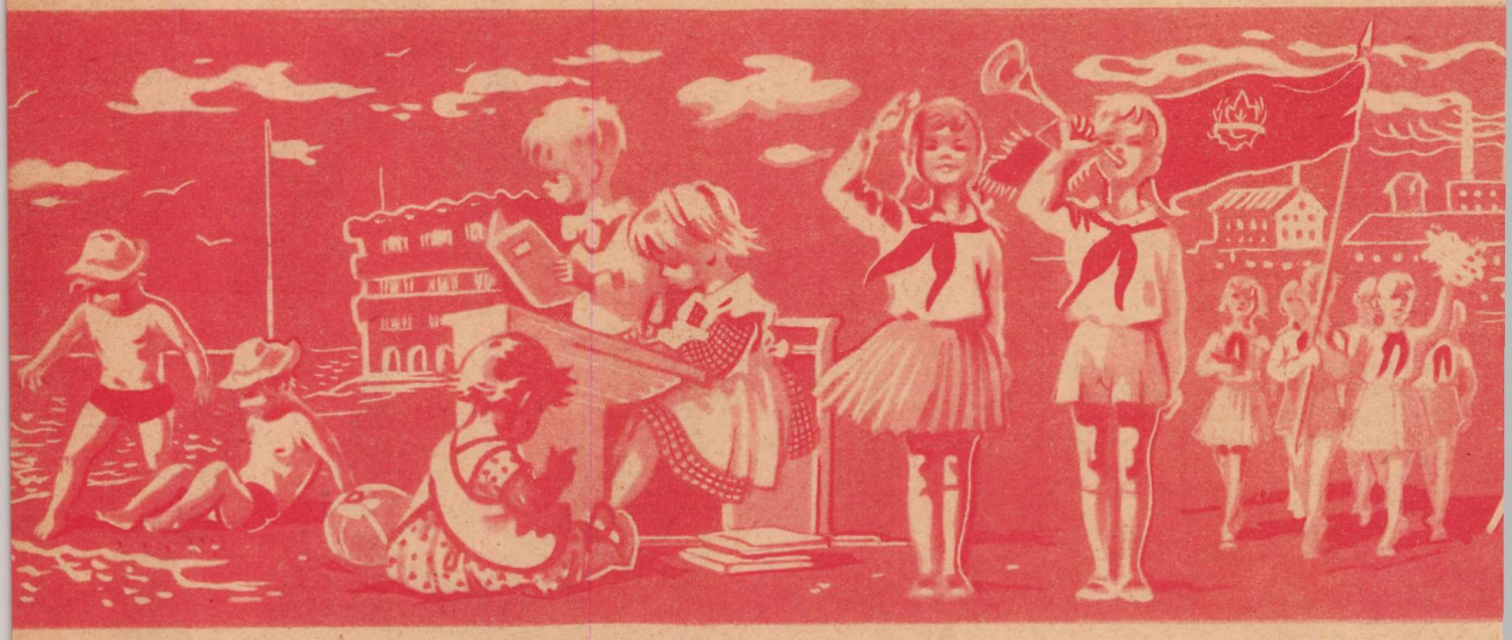

La 9 ani cei mai buni dintre voi primesc cravata roșie, un crîmpei din steagul proletar, și își încep cu aceasta și prima lor formă de viață politică și cetățenească, viața în organizația de pionieri.

Poate că încă nu am izbutit să dăm fiecărui copil de pe întinsul patriei noastre (pe care, am moștenit-o de la vechile orînduiri atît de săracă și după un război pustiitor) chiar tot ceea ce am dori să-i dăm. Dar de pe acum schimbările se văd, reînnoind însăși temelia lucrurilor: impunătorul număr de școli nou construite pînă în cel mai mărunt cătun prizărit departe de marile orașe, înzestrarea chiar a acestor școli mărunte cu tot ceea ce e de trebuință pentru un studiu știin-

ţific. Învăţătorii noştri primesc o pregătire temeinică. Deosebit de acestea, Partidul ţine seamă de vechiul principiu că o minte sănătoasă se dezvoltă numai într-un trup sănătos şi îşi dovedeşte permanent preocuparea pentru sănătatea voastră, pentru felul cum folosiţi timpul liber. Preventorii, sanatorii, spitale, policlinici stau la dispoziţia copiilor ţării, nu atît pentru a-i lecui atunci cînd sînt bolnavi, cît pentru a lua din vreme măsuri ca ei să crească sănătoşi, robuşti.

Timpul vostru liber se poate desfăşura în parcuri, în grădini, în solarii, în case de cultură, în frumoasele palate şi case ale pionierilor, iar vara, an de an, tot mai mulţi dintre copiii ţării îşi petrec vacanţele pe ţărmul însorit al mării sau în regiunile răcoroase ale munţilor, în taberele minunat amenajate pentru odihna şi desfătarea voastră.

Să mai adăugăm la acestea reţeaua de teatre de păpuşi şi cu actori, destinate copiilor, audiţiile speciale de multe ore pe săptămînă la radio şi televiziune, şcolile create anume pentru copiii care dovedesc înclinări artistice. Aptitudinile, talentele voastre sînt urmărite şi valorificate de către maeştri pricepuţi, fie că e vorba de simple şcoli pentru amatori, fie că e vorba de şcoli elementare şi medii, din care vor răsări viitorii artişti ai scenei noastre de teatru şi de operă, viitorii artişti plastici, instrumentişti şi compozitori.

Revista în care citiţi pagina aceasta face şi ea parte din reţeaua de publicaţii destinate vouă de la cea mai fragedă vîrstă pînă cînd deveniţi cititori ai ziarelor şi revistelor pentru cei maturi. Cărţile şi revistele contribuie la dezvoltarea voastră culturală, dar în acelaşi timp şi la creşterea simţămintelor voastre de clasă şi patriotice.

Partidul, în fruntea clasei muncitoare, răsturnînd nedreapta orînduire care împărţea lumea în săraci şi bogaţi, ne-a dat în primul rînd marea fericire de a trăi cu simţămîntul unor oameni liberi. Au dispărut de la noi pentru totdeauna bogaţii, cu lenea şi huzurul lor.

Aşa ceva nu mai există în socialism: cei mai buni se aleg dintre cei mai buni. Drumul este deschis oricărui copil care munceşte, se dezvoltă şi, odată cu creşterea cunoştinţelor lui, îşi desăvîrşeşte şi creşterea morală, adică înţelege să pună înaintea intereselor sale mărunte, individuale, interesul obştesc.

Iată, spuse fugar, numai cîteva dintre darurile pe care vi le-a făcut şi vi le face zilnic partidul nostru. Prinosul vostru de mulţumire îl exprimaţi în cîntecele voastre, în versurile pe care le declamaţi în ceasuri

sărbătoreşti! Dar adevărata recunoştinţă nu o dovediţi decît arătîndu-vă vrednici de ceea ce partidul vă dă, devenind fruntaşi în învăţătură, ajutîndu-i pe ceilalţi să vă ajungă din urmă, creînd o generaţie puternică fizicește şi cu un înalt nivel de cultură. Dintre voi cei mai vrednici se vor alege utemiştii de mîine, iar apoi membri ai partidului nostru.

În cinstea Congresului, înnoiţi şi întăriţi angajamentele voastre faţă de şcoală şi detaşament, pentru a împlini astfel sarcinile de onoare ale şcolarilor şi pionierilor dintr-o ţară care construieşte socialismul, pentru a face bucurie părinţilor voştri şi celui mai drag dintre părinţi — Partidul Muncitoresc Romîn.

MIHU DRAGOMIR

Un loc liber în coloană

Pionierilor

Din nou, în răpăitul tobei voastre,
vă văd trecînd, tovarăşii mei mici.
Parcă-au fugit garoafele din glastre
şi s-au încolonat pe străzi, aici.

În sunetul trompetelor de-alamă,
vă văd trecînd, de-ntîiul Mai, mereu.
Dar încă-i un loc liber în coloană.
Voi poate că nu ştiţi! E locul meu.

O, cît aş vrea să fiu cu voi, acuma,
să uit ce jalnic am copilărit!
Garoafa mea a ofilit-o bruma,
şi-abia tîrziu, acum, a înflorit.

Pe tîmple-s fulgii primelor omături...
Cînd vă zăresc, cu steagurile-n vînt,
nu pot să intru-n rînd, dar merg alături,
şi cînt cu voi, în gînd, dar totuşi cînt!

Purtaţi, prieteni, vieţii noi solia,
şi, de mă aşteptaţi un an sau doi,
mi-oi răzbuna deplin copilăria,
mergînd, prin fiul meu, în rînd cu voi!

VICTOR TULBURE

E PRIMĂVARĂ-N PARC

De poala bunei prind să se atîrne
Nepoți peltici și nepotele cîrne
Și pleacă hărmălaia la plimbare,
Că-i primăvară-n parc și este soare.
Pe-o bancă bunicuța îi adună
Și-ncepe o poveste să le spună
Cu zîne și împărătești palate
Din vremi ce-au fost și astăzi sînt uitate.
Alături, însă, se înalță schele
Și duduie excavatoare grele.
Și bucuroși ar fi nepoții dacă
I-ar mai lăsa bunica lor o leacă
Să meargă la zidari și să-i ajute,
Ca treaba să și-o termine mai iute.
Că parc-anume rîndunica zboară,
Nerăbdătoare suie și coboară,
Să vadă gata streașina cea nouă
Sub care cuib să-și facă, să se ouă.
E soarele și mîngîios și dulce,
Bunica prinde capu-n mîini să-și culce,
Și mai îngînă ea ce mai îngînă,
Apoi adoarme răzemată-n mînă.
Păi asta așteptară și nepoții,
Tiptil-tiptil, se strecură ca hoții,
Și iată oastea lui Papuc, grămadă,
Pe șantier, la șeful de brigadă.
Văzîndu-i, rîd zidarii de se strică:
„Vreți să-ntăriți brigada, vasăzică?
Începeți, dar, să descărcați nisipul...“
Îmbujorat copiilor li-i chipul.
Și veseli, cîteșicinci și deodată
Se opintesc pe-o singură lopată.

Copiii

Primăvara lui 1949... În clasa a IV-a a școlii elementare nr. 1 din Reșița era liniște. Învățătoarea Olivia Vlădoiu striga catalogul:

— Enciu Doru!
— Prezent!
— Gîru Vasile!
— Prezent!
— Velciov Iosif!
— Prezent!
— Vasiliniuc Ion!
— Prezent!

Rînd pe rînd, elevii clasei a IV-a se ridicară la apel... În ziua aceea răspunsurile la lecții au fost mai sigure, băieții au fost mai atenți. De ce oare? Pentru că pe pieptul multora dintre ei fluturau cravatele roșii de pionier. Doru Enciu, Vasile Gîru, Petru Prohorov, Ion Vasiliniuc făceau parte din primul detașament de pionieri ai „Cetății de foc“. Ei purtau în ziua aceea, pentru întîia oară, cravata roșie...

Au trecut unsprezece ani. Vreți să știți ce drum au urmat în viață copiii de atunci ai „Cetății de foc“?

...Vasile Gîru lucrează la căile ferate ale uzinei. Aici lucrează și tatăl său, mecanic de locomotivă. Și tot aici muncește și fratele său mai mare, Ioan, care a urmat meseria tatălui. După ce a terminat școala elementară, Vasile Gîru a intrat la școala medie siderurgică. Iar din 1955, utemistul Vasile Gîru este oțelar de turnare în uzină. Aici, în clocotul focului năpraznic al cuptoarelor, lîngă oțelarii vechi ai uzinei, s-a format caracterul său dîrz. Vasile Gîru e un flăcău voinic, de 23 de ani. El e fruntaș al luptei pentru mai mult oțel dat patriei. Secția în care lucrează el a strîns anul trecut aproape 5.000 tone de fier vechi. Vasile Gîru e purtător al insignei „Brigadier al muncii patriotice“, primită anul trecut, cînd a muncit voluntar 200 de ore, din care mare parte la recondiționarea cuptoarelor din oțelărie.

Vasile Gîru locuiește cu familia sa într-un bloc din orașul muncitoresc, care s-a înălțat în anii noștri în Lunca Pomostului.

În clasa a IV-a, în banca de lîngă ultima fereastră a stat I. Vasiliniuc. Și el este un oțelar la fel de cunoscut ca și Vasile Gîru... În banca de lîngă hartă a învățat pionierul Ion Văduva, astăzi muncitor la secția de pregătire a oalelor

cetății de foc

pentru turnare. Iar în banca a treia de lîngă perete a fost locul lui Zaharia Suru, al lăcătușului fruntaș Zaharia Suru, al comunistului Zaharia Suru de astăzi.

...Petru Prohorov a fost copil orfan. O mătușă a lui din Reșița l-a luat pe lîngă ea. Locul lui Prohorov, cel veșnic pus pe șotii, a fost în banca a cincea dinspre fereastră. După ce a lucrat un timp în producție, el s-a înscris la Facultatea de mecanică din Timisoara.

În timpul vacanțelor, Prohorov vine să lucreze la uzină. Nu e greu de ghicit ce va face Prohorov după ce va termina facultatea: se va întoarce la Reșița, așa cum a făcut și inginerul Iosif Velciov, alt membru al primului detașament de pionieri reșițeni.

GH. IVANCENCO: Schimb de noapte în oțelărie

Pe Doru Enciu îl puteți întîlni la construcția noilor furnale moderne care se înalță azi la Reșița. Doru a terminat Facultatea de construcții metalice din Timișoara.

De peste tot, unde s-au răspîndit pentru studii vlăstarele Reșiței, chemarea irezistibilă a focului ce nu se stinge niciodată i-a readus spre locurile natale.

Dar unde sînt ceilalți băieți din primul detașament de pionieri ai Reșiței? E greu să-i găsești în această cetate uriașă unde trăiesc și lucrează mii de oameni.

Dar dacă ziarul din Reșița ar publica un anunț ca toți pionierii care au făcut parte din primul detașament al școlii elementare nr. 1 să se adune într-o anume zi, ar veni toți. Și vechiul catalog s-ar putea striga fără absențe.

Dar dacă s-ar convoca o adunare a tuturor pionierilor din oraș care au purtat cravate din 1949 și pînă azi? Atunci ar veni o armată de tineri de prin toate sectoarele, secțiile și halele; oțelari, furnaliști, ajustori, strungari, tehnicieni, laboranți, ingineri, din toate ungherele „Cetății de foc".

Copiii de atunci ai „Cetății de foc" au crescut mari. E vorba aici de acei copii care au crescut în anii de democrație populară. Căci cei bătrîni, cum ar fi, de pildă, tatăl lui Vasile Gîru, lucrează la uzină de treizeci de ani; tatăl lui Ioan Văduva, sau al lui I. Vasiliniuc, al inginerului Iosif Velciov și al altora ca ei n-au cunoscut ce-i copilăria, n-au cunoscut viața pe care o trăiți voi astăzi. Ei și-au petrecut anii cei fragezi în zgura și printre fiarele vechi ale Reșiței de atunci, stăpînită de capitalistul Auschnitt, care huzurea cu banii de pe urma muncii lor, departe de fumul furnalelor.

Foștii pionieri ai „Cetății de foc" au crescut mari. Ei au făcut parte din întîia generație care s-a bucurat de noile condiții de învățătură din țara noastră. Au urmat școli profesionale, facultăți, lucrează în acest oraș al Reșiței.

În fiecare an intră în uzină un nou detașament de schimb, entuziast, harnic și bine pregătit.

Două lucruri moștenește schimbul cel nou de la cel vechi: tainele meseriei și datoria scumpă de a stăpîni și a veghea peste toate aceste bunuri ale poporului.

STELA NEAGU

Drapelul victoriei

După lupte îndîrjite, batalionul forțase una din intrări, și ostașii luptau acum în încăperile de jos ale Reichstagului. Fasciștii se apărau cu o înverșunare de nedescris.

Erau acele așa-zise „unități de elită", pe care führerul le oprise într-adins să apere capitala.

Ostașii sovietici cuceriseră fiecare treaptă de scară, fiecare cat al clădirii cu prețul a nenumărate jertfe. Rămășițele armatei fasciste se baricadaseră în fiece încăpere, se foloseau de fiece nișă din zidurile groase, solide pentru a se apăra cu o furie tot mai îndîrjită cauzată de spaima sfîrșitului...

Comandantul batalionului, Kostea Samsonov, conducea operația de curățire a unui etaj. Un ostaș tînăr, cu o figură palidă de fetiță, se tîrî înspre adăpostul lui improvizat și-l vesti că drapelul victoriei trebuie înălțat cu orice preț pe cupola Reichstagului fascist...

Kostea Samsonov își așeză mai bine casca pe cap, apoi cu pași repezi, în salturi, traversă platforma mare de beton a primului etaj. După el se luă un ostaș voinic, cu părul blond ieșit răzleț de sub bonetă: Grișenka... De undeva, de sus, o mitralieră începu să țăcăne desperată. Linia de ostași care-și urmau comandantul se frînse brusc de la mijloc. Oamenii se făcură una cu betonul planșeului. Ferindu-se de ploaia de gloanțe în firida unui zid, Samsonov șopti răgușit:

— Grișa!... Hei, Grișenka, unde-mi ești?

— Aci, se auzi slab, de undeva de alături, o voce. Mi se pare... Ptiu, la dracu!... nu mi se pare de loc — sînt rănit...

— Grav?

Samsonov așteptă îndelung și încordat răspunsul, dar Grișenka ori că nu-i auzise întrebarea, ori că... Lui Samsonov îi venea greu să-și închipuie că tocmai acum Grișenka a... căzut. Ar fi fost prea stupid, prea... Ce naiba încă o oră, două, și fiara o să fie răpusă în ultimul ei bîrlog.

Kostea își aminti de luptele din Letonia, revăzu cu ochii minții, ca într-un film, sîngeroasele lupte de pe Dvina. Apoi drumurile Lituaniei, Poloniei... Femeile cu ochii secați de lacrimi care-i primeau în fiece cătun, în fiece oraș... Ei — ostașii roșii — obosiți, uneori nemîncați și însetați, gonind mereu din urmă trupele fasciste... Aproape în fiecare localitate căzuse un ostaș din batalion, fiecare bucățică de pămînt pe unde trecuseră fusese udată de sîngele unui cunoscut, unui prieten drag. Cu Grișa, mai ales, făcuse tot războiul, împărțiseră împreună și binele, și răul... Nu-i venea să creadă că Grișa a murit, poate...

Mitraliera aceea blestemată își înteți tirul. I se alătură curînd o alta, iar peste o clipă, de sus, pachete întregi de grenade începură să plouă pe planșeu. Exploziile smulgeau bucăți mari de beton și le aruncau bezmetic, împroșcînd picături de moarte împrejur...

— Ostașul cu drapelul!...

Vocea lui Kostea răsună ca un tunet. Trei ostași purtînd drapelul — garda — se apropiară tîrîș.

— Vom ataca! Ținta — cel mai înalt punct al clădirii — cupola! Înainte-e-e!...

Trăgînd din toate armele, ostașii se avîntară vijelios pe scări. Ploua cu gloanțe, grenadele bubuiau asurzitor, oamenii cădeau răpuși... dar ostașii înaintau, înaintau. O treaptă, două... douăsprezece — un etaj! Și încă unul!...

De undeva, de la etajul superior, o mitralieră grea începu să-și verse răgușită, potopul de plumbi. Un ostaș își făcu vînt, aruncă grenada—mitraliera tăcu. Tăcu și ostașul, ciuruit de gloanțe. Din nou, un salt, din nou cîteva trepte cucerite. Rîndurile se răresc. Drapelul e mereu preluat și purtat tot mai sus de alți ostași.

Un ofițer S.S., gras, înalt, mătăhălos, cu mînecile vestonului sumese, înarmat cu un pistol, se repede furios la ostașul din frunte, care poartă drapelul. Din gura pistolului irupe un snop de gloanțe. Un sergent sovietic aruncă o grenadă, și matahala S.S. dispare în explozie.

Ilustrații: N. POPESCU

Această povestire a fost scrisă în amintirea luptelor pentru cucerirea Reichstagului — uriașa clădire din Berlin în care rămășițe ale armatei fasciste s-au baricadat și au opus o îndîrjită rezistență. Pentru ca pe cupola acestei clădiri să fluture Steagul roșu al Victoriei, ostașii sovietici au luptat vitejește, neprecupețindu-și viața și dînd înălțătoare pilde de eroism. Aci a luptat și batalionul lui Kostea Samsonov, Erou al Uniunii Sovietice.

În timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei, Kostea Samsonov a comandat un batalion.

În 1945, batalionul lui Samsonov a fost unul dintre primele care au pătruns în Reichstag și au implîntat, la 2 mai 1945, drapelul victoriei deasupra capitalei Germaniei fasciste.

Printre cei care au înfipt drapelul a fost și ofițerul comunist Konstantin Samsonov. Kostea Samsonov s-a născut la Moscova cu un an înaintea Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. La Moscova a învățat și tot aici a fost primit în organizația de pionieri.

Amintirii luptelor eroice duse de el și tovarășii săi sînt închinate aceste rînduri.

Etajul ultim al Reichstagului... Drapelul e purtat acum de sergentul Mihail Egorov și sergentul major Meliton Cantaria. Sub focul neîntrerupt al dușmanului, ei răzbesc vitejește spre cupolă.

Șase fasciști își pun în bătaie automatele, din care varsă un foc ucigător. Un pluton de ostași roșii îi atacă. Un schimb violent de focuri — morți, răniți; armele tac. E o clipă de liniște.

Kostea Samsonov își duce mîna la frunte. O șuviță de sînge i se prelinge ușor pe față. „M-a zgîriat o schijă" — gîndește el mecanic. Un sergent de la o altă unitate îi raportează că jos au fost făcuți mulți prizonieri, printre ei și civili.

— ... Sînt femei și copii..., încheie ostașul raportul.

— Femeile, copiii să fie îndrumați spre corpul sanitar. Să li se dea apă că, după cîte știu, sînt zile de cînd n-au mai băut o picătură.

Ostașul pleacă înapoi tîrîș, făcîndu-se una cu scările, peste care continuă să plouă cu gloanțe.

Kostea Samsonov îi mai strigă o dată din urmă:

— Aveți grijă mai ales de copii... Copiii!...

Printr-o ferestruică îngustă privește jos, în piață. Au apărut tancurile, uriașele mașini de oțel, de pe al căror blindaj luminează parcă stelele roșii...

Egorov, Cantaria și ostașii, care-i ocrotesc cu focul viu al automatelor lor, urcă tot mai sus.

Iată-i sub cupola uriașă; se cațără pe scărițele înguste, metalice. Au fost reperați de tirul unui mitralior fascist. Un ostaș cade ciuruit de rafală. Un strigăt de groază îi rămîne în urmă. Un altul cade, ucis... Egorov și Cantaria sînt tot mai sus. Steagul se vede ca o flăcăruie vie unduind sub cupolă.

— Cînd va fi acolo, sus, pe acoperiș...

Egorov îi șoptește lui Cantaria:

— Hai, frățioare, mai repede. Oamenii ne așteaptă...

Turbați, fasciștii împroașcă cu toate armele, dar cei doi eroi suie, suie, suie. Tot mai sus, încă un pas, încă...

Samsonov, urmat de cîțiva ostași, se repede în sus, pe scara de piatră. Baricadați într-o încăpere mică, după saci cu nisip, un grup de fasciști trag cu înverșunare. Iată-i, li se zăresc căștile...

Fasciștii i-au văzut pe atacatori, și acum tirul armelor lor îi părășește pe Egorov și Cantaria.

Grindina de gloanțe se abate asupra atacatorilor.

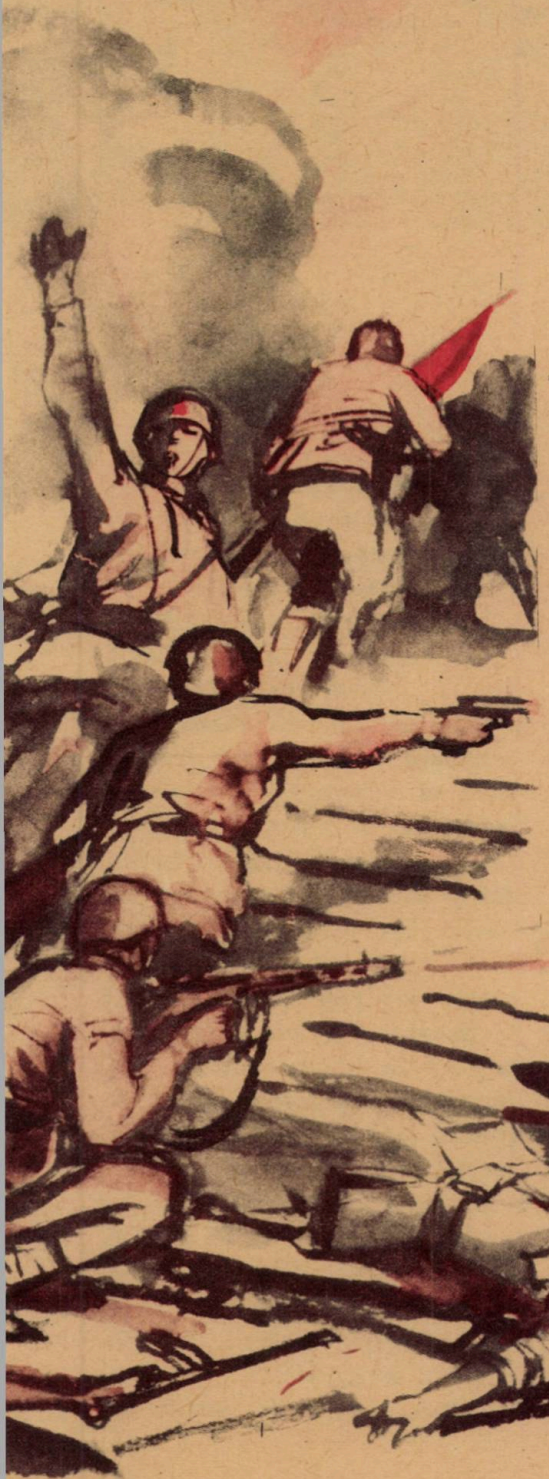

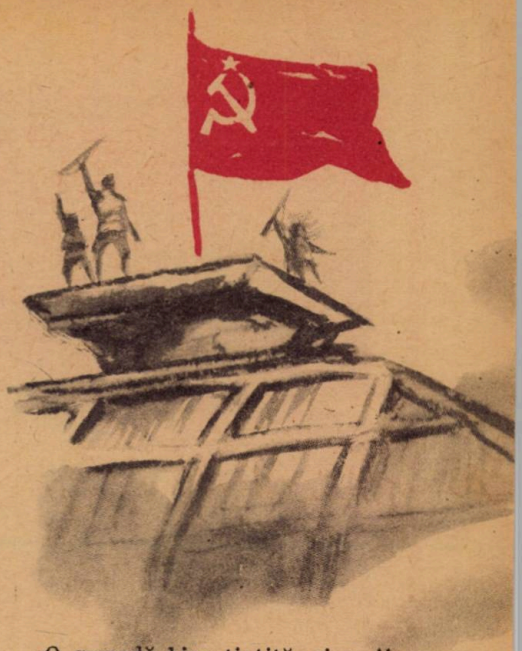

O grenadă bine țintită, și sacii cu nisip se împrăștie în aer, risipiți de explozie. Unul peste altul, nemții zac acum răpuși.

Cantaria a pătruns prin cupolă. Iată-l și pe Egorov.

— Mai repede, frățioare, par a șopti buzele lui.

Amîndoi au hainele ciuruite de schije.

Încă un pas, încă unul...

În vîrful metalic al Reichstagului e împlîntat Drapelul purpuriu al Victoriei, drapelul sovietic.

De jos, din piață, un vuiet crescînd urcă vijelios. Sînt strigătele de „ura" ale ostașilor roșii. Încă un atac și...

. . . . . .

Liniștea împărățește de cîteva clipe prin încăperile distruse ale Reichstagului.

Ostașii dorm aciuați prin colțuri. Pe fețele lor asprite de lupta care abia s-a potolit, se citesc bucuria datoriei pe deplin împlinite, fericirea învingătorilor.

Jos, în piață, pîlcuri-pîlcuri, sînt aduși prizonieri fasciști. Au fețele supte, privirile rătăcite. Un ofițer S.S. — oare nu-i acela care a vrut să ia steagul? — cîntă înnebunit un vechi cîntec de luptă prusac. Cîntecul lui războinic răsună sinistru în piața peste care s-a așternut o liniște adîncă, o liniște prevestitoare de pace.

Samsonov se îndreaptă cu pași mari spre clădirea în care s-a instalat comandamentul. Se mai întoarce o dată și privește Drapelul Victoriei, care unduie sus, pe cupolă, în bătaia vîntului de primăvară. Sus, deasupra ultimului bîrlog al fiarei fasciste, pe purpuriul steagului, i se pare că zărește și chipul lui Grișenka...

St. RAINIS

SUB STEAGUL MARILOR VICTORII DE PARTID ÎNĂLȚAT

Cine nu-şi aminteşte basmul Cenuşărèsei şi frumuseţea ei umbrită de sărăcie şi zdrenţe?

De mult şi pînă nu prea de mult, Patria noastră era tot o biată Cenuşăreasă săracă. Era frumoasă şi atunci, dar frumuseţea ei sălbatică nu cunoştea strălucirea de acum.

Eu am văzut Bărăganul colindat de ciulini şi de vînturi, cătunele pierdute-n noroaie, ţăranii supţi de foame lîngă holdele coapte; am văzut pescarii Deltei scuturaţi de friguri, lunecînd zile-n şir în lotcile smolite prin imensitatea stufului bîntuit de ţînţari, am poposit în colibele lor inundate de ape.

Eu am văzut în mahalalele înglodate-n noroi colibe de oameni sărmani înghesuite pe munţi de gunoaie, copiii înfometaţi culegînd, alături de cîini, resturile lepădate de gunoieri.

Într-o noapte de iarnă, de

MIHAI BENIUC

Pămîntul

Ţi-am dăruit, copile, pămîntul devastat,
Aşa cum îl scăpărăm din gheara căpcăună,
Să-nalţi pe el nu raiul, ci un puternic stat
Uman, putînd să-nfrunte, la greu, orice furtună.

Pe statul ăsta poate zidi-vei paradisul,
Căci nu-l aveam doar gata cînd l-am visat întîi!
Dar ca să vezi aievea cu ochii proprii visul,
Doar să-l aştepţi n-ajunge, nici numai să-l mîngîi.

Porneşte-n zori de ziuă cu mîneci suflecate
La treabă, ca oşteanul cu arma la atac,
Vei scoate din ţărînă metale şi bucate,
Căci făr-acestea raiul nu face un pitac.

Pămîntu-i bun, e rodnic şi are coapsa grasă,
De douăzeci de veacuri lucrăm să-l facem ţară,
Şi ca să-i fie brazda curată şi mănoasă,
Noi l-am spălat în sînge şi l-am uscat în pară.

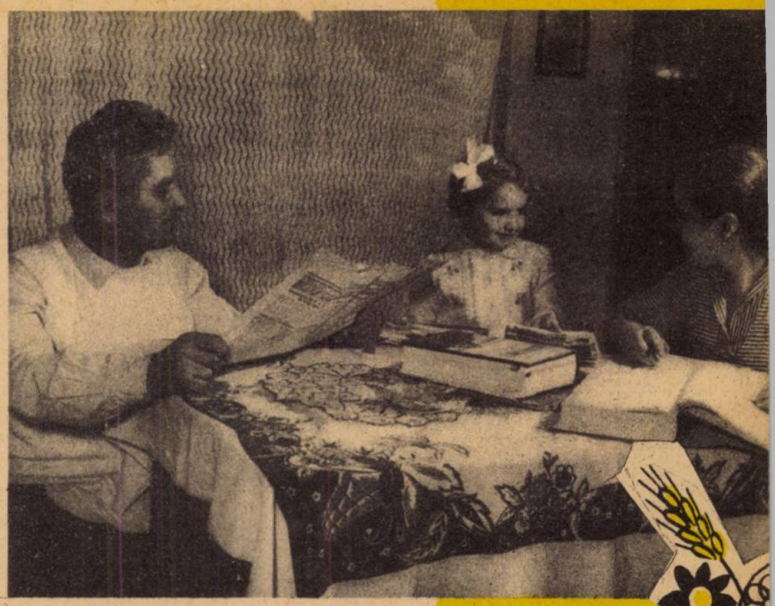

În familia colectivistei Maria Zidaru, Erou al Muncii Socialiste

mult, eu am auzit strigătul de luptă al sirenei lui Roaită şi m-a înfiorat ţăcănitul mitralierelor ce trăgeau în grevişti.

După plecarea cocorilor, toamna, eu am văzut corbii fascişti năpădindu-ne ţara, am trăit nopţile fără lumini ale războiului criminal şi pustiitor dezlănţuit de ei, dar am văzut, imprimate pe ziduri, ca o speranţă, sub manifestele rupte, cuvîntul de foc al Partidului.

Şi în ziua acelui August biruitor, cu arma în mînă, conduşi de Partid, am luptat să dezrobim pămîntul sfînt al Patriei noastre.

Şi atunci a fost ziua întîia a luminii şi libertăţii jinduită de mult.

Dar n-am fi putut răzbi la lumină din întunericul veacurilor, de lipsuri şi amar, fără călăuza Partidului, avangarda care ne-a condus spre libertate, care cunoaşte drumul luminos spre fericire.

De-atunci şi numai de-atunci, Patria noastră nu mai este Cenuşăreasa din basm cu frumuseţea umbrită de sărăcie şi zdrenţe.

De-atunci şi numai de-atunci, chipul ei este tot mai frumos, straiele ei — tot mai bogate şi mai strălucitoare.

Ce meştere mîini şi ce fauri îţi dau frumuseţe, o, Patria mea?

Ce mînă înscrie pe hartă oraşele noi şi-n munţii Moldovei adună o mare de ape ca să aprindă aici, pe pămînt, constelaţii de stele necunoscute de astronomi şi face oţelul să fiarbă-n cuptoare, ca mai trainic să fie tractorul, şi plugul mai trainic?

Nu prea departe de unde țîșnește spre cer Retezatul, colosul de piatră oglindit în salbe de lacuri, sînt două cetăți; aici, în cuptoarele veșnic încinse, oțelul topit se supune, lăsîndu-se apoi strunit de oțelari după voie.

La Reșița și Hunedoara se nasc oțelul și fonta și fierul, din care prind chip și acul ce țese veșminte, și țeava ce-aduce în casă izvorul de munte, și marile nave ce leagă pe ape popoarele lumii.

Și tot în munții cu crestele ninse își taie minerii drumuri boltite în stîncă, spre comorile ascunse, ca să dea furnalelor țării cărbunii.

Ce mîini ridicară turlele-nalte ale sondelor, făcînd să țîșnească din nou la lumină petrolul?

Cine-a făcut din stepa Dobrogei, stearpă, bîntuită de vînturi, o imensă grădină de aur plină de roade, cu turme de oi, și cirezi, și imașuri, cu sate în care noaptea se-aprind luminile, și șosele asfaltate pe care aleargă mașinile gospodăriilor milionare?

DIMOS RENDIS

De 1 Mai

1 Mai bătu c-un ram
înflorit la noi în geam.
— Hai, deschideţi, vin cu flori
Să vă umplu casa-n zori
De miresme şi culori.

Cu un cioc de rîndunea
Mi-a bătut la geam, apoi:
Hai, deschideţi, azi la voi
Primăvara va intra.

Iar la urmă, Maiul drag,
Cu un colţ din roşul steag
Ciocănind în geam ne-a spus:
— Tinereţe v-am adus;

Daţi ferestrei drumu-n soare
Casa fie-ncăpătoare
Pentru fiecare vis
Către comunism deschis.

In romîneşte de ELENA DRAGOŞ

Şi cine ridică palatele oraşelor ţării, terasele aproape de apele cerului, ferestrele mari şi balcoanele strînse-n grilaje, în care muncitorii au adus flori şi arbuşti înfrunziţi, să le fie grădinile aproape de casă?

Fiii tăi, o, Patria mea, cei ce-au robit pînă ieri, astăzi stăpîni pe comorile tale. Ei sînt aceia ce-ţi sporesc neîncetat frumuseţea.

Conduşi de Partid, ei îşi făuresc o viaţă fericită ; sub flamura Partidului, vor păşi ei spre comunism.

*

Vouă, care n-aţi cunoscut sărăcia şi amarul, vouă, la gîtul cărora flutură cravatele roşii ca roşul steag al Partidului ce vă călăuzeşte şi vă ocroteşte, vouă, cărora această minunată Patrie vă dăruie totul, vouă vă este dat să făuriţi frumuseţea tulburătoare a comunismului.

Dar nu va fi posibilă realizarea acestui vis atît de apropiat şi de scump fără contopirea voastră cu ideile leninismului, fără cunoaşterea temeinică a tuturor cuceririlor ştiinţei şi culturii omeneşti.

Învăţaţi, învăţaţi, învăţaţi! Aceasta-i porunca lui Lenin, marele nostru părinte şi îndrumător în viaţă.

Patria aşteaptă de la voi, să deveniţi harnici muncitori cu braţele şi cu mintea, ca să-i purtaţi faima şi frumuseţea fără de moarte, departe, prin veacuri, departe.

TEODOR BALŞ

„Alcea a stat o clădire odată
Cu șapte zăvoare la poarta de piatră,
Cu ziduri înalte, cu oameni sub gratii
Ce fuseră rupți de la case și vatră;
Surori de durere, copii și bătrîne,
Și tineri, și mame
Cu inimi de foc..."

Din „LEGENDA DUMBRĂVENILOR"
compusă la închisoare

Ini

În 1941, anul dezlănțuirii criminalului război antisovietic, deținutele politice, comuniste și antifasciste au fost mutate din nou la închisoarea Mislea, după ce trecuseră prin închisorile de la Craiova, Dumbrăveni, R. Sărat, Alba Iulia și Caransebeș. Prin aceste mutări, guvernele burghezo-moșierești urmăreau să înrăutățească regimul de închisoare, să slăbească dîrzenia și unitatea revoluționară a colectivului, să rupă legătura dintre luptătorii închiși și luptătorii care se aflau dincolo de zidurile închisorilor. Dar de fiecare dată dădeau greș.

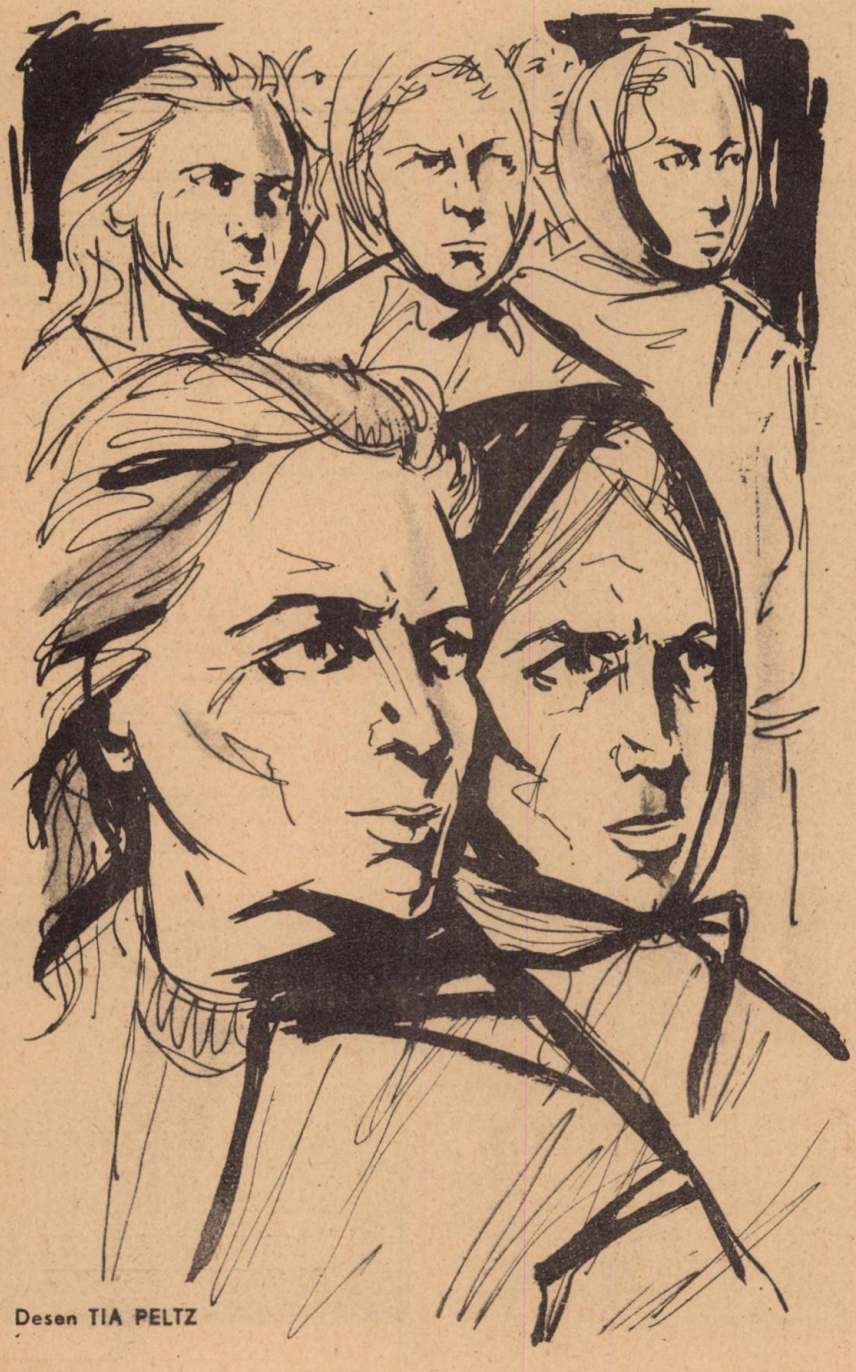

Desen TIA PELTZ

După un drum lung și obositor făcut în dubă, deținutele politice ajungeau în sfîrșit la închisoarea destinată a fi „Penitenciar special pentru femei — Mislea". Cînd intrai pe aleea minunată de plopi, cu greu îți puteai închipui că la capătul ei se află o temniță, și încă una dintre cele mai vestite prin cruzimea regimului ce domnea în ea. Frumusețea aleii, a dealurilor din jur, a livezii de fructe înceta însă brusc dincolo de poartă. În fața ochilor apăreau zidurile sure, ale închisorii, care împrejmuiau curțile pietruite și lipsite de verdeață. Înăuntru, peste tot, femei în haine vărgate, cu fețe de culoare pămîntie, legate la cap cu basmale negre... Dar din sutele de femei închise îndată recunoșteai deținutele comuniste după ținuta lor demnă și înfățișarea ordonată.

La Mislea, ziua începea foarte devreme. Iarna deschiderea celulelor se făcea la ora 6 dimineața, cînd afară era încă întuneric. Era îngrozitor de frig, dar nu exista posibilitate să te încălzești decît spălîndu-te cu zăpadă. O frecție bună te înviora, dar prezenta și pericolul unei îmbolnăviri serioase. Gustarea de dimineață nu exista. Fărîmele de mămăligă rupte cu greu de la mesele de seară erau înghețate ca piatra.

Mîncarea la prînz? Mămăligă mucegăită, castroane cu ciorbă care semăna mai mult a lături, în care pluteau fie bucățele de pește alterat, fie niște dinți de cal atunci cînd ciorba era de „carne".

În iarna cumplită a lui 1941 căzuse multă zăpadă și bîntuia un ger năprasnic. Femeile deținute au fost puse să curețe curtea închisorii acoperită cu troiene mari de zăpadă. Aproape toate aveau mîinile umflate și degerate. În bătaie de joc și pentru a le istovi, după ce deținutele deschideau drum prin zăpadă, gardienii dădeau ordin: „Mutați zăpada din stînga în partea dreaptă!" Și apoi: „Mutați-o din dreapta în stînga!" Cînd zăpada începea să se topească, se dădea iar dispoziție să fie întoarsă ca să nu arate murdară. Aceste ordine primeau însă o ripostă dîrză din partea întregului colectiv al deținutelor politice.

Drepturile cîștigate prin luptă îndelungată le fuseseră răpite la începutul războiului. Dar comunistele și antifascistele închise luptau mai departe pentru redobîndirea posibilității de a munci în ateliere administrate de ele însele, fără supravegherea gardienelor.

Obiectele executate de ele, statuetele sculptate cu mult talent, broderiile artistice, rochiile confecționate cu măiestrie, ajungeau cu sprijinul

mi dinze

tovarăşilor aflaţi în libertate la muncitori, ţărani şi intelectuali. Manifestîndu-şi solidaritatea cu cei închişi, aceştia strîngeau ban cu ban trimiţînd pachete cu alimente şi îmbrăcăminte la închisori şi păstrau cu drag obiectele lucrate de către cei închişi.

Deţinutele politice reprezentau un colectiv închegat. Prin unitatea şi solidaritatea lor, ele reuşeau să respingă atacurile direcţiei. Odată a venit în inspecţie directorul general al închisorilor. Delegaţia comunistelor, aleasă de colectiv, i-a vorbit cu curaj, fără a se sinchisi de semnele desperate ale directoarei. Delegaţia a protestat împotriva regimului de teroare cerînd respectarea drepturilor cîştigate de către deţinuţii politici de-a lungul anilor.

La auzul cerinţelor lor, directoarea s-a înverzit de furie. Bîlbîindu-se, a spus: „Domnule director general, este o neînţelegere. La mine în închisoare nu există să fie cineva nemulţumit".

Directorul general a rămas însă pe gînduri. El ştia că pe front armata sovietică înainta victorios, că în ţara noastră, sub conducerea Partidului Comunist Romîn, se închega tot mai mult frontul popular antifascist, că tot mai dese erau acţiunile de sabotaj şi protest împotriva războiului criminal antisovietic şi a dictaturii fasciste a călăului Antonescu. Dîndu-şi seama că se apropia momentul cînd toţi cei care asupreau poporul aveau să dea seamă de faptele lor, directorul a acordat tovarăşelor noastre din nou dreptul de a munci în ateliere, a acceptat să se prepare mîncare pentru cele bolnave. Din cauză că fuseseră hrănite vreme îndelungată cu mălai mucegăit, printre deţinute a început să bîntuie pelagra, iar apa proastă a provocat şi febră tifoidă. Pentru a nu se atrage atenţia asupra numărului mare al celor care mureau, s-a dat ordin să se aşeze cîte două cadavre într-un sicriu. Decsebit de dureros era să priveşti cum se stingeau de foame copii sugari aduşi împreună cu mamele lor la închisoare.

De pelagră s-a îmbolnăvit şi bunicuţa Evdochia, femeie de 70 de ani, condamnată pentru că, locuind aproape de linia frontului, arătase drumul unor ostaşi sovietici veniţi în cercetare. La început ea n-a fost primită la spital, deoarece „nu ar avea temperatură mare". Stătea întinsă de-a dreptul pe pietrele din curtea închisorii, fără să poată mişca mîinile şi picioarele umflate ca nişte butuci. Într-o zi a trecut pe lîngă dînsa gardianca Eugenia. Cu brutalitatea ei bine cunoscută faţă de deţinute, ea a ridicat cravaşa urlînd: „Ce te lăfăieşti, babo? Hai, scoală-te şi treci repede la lucru!" Dar cravaşa de cauciuc n-a lovit-o pe bătrînă. Toate deţinutele politice au venit în fugă din atelier s-o apere pe tovarăşa lor chinuită. Simţindu-le mînia şi ura, gardianca s-a grăbit să se retragă.

Se apropia seara. La intrarea în dormitoare, aştepta un nou calvar. Fie că ploua, fie că era ger, toate deţinutele trebuiau să urce scările desculţe pentru a nu murdări, chipurile, podelele. Gardiana făcea numărătoarea zăvorînd apoi uşa cu un lacăt greu de fier. Deşi istovite de foame şi frig, de încordarea prin care treceau în timpul zilei, tovarăşele noastre nu se culcau încă. Strînse într-un colţ slab luminat al celulei, care nu putea fi observat prin vizeta de la uşă de către gardienele de pe culoare, ele începeau învăţătura. Multe deţinute politice n-au avut posibilitate înainte de a fi închise să termine măcar şcoala de 4 ani. Pentru aceste tovarăşe s-a organizat predarea orală (cărţi nu existau) a noţiunilor de cultură generală.

Din gură în gură se transmiteau în şoaptă documentele Partidului Comunist Romîn, se studiau, de asemenea oral, capitole din operele clasicilor marxism-leninismului şi din „Istoria Partidului Comunist al Uniunii Sovietice", care pătrundeau în închisoare transcrise cu mîna pe foiţe de ţigară. Tot seara aveau loc cîteodată şi reprezentaţiile „echipei artistice a colectivului deţinutelor comuniste şi antifasciste de la Mislea". Lumea lua loc în „loje", adică în paturile suprapuse. Iar în micul spaţiu rămas liber între paturi se desfăşura reprezentaţia. Fiind urmărită, echipa artistică ilegală era nevoită adeseori să facă repetiţii în camera mortuară deoarece era unicul loc unde gardienii se temeau să intre. De aceea s-a şi compus cîntecul:

„Nu sîntem cadavre,
Dar la morgă stăm.
Am făcut palavre,
Ca să vă distrăm".

Programul era alcătuit din cîntece şi dansuri compuse de membrii echipei artistice, precum şi unele puneri în scenă după poeziile lui M. Eminescu, G. Coşbuc etc. Din program nu lipsea niciodată aşa-zisa „oglindă strîmbă", un fel de gazetă satirică vie, care critica lipsurile din viaţa colectivului.

În zilele acelea, întregul colectiv aştepta cu nerăbdare să afle noutăţi de pe front. Direcţia interzicea însă citirea şi a celor mai reacţionare ziare. „Universul", procurat de către deţinutele politice, mintea, ca de obicei, cu nerusinare. Dar printre rînduri din fraze, ca, de pildă, „Trupele germane s-au retras pe poziţii dinainte stabilite" se putea afla despre eliberarea unor regiuni întregi în urma vijelioasei ofensive a armatei sovietice.

*

Primăvara anului 1944 a fost pentru multe deţinute politice a zecea şi chiar a douăsprezecea primăvară trăită la închisoare. Freamătul acestei primăveri vestitoare de libertate pătrundea cu tot mai multă putere şi prin zidurile groase ale închisorii.

Crezînd că teroarea sălbatică îl poate salva de la pieire, guvernul călăului fascist Antonescu continua să condamne la ani grei de închisoare pe cei mai buni fii şi fiice ale poporului şi să trimită pe mulţi dintre ei în faţa plutoanelor de execuţie.

La închisoarea Mislea am aflat cu mînie şi durere despre executarea lui Filimon Sîrbu şi Petre Gheorghe, despre moartea năpraznică a Elenei Sîrbu, care a ars de vie la închisoarea Ploeşti, despre uciderea la poliţie a tînărului Justin Georgescu, despre împuşcarea unui mare grup de tovarăşi închişi în frunte cu Lazar Grünberg şi Bernath Andrei şi alţii.

Tot mai des veneau însă şi ştiri îmbucurătoare despre lupta condusă de partid: despre greve şi sabotaje în fabrici, despre dezertări în masă de pe front.

Se auzea că în ţară şi chiar aproape de închisoarea Mislea acţionează grupuri de partizani romîni, se alcătuiesc gărzi patriotice. Ce mare a fost bucuria tuturor cînd s-a aflat că partizanii romîni au aruncat în aer garnituri cu trupe hitleriste.

În noaptea de 23 August, uşa dormitorului a fost deschisă pe neaşteptate de gardianca de serviciu, care, uitîndu-se cu grijă în jur, pentru a nu fi observată, a spus repede: „Fetelor, s-a făcut pace!"

Nimeni n-a mai închis ochii toată noaptea. Inimile tuturor băteau puternic la gîndul că ziua eliberării sosise.

În zilele neuitate ale lui August 1944, împreună cu întregul popor, datorită luptei Partidului Comunist Romîn, în condiţiile înaintării victorioase a armatelor sovietice, au fost eliberaţi şi deţinuţii politici. La 28 august, în Gara de Nord, s-au întîlnit trenurile care veneau din Caransebeş, Tg. Jiu, Tg. Ocna, Mislea, Ocnele Mari şi din alte părţi unde fuseseră zăvorîţi aceia care luptau pentru binele poporului.

De la gară cei eliberaţi s-au dus direct la sediul partidului, pentru a se înrola în marea armată a luptătorilor pentru construirea unei vieţi noi.

STELA MOGHIOROŞ

KARL MARX ★

Din viața lui

O muncă uriașă

Karl Marx a depus o uriașă muncă pregătitoare pentru opera sa științifică „Capitalul" în care a analizat în amănunt societatea capitalistă, legile dezvoltării și contradicțiile ei, demonstrînd că sfîrșitul ei este inevitabil. Prietenii și discipolii săi au povestit că Marx a studiat pentru această operă mai bine de o mie cinci sute de volume, pe care le-a prelucrat temeinic și din care și-a făcut extrase critice. Orice lucrare nou apărută care se referea la vreuna din nenumăratele probleme tratate în „Capitalul" era fără întîrziere cercetată de Marx și nu arareori el își revizuia concluziile la care ajunsese cînd vreo nouă descoperire făcea necesar acest lucru. Studia toate lucrările, pe cît era posibil, în limba în care ele au fost scrise, spre a nu cădea victimă greșelilor de traducere. Karl Marx vorbea curgător franceza și engleza și înțelegea toate limbile europene. La vîrsta de cincizeci de ani a învățat limba rusă spre a putea citi literatura revoluționară rusă în original.

.....

„Muncea extraordinar de mult — scrie Wilhelm Liebknecht despre K. Marx — și pentru că în timpul zilei era adesea stînjenit — mai ales în prima perioadă a refugiului — el recurgea la noapte. Cînd ne întorceam seara tîrziu de la vreo ședință sau de la vreo întrunire, se așeza de regulă la birou și mai lucra cîteva ore. Și cele cîteva ore se tot prelungeau pînă cînd, în cele din urmă, îl ajungeau zorile și se culca dimineața. Soția sa îl mustra foarte aspru, dar el răspundea, rîzînd, că aceasta corespunde firii lui. Cu toată constituția sa extrem de viguroasă, Marx începu să se plîngă pe la vreo 60 de ani de tot felul de tulburări funcționale. A trebuit să consulte un medic. Urmarea a fost că i s-a interzis categoric să lucreze în timpul nopții.

... Cînd, în sfîrșit, după mulți ani, a apărut primul volum din „Capitalul", el a prilejuit nu numai un moment de mare bucurie și profundă satisfacție pentru Karl, Jenny (soția sa — *n.r.*) și Friedrich Engels, ci și un triumf pentru marea cauză a comunismului și o mare biruință a clasei muncitoare. „De cînd există capitalism și muncitori pe lume — a scris Friedrich Engels — n-a apărut încă o altă carte care să aibă o asemenea însemnătate pentru muncitori."

Prin opera sa „Capitalul", Karl Marx a dat clasei muncitoare cea mai ascuțită și mai importantă armă pentru eliberarea ei.

.....

Ani grei de sărăcie

Mulți ani de-a rîndul, lipsurile au fost atît de apăsătoare în familia Marx și au potopit cu suferințe și dureri atît de mari pe Karl și pe Jenny, încît numai printr-o excepțională putere de rezistență acești doi oameni dîrji au putut să le înfrîngă.

... Cît de tragic este și faptul că Marx a trebuit să-și întrerupă mereu munca, să alerge și să se umilească spre a face rost de cîteva lire sau pentru a achita o poliță ajunsă la scadență. Multe zile nu s-a putut duce la „British Museum" din cauză că vestonul și paltonul erau amanetate. De multe ori, familia trăia săptămîni întregi numai cu cartofi, stătea fără cărbuni în timpul iernilor grele, nu avea săptămîni întregi nici un gologan în casă, nu putea să plătească în caz de boală nici medicul, nici să procure medicamente.

„Soția mea e bolnavă, Jennychen e bolnavă, Lenchen are un fel de febră nervoasă. Pe doctor n-am putut și nu pot să-l chem deoarece n-am bani pentru medicamente. De opt, zece zile hrănesc familia cu pîine și cartofi și nu știu dacă astăzi o să le mai pot procura și pe acestea..."

Așa îi scria Karl Marx prietenului său Friedrich Engels în septembrie 1852.

Copiii

Din cei șase copii, trei au crescut mari, spre bucuria părinților: cea mai vîrstnică fiică, Jenny, a doua fată, Laura, și cel mai tînăr copil, ultimul născut, Eleanor, numită în familie Tussy.

Karl Marx era un educator remarcabil. Era atent la ceea ce îi interesa pe copii, era prietenul, sfetnicul și confidentul lor, dar se bucura în același timp și de o mare autoritate.

Între părinți și copii domneau raporturi de voioasă camaraderie. Karl Marx iubea copiii mai presus de orice și era un minunat tovarăș de joacă.

„Mi-aduc aminte — povestea fiica sa Eleanor — cum mă lua în circă Mohr (maurul, poreclă dată lui Marx de fiicele sale), pe cînd aveam vreo trei anișori și cum făcea cu mine ocolul grădinii din Grafton Terrace, aninîndu-mi ghirlande de flori în buclele castanii."

În casa familiei Marx

La fel ca la Bruxelles, casa familiei Marx era și la Londra centrul mișcării revoluționare, fiind deschisă tuturor prietenilor și tovarășilor de luptă.

Pentru toți aceștia, Jenny (soția lui Marx) era mamă, prietenă, iar cînd era nevoie și o serioasă educatoare. Rîdea cu ei, îi sfătuia în dife-

---

DIMOS RENDIS
în românește de
GHEORGHE TOMOZEI

Cînd aud ciocanul bătînd

Cînd aud ciocanul cum bate, îmi spun:
— Undeva, în pămînt, cărbunele scapără.
Și poate și ceaiul să fiarbă de-acum
Și mîinile pot să se-ntindă spre flacără...

Și-n vreme ce-aud ciocanul bătînd
Știu că noi creioane din fabrici or să iasă,
Că un copil merge spre școală cîntînd
Și știu: un tablou se naște acum, sau o casă.

Cînd aud ciocanul, văd tractoare-nainte
Răsturnînd în cîmpuri brazde grele
Sau un copil ducînd sub braț pîinea fierbinte.
În timp ce mama-l urmărește prin jaluzele...

Cînd bate ciocanul, parcă ne-așteaptă
Ca s-o străbatem o potecă din parc
Ce duce spre-o stradă largă și dreaptă —
Și la capăt zăresc al comunismului arc.

Laudă mîinii ce belșug ne aduce
Și face să răsune ciocanele, deplin.
Și slavă partidului drag ce conduce
Mîinile care ciocanul îl țin!

ritele lor încurcături şi nevoi, îi dojenea cînd făceau prostii şi-i mîngîia cînd erau gata să lunece pe panta desperării. Nu putea însă să sufere aroganţa, lenea, îngîmfarea şi necinstea, iar cine avea asemenea însuşiri nu era tolerat mult timp în casa ei.

În anii grei de după înfrîngerea revoluţiei de la 1848, casa lor a fost adăpost şi patrie pentru membrii Ligii comuniştilor refugiaţi la Londra.

... Printre cei care vizitau familia Marx erau mulţi muncitori.

„Marx ţinea foarte mult să vină în contact cu muncitorii şi să discute cu ei — a scris muncitorul Friedrich Lessner, un condamnat în procesul comuniştilor din Colonia şi mai tîrziu membru al Consiliului general al Internaţionalei întîia. El căuta să fie în societatea celor care discutau cu el fără ascunzişuri şi care-l scuteau de linguşeli. Dorea foarte mult să cunoască părerile muncitorilor asupra mişcării, de aceea era oricînd gata să discute cu ei despre cele mai importante probleme politice şi economice; în cursul discuţiei descoperea imediat dacă ei aveau priceperea necesară pentru aceste probleme, şi cu cît această pricepere era mai mare, creştea şi bucuria lui...

Casa lui Marx era deschisă oricărui tovarăş cinstit. Nu am să uit niciodată orele plăcute pe care eu şi mulţi alţii le-am petrecut în sînul familiei sale."

. . . . . .

Chiar din primii ani ai existenţei sale, Internaţionala întîia a dobîndit o uriaşă influenţă şi a devenit o forţă mondială. Karl Marx sprijinea pe muncitorii din diferite ţări în lupta lor şi-i ajuta să-şi dezvolte organizaţiile lor naţionale. Cel mai mare şi mai important succes al Internaţionalei întîia a fost faptul că, sub conducerea şi îndrumarea ei, în ţările industriale din Europa s-au pus bazele pentru făurirea, sub steagul marxismului, a partidelor clasei muncitoare.

* Fragmente din cartea intitulată „Jenny Marx" de Luise Dorneman.

La 5 mai 1818 s-a născut, într-un orăşel din Germania, Karl Marx, marele gînditor, întemeietorul comunismului ştiinţific, creatorul nenumăratelor opere din domeniul economiei politice, istoriei şi filozofiei.

Marx a fost un mare savant. Dar mai întîi de toate el a fost un revoluţionar. El şi-a închinat întreaga sa viaţă fericirii majorităţii oamenilor de pe pămînt. Această cale şi-a ales-o încă de pe vremea cînd avea numai 17 ani.

Tinereţea lui Marx a coincis cu începutul revoluţiilor proletare. Încă de pe atunci, el a prevăzut că proletariatul va deveni groparul burgheziei.

Împreună cu Friedrich Engels — devotatul său prieten şi tovarăş de idei — Karl Marx a desfăşurat încă din tinereţe o activitate uriaşă pentru unirea muncitorilor de pretutindeni împotriva burgheziei. Ei au fost aceia care în 1848, în „Manifestul Partidului Comunist" — primul program de luptă al partidului revoluţionar al proletariatului —, au lansat chemarea: „*PROLETARI DIN TOATE ŢĂRILE, UNIŢI-VĂ!*". Sub această chemare de luptă s-a cimentat solidaritatea proletariatului din toate ţările lumii.

Anii de lipsuri şi de sărăcie au subminat însă starea sănătăţii şi au scurtat viaţa lui Marx. El a murit la Londra, în 1883, urît de cei bogaţi, dar stimat şi plîns de tovarăşii de luptă din lumea întreagă.

Ideile lui Karl Marx, dezvoltate mai departe de Vladimir Ilici Lenin, au prins viaţă prin lupta proletariatului, sub conducerea partidului său, şi au triumfat pentru prima oară în U.R.S.S. Iar azi, în zilele şi sub privirile noastre, ele triumfă atotbiruitoare în ţările socialiste din Europa şi Asia.

Tudor Arghezi

ÎMPLINEȘTE 80 DE ANI

Cel mai mare poet pe care, după Eminescu, l-a dat poporul nostru împlinește, așadar, 80 de ani.

Cu ce să asemăn opera lui, munca lui literară de o viață întreagă, pentru a vă putea face să înțelegeți cît de impunătoare e?

Cu un munte, desigur.

Un munte ale cărui piscuri străbat norii și ating stelele și ale cărui poale ocrotesc iezii și copiii, și miliardele de flori fragede.

O viață întreagă, plină de greutăți înfrînte prin luptă, Tudor Arghezi a stat în slujba tinereții și a vieții. Iată pentru ce la vîrsta de 80 de ani, minunatul nostru poet a rămas neatins de timp. Dragostea de popor și de muncă a fost pentru Tudor Arghezi asemănătoare acelei ape vrăjite de care pomenesc basmele. Apa care-i dă celui ce o soarbe „tinerețea fără bătrînețe".

Spuneam că am putea să asemuim opera lui Tudor Arghezi cu un munte. Da.

Cu fiece nouă carte, începînd de la „Cuvinte potrivite" și pînă la „1907" — marele poem despre răscoalele țărănești —, Tudor Arghezi a săpat o nouă treaptă în stîncile muntelui.

Cuvintele din poezia sa „Testament" sînt adresate nu numai fiului său, ci tuturor copiilor ai căror părinți n-aveau în trecut alt bun decît puterea brațelor lor:

„Nu-ți voi lăsa drept bunuri, după moarte,
Decît un nume adunat pe-o carte.
În seara răzvrătită care vine
De la străbunii mei pînă la tine.

Prin rîpi și gropi adînci,
Suite de bătrînii mei pe brînci,
Și care, tînăr, să le urci te-așteaptă,
Cartea mea-i, fiule, o treaptă.

Așaz-o cu credință căpătîi.
Ea e hrisovul vostru cel dintîi,
Al robilor cu saricile pline
De osemintele vărsate-n mine.

Ca să schimbăm acum, întîia oară,
Sapa-n condei și brazda-n călimară,
Bătrînii-au adunat, printre plăvani,
Sudoarea muncii sutelor de ani."

Părinte, Tudor Arghezi a scris nenumărate poezii și povestiri pentru copiii săi. Copiii săi nu sînt numai Mițura și Baruțu (astăzi ei înșiși oameni mari în toată puterea cuvîntului), ci toți copiii noștri și tineretul nostru întreg.

Ani de zile, revista sa „Bilete de papagal" a adăpostit și a crescut nenumărați scriitori, înlesnindu-le zborul spre soare. Sînt și eu unul dintre aceia.

Scriitorii (spune Arghezi într-una din povestirile adunate în „Cartea cu jucării") sînt meniți „ca să mîngîie oamenii cu graiuri noi și cu povestiri frumoase și ca să le facă viața mai dulce și mulțumirile mai adînci".

...Cărțile lui Tudor Arghezi au mîngîiat și vor mîngîia milioane de oameni.

Iată pentru ce astăzi, cînd cel mai mare poet al nostru împlinește 80 de ani, florile recunoștinței se îndreaptă din toate colțurile țării spre inima lui.

Spre inima lui, care a bătut și bate pentru tot ce e tînăr, frumos, darnic și avîntat, așa cum sînt sigur că ești și tu, dragul meu necunoscut cititor al acestor rînduri...

EUGEN JEBELEANU

GÎZA. RAZA ȘI-O FETIȚĂ

Gîza a pornit, vitează,
Să se cațere pe-o rază.

Chiar de-i calea grea și lungă,
Pîn'la soare vrea s-ajungă,

Ca să ia și să-și presare
Colb de aur pe-aripioare...

Raza însă, șugubeață,
Se ascunde în verdeață

Și s-arată gîzei mici
Cînd pe colo, cînd pe-aici.

A rămas gîza-nciudată
Sus, pe-o floare de mușcată;

Și cum stă și mustăcește
Ce zărește, ce zărește?

O fetiță, cu cosiță,
Alergînd prin grădiniță.

Și cosița-i gălbioară
Ca și raza cea fugară.

Gîza nu mai pierde-o clipă.
Scutură dintr-o aripă

Și, luînd urma cosiței,
Sare-n spatele fetiței.

...Bietei gîze i se pare
C-a găsit raza de soare

ILUSTRAȚII:
FLORICA CORDESCU

POETUL TUDOR ARGHEZI ȘI MICII SĂI CITITORI

Pioniera Tănase Ioana din clasa a VI-a B de la școala nr. 102 din București a scris redacției despre o întîlnire... o întîlnire cu totul deosebită în cadrul detașamentului.

Pionierii din școala lor și-au exprimat dorința să cheme în mijlocul lor, la o adunare a cercului literar „Prietenii cărții", pe poetul Tudor Arghezi — autorul „Cărții cu jucării", al „Prisăcii" și al altor cărți pentru cititorii mai mari și mai mici.

O delegație de pionieri a pornit acasă la poet. Aflîndu-l bolnav, copiii s-au întristat. Poetul a răspuns totuși la invitația micilor săi cititori. El a trimis cercului literar „Prietenii cărții" cîteva exemplare din volumele sale: „Cele mai frumoase poezii" și „În drum", cu dedicație, însoțite de scrisoarea alăturată.

Și astfel adunarea pe care o plănuiseră s-a ținut. În cadrul ei s-au citit răspunsul poetului, precum și fragmente din cărțile dăruite pionierilor.

Corespondenta noastră ne-a mărturisit:

„Citirea scrisorii poetului Tudor Arghezi, în adunare, a trezit în sufletele noastre o emoție nespus de mare. Simțeam în acele clipe că nu vom uita niciodată cuvintele adresate nouă de către marele poet. Tot atunci am luat hotărîrea să răspundem la scrisoarea sa, angajîndu-ne să citim cît mai multe cărți".

Și membrii cercului „Prietenii cărții" de la școala nr. 102 din București s-au ținut de cuvînt. Ei au organizat concursul „O carte pe săptămînă", la care au antrenat întreaga școală.

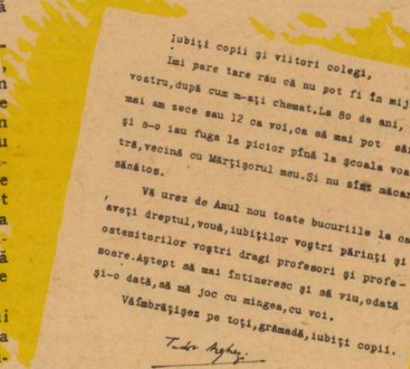

Iubiți copii și viitori colegi,
Îmi pare tare rău că nu pot fi în mijlocul vostru, după cum m-ați chemat. La 80 de ani, nu mai am zece sau 12 ca voi, ca să mai pot sări și s-o iau fuga la picior pînă la școala voastră, vecină cu Mărțișorul meu. Și nu simt măcar sănătos.

Vă urez de Anul nou toate bucuriile la care aveți dreptul, vouă, iubiților voștri părinți și ostenitorilor voștri dragi profesori și profesoare. Aștept să mai înfloresc și să viu, odată și-o dată, să mă joc cu mingea, cu voi.

Vă îmbrățișez pe toți, grămadă, iubiți copii.

Tudor Arghezi

14 decembrie 1959

La data de 1 februarie 1960, Dolof Maria citise: „Frații Jderi", „Poezii" de M. Eminescu, „Fram, ursul polar", „Basme populare"; Mașa Antoaneta: „Nuvele" de I. Slavici, „Copiii căpitanului Grant", „Poveștile lui Cepelică" și „Eu, Tică și alții"; Strîmbu Eva: „Tînăra Gardă", „Undeva în Siberia", „Ciocoii vechi și noi", „Teatru" de Ion Luca Caragiale și, bineînțeles, cărțile maestrului Tudor Arghezi.

Răspunsul poetului dă primele roade...

PALTOANE NOI

de
DIMOS RENDIS

Port un paltonaș nou. Poartă și soră-mea, Eleniţa. Și mama. Un palton negru. Este prima iarnă cînd avem cu toţii paltoane noi.

Dar ne e frig... tare frig. Și mamei, și Eleniţei, și mie...

*

Cînd venea iarna, tata parcă era alt om. Era nervos, întunecat.

— Iarna este de vină, spunea mama oftînd.

Vezi că tata voia tare mult să ne cumpere paltoane — pentru mama, pentru Eleniţa și pentru mine.

Vara, cînd avea de lucru pe șantier — tata era zidar —, tot timpul vorbea despre paltoanele pe care avea de gînd să ni le cumpere.

— Ei, să vedeţi, spunea, pun prinsoare că iarna asta o să ne găsească cu paltoane. Aveţi numai răbdare. Ţie, Despina, îi spunea mamei, am să-ţi cumpăr o stofă frumoasă, gri-argintie, să-ţi coși un palton.

— Eu vreau un paltonaș roșu, sărea mai totdeauna soră-mea, Eleniţa.

— Bine, bine, rîdea tata. Roșu are să fie.

Să vă spun drept, vara nu-mi ardea să vorbesc despre paltoane. Nici nu mă gîndeam la ele. Vara e cald, umbli pe străzi cît e ziulica de mare. Nici de palton, nici de pantofi n-ai nevoie. Nici de mîncare. Vara nici mama nu se prea necăjește ce să ne dea de mîncare. O roșie, o varză tot se găsește. Iarna e altceva. Rîul Vardaris, care străbate Salonicul, orașul nostru, aduce gerul din ţările de nord. Suflă un vînt ca apucat. Este un vînt umplut parcă de ace care-ţi străpung pielea, carnea și se înfig în oase.

Tata toată vara vorbea de paltoane. Nu știu de ce că iarna tot n-aveam paltoane. În nici o iarnă n-am avut paltoane. Eu purtam o haină veche, de-a tatei, Eleniţa, o haină de-a mea. Mama purta un șal negru, cu care se înfășura pînă la talie.

Iarna nimeni nu pomenea de paltoane în afară de Eleniţa, care se trezea cîteodată că vrea un palton roșu. Mama o certa cu privirea, și ea tăcea imediat. Tăceam și tata și eu.

Știam că este greu să cumperi paltoane. Tata avea de lucru numai vara și primăvara. Și banii nu ajungeau. Știam prea bine acest lucru, pentru că o ajutam pe mama la socoteli. Îmi dădea să rezolv probleme:

— Un zidar, cînd are de lucru, cîștigă 1.500 de drahme* pe lună. Din aceşti bani plătește 500 de drahme chiria pentru o cămăruţă, plătește 50 de drahme pentru gaz, 25 pentru apă, 6 drahme pe zi pentru tramvai dus-întors...

Hotărît lucru, banii nu ajungeau pentru paltoane...

Într-o zi, spre sfîrșitul verii, tata n-a venit acasă la ora obișnuită. Mama era tare îngrijorată, pentru că aștepta ca el să vină acasă la vreme, direct de pe șantier.

Numai iarna, în prima zi friguroasă, venea noaptea tîrziu.

— Nu faci bine, îi spunea atunci mama.

— Mi-era frig, și am băut ca să mă încălzesc, răspundea el morocănos.

— Să nu mai faci una ca asta. Nu te mai gîndi la paltoane. Vino tu devreme acasă și ne încălzim noi și fără paltoane. Cînd ești acasă ni-e cald...

Iată de ce, în seara cînd el întîrziase, mama s-a speriat de-a binelea.

Tîrziu, la ușa noastră a bătut un zidar care lucra împreună cu tata. Mama s-a făcut albă ca pînza.

— Ce s-a întîmplat?

Omul n-a scos nici un cuvînt, dar dînsa, îngropîndu-și fața în palme, a scos un ţipăt și a ieșit în stradă.

Inspectorul poliţiei a spus că o să ni se plătească despăgubiri pentru că schela de pe care se prăbușise tata era

* *drahmă* = monedă din Grecia.

„Hai la

Ziua de 1 Mai — zi de luptă și solidaritate a muncitorilor din lumea întreagă — a devenit la noi, ca și în toate ţările care construiesc socialismul, prilej de bucurie, de trecere în revistă a realizărilor dobîndite de poporul muncitor sub călăuzirea înţeleaptă a partidului, prilej de manifestare a solidarităţii internaţionale cu oamenii muncii de pretutindeni. În această zi, acolo unde se adună oamenii muncii, răsună cîntece muncitorești.

Și dintre toate cîntecele, cel mai înalt, mai furtunos, mai emoţionant este „Internaţionala", imnul proletariatului din toată lumea. Cîntată în toate limbile pămîntului, „Internaţionala" a străbătut timpul și continentele, chemînd pe muncitorii de pretutindeni să se unească în lupta împotriva exploatării și tiraniei:

„Sculaţi, voi oropsiţi ai vieţii,
Voi osîndiţi la foame, sus..."

Dar nu toţi oamenii știu cine este autorul „Internaţionalei" și data cînd a apărut emoţionantul imn al proletariatului.

Eugène Pottier, autorul „Internaţionalei", s-a născut la Paris, în ziua de 4 octombrie 1816, în casa unor oameni săraci. Întreaga sa viaţă poetul proletar și-a închinat-o luptei clasei munci-

„lupta cea mare"

toare franceze pentru libertate. Pottier s-a aflat pe barricadele marii bătălii dintre clasa muncitoare și burghezia din 1848, iar în 1871 a apărat cu arma în mînă Comuna din Paris, al cărei membru era. În acele zile de eroică frămîntare a scris el versurile „Internaționalei".

După un timp, un alt muncitor, Pierre Degeyter, un tîmplar din marele centru industrial Lille, a găsit într-o broșură versurile „Internaționalei". I-au plăcut și, cum avea talent, i-a compus muzica. În scurt timp, în condițiile luptelor revoluționare, cîntecul a devenit imnul muncitorilor din lumea întreagă.

După înfrîngerea Comunei, Pottier a luat calea exilului, plecînd în Anglia, apoi în America.

Departe de țară, Eugène Pottier a continuat să lupte și, în același timp, să scrie. În exil a scris el poemul „Muncitorii americani către muncitorii francezi", în care a demascat viața grea și munca istovitoare a muncitorilor în orînduirea capitalistă și a exprimat încrederea în victoria cauzei lor.

După nouă ani de exil, Pottier s-a înapoiat în patrie. Deși sănătatea îi era zdruncinată, el a continuat să lupte cu aceeași pasiune pentru cauza celor mulți.

Militantul comunard, muncitorul poet, a încetat din viață la 8 noiembrie 1887. La moartea sa, muncitorii parizieni au organizat o adevărată demonstrație. Poliția a smuls steagul roșu pe care-l purtau demonstranții, atacînd brutal pe cei care-l conduceau pe autorul „Internaționalei" pe ultimul său drum.

În 1913, Lenin scria: „Pottier a murit în mizerie. Dar el a lăsat după sine un monument cu adevărat nepieritor. El a fost unul dintre cei mai mari propagandiști prin cîntec. Pe vremea cînd și-a compus primul său cîntec, socialiștii muncitori se numărau cel mult cu zecile. Astăzi, imnul istoric al lui Eugène Pottier îl cunosc zeci de milioane de proletari..."

De la data cînd marele Lenin a scris aceste cuvinte au trecut patruzeci și șapte de ani, timp în care clasa muncitoare din toată lumea a cucerit victorii de însemnătate istorică. „Internaționala" a devenit astăzi drapelul și lozinca înflăcărată a sutelor de milioane de oameni ai muncii de pretutindeni.

M. PĂUN

Internaționala

Sculați, voi oropsiți ai vieții,
Voi osîndiți la foame, sus!
Să fiarbă-n inimi răzvrătirea,
Să-nceapă al lumii vechi apus!
Sfîrșiți odată cu trecutul negru,
Sculați popor de osîndiți,
Azi nu sînteți nimic în lume,
Luptați ca totul voi să fiți!

REFREN

Hai la lupta cea mare,
Rob cu rob să ne unim,
Internaționala,
Prin noi s-o făurim!
Hai la lupta cea mare,
Rob cu rob să ne unim,
Internaționala,
Prin noi s-o făurim!

Sculați, nu-i nici o mîntuire
În regi, ciocoi și dumnezei;
Unire, muncitori, unire,
Și lumea va scăpa de ei.
Prea mult ne-au despuiat tîlharii,
Ce-n lene, lux, desfrîu se scald.
Să ne-nfrățim toți proletarii,
Să batem fierul cît e cald.

REFREN

Țărani și muncitori noi sîntem,
Partidul mare muncitor;
Pămîntul este-al celor harnici,
Cei leneși plece unde vor!
Cînd vulturi lacomi, corbi de pradă,
N-or mai pluti nori negri-n vînt,
Pe cer luci-va-ntotdeauna
Al înfrățirii soare sfînt.

REFREN

---

din cherestea veche, putrezită.

— Fiți fără grijă... fiți fără grijă, repeta într-una inspectorul.

*

Acum avem cu toții paltoane. Am plătit proprietarului chiria care i-o datorăm, am achitat datoriile și la băcan, iar mama spune că o s-o scoatem la capăt încă vreo lună, pînă își va găsi ea ceva de lucru.

Iarna asta purtăm cu toții paltoane. Dar nu ne este cald. Ne este mai frig decît în alte ierni. Seara clănțănim din dinți.

Mama spune:

— Iarna asta e mult mai rece, de aceea...

Și ne e frig. Tare frig.

Și mamei, și Eleniței, și mie...

Ilustrație:
ARNO

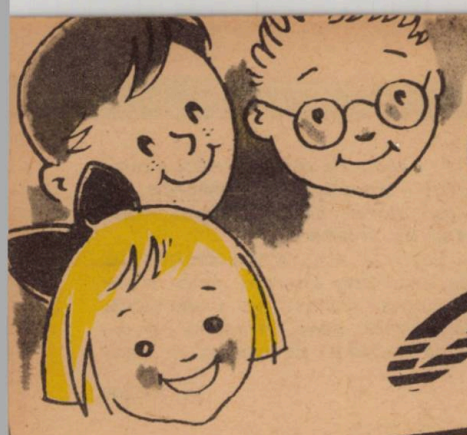

Copiii au cuvîntul

Dragă redacție,

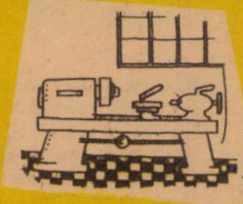

Anul trecut, cînd am mers cu școala la practică în uzină, m-am oprit lîngă un strung. Mă uitam și nu-mi venea să-mi mai iau ochii de la el. Ce piese frumoase, ascultătoare ieșeau de sub cuțitul lui! Un tovarăș, pe nume Sima Dumitru, a văzut că nu mă mai puteam dezlipi de lîngă mașină, a început să-mi arate cum se mînuiesc manivelele, butoanele. Din ziua aceea m-am hotărît: mă fac strungar. De atunci am venit de multe ori la practică în uzină. Ce bucurie pe mine cînd am reușit să fac prima dată o piesă mică... Apoi, am făcut și altele. Nu întotdeauna îmi ieșeau la precizie. De aceea m-am apucat să învăț mai bine la matematică, să lucrez desen tehnic. Fiindcă, altfel, să știți, nu poți fi un bun strungar.

ROȘU CONSTANTIN

clasa a VI-a B, Șc. de 7 ani nr. 62 București

„Ochiul care vede tot"

Cine credeți că s-ar putea numi astfel? Gazeta satirică a școlii? Da' de unde! E brigada noastră artistică. Vai de cei care nu învață, suflă, copiază sau întîrzie; îi scoatem la iveală oriunde s-ar ascunde! N-o să se simtă ei prea bine, dar, ce să-i faci, așa or să se îndrepte. Și-apoi, cu brigada noastră, ne vom prezenta în cadrul concursului cultural-artistic al pionierilor și școlarilor.

Corespondent BORDEIANU MAGDA

Șc. de 7 ani nr. 12 — Timișoara

N.R. Dorim succes „Ochiului care vede tot".

Dragă redacție,

Am o veste bună pentru tine. În trimestrul acesta învățătura merge la noi mult mai bine. Dar știi că înainte nu era așa. Unii spuneau: „Nu-i mare nenorocire, sînt numai cîțiva care nu învață, în schimb majoritatea..."

E o socoteală greșită. Cei cîțiva stau în bancă cu noi, sînt tovarășii noștri, ne interesează ce va fi cu ei. Și-apoi mai era ceva: mulți din clasă aveau note la limită. Am început să-i ajutăm: am format grupe de întrajutorare, lecțiile mai grele se făceau împreună... Și uite, azi așa, mîine așa, în clasa noastră cei mai mulți elevi au ajuns să aibă note de la 7 în sus. Vedeți, acum fruntașii la învățătură de la noi nu se mai mulțumesc să aibă numai ei note bune.

Întreg detașamentul mai are o dorință: ca pe pieptul fiecăruia să strălucească cît mai repede o steluță roșie. Ce crezi, o să reușim?

OPINCAR ELENA

clasa a IV-a B, Șc. nr. 3 Sebeș-Hunedoara

N.R. Dacă o să perseverați, negreșit o să primiți distincțiile pionierești.

Care va fi scorul?

Pregătim un meci de fotbal strașnic: școala noastră va juca cu școala vecină. Care va fi scorul? Greu de răspuns deocamdată. Dar noi credem că o să cîștigăm fiindcă avem un portar neîntrecut, care știe să apere culorile școlii. E drept că și echipa adversă e puternică.

Terenul a fost curățit, i-am trasat marginile, acum e gata totul pentru începerea meciului.

Gh. VASILE

clasa a VI-a, Șc. de 7 ani — Bacău

N.R. Nu vă bizuiți pe un singur jucător. Antrenați-vă bine toată echipa. Succes!

PATRIA

Frumoasă ești patrie dragă,
Cu munți înalți, lanuri bogate,
Cu codrii de stejari bătrîni,
Cu ape repezi înspumate.

Ca tu să fii și mai frumoasă,
Azi mic cu mare noi muncim,
Mărețele zidiri să-ți crească
Și în belșug noi să trăim.

BĂDĂUȚA DANA
clasa a VII-a din cercul literar al Palatului pionierilor din București

LA STRÎNS DE FIER VECHI

E zi de iarnă și e ger,
Noi am plecat, cu mic, cu mare,
După fier vechi prin cartier.

Azi fiecare pionier
Cravata cu mîndrie-și poartă,
Căci astăzi dragostea și-arată
Dînd patriei mai mult oțel.

FIANA CRISTINA
cl. VI

Artiști amatori

PECHIANU DUMITRU

clasa a V-a, Școala de 7 ani nr. 1 — Lupeni, raionul Petroșani

În grădină

MITREA EMILIAN

clasa a VI-a, Școala nr. 10—Brăila

La prietenii mai mici

Ne place să mergem în vizită la prietenii noștri mici, de la grădiniță. Sînt așa de drăguți și veseli, se bucură ori de cîte ori ne ducem acolo. Mai ales cînd le dăm jucării!... Dar cel mai mult îndrăgesc programele noastre artistice. Atunci cîntăm pentru ei tot felul de melodii vesele, spunem poezii și dansăm. Prichindeii se uită la noi și numai ce vezi cîte unul că aleargă după noi și ne întreabă: „Pionierilor, cînd mai veniți la grădiniță ?" Noi le promitem și avem grijă să ne ținem de cuvînt.

IONESCU SANDA
cl. V, Șc. de 7 ani
Cluj

Dragă redacție,

Cred că știți că în cartierul nostru, la blocuri, la Ferentari, avem și o școală nouă, mare și frumoasă. Școala e a noastră, a copiilor, și noi îi purtăm de grijă. Mai la începutul anului, dacă certai vreun copil care avea răul obicei să zgîrie băncile sau pereții, îți răspundea: „Ce te-amesteci? E banca ta?" „Nu, nu e a mea, i se spunea, și nici a ta nu e... E a noastră".

Pionierii nu-i lăsau de loc în pace pe cei stricători. Acum sînt tot mai puțini aceia care n-au grijă de bunul obștesc. Ne-am luat chiar la întrecere între noi ca să păstrăm curățenia, să nu stricăm băncile, tabla. Fiecare detașament și-a înfrumusețat clasa și udă florile din grădină, nu lasă hîrtii pe jos.

Mulți dintre noi locuim la blocuri. Ce frumoase sînt casele noastre, confortabile

și moderne. Să le păstrăm și să le îngrijim cît mai bine, ne-am gîndit noi, ca să fie frumos și curat peste tot.

De aceea, aproape toți pionierii care stau la blocuri au pus flori în balcoane. Dacă treceți pe acolo, o să vedeți echipe de pionieri care se îngrijesc de spațiile verzi. În primăvara asta în nici un loc iarba n-a fost călcată în picioare.

Frații Geac, Nicolae și Maria, din clasa a VII-a A, împreună cu încă vreo cîțiva pionieri, string în jurul lor pe cei mici cînd părinții lor nu sînt acasă. Îi învață jocuri, cîntece, le citesc povești.

Vă poftim să vedeți cît e de frumos cartierul nostru și să ne cunoașteți pe noi, pionierii.

Pionierii Șc. de 7 ani nr. 135
București

N.R. Bravo copiilor care se îngrijesc de bunul obștesc. Vom veni negreșit să vă vizităm.

Pe șosea vor fi plantați pomi

Și băieții trebue să știe să coase repede și bine!

alo!... alo!... redacția?

● Alo! Redacția „Cravata roșie"? La telefon regiunea Craiova. Alo!... Avem o veste bună de transmis... Pionierii din comuna Pielești, alături de utemiști, au înfrumusețat șoseaua nouă care duce spre Pitești, plantînd 1.400 de puieți, printre care 80 de plopi. Cei mai harnici s-au dovedit a fi Trașcă Constantin, Pîrva Margareta, Ciciu Cornel și alții.

● Tîrrr!... Sînteți chemați de Galați, ne anunță telefonista.

— Știți, ni se anunță la telefon, pionierii din orașul Galați continuă cu mult entuziasm acțiunea de strîngere a fierului vechi. Pînă acum cele 28 de unități de pionieri au adunat 17 vagoane de fier vechi.

● Vorbiți? intervine telefonista.

— Am vorbit. Dar ce, mai avem vreo comandă?

— Da... La aparat este un tovarăș de la Comitetul orășenesc al U.T.M. Constanța. Mă auziți?

— Da, spuneți.

— Unitatea de pionieri nr. 12 a vizitat de curînd Șantierele navale. Ei s-au oprit îndelung lîngă strungul la care odinioară a lucrat utecistul Filimon Sîrbu și au ascultat cu interes povestea vieții acestui erou al tineretului. Urmează acum alte unități.

Două sute de pionieri din orașul nostru au vizitat muzeul „Doftana". I-au impresionat mult pe copii documentele din ilegalitate ale partidului care sînt expuse acolo, mărturii din anii grei de luptă și suferință a comuniștilor.

9 MAI 1945...

O dimineaţă de primăvară care avea să rămînă întipărită pentru totdeauna în memoria oamenilor de pe meleagurile cehe şi slovace. Adierea vîntului de mai aducea încă ecou de explozii şi canonade, lupte aprige se mai desfăşurau ici şi colo cînd a răsunat în zorii zilei pe străzile oraşului Praga uruitul primului tanc sovietic din unităţile pornite să zdrobească rămăşiţele armatei hitleriste.

Deasupra clădirilor străvechiului oraş de pe malul Vltavei fluturau cele dintîi steaguri roşii şi tricolore cehe.

La poalele colinei Petrin, ce domină capitala cehoslovacă, curînd după eliberare a fost aşezat pe un soclu de granit, ca un simbol al eliberării, al jertfelor eroice ale ostaşilor sovietici, primul tanc sovietic care a străbătut Praga. De jur împrejurul lui, în zilele însorite, copiii zburdă făr'de grijă, ocrotiţi parcă de uriaşul de oţel.

Sînt 15 ani din dimineaţa aceea de mai... Sînt 15 ani de cînd Cehoslovacia a fost eliberată datorită luptelor eroice şi marilor victorii ale armatelor sovietice. Poporul cehoslovac îşi aminteşte cu adîncă recunoştinţă şi de nenumăratele jertfe date de ostaşii romîni care au luptat pentru alungarea fasciştilor de pe pămîntul cehoslovac. Prin sîngele vărsat în acele zile de către ostaşii romîni, s-a cimentat pe veci prietenia dintre popoarele romîn şi cehoslovac.

LA A 15-a ANIVERSARE A ELIBERĂRII CEHOSLOVACIEI DE SUB JUGUL FASCIST

În cei 15 ani care au trecut de la eliberare, harnicul popor cehoslovac, sub conducerea Partidului său Comunist, a reuşit să refacă în ritm rapid oraşele distruse de război, fabricile ruinate. Astăzi Cehoslovacia prietenă, cu sprijinul frăţesc al poporului sovietic, în colaborare cu celelalte ţări de democraţie populară, păşeşte pe calea desăvîrşirii construcţiei socialiste.

Praga

Pe meleagurile cehoslovace, în luna lui mai, primăvara îşi aşterne minunatele-i daruri.

La 9 Mai, cînd Praga e înveşmîntată în haină de sărbătoare, natura îi adaugă şi ea culorile ei bogate.

Coroanele sălciilor înşirate de-a lungul cheiurilor Vltavei împrospătează cu verdele lor crud decorul încremenit de secole al castelelor şi clădirilor de piatră ce se profilează pînă departe-n zare.

Gingaşele flori de cireş şi măr presară pe întinsul oraşului petalele lor albe şi fragile, iar adierea călduţă a zefirului primăvăratic duce pe întinsul Vltavei zvonul cîntecelor şi glasurilor voioase ale manifestanţilor ce se îndreaptă spre Letna, unde au loc de obicei marea paradă militară şi demonstraţia oamenilor muncii din întreprinderile capitalei cehoslovace.

Într-o asemenea zi de sărbătoare, o animaţie neobişnuită domneşte pe străzi, în parcuri şi grădini.

Aniversînd ziua eliberării, praghezii nu-i uită pe aceia care au luptat cu arma-n mînă pe străzile oraşului lor pentru a distruge cuiburile de rezistenţă ale hitleriştilor. Prin toate cartierele, aproape pe fiecare stradă a capitalei cehoslovace vei găsi case pe pereţii cărora mici plăcuţe de marmură argintate indică faptul că în acel loc a căzut un patriot luptînd pentru eliberarea Pragăi. Aceste inscripţii reprezintă documente vii care arată că adolescenţi, femei sau bărbaţi în puterea vîrstei au apărat cu dîrzenie fiecare colţ, fiecare stradă a oraşului.

Şi acum, în zi de sărbătoare, în amintirea lor, praghezii au aninat bucheţele de flori în dreptul fiecăreia din aceste mici plăci comemorative.

Seara zilei de 9 Mai adaugă Pragăi un farmec deosebit. Dacă în lumina strălucitoare a soarelui, vechile turnuri şi cupolele secularelor clădiri te încîntă prin arhitectura lor, prin întreg ansamblul, noaptea, la lumina reflectoarelor, broderia sculpturilor ce împodobesc faţadele palatelor oferă un tablou neîntrecut.

Nu ştii unde să-ţi opreşti mai întîi privirile — asupra zidurilor înnegrite de patina secolelor ale Turnului pulberării, asupra minunatei clădiri a Casei artiştilor, pe podurile străvechi ce leagă cele două maluri ale Vltavei, sau pe silueta maiestoasă a Hradului — palatul preşedinţiei.

Nu mai puţin intens este sentimentul ce-l încerci cunoscînd Praga nouă. În ultimii 15 ani, Praga s-a întins, cuprinzînd în noile ei cartiere coline ce altădată erau locuri pustii. Un nou oraş a răsărit alături de Praga cea veche, iar acesta aduce frumoasei capitale a republicii prietene un aer proaspăt, tineresc. Ieşind din străzile înguste mărginite de case vechi, cu ziduri cenuşii, găseşti frumoasele blocuri noi, locuite de oameni ai muncii. Acestea se încadrează de minune în arhitectura întregului oraş.

Şi odată cu clădirile construite după cele mai moderne principii apar şi noi întreprinderi care întregesc renumele de oraş industrial al Pragăi, alături de acela de oraş-muzeu.

MIA IONESCU

limba

Despre munca poetului George Coşbuc asupra versurilor sale nu avem foarte multe mărturii, aşa cum avem, de pildă, de la Eminescu. Se ştie că poetul năsăudean era un atent şlefuitor, un meşter de o îndemînare neobişnuită, care nu încheia o poezie pînă cînd conţinutul pe care-l dorea exprimat nu se dezvăluia cu desăvîrşire limpede din ţesătura măiestrită a versurilor. Dovadă e întreaga sa poezie, cuprinsă în special în volumele „Balade şi idile", „Fire de tort", „Cîntece de vitejie" şi „Ziarul unui pierde-vară". Dovezi asemănătoare le constituie şi admirabilele sale traduceri din vechea literatură sanscrită, a popoarelor indice, între care tragedia „Sakontala" a poetului Kalidassa, precum şi traducerile din limba italiană, în special „Divina comedie" de Dante Alighieri.

Citind versurile lui Coşbuc, te stăpîneşte mereu impresia că asculţi vorbirea firească a oamenilor care discută între ei, îşi povestesc unul altuia întîmplări vesele, privesc în preajma lor. Aceasta cu deosebire în idile, unde şi versificaţia se mlădiază după nevoile prezentării cît mai fireşti a oamenilor.

Iată o fată stînd în faţa oglinzii, gătindu-se şi mirîndu-se singură, punîndu-şi întrebări şi tot ea răspunzîndu-şi:

Asta-s eu! Şi sînt voinică!
Cine-a zis că eu sînt mică?
Uite, zău, acum iau seama
Că-mi stă bine-n cap năframa,
Şi ce fată frumuşică
Are mama!

În alte poezii, ca „Spinul", „Scara", „La pîrău", asistăm la discuţii lungi între doi tineri, aproape nişte polemici, din focul cărora desprindem şi mişcările eroilor, şi raporturile dintre ei, amănunte din trecut, dorinţele lor de viitor, nenumărate fapte din viaţa lor. Şi toate, într-o curgere atît de firească, încît nici nu avem senzaţia că citim sau ascultăm versuri, ci sîntem în faţa comportării de toate zilele a eroilor. Poezia se încheagă aici nu numai din figuri de stil, ci din tabloul general prezentat de poet, care ne comunică sentimente adînci, frumuseţea sufletească a oamenilor, cadrul de natură în care ei trăiesc şi acţionează.

Printr-o meşteşugită alcătuire a rimelor, printr-o ingenioasă combinare a versurilor scurte cu cele

noastră

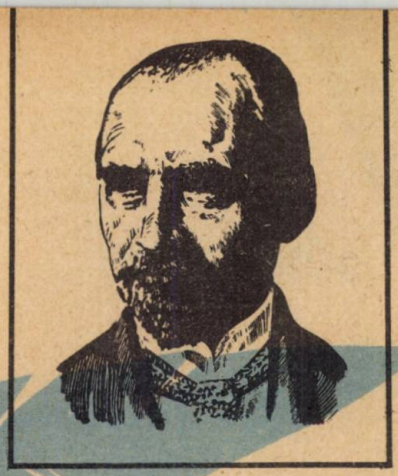

George Coşbuc

1866
1918

lungi în cadrul aceleiaşi strofe, poetul ajunge să exprime o mare mulţime de stări sufleteşti, atitudini.

Au fost remarcate, din acest punct de vedere, versuri rămase celebre ca:

Prin vulturi vîntul viu vuia
sau
Şi-adînci din bubuitul frînt
Al bulgărilor de pămînt.

În astfel de versuri, repetarea vocalelor u sau î, a consoanei v realizează impresia şuieratului vîntului sau rostogolirea bulgărilor de ţărînă aruncaţi peste mormîntul lui Fulger. Aşezarea în rimă a unui asemenea sunet ne măreşte impresia că auzim chiar sunetul la care se referă poetul. Creaţia lui Coşbuc este deosebit de bogată în astfel de efecte onomatopeice. Una din cele mai grăitoare poezii sub acest raport este „Duşmancele".

Poezia începe cu tînguirea unei fete, care-i povesteşte mamei cum şi-a rîs de ea o altă fată, o bogătană, rivala ei. Eroina se află după un bun hohot de plîns, pe care Coşbuc ni-l sugerează prin rimele care toate folosesc sunetul î.

Las' ochii, mamă, las' să plîngă!
Tu-n leagăn tot cu mîna stîngă
Mi-ai dat să sug, de-aceea sînt
Nătîngă.
Dar n-am pus doară jurămînt
Să merg neplînsă în mormînt!

Această repetare a lui î, î, î arată clar că fata vorbeşte încă sub stăpînirea plînsului; iar versul scurt care rupe strofa în două ne aminteşte că ea suspină, că îşi spune oful printre sughiţuri de plîns. Treptat însă, în timp ce povesteşte, supărarea ei se schimbă în ciudă, apoi în conştiinţa că degeaba se agită fata bogată, Lisandru nu se va uita la ea, fiindcă e urîtă. Sfîrşitul poeziei, unde sunetul î apare din nou în rimă, ne arată o cu totul altă stare sufletească a fetei, anume încrederea în ea şi în viaţă, atît de puternică, încît simţim că-i face în necaz celeilalte, bătîndu-i în pumni şi zicîndu-i „sîc!"

Dar poate da ea bobi cu sîta!
O fierbe ciuda pe urîta
Că-s mai frumoasă decît ea
şi-atîta!

Versul scurt, cu î în rimă, sugerează tocmai bătaia în pumni şi acel „sîc!" victorios al fetei sărace, dar frumoase.

Într-o altă poezie, „Vara", în care descrie un peisaj din natura patriei, Coşbuc creează impresia de lărgime a priveliştii, de linişte şi împăcare, prin alcătuirea unei strofe cu multe versuri, 12 la număr, în care nu întrebuinţează decît trei rime. Acestea se însoţesc sau alternează după nevoi, alcătuind două fraze lungi care sugerează şi ele aspectul monumental al tabloului:

Priveam fără de ţintă-n sus —
Într-o sălbatică splendoare
Vedeam Ceahlăul la Apus
Departe-n zări albastre dus,
Un uriaş cu fruntea-n soare
De pază ţării noastre pus.
Şi ca o taină călătoare,
Un nor cu muntele vecin
Plutea-ntr-acest imens senin
Şi n-avea aripi să mai zboare!
Şi tot văzduhul era plin
De cîntece ciripitoare.

Poetul subliniază măreţia acestui tablou al naturii prin seninul imens al cerului, prin înălţimea muntelui hiperbolizată (un uriaş cu fruntea-n soare), prin nemişcarea sugerată de norul încremenit în preajma muntelui ca o aureolă; iar ciripitul creează, la rîndul său, impresia vieţii neoprite, care umple firea cu minunea ei.

Procedeele poetului, atît de variate, se adaptează cu totul conţinutului şi în poezia sa socială. Enumerările din strofa de mai sus sînt menite să sublinieze măreţia tabloului. În „Noi vrem pămînt" acelaşi procedeu al enumerării adînceşte acuzarea împotriva exploatatorilor, subliniind josnicia lor:

Flămînd şi gol fără-adăpost,
Mi-ai pus pe umeri cît ai vrut,
Şi m-ai scuipat şi m-ai bătut,
Şi cîine eu ţi-am fost!

Ca şi cum încă n-ar fi spus totul, poetul reia enumerările în finalul aceleiaşi strofe şi le accentuează şi mai mult prin repetiţii, ca să zdrobească sub povara acuzării pe asupritori:

Răbdăm poveri, răbdăm nevoi
Şi ham de cai şi jug de boi,
Dar vrem pămînt!

Însăşi repetiţia, aproape ca o obsesie, a poruncitorului *Noi vrem pămînt*, ca o concluzie a fiecărei strofe, arată că eroii lui Coşbuc, ţăranii înfometaţi, ajunseseră la această concluzie după o îndelungată suferinţă, iar strigătul lor era general, ameninţător, neînduplecat. Ceea ce avea să dovedească, la vreo zece ani după publicarea poeziei, marea răscoală din 1907.

George Coşbuc este unul din cei mai iscusiţi mînuitori ai limbii noastre. De aceea sînt atît de uşor învăţate pe dinafară poeziile sale şi de aceea ele nu se uită. Creaţia sa este izvorîtă dintr-o adîncă cunoaştere a simţirii şi a vorbirii poporului nostru, izvorîtă din dragostea sa nesfîrşită pentru patrie.

Iată cum se autocaracterizează poetul:

Sînt suflet din sufletul neamului meu
Şi-i cînt bucuria şi-amarul
. . . . . .
„Ascult cum îşi freamătă cîntul
Pădurea, pîrîul şi vîntul;
E cerul al meu şi pămîntul,
Şi cînt, ca şi ele, şi eu".

MIHAI GAFIŢA

ieri

Grea a fost viața tineretului muncitor în patria noastră în trecut, sub exploatarea burghezo-moșierimii. Alături de vîrstnici, tinerii duceau un trai mizer. Dar chiar și în condițiile vitrege ale ilegalității, Uniunea Tineretului Comunist, sub conducerea partidului, a demascat fără cruțare exploatarea la care erau supuși tinerii muncitori din uzine și de pe ogoare, le-a arătat căile de luptă. Din cele cîteva fragmente reproduse din presa de tineret ilegală de atunci veți vedea aspecte ale luptei tineretului muncitor împotriva exploatării.

–Iată un fragment dintr-un articol publicat în „Tînărul leninist" (nr. 13 — decembrie 1927), revistă ilegală a Uniunii Tineretului Comunist din țara noastră, care, folosind date oficiale din statisticile Ministerului Muncii din vremea aceea, arăta situația îngrozitoare a ucenicilor.

„Inspectorul din regiunea Cluj spune că a întîlnit în vizitele sale ucenici care lucrează 12 — 13 ore pe zi fără repaus la amiază și peste zi și dorm cei mai mulți în ateliere pe mesele de lucru".

Și în continuare:

„Mîncarea obișnuită a muncitorilor ...— (sub 18 ani de la fabrica de zahăr din Roman) — este sfecla albă cu pîine".

„București. La fabrica de metalurgie Dumitrescu (Filantropia) sînt 26 de ucenici între 11 și 17 ani ...20 de ucenici stau la fabrică unde dorm claie peste grămadă într-o cămăruță (3/4). Pentru ei nu există zi de lucru stabilită. Ei trebuie să lucreze din zori și pînă noaptea tîrziu (14—15 ceasuri pe zi). Cei mai mulți sînt copii de țărani, lăsați complet la voia patronului. Afară de «mîncarea» foarte proastă, ei nu primesc nici salarii, nici îmbrăcăminte, în schimb mănîncă bătaie cît încape și de la toată lumea".

Iată acum o corespondență așa cum a fost trimisă aceleiași reviste ilegale „Tînărul leninist", din februarie 1932, de la secția vagonaj-Grivița, București.

„Mai întîi ne-au consemnat în cămin. De la lucru nu putem pleca nicăieri. Trebuie să venim direct la cămin. Apoi au început să ne scoale noaptea pe cîte unul din somn, să-l bată și să-l întrebe cine aduce în cămin manifeste și gazete care ne îndeamnă să nu fim cercetași".

Și apoi mai departe:

„Noi nu primim leafă decît foarte puțin, 3—4 sau 5 lei. Din banii ăștia trebuie să plătim căminului mîncare, haine și chirie. Dar nu ajung banii, și atunci rămînem datori". Un tînăr muncitor, după ce și-a terminat ucenicia, rămîne dator căminului mii de lei. Ca să-i plătească, el lucrează cel puțin un an pe degeaba.

Corespondența se încheie cu o puternică chemare la luptă. Iată cîteva fragmente:

„Trebuie să luptăm, sub conducerea Uniunii Tineretului Comunist, pentru o viață mai bună în cămin!

Contra persecuțiilor din cămin, contra bătăilor și batjocurilor! Pentru salarii mai bune! Contra militarizării noastre!... Contra războiului imperialist."

Din revista „Tînărul leninist" — 1931, 1 martie.

Valul de greve ale ucenicilor din Tg. Mureș: *„În ultimul timp ucenicii din 15 diferite ateliere și uzine au declarat grevă luptînd pentru mărirea salariilor, scăderea orelor de lucru... împotriva bătăilor și amenzilor".*

Din revista „Tînărul leninist" din aprilie 1931.

„Ucenicii interni în căminul de la C.F.R. Grivița au declarat o zi de grevă a foamei împotriva hranei proaste. Direcția, speriată de revoluție și lupta ucenicilor, le-a promis îmbunătățirea hranei."

Proletari din toate țările, uniți-vă!

ORGANUL COMITETULUI CENTRAL AL UNIUNII TINERETULUI COMUNIST DIN ROMÂNIA.

LUPTA TINERETULUI

15 MARTIE 1940. Anul 1 No. 1 PREȚUL 2 L.

UCENICII DELA CĂMINUL ȘERBAN-VODĂ CER PÂINE!

Hrana la Căminul Șerban-Vodă e foarte proastă, iar pâinea insuficientă. Ucenicii ne mai putând răbda au refuzat mâncarea proastă. Ei au cerut o mâncare mai bună și mai multă pâine. Directorul căminului, omul camerei de muncă i-a amenințat cu închiderea căminului, dar ucenicii au fost dârzi. Hotărârea lor a silit pe director să cedeze: astăzi ucenicii primesc la masă 1/4 pâine, în loc de 1/6 cum primeau înainte. Ucenici dela toate căminurile! Luptați pentru hrană mai bună, contra bătăii, regimului corvezilor!

Să mergem, prieteni, în zilele noastre la o școală de ucenici de pe lîngă o uzină. Unde vreți? la „Klement Gottwald"? La „Grigore Preoteasa" sau la „23 August" din București?... Sau la „Electroputere" din Craiova? La „Ernst Thälmann" din Orașul Stalin? Haideți să mergem la oricare școală de ucenici din țară. Putem alege oricare școală, fiindcă în oricare tinerii învață, lucrează, trăiesc în condiții la care nici nu se putea visa în trecut.

Ați ales școala de ucenici „Grigore Preoteasa"?

Așadar, să ne oprim aici. Dar mai întîi sînt necesare cîteva precizări. În această școală se pregătesc muncitori care vor lucra piesele pentru telefoane, telegraf, centrale automate, aici se pregătesc cei care vor fi iscusiți strungari, rabotori, frezori în uzinele patriei.

E dimineață... Elevii din cămin s-au trezit de mult, paturile din dormitoarele aerisite, cu ferestrele largi, sînt așternute, iar cearșafurile albe bine întinse. Alături, dușurile șiroiesc vesele. Vedeți, peste un sfert de oră, îmbrăcați curat, băieții se vor afla în sala de mese pentru micul dejun. Aici, ca pretutindeni în școală, grija pentru curățenie, pentru frumos a devenit regulă.

... Ca să fii un muncitor bun în patria noastră, ca să poți stăpîni mașinile mereu mai perfecționate din industria noastră, trebuie să ai cunoștințe multe, să înveți. Așa că n-ar fi de loc rău să poposim puțin în clase la orele de cursuri. Concentrați deasupra caietelor, elevii dezleagă o problemă de matematică sau descifrează un desen tehnic. Nenumărate cunoștințe se capătă în orele de curs, care sînt apoi legate cu orele de practică în atelier. Așa se învață meseria acum la noi. Nu pe furate, ca odinioară, nu îndurînd ani de bătaie, de mizerie, ci în școli mari, luminoase, cu profesori pricepuți, în ateliere bine dotate, cu meșteri care se pleacă cu grijă părintească să te conducă spre tainele meseriei.

Dar mai bine să vă prezentăm cîțiva elevi-ucenici. Îl vedeți pe băiatul acela negricios, cu ochi neastîmpărați, cu sprîncenele stufoase îmbinate într-o linie voluntară? Îl cheamă Alexandru Albu și este în anul II. Vor mai trece încă doi ani și fără îndoială că el va fi un muncitor prețuit la uzinele „Grigore Preoteasa", tot atît de destoinic ca și tatăl său, inovator și muncitor

fruntaș. De altfel, de pe acum, el se află printre elevii de frunte ai școlii. Și cînd te gîndești că nu de mult mai purta cravata roșie — era pionier. Acolo, în marea familie pionierească, a îndrăgit el munca. Pentru detașamentul său a migălit el primele lucrări în traforaj. Cu detașamentul său a sădit el primii pomi în grădină, a înfrumusețat străzile cartierului. Acolo, în detașament, a învățat să prețuiască cinstea și prietenia.

În fabrică la „Grigore Preoteasa", muncitorii îl cunosc de pe vremea cînd tatăl său îl ducea de mînă. Și, nu s-au mirat de fel cînd mai tîrziu l-au aflat la școala de ucenici sau la practică lîngă mașină. S-au bucurat cu toții anul trecut cînd la concursul școlilor de meserii Alexandru a luat premiul I pe țară. A executat atunci în numai trei ore o lucrare de filetaj prevăzută în cinci ore!

„Am tras tare — spunea atunci Alexandru. Nu voiam să-mi fac școala de rîs... și, la urma urmei, spun drept, nici pe tata."

Alexandru Albu se pregătește pentru trei meserii deodată: strungar, frezor și rabotor. Va alege, după terminarea școlii, pe aceea care-i va fi mai la inimă. Iar cînd va pleca la uzină va avea carnetul său de C.E.C. cu sume depuse de școală, rezultat al muncii din orele de practică.

Să nu vă cuprindă mirarea dacă peste cîțiva ani îl veți găsi pe Alexandru inginer... Paralel cu școala de ucenici, el frecventează cursurile serale ale școlii medii, iar apoi, de la mașina din uzină, va trece pe băncile facultății... Acesta e drumul obișnuit al multor tineri muncitori de la noi.

E drept, un drum care se deosebește de trecut ca cerul de pămînt.

Aș mai putea să vă fac cunoștință cu o mulțime de băieți: de pildă cu neastîmpăratul Victor Iacob din anul I, abia răsărit, dar grozav de harnic, cu Petre Neagoe din anul III, stăpînul unei mașini care de pe acum îl ascultă cu supunere, sau cu Petre Grünfeld, căruia, pe lîngă meserie, îi place grozav să joace în echipa artistică.

În zile de odihnă

Dacă într-o după-amiază liberă, de odihnă, ai să poposești la școală, pe acești tineri, plini de voie bună, ai să-i găsești la clubul școlii prinși într-un pasionat joc de șah, pe terenul de sport sau în biblioteca școlii.

Dacă, din curiozitate, ai să dorești să vezi ce citesc, n-ai decît să arunci o privire asupra afișelor și ai să afli: de la poeziile lui Eminescu și proza lui Slavici, de la operele lui Pușkin, Victor Hugo sau Molière pînă la cele mai felurite cărți despre sateliții artificiali și energia atomică. Fără să mai vorbim de „Tînăra Gardă" sau de „Așa s-a călit oțelul".

De multe ori însă îi vei găsi petrecînd după-amiezele libere la clubul fabricii împreună cu tinerii muncitori, viitorii lor tovarăși. Sau ai să-i găsești pur și simplu gospodărind prin școală, reparînd o bancă, un dulap, o masă.

Și zilele trec cu felurite și felurite preocupări, iar la sfîrșitul fiecărui an școlar de pe porțile școlii pășește spre porțile uzinei o nouă promoție de muncitori, cu o bună pregătire profesională, oameni culți, cu posibilități multilaterale.

★

Ați urmărit elevii unei singure școli, dar ca ei puteți întîlni elevi în toate școlile de ucenici din țară... Aceiași băieți tineri, cu preocupări deosebite, dar cu aceleași minunate perspective, deschise de clasa muncitoare, în frunte cu partidul ei.

B. CARAGIALE

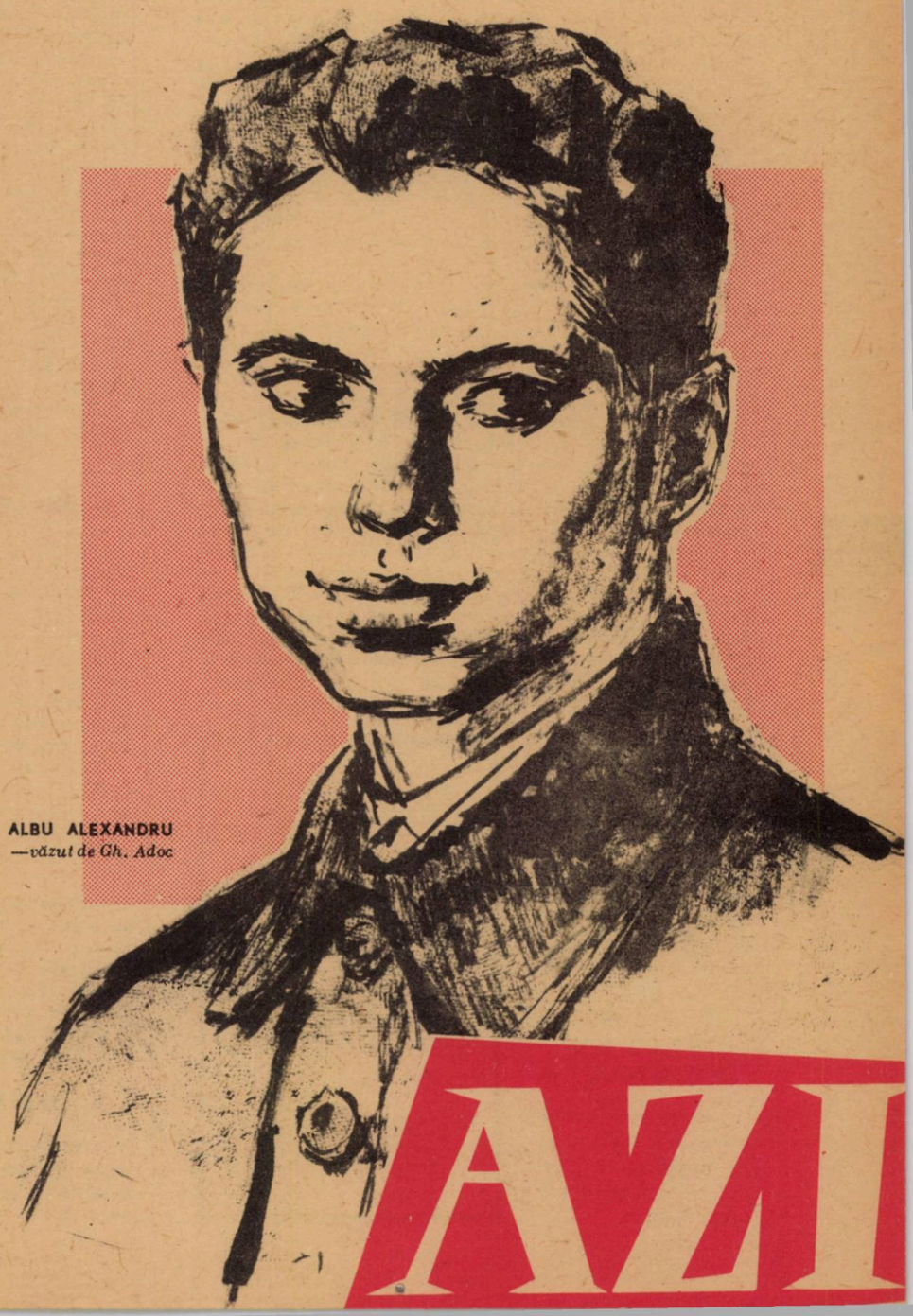

ALBU ALEXANDRU
—văzut de Gh. Adoc

AZI

COLȚUL ACTIVULUI PIONIERESC

Bătălia examenelor

„MOTORUL"

Da, ca un motor care merge bine, așa trebuie să se prezinte activul pionieresc în perioada examenelor. Președinții de grupă, președinții detașamentelor, președintele unității, într-un cuvînt activul, trebuie să organizeze activitatea pionierească în ajutorul școlii, în așa fel ca, la sfîrșit de an, în unitatea voastră să fie cît mai mulți promovați.

Plenara a VII-a a C.C. al U.T.M. v-a arătat că o sarcină de cinste pentru un pionier e aceea de a fi fruntaș la învățătură. Și voi, cei din activul de pionieri, trebuie să munciți în așa fel încît, la sfîrșit de an, unitatea voastră de pionieri să poată raporta cu mîndrie: „Sarcina noastră de frunte, aceea de a învăța, a fost îndeplinită!"

Școlile profesionale, școlile medii își țin larg deschise porțile pentru voi. Maiștri pricepuți, profesori cu dragoste pentru tinerii elevi sînt gata să vă adape la izvorul lor de cunoștințe, să vă dea cheile pentru pătrunderea tainelor meseriilor, științei...

În rîndurile ce urmează, redacția își propune să vă ajute indicîndu-vă, pe scurt, cîteva metode de mobilizare a pionierilor pentru bătălia examenelor.

„STARTUL"

Înainte de perioada de recapitulare a materiei, este bine ca detașamentul să țină o adunare la care pot participa și școlari nepionieri. Tot la această adunare vor fi invitați tovarășul diriginte și ceilalți profesori. În adunarea aceasta de detașament se va analiza situația la învățătură. Tovarășul diriginte și ceilalți profesori prezenți la adunare vă vor ajuta mult în analiza situației fiecăruia dintre elevi. Ei sînt cei mai în măsură să cunoască notele, gradul de însușire a cunoștințelor predate la fiecare elev în parte; tot ei vă pot arăta lecțiile la care trebuie să vă opriți mai cu atenție, vă pot recomanda lectură suplimentară, care să vă ajute în aprofundarea cunoștințelor ce vi s-au predat la lecții. Aci, în această adunare, cei slabi la învățătură pot fi aspru criticați pentru că nu s-au străduit îndeajuns în tot timpul anului. Adunarea aceasta va fi „startul" în bătălia examenelor și a încheierii cu succes a anului școlar.

O POȘTĂ PUȚIN OBIȘNUITĂ

„Poșta examenelor" a dat rezultate bune în unitatea de pionieri de la școala Fetești-Gară.

Iată cum au procedat membrii activului de pionieri din această școală:

În cel mai vizibil colț al școlii, au instalat o cutiuță „poștală", pe care au așternut, cu vopsea, două cuvinte: „Poșta examenelor".

În această cutie, pionierii și școlarii claselor a IV-a și a VII-a, care dădeau examene, și-au pus biletelele lor. Ce cuprindeau aceste mici epistole? Cui erau ele adresate?...

Recapitulînd lecțiile pentru examene, copiii au întîlnit, desigur, unele probleme mai grele, și-au dat seama că au anumite „goluri" în cunoștințele lor, pe care nu le pot remedia numai cu ajutorul manualului și al caietului de notițe. În schimb, ei au așternut pe hîrtie titlul lecției sau capitolul la care au întîmpinat greutăți; biletelul acesta l-au pus în cutia „Poșta examenelor". Cînd se strîngeau mai multe bilete — la 2—3 zile —, un pionier, anume însărcinat cu această treabă, lua biletelele din cutiuță, le sorta pe materii (romînă, fizică, matematică...) și le înmîna profesorilor respectivi. Apoi, la orele de consultații, profesorii vorbeau mai ales despre subiectele indicate de copii, ajutîndu-i astfel să-și completeze cunoștințele.

...Bineînțeles că la o asemenea oră de consultație, unde se vorbește mai ales despre problema cerută de elevi, aceștia vor fi mult mai atenți și, desigur, vor participa negreșit...

„Poșta examenelor" a dat rezultate bune și în multe alte unități din țară.

AȚI AUZIT? A APĂRUT „EDIȚIA SPECIALĂ!"...

Colectivul de redacție al gazetei unității va avea foarte mult de lucru în perioada examenelor; el va trebui să scoată la 2—3 zile o „ediție specială" închinată examenelor. Articolele acestor „ediții speciale" vor trebui să vorbească despre pregătirea pentru examene, despre cei rămași în urmă cu recapitularea materiei, despre pionierii fruntași sau despre cei care nu și-au uitat „meseria" nici în perioada aceasta, adică despre cei care se gîndesc ca la examene să se ajute cu... fițuici!

În grupul celor care vor scrie la edițiile speciale trebuie atrași cei mai buni caricaturiști ai școlii, cei mai capabili și talentați pionieri.

CALENDARUL

Colectivul de conducere al unității se va îngriji să pună în holul școlii un calendar care să păstreze mereu trează în mintea copiilor apropierea examenelor, a zilei în care se va considera încheiat anul școlar.

În felul acesta nimeni nu va „uita" că se apropie clipa în care cunoștințele lor vor fi verificate cu multă atenție, fiecare va cunoaște cu precizie cîte zile mai are la dispoziție pentru recapitulare.

LA ORELE DE CONSULTAȚII

...profesorii vin cu dragoste și vă mai explică o dată lecțiile mai grele, mai complicate, vă mai dau o mînă de ajutor. De aceea activul pionieresc trebuie să dea un prețios ajutor la mobilizarea copiilor.

nelor

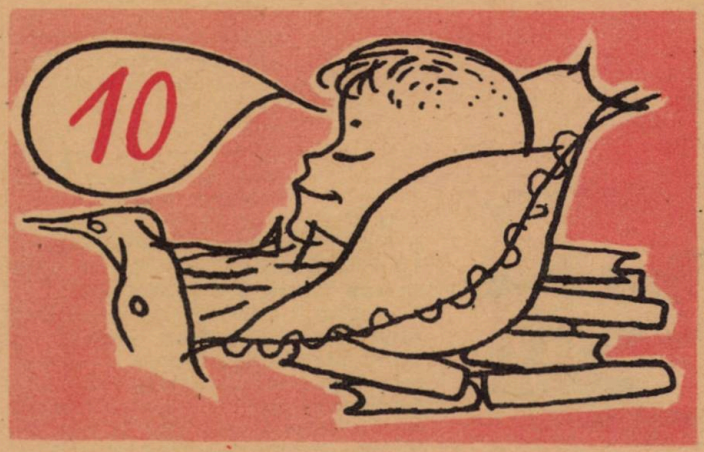

Acest lucru se poate face şi prin mobilizarea lanţ şi prin alte forme pe care activul le va găsi mai bune. Ceea ce este principal, însă, e ca această mobilizare să fie de sută la sută. Să nu fie lăsat nici un pionier, nici un elev, care are nevoie de consultaţii, să lipsească de la aceste ore.

ÎN LOC DE ÎNCHEIERE

Activitatea pionierească din această perioadă se duce pentru ca detaşamentele, clasele voastre să dea cel mai mare număr de promovaţi. Activul pionieresc trebuie să fie sufletul acestei activităţi. Pentru că, să ştiţi, rezultatul de la sfîrşit de an va grăi despre cum v-aţi achitat voi de una din sarcinile cele mai importante ale pionierului — învăţătura.

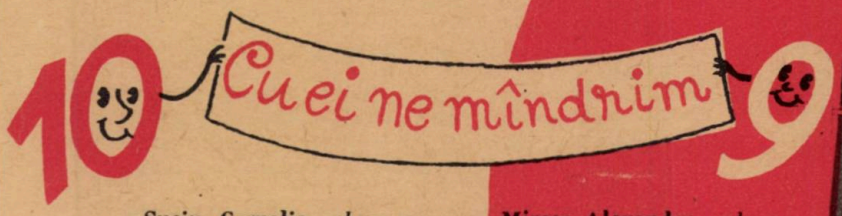

Suciu Cornelia, *clasa a VI-a, Şcoala de 7 ani nr. 10 — Constanţa.*

Macovei Dan, *clasa a VI-a, Şcoala medie nr. 2 — Constanţa.*

Radu Luminiţa, *clasa a VI-a B, Şcoala medie nr. 2 — Piteşti.*

Popa Lucia, *clasa a IV-a A, Şcoala de 7 ani nr. 1 — Petroşani.*

Baraboi Adrian, *clasa a V-a A, Şcoala de 7 ani nr. 19 — Iaşi.*

Ştefănescu Cristiana, *clasa a VI-a A, Şcoala medie nr. 5 — Ploeşti.*

Mircea Alexandru, *clasa a VI-a B, Şcoala „Filimon Sîrbu" — Bucureşti.*

Postelnicu Cornelia, *Şcoala de 7 ani, comuna Merei — Buzău.*

Doruik Elena, *clasa a IV-a A, Şcoala de 7 ani nr. 2 — Lupeni.*

Oancea Maria, *clasa a V-a, Valea Dulce — Teleajen.*

Grînaru Andrei George, *clasa a VI-a A, Şcoala medie nr. 3 — Brăila.*

Krämer Constantin, *clasa a VII-a, Şcoala pedagogică — Suceava.*

(REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE)

După întîmplarea cu Vidra, pionierii din Tînganu hotărăsc să-i prindă pe cei care fură fructe din livada gospodăriei colective. La început, Sandu, „Vede-tot", Mielu și Fircă nu fac parte din grupul de pază. Totuși pornesc și ei lupta împotriva Vidrei. Plecînd în recunoaștere, ei pătrund în cetatea misterioasă a Vidrei de pe dealul Pițigaiei. Sînt descoperiți și, cu tot curajul, istețimea și vitejia lor, sînt nevoiți să fugă. În ultima clipă, ei reușesc să se salveze cu ajutorul lui Mișu și al celorlalți cai ai gospodăriei, care pasc în luncă și care nu pregetă să sosească la chemarea prietenilor lor. După această pățanie, Sandu și băieții lui se duc la Mareș, instructorul de pionieri, și cer să fie primiți în rîndurile pionierilor care făceau de pază la livada colectivei. Între timp, înștiințați de pionierii din Pițigaia printr-un porumbel călător că Vidra și băieții ei se pregătesc să dea din nou o raită prin livada gospodăriei, băieții hotărăsc să-i întindă o cursă și să o înfrunte într-o „mare bătălie navală"

Puiul de rață sălbatică

de PETRE LUSCALOV
ilustrații: COCA CREȚOIU

Culcați în stufăriș lîngă „Ochiul lișiței", cei cîțiva pionieri conduși de Sandu așteptau în tăcere. Dimineața era răcoroasă. Departe, pe șes, din adîncurile zărilor învăluite în ceață, soarele răsărea roșu și greu. De undeva un nor negru apăru pe neașteptate, crescu și se repezi la soare, ca un corb uriaș, desfăcîndu-și aripile mari de funingine. O umbră rece și întunecată căzu peste ape. Trestiile își ridicară parcă moțurile negre privind speriate la pasărea întunecată ce înghițise soarele. Deodată, o săgeată strălucitoare de aur străpunse norul și căzu scăpărînd pe frunzele trestiilor, topindu-le într-o lumină gălbuie și tulbure — de culoarea alamei.

O picătură de apă se rostogoli ca o lacrimă pe tăișul unei frunze și tremurînd o clipă în vîrful ei, căzu în apa întunecată și străvezie.

— Vidra! șopti Fircă, deschizînd larg ochii lui gălbui, arătînd cu mîna undeva, spre o fîșie de apă ce se pierdea prin stufăriș. Sandu se întoarse și privi într-acolo. Foșnind ușor printre florile albe și roșii de nufăr ce împînzeau „Ochiul lișiței", barca Vidrei se apropia tăcută și ușoară ca o lebădă. Inima lui Sandu bătea să se spargă. Acum, Vidra trecea așa de aproape de el, încît

Călătorie în subteran

UN ASCENSOR; UN BULEVARD SUBPĂMÎNTEAN ȘI UN OM ÎN HALAT ALB ÎN ÎMPĂRĂȚIA CĂRBUNELUI NEGRU

— Azi trebuie să intri în subteran! îi spuse maistrul tînărului Vesa, elev venit în practică de la școala de mineri din localitate. N-am însă cu cine să te trimit... Și singur n-ai să te descurci, trebuie să străbați o adevărată rețea de galerii pînă la abatajul lui Nicula, unde ești repartizat.

Alături inginerul-șef de sector, fost miner, un om înalt, lat în umeri, cu fața ușor umbrită de cască, tocmai se pregătea să coboare în mină. Auzind vorbele maistrului, îi spuse:

— Să vină cu mine. Și așa am de dat o raită pe la Nicula... Vii, tinere? Eu sînt gata!

— Vin!

Curînd se găsiră în fața turlei ca de sondă a puțului minei.

— Să ne controlăm lămpile întîi! spuse inginerul.

În timp ce vorbea, ușile de fier ale puțului din fața lor zăngăniră și se deschiseră automat, îmbiindu-i parcă să se urce în „colivie", adică în ascensorul care urma să-i ducă în inima pămîntului.

Coborîșul spre adînc dură cîteva secunde. Cu o bufnitură, uriașul ascensor se opri în buza unei galerii largi betonate, asemenea unui tunel. Galeria era luminată ca ziua. Dacă n-ai fi luat în seamă pereții, păreai că te afli pe un bulevard larg. Doar copacii lipseau de aici. De-a lungul galeriei șerpuia o linie ferată îngustă dublă.

Merseră puțin în lungul ei.

La o cotitură se opriră în fața unei uși albe.

— Aici e postul de prim-ajutor...

Înăuntru îi primi un bărbat în halat strălucitor de alb, ca totul din jur: mobila, așternutul patului, cutiile cu medicamente...

— Azi, dacă un miner se accidentează, ceea ce se întîmplă foarte rar, nu mai e necesar să fie scos afară în vagoneți, pe cărbune, la voia

auzea bătaia lopeţilor şi clipocitul molcom al apei ce se lovea de barcă.

„Numai să nu se oprească!" — gîndi Sandu înfiorat, privind nemişcat din stufăriş bărcile din Piţigaia care treceau una după alta prin faţa lui. O furnică roşie lunecă de pe o frunză de trestie şi-i căzu pe mînă. Se opri o clipă ridicîndu-şi capul cît o gămălie de ac, apoi se strecură sub mîneca cămăşii. Sandu îşi muşcă buzele: un aç înroşit în foc păru să-i străbată umărul ca o înţepătură de viespe. De durere, lacrimile îi năvăliră în ochi.

— Dacă ţip, totu-i pierdut! gîndi el iar. Nici Timur n-ar fi ţipat într-o asemenea împrejurare. Şi-apoi ce o să spună băieţii despre mine.

În sfîrşit, ultima barcă ieşi din „Ochiul lişiţei" şi se îndreptă spre larg, în urma celorlalte.

Gemînd, Sandu apucă furnica şi-o azvîrli în apă.

— Repede! Aduceţi frînghia! porunci Sandu, apăsîndu-şi cu palma umărul ce-l ardea ca focul. Întorcîndu-se spre „Vede-tot", adăugă: Pregăteşte-te!

„Vede-tot" se dezbrăcă şi, alun-

întîmplării, ca în trecut, în pericol de a muri pînă să ajungă la doctor...

După ce părăsiră postul de prim-ajutor, trecură într-o galerie secundară mai strîmtă, luminată din loc în loc de cîte un bec...

— Aceasta-i galerie de producţie... De aici se scoate cărbunele.

UN SÎSÎIT DE... GÎNSAC; 18 CAI PUTERE LA 400 DE METRI SUB PĂMÎNT; UN BONDAR ŞI UN „SUITOR" PENTRU... COBORÎRE

Deodată tînărul practicant se opri, speriat de un sîsîit ciudat, ca de gînsac, care răzbătea de undeva de deasupra capului dintr-o împletitură de ţevi.

— Ce-i asta, parcă ar şuiera... un şarpe!

— De unde ai mai scos-o şi pe asta, îi răspunse şeful de sector. Şarpe la 400 de metri sub pămînt? Zgomotul ce-l auzi e de la aerul comprimat care circulă pe ţevi... Cu el sînt

puse în mişcare maşinile de perforat din abataje, ciocanele pneumatice, dinamuri... Cînd am intrat pentru prima dată în mină, n-aş fi crezut că... aerul e în stare să mişte maşinile... Aveam 13 ani.

— Numai 13 ani aveaţi cînd aţi intrat în mină?

— Numai. Am intrat în mină de nevoie, să-mi cîştig pita, că singur ce aducea tata în casă nu era de ajuns... Ingineria abia în anii aceştia am învăţat-o, la bătrîneţe, prin grija partidului...

Deodată, cu un duduit puternic, care se multiplică sub bolţile joase ale galeriilor, de la o cotitură, apăru, înaintînd ca un bolid spre ei, cu ochiul farului strălucind, o locomotivă electrică de 4-5 tone. Scîrţîind ascuţit pe şinele înguste, locomotiva trecu pe lîngă ei trăgînd după ea un lung şir de vagonete, pline de cărbune strălucitor.

— Ehe, fainâ locomotivă, să tot aibă 18 cai.

O vreme inginerul şi însoţitorul său călcară tăcuţi printr-o galerie strîmtă, susţinută de armături, stîlpi de stejar, aşezaţi în formă de trapez.

În liniştea care plutea în jur, întreruptă doar de clipocitul rar al picăturilor de apă ce cădeau din tavan, prinse a se auzi clar un fel de bîzîit ciudat, continuu.

— Parcă ar fi un bondar, glăsui tînărul, ridicînd lampa deasupra capului, vrînd să lumineze mai bine locul pentru a-i da de urmă.

— Bîzîitul vine dinspre becul din tavan. Uită-te însă bine, poate vezi şi... bondarul...

— Nu văd decît plasa de sîrmă în care e

gînd cu palmele ţînţarii care bîzîiau lacomi în jurul lui, sări, cu capul în jos, în apa rece şi străvezie. Băieţii scoaseră din stuf un colac mare de frînghie. Unul din ei îl desfăcu şi îi întinse capătul frînghiei lui „Vede-tot", care între timp apăruse la suprafaţă. Dîrdîind de frig, „Vede-tot" apucă capătul frînghiei în dinţi şi o porni înotînd spre celălalt mal al „Ochiului lişiţei".

Sandu duse două degete la gură şi scoase un şuierat prelung. Pe celălalt mal al „Ochiului" apăru Mielu, urmat de cîţiva băieţi. „Vede-tot", ţinînd capătul frînghiei în dinţi, o porni înotînd spre celălalt mal şi, apucîndu-se de un snop de trestii căzut în apă, îşi făcu vînt şi căzu în stufăriş. Mielu şi băieţii care îl aşteptau apucară funia şi-o traseră cu putere spre ei.

Drumul de întoarcere al Vidrei era închis.

*

— Vin! strigă un pionier cocoţat în vîrful unei sălcii. De după ramurile lungi ale pîlcului de sălcii, ca după nişte perdele lungi şi tremurătoare, pionierii conduşi de Mihai săriră în bărci şi apucară lopeţile.

— Ce facem, Mihai... pornim? strigă Vlaicu Soare. Mihai simţi cum un fior rece îl străbate din creştet pînă în tălpi. După cum hotărîse detaşamentul, el trebuia să atace primul barca Vidrei şi s-o prindă pe Vidra. S-o prindă pe Vidra!

Spre ziuă, cînd aţipise cîteva clipe, se făcea că gonea pe lac după Vidra într-o barcă cu aripi. Vidra fugea pe apă, sărind din val în val, uşoară ca un nor. O ajunse din urmă şi se năpusti asupra ei. Întinse mîna s-o prindă de păr, şi în aceeaşi clipă Vidra sări în sus, făcu o tumbă şi se prefăcu într-o praştie uriaşă. Praştia se întinse spre el, şi o piatră mare şuieră şi se repezi la el. Se trezi ţipînd cu fruntea scăldată de o sudoare rece.

S-o prindă pe Vidra! Murmurul de nerăbdare al băieţilor îl trezi. Sări în barcă. Lopeţile coborîră, şi după cîteva clipe bărcile se avîntară spre larg, în întîmpinarea Vidrei. Mihai văzu cum bărcile pitigăienilor se opresc. În barca din mijloc, lungă şi subţire ca un ţipar, o recunoscu pe Vidra. În picioare, mînioasă, ea striga ceva băieţilor ei, arătînd din cînd în cînd spre el. Ca la o comandă, bărcile ei se desfăcură în evantai şi se pregătiră de luptă. Acum erau aproape.

— Înapoi! păru să-i strige un glas în ureche.

Dar barca aluneca înainte, pe apă. După o clipă, bărcile intrară într-o perdea de aluni, şi Mihai nu mai văzu nimic. Auzi în jurul lui cum şuieră pietrele, plesnind apa, sărind şi zbîrnîind în aer. Glasul lui Vlaicu Soare ţîşni de undeva din perdeaua de aluni, ascuţit ca un ţignal.

— Pe ei ... Uraaa!

— Uraaa... Uraaa..., strigau ceilalţi zburînd ca nişte umbre prin ceaţă. Prins în vîrtejul de glasuri, Mihai simţi cum sîngele îi zvîcneşte în tîmple. Şi auzi strigînd:

— Pe ei, băieţi... Uraaa!

Deodată, perdeaua de aburi se risipi, barca lui ţîşni înainte, şi Mihai se trezi cu Vidra în faţa lui la vreo zece paşi. Sări în picioare. Încă o clipă, două, şi bărcile lor se vor ciocni. Băieţii lăsară vîslele. Îi mai despărţeau cîţiva paşi. Atunci Mihai văzu cum namila din spatele Vidrei se ridică, cum scuturâ o sticlă de lampă lipită la amîndouă capetele şi o azvîrle spre el. Sticla zbură rostogolindu-se prin aer şi căzu cu un pocnet asurzitor în barcă. Ceva ca un ghem de aur rămase o clipă pe fundul bărcii şi apoi se înălţă într-un vuiet asurzitor.

— Săriţi! Viespile! ţipă îngrozit Dumitrache şi, făcîndu-şi vînt, se azvîrli în apă. Ceilalţi băieţi săriră şi ei după el. Mihai rămăsese singur. Norul de viespi se ridică din fundul bărcii, zumzăind îndîrjit, şi se năpusti asupra lui. Apucă o lopată ca să se apere, o ridică să lovească,

închis becul... Şi... a, uite! Puţin mai încolo, lîngă ţeava de aeraj e un fel de dinam...

— E într-adevăr un dinam acţionat cu aer comprimat; el zumzăie aşa, producînd curentul electric necesar becului. Nu se aduce curent de afară, fiindcă aici e periculos. Pe aici se află gaze care dintr-o singură scînteie s-ar aprinde şi ar exploda, fiind în stare să distrugă galerii şi abataje întregi, punînd în pericol viaţa oamenilor, aşa cum s-a întîmplat deseori pe timpul foştilor stăpîni, cărora puţin le păsa de condiţiile în care se lucra în mină. Instalaţiile moderne de azi însă nu mai dau voie să se întîmple aşa ceva...

Galeria părea că se sfîrşeşte brusc, în faţa unui zid de scînduri. Acest zid era însă... o uşă pe care primul o împinse cu umărul, făcînd loc celuilalt să-i treacă înainte, apoi o închise la loc explicînd:

— Astfel de uşi sînt puse din loc în loc în întreaga mină şi au o mare importanţă: ajută la evacuarea aerului stricat. Dacă le-ai deschide toate deodată, s-ar face un curent atît de puternic, încît te-ar putea uşor mătura de pe picioare... De aceea, de cîte ori deschizi o astfel de uşă, nu uita s-o închizi la loc...

Mai făcură puţini paşi pe galeria aceasta, apoi cotiră brusc pe alta, mai scurtă, luminată doar de lămpile lor. Ea se termină după cîţiva metri.

„Pe unde trecem acum?" — vru să-l întrebe tînărul pe inginer, dar se opri la timp. Acesta se aplecase spre vatră şi chiar de la vîrful cizmelor de cauciuc ce le avea în picioare prinse de un fel de cîrlig, trase şi, odată cu el, ridică o trapă de scînduri sub care se căsca un fel de horn fără fund de unde răzbăteau bufnituri înnăbuşite.

— Acesta-i un „suitor". Prin el o să... coborîm pe scări pînă la orizontul următor, vreo 60 de metri.

— Dar ce se aude jos?

— Minerii lui Nicula lucrînd în abataj... Auzi? Acum au început să perforeze...

Într-adevăr. Bufniturile încetară, fiind înlocuite de un zuruit continuu, sacadat, dar la fel de înfundat.

— No, haide! Sau ţi-i frică?!

— Nu, nu! se grăbi

dar în aceeaşi clipă alunecă şi, scăpînd vîsla, căzu pe spate în apă. Zăpăcit, rămase o clipă în apă, apoi bătu apa cu mîinile şi, înfigîndu-şi picioarele în mîl, îşi făcu vînt în sus, ţîşnind ca o săgeată la suprafaţa apei. Trăgînd cu putere aerul în piept şi bătînd apa, Mihai privi cu teamă în jur. Bătălia se terminase. Printre bărcile părăsite ce se legănau pe valuri, strigînd, chemîndu-se unul pe altul, băieţii din Tînganu înotau spre mal. Negre, strălucind în razele proaspete ale soarelui, bărcile Vidrei, victorioase, zburau înapoi spre ieşire, la „Ochiul lişiţei".

*

Cu mîinile încleştate pe funie, grupa condusă de Sandu era gata de atac. Băieţii aşteptau semnalul lui Sandu. Bărcile Vidrei se apropiau de „Ochiul lişiţei". Deşi cîştigase prima bătălie, se vedea bine că Vidra se grăbea să fugă.

— Eh, Sandule..., mormăi Pîrcă cu un ochi pe jumătate închis, ca de obicei... lasă-mă să-i trimit o piatră mîţei... numai una...

Sandu se întoarse supărat spre el:

— Ce? Vrei să tragi într-o fată?

— Şi ce dacă-i fată? se oţărî Pîrcă... Dacă-i fată, să stea acasă... şi ce? Ea nu m-a pocnit la cetate?

— Şi ce-ar zice Timur dacă te-ar

vedea că tragi într-o fată? îl întrebă în şoaptă Sandu.

De cînd citise cartea lui Gaidar „Timur şi băieţii lui", pe care i-o dăduse Mareş, lui Sandu i se părea că-l vede pe Timur peste tot. Îl vedea aievea, cu urechea ciulită, ascultîndu-i fiecare vorbă şi urmărindu-l la fiecare pas.

— Chestia e... că n-are cum să ne vadă...

Sandu îl privi mirat şi bănuitor de parcă l-ar fi văzut pentru prima oară. Trestiile foşniră, şi apăru Vlaicu Soare.

— Vine! Sandu şi Pîrcă tăcură. Acum barca Vidrei era aproape de ei. Sandu duse două degete la gură şi fluieră prelung. În aceeaşi clipă, băieţii traseră cu putere de funie, culcîndu-se pe spate. Funia ţîşni afară din apă, se întinse, se încordă zbîrnîind într-o pulbere de stropi argintii.

Văzînd-o, Vidra sări în picioare şi, întorcîndu-se spre băieţii ei, strigă:

— Opriţi! Înapoi!

Lopeţile coborîră iute ca fulgerul. Apa clocoti. Era prea tîrziu. Barca intrase cu botul în funie.

— Hei, Vidro, strigă Sandu, potrivindu-şi mîndru cravata roşie... Te afli în faţa unui comandant, n-ai nici o scăpare... Predă-te!

(Va urma)

tînărul să spună şi păşi primul spre gura „suitorului", cu lampa agăţată de brăcinar, ca să vadă pe unde să pună piciorul...

O SCARĂ CU 89 DE FUSCEIE; UN ABATAJ CÎT MUNTELE; UN ŞEF DE BRIGADĂ MĂRUNŢEL ŞI... 40 DE URŞI

— Vezi, fii atent unde pui piciorul, că se întîmplă să mai lipsească cîte un fuscel la cîte o scară. Pînă jos ai să dai de vreo 5 podeţe, opreşte-te niţeluş, nu te grăbi la coborîre.

Zuruitul perforatoarelor şi bufniturile dinspre abataj se auzeau tot mai bine.

În răstimpuri se auzea monotonă vocea tînărului, numărînd treptele scărilor pe care coborau.

— 81, 82... 89... 89 de fusceie au scările astea, spuse apoi cînd dădu cu piciorul în vatra orizontului de jos.

Aici erau chiar în abataj — un fel de peşteră înaltă de vreo 5 metri şi tot pe atîta de lungă şi lată —, unde oamenii lucrînd păreau nişte făpturi din basme.

Vocile noilor veniţi, una groasă, sigură, alta mai subţire şi tremurătoare, răsunară nefiresc de clar în abataj, stîrnind ecou prin ungherele întunecate.

— Noroc bun!

— Păcănitul perforatoarelor şi scrîşnetul lopeţilor care se întreceau să azvîrle cărbunele smuls din pereţi în scocul unui craţer lung şi zimţos, ca spinarea unui balaur, încetară o clipă, minerii răspunzînd salutului cu aceleaşi vorbe. Apoi îşi văzură mai departe de lucru, aruncînd cărbuni în craţer. Acesta-i purta spre gura unui „rostogol", un fel de horn strîmt, prin care se scurgeau într-o altă galerie, de jos, unde se aflau vagonete goale, gata să primească „prada" şi s-o ducă mai departe la lumină.

Între timp, dintr-un ungher al frontului de lucru, ascuns de o pîclă deasă de praf, se iţi un flăcăiaş mărunţel, gol pînă la brîu, cu o mustaţă respectabilă, ca de husar. Întinse zîmbind mîna spre noii veniţi, în vreme ce inginerul îi spuse:

— Iacă, ţi-am adus un nou ortac. Îl primeşti?

Flăcăiaşul cel mărunţel, care nu era altul decît Nicula, şeful brigăzii din abataj, păru că stă o clipă la îndoială, apoi răspunse zîmbind:

— Îl primesc, cum nu... Chiar că mi-au trebuit vreo doi urşi şi n-aveam pe cine trimite după ei. Să se repeadă dînsul pînă sus şi să le dea drumul pe suitor... Pînă acum am pus vreo 38 să ţină piept muntelui...

— Urşi?! se miră noul venit, căutînd în jur fiarele amintite... Dar... unde sînt? Nu văd nici unul!

Hohote puternice de rîs îi întîmpinară vorbele.

— Să mori şi alta nu! spuse printre sughiţuri minerul cel mărunţel. Noi spunem urşi stîlpilor de fier cu care proptim abatajul... După metodele noi, sovietice, fierul şi prefabricatele de beton vor înlocui lemnul în mină... Dar, lasă, încetul cu încetul te deprinzi cu vorba noastră. Cred că ai să devii un miner de nădejde, văd că-ţi place mina, nu eşti sperios!

— Aşa cred şi eu, îl asigură zîmbind şi inginerul. Şi acum, că aţi făcut cunoştinţă, eu vă las împreună... Am treabă. Noroc bun şi... spor la treabă!

IRIMIE STRĂUŢ

de pretutindeni

Departe, la Sakiet-Sidi-Iussef

Cîteva căsuţe sărăcăcioase împrăştiate pe o coastă pietroasă de deal, o moschee şi o cazarmă grănicerească, acesta era tot satul — o mică aşezare omenească. Sakiet-Sidi-Iussef îi era numele, şi pe hartă acest sat ar trebui să-l cauţi undeva în nordul Africii, la graniţa dintre Tunis şi Algeria. Locuitorii de prin partea locului lucrează din greu acest pămînt, puţin prielnic grînelor, pasc turme de berbeci şi extrag zinc şi plumb. Ani şi ani, viaţa s-a desfăşurat pe aici într-un chip paşnic. Pînă într-o zi — o zi de februarie — cînd cerul a vuit de zumzetul de avioane, s-a întunecat de fumul exploziilor. 25 de bombardiere franceze venite din Algeria au adus prăpăd în sat. Căci de mulţi ani colonialiştii francezi duc un război crîncen împotriva poporului algerian, care luptă pentru eliberare.

Sakiet-Sidi-Iussef s-a transformat în ruine. Împotriva acestor fărădelegi, oamenii cinstiţi din lumea întreagă au protestat. Tunisienii şi-au ajutat compatrioţii sinistraţi să-şi facă locuinţe noi. Iar studenţii din 43 de ţări şi-au trimis reprezentanţi să înalţe cu mîinile lor o şcoală nouă. Aceasta ca un semn de protest împotriva războiului. Au venit atunci studenţi din Haiti şi Nigeria, din Italia şi Filipine, U.R.S.S. şi S.U.A. Sub arşiţa soarelui african, ei au amestecat cimentul, au ciocănit piatra, au pus tencuiala şi au înălţat pereţii şcolii. Copiii s-au bucurat că vor avea o şcoală nouă şi n-au stat deoparte. Veneau pe şantier şi ajutau acolo unde era nevoie, împrietenindu-se cu mulţi tineri. Adeseori copiii le povesteau despre viaţa lor grea, despre necazurile lor. Nu totdeauna pe masa lor se găsesc o bucată de pîine şi o farfurie cu orez.

Într-o zi, studentul indian Rameş a propus să se facă pentru copii un teren de sport şi să se cumpere cîteva mingi de fotbal. În scurt timp, terenul a fost gata, iar copiii, deşi desculţi, alergau fericiţi pe teren după minge. Cînd studenţii au plecat spre ţările lor, acasă, în locul dărîmăturilor au lăsat o şcoală frumoasă cu zece clase (în vechea şcoală fuseseră numai trei clase), cu o sală mare de sport. De acolo, din ţările lor, ei nu vor uita niciodată pe micuţii lor prieteni din Sakiet-Sidi-Iussef, cărora le doresc, ca, de altfel, tuturor copiilor din lume, să nu cunoască vreodată suferinţele războaielor, exploziile bombelor, mizeria sărăciei.

O VARĂ LA ARTEK

Anul trecut, un grup de copii italieni a vizitat Artekul. Zilele petrecute acolo în tabără au înscris amintiri de neşters.

Să facem cunoştinţă cu cîţiva pionieri din acest grup: mai întîi cu Pelegrinni Romuilo. E un băiat cu ochi mari, negri, în care se răsfrînge o mare tristeţe. Şi, de fapt, povestea vieţii lui nu-i prea veselă. Locuieşte la periferia Romei. Tatăl lui este invalid de război şi pînă nu de mult n-avea de lucru. Romuilo e în clasa a VI-a, dar nu va mai putea învăţa mai departe: tatăl lui cîştigă aşa de puţin, iar taxele şcolare sînt atît de scumpe!

Apoi Judici Guido. E pionier, ca, de altfel, şi Romuilo. E un băieţandru de 11 ani căruia îi place să povestească despre bunicul său. Şi are ce povesti... bunicul e un bătrîn comunist care a participat la Marea Revoluţie din Octombrie, a participat la asaltul Palatului de Iarnă şi l-a cunoscut chiar pe Lenin.

Iar Lombardi are 15 ani, dar se împlinesc cinci ani de cînd lucrează la o fabrică. De cinci ani, Lombardi nu mai ştie ce-i jocul copilăresc, fără de griji.

Dacă pe toţi aceşti băieţi îi vei întreba cum au petrecut la Artek, îţi vor răspunde într-un glas: „Minunat". Întîlnirile cu pionierii sovietici, excursiile, scăldatul, jocurile, cîntecele ruseşti, — totul va rămîne de neuitat. Şi cînd s-au întors acasă în ţara lor, în Italia, bronzaţi de soare, plini de voioşie, ei au povestit ce bine s-au simţit în U.R.S.S., ce viaţă frumoasă au copiii în marea ţară a socialismului, de unde au fost alungaţi pentru totdeauna bogaţii.

HIROŞIMA

Hiroşima — un nume care se leagă de grozăviile războiului, care grăieşte în permanenţă oamenilor despre primejdia bombelor atomice, un nume care te umple de ură împotriva tuturor acelora care aţiţă la război.

Era în primele zile după explozia bombei americane la Hiroşima cînd doi pictori, soţ şi soţie, Iri şi Tosiko Maruki, au venit în acest oraş, unde ruinele mai fumegau, unde se mai auzeau de pretutindeni gemete, unde mai cădea deasupra ploaia radioactivă, aducătoare de moarte. Înfruntînd aceste primejdii, plini de bărbăţie, cei doi pictori au început să lucreze imediat. Voiau să surprindă pe pînzele lor toată grozăvia care se abătuse asupra oraşului ca să poată vedea oricine cîte nenorociri aduce războiul. Timp de cîţiva ani au lucrat numai la tablouri închinate luptei pentru pace. Acestea au fost expuse întîi în Japonia, apoi în China, Coreea, Anglia, Italia şi U.R.S.S.

Feluriţi au fost oamenii care au trecut şi s-au oprit în faţa acestor tablouri, însă ceea ce au simţit toţi fără deosebire privindu-le este foarte asemănător; adîncă durere pentru distrugerile suferite de omenire, ură neţărmurită împotriva războiului, împotriva aţiţătorilor la război, hotărîre nestăvilită de a lupta pentru ca niciodată lumea să nu mai cunoască ororile războiului.

IRI şi TOSIKO MARUKI *Semnînd pentru pace*

DE CE AU ÎNCHIS COLONIALIŞTII O ŞCOALĂ

Ascultaţi o întîmplare care s-a petrecut în Rodesia de Nord, în apropierea oraşului Lusaki. Acolo, colonialiştii englezi au închis singura şcoală care fiinţa pentru copiii africani. Iată cum s-au petrecut lucrurile: într-o oră de clasă, un băiat a scris, în locul unei compuneri pe care i-o dăduse profesorul, o chemare: „Să ne unim şi să ne intensificăm lupta împotriva colonialiştilor". Ministrul Învăţămîntului Public, care este şi omul englezilor, s-a înfuriat şi a cerut tuturor şcolarilor ca în termen de 48 de ore să se dezică de această compunere şi să spună cine e autorul. Dar nici un elev nu i-a ascultat cuvîntul, nimeni nu a condamnat purtarea colegului şi nu i-a dezvăluit numele.

CRAVATA ROȘIE

vă pregătește pentru vacanța de vară

UN NOU MARE CONCURS

DOTAT CU PREMII

După „Concursul isteților", iată că revista „Cravata roșie" organizează pentru voi un nou concurs.

Participați ÎN NUMĂR CÎT MAI MARE!

Concursul va cuprinde **probleme distractive, rebusuri, cuvinte încrucișate...**

Primele probleme ale noului concurs vor fi publicate în numărul de pe luna iunie al „Cravatei roșii".

NU UITAȚI!

Și voi puteți fi printre cîștigătorii acestui nou concurs.

INVITAȚIE

Invităm pe toți participanții la „Concursul isteților" (ale cărui rezultate le vom publica în luna iulie a.c.) să participe și la acest nou concurs.

Școlăreasca

ORIZONTAL: 1) La școală servește pentru apel și la trecerea notelor — „Vitea Maleev la școală și...", roman de Nosov; 2) Prima carte din primul an de școală — Mare în U.R.S.S.; 3) De exemplu „Livada din stepă" de V. Kataev — Vechi locuitor din nordul Africii (fem.); 4) Școlăriță — În clasă scriem pe ea alb pe... negru! 5) Pană de despicat lemne — Alt nume al rîului german Mies — Din cărți sau caiete, doar o față a filei (pl.); 6) A spăla — Ansamblu vocal — Pronume; 7) Aritmetica, geometria, algebra... la un loc! — Plus (+) fără... „cu"! 8) Așa (mold.) — Regiune în Asia de sud-est — Porțiune determinată în spațiu; 9) Cîntec de leagăn — Tică Cîrstea — Material care conține componenți cu fier; 10) Lucrare scrisă de elevi în clasă — 2/3 dintr-o notă (!) — Acela; 11) La chimie am învățat că înroșește hîrtia albastră de turnesol (pl.) — Școală medie pentru tinerii aflați în producție; 12) Nota șase... din gamă — Tobă de carte — Notă; 13) A fost odată... — Într-însul ne scriem temele și notițele — Un școlar din clasa întîia!

VERTICAL: 1) Manualele școlare, de exemplu — Cărțile școlare, de exemplu!... 2) Localitate în Finlanda — Încăpere dintr-o școală, în care se țin cursuri — Căruță; 3) Exercițiu scris, dat școlarilor pentru a aplica cunoștințele dobîndite (pl.) — Așa sînt școlarii în timpul lecțiilor; 4) Liniște — Cei trei copii ai caprei dintr-o cunoscută poveste de Ion Creangă; 5) Marinică zis codașul, la școală — Maria Arsene — Metal de culoare alb-cenușiu; 6) Odinioară (abr.) — Prilej pentru tabere de odihnă, excursii etc. — Auxiliar al viitorului; 7) Vasco da... celebru explorator din Evul Mediu — Colibă de pescari — Pronume posesiv; 8) Radiu — Număr divizibil numai cu 1 și cu el însuși — Dorință de învățătură (fig.); 9) Cunoscută echipă de fotbal — Pămînt sfredelit de sonde; 10) Clasic al literaturii romîne care a satirizat năravurile școlii burgheze și în schițe ca: „Un pedagog de școală nouă", „Lanțul slăbiciunilor" — Cal dobrogean; 11) Pămînt bun pentru cultivare — Examen care se desfășoară prin întrebări și răspunsuri; 12) Scaunul călărețului — Lene! — Urmează cursurile unei școli (pl.); 13) Referitor la munții Altai (pl.) — Pronume posesiv — Sfîrșit de... bec! Cuvinte rare: MSA, ABO, ANAM

A. AUERBACH

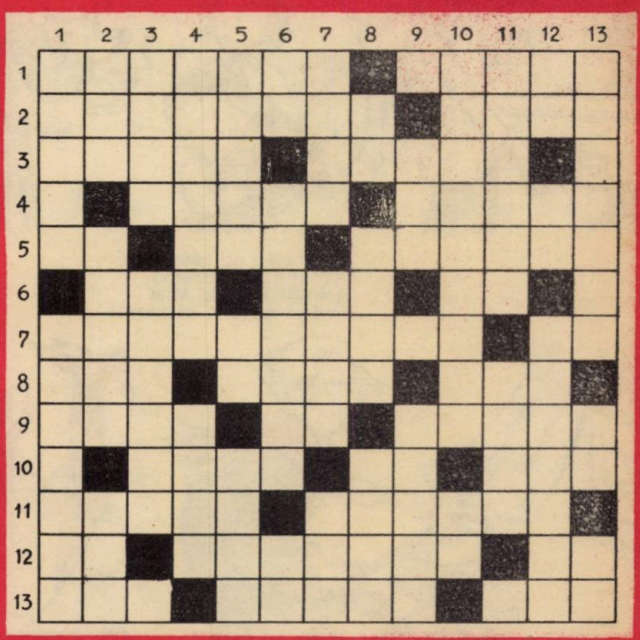

ROBOȚEL în noul bloc

Azi Titel nu stă de loc
Are-ndatoriri de seama,
S-a mutat în noul bloc
Și prietenii își cheamă

Versuri: RODICA TOTH
Ilustrații: BURSCHI

Au venit cu flori, vezi bine,
După cum e și firesc:
Tii, ce bloc! E o minune
De palat muncitoresc!

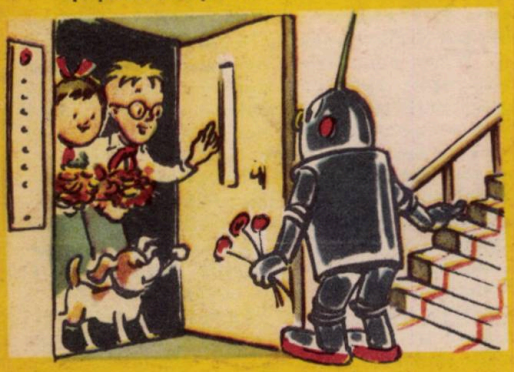

Iată ce de mai butoane!
Liftul urcă și coboară,
Dar e numai de persoane.
Roboțel, tu urci pe scară!

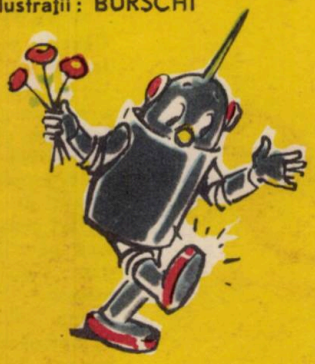

Roboțel se-oprește-n loc:
Cum să urce și-n ce fel?
Ar trezi întregul bloc
Cu ciubotele-i de oțel.

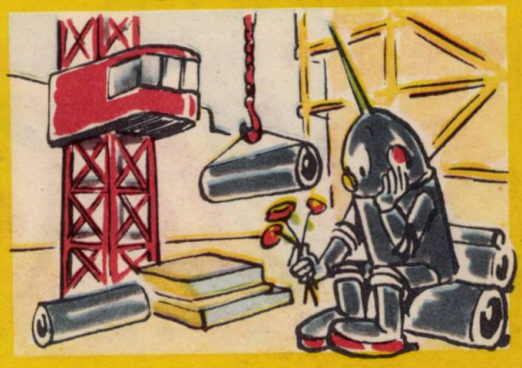

Nu-i frumos zgomot să facă;
Stă afara, trist, la soare —
Scara am s-o urc doar dacă
Radu-mi pune-amortizoare.

Peste tot l-au căutat
Faptul e de necrezut:
Roboțel nu-i de aflat
Nu-i și nu-i. A dispărut!

În cabina lui de fier
Sta mecanicul ca mut
Și privește către cer
Oare ce o fi văzut?

Speriată, mama-mare
Scapă tava cu clătite:
— Ia te uită ce-arătare
Macaraua ne trimite!

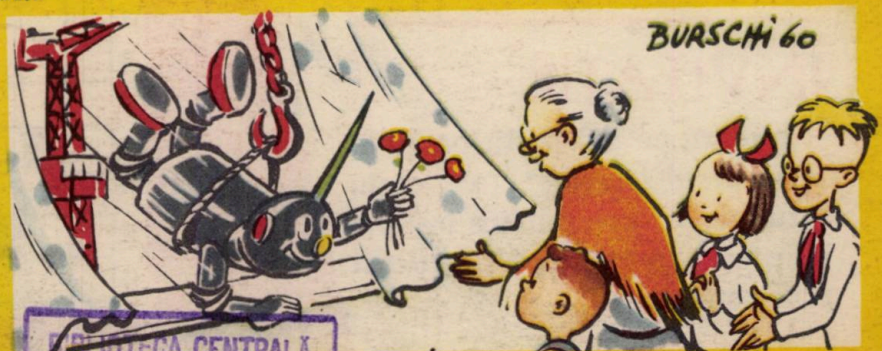

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Dar îi trece-n grabă frica
Casa s-a înveselit:
Florile le ia bunica
— Roboțel, bine-ai venit!

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr.6 1960

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C. C. AL U. T. M.

Veșnicie

de VICTOR TULBURE

Multe stele-s căzătoare...
Numai una, numai una,
Steaua clasei muncitoare,
Va luci întotdeauna.

Uraganul cînd se-abate,
Multe steaguri frînge-n cale.
Doar pe unul, dintre toate,
Pe cel roșu, nu-l prăvale.

Macină rugina steme,
Tronuri, sceptre și coroane...
Veșnic vor răzbate-n vreme
Numai seceri și ciocane.

Zburați tot mai sus, porumbei!

Versuri: TIBERIU UTAN
Muzica: IOAN CHIRESCU

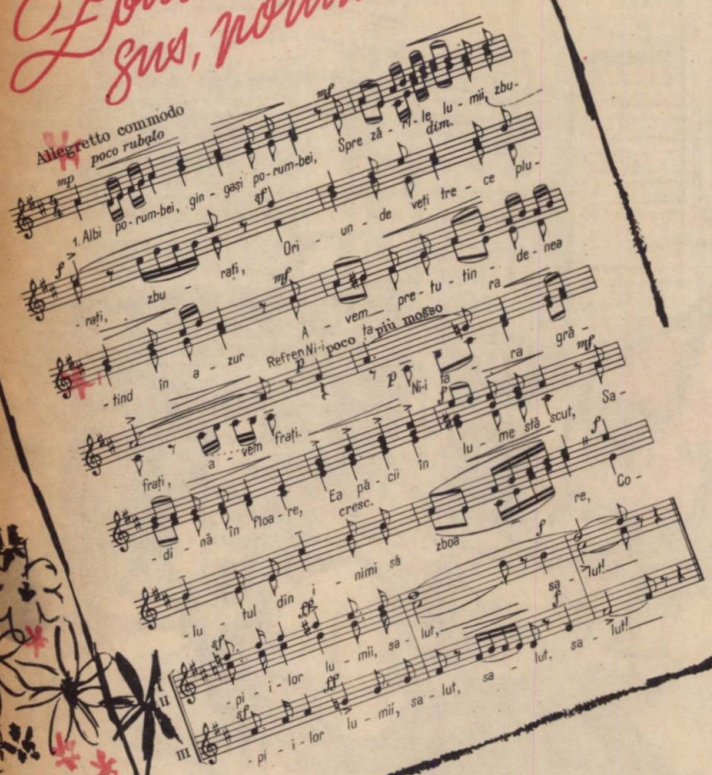

Albi porumbei, gingași porumbei,
spre zările lumii zburați!
Oriunde veți trece plutind în azur
avem pretutindenea frați.

REFREN:

Ni-i țara grădină în floare,
ea păcii în lume stă scut.
Salutul — din inimi să zboare,
copiilor lumii — salut!

Albi porumbei, gingași porumbei,
poștași încercați și vioi,
trimit pionierii fierbinte salut
copiilor lumii prin voi.

REFREN...

Albi porumbei, gingași porumbei,
spre zări depărtate v-ați dus...
Solie de pace să fiți, porumbei,
Zburați tot mai sus, tot mai sus.

REFREN...

CRAVATA ROȘIE
revista pionierilor și școlarilor
editată de C. C. al U. T. M.

COLEGIUL DE REDACȚIE
Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteș, Elena Mătnescu, Gheorghe Marinescu, Constanța Niculescu (redactor-șef), Lucia Olteanu (redactor șef-adjunct), Iosif Tripșa

Trăiască al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Romîn

În aceste zile, gîndurile fiecăruia dintre noi, o dată cu bătăile fierbinți ale inimii s-au îndreptat către sala, mai frumoasă decît toate palatele din poveşti, în care s-a deschis cel de-al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Romîn. Mîndria şi entuziasmul cu care a întîmpinat întregul nostru popor acest uriaş eveniment şi-au găsit exprimarea în mii de tone de oţel şi cărbune, în hărnicia celor care ne dau pîinea şi lumina, hainele şi jucăriile. În cuvinte înflăcărate şi cu gînduri bine chibzuite, părinții voştri, oamenii muncii din toată țara au dezbătut proiectul Directivelor pe care Congresul le va statornici într-un uriaş program de muncă, de noi şi măreţe victorii.

Nu poate exista o fericire mai mare pentru noi toți decît aceea de a da viață chemărilor iubitului nostru Partid, care a scos țara din robia şi mizeria trecutului şi a condus poporul către aceşti ani hotărîtori pentru împlinirea celor mai scumpe visuri ale oamenilor muncii — desăvîrşirea construcției socialiste şi trecerea treptată la construirea comunismului. În planul de 6 şi 15 ani, Congresul înscrie aceste visuri ce se vor schimba cu certitudine în fapte strălucitoare, săvîrşite de noi toți, adică muncitorii de azi, şi voi, muncitorii de mîine.

Să ne gîndim că peste 15 ani industria țării noastre va fi de peste 26 de ori mai mare decît în 1938, anul socotit cu producția cea mai ridicată din vremea blestemată a rînduielilor burgheze. Peste 5 ani va intra în funcțiune acel gigantic Combinat siderurgic de la Galați, care peste alți 5 ani va ajunge să dea cam de 3 ori mai mult oţel decît Hunedoara şi Reşița de azi luate la un loc. Oţel înseamnă maşini moderne, utilaje pentru toate ramurile industriale, pentru toate îndeletnicirile oamenilor, de la trenuri electrice şi nave moderne, pînă la cele 150.000 de tractoare care vor brăzda nu peste mulți ani ogoarele colective.

Anii trec, şi noi desigur nu ne mulțumim doar să-i numărăm. Pe urmele lor rămîn faptele noastre, munca noastră harnică, întruchipată în giganți de oţel, în pîine, în lumină, în trandafiri.

De cîtă pricepere trebuie să dea dovadă oamenii muncii pentru a schimba planurile în realități!

Partidul nostru înțelept, care a purtat totdeauna cea mai atentă şi părintească grijă tineretului, viitorilor constructori ai socialismului şi comunismului, s-a gîndit, şi de data aceasta la învățătură, la şcolile de care au nevoie copiii şi tinerii pentru a deveni mari meşteri în toate domeniile.

În următorii cinci ani, se vor mai construi încă 15.000 săli de clasă, pe lîngă cele ridicate pînă azi. Se vor pregăti în şcoli profesionale şi tehnice şi vor intra în producție un număr de circa 260.000 de noi cadre de muncitori calificați, peste 100.000 de cadre tehnice medii şi peste 54.000 de cadre cu pregătire superioară.

Cîtă frumusețe în aceste planuri! Dar totodată cîte obligații vă revin vouă, tinerilor de mîine, pentru a fi la înălțimea misiunii încredințate de Partid, pentru a răspunde cum se cuvine condițiilor nemaiîntîlnite pe care statul şi poporul nostru vi le pun la dispoziție.

Acum, mai mult ca oricînd, trebuie împlinită chemarea leninistă de a „învăța comunismul", adică de a munci şi de a trăi în chip comunist.

Trebuie să învățați, să vă însuşiți cît mai multe şi mai temeinice cunoştințe, să dobîndiți priceperea de a stăpîni tehnica cea mai avansată pentru a pune în slujba patriei întreaga voastră capacitate de muncă. Aveți datoria să vă însuşiți trăsăturile moralei comuniste pentru a deveni cetățeni demni ai patriei noastre socialiste. Măreția planurilor pe care Partidul Muncitoresc Romîn ni le pune în față vine şi de acolo că odată cu chipul țării de mîine se conturează şi fața oamenilor de mîine — caracterele frumoase educate de Partid.

Îi mulțumim Partidului că ne-a dat astfel de zile în care, prin muncă, prin învățătură, prin entuziasm şi tinerețe, aici, pe un pămînt bine desțelenit, pot rodi toate visurile, strălucind şi aromind ca o livadă.

Partidului Muncitoresc Romîn, Comitetului său Central, în frunte cu tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, le aduc copiii recunoştința şi mulțumirile fierbinți pentru că le-au dat aripi puternice pentru un zbor atît de înalt.

ION BRAD

TRĂIASCĂ
AL PARTIDULUI MU

DIMOS RENDIS

BUCHETE DE TRANDAFIRI

În romîneşte de GH. TOMOZEI

Împurpurați trandafiri veți găsi
în sala congresului, în fiecare glastră.
Noi, pionierii, le-am cules dintr-a școlii grădină,
grădină care leagă de școală casa noastră...

Ca o stea este țara, și voi, comuniști, ați pornit către sală
cu-o biruință fiecare, cu o idee,
cum razele călătoresc, din vîrfuri, spre inima stelei
ca să soarbă a luminii scînteie.

Pentru ca voi să intrați în sala în care se va vorbi
de pace, de oțel, de pîine aurie,
știm că mai înainte-au trebuit să fie deschise
porțile libertății, într-o vară tîrzie...

Sărbătorești buchete sînt pentru voi, tovarăși,
pentru voi, pentru visurile voastre, ne-nfrînte,
și pentru cei care-au deschis porțile toate
ca țara-n marș spre socialism să se avînte !

Țării

Potecile mi se aştern în cale,
Sub paşii mei noi drumuri se întind.
Mă-nalţ în piscul frumuseţii tale,
O, ţara mea, adîncul să-ţi cuprind.

De pieptul tău cînd îmi lipesc obrazul,
Bătaia clipelor să o ascult,
Auzul meu îţi deslueşte glasul
Ce din strămoşi ne vine, de demult.

Atîta soare e şi-atît de bine
Sub cerul tău blajin, primenitor!
În tine m-am născut, trăiesc în tine
Şi pururea de tine mi-este dor.

Te simt zvîcnind în ierburi şi în muguri,
În fiecare sondă de ţiţei.
Cu freamătul pădurilor mă bucuri,
Ca pe-un copil, de mînă tu mă iei.

Şi-mi dărui mie boarea primăverii,
Pe cîmp îmi faci să-mi crească grîul 'nalt.
Tu pîinea-mi rumeneşti în ţestul verii,
Pe prispă îmi aşterni culcuşul cald.

Cînd pleci din bărăganele arşiţei
Cu turmele spre munţi, cîntînd din nai,
Unchieş mi-l dai pe baciul Mioriţei
Şi-mi sui poemul pe-un picior de plai.

AL III-LEA CONGRES NCITORESC ROMÎN

Poezii de AL. ANDRIȚOIU

Salut pionieresc

Cresc casele mai repede ca noi,
cresc casele mai repede ca pomul
fiindcă le cresc zidarii meşteri noi,
Partidul, comuniştii noştri, omul.

Uzinele, cetăţile de foc,
ogoarele cu roadă grea şi plină,
întineresc, că-n fiecare loc
Partidul dă tărie şi lumină.

Nebănuite porţi ni se deschid,
putem visa cele mai nalte vise,
căci vor fi toate, toate, prin Partid
printre victoriile mari înscrise.

Partidul schimb de mîine ne-a ales.
Ce luminos ni-e drumul înainte!
Trimitem, cu mîndrie, spre Congres
al inimilor noastre cor fierbinte.

LA PALATUL PIONIERILOR

Aicea, printre aeromodele,
aceste nave mici de traforaj,
ca mîine vor călători spre stele,
urmînd itinerarul uriaş.

Aceste cărămizi de plastilină
pe care migălos le-am modelat,
ca mîine vor desfăşura-n lumină
minunea zveltă-a unui nou palat.

Acest vapor ce-i proiectat în mapă
parcă aşteaptă un constructor nou
şi-un şantier ce va lansa la apă
cel mai rapid şi mai măreţ cargou.

Iar noi, în febra marilor creaţii,
noi, ai Partidului puternic schimb,
noi, mîndrele, de mîine generaţii,
vom creşte şi vom lumina prin timp.

Căci zbor spre stele, nave şi palate
care în vise strălucesc şi cresc;
vor deveni cîndva aievea toate
prin scumpul meu Partid muncitoresc.

Partidul drag, pe noi, pe toţi ne creşte,
ca pe un nou constructor cetăţean.
Pe tot ce braţul nostru făureşte
vom zugrăvi, frumos, muncitoreşte,
simbol: o seceră şi un ciocan!

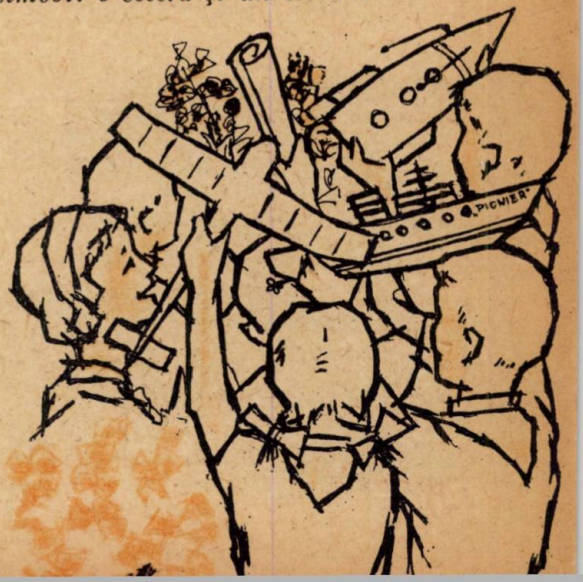

mele

de VICTOR TULBURE

Aprinzi o stea de flăcări pe cupole,
În orice cărămidă pui un cînt,
Pe schele urci cu Meşterul Manole,
Şi zidul nu se surpă la pămînt.

Sub colţul ierbii m-oi culca odată,
Cu holda ta m-oi contopi deplin.
O viaţă doar pe lume ne e dată —
Chiar viaţa de ţi-o dărui e puţin.

Oriunde-aş fi, te întîlnesc în cale,
O, ţara mea, cu tîmple de argint!
Mă-nalţ în piscul frumuseţii tale,
Te apăr şi te laud şi te cînt.

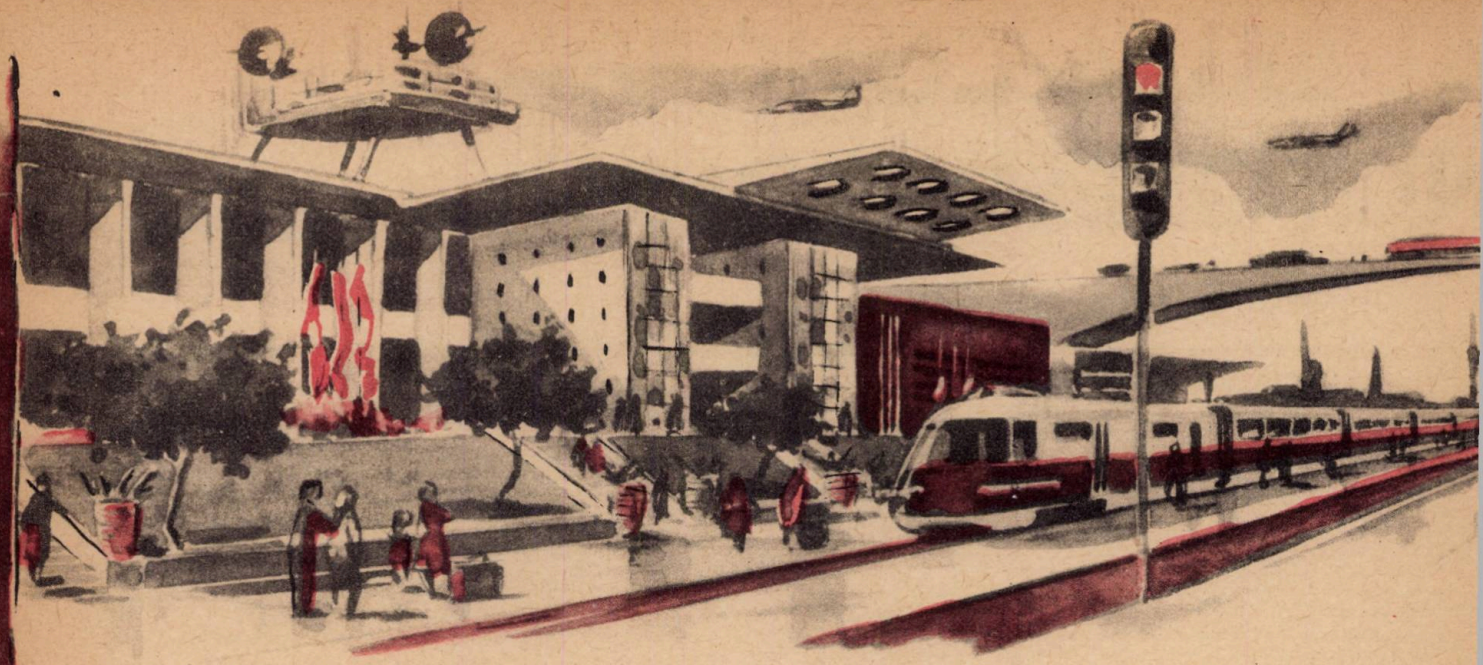

PE HARTA VIITORULUI

de DAN DEŞLIU

Ne aflăm, aşadar, undeva în preajma anului 1975... Cititorii acestor rînduri au devenit oameni maturi, ingineri şi arhitecţi, agronomi şi matematicieni, maeştri ai metalelor şi ai grînelor, cercetători ai adîncurilor pămîntului şi ai spaţiului cosmic. Sînt fiii şi stăpînii Romîniei socialiste — muncitori, savanţi şi artişti totodată. Sînteţi chiar voi, cei care surîdeaţi citind acum vreo 15 ani în revista „Cravata roşie" cum veţi arăta într-un viitor destul de apropiat... Iar tovarăşul mai în etate, eventual cărunt şi cu ochelari, este un reporter cam de vîrsta mea, care vă roagă să-l însoţiţi într-o scurtă călătorie prin Republica Populară Romînă.

Iată-ne în noua gară a oraşului, asemănătoare unui palat din poveştile copilăriei. De altfel, cine-a fost prin 1960 la Constanţa a putut vedea încă de pe atunci cum arată o asemenea construcţie...

Nu mai întreb cu ce tren vom călători: după cum se ştie, pe liniile noastre de cale ferată circulă numai locomotive Diesel şi electrice. Într-o oră putem ajunge la Sinaia, în două ore la Galaţi sau la Tulcea, în trei ore la Cluj, la Bicaz...

Dar încotro să ne îndreptăm, cu ce să începem? Iată, într-adevăr, o problemă complicată. Oriunde priveşti, de pe harta patriei îţi fac semne mii de puncte strălucitoare — steaguri sau stele sau, mai degrabă, ochii oamenilor acestui pămînt, în care se reflectă luminile viitorului.

Scînteiază marile cuptoare ale Hunedoarei, din care o singură şarjă poate să încarce un tren cu 40 de vagoane...

Pe malul Dunării se profilează, impunător ca o astronavă, Combinatul siderurgic Galaţi, care produce anual patru milioane de tone de oţel — mai mult decît întreaga noastră producţie din 1960.

Acele piscuri argintii, fumegînd în bătaia zorilor, nu sînt altceva decît turlele masivului petrochimic Borzeşti, unde — între alte miracole moderne — gazele se transformă an de an în zeci de mii de tone de cauciuc sintetic. Să pornim într-acolo sau să ne îndreptăm spre

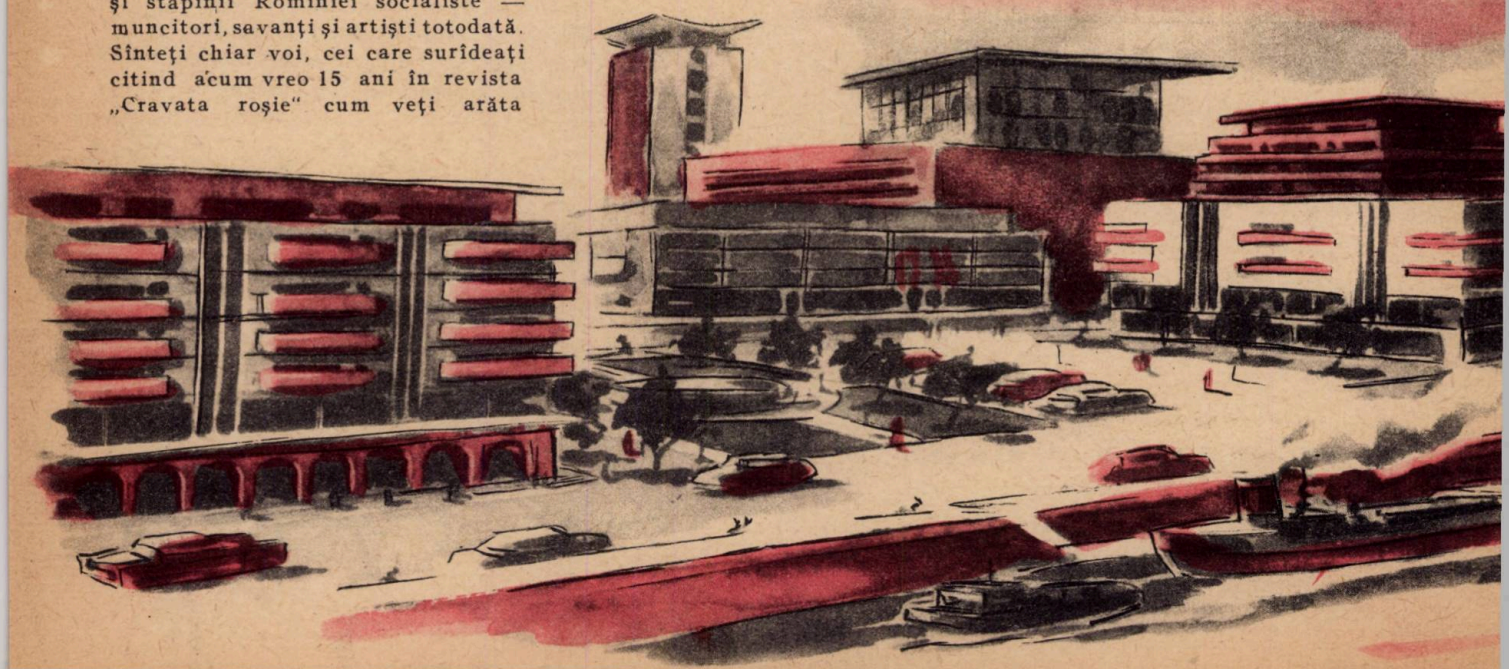

Tîrgu Mureș, în inima Ardealului, ori către Craiova, pe plaiurile Olteniei? Noile combinate chimice din aceste orașe — unde unii dintre voi lucrează ca meșteri, tehnicieni și ingineri — furnizează uriașe cantități de îngrășăminte agriculturii noastre socialiste. Deoarece țărănimea s-a convins de mult de foloasele muncii în comun, la ora de față întreaga cîmpie românească alcătuiește un singur ogor... Pe această moșie a poporului zărești ici-colo niște luminițe verzi, roșii, albastre, portocalii: sînt stațiile de comandă automată a tractoarelor și combinelor electrice — care, în unele locuri, au ajuns să înlocuiască orice muncă fizică. Dacă vreți, putem coborî în gara cea mai apropiată, ca să pornim apoi cu troleibuzul pe șoseaua din marginea holdelor, spre orașul agricol din vecinătate. N-ar fi exclus să întîlniți acolo pe unii dintre foștii colegi de școală sau de facultate — astăzi gospodari iscusiți ai ogoarelor, cercetători științifici, profesori, medici, actori...

Cu treizeci de ani în urmă — adică prin 1944 —, satele Romîniei ședeau încă sub semnul gazorniței, al descîntecelor și al analfabetismului. Astăzi, în preajma lanurilor aleargă automobilele și motocicletele colectiviștilor, răsună radioul, licărește ecranul magic al televizorului. Șleaurile noroioase, drumurile pline de hîrtoape s-au transformat treptat în șosele și străzi asfaltate pe care luminează, la căderea serii, lămpile fluorescente — ca niște stele coborîte aici, pe pămînt...

Asemenea „minuni" au devenit cu putință prin punerea în funcțiune a noilor hidrocentrale și termocentrale, adevărate cetăți de energie în munții și pe cîmpiile țării. De la Bicaz și Ploiești, de la Iași și Oradea, de la Craiova și Luduș — ca și din multe alte puncte de foc de pe hartă — se revarsă în fiecare an zeci de miliarde de kilowați, răspîndind lumină și căldură pînă-n plaurii Deltei și-n crestele Apusenilor.

Ca niște curcubeie pe care le poți atinge cu mîna scînteiază multicolorele fibre sintetice, sute de mii de tone, milioane de kilometri de fire și țesături pentru oamenii muncii, pentru constructorii și stăpînii Romîniei socialiste! Prin ei și pentru ei se înfăptuiește totul, de la proiectul giganticului combinat sodic la detaliul cu gîze și flori de pe rochița de relon a vreunei fetițe din Slobozia...

...Așadar, printre cei ce vor săvîrși aceste transformări uimitoare veți fi și voi, generația lui 23 August, copiii de astăzi, cu cravate roșii, care zîmbiți și veseli, gîndindu-vă cum veți arăta peste vreo cincisprezece ani... Despre fizionomia fiecăruia în parte nu m-aș încumeta să vorbesc! Știu însă că veți fi o promoție deosebită, cu care ne vom mîndri: oameni cu pregătire temeinică, stăpînind cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, patrioți înflăcărați, cunoscînd și iubind fiece colț de țară, munții, apele și cîmpiile, pe care le știți încă din vremea excursiilor și taberelor pionierești...

Despre voi, fiii și stăpînii Romîniei socialiste, ingineri și arhitecți, agronomi și matematicieni, meșteri ai oțelului și ai porumbului, cercetători ai adîncurilor subpămîntene și ai spațiului cosmic — despre voi ne vorbește, înainte de toate, măreața hartă a viitorului nostru — proiectul de Directive ale Congresului al III-lea al Partidului Muncitoresc Romîn.

Ilustrații : R. DULDURESCU

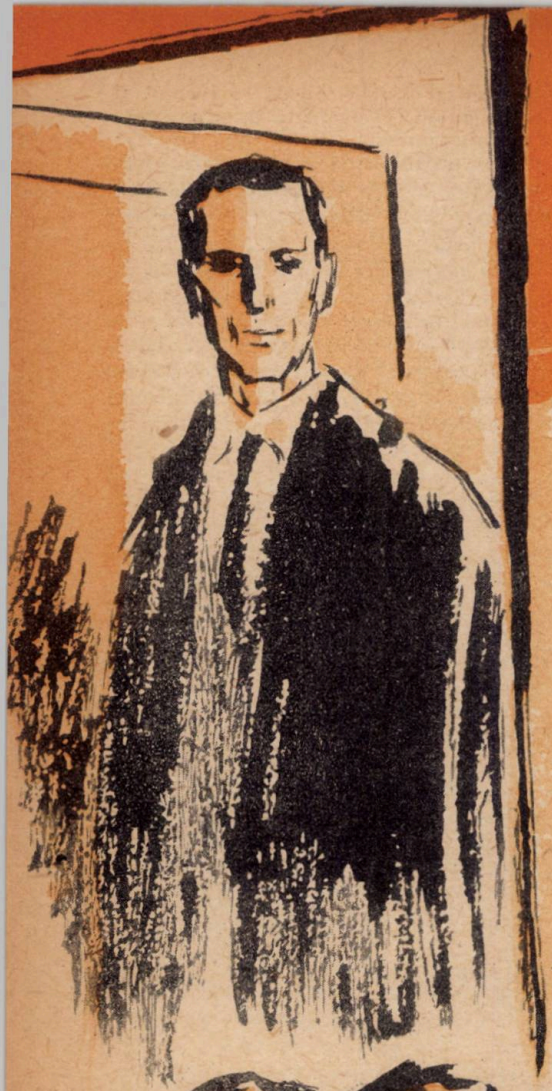

Elev...

de M. SÎNTIMBREANU

Vizitasem într-una din zilele vacanței de primăvară muzeul „Lenin-Stalin" și, la ieșire, pregătindu-mă să-mi notez impresiile, răsfoiam fără grabă cartea înnegrită cu mii de semnături. Cînd deodată privirea îmi fu atrasă de una din file. Era o filă obișnuită, ca mai toate celelalte, cu cîteva rînduri scrise sus, urmate apoi pe două rînduri de niște semnături obișnuite. O filă ca toate celelalte. Și, cu toate acestea, repet, nu-mi puteam lua ochii de la scrisul acela prelung, cu linii apăsate, puțin înclinat, ca și cum omul ar fi scris nu pe masă, ci pe o spinare încovoiată sau de la distanță, îmbulzit... Și scrisul acesta îmi era cunoscut. Îl mai văzusem undeva, cîndva, de zeci, de sute de ori, mi-era la fel de cunoscut ca propriul meu scris, și întîlnirea neașteptată cu el îmi dădea sentimentul că pe aproape, în preajmă, așteptînd să-l recunosc, cineva familiar și drag mă privește din spate. M-am întors. Nu era nimeni... Doar prin săli, pășind sfios, aproape pe vîrfuri, sute de copii în grupuri și printre ei însoțitorii, unii vîrstnici, cu părul nins, învățătorii. Atunci, deodată, fulgerător, cu o bucurie de nestăpînit, mi-am amintit... El era! Era scrisul lui! Și la sfîrșitul șirului de nume zării iscălitura cu aceleași litere prelungi și apăsate: „Învățător Dumitru Mironescu". Postul meu învățător!

Intrase în clasa noastră în toamna lui 1945. Cu o manta pe umeri, înalt, voinic. Dar palid și slăbit, cu ochii arzători sub fruntea mare, ca după boală. S-a oprit întîi cu fața la tablă Scrisesem ca de obicei pe „răii clasei", și scrisul lăbărțat și cu greșeli umpluse toată tabla:

Ilustrație: GH. ADOC

GH. TOMOZEI

Învățătoarei mele

Cînd mai stăteam în băncile prelungi
și se-agățau mici greieri de peniță,
nu ne venea să credem pe atunci
c-a fost și ea ca noi, o școlăriță.

Ființa dragă nu ne-o-nchipuiam
scriind pe tablă grele ecuații;
ori leagănul prinzîndu-și-l de un ram,
ori cozile-mpletindu-și în recreații...

Era plăpîndă, însă cînd vorbea
munți de granit parcă zăream, în față,
cu crestele învăluite-n nea,
cu stele ce-n izvoare se răsfață.

Din plaiul „Mioriței", printre bănci,
ea cobora răcoare de fîntînă,
înceată murmurare de tălăngi
și fluierele licărind la stînă...

„Anastase şa vărsat cernla pe banică.
Ispas face pă copii să rîdă şii polecreşte
Ge. Florea descide gamul şi se face crt. (corent)..."

A citit pînă jos, apoi a clătinat din cap şi s-a întors spre clasă.

— Cine a scris? a întrebat cu voce blîndă, dar slabă, de-abia auzită.

M-am ridicat din bancă cu mîndrie.

— Eu, vă rog. Sînt şeful clasei. Aceştia sînt răii clasei...

— Rău.

În clasă s-a făcut deodată hărmălaie. Cei „scrişi" ţipau, se ridicau în picioare şi ridicau degetele ca o pădure de furculiţe.

— Are rîcă pe mine! El strică! Pe Voicu de ce nu l-a scris? Spun eu! Puneţi-mă pe mine să-i scriu! Eu! Eu!

A ridicat mîna, şi zarva a încetat. A repetat apoi ca pentru sine:

— Rău... S-a apropiat de mine şi, mîngîindu-mă uşor, l-am auzit: Şterge, te rog, toată tabla. A trecut apoi printre bănci, a răsfoit cîteva caiete şi pentru a treia oară în acea zi a exclamat abia auzit:

— Rău.

Apoi s-a oprit în faţa clasei şi ne-a vorbit.

— Pînă acum de curînd a fost război, copii. Aţi învăţat pe apucate. Va trebui să muncim serios, cu rîvnă, fără preget. Scoateţi caietele şi copiaţi prima temă.

Şi în timp ce toţi copiii scotoceau prin bănci şi în ghiozdane şi-a smuls mantaua de pe umeri şi s-a îndreptat spre tablă. În clipa aceea — ţin minte —, parcă o mînă ne-a oprit deodată răsuflarea tuturor, iar foşnetul caietelor a încetat. Îl priveam înmărmuriţi, în timp ce el, la tablă, scria cu greutate, strîmb şi prelung, rînd după rînd. Învăţătorul nostru nu avea mîna dreaptă. O pierduse pe front în luptă cu fasciştii. Scria cu mîna stîngă...

Tîrziu s-a întors spre clasă cu fruntea brobonată de sudoare, palid şi a vorbit şoptit şi tremurat:

— Vă făgăduiesc ca data viitoare să scriu mai frumos.

. . . . . .

Prin iarnă scria la tablă cu uşurinţă. Ne corecta şi caietele, îndreptînd cu roşu literă de literă, şi de fiecare dată scria în josul paginii cîteva cuvinte: „Mai atent" sau „Mai ordonat", sau cîteodată „Bine, sînt mulţumit". Priveam scrisul lui prelung, apăsat, copiat parcă din abecedar, puţin pieziş, priveam şi scrisul nostru... Ne ruşinam cel mai adesea şi ne luam tăcuţi şi încruntaţi angajamentul să scriem tot aşa ca el... Ciudat. Pe nesimţite, toţi îi imitam scrisul. Scriam mai toţi niţel plecat spre stînga, dar cîteodată literele ieşeau pocite, îngrămădite, strîmbe. A doua zi, mîhniţi, vedeam în josul temei aceeaşi propoziţie, ca din abecedar, cu roşu: „Mai ordonat" sau „Mai cu grijă" şi hotăram din nou să ne îndreptăm. Scriam, rupeam foile şi cînd, la sfîrşit, dădeam caietele la control aşteptam cu sufletul la gură ca el să scrie dedesubt a doua zi: „Acum este mai bine, sînt mulţumit..."

Şi în acest timp în mintea tuturor se ridica întrebarea: Cum poate să scrie atît de frumos? Şi atît de repede? Cu mîna stîngă? Scria adesea în faţa noastră, pe tablă, cu mîna stîngă, răsucit, încovoiat, pînă cînd ajungea să umple tabla, apoi se ridica îngrijorat, cu fruntea brobonată de sudoare, zîmbind cu mulţumire clasei:

— Copiaţi!

Dar într-o zi de iarnă noi am aflat secretul.

— Vreţi să vedeţi ceva? ne-a întrebat băiatul femeii de serviciu, coleg cu noi. O să rămîneţi cu gura căscată. Veniţi mîine la şcoală mai de dimineaţă.

Am venit. Nici nu se luminase pe deplin. În toată şcoala, o singură fereastră luminată: a clasei noastre. Ne-am adunat sub geam şi am privit înăuntru. L-am văzut pe el, singur, la tablă. Îşi dăduse jos haina şi scria. Încet, cu grijă, literă de literă... Cînd a umplut tabla s-a dat înapoi cîţiva paşi şi a privit. Am văzut atunci şi noi toată tabla. Nu cuprindea nici o propoziţie, nici un cuvînt. De sus şi pînă jos era o singură literă: a mic, a mare.

Învăţătorul nostru s-a apropiat apoi de tablă şi a şters-o. Apoi a început să scrie iarăşi, mai repede, tot mai repede... şi cînd a isprăvit s-a îndepărtat niţel, a clătinat din cap şi am auzit în clasa goală un cuvînt, unul singur:

— Rău...

Şi s-a îndreptat înspre burete, a şters în grabă totul şi a început din nou să scrie: a mic, a mare...

... Din ziua aceea, cuvintele „Mai atent", „Mai ordonat" n-au mai apărut pe caietele clasei a patra...

. . . . . .

Vizitatorii se îngrămădeau în spatele meu. Am mai privit o dată fila cu scrisul învăţătorului meu. Am privit cele două şiruri de semnături ale elevilor săi — aproape toate plecate niţel spre stînga, cu litere prelungi şi apăsate. Apoi, fericit şi tulburat de această neaşteptată întîlnire, mi-am pus şi eu semnătura dedesubtul numelui învăţătorului meu şi-am adăugat, spre nedumerirea celor din jur, ce mă ştiau profesor, şi tot cu litere prelungi şi apăsate, *elev*.

Acum pensionară-i. O zăresc
sădind lalele-n mica-i grădiniţă,
şi amintirile-i în suflet cresc,
...c-a fost şi ea ca noi, o şcolăriţă...

Se-aşază pe o bancă-n zori de zi,
pare c-atinge ivărul de-aramă
şi-i iar în clasă. Ţîncii toţi i-s fii,
Fără să ştim la tablă ea ne cheamă.

Ne urmăreşte. Fiii ei azi sînt
poeţi şi muncitori, şi ingineri.
Ea ne priveşte totdeauna blînd
şi-acum prin ochelarii ei severi.

Ne regăsim aşa precum am fost
în liniştea de tlori înzăpezită
şi-n stihuri învăţate pe de rost,
şi-n casa de lalele străjuită!

Palatul pionierilor

Dragi copii,

În Bucureşti, pe dealul Cotrocenilor, se ridică în mijlocul unui parc minunat un loc mult îndrăgit de copiii capitalei şi cunoscut tuturor copiilor din ţară. Acest loc este Palatul pionierilor.

Fostul loc de huzur şi desfrîu al familiei regale a devenit, după alungarea monarhiei, un bun al întregului popor. În anul 1950, palatul Cotrocenilor a fost dăruit de partid, de întreaga clasă muncitoare copiilor din Bucureşti. Pretutindeni, el este azi cunoscut sub noul său nume plin de tinereţe şi primăvară: Palatul pionierilor. Conducerea şi educarea copiilor în cadrul Palatului pionierilor au fost încredinţate de partid Uniunii Tineretului Muncitor.

Sînt 10 ani de cînd s-a petrecut acest eveniment. De aceea, la 1 Iunie al acestui an toţi pionierii şi şcolarii din Bucureşti, pe lîngă sărbătoarea internaţională a copiilor sărbătoresc şi 10 ani de cînd a luat fiinţă palatul lor drag.

Ar trebui volume şi volume ca să poţi descrie frumuseţea palatului, sutele de activităţi care se duc în sălile cercurilor, în marea sală de gimnastică, pe scena teatrului, pe terenurile de sport.

Noi ne vom mulţumi să vă prezentăm doar cîteva fragmente din cartea „Palatul primăverii" de Vasile Mănuceanu, carte care va apărea în cinstea acestui eveniment şi care cuprinde multe din aspectele vieţii şi activităţii palatului.

Pe căi de oţel

— Alo, Măgurenii! Aici Scroviştea! Aici Scroviştea! Liber garnitura 2.002? Mulţumesc. Cine primeşte?... A transmis Valeriu...

Cu un clinchet scurt, receptorul şi-a reluat locul în furca de ebonită. Numai pentru o clipă însă. Operatorul intră din nou „pe fir", învîrtind cu nădejde manivela şi trimiţînd spre nenumăratele gări şi halte risipite în nemărginirea cîmpului apelul limpede şi energic care cere „cale liberă" pentru cutare tren sau locomotivă...

De-a lungul liniilor, semnalele, cocoţate într-un picior, ca nişte berze, ridică şi coboară braţele lor înalte, salutînd parcă, iar în ghiocul semafoarelor se aprind ochi de rubin şi smarald. Acarii, cu toată iuţeala şi îndemînarea lor, abia prididesc să îndrumeze, prin păienjenişul panglicilor de oţel, acceleratele, personalele şi mărfarele. Impiegaţii îşi bat capul, dirijînd operaţii complicate: trebuie să scoată din mijlocul unui convoi, lung cît o zi de post, două sau trei vagoane şi să le ataşeze altei garnituri, să decupleze un vagon de poştă, să gareze pe „linie moartă" cîteva cisterne...

Locomotiva de manevră, mică şi gheboasă ca un dromader, pufăind îndîrjită, agitîndu-se, împungînd cu luminiţele felinarelor şi scoţînd chiote vesele, face rînduială în staţie, cu o hărnicie şi iscusinţă de adevărată gospodină pe roţi.

La semnal, locomotiva expresului, învăluită în aburi, ţipă nerăbdătoare şi mînioasă. Sub carapacea blindată, o ghiceşti tremurînd de indignare că a fost oprită în drumul ei de săgeată a şinelor. Dar ce să-i faci: legile circulaţiei feroviare sînt neclintite. Altfel...

Iată însă că, deodată, sfidînd avertismentul sever şi scînteietor ca un ochi de linx al semaforului, expresul se avîntă înainte pe linie, bolid dezlănţuit. Bielele foarfecă înspăimîntător de repede, şi întregul colos se năpusteşte, fără şovăire, chiar asupra... locomotivei de manevră, care, mică, uluită, s-a oprit la mijlocul drumului, nevenindu-i parcă să creadă.

Moment de panică, de încordare.

Fără veste însă, şi tocmai la timp, o mînă s-a aşezat în faţa expresului, oprindu-l brusc. Locomotiva, înhăţată de ceafă ca un pisoi, îşi învîrteşte roţile în aer, neputincioasă.

„Nemaipomenit vis!" — o să ziceţi.

Da' de unde. N-a fost nici un vis. Totul s-a petrecut de-adevărat, fără cea mai mică născocire.

Atunci cum rămîne cu mîna care a oprit expresul, ridicînd locomotiva în aer? Era mîna unui Hercule sau a vreunui gigant plăsmuit de închipuirea scriitorilor de romane fantastice?

Nici asta.

Era mîna tovarăşului profesor de la cercul feroviar.

Sigur că da.

Fiindcă totul, dar absolut totul, s-a petrecut între cei patru pereţi ai cercului.

Deocamdată, locomotivele, vagoanele, aparatele seamănă mult cu niște jucării. Dar toate sînt mînuite cu multă seriozitate și răspundere, sub ochiul atent al profesorului. Ce-i drept, uneori mecanismele se dovedesc îndărătnice, o mai „iau razna", cum am văzut adineauri. Se întîmplă. Așa e la început. Pînă capeți îndemînare, calm, siguranță. Dar mîine, cînd vor purta la cozorocul șepcii roata înaripată, mîinile lor vor fi pricepute și puternice, ochiul — de vultur.

O mare gospodărie

În uriașul complex al palatului, casa micilor naturaliști are, ca să zicem așa, „domeniile" ei. Asta nu înseamnă cumva că naturaliștii s-au baricadat într-un teritoriu oarecare, pe care-l păzesc cu străşnicie, nelăsînd pe nimeni să intre. Nu. Colțul acesta atît de minunat este un bun comun, accesibil tuturor pionierilor din palat. Totuși, naturaliștii au așezarea lor, anume...

Așadar, aici locuiesc modestele și neostenitele albine, cărora Anca, Florin sau Laurențiu nu le-au cunoscut însușirile decît în borcanul cu miere de-acasă. Ce-i drept, stupi au mai văzut ei. Chiar așa de aproape însă, niciodată. Copiii se miră cît de simplu sînt alcătuite micile cabane de lemn. Da, sînt simple, dar înăuntru, în palatele de ceară cu mii de cămări, se săvîrșește în mare taină și clipă de clipă minunea grăuntelui parfumat și dulce. Veți învăța voi cu timpul, dragi prieteni, cum pot fi convinse aceste mici vietăți să fabrice cît mai multă miere. Veți afla cu mirare că, așa cum plecați voi vara în tabără, colonia micilor zburătoare trebuie și ea transportată în ținuturi cu floră meliferă bogată. Și veți mai afla...

Dar deocamdată să ne urmăm calea. Ceilalți pensionari ai parcului ne așteaptă cu nerăbdare. Iată, aici e sectorul păsărilor de curte: găini, rațe, gîște... Ați mai văzut voi de-astea. Dar parcă nu erau chiar așa. Fiecare curticică adăpostește un soi deosebit: aici roșii, colo pestrițe, dincolo albe. Și sînt așa de mari că te cuprinde frica: găini să fie sau ce? Îndeosebi cocoșii ar putea sta cu cinste alături de cel din basm, care a înghițit un hambar întreg de galbeni.

Alături sînt fazanii. De tot felul, de toate culorile. De la roșul învăpăiat al purpurii pînă la fumuriul întunecat, asemenea cu negura de toamnă a munților. Iată și dragii voștri porumbei, cu evantaiele penajului desfăcute grațios, iată și iepurașii cu blănițe de catifea, tărcate și argintii.

Sînt adevărate minuni mătăsoase și pufoase iepurașii aceștia: niște ghemotoace dolofane și moi, în care licăresc două picături de rubin — ochii — și se agită două antene mobile și îmblănite — urechile. Botișoarele lor delicate, cu dinți tăioși, smulg cu nerăbdare din mîinile copiilor morcovii, varza sau celelalte bunătăți „legumicole", ronțăindule cu poftă. Au familii numeroase (e mereu nevoie de cuști noi!), iar unii dintre ei, mustăcioși și gravi, nici nu-și mai cunosc numărul nepoților și strănepoților.

În sfîrșit, surpriza zilei: în mijlocul atîtor vietăți inofensive, despărțit printr-un simplu gard de sîrmă, se lăfăie un mistreț cît toate zilele, cu perii zburliți și amenințători. Liniștiți-vă, copii, moșneagul acesta ursuz și știrb nu face rău nimănui. S-a obișnuit aici și-i place să fie hrănit și răsfățat de voi. Priviți-l cît de tacticos își face siesta la soare. Un veritabil pensionar: doar pipa îi lipsește...

Teatru

Sala de teatru a Palatului pionierilor are o capacitate respectabilă: peste 600 de locuri. Uneori însă, afluența de spectatori e atît de mare încît pur și simplu „se joacă cu casa închisă". Și să nu vă închipuiți că sala se umple numai de spectatori cu cravată roșie, veniți să le facă „galerie" micilor actori, așa, ca între prieteni. Vin acolo oameni în toată firea — fie că sînt sau nu părinți ai „vedetelor" — și aplaudă entuziaști pînă li se înroșesc palmele.

Au loc, pe scena aceasta, toate genurile de spectacole: teatru propriu-zis (la care, pe lîngă „titulari" ai cercului din palat își dau concursul și actori de la diferite teatre din capitală), balet și concerte.

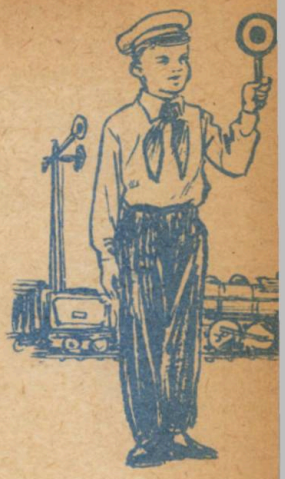

NICHIFORESCU M.
cl. VII — Orașul Stalin

Patria mea

Prea mici și prea puține sînt gîndurile mele
Ca să te cînt pe tine, iubit pămînt natal,
Ți-e cerul parcă altfel acoperit cu stele
Și valurile mării mai blînde vin la mal.

Mai mîndri îți sînt munții și altfel vin la vale
Năvalnicele rîuri, cu unde reci, adînci,
Puternice și repezi, ele își taie cale
Prin cele mai semețe și mai înalte stînci.

Dar omul nou în hățuri de piatră le-a cuprins.
A construit palate de basm — hidrocentrale —
Și mii de constelații pe trupu-ți s-au aprins
Și-ți luminează, țară, sătucurile tale.

Și larg îți e ogorul, privirea nu-l cuprinde.
O mare e, o mare de coapte spice blonde,
Pe sub Carpații mîndri în zare se întinde
Pădurea minunată de mii și mii de sonde.

Iar Dunărea bătrînă se poartă mai cuminte
Pe plaiurile tale ce-s fără-asemănare
Și brațele de apă prin Deltă le întinde
Spre marea nesfîrșită, ca-ntr-o îmbrățișare.

Îmi e condeiul tînăr și fără-ndeminare;
Cuvintele pe file nu le așternu ușor.
Dar tot ce scriu e caldă și sinceră cîntare
A frumuseții tale, pămînt înfloritor!

DAVIDOVICI VICTORIA
cl. X
din cercul literar al
Palatului pionierilor din București

FOTBAL

Pe terenu-ncins de soare,
Mingea e rătăcitoare.
Uite-o colo, uite-o ici,
Peste iarbă și urzici.
Cui i-ar trece, vai, prin cap
Că mai ieri a fost ciorap?
Jocu-i foarte avîntat,
Însă nimeni n-a marcat
Deocamdată nici un gol,
Căci portarilor de-o șchioapă
Nici o minge nu le scapă.

Dar, deodată, din senin,
Un cățel de prin vecini
Se repede după minge
Și din goană o împinge
Drept spre poartă rostogol
Și marchează. Primul gol.
Jucătorii strigă-n cor:
— Bun deschizător de scor,
Bravo, măi, cățel poznaș,
Bravo, centru-naintaș.

Dar portarul cu pricina
Nu își recunoaște vina.
Ei, și voi, lăsați-o-ncolo,
Cum să nu bați mingea tare,
Cum să nu tragi drept la poartă
Dacă ai patru picioare?

CIORANU RĂDIȚA
cl. VI B — Șc. nr. 19
Brăiliță

Mîțișori
REDLOW THEODOR
cl. V-a — Orașul Stalin

PRIETENIE

Era o minunată zi de primăvară. Zăpezile se topiseră și se iviră ghioceii. Chiar a doua zi de la înmînarea cravatei de pionier, Dănuț, un vechi prieten de-al meu, mi-a propus.

— Trebuie să sosească păsărelele, și cuiburile nu mai sînt îndestulătoare. N-ai vrea să le construim noi cîteva?

— Da, am răspuns eu bucuros.

Cu un clește, un ciocan, cîteva cuie, un ferăstrăiaș, o scîndură, am început treaba. După cîteva ore, erau gata patru cuiburi.

— Acum trebuie să le punem în copaci, am spus eu.

— Da. Să strîngem sculele și mergem, a răspuns Dănuț. După ce le-am strîns ne-am îndreptat spre pădure. Soarele strălucea slab, dar totuși era cald. Parcă și păsările spuneau: E primăvară! E primăvară!... Pîrîiașele curgeau în spume la vale, iar dacă priveai de sus ți se părea că totu-i un frumos tablou pictat.

Ajunși într-o poieniță, Dănuț mi-a spus:

— Suie-te tu în brăduți, iar eu îți dau ce-ți trebuie.

Așa am și făcut. Deodată crengile brăduților din marginea poieniței s-au dat la o parte. A apărut un băiat grăsan cu o șapcă trasă pe ochi. Cînd ne-am uitat mai bine la el, l-am recunoscut pe Rică, băiatul precupeței din piață, care nu mînca decît smîntînă, smochine și alte bunătăți. Ni se adresă:

— Salut, bă, țîncilor. Ce faceți voi aici? Apăruse atît de repede că noi înlemnirăm. De-abia am răspuns:

— Punem cuiburi.

— Atunci, vreți să v-arăt niște pui fără cuib?

— Da, am răspuns noi.

— Haideți cu mine, ne ademeni el.

L-am urmat și, după puțin timp, am ajuns într-un desiș. Aici, el ne-a arătat niște pui ce stăteau liniștiți pe o creangă. Ne spuse:

— Dați-mi un cuib și niște cuie.

— Imediat, am răspuns noi.

După ce s-a uitat puțin la cuib ne-a spus:

— Ascultă, ăla mai mare, ia dă-mi puțin briceagul tău să mai lărgesc puțin gaura cuibarului vostru.

I l-am dat, și el îi încercă ascuțișul pe palmă.

— Nu prea taie, puștiule! Merg să-l ascut și p-ormă mă-ntorc să pun cuibul. Așteaptă-mă aici. Și a plecat.

În urma lui, crengile copacilor se legănau alene, iar frunzele fosneau o melodie tainică.

Zadarnic l-am așteptat.

Cu toate că îmi luase briceagul, nu eram trist. În ziua aceea reușisem să construim cuiburile și să întăresc și mai mult prietenia mea cu Dănuț. Cu gîndul la păsările care vor intra voioase în noile locuințe l-am strîns și mai tare de mînă și am pornit spre casă.

Cu drag,

MIHAI BĂRBULESCU
elev — clasa a IV-a,
Școala de 7 ani nr. 1 — Bușteni

Întoarcere de la muncă
KORACIOV MARIANA
cl. V-a — Casa pionierilor — Arad

VEȘTI • VEȘTI • VEȘTI • VEȘTI • VEȘTI

Dragă redacție,

Vreau să-ți dau o veste bună.

În cinstea congresului partidului am plantat împreună cu colegii mei 500 de puieți și am predat 1.000 kg de fier vechi. Ne-am mai trecut în plan să strîngem maculatură.

MIHUȚ TITU
cl. a V-a, comuna Peciu Nou, reg. Timișoara

Pionierii din unitatea noastră se arată a fi încă de mici buni gospodari, spune în scrisoarea sa Elena Melinte de la Școala de 7 ani din comuna Antoceni, reg. Suceava.

În primele zile însorite de primăvară, toți pionierii am intrat în livada gospodăriei agricole colective „Gh. Doja". Băieții au curățit pomii de omizi, au tăiat crengile uscate, iar noi, fetele, am adunat frunzele uscate și le-am depozitat la rădăcina pomilor. Apoi ne-am ocupat și de pomii din grădina școlii noastre.

*

Nu sîntem prea mulți pionieri în unitatea noastră, însă la toți ne place să muncim — scrie Cornelia Postelnicu din comuna Merei, reg. Ploești.

În primăvara aceasta am înfrumusețat comuna cu 50 de pomi fructiferi, și în ultimele luni am adunat 2.200 kg de fier vechi.

Nea MITU

Vara trecută, călătorind spre orașul N., într-un compartiment de clasa a doua, m-am bucurat de tovărășia unui băiat de vreo 15 ani, înalt, simpatic, cu ochi albaștri și arămiu la față: venea de la mare. Tot drumul mi-a vorbit despre frumusețea mării, despre jocurile de pe plajă, despre plimbările cu hidrobuzul, în larg. În gara V., băiatul a coborît. Din grabă a uitat pe polița de deasupra banchetei un caiet cu scoarțe roșii, de vinilin. Ce era să fac? Am băgat caietul în geantă, spunîndu-mi: „Om vedea ce e de făcut". Peste cîteva zile, întors la București, mi-am adus aminte de caietul cu scoarțe roșii. L-am deschis cu nădejdea că voi afla adresa băiatului. Am descoperit-o pe prima filă. L-am pus într-un plic și l-am trimis proprietarului său. Nu mai înainte de a fi comis o neiertată indiscreție: am transcris din caiet (care, uitasem să vă spun, era un fel de jurnal intim) cîteva pagini. Iar astăzi, iată, făptuiesc cea de-a doua și ultima indiscreție împărtășindu-vă și vouă cele aflate. Bineînțeles, numele proprii le-am schimbat. Încolo, nimic nu-mi aparține.

5 IULIE

Ura! Ultima baricadă a căzut. Să sune trompetele și să se înalțe flamura victoriei: sînt absolvent. Am adus certificatul de 7 clase ca pe un trofeu: media 9 fix. Mama mai că n-a plîns de bucurie. Mi-a pregătit seara o masă de gală, cu ce-mi place mie mai mult: perișoare, tăiței și clătite. Tata m-a felicitat, așa, mai bărbătește: mi-a strîns mîna de era să mi-o rupă. După-masă tata a rămas pe gînduri răsucindu-și mustața. M-a iscodit: „Ei, și-acum, ce planuri avem?" N-am răspuns imediat. Pe urmă, tot el: „Măi, băiete, uite ce e... eu sînt croitor (lucrează la fabrica de confecții), tata a fost tîmplar, bunicul zidar. În familia noastră mai lipsește un metalurgist. Ce zici, n-ai vrea să fii tu ăla?" Gînd la gînd cu bucurie! Sigur că vreau. Mi-am făcut eu de mult toate socotelile. Numai că nu orice fel de metalurgist: strungar. Și nu orice fel de strungar. Un strungar... Dar nu mai scriu acum că pic de somn. Mi-au dat nițel de furcă examenele astea...

28 SEPTEMBRIE

Gata. Am făcut primul pas spre visul meu, pe care nu-l știe decît caietul ăsta. Sînt elev în anul I al școlii profesionale de pe lîngă uzina „Răsăritul". M-am și mutat la cămin. Un cămin pe cinste. Cît e mama de grijulie la curățenie și tot s-ar minuna: parchetul e galben ca lămîia, pereții albi, ca de faianță, paturi moi, curate, flori la fereastră, perdele albe și ușoare ca spuma. Ce mai, curățenie ca la creșă. Vorba unuia bondoc și ciufulit: doar dădaca mai lipsește, fraților! Seara, în dormitor, am făcut cunoștință cu toții, ne-am împrietenit. La ordinea de zi, o singură problemă: viitoarea specialitate. Unii erau nehotărîți. Nu știau ce să aleagă: mecanica? lăcătușăria? ajustajul? sudura? Eu n-aveam nevoie să mă mai gîndesc. Ehei, de cînd sînt eu hotărît.

6 OCTOMBRIE

Astăzi am făcut un fel de recunoaștere prin uzină. Eu m-am „rătăcit" de ceilalți și am rămas în atelierul de strungărie. Ce nevoie mai aveam să văd restul? Aici, la strungărie, e toată frumusețea. Să auzi cum zumzăie mașinile și să vezi cu cîtă iuțeală scot inele nesfîrșite de șpan argintiu. Grozavă meserie! Cuțitul se învîrtește și tu doar apeși un buton, învîrtești o manetă, iar piesele se subțiază și se modelează ca untul. Nu-i vorbă, trebuie să ai ochi și mînă pricepută. Dar las' pe mine. E mult pînă prind secretul.

8 OCTOMBRIE

Am auzit că peste o săptămînă începem practica, în ateliere. Ard de nerăbdare. De m-aș vedea odată lîngă mașină, să-i deprind fiecare chițibuș. Într-un an, doi mă joc cu strungul. Pe urmă mă iau la întrecere cu cel de lîngă mine. Apoi cu altul și cu altul... Cu tot atelierul! Pe toți o să-i întrec. O să înceapă toți să vorbească: „Mă, grozav e Marin ăsta". Pe urmă inovații... Ziua, toți reporterii grămadă lîngă mașina mea:

— Cum ați realizat inovația, tovarășe Marin?

— Ce sporturi preferați?

— Ce carte vă place mai mult?

Pe urmă, seara, la radio: „Strungarul Marin Gh. Marin a depășit...". Eu, nepăsător: „Ia mai închide aparatul ăla, mamă!"

Ehe, ce-o să mai fie!

15 OCTOMBRIE

Sînt negru de supărare. Mîine începem practica. Și cît am așteptat ziua asta! Dar n-am noroc și pace. A venit un maistru voinic și scump la vorbă. Ne-a repartizat pe secții. Mi-am auzit numele: „Marin Gh. Marin!" Îmi ticăia inima. Pe urmă: „...la cazangerie." Cuuum!? Parcă s-a dărîmat cerul pe mine. Nu mai știu ce am bolborosit: „Mie... să vedeți... strungăria... îmi place...". Maistrul m-a liniștit: „Lasă, ai tot timpul să-ți alegi specialitatea. Deocamdată trebuie să faceți pe rînd cunoștință cu toate secțiile". Mă rog, așa o fi. Dar nu-mi convine de loc. Ce-o să fac la cazangerie? De ce să pierd atîta timp prețios?

18 OCTOMBRIE

De două zile fac „cunoștință" cu cazangeria. Cu zgomotul m-am obișnuit. Dar mă roade necazul că alții lucrează la strung, iar eu pierd vremea pe aici. Chiar c-o pierd. Nu mă interesează nimic. Mă uit pe pereți. Nea Mitu, meșterul care m-a luat „în inventar", nu-mi zice nimic că stau. Se uită doar din cînd în cînd cu coada ochiului la mine. Mă studiază. N-are decît. Nea Mitu ăsta e un om nici înalt, nici mărunt, nici gras, nici slab, nici tăcut, nici vorbăreț. Un om așa, cum să spun, care n-are nimic deosebit. Seara, în dormitor, toți băieții își laudă meșterii.

— Măi, știți ce voinic e nea Petrică? Ridică 100 de kile ca pe nimic.

— Ehei, să vezi ce țigări răsucește nea Sandu. Cu o singură mînă, pe onoarea mea.

— Al meu și-a plombat o măsea.

Eu tac chitic. N-am ce să spun. Nea Mitu nu ridică 100 de kile. Și fumează Naționale, făcute gata la regie. Și nici măcar măselele nu și le plombează, că le are bune.

Ilustrație: ARNO

23 OCTOMBRIE

Azi am fost la cantină cu nea Mitu. Am mîncat amîndoi la o masă. Ca desert erau clătite. Le-am înfulecat într-o clipă. Nea Mitu nu le-a mîncat pe ale lui. Și-a aprins o țigară. A împins farfuria spre mine: „Eu nu prea mă împac cu dulciurile. Mănîncă-le tu". M-am codit întîi, așa, de politețe. Pe urmă le-am înghițit ca un leu. După-masă, am stat pe o bancă, afară, cu nea Mitu. M-a luat, așa, din senin: „Ia zi, frățioare, ce supărare ai?" De ce m-aș fi ferit? E om cumsecade. I-am spus. S-a gîndit nițel. A zîmbit: „Nu-i rea de loc strungăria. Meșteșug subțire. N-avea teamă. Dacă îți place, gata. O să te faci strungar". Apoi după un răstimp: „Știi, și eu am fost strungar. Da, da. Asta e prima mea calificare. Dar într-o vreme era mare nevoie de cazangii. Și am trecut la cazangerie".

Aha, știu eu unde bate. E, nea Mitule, cu o clătită nu se face primăvară. Dar poți să-i dai înainte. Pe mine nu mă prinzi.

„...Dar nici cazangeria nu-i rea. Uite, mie, la început nu-mi plăcea, dar acum îmi place. Știi, să zicem că orice uzină e ca o orchestră mare. Fiecare secție e un instrument: vioară, acordeon, trombon, piculină. Iar la noi, aici, cazangeria e un fel de tobă mare. N-o fi ea toba un instrument prea delicat, dar ține tactul, pricepi? Și fără tact nu iese cîntecul bine..."

Am prins toată mișcarea. Așa o fi. Dar mie, nea Mitule, nu-mi place toba. Vreau să cînt la vioară, să fiu solist. Și încă unul celebru!

26 OCTOMBRIE

Tot la cazangerie. Mai de plictiseală, mai de rușine, că stăteam cu degetul în gură, am început și eu să mă fîțîi pe lîngă meșter, să-i dau ajutor. Nea Mitu nu dă semne de mirare. Își vede de treabă. Păcăne de zor cu pneumaticul, de parcă ar trage cu mitraliera în inamici. Niturile, „ața cazangiului", cum li se mai zice, se mistuie ca ceara în fagurele cazanului. De-abia prididesc cei de la forjă să înroșească nituri pentru meșter. Încheie nea Mitu un cazan mai repede decît m-aș încheia eu la palton. „Vede" meserie, n-am ce zice. Dar pînă la celebritate mai va. Ehei, să mă vezi pe mine după ce oi face 10—15 inovații și după ce oi inventa strungul fenomen. O să-mi las mustață și o să mă pieptăn cu cărare. O să ies țanțos pe poarta fabricii, cu medaliile pe piept. O să-și dea oamenii coate: „Îl vezi pe tînărul acela înalt, cu cravată portocalie? E vestitul strungar inventator Marin Gh. Marin". Și o să mă salute toată lumea prin oraș. Dar politicos, cu respect, cu admirație, nu așa ca pe nea Mitu: „Ura, nea Mitule, să trăiești, nea Mitule, o mie de ani, nea Mitule!"

30 OCTOMBRIE

Azi ne-a anunțat dirigintele clasei noastre, un inginer cărunt, că mîine, în sala cea mare a cantinei, o să ne întîlnim cu Eroul Muncii Socialiste Dumitru Cîmpineanu, care lucrează chiar aici, la „Răsăritul". Dumitru Cîmpineanu! Ăsta da... trebuie să fie un om extraordinar. Și precis e strungar. Nu poate fi altceva. Parcă îl văd: înalt, voinic, cu pieptul plin de medalii. Ehei, dacă aș ajunge eu să lucrez cu Dumitru Cîmpineanu! Dar așa ceva, cam greu. Un Erou al Muncii Socialiste nu stă să învețe meserie pe toți băiețandrii. În sfîrșit, măcar să-l văd, să-l aud. Tot e ceva.

1 NOIEMBRIE

De azi după-masă parcă sînt pe altă lume. Ca în filme s-au întîmplat toate.

Pe la patru și ceva așteptam toți, lustruiți și emoționați, în sala cantinei. Și odată auzim pe careva de la ușă: „Vine, vine!" S-a făcut liniște de se auzea musca. Au intrat mai mulți pe ușă și s-au așezat la masa acoperită cu catifea roșie. Erau directorul, secretarul de partid și încă vreo doi pe care nu-i cunoșteam. Între ei, nea Mitu. Ce-o fi cu el? Pe urmă nu m-am mai gîndit la asta. Aveam o misiune importantă: să ofer tovarășului Cîmpineanu un buchet de flori din partea elevilor. Eram nedumerit: care o fi? Îmi pironesc ochii pe unul solid și negricios, cu ochelari: ăsta e. Mă duc înfipt la el. Încep, tare: „Tovarășe Cîmpineanu..." Zîmbește: „Stai, frate, că le-ai încurcat. Uite-l pe Cîmpineanu". Și-mi arată... pe nea Mitu. M-am făcut curcubeu la față. Nu pricepeam nimic. I-am întins florile meșterului, am bîlbîit ceva și m-am întors în sală ca prin vis. Cînd m-am mai dezmeticit, îl văd pe nea Mitu în picioare. Vorbea. Vorbea despre frumusețea fiecărei meserii, despre cîte drumuri putem să ne alegem. Spunea că toate sînt importante, numai dragoste să avem de ele.

„...Și dragoste am văzut că aveți din belșug, băieți. Uite, cu mine lucrează colegul vostru Marin Gh. Marin. N-a fost el prea entuziasmat la început, dar acum văd că își dă tot interesul. E un băiat priceput și harnic. Ca voi toți..."

Nu mai auzeam nimic. Îmi vîjîiau urechile, îmi ardeau obrajii.

Iartă-mă, nea Mitule!

VASILE MĂNUCEANU

EROUL ELEV VIRGIL IOVĂNAȘ

de ION SPĂLĂȚELU
Ilustrație: PUIU MANU

În toamna anului 1944, Virgil Iovănaș avea cincisprezece ani. Plecase din Curtici la Arad să-și facă înscrierea la liceul industrial „Aurel Vlaicu". Spre prînz, după ce ispravi ce avea de făcut, porni către gară. Aci află însă că spre satul său nu mai circula nici un tren.

— Unități fasciste, anunța cu răsuflarea întretăiată un impiegat de mișcare, și-au instalat linia frontului între Curtici și Șofronea! Acolo îi așteaptă pe ai noștri și pe sovietici!

În mulțimea adunată pe peron, o femeie se văita îngrozită:

— Hitleriștii mi-au ucis copiii! Copiii!

Cineva povestea cum fasciștii au ucis la Jimbolia, după ce i-au pus să-și sape singuri gropile, șapte țărani.

...Virgil asculta cu inima strînsă de mînie. Apoi începu să se gîndească la ai săi: mama, surorile, ce s-o fi întîmplat cu ele? Fasciștii ucid! Luă hotărîrea să fugă peste cîmp, să se strecoare în sat. După cîteva minute ieși la șosea. Din urmă îl ajunse un uruit de mașini, camuflate cu ramuri. Virgil se ascunse în șanț. Cînd prima mașină trecu pe lîngă el, văzu că erau militari romîni. Se ridică. De ultimul camion era tras un tun. Virgil sări pe tun și încălecă țeava.

— Hei, băiete, dă-te jos! îi strigă un gradat.

— Să trăiți, don' căpitan. Luați-mă cu dumneavoastră, se rugă el, sînt din partea locului. Ofițerul îl măsură cu privirile. Virgil îi păru un băiat dezghețat.

— Urcă în camion, zise ofițerul luîndu-l lîngă el. Cum te cheamă?

— Virgil Iovănaș!

— Dar știi, băiete, noi nu mergem acasă. La luptă ne ducem!

Virgil nu zise nimic. Scruta depărtările. „Pe aici... La dreapta... La stînga... Înainte!" — călăuzea elevul Iovănaș gruparea înaintașă a Regimentului 11 călărași. Pe drum le ieși în întîmpinare, tîrîndu-se ca o vietate cu șalele rupte, o formație fascistă. Căpitanul ordonă amplasarea de luptă. Tunarii, mitraliorii prinseră să-și sape tranșee, gropi. Iovănaș, descheiat la cămașă, cu părul răvășit de vînt, săpa și el îndîrjit. În urechi îi răsunau cuvintele femeii căreia hitleriștii îi uciseseră copiii, apoi vorbele rostite într-un fel cu totul decsebit de către căpitan: „La luptă ne ducem".

— Ascultă comanda la mine! tună deodată vocea căpitanului. Apoi către băiat: Nu-ți este frică?

— Nu! fu răspunsul.

Curînd, primele împușcături sfîrtecară liniștea. Loviți prin surprindere, fasciștii se zăpăciră. Făcură cale întoarsă, fără a înceta focul. Gloanțele rătăcite întîlniră doi din mitraliorii noștri.

— Lăsați-mă să trag și eu, spuse Virgil și se culcă lîngă una din mitraliere.

— Bravo, flăcăule, strigă un sergent, apropiindu-se tîrîș. Uite așa se încarcă, așa se ochește, așa se trage!...

Fasciștii se apropiară din nou, scuipînd din armele lor foc ucigător. Ostașii romîni le țineau piept cu toată hotărîrea, eroic. Alături de ei, tînărul mitralior secera încordat rîndurile inamice. Apoi urmară cîteva minute de răgaz. Curînd, pentru cei ce-și apărau patria, avu loc o nouă luptă. Descoperindu-i, inamicul trăgea în plin. Cădeau servanți, ochitori romîni. Cei teferi își căutau alte locuri, trăgînd neîntrerupt în fasciști. Din spate se vedeau venind în ajutor plutoane romînești și sovietice. În timp ce descărca în inamic o rafală, elevul Virgil Iovănaș simți cum îl săgetează o arsură în pîntece. Durerea îl toropea. Vedea ca prin ceață cum fasciștii, alungați de ostașii romîni și sovietici, părăseau satul său de pe graniță. Țara întreagă era eliberată.

...A treia zi, pe unul din paturile spitalului din Lipova, elevul Virgil Iovănaș trăia ultimele clipe ale scurtei sale vieți.

— La luptă ne ducem! repeta Virgil într-una cu glasul stins. Tatăl, care se afla la căpătîiul lui, asculta cuvintele stăpînindu-și cu greu lacrimile. Apoi îi acoperi ochii rămași parcă treji, dar cu pleoapele reci.

— Și noi, tăicuță, mergem la luptă, a murmurat ceferistul Ilie Iovănaș. Pleca mai departe cu un tren încărcat cu muniții pentru front.

După cîteva luni, eroul elev Virgil Iovănaș a fost adus din cimitirul militar din Lipova și înmormîntat în satul său natal.

Salve de tun au răsunat prelung... Oamenii din Curtici și din alte părți, colegi de liceu și grăniceri și-au luat rămas bun de la prietenul iubit.

Azi, în amintirea celui căzut, strada pe care a copilărit, cît și căminul cultural din comună poartă denumirea „Eroul elev Virgil Iovănaș".

EROII PACIFICULUI

Faptele din care se inspiră povestirea de față, sînt adevărate. Ele au uluit și entuziasmat întreaga omenire. Impresionat de vitejia celor patru ostași sovietici, aflați timp de 49 zile în voia valurilor, am scris despre minunata lor aventură, folosind primele știri publicate în ziare.

Autorul

aprilie 1960

Partea întîi

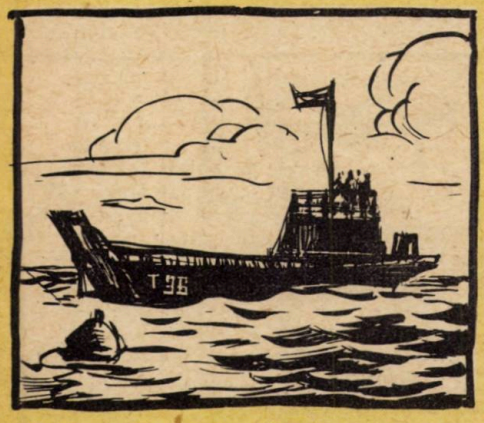

1. Ancorată nu departe de mal, mica ambarcațiie sovietică „T-36" așteaptă sosirea unui vapor de pe continent pentru a ajuta la descărcarea lui...

2. — Se cam înrăutățește vremea! constată Ivan. Deocamdată e bine că vîntul bate dinspre larg

3. — Direcția vîntului s-a schimbat brusc! Putem fi tîrîți în larg... Toată lumea la post! comandă sergentul Zigansin

4. Mecanicul Poplavski se grăbește să alimenteze motorul înainte de pornire...

5. — Ancora! S-a rupt ancora! Trebuie s-ajungem cu orice preț la mal. Și să anunțăm baza că ne împotrivim vîntului puternic, furtunii...

Scenariu: M. STOIAN
Desene: N. POPESCU

34. — Bine că băieții dorm, somnul ține loc de hrană...
— Ce crezi că ne așteaptă, Ashat? Aparatul nu merge, provizii nu-s...

35. — Priviți, fraților, ziarul! Nu-i prea vechi... O hartă a Pacificului sub titlul „Experiențele sovietice cu rachete în Oceanul Pacific"...

36. — Trebuie să rezistăm cu orice preț! Ai noștri sînt sigur pe undeva prin preajmă. Vasele noastre au urmărit, fără îndoială, experiențele...

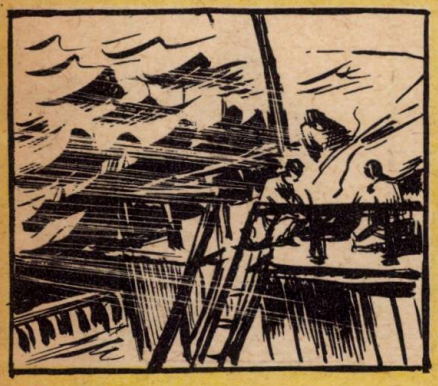

37. Inutilă strădania de a aprinde focuri de semnalizare pe punte cînd valurile nu-ți dau răgaz și vîntul de asemenea...

38. Ostașii însă nu se dau bătuți. Ashat s-a și apucat de lucru:
— Am să dreg eu lampa de semnalizare!

39. — Iar eu, că mă pricep, îi urmează exemplul Anatol, meșteresc cîrligele de prins pește și-o nălucă din cutia asta de conserve

40. — Dacă fiecare face ceva, eu cînt! hotărăște Filip. Și propun ca voi să mă acompaniați. Doar știți și-n vis cîntecul nostru: „Cîntecul entuziaștilor"...

41. Pe oceanul mînios, valurile se sparg cu prea mult zgomot, vîntul șuieră cu prea mare intensitate pentru ca vocile celor patru ostași sovietici să se facă auzite

„Pentru noi nu există obstacole, nici pe mare, nici pe uscat.
Noi nu ne temem nici de ghețuri, nici de nori.
Noi vom duce prin lumi și secole
Focul sufletului nostru, drapelul țării noastre.

(va urma)

Cîntecul dealului

de ION PETRACHE

Pe panta mea domoală de-ai să urci,
Cu brațe largi te vor primi cireșii,
Și merii, care-ți torc din albe furci
Miresme dulci, și prunii, și măcieșii.

Tu primăvara-n toate ai s-o vezi
Cum migăleşte flori din raze calde
Și-anină ca o zînă prin livezi,
De crengi, mărgăritare și smaralde.

Chiar vița, cea zgîrcită-n înfloriri,
Bobițe mici de jad prin frunze-încheagă
Și tot urcînd pe araci de tibișir
Va strînge soare-n ele vara-ntreagă.

Și-apoi în toamnă de-ai să urci din nou
Pe cărăruia-mpărăției mele,
Ai să găsești trăind ca-ntr-un tablou
În pomi cutia ta de acuarele.

6. Sergentul, sub privirea încordată a soldatului Kriucikovski, încearcă zadarnic să prindă baza. Ce să se fi întîmplat cu aparatul de radioemisie-recepție?! Defect?!

7. — Dacă am fost azvîrliți în halul ăsta, valul trebuie să fi fost uriaș. Soldat Kriucikovski! Grăbește-te să-l ajuți la cîrmă pe tovarășul Fedotov!

8. Vîntul suflă cu o putere înspăimîntătoare. Cărbunele și butoiașul cu ulei pentru motor sînt răpite de oceanul înfuriat...

9. La cîrmă, bine legat, ca să nu-l ia valurile, Ivan abia, abia se ține pe picioare, manevrînd vasul către țărm, doar, doar îl va face să eșueze pe plaja de nisip...

10. Ca prin minune, „T-36" scapă de întîlnirea cu stînca „Vulcanul dracului", răsărită în drumul spre mal. Iar cale întoarsă!...

11. — Biata noastră cîrmă! țipă Filip pentru a se face auzit, acoperind mugetul furtunii dezlănțuite. E prea slabă pentru o asemenea încercare...

12. — Tovarășe sergent, dați-mi voie să raportez: combustibilul s-a isprăvit, iar de pe punte au dispărut cărbunele și butoiașul cu ulei!

13. — Ține-te bine, Poplavski, o scoatem noi la capăt, deși s-a oprit motorul și nici aparatul de radio nu merge... Avem un mariner de nădejde la cîrmă...

14. — Cîrma! S-a rupt cîrma! vestește, plin de necaz, Ivan Fedotov. De pomană am fost eu comandant de șalupă poștală pe fluviul Amur!...

15. — Tovarăși! Nici o clipă de panică! Să dovedim că niște ostași sovietici, tineri comuniști, nu-și pierd cumpătul nici într-o asemenea împrejurare!

16. În vîltoarea valurilor gigantice, în bătaia vîntului năprasnic, mica ambarcație „T-36" pare o jucărie aflată în voia stihiilor oceanului dezlănțuit...

17. — Trebuie totuși să raportăm la bază situația în care ne aflăm, să indicăm, pe cît posibil, coordonatele...

18. La bază, lîngă aparatul de radioemisie-recepție, însuși comandantul veghează așteptînd vești de pe „T-36".

19. Între timp s-a lăsat întunericul, des și înfricoșător

20. Radiotelegrafistul bazei raportează comandantului:
— Este imposibil să mai prind legătura cu echipajul lui „T-36"!

21. Întreaga bază e în stare de alarmă:
— Să pornească numaidecît, deși e noapte, echipele de schiori, piloții, marinarii-grăniceri!

22. După un somn odihnitor, trezirea de dimineață pare firească, deși în jur oceanul se zbuciumă, urlă, încearcă să vină de hac ambarcației „T-36"...

23. Cine poate ști cîte zile de chin le sînt hărăzite celor patru ostași sovietici, răpiți de furtună, pe întinsul Oceanului Pacific? E bine deci ca fiecare zi să fie însemnată...

24. „Taina" defectării aparatului de radioemisie-recepție e simplă: antena fusese smulsă de vîntul turbat. Și nu-i de fel ușor s-o dregi în asemenea condiții vitrege...

25. Din nou dinaintea aparatului, cu speranța că de astă dată baza va răspunde și va afla situația grea în care se află echipajul de pe „T-36"...

26. „Și pe furtună, programul e program!" — așa a sunat comanda sergentului Ziganșin. Și pentru ostași comanda e comandă, iar munca îi înveselește...

27. — Ura, frăților! Aparatul funcționează! Aud voci în cască... Slabe... Faceți liniște... Și așa urlă furtuna!...

28. — Nimic! Sînt niște posturi japoneze... Înseamnă că furtuna ne-a purtat spre insulele Japoniei, departe, în inima Pacificului

29. — Pare-se că vom avea de făcut o călătorie mai îndelungată! trage concluzia sergentul. Iar proviziile sînt atît de sărace... Le vom împărți în rații mici...

30. — Tovarășe sergent, bidonul cu apă potabilă s-a răsturnat! raportează Filip.
— Vom bea din bidonul cu apă dulce pentru motor! Bineînțeles, cu porția!

31. „Cum să împarți la patru oameni, pe cine știe cîtă vreme, puțină pîine, un pumn de griș, ceaiul, cafeaua și cartofii mînjiți cu ulei de motor?"

32. — Rațiile sînt împărțite, vom mînca o dată la două zile. Mîine, prima masă!
— Înțeles!

33. — Ziua de azi ai însemnat-o, Anatol?
— Nu-i nevoie, Ivane! N-am să uit niciodată ziua cînd am mîncat cartofi prăjiți în ulei de mașină.

Premiul întîi

(Fragment din romanul „Morometii" — de Marin Preda —, a cărui acțiune se petrece cu douăzeci de ani în urmă într-un sat din sudul țării.)

Afară, învățătorii și învățătoarele își strigau premianții și copiii spuneau poezii. Cînd veni rîndul clasei a patra, fostul director se urcă pe scenă și înainte de a începe să numească pe premianți, el se opri cîteva clipe în fața catedrei, dînd de înțeles că are ceva de spus. Se făcu liniște și unii oameni care stăteau jos, tăifăsuind încet, se ridicară în picioare și curmară șoaptele. Numai niște babe surde, uitîndu-se la învățător, își aduceau aminte de părinții acestuia; fostul director era chiar de-aici din sat.

— Bietul băiat al lui Niță Teodorescu! îl căina una. E mereu slab, săracul.

— L-a supt învățătura, că ce mai învăța, eu îl știu de cînd era mic, zicea alta.

— Tăceți din gură! Hei! se auzi atunci glasul poruncitor al directorului.

— Oameni buni! Domnul director a spus la început că e cel mai prost ăla care nu-și dă copilul la școală. Dar eu știu de la părinții mei că nu sînt decît oameni care au cu ce să-și dea copiii la școală și oameni care n-au cu ce, nu pot să-i dea, că au nevoie de ei, n-au cu ce să-i încalțe și să-i îmbrace, cu ce le lua cărți. Sînt și oameni proști care nu vor să-și dea copiii să învețe, dar ăștia sînt mai puțini, și nu sînt proști nici ei, sînt neștiutori, și dacă sînt neștiutori sînt tot din cauză că părinții lor i-au ținut fără carte. Oameni buni! Dar de ce trebuie să învățăm carte? Eu nu vorbesc numai de ăia săraci, care nu pot veni. Dar sînt și alții care mai au și nici ăștia nu-și dau copiii la școală. Iarna, copilul dacă stă în casă îl scutește pe om de o treanță pe el și de o opincă în picioare. Stă cu burta goală după sobă și așteaptă primăvara. Eu vă întreb, cui nu i-ar plăcea dintre dumneavoastră să-și vadă copilul îmbrăcat și încălțat și să vie iarna să învețe, să nu rămînă neștiutor?

Dacă ați ști carte... Dumneavoastră ați primit pămînt după război, dar viața nu s-a făcut mai bună. Dar unii n-au pămînt de loc și eu am vrut să vă spun că trebuie să dați copiii la școală, să învețe carte și să se facă meseriași. Altceva nu e de făcut pentru copiii dumneavoastră — așa a făcut și tata cu mine—, așa că la toamnă lăsați-i pe copii, rupți, cîrpiți, să vie la școală. Înseamnă că dacă vă dați copiii să facă cel puțin patru clase primare, puteți pe urmă să-i dați undeva să-și cîștige o pîine.

Învățătorul se opri: sudoarea îi curgea în șiroaie pe obraji și pe gît. Era foarte cald și se vedea că învățătorul nu are obișnuința de a vorbi.

— Am să strig acum catalogul, încheie el. Veniți mai încoace, băieți. Premiul întîi e Boțoghină Irina și Moromete Niculaie! anunță el. Haide, Boțoghină, treci încoace!

Abia acum oamenii se destinseră din încordare; se pare că învățătorul fusese ascultat de oameni cu trupurile înțepenite. Pata lui Boțoghină se urcă pe catedră și se uită drept în sus spre învățător.

— Treci aici! îi spuse Teodorescu, luînd-o de umeri și împingînd-o în fața scenei. Spune poezia!

Cuvîntarea învățătorului făcuse însă o impresie de necrezut și oamenii nu mai fură atenți la poezia fetei!

— Lăsați gălăgia, domnilor, că nu se mai aude nimic! Prospectul cu Spanțov și cu Grivița a venit și la primărie, o să fie afișat și o să-l citiți, spuse directorul.

Pe scenă, Boțoghină Irina ajunsese la sfîrșit cu poezia ei în care niște pisici, certîndu-se pentru o bucată de brînză, se duseseră la un cotoi să le facă dreptate; acesta rupsese brînza în două și tot mușcase din ea ca să facă părți egale. Oamenii începură să asculte.

Mușcă și d-aci nițică, ca să potrivească vrînd,
Apoi iar; și iar; și iară, cînd aci, cînd colea greu
Vrînd lor rău să nu le pară, el a mușcat tot mereu
Pîn' se sătură pe sine și lăsă părțile mici:
Atunci le potrivi bine și le dete la pisici.

Ilustrații: GH. ADOC

Petița vru să sfîrșească, dar oamenii izbucniră în rîsete groase și nestăpînite; rîdeau tare, cu gurile mari, hohotind.

— Al dracu cotoi! se auzi un glas de pe undeva, din fundul curții.

— Așa judecată mai înțeleg și eu, spuse Cocoșilă încet. Ai auzit, Moromete?

Moromete vru să răspundă, dar deodată ochii îi rămaseră pironiți pe scenă. El murmură, nevenindu-i parcă să creadă:

— Cocoșilă! Mă! Ăla nu e Niculaie al meu?

— Premiul întîi la băieți, Moromete Niculaie! spuse învățătorul Teodorescu, tare, apoi îl împinse pe băiat în fața scenei.

Moromete nu se mai îndoi, mai ales că își recunoscuse pălăria pe capul mare al fiului; gîtuit de emoție, tatăl strigă din colțul lui:

— Mă, n-auzi? Ia pălăria din cap. Și adăugă încet, vorbindu-i lui Cocoșilă: Săracu' de el, nu i-am luat de loc o pălărie și uite că nu e învățat s-o poarte, stă cu ea pe cap.

Teodorescu așteptă să se facă liniște — timp în care spuse și el elevului să-și ia pălăria de pe cap—, apoi îi dădu o coroană și cîteva cărți și-i șopti să spună poezia. Se făcuse liniște, dar premiantul încă nu-și spunea poezia; învățătorul îi tot șoptea și se vedea că elevului i se întîmplă ceva. În cele din urmă, premiantul tuși și începu tare să spună o poezie, dar nu izbuti să recite decît două-trei versuri; elevul se opri și se clătină; el se apucă de catedră cu o mînă, înghiți greu și încercă să spună mai departe. Învățătorul, care pricepu ce e cu el, îl opri:

— Ajunge, Moromete!

Elevului începură să-i clănțăne dinții; mîna cu care se ținea de catedră îi tremura rău; încăpățînat, el încerca totuși să-și spună poezia.

— Ce-are, mă, băiatul tău, de ce nu l-a lăsat să sfîrșească? întrebă Cocoșilă.

Moromete nu-i răspunse. Se smulse din loc și o luă repede spre poarta din dosul scenei. Din momentul acela el nu mai auzi nimic din serbare. Intră în coridorul școlii și se apropie de fiu-său atît de repede încît copiii din sală se speriară și crezură că omul vrea să bată pe vreunul din ei. Niculaie stătea rezemat de zid și tremura; cu toate acestea, el zîmbea fericit, cu coroana într-o mînă și cu cîteva cărți mici și subțiri sub braț. Moromete îl apucă de mînă și îl strînse; îl întrebă încet cu un glas apăsat și greu:

— Mă, ce e cu tine? De ce tremuri?

Băiatul își desprinse cotul din mîna aspră a tatălui și îngînă, stins, clănțănind:

— Păi azi îmi vine rîndul la friguri; nu știi că două zile mă lasă și una mă ia?

Nu știa, de unde să știe? Parcă frigurile erau o boală care să fie luată în seamă?

— Hai acasă, nu mai sta aici! spuse Moromete cu același glas apăsat.

Băiatul se împotrivi, dar pînă la urmă se lăsă prins de mînă și tras încet printre oameni, afară din curtea școlii. Moromete îl ținea de mînă și îl îndemna:

— Hai, mă! Hai, mă!

Ieșiră la șosea. Copilul mergea zgribulit și din cînd în cînd se oprea și-și strîngea brațele clănțănind; se închircea și dîrdîia parcă ar fi suflat crivățul peste el.

— Uuuu! brrr! Taicule, mi-e frig rău, taicule!

— Hai, mă! Hai p-aici pe la soare, răspundea Moromete șoptit.

Într-o vreme, pe la jumătatea drumului, băiatul se lăsă deodată pe vine și dinții din gură începură să-i

toace des, ca și cînd fălcile i-ar fi fost puse în contact cu un motor; clănțănea acum neîntrerupt și gemea greu; coroana de flori îi căzu în țărînă și cărțile îi alunecară și ele de sub braț și se împrăștiară pe jos.

Moromete se uită în jur zăpăcit și nemaiștiind ce să facă se aplecă și strînse lucrurile copilului; îi luă coroana de jos cu niște mișcări sfioase, abia atingînd buchetele de flori, apoi adună cu aceleași mișcări line cărțile împrăștiate; el se apleca încetișor, prindea cartea de colț și o ștergea de praful de pe ea, făcînd-o să alunece lung peste cămașa și izmenele sale, apoi o lua sub braț și aduna altă carte; în acest timp, băiatul încercă să se ridice; el chiar se ridică pe jumătate, dar se adăposti numaidecît lîngă genunchii tatălui:

— Taicule, uhuhu, tăicuțule, amețesc... mi-e frig rău... mă duc în jos.

Și se agăță de izmenele lui Moromete, cît era de mare, turtindu-și pălăria de pulpele lui; atunci omul făcu o mișcare să-l apuce de subsuori, dar se opri și-și întinse gîtul în aer; sub bărbie i se ridicase și rămăsese înțepenit mărul nemilos al lui Adam; omul căuta aer cu buzele deschise și înghiți adînc și cu cazmă ghemul dureros care îi tăia răsuflarea; apoi se aplecă, vîrî un braț sub picioarele chircite ale băiatului și apucîndu-l cu celălalt peste mijloc îl ridică de la pămînt. Se pare însă că această mișcare îi făcu rău bolnavului, pentru că el își încolăci strîns brațele de gîtul aspru al părintelui și se lipi gemînd de pieptul lui; brațele încolăcite de gît nu-i conveniră însă lui Moromete; glasul său se auzi bolborosind în liniștea de vară a șoselei.

— Hai, mă! Hai, mă! Prăpăditule! Lovi-o-ar moartea de treabă, vă îmbolnăviți așa, fără nici o socoteală... Că eu cînd vă spui... voi...

Moromete porni cu băiatul în brațe și mergînd se ferea să se uite la copil; vorbea singur și ca niciodată făcea pași largi și repezi. Părea nemulțumit și dezorientat, atins tocmai în liniștea sa netulburată. Ce era cu Niculaie ăsta? De unde mai răsărise și el cu povestea asta a lui cu școala? Și ce voia la urma urmei? Cînd ajunse în fața porții el o împinse cu piciorul, intră, se apropie de prispa casei înălbită de soarele fierbinte al amiezii și strigă supărat:

— Ilinco, Tito!

Fata cea mare, Tita, ieși din tindă, unde făcea mîncare, și cînd îl văzu pe tatăl ei cu Niculaie în brațe se sperie. Întrebă ce s-a întîmplat. Moromete, în loc să-i răspundă că băiatul e prins de friguri, întoarse capul în altă parte, nemulțumit, și spuse că băiatul a luat premiul întîi. Fata se apropie de tatăl ei și îl apucă pe Niculaie cu două degete de bărbie:

— Mă, țestosule, ai luat premiul întîi, mă? întrebă ea cu veselie.

Niculaie gemu și deschise ochii; se vede că el auzise cuvîntul țestosule, care însemna ceva în legătură cu capul lui mare; se zvîrcoli în brațele tatălui și încercă să dea în sora lui. Aiura:

— Stai tu, să trec eu valea... Să vezi cum o să vă duc eu cu o căpățînă de usturoi... lovi-te-ar moartea de Bisisică!...

— Hai, Ilinco, nu te mai uita, așterne o treanță de pătură pe prispă, că mi-a rupt mîinile! se răsti Moromete, lăsîndu-l jos pe băiat.

Fata așternu o bucată de cergă pe prispă, puse un căpătîi și îl apucă pe Niculaie de subsuori. Îl urcă sus și îl înveli. După aceea, Moromete îi întinse fetei coroana și cărțile:

— Ia astea și pune-i-le undeva... prăpăditul de el... cînd l-am văzut pe scena aia, acolo, mi-a secat inima... că nici nu spune... eu ziceam c-o să-l lase repetent...

— Zău, tată? A luat premiul întîi? Nu glumești? întrebă fata cu neîncredere.

De pe prispă, Niculaie se uita la tată și la soră cu niște ochi arzători. Tremurul îi încetase și el stătea nemișcat sub cergă și asculta. Ilinca se întoarse spre el și îl întrebă:

— Așa e, mă?

Bolnavul însă nu răspunse. Fata intră în tindă, iar Moromete, uimit și tulburat de neobișnuita întîmplare, se așeză tăcut lîngă copil, care după puțină vreme începu din nou să aiureze.

BOKOR KATALIN

PLOUĂ

Pic, pic, pic,
ploaia cîntă-n geam peltic;
astăzi plouă... nu-i nimic!
O să rîdă-n iarbă flori —
și mai multe — mîine-n zori,
apa limpedelui rîu
ne-o ajunge pîn' la brîu.
Trist, în club, nu-i nimeni azi,
nu poți să te plictisești:
șahuri, cărți, aici găsești
și păpuși cu rochi de-atlaz.
...Oare e adevărat,
micã Eva... ai căscat?
Știu, întîia oară vii
tu în tabără aci
și de-acasă azi ți-e dor.
Hai cu mine binișor,
surioară cu ochi verzi,
să privim cum plouă. Vezi?
Ploaia cade-afară lin
peste flori și rădăcini,
ploaia cade ne-ncetat
Ioșka însă, nemișcat,
stă de gardă la drapel.
Nu contează că nițel
hainele i s-or uda.
Fără pază, știe el
steagul nu poate să stea.
Haide să privim acum
pozele dintr-un album,
să rămînem la ferești
sau să ascultăm povești.
. . . . . .
Pic, pic, pic,
ploaia cîntă-n geam peltic;
astăzi plouă... nu-i nimic!

In romînește de ELENA DRAGOȘ

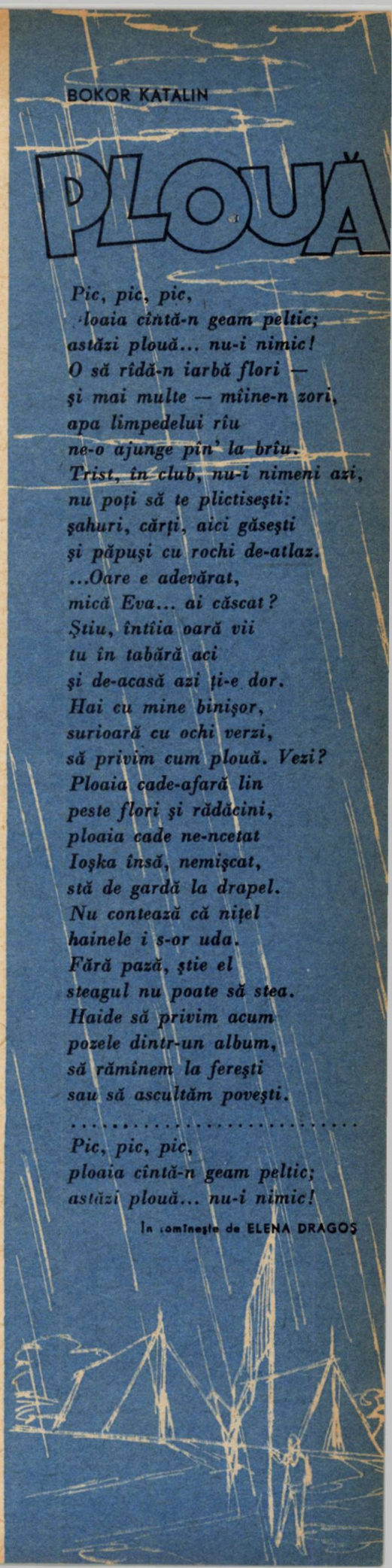

de ziua voastră

AGI PRIETENI,

Anul acesta, în ianuarie, am împlinit 10 ani de cînd sînt instructor. Zece ani de zi în zi m-am aflat în mijlocul vostru, cînd zi de pionierilor, petrecînd cu voi clipe de neuitat, al pionierilor, petrecînd cu voi clipe de neuitat, împărtăşind laolaltă atît bucuriile cît şi micile necazuri şcolăreşti. Emoţionat pentru că mulţi dintre iată de ce azi, cînd mă adresez vouă, sînt emoţionat. Emoţionat pentru că mulţi dintre foştii mei pionieri — astăzi muncitori harnici, profesori, ingineri, doctori — vor avea pri- lejul, în oricare colţ al ţării s-ar găsi el, să mai afle o veste de la instructorul lor... Emo- ţionat pentru că voi putea dintr-o dată să vă îmbrăţişez pe voi toţi, tinereţea patriei noas- tre, şi să vă urez de ziua voastră, a copilului, ani mulţi şi fericiţi, să ajungeţi constructori de nădejde ai patriei noastre.

Doresc ca şi în această vară să ne întîlnim tot atît de veseli în taberele de pe insoritul ţărm al mării ori să străbatem împreună po- tecile de taină ale munţilor.

GH. MARINESCU
instructor superior, Bucureşti
Şc. de 7 ani nr. 31

Dragi pionieri, anul acesta, noi, părinţii, întîmpinăm ziua voastră cu gînduri luminoase, cu speranţe puternice că vom trăi într-o vreme de mari victorii şi mari bucurii ale tuturor asigurate prin munca poporului nostru condus de Partidul Muncitoresc Romîn.

Aşteptăm de la voi, schimbul de mîine, realizări excepţionale în toate domeniile. Aveţi toate condi- ţiile pentru aceasta, create prin grija înţeleptului nostru conducător: Partidul Muncitoresc Romîn.

Depinde de voi, şi numai de voi, de sîrguinţa, energia şi hotărîrea voastră, să deveniţi aşa cum visaţi — şi cum visăm şi noi, părinţii, pentru voi — muncitori de nădejde, oameni de ştiinţă şi artă, buni cetăţeni ai patriei noastre.

Succes şi fericire, copii!

MARIA BANUŞ

DRAGI COPII,

Cu prilejul zilei de 1 Iunie, Ziua internaţională a copilului, vă urez multă sănătate, bucurie şi să creşteţi mari!

Asta am vrut să vă spun în primul rînd.

Şi acum priviţi: îmi pregătesc lo- comotiva. Ştiţi pentru ce? Voi fi unul dintre aceia care, în vacanţă, am să vă duc în tabere, la munte şi la mare.

DIMA TIMOFTEI
mecanic de locomotivă
Depoul Bucureşti—călători

De ziua voastră, dragi prieteni, de 1 Iunie, noi, muncitorii care lucrăm în sectorul dulciuri, v-am pregătit mai multe surprize: pahare din material plastic pline cu şerbet de ciocolată şi bomboane speciale cu două umpluturi. De asemenea au intrat în fabricaţie trei specialităţi de ciocolată gustoasă: „Parc", „Favorit", „Carnaval". Sîntem siguri că o să vă atragă mai ales ciocolata „Carnaval" gustoasă, cu ambalaj vesel, alcătuit din desene colorate. Am măsti- copii, costumaţi, serpentine. Am inventat reţete noi, ne-am gîndit cum să lucrăm ca produsele să fie mai ieftine şi mai bune, pentru ca să aveţi dulciuri multe, după toate gusturile.

Dorim ca toate bomboanele ce le-am pre- gătit să vă placă şi să le mîncaţi sănătoşi. Acesta este salutul nostru, al muncitorilor de la fabrica de produse zaharoase „Bucu- reşti" (unitatea 2) cu prilejul zilei de 1 Iunie. Precum se vede, un salut... dulce. Nu-i aşa?

GHIULEA GHEORGHE
muncitor

Iată-ne şi în faţa lui Voinescu, portarul echipei C.C.A., unul dintre cei mai buni reprezentanţi ai fotbalului romî- nesc.

— Maestre, cîteva cuvinte pentru citi- torii revistei noastre!

— Cu plăcere, ne-a răspuns Voinescu. Iată ce urez eu viitorilor fotbalişti: să creşteţi mari, voinici şi sănătoşi, în pace şi fericire... Şi să ajungeţi toţi sportivi de frunte (dacă se poate chiar fotbalişti).

Mă simt legată prin munca mea de voi, copii, de preocupările şi năz- bîtiile voastre, de viaţa voastră fericită. De aceea, poate, inima mea rămîne veşnic tînără, în ciuda unor fire argintii care au început să mi se strecoare în păr. Trebuie să ştiţi că sînt mîndră că mi-am închinat pînă acum întreaga activitate vouă, generaţiilor de copii harnici şi silitori. Vocea mea va interpreta cu aceeaşi dragoste — pentru voi — şi de azi înainte pe alţi eroi dragi vouă.

De ziua voastră, Niculiţă-reporterul sau Niculiţă-reporterul vă urează din ini- mă, de astă dată pe calea scrisului, să vă bucuraţi în pace de tot ce partidul şi guvernul ţării noastre v-au dăruit pentru ca viaţa voas- tră să fie lipsită de griji.

SILVIA CHICOŞ
artistă emerită

3 SCENETE PENTRU VOI

de A. POPOVICI
Indicații și ilustrații: CLELIA OTTONE

TEATRU DE PĂPUȘI

ți aflat despre succesele lui „Țăndărică" atît în țară, cît și peste hotare. Îl cunosc și indienii, și japonezii, și francezii, și bulgarii... „Țăndărică" e, de fapt, teatrul românesc de păpuși, premiat și lăudat la toate marile concursuri internaționale.

Nu vreți să încercați să vă faceți și voi în școală un teatru de păpuși? În Cehoslovacia, în Polonia există numeroase asemenea teatre. Și la noi în țară ele au început a lua ființă: la Cluj, la Timișoara, unde elevii Școlii nr. 27 au alcătuit o brigadă artistică de păpuși, cu care satirizează prin fapte concrete pe leneși, chiulangii, bătăuși. Această „gazetă de perete" vie are un mare succes.

Vă prezentăm acum un scurt program cu care veți putea începe și voi un program „păpușăresc". Cel mai simplu ar fi să cereți ajutorul artiștilor de la teatrul de păpuși din orașul vostru. Acolo unde nu există teatre de stat, vă puteți descurca și singuri. Vă construiți din placaj o scenă, cu o mică deschidere necesară jocului păpușii (e vorba de păpuși mînuite cu mîna, „biba-bo", cum le numește marele artist sovietic Obraztov), în timp ce personajele, foarte cunoscute, pot fi ușor confecționate cu ajutorul unor jucării vechi, cîrpe, lemn etc. Fetele pot fi de mare ajutor în această treabă. Scenetele de față pot constitui prilejul unui program de început și voi veți recunoaște fără îndoială „fabula" lor — faptul că dincolo de lumea animalelor e vorba de oameni și fapte pe care voi le cunoașteți.

Pe viitor, avînd un număr de personaje gata confecționate, veți putea face și voi scurte programe de brigadă artistică inspirate din viața clasei și a școlii voastre sau din cea a taberei în care vă aflați. Așteptăm vești despre asemenea realizări și vă urăm: „Succes!"

COLȚUL VIU

În fața scenei apare un pionier cu un aer agitat.

PIONIERUL: Atențiune, atențiune! Alarmă! S-a întîmplat un fapt senzațional. De la „colțul viu" au „evadat" mai multe persoane. Cei care le vor găsi sînt rugați să anunțe de urgență echipa noastră de intervenție pentru ca evadații să fie puși din nou la... colț. Toate aceste persoane au fost adunate de noi cu multe strădanii. Prezentarea lor era foarte instructivă pentru toată lumea... Atențiune... Atențiune... *(dispare în sensul invers de unde a venit).*

Se ridică cortina.

Scena e goală. La rampă, în dreapta, se ridică o mînă „goală".

PRIMA MÎNĂ: Bună ziua, prieteni! *(În stînga se ridică o altă mînă în același „costum").*

MÎNA A II-A: Bună ziua vă spun și eu. A, tu erai? *(Vine la Prima Mînă și o strînge în chip de salut).* Noi sîntem aici, dar ce ne facem?

PRIMA MÎNĂ: Asta mă întrebam și eu, ce ne facem? Ne lipsește ceva! Și tocmai ce-i mai important!

MÎNA A II-A: Nu ne dă... mîna să ne prezentăm în fața spectatorilor cu mîna... goală... Atunci?!

VULPEA: Aici sîntem! *(intră în scenă VULPEA, ARICIUL etc.)*...

PRIMA MÎNĂ: Voi?!!

VULPEA: Da, noi! Am fugit de la colțul viu ca să vă dăm o „mînă" de ajutor. Vrem să devenim personaje în teatrul vostru de păpuși. Ne-am plictisit să stăm numai în paginile revistelor și cărților pentru copii. Vrem să ieșim puțin la aer!

PRIMA MÎNĂ: Și cu ce începem?

VULPEA: Cu ce? Cu începutul!

PRIMA MÎNĂ: Asta pentru că și teatrul nostru e tot la... început!

UN ȚEPOS

Fundalul înfățișează decorul simplu al unei păduri, marcat prin cîteva siluete de copaci.

VULPEA, ȘORICELUL și ARICIUL vin cu o foaie mare de hîrtie în chip de gazetă de perete. O întind în fața rampei.

ARICIUL: Așa, așa copii, acum e bine. Ce ziceți, va fi citit în pădure noul număr al gazetei noastre? Orice s-ar spune, articolele au destui țepi.

ȘORICELUL: Au, au, au...

ARICIUL: Ce s-a întîmplat?

ȘORICELUL: Unul din țepii tăi mi-a intrat în lăbuță. Au, au...

ARICIUL: Dacă se vaită însăși redacția ziarului, ce-o să mai zică cei criticați?

VULPEA: Totul e foarte bine și foarte frumos, dragă ariciule, numai că...

ARICIUL: Numai că... Ce? Ai ceva observații?

VULPEA: Nu, dragă ariciule, dar tu, din cauza... cum să zic, din cauza... constituției tale fizice, ești prea critic. Împungi prea tare...

ȘORICELUL *(sugîndu-și lăbuța)*: Așa e!

VULPEA: Uite, de pildă... cu veverița. Ea e responsabila cu materialele sportive în clasă, vreau să spun în pădure. Tu o critici că vine tîrziu și lasă lumea să stea la coadă pînă ce sosește ca să le dea o minge sau plasa de volei. E cusurul ei. Îi place coada mare... Dar nu uita că tot ea e o persoană „sus-pusă". Și dacă o să se supere, n-o să mai vrea să mai facă parte din echipa de atletism. Știi doar că e campioană la sărituri. Nu e bine să ne punem rău! Aici scrie: **„Veverița vine tîrziu!"** Punem un semn de întrebare la sfîrșit. **Veverița vine tîrziu?** Răspuns: **Mai bine mai tîrziu decît niciodată**... Deci **mai bine**, asta e concluzia!

ȘORICELUL: Are dreptate... Și apoi ce rost are să ne certăm și cu ăsta... cu... *(îi ocolește numele)*... cu...

ARICIUL: Motanul!

ȘORICELUL *(a tresărit)*: Unde? Unde e?

ARICIUL: Nu te teme! De altfel tot ce scrie aici despre el e adevărat.

ȘORICELUL: Nu, nu! Nu că mă tem, dar nu vreau să mă uit să văd ce-ai scris! **„Motanul e un mare bătăuș"**. Cum bătăuș... se antrenează? De! Dumnealui e un atlet și trebuie să se antreneze. Ne antrenează și pe noi.

ARICIUL: Cum asta?

ȘORICELUL: Păi fugim toată ziua de el... Facem alergări de fond... Și e vesel. Ne jucăm de-a șoarecele și pisica. Te rog să scoți numele meu de pe foaia asta. Nu că mă tem, dar...

VULPEA: Nu e bine, ariciule, să fii așa țepos. Eu cunosc și o fabulă despre tine, în care, să nu mai vorbim...

ARICIUL: Acela despre care a scris poetul Breslașu era un văr de-al meu. Acum umblă cu baston, știți... și-a rupt un picior. Dar gazeta noastră trebuie să apară. Trebuie să îndreptăm lipsurile!

ȘORICELUL: Eu nu mă simt prea bine. Am, așa, o slăbiciune... Te rog să scrii că la numărul ăsta de ziar eu eram bolnav. Am anemie. Săptămîna asta am ros un șvaițer cu găurile prea mari. 80% găuri, 20% brînză. Sînt slăbit. Lucrați voi. La revedere! *(pleacă)*.

VULPEA: Eu mi-aș băga bucuroasă coada în gazetă, dar n-am ochelarii la mine. E foarte bine și foarte frumos, numai că nu văd de loc ca să semnez. Îmi pare rău, ariciule... Sînt de acord, dar nu văd să semnez... Parcă am „orbul găinilor"... La revedere... La revedere...

ARICIUL: Poftim... M-au lăsat singur. Halal colectiv de redacție! Bine că asemenea colective mai sînt doar pe la teatrul de păpuși. Și nu uitați un sfat. Cînd scrieți articolele la gazeta voastră, fiți ca ariciul, fiți țepoși adică.

„UN DRUM STRĂBĂTUT"

Un iepure plînge în hohote.

IEPURELE: Copii... hi, hi, hi... *(vrea să spună cîte ceva, dar apoi izbucnește în plîns și mai tare)*... Hi, hi, hi...

URSUL *(cu un borcan de miere)*: Ce-i aici? Ce-i larma asta? Mor, mor, mor... Am scăpat de înțepăturile albinelor. Iau mierea direct de la „Apicola".

IEPURELE: Hi, hi, hi...

URSUL: Ce mai este? Cine urlă aici?

IEPURELE: Eu... pentru că... hi, hi, hi...

URSUL: Lasă, pune la urmă toate „hi-hi-urile" astea și vorbește clar.

IEPURELE: M-am rătăcit de mămica și acum nu mai găsesc drumul. Asta e o pădure vră-

jită și eu nu mai știu pe unde s-o apuc către „Parcul zarzavaturilor", aleea morcovilor, colț cu intrarea verzei.

URSUL: Grea treabă, nepoate Urechilă. Cum să recunoaștem noi drumul? N-ai nici un semn?

IEPURELE: „Hi"... adică nu, o să fac „hi" la urmă. Am auzit-o vorbind pe cioară cu o coțofană. Cioara spunea că spre „Parcul zarzavaturilor" au plecat în excursie și elevii clasei a IV-a B. Numai că nu știm pe unde au pornit.

URSUL: Să încercăm să găsim... *(caută pe jos ca un geolog pasionat)*... Hm... așa... da... Pe aici, pe aici, nepoate... Vino, vino!

IEPURELE: De unde știi?

URSUL: Uite aici: un ziar cu resturi de coji și bucățele de pîine cu unt...

IEPURELE: Și ce-i cu asta?

URSUL: Popescu Marian. Îl știu eu. Pe aici a apucat-o.

IEPURELE: Ce vezi acolo?

URSUL: Coji de ouă... Pe aici... coji de salam... Și mai sigur... Bucăți de măr... Sîntem pe drumul bun, nepoate... Am găsit excursia... Stop... Gata... E mai mult decît o indicație *(citește pe coaja unui copac)*... Vasilică Fătu... Noroc de ăștia, că altfel nu mai găseam drumul.

IEPURELE: Cum să vă mulțumesc copii... Să vă dau cîte un morcov din grădină? Sau o să-l lăsați și voi ca un semn de recunoaștere pentru un „rătăcit"?

„FRUNZUICA"

Cîteva siluete de bănci sugerează o clasă.
Sînt prezenți:
ȘORICELUL, VULPEA, IEPURELE, VEVERIȚA și CAPRA.

VEVERIȚA: Fetelor, ați învățat ceva pe astăzi?

ȘORICELUL: Eu am ros cartea toată noaptea... Mai ales capitolul epoca de piatră, și acum mă doare burta! Dar tu, codato?

VULPEA: Am eu sistemul meu. **Frunzuica**. La școală copiii îi spun **fițuica**. Ăsta însă e sistemul meu, am lucrat trei nopți la el.

ȘORICELUL: Aoleu, trei nopți!

VULPEA: De! Pe frunze de stejar e scris capitolul I, pe frunze de varză capitolul II, pe cele de viță capitolul III și concluziile. Pe frunzulița asta mică de arțar am scris ordinea în care se află frunzele mari. Înțelegi? Dacă încurc frunzele mari mă descurc cu frunza mică. Am învățat pe de rost toată noaptea ordinea frunzelor. Sînt pregătită.

IEPURELE: Și unde le ascunzi?

VULPEA: Aici la spate și le acopăr cu coada mea stufoasă.

VEVERIȚA: Liniște. Profesorul. *(Ursul intră greoi)*

URSUL: Bună ziua, copii!

TOȚI: Bună ziua!

URSUL: Stați jos.

În bancă VULPEA stă în față, alături de ȘORICEL. În spatele ei stau IEPURAȘUL, CAPRA, ARICIUL.

URSUL: Astăzi vom avea teză. Lucrare scrisă.

VULPEA: Grozav.

URSUL: Veți scrie despre... despre...

CAPRA *(rozînd frunza de viță de la spatele vulpii)*: E grozavă frunza asta!

IEPURAȘUL *(cu gura plină, șoptit)*: Frunza de varză e și mai bună!... Păcat că nu mai este!

CAPRA: Be-e-e!

URSUL: Liniște în bănci!

CAPRA: Be-e-e!

VULPEA *(răutăcioasă)*: Mai departe de „be" n-a putut să învețe. Hi-hi-hi...

URSUL: Aveți ca subiect: „Vara în pădure"... Scrieți tot ce știți despre acest capitol.

VULPEA: Hm... Vasăzică „Vara în pădure"... Asta e scris pe frunza a II-a... sau prima? Ba nu! A II-a! *(se caută la spate)*... dar unde e!... *(tot mai animată, apoi de-a dreptul desperată)* Ce-i asta? Unde-mi sînt frunzuicele?... Unde sînt?

IEPURAȘUL *(sughite)*: Hîc!

CAPRA: Să-ți fie de bine!

VULPEA: Nu cumva?

CAPRA: Bee... s-au dus!

VULPEA: M-ați nenorocit. O să dau foaia albă!

IEPURAȘUL: În schimb noi ne-am luat gustarea de dimineață!

*

În fața cortinei apare pionierul de la început.

PIONIERUL: Stați!

Toate animalele stau nemișcate.

PIONIERUL: V-am prins... Aici erau deci fugarii?

VULPEA: Acum nu mai sîntem fugari, ci **personaje** de teatru de păpuși.

PIONIERUL: Și la colțul viu?

VULPEA: Și aici a fost un colț viu! *(către sală)* Nu-i așa, copii?

PIONIERUL: Acum gata. Treceți la colțul vostru dacă nu vreți să ajungeți la muzeu! Unu-doi-trei!

Animalele dispar, și în locul lor se ridică din nou mîinile goale.

O MÎNĂ: Așadar, dragi spectatori, primul nostru spectacol s-a terminat. Avem nevoie de noi personaje, și pentru asta vă cerem concursul vostru. Vreți să ne ajutați? Vă așteptăm! *Mîinile se agită la rampă în chip de „bun rămas!"*

Și iată cum, chiar în mijlocul pădurii unde aveți așezată tabăra, seara, în cadrul unei șezători, puteți oferi colegilor voștri un spectacol de păpuși. Bineînțeles, acest paravan este foarte simplu, și anume: va fi chiar o pătură sau un cearșaf pe care îl vom întinde între trunchiurile a doi copaci sau între deschizătura cortului, fixîndu-l la margini cu legături de sfoară. În dosul acestei cortine vor sta actorii (1) care mînuiesc păpușile, iar copacii vor fi chiar elementul de decor necesar pentru jocul păpușilor. Înălțimea la care trebuie fixată cortina este cam de 1,60 m, atît cît este înălțimea medie a unui om (2). Dacă însă aveți o echipă de păpușari organizată, iată un sistem de paravan pliabil pe care îl puteți folosi atît în interior, cît și în exterior.

La construcția păpușilor puteți folosi pălării vechi de fetru, resturi de materiale de la costumașele și rochițele rămase mici, mănuși de piele vechi și roase, ciorapi găuriți, prosoape uzate etc. Pentru capete vom folosi mingi de cauciuc vechi, de diferite dimensiuni, după cum avem nevoie pentru mărimea personajului. De exemplu, pentru urs vom folosi o minge mai mare, pentru iepure sau șoricel vom folosi o minge mai mică; și acum, la lucru! Facem o gaură în minge cam de 1,5—2 cm diametru, în această gaură vom introduce gapitul (4), care poate să fie din lemn sau dintr-un tub de medicamente de aluminiu gol. Atît gapitul, cît și mingea vor fi îmbrăcate în material de ciorap și se prind unul de altul — gapitul intrînd în interiorul mingei cam cu 2—3 cm. Apoi după schiță croim tiparul capului la proporția din materialul din care vrem să facem păpușa. De exemplu, la urs folosim un prosop vechi, vopsit la culoare, sau un molton gros. Din acest material îmbrăcăm mingea și îi adăugăm, urmărind macheta, forma botului, urechile, nasul, ochii etc.

În ce privește costumașul, îl executați cît se poate mai exact după machetă. Mînuțele sau lăbuțele se fac din fetru sau piele de mănușă. Pentru ochi folosim nasturi de diferite dimensiuni și culori. Pentru a da o consistență corpului păpușilor, sub materialul din care am croit corpul punem și o dublură din pînză tare, de exemplu pentru umeri, pentru a face o cocoașă sau o burtă mare: și pentru a-și păstra forma cît mai bine, umplem cu vată. În ce privește decorurile, ele trebuie să fie cît mai simple și ușoare pentru a nu împiedica jocul păpușilor. La paravanul din cortină vom folosi ca decor chiar copacii pădurii sau, dacă jucăm în interior, o a doua cortină de culoare neutră, fixată pe un plan mai în spate, la distanța cam de 1 m de paravan, pentru a permite actorilor să se miște în scenă, și la înălțimea de 1,60 m în sus, cam 50—60 cm înalt pe toată lățimea scenei (6), după cum se vede în schița de față și secțiune.

La decorurile construite, ca și la păpuși, folosim, de asemenea, tot felul de materiale: mosoare, mărgele, nasturi, bile, carton, sîrmă, sfoară etc.

Un trunchi de copac se poate face din mosoare goale suprapuse și unite printr-o sîrmă băgată în interior, la capătul căreia vom adăuga apoi cîteva frunze (8) sau decupăm din carton sau placaj diferitele elemente pe care apoi le colorăm, urmărind culoarea de pe schiță. Fixarea decorurilor se face după posibilități, și anume: se pot fixa ușor cu ace de cortina din fund. (Decorurile se fac numai din materiale foarte ușoare — hîrtie.) Dacă lucrăm cu paravanul construit, atunci le agățăm de sus de o șipcă de brad pe care o fixăm de marginile de sus ale paravanului sau pe stive de jos (9). Statinele sînt un gen de suporturi care se fac din lemn cu trei picioare, ca să aibă un sprijin solid, să nu cadă decorul în scenă.

Vă dorim spor la lucru și așteptăm să cunoaștem realizările voastre.

COLȚUL ACTIVULUI pionieresc

Trebuia să scriu un articol din care membrii activelor pionierești ar putea trage unele învățăminte.

Eu însă — ca și voi, de altfel, — sînt în examene și, credeți-mă, mi-ar lua vreme redactarea unui astfel de articol. Iată de ce am crezut de cuviință să încredințez redacției caietul meu cu însemnări din tabără și să-i las toată libertatea să publice din ele ceea ce va crede de cuviință. Poate că în felul acesta va fi și mai plăcut de citit pentru voi, dragi cititori.

SFÎRLEAZĂ

Din însemnările mele

Și acum, iată o parte din însemnări:

6 IULIE: Azi s-a deschis tabăra. După clipele înălțătoare ale înmînării drapelului, a luat cuvîntul tovarășul profesor Iancu, directorul taberei. Din puținele cuvinte rostite de dînsul, cred că mai tot ce-am propus noi, pionierii, să facem în vacanță, va fi realizat. Asta înseamnă că vom avea un program minunat. Ura!!!

7 IULIE: Am început-o bine chiar din prima zi! Am fost în excursie — mai degrabă într-o vizită. La uzinele de mașini. Am vizitat toate atelierele. Așa, cu de-amănuntul. Ne-a însoțit nea Andrei, maistrul de la montaj, tatăl lui Aurel Voicu.

Mie însă mi-a plăcut cel mai mult la „strungărie". Pentru că acolo l-am cunoscut pe tovarășul Mihnea Vasile. Strașnic om tovarășul Mihnea. E dublu-campion. „Campion" între strungari și campion la box. Și-i merg mîinile pe manetele de la strung!... Ne-a cucerit pe toți! Din cîte îi aud vorbind pe copii, cred că mai toți s-au decis să se facă strungari. În tot cazul, din detașamentul nostru ne-am hotărît 18: învățăm strungăria, neapărat.

9 IULIE: Se discută serios în tabără dacă echipa de la Școala nr. 47 e mai tare sau nu decît a noastră. Părerile sînt împărțite și de fiecare dată cînd se discută despre asta se iscă o asemenea harababură, că nu mai știi ce să crezi! În orice caz, hotărîrea luată, de a ne antrena cît mai mult, e bună. Sau în orice caz, așa ni se pare nouă. Meciul de volei din 15 iulie o să arate care echipă va fi mai tare.

. . . . . .

Filmul pe care l-am vizionat azi în tabără („Soarta tobosarului") a fost minunat.

La bibliotecă nu mai găsești acum nici o carte de Arkadii Gaidar.

S-au pus pe citit copiii noștri...

15 IULIE: Ne-au bătut cei de la Școala nr. 47. Se vede că nu ne-am antrenat îndeajuns. Totuși a fost un meci frumos. Și ce de spectatori au mai venit!...

În orice caz, cu Victor Lalu trebuie să discutăm serios: prea și-a dat azi aere de vedetă! Au avut dreptate cei din „tribună" că s-au supărat pe el.

Scor final al meciului: 2—1 pentru cei de la Școala nr. 47. (14—16; 16—14; 15—11).

18 IULIE: Azi am fost în excursie, la pădure. Am jucat „Apără cetatea". Păcat că nu ne-am confecționat arcuri și săgeți din timp. Altădată... Dar acum a mers și așa.

„Pescarii" din detașamentele 4 și 5 ne-au servit la prînz o ciorbă făcută de ei din pește prins tot de ei, în iaz. Au cam afumat-o în timpul fierberii, dar noi am mîncat-o cu poftă.

19 IULIE: Ce mai tărăboi! Băieții ăștia dintr-a VI-a B tare se mai grozăvesc. Cică „e rușinos pentru un băiat să învețe să coasă!" S-au supărat foc cînd au aflat că azi e „Ziua deprinderilor practice". La concursul „Cine coase nasturi mai repede" s-au înscris la început numai două fete și un băiat (eu!). Apoi însă, cînd au văzut băieții că Rodica Makszay, care a cusut un nasture la bluză în numai 40 de secunde, se laudă că e „campioană", s-au înscris vreo șase-șapte. S-au mai înscris și opt fete. Pînă la urmă a cîștigat... un băiat: Wender Carol, dintr-a VI-a B. Și cînd te gîndești că el era cel mai pornit împotriva cusutului...

Wender a primit ca premiu o trusă de... cusut!

20 IULIE: S-a lucrat pe lot astăzi. Detașamentul nostru e fruntaș. S-au prins toate cele 10 altoiuri de roșii pe cartofi. Da' ce zic eu, „s-au prins"... Au și dat rod!

Pentru detașamentul celor de la a V-a C însă va trebui neapărat un cîntecel satiric, pe care să-l cînte cei din brigadă. Răzorul cu ardei grași e tare prăpădit. Și asta pentru că ei nu l-au îngrijit la timp. Dar lasă, le compun eu un cîntecel!...

22 IULIE: Scena ridicată în curte a ieșit bine. Ghirlandele de frunze de stejar o făceau parcă și mai frumoasă. În curte, pe bănci, noi toți.

În partea I a programului au fost satirizate unele lipsuri din tabără. S-a recitat și „cîntecelul" dedicat celor dintr-a V-a C. Abia acum s-au dumirit ei de ce le făcusem noi cinstea să stea în primele bănci. Se vede însă că i-a usturat rău! La sfîrșitul programului, Dumitrescu, președintele detașamentului lor, s-a urcat pe scenă și și-a făcut autocritica printr-o poezioară, care se încheia cu versurile acestea: „... Dacă nu ne-om îndrepta,/ Să ne ziceți tot așa ." — Adică să-i criticăm, vezi bine!...

24 IULIE: Nea Andrei s-a ținut de promisiune. Ne-a trimis autobuzul uzinei și am plecat să vizităm G.A.S. Vulturești. După ce am vizitat grajdurile, rampa cu mașini agricole, clocitoarele automate, ne-am dus la cîmp. Am plivit de buruiană o grămadă de răzoare cu „plante speciale" (trebuincioase pentru medicină). Tovarășii de la G.A.S. au fost mulțumiți de munca noastră. La prînz ne-au servit, înainte de plecare, o gustare... tare gustoasă.

La întoarcere ne-am oprit la „Movila eroilor". În mijlocul cîmpului e un fel de gorgan. Aci, în luptele împotriva fasciștilor, au murit eroic cinci ostași sovietici și doi ostași romîni. Ei au luptat cu vitejie împotriva unui batalion fascist.

Cînd au sosit trupele sovietice în ajutor, în jurul gorganului au găsit 63 de fasciști morți și o tanchetă incendiată. Dintre viteji nu mai trăia decît un caporal cu păr bălai. Dar și acesta era grav rănit...

Emoția celor aflate mă stăpînește și acum, cînd aștern aceste rînduri.

26 IULIE: Azi i-am „urmărit" pe cei dintr-a V-a B. Dacă ar ști ei!... Da' nu m-au văzut. Acolo, în „colțul" de sus al școlii (în pod — ca să zic așa), stau ascunși o oră, două pe zi și pun la cale un spectacol de păpuși. S-au documentat dintr-o carte, au tras cu ochiul pe la cercurile de la palat... Și acum iată-i lucrînd. Ce-i drept, e drept, n-am reușit să iau în mînă o păpușă de-a lor, s-o privesc. Cred însă că vor reuși. Sînt sigur chiar! Cei dintr-a V-a B sînt prieepuți! Și harnici!

27 IULIE: Ultimul foc de tabără! Programul: întîlnire cu un fost pionier al unității noastre — promoția I! —, tovarășul Ungurean. Acum, tovarășul Ungurean este inginer și director într-un minister. L-am înconjurat cu prietenie — ne cunoaștem noi ceva mai de multișor, de cînd era student! Pe atunci eu eram abia în clasa a III-a. Un țînc! L-am cunoscut tot așa, la un foc de tabără...

Tovarășul Ungurean ne-a povestit despre toate cîte se fac azi pentru noi, copiii. Ne-a vorbit despre grija cu care ne înconjură pe noi partidul — părintele drag. Ne-a spus că așa, ca noi, trăiesc și ceilalți copii din țările socialiste; dar că în țările capitaliste copiii duc o viață grea, plină de lipsuri. „Cînd am fost în Italia — ne-a spus tovarășul Ungurean —, am fost martorul unei scene înfiorătoare: după ce, din pricina mizeriei, o femeie își vînduse copilul unui american bogat, n-a mai vrut să se despartă de el. Pe aeroport, în clipa îmbarcării, femeia a implorat mulțimea s-o ajute să-și salveze copilul."

A fost foarte impresionant...

. . . . . .

N.R.: *Însemnările lui Sfîrlează continuă încă pe multe pagini. Celelalte însemnări însă cuprind întîmplări trăite de prietenul nostru într-o tabără, la mare. Noi am publicat aceste cîteva însemnări din dorința de a vă ajuta cu unele sugestii în alcătuirea programului de activitate pe timpul vacanței de vară. Desigur, activități mai sînt — multe și diferite. Cele cuprinse în însemnările lui Sfîrlează sînt menite să vă stimuleze inițiativa pentru a vă alcătui un frumos program de vacanță.*

Copiii din Cenei

Satul bănăţean Cenei poate fi asemuit cu o grădină în care cresc laolaltă florile cele mai diferite. Am făcut această comparaţie pentru că în Cenei trăiesc în bună prietenie romîni împreună cu şapte minorităţi naţionale.

În regimul burghezo-moşieresc stăpîni ai satului erau o mînă de moşieri şi chiaburi. Pe moşiile lui Cirin Sava şi Rotring Matei robea tot satul. Ţăranii muncitori romîni, sîrbi, maghiari, germani, croaţi, evrei, romi şi bulgari din acest sat au mîncat în trecut aceeaşi pîine neagră stropită cu lacrimi, cîştigată cu sudoarea frunţii. Copiii lor erau flămînzi şi dezbrăcaţi. La vîrsta cînd ar fi trebuit să meargă la şcoală intrau argaţi şi munceau laolaltă cu cei vîrstnici pe la chiaburi. Bogătanii căutau să înrăjbească pe săraci arătîndu-le că pricina mizeriei lor ar fi o naţionalitate sau alta. A venit însă vremea cînd oamenii şi-au dat seama de adevăr şi au înţeles că numai luptînd împotriva chiaburilor şi moşierilor aveau să scape de sărăcie.

Oamenii din Cenei formează astăzi o familie unită. Ei şi-au unit pămînturile într-o gospodărie colectivă a cărei avere sporeşte pe zi ce trece. Mulţi dintre ei şi-au construit case de locuit, şi-au luat mobilă şi aparate de radio, copiii lor se duc la şcoală şi visează să devină buni muncitori sau colectivişti. Gospodăria colectivă care cuprinde mai mult de 2.000 hectare de pămînt arabil numără astăzi sute şi sute de oi, cirezi de vaci, păsări, stupi, livezi, grădini de legume, două camioane şi numeroase acareturi ridicate de inimoşii colectivişti.

La biblioteca sătească din Cenei se află cărţi tipărite în zece limbi. Această constatare ne face să zîmbim, căci ştiut este că există în lume continente în care nu se vorbesc mai mult de zece limbi.

În centrul comunei se înalţă cele patru şcoli. Toţi copiii din Cenei pot să meargă astăzi la şcoală şi să înveţe în limba maternă.

Ştiţi voi cum se salută pionierii din Cenei cînd se întîlnesc pe uliţă? Întocmai ca voi: „Salut voios de pionier!" Numai că la Cenei voiosul salut de pionier se poate auzi şi aşa „Froher pioniergruss!", „Vesco pionirski pozdrav!" sau „Vidáman Köszönt a pionir!".

Hai să-i cunoaştem pe copiii satului. Să intrăm rînd pe rînd în cele cîteva şcoli din Cenei.

Fruntaşii satului

Aici nu-i vorba despre fruntaşii din colectivă, nici despre cei de la Gostat sau de la S.M.T., ci despre fruntaşii de la şcoală.

Şcoala romînă se mîndreşte cu fruntaşii săi. Aici, recordul e deţinut de fete. Emilia Tănaie şi Rădiţa Ciobanu, care au mai multe note de 10 decît de 9.

Fruntaşii de la şcoala cu limba de predare sîrbă sînt elevii din clasa a VII-a. În clasa aceasta nu este nici un corigent şi nici un elev care să aibă medii sub şase. Dirigintele, totodată şi instructorul detaşamentului, tovarăşul Micluşev Draga, ni-i prezintă pe cei mai harnici: Cirin Slatoe Dobrin; Slovenca; Maximov Mileva şi Ianoşev Duşiţa. Aceştia au numai note de 9 şi 10.

Elevi harnici găsim şi în celelalte şcoli din Cenei. În clasa a III-a a şcolii germane sînt bine cunoscuţi doi prieteni: pionierii Frantz Weissgeerber şi Adam Iantzer. Cei doi prieteni sînt nedespărţiţi. Împreună îşi fac lecţiile, împreună se joacă. Şi tot amîndoi în fiecare zi de la două la patru împreună cu tovarăşa Iolanda Ludwig, instructoarea superioară a unităţii şi învăţătoarea clasei lor, vin la şcoală şi-i ajută pe colegii mai slabi la învăţătură. Tot la şcoala germană în clasa a IV-a învaţă pionierul Iosif Seiller, care are numai note de 10.

La şcoala maghiară învaţă două gemene: Revés Etuş şi Revés Lucia, nepoatele lui Meszaros Emeric, un colectivist fruntaş. Fetele seamănă ca două picături de apă nu numai la chip, ci şi la învăţătură. Etuş şi Lucia sînt fruntaşele clasei a IV-a a şcolii maghiare.

Aceştia sînt numai cîţiva dintre pionierii fruntaşi din satul cu cele patru şcoli.

Cîntecul, jocul şi voia bună...

... sînt nelipsite dintre copiii din Cenei. Dacă cineva doreşte să vadă un spectacol cu dansuri romîneşti şi ale minorităţilor naţionale din ţara noastră n-are decît să vină la Cenei. Toate cele patru şcoli au format o echipă comună de cîntece şi dansuri.

Fiecare şcoală are şi o echipă dramatică proprie. Aici programele sînt diferite. Se joacă piese în limba romînă şi în limbile minorităţilor naţionale.

Spectacolele echipei comune de cîntece şi dansuri s-au bucurat în dese rînduri de succes. Ansamblul şi-a pus în plan ca în timpul vacanţei să întreprindă un turneu prin ţară.

În fotografia de faţă sînt doar cîţiva pionieri de la Şcoala de 7 ani nr. 112 din Bucureşti care au ieşit pe strada lor s-o facă mai frumoasă.

Pionierul Wili Eugen din clasa a V-a de la Şcoala de 7 ani nr. 1 din Oraşul Stalin este un pasionat crescător de iepuri

FRUNTAŞI LA ÎN

BĂLAN IVAN

POP CORNELIA

Zile de sărbătoare pentru pionierii bucureşteni. Au venit în vizită prietenii lor din Tîrgu-Mureş, micii artişti ai Ansamblului secuiesc de stat.

În colaborare cu Ansamblul Palatului pionierilor din Bucureşti ei au prezentat cîteva minunate spectacole. La unul dintre ele a participat şi conducerea partidului şi guvernului nostru. Spectacolul a exprimat dragostea fierbinte a copiilor pentru patrie, pentru partid.

Despre munca obştească

Copiii din Cenei cunosc îndeaproape „Cetatea de foc" a Reşiţei. Mulţi dintre ei au vizitat-o, au văzut cum se naşte oţelul din cuptoare, de aceea ei se simt legaţi de munca oţelarilor şi caută să le fie de folos, strîngînd cît mai mult fier vechi. Copiii Ceneiului au predat muncitorilor reşiţeni pînă în toamna anului trecut 3.000 kg de fier vechi; desigur, la ora cînd va apărea acest articol vor fi predate şi cele peste 1.000 kg de fier vechi care se mai află acum în curtea unei şcoli.

Pionierii şi şcolarii din Cenei iau parte cu însufleţire la acţiunile de înfrumuseţare a satului lor. Anul trecut şoseaua dinspre Uivar a fost împodobită pe o distanţă de cîţiva kilometri cu pomi. Instructoarea superioară ne-a povestit cu cît drag au participat pionierii la această acţiune. O pionieră de la şcoala sîrbă a compus şi un cîntec. Instructoarea nu-şi mai aminteşte decît două versuri:

„...Hai copăcel, hai copăcel,
Să creşti mare, să creşti voinicel..."

Copii, dacă veţi trece peste cîţiva ani pe drumul dinspre Uivar, împodobit de pionierii din Cenei cu pomi fructiferi, veţi putea lua după plac mere roşii şi parfumate, pere zemoase şi dulci, prune brumării sau caise. Să vă amintiţi atunci de pionierii din Cenei.

STELA NEAGU

ĨŢĂTURĂ DIN REGIUNEA ORADEA

LECMENCIUC DOINA

LUPŞA IOAN

GHINEA GEORGETA

ARDELEAN ION

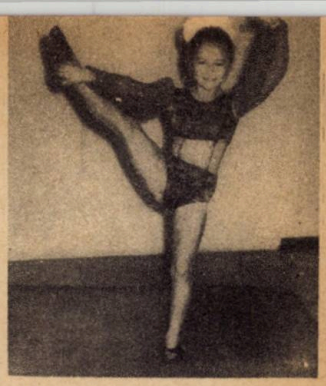

În fiecare cerc al Palatului pionierilor din Brăila se munceşte cu atenţie, se făptuieşte ceva nou.

La cercul de coregrafie ne întîmpină Zoie Stere, conducătoarea cercului. Facem cunoştinţă cu elevii cercului, aflăm despre înclinaţiile lor, despre nenumăratele serbări la care şi-au dat concursul şi au cucerit pe spectatori. Mulţi dintre aceşti elevi, mîine vor deveni artişti adevăraţi.

— E drept, nu toţi vor deveni, completează tovarăşa Zoie Stere, dar ei au numai de cîştigat venind astăzi la cerc. Cele învăţate aici îi ajută să se dezvolte armonios, să aibă o ţinută corectă.

Tovarăşa Zoie Stere este îndrăgostită de munca ei. Cînd era mică a visat şi ea să devină balerină, dar părinţii n-au avut posibilitate să o lase să urmeze o şcoală. Zoie Stere a fost pînă nu demult muncitoare la fabrica „Laminorul". Apoi fabrica a ajutat-o să înveţe şi a urmat şcoala de artă populară.

Cînd i s-a încredinţat cercul de coregrafie de la palatul pionierilor, s-a apucat de lucru cu tragere de inimă, urmărind cu atenţie şi dragoste pe elevii cercului, printre care unii sînt deosebit de talentaţi. La Paula Ţurcanu, elevă în clasa a IV-a, fiica unui muncitor, Zoie Stere a observat în timpul destinat exerciţiilor libere înclinaţii deosebite pentru baletul acrobatic. De atunci, a ajutat-o să stăruie în această direcţie.

— În Paula mă recunosc pe mine, cînd eram de vîrsta ei; aveam aceleaşi preocupări pe care le are ea acum, aceleaşi înclinaţii, ne spune emoţionată tînăra conducătoare a cercului. Vreau s-o ajut pe Paula să devină ceea ce eu nu am reuşit, să mă bucur de succesul ei ca de propriul meu succes.

— Îţi mulţumim, tovarăşă Zoie, pentru frumoasele gînduri pe care le nutreşti, pentru atenţia şi dragostea cu care te ocupi de toţi elevii acestui cerc.

Clima poate

Pe plaiurile înverzite de iarba și frunzele proaspete, cucul a început să-și strige numele. Păsările călătoare s-au reîntors în țară. Delta Dunării își primește oaspeții periodici; în sfîrșit, în această lună, întreaga natură a patriei treamătă. Temperatura, ploile și vînturile ajută culturile să crească. Dar nu peste tot e la fel: coastele siberiene sînt încă înghețate. Pustiurile nisipoase, din numeroase regiuni ale globului, par de neînvins. Pe cît de prielnică este clima unor regiuni, pe atît de neîndurplecată vieții pare în altele — omul fiind nevoit să se adapteze aici cu prețul unor mari eforturi. Oare omul nu poate interveni, transformînd unele regiuni aspre în ținuturi locuibile, fertile? Oare în Sahara cea fierbinte nu poate crește grîul, iar în Alaska cea înghețată, porumbul?

Iată întrebările la care vom încerca să răspundem în rîndurile de mai jos.

Cercetînd zecile, sutele de proiecte, locale sau continentale, ale oamenilor de știință, dăm peste unele de-a dreptul grandioase, cum ar fi acela al creării unei mări în mijlocul... Africii. Un baraj ridicat în apropierea vărsării fluviului Congo în ocean ar determina întinderea apelor sale dulci pe o mare suprafață a Africii Centrale. Un canal săpat spre nord ar uni apele acestui uriaș lac artificial cu ale lacului Ciad, care va crește repede, smulgînd milioane de hectare secetoasei Sahare. Un nou canal săpat între această mare, proaspăt formată, și Mediterana, ar crea un al doilea Nil al Africii. Irigarea a ceea ce a mai rămas din Sahara poate astfel începe. Și nu peste mult, Sahara ar putea furniza primele tone de cafea, banane, măsline și trandafiri, garoafe și grîu, struguri, pepeni și porumb.

Poate că fertilizarea pustiului african nu va fi realizată astfel. Există un plan care prevede folosirea altor rezerve de apă. Să nu vă gîndiți la apa oceanului: e sărată și nu folosește agriculturii. Rezervoarele de apă la care facem aluzie se găsesc chiar în adîncul Saharei, sub forma unor lacuri subterane întinse. Exploziile atomice pașnice ale viitorului pot perfora solul în cîteva clipe, creînd zeci de „dopuri" prin care apa va putea fi extrasă din aceste adevărate rezervoare naturale. Prin rețeaua deasă de canale care va brăzda pustiul, cantități mari de apă, nefolosite pînă atunci, vor alimenta primele culturi.

Există planuri și pentru lichidarea pustiurilor de pe coasta de vest a Statelor Unite. Pentru aceste regiuni s-a găsit rentabilă procurarea de apă dulce provenită din topirea... ghețarilor plutitori ai Nordului. Calculele au arătat că un ghețar uriaș poate fi remorcat de cîteva nave speciale și tîrît în apropierea acestor coaste, unde, printr-un sistem adecvat de canale, ar inunda pustiul cu milioane de metri cubi de apă dulce.

De asemenea, există proiecte care prevăd îndulcirea climei Siberiei, Canadei și peninsulei Alaska. Astfel, sovieticii propun studierea unui plan măreț: realizarea unui baraj în strîmtoarea Behring și instalarea unor pompe cu debit uriaș care să verse

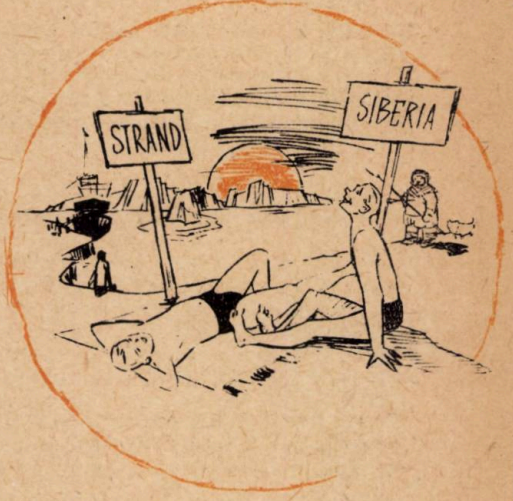

apă din Oceanul Înghețat de Nord în Pacific. Gîndiți-vă numai ce ar urma: scurgerea apelor reci într-un singur sens ar crea, în nordul coastelor siberiene, un curent care ar atrage după sine apele calde ale Golfstreamului în aceste regiuni. Blocarea curenților reci ai Labradorului și a celor ai Groenlandei, precum și topirea ghețarilor acestor regiuni, ar îndulci clima tundrei siberiene și a Alaskăi și, astfel, ar fi posibilă împingerea mult către nord a culturilor. Îndulcirea climei Nordului îndepărtat ar urma și datorită faptului că lipsa zăpezilor și ghețurilor ar face ca uscatul și apa să absoarbă o cantitate de

Ți schimbăta

căldură mult mai mare. Este doar știut faptul că gheața reflectă razele soarelui într-o proporție aproape totală.

Îndulcirea climei acestor ținuturi prin mărirea gradului de absorbție a căldurii solare poate fi obținută și în alt mod: este vorba de „înnegrirea" polilor! Flotile de avioane ar putea cerne banchiza polară cu, să zicem, 500 mil. tone de praf de cărbune, care se va așterne într-un strat subțire. Cantitatea de radiații solare care va fi absorbită de banchiză va duce, în cele din urmă, la topirea ghețurilor.

Un alt proiect este și mai îndrăzneț: dacă se va reuși devierea curentului cald oceanic, Kuroșivo, spre nord, curenții reci vor dispărea. Astfel, în 30 de ani se va îndulci clima coastelor siberiene din regiunea Mării Ohotsk, a coastelor nordice ale Chinei și a coastelor Japoniei cu 10°. Curentul cald poate fi prelungit dacă în strîmtoarea Nevolskoi, de lîngă insula Sahalin, pompele uriașe ale unui baraj vor împinge anual 1 trilion 80 miliarde mc de apă caldă.

Ce e „mai îndrăzneț" în acest proiect? Îndrăzneț este faptul că aceste pompe vor putea funcționa cu ajutorul... Lunii. Fluxul și refluxul, fenomene de ridicare și coborîre zilnică a nivelului apelor mărilor prin forța de atracție a Lunii, vor pompa apele calde mereu spre nord.

Desigur, cele de mai sus sînt doar propuneri, proiecte, care însă nu sînt numai un produs al

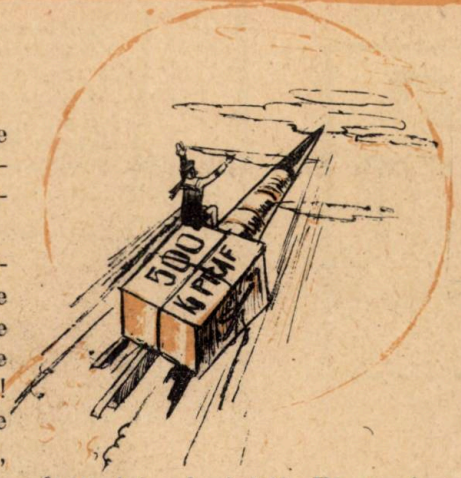

fanteziei, al visării. Ele au fost făcute cu competență științifică, ținîndu-se totodată seamă de toate cuceririle științei de pînă acum. Această epopee a modificării la scară mare a climei unor întinse regiuni de pe glob este realizabilă mai ales în condițiile tehnicii viitorului, în condițiile unei colaborări rodnice între popoare, ale folosirii cuceririlor științei și tehnicii în scopuri pașnice. Să vă dăm doar un exemplu: la nivelul actual al tehnicii, proiectul lichidării pustiurilor africane poate fi realizat doar cu a zecea parte din cheltuielile pe care S.U.A. le fac pentru înarmare în timpul unui an. Ce să mai spunem de cuceririle care vor putea fi obținute în viitor prin utilizarea energiei atomice, prin plusul de energie omenească obținut în urma dezarmării generale?

Omenirea are un viitor strălucit. Recentele realizări științifice sovietice în domeniul automatizării, al ciberneticii, al cuceririi cosmosului, al stăpînirii energiei atomice sînt forțe uriașe care ne dau de pe acum dreptul să sperăm în realizarea acestor proiecte. Planul inginerului sovietic V. Cerenkov merge mai departe cu proiectele sale de modificare a climei pămîntului. El propune expedierea prin mijloace atomice a unei cantități de aproximativ 500.000 tone de praf în cosmos în așa fel încît toate aceste grăunțe fine să devină sateliți ai Pămîntului.

Cum, nu vedeți nici o legătură cu clima?... Dar gîndiți-vă la „inelul" lui Saturn, care luminează ca un brîu de neon și în timpul nopții!

Tot nu o întrezăriți?... Fiecare grăunte va reflecta lumina și căldura solară! Acestea se vor dispersa, dirijînd spre Pămînt cantități impresionante de energie, luminînd și încălzind și noaptea unele regiuni ale globului care pînă atunci erau jumătate din 24 de ore înecate în noapte.

Vor fi mîhniți romanticii, visătorii nopților poleite cu lună?

Nu credem. Romanticii vor trăi și pot trăi cît lumea. Căci, odată cu apariția fiecărei cuceriri noi, oamenii nu-și îngustează, ci își lărgesc orizontul viselor pe care și le fac.

C. ION

Cum să învăț?

Text: VLADIMIR ZAMFIRESCU
Desene: IURA CĂLĂRAȘU

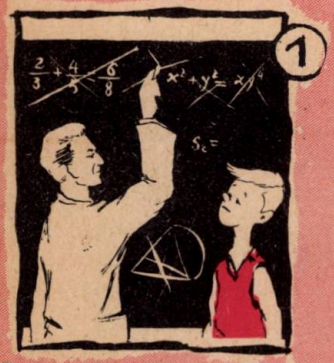

Dacă știi așa mereu,
Greu treci clasa, foarte greu!

M-am gîndit atunci puțin
Nasu-n carte să mi-l țin.

Am dat joaca la o parte
Și mi-am pus burta pe carte.

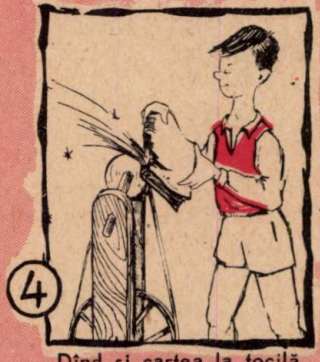

Dînd și cartea la tocilă,
Am ros filă după filă.

Cînd m-a scos să-mi pună notă
N-am știut să-ndrug o iotă.

Am găsit sistemul bun,
Vreau și vouă să vi-l spun:

De-astăzi nu mă mai răsfăț
Cu adevărat învăț.

Concurs de jocuri

Pentru cei care au participat la „CONCURSUL ISTEȚILOR"

„Concursul isteților" s-a încheiat la 15 mai a.c. Rezultatele vor fi comunicate în numărul din iulie al „Cravatei roșii".

Cîștigătorii concursului (premiul I) vor fi înștiințați acasă și în privința datei la care trebuie să se prezinte în București, gata echipați, pentru excursia în străinătate.

dragi prieteni

Revista „Cravata roșie" organizează pentru voi un nou concurs care se va desfășura în timpul vacanței și ale cărui probleme vor consta din cuvinte încrucișate, monoverbe, rebusuri, criptografii. De asemenea, în cadrul concursului se cere ca participanții, în afară de răspunsul la problemele publicate, să trimită și o scurtă compunere pe tema: „Cea mai veselă întîmplare din viața mea".

Seria I de probleme o publicăm în acest număr.

Seria a II-a și seria a III-a vor fi publicate în numerele „Cravatei roșii" din lunile **iulie** și **august**.

Răspunsurile se primesc la redacție pînă la 15 septembrie 1960.

Primii 10 cîștigători vor fi premiați cu cîte un **aparat de fotografiat**.

CRIPTOGRAFIE

(5,5,2,5)

MONOVERB... SPORTIV

(3—7)

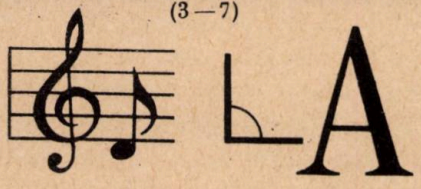

MONOVERB LITERAR

(4—7)

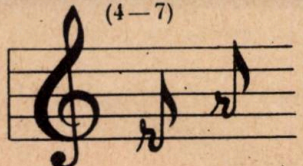

APE

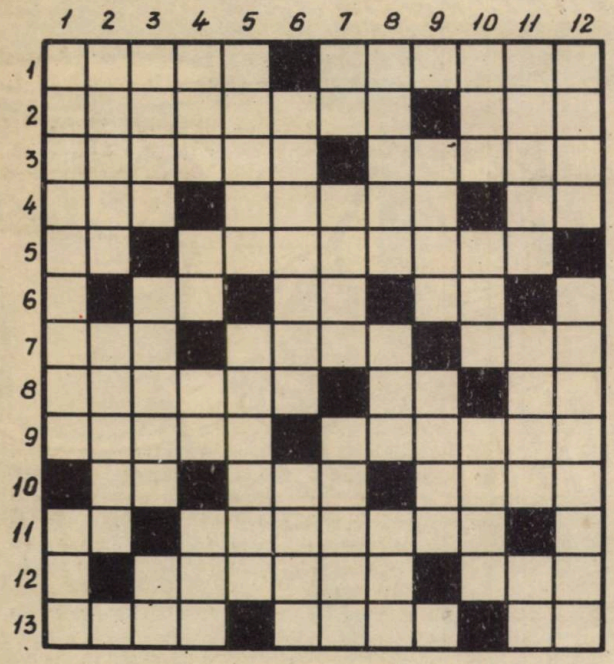

ORIZONTAL: 1) Rîu care după ce străbate Moldova se varsă în Dunăre lîngă Galaţi — Afluent al Siretului cu ape repezi şi înspumate; 2) Afluent al Jiului care izvorăşte din masivul Parîng — Fire; 3) Mare fluviu european care după ce străbate opt ţări se varsă în Marea Neagră prin cele trei braţe ale deltei sale — Rîu în Moldova, afluent al Trotuşului; 4) Rîu în U.R.S.S. — Rîu în vestul ţării, afluent al Dunării — Notă muzicală; 5) Vasile Ioan — Lac lîngă Dunăre, în apropierea portului dunărean cu acelaşi nume; 6) Stă pe cal — Pronume posesiv — În Bucureşti! — Udrea Teodor; 7) Oraş în Somalia — Rîu în Transilvania format din cei trei fraţi ce se numesc Repede, Alb şi Negru — În toate rîurile şi lacurile; 8) A potrivi — Posed — Bile! 9) Leagă braţele de trunchi (pl). — Păstor; 10) Sînt — Îl găsiţi la... Călăraşi! — Păstaie (pl.); 11) Prînzul lui Grivei — Afluent pe partea stîngă a Oltului; 12) Lac în apropierea staţiunii climaterice cu acelaşi nume — Acest; 13) Numărul Crişurilor — Ca unul din izvoarele Someşului şi ca apa de izvor — Cămaşă cu rîuri.

VERTICAL: 1) Cunoscut scriitor romîn, autorul volumelor „Venea o moară pe Siret", „Aventură în lunca Dunării" etc. — Afluent al Dunării ce izvorăşte din Hăşmaşul Mare; 2) Rezistenţi la boli — Un alt afluent al Dunării ce izvorăşte din masivul Semenic; 3) Leziune — Rîu ce străbate Transilvania şi apoi se varsă în Tisa — Pronume; 4) Perioadă îndelungată de timp — Calciu — Raza cercului! — În mijloc; 5) Coţofană — Mic afluent al Prahovei; 6) Forme de relief — Venea cu apa la domiciliu (od.); 7) Titan — Se roşesc în apă fiartă — Cloşti; 8) Vînzător de raci — Pronume posesiv — Braţeşul, de exemplu; 9) Afluent al Trotuşului — Prefix pentru motoare; 10) Ceaşcă — A nu se mişca — Ultimul afluent al Tisei ce izvorăşte din Poiana Ruscă; 11) Folositori — Plăcere — Siretul la izvoare! 12) Fluviu ce străbate Parisul — Pîrîu ce se varsă în Argeş împreună cu Glavaciocul şi Dîmbovnicul!

ARNOLD A JERBACH

SPORT

ORIZONTAL: *2) Cunoscută marcă de motociclete oferite de „Pronosport" la 0 rezultate; 5) E fără frică într-un poem de N. Cassian; 6) Oleg Koşevoi; 7) Luni! 8) Junior! 9) Tabla de lemn pe care este fixat coşul la jocul de baschet; 12) Corneliu Baba — pictor; 14) Aparat de gimnastică pentru sărituri; 17) Jucător de fotbal din echipa celor mici! 18) Tudor Arghezi; 19) Piesă la jocul de şah; 20) Zborul agitat al unui număr mare de insecte sau păsări; 21) Cînd un jucător paseză mingea unui coleg de echipă şi acesta marchează; 26) Concurs sportiv constînd din trei probe diferite la care participă aceiaşi concurenţi; 28) Rană produsă de bocanc turistului neglijent; 30) Sportivul de pe ... poligon (pl.); 35) Învinsul din lupta cu matadorul; 36) Vînător de păsări; 37) Stadion în limbaj popular; 39) Echipe de fotbal din Timişoara, Bucureşti etc.; 41) Cursă atletică de circa 42 km; 42) Fac sport cu arma în mînă, dar nu pe poligon; 44) Sportul înotului; 45) Eroul din „Povestea unui om adevărat" de Boris Polevoi; 46) A învinge.*

VERTICAL: *1) Cunoscut stadion din Moscova; 2) De sport sau de ... detaşament; 3) A exista; 4) Suliţă pentru... liliputani; 6) Jucător de fotbal de la echipa „Farul" Constanţa; 8) Întrecere sportivă; 9) Altă piesă a jocului de şah; 10) Aleargă pe hipodromurile dobrogene; 11) Azotat; 13) Aparat de gimnastică; 14) Le găsiţi pe talpa pantofilor de atletism, cu vîrfurile ieşite puţin în afară, spre a opri alunecarea în timpul alergării etc. (sing.); 15) Demonstrat; 16) Întinsă; 17) Partea din faţă a unui vapor; 19) Lupte ...fără sfîrşit; 21) Jucător de fotbal de la „Dinamo"-Bacău; 22) Cărbuni aprinşi; 23) Echipa de fotbal a textiliştilor arădani; 24) Circuit pe distanţă lungă în ciclism; 25) Ambarcaţiune sportivă condusă cu o padelă; 26) Selecţionat; 27) Multă, ca pe stadion; 29) Mic fluviu în Congo; 30) Şutat; 31) Unul din marii jucători de şah cehi; 32) Campioni; 33) Unt şi iar unt! 34) Sportul nostru naţional; 36) Salut copilăresc; 37) Sportul tragerii la ţintă; 38) Fotbalişti de la „Dinamo" şi „Rapid" — Bucureşti; 40) Theodor Aman; 42) Victor Eftimiu; 43) Romeo Voinescu.*

M. PĂTRAŞCU

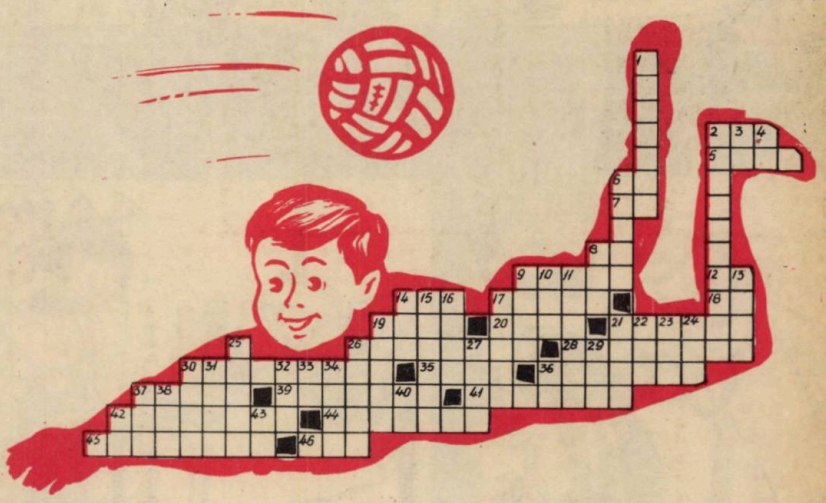

În numărul trecut s-a omis a se trece numele autorului la poezia **Gîza, raza şi o fetiţă,** *este Emilia Căldăraru.*

Cărţi apărute în EDITURA TINERETULUI

PENTRU VACANŢĂ VĂ RECOMANDĂM:

„Apus de Soare" şi *„Hagi Tudose"* — teatru — **DELAVRANCEA**; *„Versuri şi pro.* — **GRIGORE ALEXANDRESCU**; *„Povestea vorbei"* — **ANTON PANN**; *„Măria Sa Ţara* — roman istoric — **C. IGNĂTESCU**; *„Cei de la Crisanta"* — roman — **GICA IUTEŞ**; *„Seri albastre"* — roman — **COSTACHE ANTON**; *„Oraşul cu porumbei"* — versuri — **ELENA DRAGOŞ**; *„Poveşti de la fereastra mea"* — **M. ŞTOIAN**; *„Şcoala"* — **ARKADII GAIDAR**; *„Aventurile lui Habarnam "* — **NOSOV**; *„Pentru cei mici"* — versuri — **S. MARŞAK**; *„Ţara lui Sanikov"* — roman — **V. OBRUCEV**; *„Un căpitan de 15 ani"* — **JULES VERNE**; *„Morcoveaţă"* — **JULES RENARD**.

Versuri: RODICA TOTH
Desene: G. BURSCHI

ROBOȚEL e nedumerit

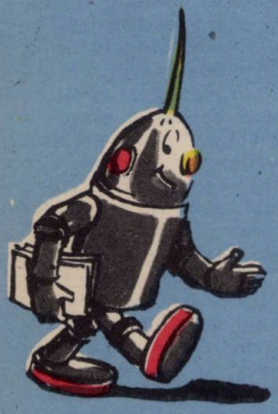

Spre căminul de copii
Merge vesel Roboțel.
— Tii, ce bucuros va fi
De-a mea vizită Titel.

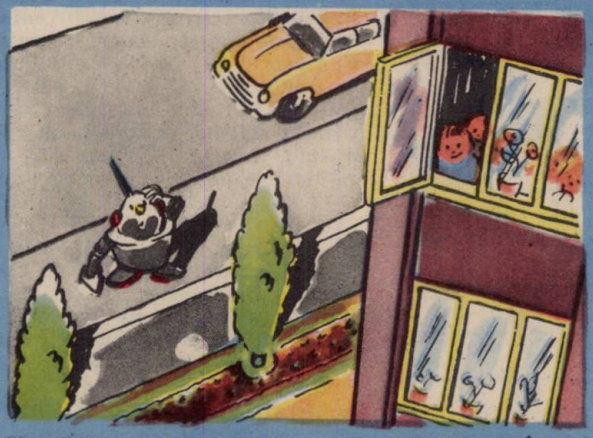

Are-adresa clar în minte,
Parcă vede casa veche.
— Dar ce-i asta? Înainte
E-un palat fără pereche.

E la mijloc vreo greșeală?
Hai la Radu s-o descurce.
— Nene, e pe-aici o școală?
— Drumul chiar acolo duce!

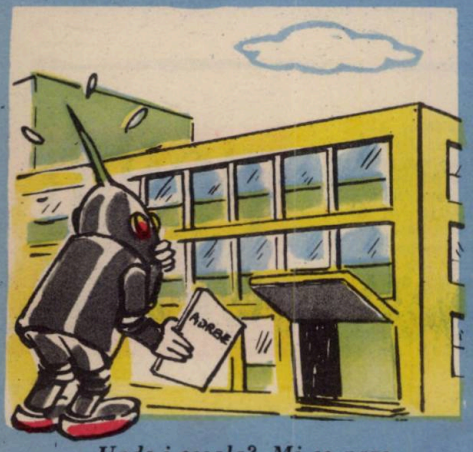

— Unde-i școala? Mi se pare
C-am greșit adresa iară.
Asta-i alta, mult mai mare,
Ba chiar nici nu se compară.

Merg' la prietena Rodica,
Poate ea mă lămurește.
Dar în loc de-o casă mică
Roboțel un bloc zărește.

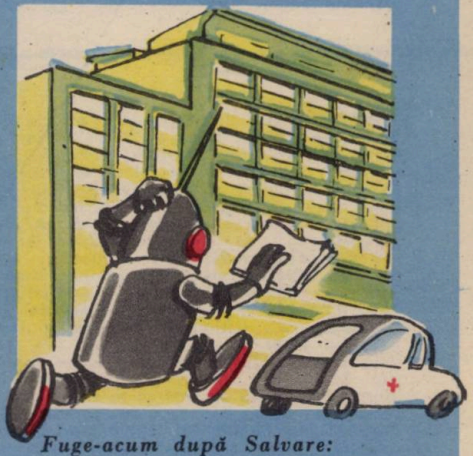

Fuge-acum după Salvare:
— Sînt bolnav, mă prăpădesc
Nu am simț de-orientare,
Toate-adresele greșesc.

— Nu sînt medic de roboți,
Spune doctorul înlată,
Totuși — după cum arăți —
'oala ta e... complicată.

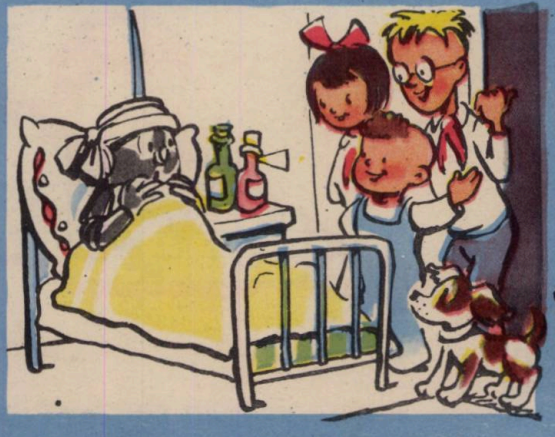

Au venit în graba mare
Toți copiii lîngă el.
Radu rîde cel mai tare:
— Hai acasă, Roboțel!

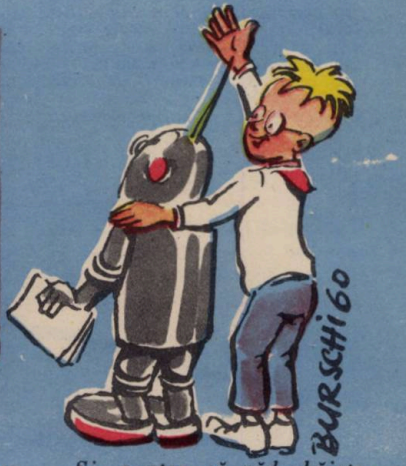

Și pe drum voios îi spune:
— Sănătos ești ca și noi,
Toate-adresele sînt bune,
Doar construcțiile sînt noi.

Și, pentru că văd, băiete,
Că nu prea ești la curent,
Ți-am făcut la trei gazete
Chiar de azi... abonament.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Lei 2.50

CRAVATA ROȘIE

Nr. 7 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C. C. AL U. T. M. 1960

Tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, strîngînd călduros mîna, Tovarăşului Nikita Sergheevici Hruşciov la tribuna celui de al III-lea Congres al P. M. R.

ÎNCHINARE

de DAN DEŞLIU

Din zare cîntece se-adună
ca un buchet sărbătoresc
adus de-o ţară la tribună
Partidului Muncitoresc...

Partid, lumina vieţii noastre
şi spada ei de neînfrînt,
stegar al zborului spre astre
şi-al fericirii pe pămînt !

Tu eşti ca soarele fierbinte
în tot ce-i drept, în tot ce-i nou :
în drumul liber înainte,
într-al victoriei ecou.

Din valul vremii zbuciumate
ai înălţat peste Carpaţi
slăvitul steag de libertate
chemînd spre anii-nvăpăiaţi.

E semnul celor traşi pe roată,
zidiţi de vii, în închisori,
sub bice prăvăliţi în zloată,
muşcaţi de plumbi, la cîntători...

De-aceea se înalţă steagul
atît de sus, în ţara mea,
că-i fără de sfîrşit şiragul
celor căzuţi — spre-a-l înălţa.

Salut, simbol al tinereţii,
steag viu, pe care-l poartă sus
cutezătorii, îndrăzneţii
sub steaua fără de apus !

Salut, lumină de victorii,
Partidul nostru neînfrînt,
făuritor al aurorii
şi-al fericirii pe pămînt !

CRAVATA ROŞIE
revista pionierilor şi şcolarilor
editată de C. C. al U. T. M.

COLEGIUL DE REDACŢIE
Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteş, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Lucia Olteanu (redactor-şef), Elena Soare (redactor şef-adjunct) Iosif Tripşa

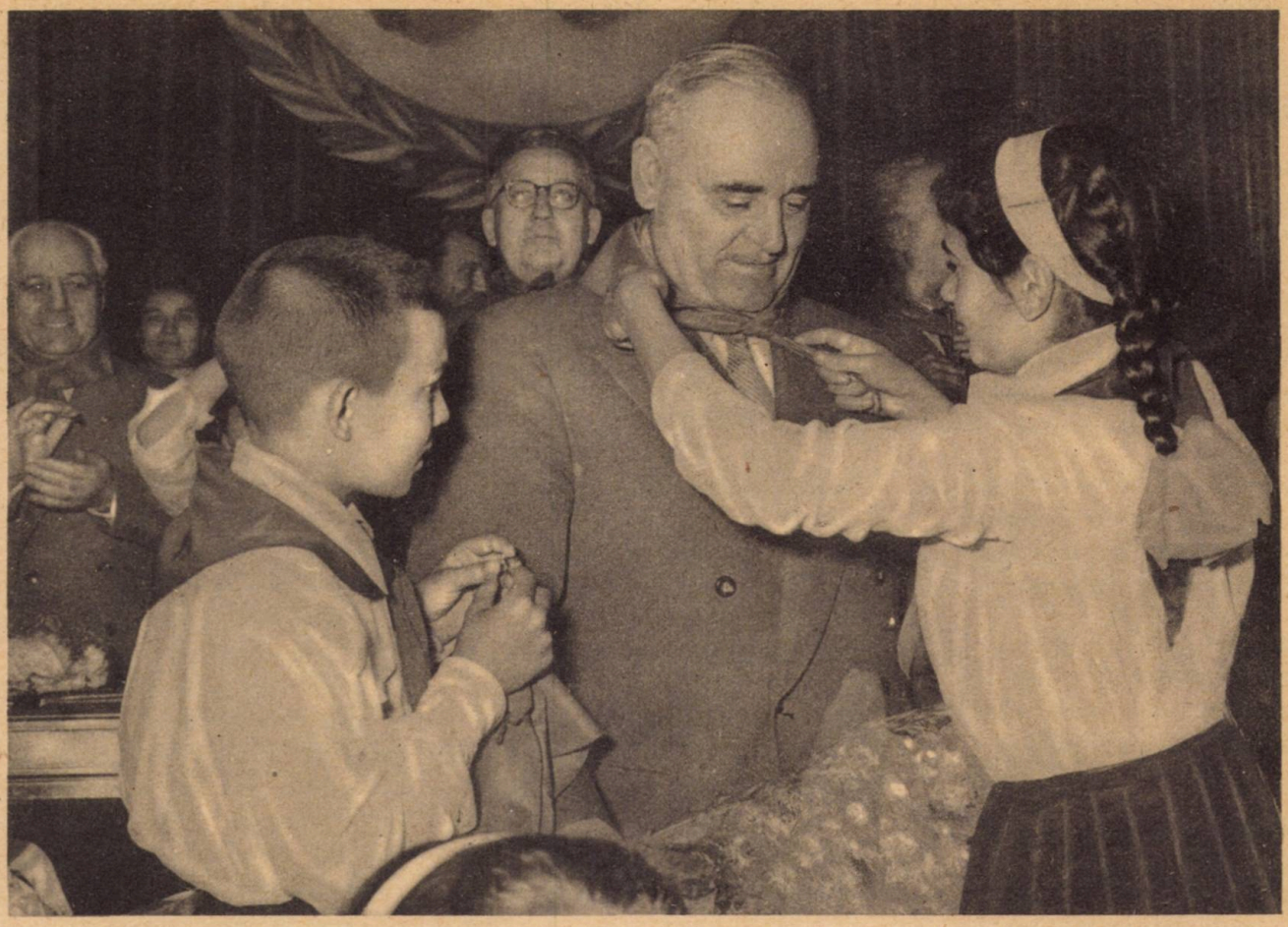

SALUTUL PIONIERILOR ADRESAT CONGRESULUI PARTIDULUI

În zilele în care se desfăşura al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Romîn, eveniment de importanţă istorică în viaţa întregului nostru popor, în Sala Palatului R. P. R., un mare grup de băieţi şi fete la gîtul cărora fluturau cravatele roşii au păşit spre tribună în sunetul goarnelor şi al tobelor pionereşti. Pionierii au salutat congresul, oferind flori şi cravate roşii membrilor prezidiului şi delegaţiilor partidelor comuniste şi muncitoreşti frăţeşti. Apoi ei au recitat versuri, exprimînd dragostea şi recunoştinţa copiilor faţă de partid, dorinţa lor de a învăţa pentru a deveni cetăţeni conştienţi şi bine pregătiţi, constructori ai socialismului şi comunismului.

Aducem un salut fierbinte
Din partea-ntregii primăveri,
Partidului, iubit părinte:
Salut voios, de pionier!

(Aplauze)

Învăţătura ta măreaţă,
Lumini ce-n inimi ne rămîn,
O vom urma întreaga viaţă,
Partid Muncitoresc Romîn.

N-avem cuvinte prea măiastre,
Şi nu poţi spune orişicum
Tot ce-i în inimile noastre...
(De-aţi şti ce tare bat acum!)

Din cîmpuri şi grădini în floare,
Noi, pionierii, am cules
Aceste flori de sărbătoare
Pentru al treilea Congres.

Am strîns în ele bucuria
Şi dragostea pentru acel
Ce ne-a-nflorit copilăria
Cu braţ puternic, de oţel.

Ca noi s-avem acum de toate
Case frumoase ca-n poveşti,
Şi şcoli şi parcuri fermecate
Şi tabere pionereşti,

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Luptînd — au înfruntat prigoana
Și au căzut atîți eroi,
La Grivița sau la Doftana,
Privind în zare, către noi.

Dar steagul luminos ca zorii
Peste pămîntu-ncins de fum,
Steag ce-l purtară muncitorii,
E mai strălucitor acum.

Mai mîndru-n zare se ridică
Chemîndu-ne spre viitor,
Purtăm la gît o părticică
Din focul lui nemuritor.

Mulți dintre cei ce-l înălțară
Ca soarele — peste Carpați
Și-au luminat întreaga țară,
Aici sînt astăzi adunați.

E-ntregul Comitet Central
Stegarul oastei de viteji
Și-n fruntea lui neobosit
Tovarășul Gheorghiu-Dej.

(Aplauze, ovații puternice)

Partid, îți mulțumesc fierbinte
Copiii țării, pionierii,
Din inimile înflorite
Ca trandafirii primăverii!

În școlile cu geamuri mari spre soare,
În care ne învață dascăli buni,
Noi, ca albinele din floare-n floare,
Culegem mierea-nvățăturii-acum!

Și voia bună-n cîntece răsună...
Dar, din păcate, nu merg toate strună:
Sînt unii care-nvață foarte bine,
De nota „nouă", „zece" nu se plîng!
Dar să-i ajute pe-alții li-e rușine,
Căci ei doar pentru ei tot strîng și strîng.
Sînt pionieri ce veșnic au doar „șase"
Și-s țepeni ca statuile pe soclu,
Lozinca lor e scrisă pe de-andoase:
Nu „cît mai sus!", ci „cît mai mediocru"!
Dacă le spui: curînd pornim spre stele!
Ei îți răspund: dar ce-avem noi cu ele?

Ni-i dragă munca și-o pornim cu zorii,
La nici o treabă nu ne plîngem: ufff!
Dar printre noi mai sînt și „domnișorii",
Unii ce parcă au crescut în puf.
Se-nfofolesc și-n mai, cînd rîde cerul,
Și stau deoparte toată ziulica.
La școală ar merge cu helicopterul.
Cînd noi sădim puieți ori strîngem fierul,
Ei, vezi, ar delega-o pe bunica.

(Aplauze și rîsete)

Din toți aceștia sînt doar cîte unii.
Ne străduim tot mai puțini să fie!
Iar noi cei mulți și ageri ca lăstunii,
Trăim, muncim, visăm cu bucurie!

Noi știm: cuminți dacă vom fi,
Părinții ne vor întreba:
„Acum, ce-ați mai dori, copii?"
Și noi le vom răspunde așa:
— Vrem cîntece mai noi, mai multe
Întreaga țară să le asculte,
Pline de-avînt, răsunătoare,
Ca o pădure cu izvoare.
Și-n depărtatele cătune
Ajung azi cărțile la noi;
De-aceea le-am dori mai bune
Și-n cărți să întîlnim eroi —
Eroi de azi cum are viața,
Eroii comuniști, spre care
Să ne-ndreptăm de-a pururi fața
Ca floarea-soarelui spre soare.
Vrem piese noi de teatru bune,
Vrem bune comedii și glume,
Satira care biciuiește
Tot ce-i năravi din vechea lume,
Să rîdem vrem, copilărește.
Că dacă rîdem noi vioi
Rîd și instructorii cu noi,
Altfel par cam bătrîni ades
Și noi ca ei, bineînțeles!
În pauze, ce bine-ar fi,
Să ne învețe vreun nou joc,
Că sînt încă destui copii

Ce pasul bat la joc pe loc!
Am vrea apoi — şi-o spunem drept —
Instructorii să ne ajute
Să-avem distincţii prinse-n piept,
Steluţe roşii cunoscute.
Ele ni-s dragi, că raze aruncă
Asemeni stelelor mai mari
Ce le primesc eroii-n muncă,
Stele-garoafe ca de jar.
Şi utemiştii să mai vină,
Ca fraţi mai mari, să ne arate
Uzine pline de lumină
Şi sate colectivizate.
Mîndria muncii lor să fie
Şi pentru noi o bucurie!
Ce bine ar fi, de asemenea,
Ca sfatul unităţii-anume
Mai multe sfaturi să ne dea,
Deci să se poarte după nume.

Dorinţe avem cam multe, poate
Şi glas le-am dat copilăreşte.

Visaţi şi îndrăzniţi în toate,
„Roşii cravate-naripate!"
Partidul — aşa ne sfătuieşte!

Noi ştim că visurile noastre,
Oricît de îndrăzneţe-ar fi,
Pot să se avînte-n zări albastre
Căci — sigur — se vor împlini!

Iar cînd citim cîte-o poveste,
Un basm frumos, din alte dăţi,
Cîteodată, fără veste,
Zîmbim — aşa, pe sub mustăţi...

Doar se întîmplă azi în viaţă
Minuni mai mari ca în poveşti,
Aşa — acest palat de faţă,
Aşa — întregul Bucureşti!

Ţara-minune, mult visată,
Aici, în faţa noastră e,
De steaua muncii luminată,
Şi se numeşte R.P.R.!

— Eu poate voi lupta ca mîine
Pentru-al întrecerii drapel,
Pe malul Dunării bătrîne,
La uriaşul de oţel!

— Sus, pe potecile umbrite,
Ca geolog m-oi duce eu,
Să dau Republicii iubite
Rezerve noi de minereu!

— Iar eu, din mările de spice,
Visez să crească-n Bărăgan
Un soi de grîne mai voinice,
Cu trei recolte într-un an!

(Aplauze)

Ţara-minune rîde-n soare
Cu flori, cu focuri de furnal,
Cu lanuri mari, unduitoare,
Aici, în primul şesenal!

O vor brăzda locomotive
Electrice, în lung şi-n lat...
Tractoru-n cîmpuri colective
Va merge singur la arat...

Visăm... Şi visurile noastre,
Ca puii şoimului, în zori,
Se-avîntă-n zările albastre
Şi mai departe uneori!

În cosmos ne visăm purtaţi,
Zburînd ca gîndul, fără piedici,
Cu cei ce ne sînt veşnic fraţi,
Cu pionierii sovietici!

(Aplauze)

Mereu şi-acolo împreună,
Sub steagul leninist ne-nfrînt,
Vom scrie toţi vederi din lună
Bunicilor de pe pămînt!

(Aplauze şi rîsete)

Cu gîndul la acele zile
De fapte mari, de zboruri mari,
Cu drag ne aplecăm pe file
În munca noastră de şcolari.

Şi-odată cu întreg poporul,
Partid iubit, îţi mulţumim
C-aduci aproape viitorul,
Că mai înalt porneşte zborul
Spre comunism — să-l făurim.

(Aplauze prelungite)

Acest salut a fost scris de poeţii Dan Deşliu, Ion Brad şi Alexandru Andriţoiu după o consultare cu un mare număr de pionieri, instructori de pionieri, cadre didactice şi activişti ai Uniunii Tineretului Muncitor.

„SUB STEAGUL MARILOR VICTORII DE PARTID ÎNĂLȚAT!“

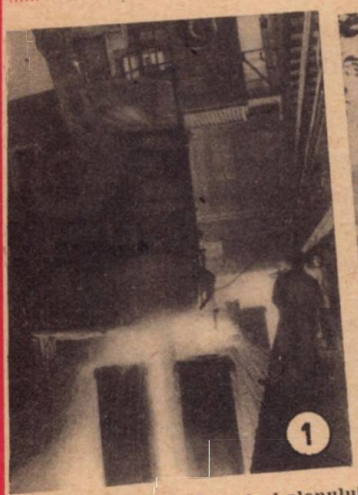

În cadrul planului de 6 ani, partidul nostru va acorda în continuare o atenție deosebită INDUSTRIEI SIDERURGICE, condiție esențială pentru dezvoltarea tuturor ramurilor economiei.

Producția de fontă urmează să crească în anul 1965 la circa 2 milioane tone; cea de oțel la 3,3 milioane tone; a laminatelor la peste 2 milioane tone, producția de țevi la peste 500.000 tone.

În planul de 6 ani, peste 4 miliarde lei, adică m mult de o treime din totalul fondurilor repartizate indu triei siderurgice, sînt alocate noului Centru siderurgic la Galați.

Ca urmare a sporirii fondurilor de investiții alocate pentru construcții și amenajări în stațiunile balneo-climaterice, numărul celor care vor fi trimiși la odihnă și cură va crește în 1965 cu peste 30 la sută față de anul 1959; se vor crea condiții mai bune pentru turism, recreație și sport.

Producția de țesături va crește la 540—550 milioane metri pătrați (de 1,9 ori față de 1959), de tricotaje la peste 70 milioane bucăți (de peste 2,3 ori).

Din Raportul C. C. al P.M.R. prezentat de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la Congresul al III-lea al P.M.R.

Cu o nețărmurită bucurie a primit întregul nostru popor planul de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1960–1965 și schița planului economic de perspectivă pe 15 ani trasate de Congresul al III-lea al Partidului Muncitoresc Romîn.

Țara noastră a cunoscut în anii aceștia o uriașă dezvoltare economică. Cît de mult a crescut puterea ei economică se vede și din faptul că în 1960 se realizează în 11 săptămîni întreaga producție industrială din 1938.

Oamenii muncii din toate colțurile țării, însuflețiți de minunatele perspective deschise de partid, au pornit cu un și mai mare avînt în muncă. Avînd o călăuză sigură — Partidul Muncitoresc Romîn, Comitetul său Central, în frunte cu iubitul nostru conducător tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, — poporul muncitor va realiza Directivele Congresului al III-lea, desăvîrșirea construirii socialismului și trecerea treptată la construirea comunismului.

În industria electrotehnică va crește nivelul tehnic, calitatea și sortimentul mașinilor și aparatelor electrice, conductorilor, cablurilor și a altor materiale electrotehnice. A început construcția unei fabrici moderne de piese de radio și de elemente cu semiconductori, care va intra în funcțiune în anii 1961—1962.

Pînă la sfîrșitul perioadei 1960—1965, stațiunile de mașini și tractoare și gospodăriile agricole de stat vor dispune de un număr de circa 100.000 de tractoare fizice, de trei ori mai multe decît în 1959, peste 70.000 de semănători, peste 43.000 de combine pentru recoltatul cerealelor păioase, peste 8.000 de combine de porumb, precum și alte mașini agricole.

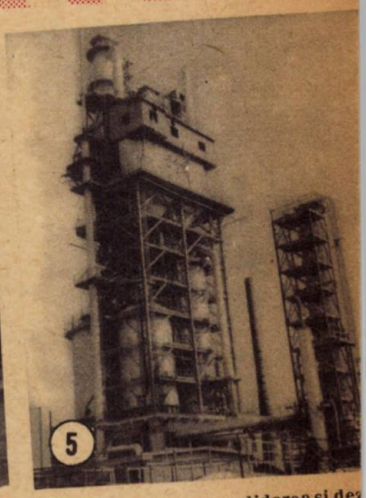

Pentru consolidarea și dez
voltarea mai departe a indus
triei petrolului, sarcina prin
cipală în perioada 1960—196
este creșterea rezervelor d
țiței.

1. O șarjă la oțelăria Combinatului din Hunedoara
2. Uzina cocsochimică din Hunedoara
3. Aspect de la Uzinele „Electroputere" — Craiova
4. Noua turnătorie a Uzinelor „Semănătoarea" din București
5. Una din instalațiile Rafinăriei de la Onești
6. Mangalia — stațiune de odihnă pentru oamenii muncii
7. La Filatura romînească de bumbac
8. Copilărie fericită
9. Noile blocuri de locuințe din piața Palatului Republicii din capitală

Pentru a crea condiții tot mai favorabile de studiu copiilor oamenilor muncii de la orașe și sate, începînd cu acest an școlar se introduce gratuitatea completă a manualelor pentru toți elevii de la clasa I pînă la clasa a VII-a inclusiv. În viitor se prevede extinderea gratuității și asupra rechizitelor școlare.

...se prevede pentru 1960—1965 construirea de locuințe noi din fondurile statului, cu o suprafață totală de peste 9 milioane metri pătrați — echivalent cu circa 300 mii de apartamente, de peste 3 ori mai mult decît s-a realizat în cei 6 ani precedenți — de o calitate mai bună și cu un grad mai înalt de confort.

Cel mai nou colectivist

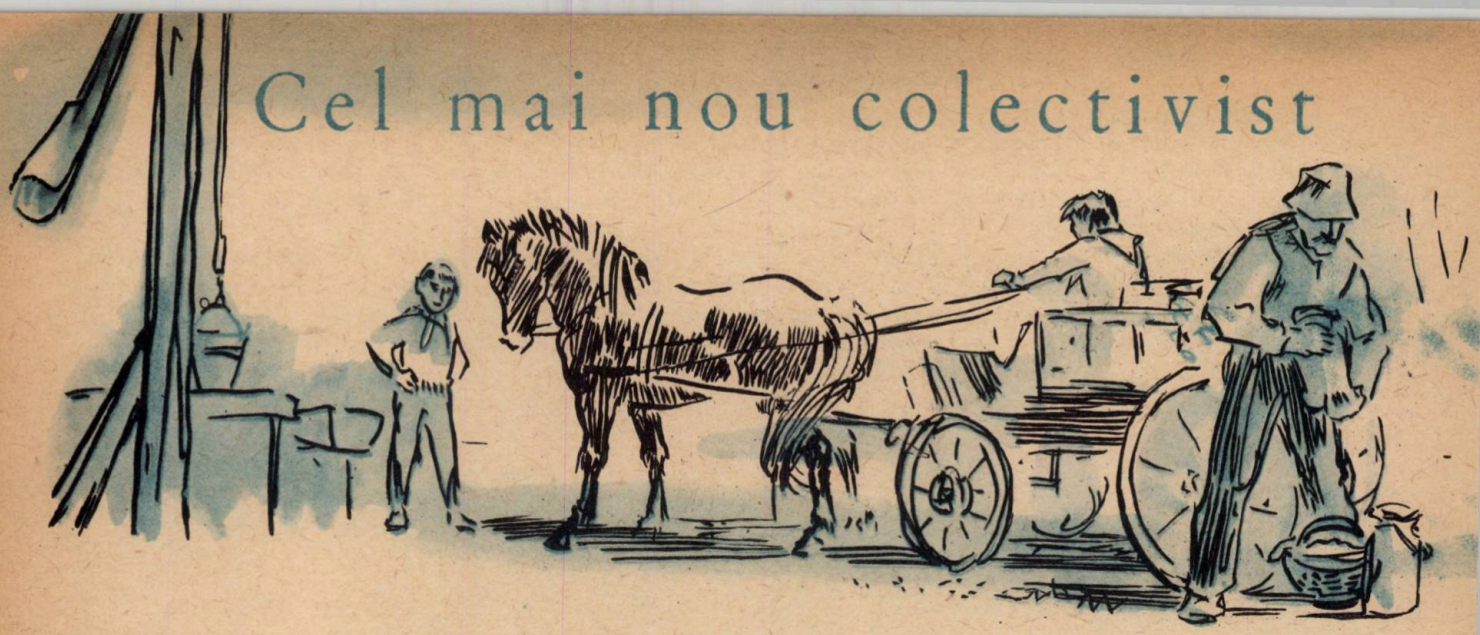

Era ca acuma, o dimineaţă de vară, albastră şi jucăuşă, cînd am dat buzna vreo douăzeci de năpîrstoci de copii, cu instructoarea în frunte, în biroul preşedintelui. L-am luat repede: „Vrem să ne facem cresc㠄tori de animale!“ Şi ne-am făcut. Ne-a dus preşedintele la grajduri să vedem „prunii“. Unii şi-au ales viţei, alţii mînji. Cîte doi pionieri de fiecare mînz sau viţel. Eu cu văru Tică am pus ochii pe Bulibaşa. Atunci nu-l chema în nici un fel.

Odată, cînd avea Bulibaşa vreo 6 luni şi se făcuse gras ca un pepene, mi-a căzut mie în mînă o carte. O găsisem în pod, printre terfeloage. O carte despre un şeic din pustiul Arabiei. Nu era grozavă. Dar am dat acolo peste ceva care m-a făcut praf. N-am închis ochii toată noaptea. Cum s-a crăpat de ziuă, m-am îmbrăcat şi glonţ la văru Tică. L-am zgîlţîit, am tras ţoalele de pe el. S-a îndurat să facă ochi: „Ce ai, mă, eşti nebun? Ce umbli ca liliecii şi nu mă laşi să dorm?“ Eu: „Nu sînt nebun, Tică, hai afară pe prispă să-ţi arăt ceva...“ Am ieşit pe prispă. Am scos cartea din sîn, am deschis-o şi i-am dat să citească. A citit. I se rostogoleau ochii în cap ca moriştile. Pe urmă mi-a dat un ghiont în coaste de m-a învineţit. Aşa face el cînd îl încîntă ceva. Dă ghionţi. Uită să vorbească. Doar atît a mormăit atunci:

— Încercăm?

— Încercăm, vere...

Ce să încercăm? Păi aici e buba. Şeicul din carte, Sidi Ben Ibrahim îl chema, avea un cal. Un cal nemaipomenit. Negru corb şi subţire la ciolan ca Bulibaşa al nostru. Pe toţi îi tăia la fugă. Asta însă n-ar fi fost nimic. Calul şeicului avea un secret. De cînd era mînz...

Uite ce : mai bine nu vă spun mai departe. M-am răzgîndit. N-ar mai avea nici un haz. Vă las pe voi singuri să vă spargeţi capul încercînd să vă dumiriţi ce amestec are şeicul Sidi Ben Ibrahim în istoria asta care s-a întîmplat la noi în Comana şi despre care s-a dus buhul peste şapte sate.

Dar s-o luăm gospodăreşte, de la început.

*

Într-o zi, preşedintele şi alţi cîţiva s-au întors de la gara Titu cu alai mare. Nu ştiu care a prins de veste, şi am dat fuga, jumătate satul, să le ieşim înainte. Cred şi eu că aveam de ce. De cînd chiverniseam noi, colectiviştii, parale pentru treaba asta! Şi acuma, poftim, ne vedeam visul cu ochii: după şareta preşedintelui veneau, aliniate ca la paradă, 20 de şviţere cum nu mai văzusem de cînd sînt: cît malul de voinice, blînde, roşcovane, cu moaţe de lînă între coarne şi cu ugerele doldora de lapte. Nu-i vorbă, vaci mai aveam noi la colectivă: de-ale noastre, munteneşti, mici şi cucuiate, cu ugerul cît gămălia. Dar erau puţine şi nu dădeau cine ştie ce lapte. Cît era îl făcea moş Achim brînză şi îl împărţea colectiviştilor la avans. Dar acum se schimbase socoteala. Năzdrăvanele de şviţere dădeau lapte cu nemiluita. Izvor, nu altceva. Nu mai răzbea moş Achim să-l facă brînză. De aceea s-a hotărît: valorificăm laptele la Titu. Buun! Într-o zi au apărut nişte bidoane nou-nouţe, de tablă strălucitoare. De atunci, în fiecare dimineaţă, o parte din laptele roşcovanelor, pecetluit în bidoane, lua drumul oraşului, zdronca, zdronca, în căruţă. De obicei îl ducea moş Achim şi-l preda la bază. Cîteodată însă, cînd eram în vacanţă, îl duceam eu cu Tică. Cu mare greutate ne făcuse moş Achim hatîrul ăsta, fiindcă eram „băieţi buni“ şi „nu căscam gura pe drum“. Şi, bineînţeles, cînd eram noi „de servici“ îl înhămam la căruţă pe Bulibaşa. Ne ducea Bulibaşa în trap întins şi mîndru de nici nu ştiam cînd au zburat cei 14 km pînă la Titu. La întoarcere îi predam lui moş Achim chitanţa şi bidoanele în bună regulă, raportîndu-i milităreşte despre îndeplinirea misiunii. Unchiaşul primea grav raportul şi pe urmă ne cinstea cu cîte un castron de smîntînă.

Ehei, frumoase drumuri! Să fi fost cu noi să trăgeţi în piept mirosul crud al cîmpului în zori, să vă săgeteze ciocîrliile pe deasupra capului şi să vă sune mărunţel la ureche copitele lui Bulibaşa... Ce mai, era bine. Cîteodată prindeam altă căruţă din urmă. O smucitură de hăţuri, şi pornea Bulibaşa ca vîntul. Cît ai clipi, celălalt rămînea departe, ca o gînganie mare înecată în colb. Uneori îl prindeam pe nea Paraschiv cu Epifana lui. Mergea, haida, haida, pe marginea şanţului şi-i zdrăngăneau în codirlă oalele de pămînt, încît mă miram cum de nu se fac cioburi.

*

Nea Paraschiv ăsta e vecin cu noi. Aşa om sucit şi închis în el, n-am mai văzut. Eu, de cînd mă ştiu pe lume, n-a fost chip să aflu pe de-a-ntregul cum e nea Paraschiv la vorbă. Scoate şapte vorbe pe an şi numai la zile mari. Iar de rîs, nu l-a văzut nimeni niciodată rîzînd. Altminteri, bun gospodar. Toată ziua roboteşte prin ogradă. Şi e voinic ca un urs: apucă inima căruţii cu o singură mînă şi o saltă din şanţ. Aşa om e nea Paraschiv. Cum să nu-i meargă vestea? Dar mai era el „vestit“ şi de altceva: rămăsese singurul individual din Comana. Nu voia să se înscrie în colectivă şi pace. Puteai să-l lămureşti o zi întreagă: tăcea şi se uita la vîrful bocancilor, mirîndu-se de parcă atunci îi vedea întîi. Cu colectiviştii nu era învrăjbit. Nu. Un singur lucru nu-i era lui la inimă: camionul gospodăriei, un „Zim“ nounouţ, vopsit verde, cu motor puternic şi cu antiderapante la spate. Cînd vedea nea Paraschiv camionul, se posomora şi dădea fuga în casă. Ce-o fi avut cu camionul? Nimeni nu ştia. Dar eu parcă, parcă ghiceam ceva. Vedeţi, cînd vreun colectivist îşi cumpăra mobilă de la oraş cu camionul o aducea. Altul, cînd lua ţiglă ca să-şi înveleaască frumuseţea de casă nouă, tot cu camionul o aducea. Cred

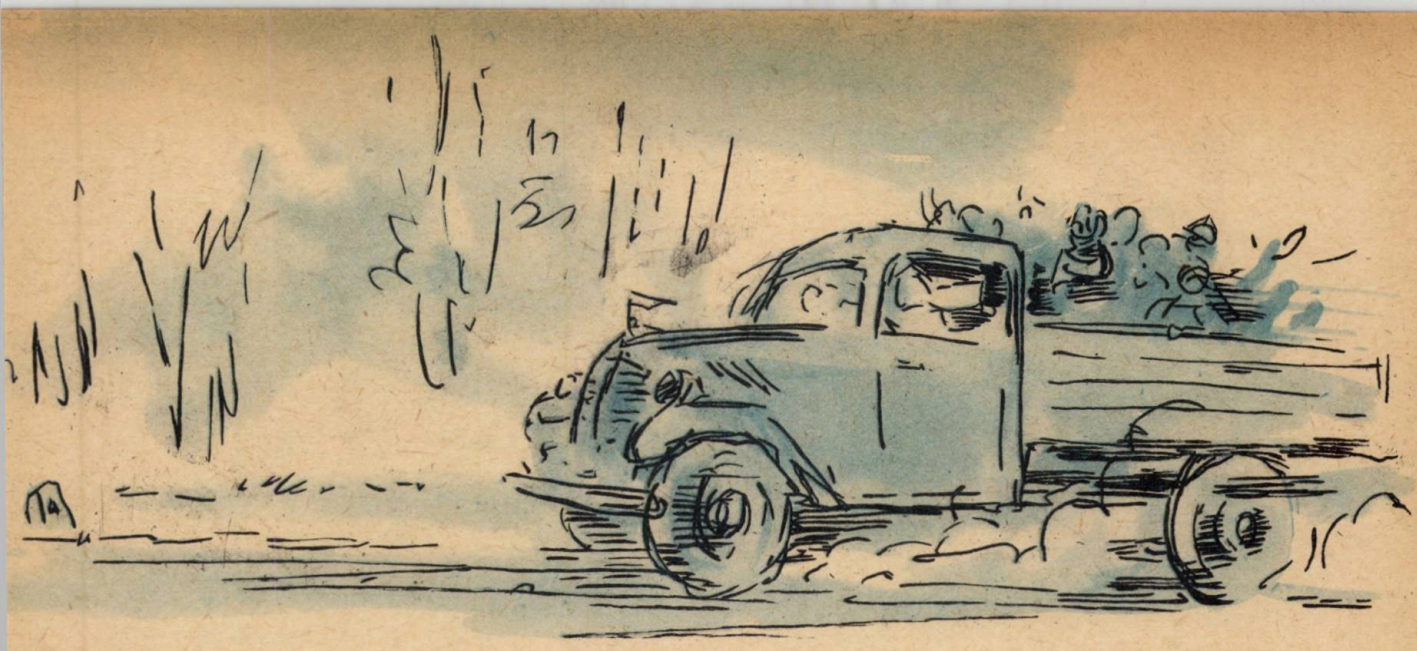

că și Marinică, șoferul, pricepea asta, fiindcă de cîte ori trecea prin fața casei lui nea Paraschiv, lăsa mașina încet și, ca să-l fiarbă nițel, claxona lung, lung. Parcă-l chema:

— Ce faci bre, nea Paraschive, nu vii?

Altfel, cum spusei, cu oamenii nu se avea rău nea Paraschiv. Le dădea bună ziua, mai cinstea cu ei duminica, la bufet. Dar atîta tot. Încolo, își vedea de-ale lui. N-avea pămînt mult: o sfoară strîmbă și sucită ca el, pe malul Răstoacei. Semăna secară pentru casă și ovăz pentru Epifana, iepușoara cea măruntă și tărcată ca un motan. Mai avea și o văcuță, Stela, de care îngrijea ca de ochii din cap. Scotea nițel lapte, dar nu se atingea de el. Îl strîngea în pîrnăi, îl făcea unt și smîntînă. Cam o dată pe săptămînă înhăma nea Paraschiv pe Epifana și pleca cu „produsele" la Titu. Aflase mama, nu știu cum, de ce vinde nea Paraschiv untul și smîntîna: voia să-i cumpere nevesti-si mașină de cusut. Dar pesemne că tare puțin cîștiga cu negustoria asta, că de cînd bătea nea Paraschiv cu Epifana drumul la tîrg și mașină nu mai apuca să-și cumpere!...

*

Într-o zi a fătat Epifana. Văzusem și eu mînzul pe furiș: un roib frumușel și vioi, cu o țintă albă în frunte. Nea Paraschiv, îl vedeam eu bine, nu mai știa ce să facă de bucurie. Umbla de colo, colo, fără nici un rost. A dat să vină la gardul nostru, dar și-a luat seama. Pe urmă a pornit-o spre poartă. Dar s-a răzgîndit și de data asta. Stătea în mijlocul ogrăzii și se scărpina în cap. Știu: ar fi vrut să se ducă la cineva, să-i spună vestea, să se bucure împreună. Dar, de... A oftat, a intrat în grajd și nu l-am mai văzut pînă seara. M-a pîndit cînd mă întorceam de la cooperativă cu niște tîrguieli. M-a chemat din poartă:

— Mă, al lu' Cosoroabă, ia vino, mă...

M-am dus. Nu știa cum să înceapă. Se uita în toate părțile. Pe urmă:

— Măi țîcă, mi se pare că voi vă duceți mîine cu laptele la Titu...

— Noi, nea Paraschive. E duminică și...

— Măi fecior, am o nevoie mare. Numai nu știu dacă o să mă înțelegi tu. Știi... mi-a fătat iapa. N-o pot pune mîine la ham. Și trebuie musai să duc smîntîna la tîrg. Altfel se strică. N-ați vrea să mă luați și pe mine în căruța cu tăgîrțele mele?

Vorbea cu greutate, mutîndu-se de pe un picior pe altul:

— ... Dar știi, n-aș vrea să mai afle alde taică-tu or' alții. V-aș aștepta în capul satului, la Făget. Ei... ce zici? Cînd și-o lua Frosa mașină, îți coase ea o cămașă pe degeaba.

Îmi venea să rîd. Parcă ar fi pus cu mine la cale cine știe ce grozăvie. „Să nu afle nimeni". Păi sigur. N-ar vrea în ruptul capului să se știe că a cerut ceva de la colectiviști. E mîndru. Cred că s-a răzgîndit de zece ori înainte de a vorbi cu mine. În sfîrșit, treaba lui. De refuzat n-o să-l refuz. Vorba președintelui, cînd vorbea cu tata: „Individualului, măi Cosoroabă, nu trebuie să-i întorci spatele. Trebuie să te porți așa încît să priceapă singur. Să-l ajuți la nevoie. Să vadă în tine un prieten, un frate mai mare, mai copt".

*

A doua zi, de cu noapte, nea Paraschiv se înființase la Făget. Am oprit calul. Și-a urcat pîrnăile și atîta le-a dichisit între coceni de parcă erau odoare. Pe urmă, mînă. Stăteam cu Țică pe leagăn și tăceam amîndoi. Parcă ne mulpsisem de la nea Paraschiv. Făcusem cîțiva kilometri buni, așa, în tăcere. Bulibașa lovea cu copitele în praf ca într-o pernă moale. Era liniște mare pe cîmp, ca duminica. Doar tăunii zbîrnîiau pe la urechile calului. Și deodată auzim departe, în urmă, între dealuri, claxonul camionului nostru. Mi-am adus aminte: pe ai noștri îi invitaseră muncitorii de la Fabrica din Titu la o festivitate. Erau prieteni vechi cu noi muncitorii de acolo. Puseseră din plin umărul la ridicarea gospodăriei noastre. Și pe urmă nu știu de cîte ori nu veniseră la noi, în ospeție. Ne dădeau ajutor la cîmp, ne mai reparau uneltele, cîntau, petreceau cu noi. Odată unul dintre ei spusese: „Fraților, pînă acum numai voi ați fost gazde. Trebuie să veniți și voi în vizită, ce naiba. Acum mijloc de transport se cheamă că aveți..." Și, gata, s-a hotărît vizita pentru duminica asta.

Claxonul se auzea, cînd și cînd, tot mai aproape. Nea Paraschiv începuse să dea semne de neliniște:

— Mă, eu mă dau jos pînă or trece ăia...

— Lasă, nea Paraschive, că mai e pînă să ne-ajungă.

Mă uitam la el: nu i-ar sta mai bine colo, în camion, între colectiviști? Ba i-ar sta. Și atîta m-am tot gîndit la nea Paraschiv și la colectivă că nici nu știu cînd am ajuns la șipote. Am oprit calul să-i dăm apă. Țică a sărit întîi să umple jgheabul. L-am adăpat pe Bulibașa. Pe urmă, după ce i-am controlat potcoavele, l-am mîngîiat și mi-am lipit obrazul de tîmpla lui osoasă și subțire. Bulibașa s-a uitat la mine cu ochii lui deștepți și a nechezat ușor. Pe urmă ne-am urcat iar în căruță. Am smucit hățurile. Nimic. Bulibașa nu s-a clintit. Am început să strigăm la el:

— Die mă, dieee...

Degeaba. Smuceam, strigam de-a surda. Bulibașa parcă prinsese rădăcini acolo. Nea Paraschiv a luat el hățurile. N-a făcut nici o ispravă. Pe urmă s-a posomorît rău. Țică se uita la mine pe furiș și zîmbea. Apoi s-a auzit claxonul aproape de tot. Asta i-a pus capac. L-a scos din sărite pe nea Paraschiv. S-a repezit și a luat un par din marginea drumului. Am izbucnit:

— Să nu dai în cal, nea Paraschive, că...

— Lasă mă, țîcă, am vrut numai așa, să-l sperii. Ce, eu n-am cal? Crezi că eu n-am milă de animale?

Camionul se zărea acum ieșind

Ilustrații: G. ADOC

dintr-o pădurice de salcîmi. Nea Paraschiv a oftat cu năduf, și-a luat tagîrțele din căruță și s-a tras mai la o parte. Am ieșit înaintea camionului și am făcut semn să oprească. Ai noștri, în haine de sărbătoare, cîntau cît îi ținea gura. Marinică a deschis ușa cabinei:

— Ce e, bobocilor, ați rămas în pană? Nu mai are benzină bidiviul vostru?

Au început toți să strige la Bulibașa. Parcă ar fi strigat la statuia lui Nabucodonosor. N-am avut ce face. Am urcat bidoanele în camion. M-am suit și eu. Pe Tică l-am lăsat cu calul, să se descurce cum o știi. Cînd să plecăm, Marinică îl vede pe nea Paraschiv:

— Ce faci acolo, neamule? Ai de gînd s-o iei pe jos la tîrg? Cît oi fi matale de infanterist, dar n-ajungi nici pînă deseară. Hai, urcă-ți bagajele la cutie. Te luăm cu noi.

O băgase rău pe mînecă nea Paraschiv. A înghițit o dată în sec și, călcînd încet, a pornit spre camion. L-au tras ai noștri sus, cu bagaje cu tot, ca pe nimic.

Abia ne-am depărtat nițel și l-am văzut pe Tică cum întoarce căruța și o ia în galop spre Comana. Nu m-au mirat de loc toanele lui Bulibașa. Apoi ai noștri au început iar să cînte. Zbura camionul ca săgeata, vîntul ne răcorea, mirosul iute de benzină se topea în mireasma cîmpului și noi cîntam de zor. Numai nea Paraschiv stătea ca un bolovan între oalele lui și tăcea.

Am ajuns la Titu și am oprit întîi la baza de colectare. Am dat bidoanele jos, s-a dat și nea Paraschiv. Pînă am încărcat noi bidoanele goale a ieșit și el dintr-o dugheană unde își „desfăcuse" marfa. Marinică nu l-a slăbit:

— Ce crezi, fîrtate, că ai scăpat? Nu lăsăm noi un comănean rătăcit pe aicea, prin tîrg. Hai, suie!

De data asta, nea Paraschiv nu s-a mai codit atît. Vorba ceea: unde a mers suta meargă și mia. Am pornit spre fabrică. Nea Paraschiv habar n-avea unde ne ducem noi și ce facem. Cînd s-a văzut în curtea fabricii s-a mirat, dar tăcea chitic. Muncitorii au dat năvală pe ușa sălii de festivități, împodobită cu ghirlande. Ne-au înconjurat. Rîsete, urări. Săream din camion ca nucile. Nea Paraschiv a fost luat de șuvoi și s-a pomenit, nici el nu știe cum, așezat pe un scaun în fața scenei. Întîi stătea de parcă ar fi înghițit un băț. Pe urmă a început să-i placă și chiar a bătut din palme singur, cînd nimeni nu bătea. Apoi s-a uitat în toate părțile, rușinat ca de cine știe ce. După serbare, a urmat „tratația". Ne-au poftit în sala cantinei, unde era întinsă masa cu gustări. Nea Paraschiv a rămas mai în urmă. Voia s-o șteargă, l-am simțit. Dar secretarul de partid al fabricii, tovarășul Ichim, care rămăsese și el în urmă, l-a luat de umeri:

— Hai, tovarășe, să ne grăbim, că rămînem flămînzi!

N-a mai avut ce face. A intrat, s-a așezat pe scaun, dar nu s-a atins de nimic. Ceilalți vorbeau tare, glumeau, ciocneau. Auzeai:

— Ia spune-i tovarășului, mă Priboi, cum ai scos tu sfeclele alea cît căciula?

Sau:

— Măi fraților, ce mai floarea-soarelui! Curge uleiul singur din ea!

Se vorbea despre îngrășăminte, despre recolte record, despre campionii noștri care au luat cîte 3.000 de kile avans, despre cutare că-și face casă nouă... În sfîrșit, despre toate întîmplările și bucuriile noastre obișnuite. Și muncitorii se bucurau împreună cu noi. Numai nea Paraschiv tăcea ca pămîntul. Mă uitam la el și nu-mi mai venea să rîd. Parcă mă strîngea ceva de inimă. Ai noștri erau veseli și îmbrăcați în straie albe, de sărbătoare, el era cu hainele lui de toată ziua, cam ponosite și pătate, neras, cu fruntea încrețită, stînjenit. Dar nu numai eu îl priveam. Îl privea și tovarășul Ichim, secretarul, curios. Numai ce-l văd că se apropie de nea Paraschiv:

— Păi bine, frățioare, ce ai de gînd? Nu mănînci, nu bei, nu vorbești... Voinic cum ești credeam că o să ne dai gata toată provizia. Ei, stai că nu merge așa. Uite, îmi trag scaunul lîngă dumneata. Hai să ciocnim.

Nea Paraschiv de-abia și-a înmuiat mustățile în bere. Secretarul îi dădea înainte:

— Ești brigadier de cîmp?

— Nnu... eu... ăăă...

— Stai, stai să ghicesc. Ești în sectorul zootehnic, știu. Am auzit că aveți niște vaci grozave. Ia zi, cît scoateți de la ele?

Curgea apa pe nea Paraschiv. Se făcuse verde. Mormăia ca ursii:

— Mmmmmmmm...

— Ee, hai să lăsăm modestia. Știu că oamenilor voinici ca dumneata nu le place să se laude. Dar acuma sîntem între prieteni, ce naiba. Zi cît?

Nea Paraschiv era la capătul puterilor. I se uscaseră buzele:

— Eu... Nu...

— Tiii, măi omule, dar trebuie să-ți scot vorba cu cleștele. Hai s-o întoarcem altfel. Ți-ai făcut casă? Dacă nu, cheamă-ne pe noi la clacă, să-ți ajutăm. Pe urmă tragem o inaugurare cu tulburel, să se ducă pomina...

Desperat, nea Paraschiv, cu capul în jos, aștepta parcă să se deschidă pămîntul, să-l înghită. Dar nu l-a înghițit. După o clipă a ridicat privirea și, oftînd de parcă ar fi suflat în foc, a îndrugat:

— Măi tovarășe, eu nu sînt.

— Cum adică? Ce nu ești?

— Nu sînt în colectivă... Adică sînt, dar... mai de curînd, a oftat ca de o căldură mare.

— Așa, așa. Și de cînd?

— Păi... de astăzi.

— Ce vorbești? Atunci să fie într-un ceas bun, îi ură vesel secretarul.

Președintele nostru se nimerise alături. Asculta-se. A dat să zică ceva. Dar l-a privit o dată nea Paraschiv ca de pe altă lume. Adică: „Nu mă da de rușine că eu mor aici". Președintele a priceput.

A cerut apoi să se facă liniște. A ridicat paharul:

(Continuare în pag. 26)

VASILE MĂNUCEANU

Ultimul clopoțel

...Și iată, clopoțelul sună pentru ultima dată în acest an: răscolitor și grav și mai prelung ca niciodată. Iar glasul său metalic, de obicei energic și sonor, de două-trei silabe, vibrează acum învolburat și cald, pătrunde prin pereții claselor, prin uși și se oprește în inimi. Acolo, cîntu-i de aramă devine șoaptă și iat-o tremurînd înfiorat și tainic, în dialog cu fiecare:

— M-ai așteptat, drag absolvent, atîta... Timp de șapte ani. Pentru tine sînt cel din urmă clopoțel în școala aceasta. Îți sun intrarea în viață. Nu te grăbești?

— Acum te ascult. Înmănuncheate parcă în ultimul tău clinchet, ți se aud toate chemările. Vorbește.

— Îți amintești, iubite absolvent, de prima literă învățată? Sau cînd adînca taină a paginii cu „Ana are un nuc" ți s-a desferecat în minte?... Știu, de atunci penița ta a secat ciubere de cerneală și ochii tăi au străbătut ținuturi fără margini de hîrtie... Mic matelot pe nava fără astîmpăr a cunoașterii, ai ocolit de multe ori pămîntul, ai cunoscut oceane, mări și fluvii, ai poposit în porturi, ai învățat să prețuiești străduințele și biruințele omenești, ai îndrăgit natura, dezvăluindu-i taină după taină, și încetul cu încetul ai prins dorința și priceperea de a o preface și supune. Ții minte? Erai micuț, neștiutor acum 7 ani. Acum știi multe. E ca și cum, în basm, o mînă minunată a împrăștiat vălul de ceață, aducînd în mintea ta lumină.

— Nu, nu e o mînă din basm. E mîna vie, părintească a dascălilor mei. Acum, în clipa aceasta, cînd mă despart de școală, mă leg în semn de mulțumire și recunoștință ca să sporesc lumina ce mi-au dat-o... Voi învăța mereu, fără răgaz, întreaga viață.

Și clopoțelul sună, sună...

— Îți amintești cînd ai primit cravata roșie? Cînd jarul ei purpuriu îți dogorea obrajii? Și primul imn pionieresc, înfiorat cîntec de slavă adus partidului părinte? Ții minte prima tabără, calda văpaie a focului de tabără în liniștea unei seri de vară? O, n-ai uitat, firește, nici ziua cînd pentru prima dată ai urcat scările de marmură ale Palatului pionierilor... Ți-aduci aminte adunările în clocotul cărora ți-ai descoperit tovarășii, drumul cinstit și drept, țința măreață a vieții? Uita-vei vreodată grupa și detașamentul și chipurile dragi ale instructorilor tăi? Ai venit la școală singur, acum 7 ani, ținînd în pumnul tău fusta măicuței. De-atunci n-ai rămas o clipă singur. E ca și cum, o mînă din basm te-ar fi însoțit pretutindeni.

— E mîna caldă și sensibilă a tuturor tovarășilor mei. Acum, în clipa aceasta, cînd mă despart de școală, mă leg să nu le înșel niciodată prietenia.

Și clopoțelul sună, sună...

— Ții minte zilele de arșiță de pe ogoare la strînsul spicelor de grîu? Ai învățat atunci să prețuiești pe cei ce muncesc... Altă dată ai dus trudit, dar mîndru, pe brațe mici, plăpînde, fier vechi, baloturi de hîrtie, nisip pentru solariu și cărămizi pentru căminul cultural, ai îngrijit livada, grădinile și parcul, căznindu-te adesea cu o cazma mai mare decît tine... Te-ai oferit să ajuți bătrînilor sau celor mici, bibliotecii, stației de radioficare, punctului sanitar, ai împodobit cu ultima crizantemă din grădina ta mormîntul unuí luptător și între două lecții ai alergat la deputatul străzii să vezi ce treabă mai ai de făcut...

Cînd ai venit acum 7 ani erai retras și singuratic. Acum ai crescut, ai învățat multe lucruri în organizația de pionieri, ești un tovarăș bun din colectivul clasei tale. E ca și cum, în basm, aceeași mînă ți-a dezlegat puterile...

— E mîna care i-a îmbărbătat, i-a îndrumat și i-a vegheat pe toți. E mîna partidului iubit. Acum, în clipa aceasta, cînd absolv clasa a VII-a, mă leg să-mi slujesc oricînd, neabătut, poporul și să fiu gata întotdeauna de orice jertfă pentru cauza Partidului Muncitoresc Romîn...

Și clopoțelul sună, sună... Răscolitor și grav și mai prelung ca niciodată. Pe urmă tace. Se aud doar pașii ce se sting încet pe coridoare.

M. SÎNTIMBREANU
Ilustrații: PUIU MANU

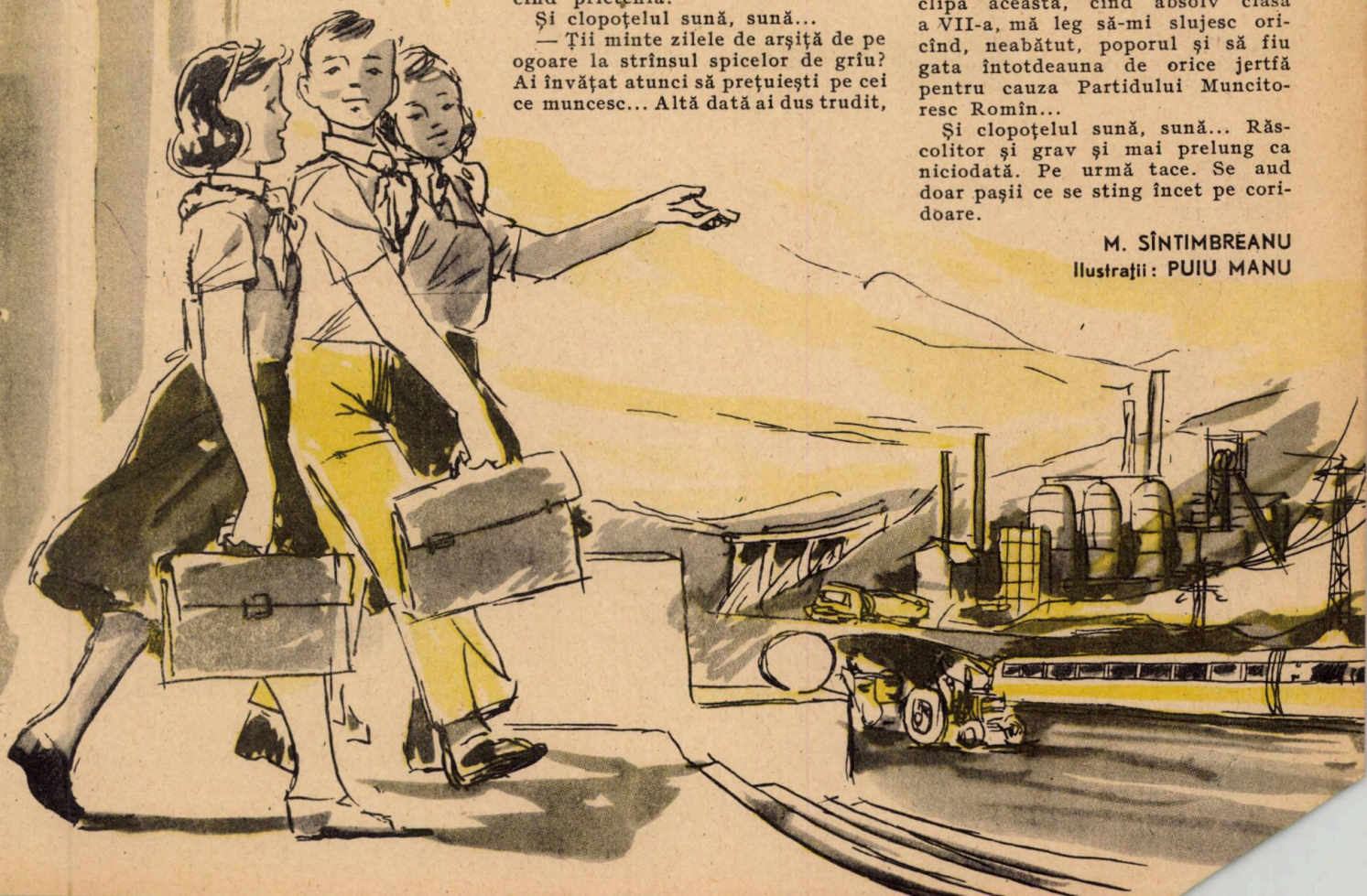

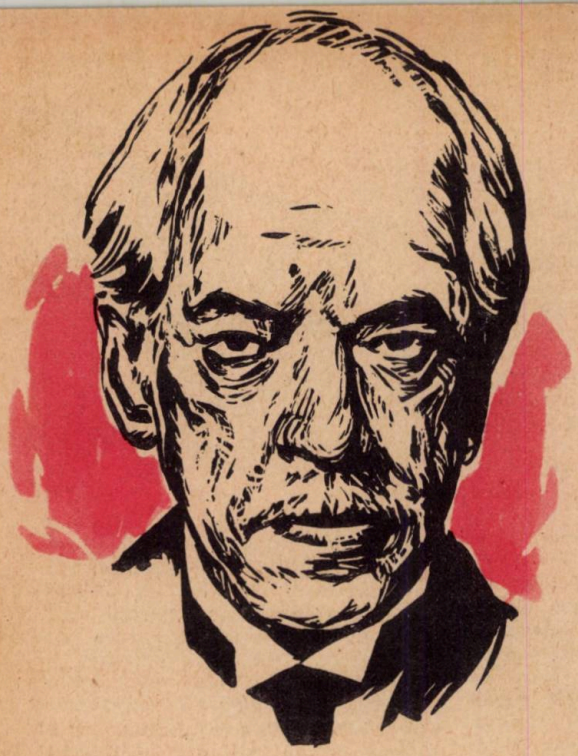

Gh. Marinescu

un genial om de știință, un mare caracter

Cînd, în 1928, profesorul neurolog Gheorghe Marinescu este invitat de către guvernatorul Argentinei (unde fusese chemat să țină o serie de conferințe) să rămînă în Argentina pentru a organiza învățămîntul medical de acolo, oferindu-i-se în schimb o enormă sumă de bani, el refuză răspunzînd răspicat: „Adevărata fericire omul de știință n-o simte decît atunci cînd poate face bine țării și poporului cărui aparține!" Și s-a întors în țară, unde guvernanții orînduirii burghezo-moșierești refuzaseră ani de-a rîndul să-i pună la dispoziție instrumente de lucru și un laborator. Profesorul care crease bazele neurologiei românești și o adevărată școală la spitalele Pantelimon și Colentina, era silit să lucreze în țara sa într-un local care constituia „o rușine pentru mizeria în care e lăsat".

Biografia „Gheorghe Marinescu", apărută în colecția „Oameni de seamă", ne înfățișează destinul vitreg al omului de știință într-un regim care nu știa să prețuiască nici știința, nici pe slujitorii ei.

E aproape de necrezut pentru voi, pionieri și școlari, cărora vi se creează cele mai prielnice condiții pentru studiu, să aflați că statul burghez n-a găsit de cuviință să acorde o bursă de studii eminentului student medicinist Gheorghe Marinescu. Astfel că, în timp ce feciorii de bani gata, incapabili și desfrînați primeau tot felul de burse de la stat, Gheorghe Marinescu a fost nevoit să ducă la Paris o viață plină de lipsuri.

Dar niciodată savantul Gheorghe Marinescu, fiu al unei văduve sărmane, n-a încetat, oricît de mari au fost piedicile pe care oamenii politici ai vremii le-au ridicat în fața lui, să se preocupe de ceea ce alcătuia țelul vieții sale: „descoperirea legilor vieții, pentru a o putea salva din mările mizerii pe care le are de înfruntat. Niciodată el n-a uitat pe oamenii simpli, din mijlocul cărora se ridicase. Niciodată, cuvîntul său necruțător n-a iertat regimul corupt, care tărăgăna cu zecile de ani construirea unei clinici".

„... Adevărul trebuie spus — rostește neîndurător testamentul său — , prea multă nedreptate este în binecuvîntata țară românească".

Pentru voi, dragi cititori, cunoașterea vieții lui Gheorghe Marinescu constituie o datorie și în același timp un exemplu de urmat. Cu atît mai mult cu cît el face parte dintre gloriile care aparțin nu numai țării noastre, ci lumii întregi.

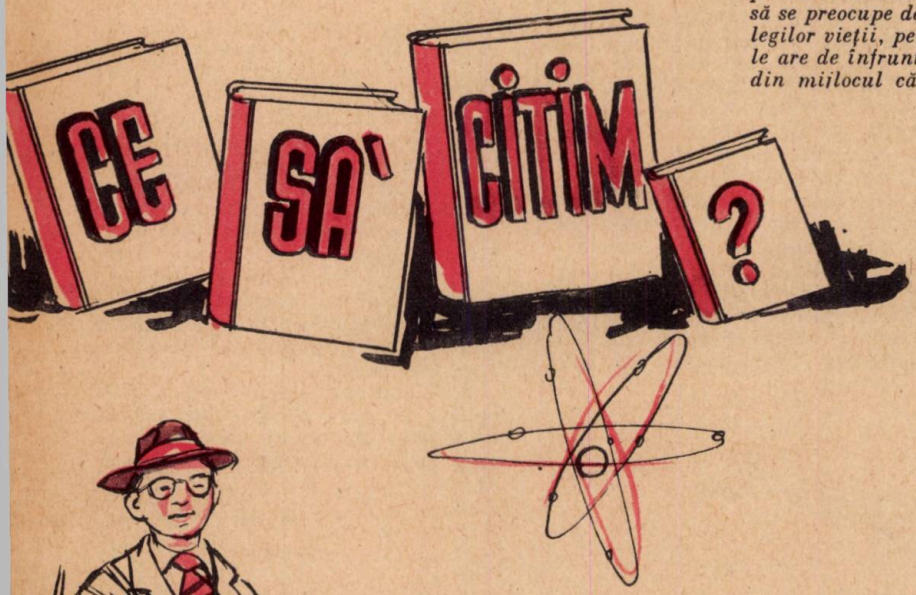

PETRE, EU ȘI ATOMII

Dragi copii, astăzi auziți rostite peste tot cuvintele de energie atomică, dezintegrare atomică, ciclotroni, reactor atomic. Voi știți că forța atomului va transforma lumea, va ajuta omul să schimbe clima pămîntului, să transforme pustiurile în pămînturi roditoare. Nimeni nu poate uita crima săvîrșită spre sfîrșitul celui de-al doilea război mondial cînd s-au aruncat bombe atomice asupra orașelor Hiroșima și Nagasaki. Oamenii se străduiesc să folosească uriașa energie eliberată de nucleul atomului prin dezintegrare spre folosul omului. Uniunea Sovietică este primul stat care a realizat folosirea în scopuri pașnice a energiei atomice.

Atomul? Ce este atomul? Este o părticică invizibilă din care e compus totul în lume: Pămîntul, Soarele, stelele, oamenii, animalele și toate obiectele din jurul nostru. „Atomii sînt alfabetul naturii. Natura are însă în alfabetul ei un număr ceva mai mare de atomi. Azi cunoaștem 102 atomi diferiți din natură. După cum oamenii formează milioane de cuvinte din litere, la fel natura creează din atomi milioane de molecule. Din acești 102 atomi este compus totul în natură — întreaga lume, întregul univers".

Nici nu v-ați fi putut închipui că veți afla toate aceste lucruri interesante pornind într-o nevinovată excursie duminicală în jurul Pragăi cu Petre și unchiul său. Deschideți cartea autorului ceh Vaclau Koval — „Petre, eu și atomii" — și vă veți convinge singuri. Mai mult: veți afla cîteva experiențe interesante și amuzante care vă stau la îndemînă sau tîlcul unor acțiuni pe care le faceți zilnic, dar a căror explicație n-ați cunoscut-o pînă acum. Ilustrațiile expresive care însoțesc textul cărții vă vor ușura mult înțelegerea.

Prezentări de OLGA BUȘNEAG

Regiunea Stalin

Prietene, știu că locurile prin care ți-ai purtat primii pași ai copilăriei și te-ai bucurat de primele impresii ale tinereții sînt minunate. Dar îngăduie-mi, totuși, pentru cîteva clipe să-ți încînt imaginația cu frumusețile regiunii mele, să te aduc din îndepărtatul sat ori din orașul pitoresc în care locuiești pe meleaguri pe care aș vrea să le îndrăgești de pe acum, ca să dorești cîndva să le străbați aievea. Mă urc pentru tine și pentru mulțumirea mea pe poteca șerpuitoare care suie în munți, către vîrful bătrînei Tîmpe. Zarea îmi este deschisă, cerul senin, ochiul tineresc, ager și inima plină de cîntec. Închideți pentru o clipă ochii ca în dosul pleoapelor să poți vedea imaginea pe care ți-o călăuzește privirile mele. Peste Carpații care străjuiesc regiunea în partea de sud plutește o pîclă în care soarele acestei dimineți însorite împrăștie sclipiri de argint. În vale, pe culmi adăpostite se văd turnurile cetăților construite pe vremea cavalerilor teutoni. Nu te speria... Nu-s sunete de lănci și de zale, nici strigăte de luptă... Zumzăie tractoarele la poalele cetății Rîșnovului. Colectiviștii, romîni, germani, maghiari, s-au unit într-o singură familie, lucrează ogoarele împreună, vrajba a apus odată cu trecutul dureros al acestei părți de țară. Ascultă-i! Cîntă... Cîntă în graiul lor colorat, dar cîntecul este pornit dintr-o singură inimă.

Șoseaua șerpuiește mai departe spre Bran. Un alt castel din care ultimului vlăstar regesc i s-a dat tălpășița. Nu regii fac istoria, ci poporul și o parte din istoria acestui popor o poți vedea aici în castelul devenit muzeu. Muzeu a devenit și cetatea Sighișoarei, cetatea țărănească de la Prejmer; istorie vie, prietene, și istoria e bine s-o cunoști.

Pe meleagurile acestei regiuni, la Avrig s-a născut și a copilărit Gheorghe Lazăr, întemeietorul școlii românești, pe aceste meleaguri, lîngă Sighișoara a murit pentru libertate alături de iobagii romîni, marele poet maghiar Sandor Petöfi, pe aceste meleaguri, la Șelimbăr, a dat strălucire domniei sale printr-o luptă pe viață și pe moarte Mihai Vodă Viteazul și tot pe aceste meleaguri, udate din belșug cu sînge strămoșesc, înflorește un crîmpei din viața nouă a patriei. A trebuit ca poporul să-și ia soarta în propriile-i mîini, ca Oltul în sclipirile lui să nu mai oglindească ochii arși de plînset ai trădătorilor pămîntului, a trebuit ca partidul clasei noastre muncitoare să lupte neobosit ca dușmănia provocată și întreținută de cîrmuitorii vechi între diferitele naționalități și poporul romîn să fie curmată pentru totdeauna. Uită-te, prietene, deschide-ți ochii, trecutul a apus și în locul lui, pe alte temeiuri oamenii își durează fericirea. De la Uzinele „Ernst Thälmann" și „Steagul roșu" din Orașul Stalin pleacă tractoare și autocamioane pe întinsul întregii țări, de la combinatele chimice din Făgăraș și Victoria ogoarele patriei primesc cantități tot mai mari de îngrășăminte chimice, de la Hidrocentrala Sadu, de lîngă Sibiu, se întind linii de înaltă tensiune, ca lumina electrică să pătrundă pînă și în ultimul cătun. La Tîrnăveni, Codlea și Blaj se fabrică mobilă, la Sighișoara funcționează o mare întreprindere ceramică, iar la Bod se produce zahăr ca dulciurile să nu lipsească din nici un cămin. Trei raioane, Agnita, Tîrnăveni și Sighișoara sînt complet cooperativizate, iar în celelalte cinci se găsesc sute de gospodării colective. Viața nouă își face făgaș tot mai trainic și dăltuitorii acestei vieți sînt oamenii noi. Pe loc aproape pustiu s-a înălțat orașul Victoria, la poalele munților Făgăraș, iar în orașele regiunii cresc cartiere noi.

Directivele celui de-al III-lea Congres al P.M.R. prevăd pentru regiunea Stalin dezvoltarea industriei chimice, de tractoare și camioane, de mașini-unelte, construcții de noi locuințe, care vor prinde viață prin munca poporului muncitor.

Prietene, de oriunde ai fi, dintr-un îndepărtat sat sau dintr-un pitoresc oraș al acestei țări, iubește și cinstește prin muncă frumoasa noastră patrie, Republica Populară Romînă.

P. SĂLCUDEANU

Să răsfoim cîteva caiete de însemnări ale pionierilor cercetători ai ținutului natal din orașul Sibiu.

La Șelimbăr

Am pornit în marș pionieresc în zorii zilei, spre Șelimbăr. Șoseaua străjuită de amîndouă părțile de un covor de iarbă și flori multicolore ne-a condus prietenoasă spre locurile pe unde s-au dat bătăliile lui Mihai Viteazul cu Andrei Bathory.

Am ajuns. Reconstituim bătălia. Locul unde se înalță monumentul lui Mihai marchează chiar locul luptei. Cei dintr-a V-a sînt oștenii lui Mihai și și-au făcut tabăra după deal. O parte dintre cei dintr-a VI-a se închipuie ajutoarele venite din Oltenia și Muntenia prin pasul de la Turnu Roșu. Unul din băieți, în fruntea unei cete, este însuși Baba Novac cu vitejii săi. Tovarășul profesor de istorie ne explică și nouă parcă vedem aievea o pagină de luptă din istoria patriei pentru constituirea unui stat centralizat.

HUDIȚAN ADRIANA
cl. VI
Școala elementară de 7 ani nr. 9

La Uzinele metalurgice „Independența"

Una din cele mai mari uzine ale orașului nostru este „Independența". Un muncitor mai vîrstnic mi-a povestit că nu întotdeauna fabrica a fost atît de mare și frumoasă. Înainte ea a aparținut capitalistului Andras Rieger, care a strîns mare avere de pe spinarea muncitorilor fără să-i pese de viața lor, de condițiile lor de muncă.

În anii aceștia, fabrica a crescut, s-au construit hale noi, s-au adus noi agregate.

Foarte frumos este clubul unde muncitorii își petrec timpul lor liber. Pe mine m-a interesat în mod deosebit cabinetul tehnic, unde vin mulți inovatori. Muncitorii lucrează ca adevărați ingineri și inovațiile lor aduc multe economii patriei.

CONSTANTINESCU CONSTANTIN
cl. VI, Școala elementară de 7 ani nr. 9

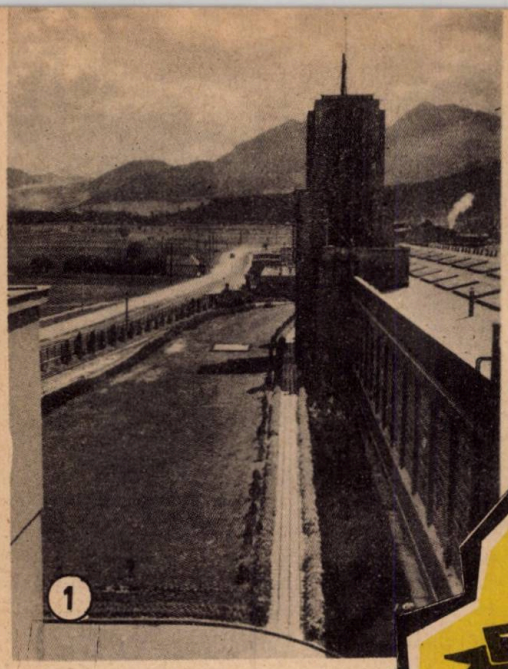

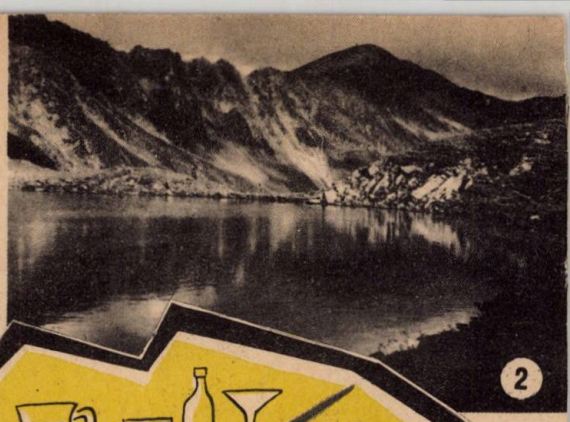

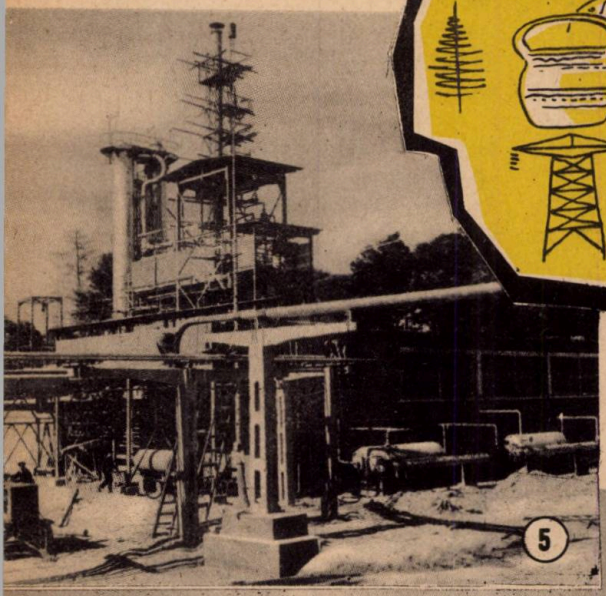

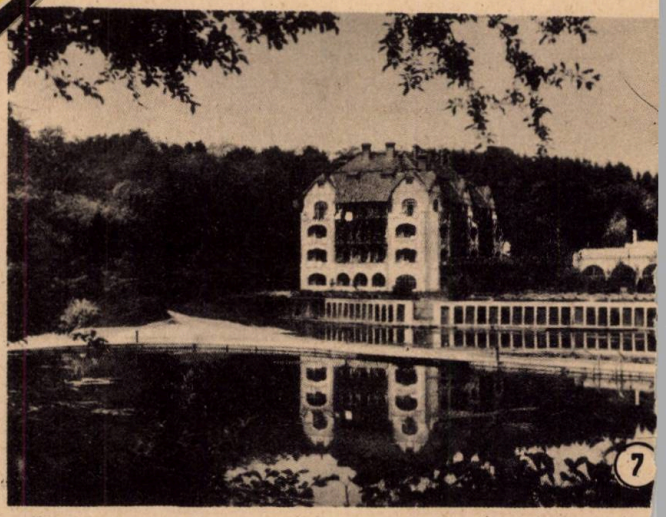

În fotografii: 1 – Uzinele „Steagul roşu"; 2 – Lacul Bîlea – unde vin oamenii muncii pentru a-şi petrece concediul de odihnă; 3 – Fată din Sălişte. Portul din Sălişte este renumit pentru

Regiunea Stalin.

3

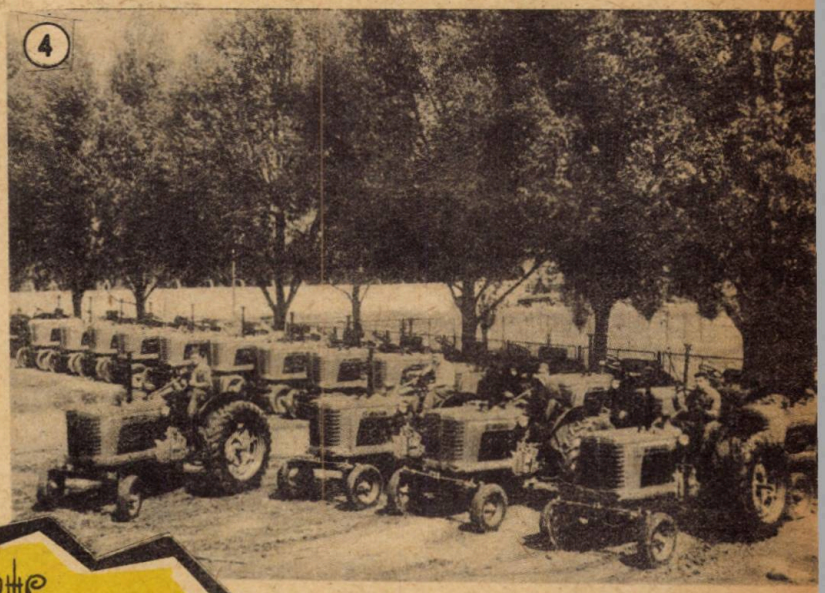

4

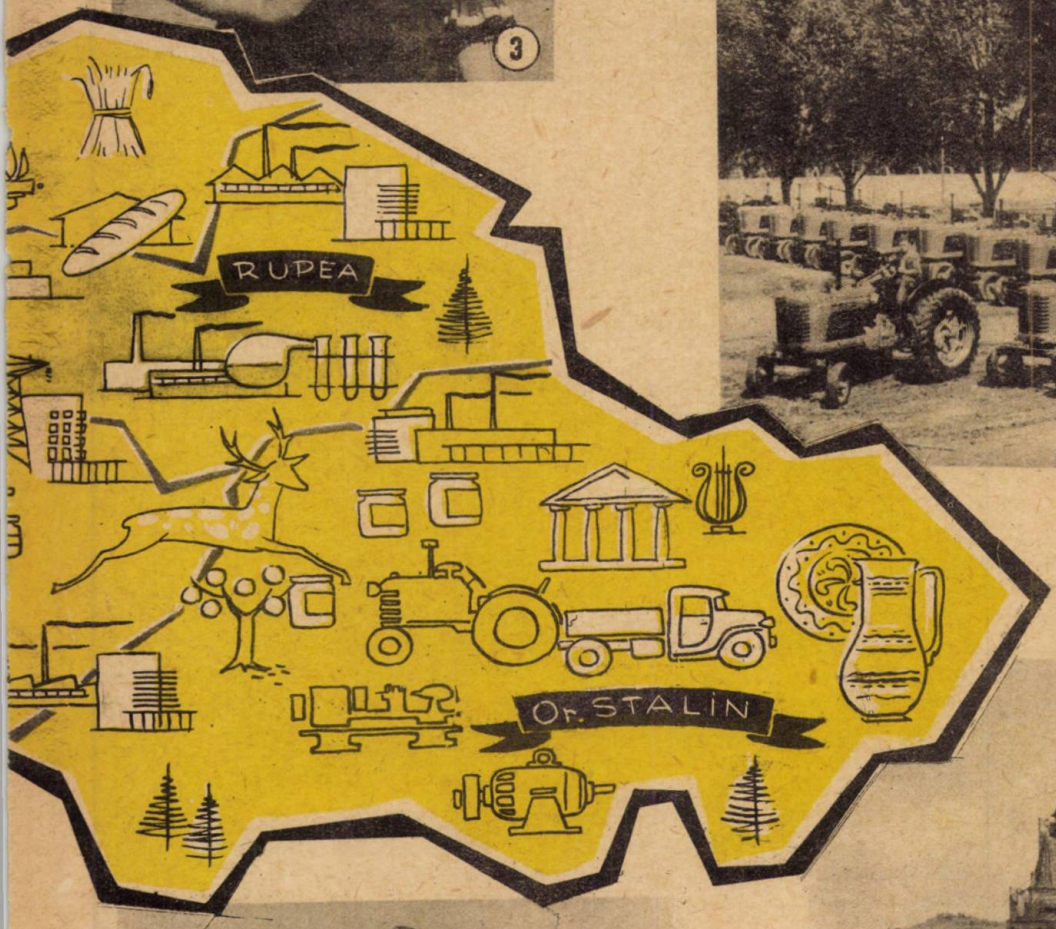

8

9

frumusețea lui; 4 – Din Orașul Stalin pleacă spre ogoarele patriei noastre mii de tractoare; 5 – Combinatul chimic din orașul Victoria; 6 – Vedere din noul oraș Victoria, apărut pe harta țării noastre în anii regimului democrat-popular; 7 – Ocna Sibiului – băi; 8 – La cules de plante medicinale în munții Făgărașului; 9 – Castelul Bran astăzi muzeu

JOCURILE

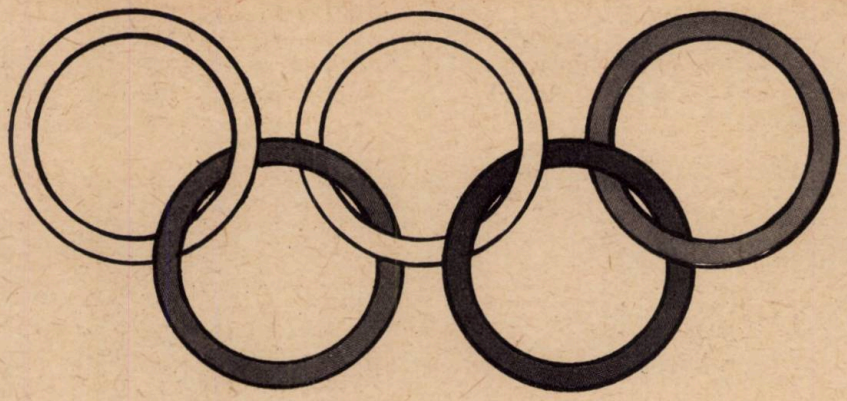

SPORTIVII OLIMPICI DECLARĂ:

Pentru iubitorii sportului, ziua de 25 august 1960 este aşteptată cu mult interes. Atunci, simbolica flacără adusă din străvechiul Olimp va parcurge ultima etapă pînă la „Stadio dei Centomila" din capitala Italiei. Apoi, după solemnitatea deschiderii jocurilor — în cadrul căreia stoluri de porumbei vor duce lumii întregi dorinţa de pace a tineretului de pretutindeni — vor începe întrecerile din cadrul celei de-a XVII-a ediţii a Jocurilor olimpice moderne.

În 1894, la 16 iunie, 69 de delegaţi, reprezentînd 12 naţiuni, întruniţi la Paris, sub preşedinţia lui Pierre de Coubertin, au pus bazele renaşterii Jocurilor olimpice şi au constituit Comitetul olimpic internaţional — C.I.O. — însărcinat cu organizarea preliminară a Jocurilor olimpice moderne.

În anul 1920, C.I.O. adoptă emblema sa albă cu cele 5 cercuri: albastru, galben, negru, verde şi roşu, care reprezintă culorile drapelelor tuturor naţiunilor din cele 5 continente şi este simbolul unirii popoarelor.

Şi în ţara noastră există o tradiţie olimpică. Comitetul olimpic romîn a fost înfiinţat în anul 1914, dar abia zece ani mai tîrziu a fost consemnată prima participare a sportivilor romîni la Jocurile olimpice (cele de la Paris).

Din cauza unui total dezinteres al oficialităţilor din trecut, sportivii romîni au trebuit să facă faţă unor serioase dificultăţi, iar deplasarea lor la Paris şi întreţinerea pe timpul jocurilor au fost făcute cu preţul unor însemnate sacrificii personale. Aceleaşi greutăţi au avut şi sportivii romîni care au participat la celelalte ediţii ale jocurilor dinaintea celui de-al doilea război mondial. Singurele performanţe demne de a fi menţionate în această perioadă sînt cele două medalii cucerite de echipa de rugbi (locul III în 1924) şi la călărie (locul II în 1936). Ar mai putea fi adăugat locul IV, ocupat de echipajul de bob (două persoane) la „Olimpiada albă" de la Lake Placid în anul 1932.

După 1944, datorită excelentelor condiţii asigurate de către partidul şi guvernul nostru, sportul a luat o dezvoltare nemaiîntîlnită. În aceste condiţii, sportivii romîni au avut posibilitatea să se afirme din ce în ce mai mult pe arena internaţională. Tinerii sportivi romîni au bătut la poarta consacrării internaţionale la Jocurile olimpice de la Helsinki, unde au cucerit o medalie de aur, una de argint şi două de bronz şi s-au consacrat la ediţia următoare, din 1956, de la Melbourne, care a constituit marele succes al sportului romînesc. Astfel, la Melbourne au fost cucerite 5 medalii de aur, 3 medalii de argint şi 5 medalii de bronz, ţara noastră clasîndu-se pe locul XI din 67 de naţiuni participante, înaintea multor ţări cu o veche tradiţie sportivă.

Pentru Jocurile olimpice de la Roma, sportivii romîni şi-au început pregătirile de mult. Seriozitatea cu care ei se antrenează, dorinţa lor fermă de a se comporta cît mai bine pot fi considerate ca o garanţie că, la Roma, prestigiul sportiv al Republicii Populare Romîne va fi bine apărat.

GHEORGHE GEORGESCU
secretar general al Comitetului olimpic romîn

OLIMPICE DE LA ROMA

VĂ REAMINTIM CĂ...

... cele XVI ediții ale Jocurilor olimpice moderne au avut loc în următoarele orașe:*

I	Atena	1896
II	Paris	1900
III	Saint Louis	1904
IV	Londra	1908
V	Stockholm	1912
VII	Anvers	1920
VIII	Paris	1924
IX	Amsterdam	1928
X	Los Angeles	1932
XI	Berlin	1936
XIV	Londra	1948
XV	Helsinki	1952
XVI	Melbourne	1956

* Exceptînd ediţiile a VI-a, a XII-a şi a XIII-a, care n-au avut loc din cauza primului şi celui de-al doilea război mondial.

... ediţiile jocurilor olimpice de iarnă, aşa-numitele „Olimpiade albe" au avut loc la:

I	Chamonix	1924
II	Saint Moritz	1928
III	Lake Placid	1932
IV	Garmisch	1936
V	Saint Moritz	1948
VI	Oslo	1952
VII	Cortina d'Ampezzo	1956

... la a XVI-a ediţie a Jocurilor olimpice de la Melbourne din 1956 sportivii romîni au cucerit următoarele medalii:

5 medalii de aur la
- *canoe (1 pers. 1.000 m; 2 „ „ „; 1 „ 10.000 „)*
- *box*
- *tir*

3 medalii de argint la
- *box*
- *scrimă*

4 medalii de bronz şi 1 medalie de bronz pentru merit la
- *gimnastică*
- *lupte clasice*
- *box*
- *tir*

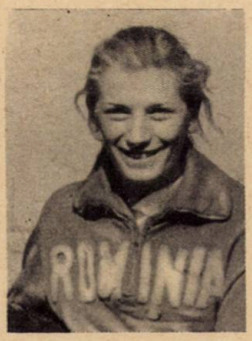

IOLANDA BALAŞ — maestră emerită a sportului

„Vrem să apărăm la Roma prestigiul sportului romînesc şi prin aceasta să justificăm încrederea care ni s-a acordat.

Dorinţa mea este să cîştig la Roma. Şi, ca în fiecare an, mă gîndesc la 1 sau 2 cm în plus, căci aşa este un sportiv: mereu caută să obţină mai mult".

GH. NEGREA — maestru emerit al sportului (box)

„Muncesc cu multă seriozitate şi dragoste pentru a mă prezenta cît mai bine la Jocurile olimpice de la Roma. Valoarea boxerilor cu care mă voi întîlni este foarte ridicată şi aş vrea să-mi îndeplinesc vechea dorinţă a cărei realizare mi-a scăpat atunci, în 1956, la Melbourne..."

ELENA LEUŞTEAN — maestră a sportului (gimnastică)

„Ne pregătim, ne pregătim... Sperăm să ne prezentăm şi mai bine decît la Melbourne. Avem mai multă experienţă acum şi... sîntem mai aproape de casă. În 1956 am obţinut medalia de bronz la sol. Iar acum... Nu prea am obiceiul să fac promisiuni. Dar voi lupta, împreună cu întreaga echipă, pentru un loc cît mai bun".

NICOLAE ROTARU (tir)

„Particip pentru prima oară la o olimpiadă şi aştept cu nerăbdare şi încredere ziua cînd mă voi prezenta pe poligonul olimpic. Prin felul în care mă pregătesc şi prin rezultatele pe care le voi obţine vreau să justific încrederea care mi s-a acordat de a reprezenta patria la Jocurile olimpice de la Roma".

CARTEA DE LEMN

SĂ DISCUTĂM DESPRE MESERII

În școala ta a sosit un învățător nou: Munca. Acum, nu numai că asculți din bancă ceea ce predă profesorul, dar te așezi și la bancul din atelier. Mîinile tale se împrietenesc de astă dată cu ciocanul, rindeaua și ferăstrăul. Iar tu ai început să întrevezi la ce folosește să știi să muncești. Lemnul începe să ți se supună, uneltele devin ascultătoare, iar privirilor tale li se deschid micile și marile taine ale meseriei. Și cu cît mergi mai departe, cu atît e mai interesant. Tot mai mult te stăpînește dorința să meșterești lucruri care-ți cer pricepere, măiestrie.

O învățătură grea

Niciodată n-am crezut că voi învăța meseria de tîmplar. Totul s-a întîmplat din... întîmplare.

Într-o zi m-am dus la școala profesională din orașul nostru. Sosise vremea să-mi aleg o meserie.

După cîteva zile, grupa anului I, din care făceam parte și eu, a mers la atelier. Mă uit eu: o încăpere oarecare, mobilată cu niște mese vechi. Pe mese, cîteva rindele, iar pe pereți, atîrnate în cuie, cîteva ferăstraie. Am rămas tare mirat: „atelierul" nu semăna nici pe departe cu cele pe care le văzusem eu în vizitele la marile uzine. Mi-am zis imediat: „Dacă ăsta-i atelierul, atunci se cheamă că tîmplăria nu-i o meserie chiar așa de complicată..."

Curînd sosi și maistrul. Un omuleț chel, puțin adus de spate, cu o bărbuță mică și căruntă și cu vorba blajină. Ne strînse roată și ne anunță că el ne va învăța tîmplăria. Apoi ne spuse că ne lasă o vreme liberi — „să mai studiați oleacă uneltele, tejgheaua..."

„Să studiem tejgheaua" — pufnirăm noi. „Mare lucru": patru picioare, trei scînduri, în spate un șurub (și acela — de lemn) și... aceasta-i tot. Jucărie pentru copii, ce mai!

După o vreme meșterul ne adună iar:

— Ei, copii... gata? Acum, hai să ne apucăm de lucru, rosti el simplu. Vom învăța, mai întîi, să tăiem cu ferăstrăul...

Ne dădu cîte un ferăstrău și o bucată de scîndură.

— Începem! zise el.

Eu țineam ferăstrăul și-mi venea să rîd. Mare lucru! Cîte lemne nu am tăiat eu acasă fără să mă fi învățat careva...

M-am așezat la tejghea și dă-i, și dă-i cu ferăstrăul. Ne uitam unul la altul. Iar colegii se prăpădeau de rîs, privindu-mă. Am strîns buzele și mi-am holbat ochii, ca și cum mi-ar fi nespus de greu să tai cu ferăstrăul.

Dar meșterul se făcea că nu ne vede. Ne-a mai dat o bucată de scîndură s-o tăiem; apoi încă una, și încă una, și încă...

De pe noi au început să curgă șiroaie de transpirație. Se vedea cît de colo că nu-i ușor să tai timp mai îndelungat cu ferăstrăul. Iar meșterul ne povățuia într-una.

— Dați-i mai repede... Și mai egal! Vedeți voi, trebuie ca ferăstrăul să facă șaizeci de mișcări pe minut...

Ajunsesem la a zecea bucată de scîndură și eram toți, într-adevăr, frînți de oboseală. Pufăiam ca niște pompe. În urechi ne răsunau, ca o placă, vorbele calde ale maistrului: „Trageți, trageți, drăguților. De șaizeci de ori pe minut! Trageți..."

În sfîrșit, meșterul se milostivi de noi:

— Ei, gata, odihniți-vă acum. Și... — în ton îi bănuirăm o notă de mustrare — să nu mai faceți prostii. Nu-i chiar așa de simplu să... Apoi brusc: Vă dor mîinile, așa-i?

— Oho! facem noi.

— Nu sînteți obișnuiți încă, asta-i. Eu, de pildă, lucrez și-o jumătate de zi cu ferăstrăul și tot nu observ. De ce? Pentru că sînt obișnuit...

Ne-am așezat la taifas cu meșterul. El ne tot povestea, ne povestea... Iar noi — noi, cu gurile căscate—, stam care pe unde și ascultam. Multe mai știe meșterul! Tare multe!

Povestea unei ghicitori

— Iată o ghicitoare, ne spune maistrul.

Mințile ți le adună,
Luminează — ca pe lună!
Unge osia la car,
Vindecă bolile...
Păzește chiar și curățenia,
Iar de vrei —
îți dă dulceață.
Ia ghiciți!

Și rîde.

„Ce să fie?" — ne gîndim noi. Ghicitoarea e lungă — nici n-o poți învăța repede pe de rost. Iar de vrei s-o ghicești — apoi te frămînți o zi întreagă! Răspunsul însă e simplu:

— Mesteacănul e! rîde șugubăț meșterul. Despre el sînt multe ghicitori în popor. Da' nu numai despre el, ci și despre salcie, ulm, stejar...

În urmă cu 200—300 de ani — multe așezări erau din lemn. Casă din lemn, mobilă din lemn, car din lemn, sanie din lemn... Ba, chiar și lingurile, plugurile și uliţele tot din lemn erau. Pe vremea aceea, omul ducea trai sărac, oropsit. Se năștea omul — era culcat într-o copaie de lemn; murea — îl îngropa în coșciug de lemn... Afară se întuneca, iar în casă era nevoie de lumină. Lua omul surcele și le vîra în sobă, le da foc și, deși ieșea fum, se făcea cît de cît lumină.

Pleacă țăranul la tîrg, cu carul. Roţile însă, neunse, tare mai scîrțîie. Ar trebui unse. Dar cu ce? Iată însă un pîlc de mesteceni. Se cațără omul într-un copac, ia coaja de sus a mesteacănului, o aruncă într-o groapă, o acoperă și-i dă foc. Din cojile de mesteacăn iată că se scurge un fel de catran, cu care omul unge roţile. Așadar, iată că din lemnul mesteacănului unge osia căruţei...

Pe vremea rece, țăranul și-a făcut de multe ori opinci din coajă de mesteacăn.

Dar cîte nu se pot face din mesteacăn!...

Nu știu care dintre noi, văzînd că meșterul și-a sfîrșit povestea, sare cu o întrebare:

— Dar despre cum bagă mesteacănul minţile-n cap n-ai vorbit!?

— Așa-i, am uitat. Dar iată cum: cînd eram de-o șchioapă și făceam vreo trăsnaie, lua maica repede o vargă de mesteacăn și, de ce să mint, pe dată îmi dam seama de ce e bine și ce e rău... — rîse meșterul și ne făcu șugubăț cu ochiul.

Cum e meseria noastră

A doua zi n-am mai tăiat scîndurele. Jumătate de zi ascultam poveștile iscusitului și blîndului nostru învăţător în tainele meseriei.

Și despre cîte ne povestea el!

Despre corăbiile din vechime și meșterii care le ciopleau din lemn; despre podurile de lemn, măiestrit arcuite peste rîuri; despre avioanele de început, despre mobile, despre creioane din lemn, despre chibrituri, despre...

Careva dintre noi, însă, oftă:

— Păcat de toate acestea. S-au dus... au fost cîndva, azi masele plastice îi fac vînt lemnului....

Meșterul nu se supără; nici măcar jignit nu se arătă.

— Masele plastice? făcu el. Poate... Dar eu vă spun ceva: uzinele, hidrocentralele, șantierele... fără lemn n-ar mai fi. Orice baraj se naște într-o cămașă de lemn. Da' betonul? Se toarnă într-un cofraj de lemn, și numai după ce se-ntărește e „dezbrăcat", i se scoate hăinuța de lemn....

Și începu să ne enumere mai departe alte lucrări care nu se pot face dacă n-ai lemn. De aci a ieșit că și în vremea noastră este nevoie de lemn.

Încearcă să socotești singur.

Privește în jurul tău: cîte lucruri din lemn nu se găsesc acolo, în cameră? Dar pe stradă, la teatru, în tren?... Poţi umple o carte întreagă numai înșirînd aceste lucruri. Noi, desigur, nu le observăm, pentru că ne-am obișnuit cu ele...

O săptămînă întreagă după aceea, pe unde umblam, tot socoteam ce-i din lemn și cum anume-i făcut.

*

Cu vremea, ne-am atașat așa de mult de meșterul nostru, încît cum ne aflam liberi pentru o clipă îl rugam să ne povestească. Și, de fiecare dată aflam ceva nou. Poveștile lui nu erau simple povești, spuse să ne treacă timpul, ci toate aveau cîte-un tîlc legat de tîmplărie.

Din cele spuse de meșter, vreme de doi ani, eu mi-am făcut niște însemnări; recitindu-le și acum, iată ce aflu că trebuie să știe un bun tîmplar:

Desen — ca să poţi executa tăieturi, ca să poţi pirograva.

Matematici — ca să poţi face măsurători și calcule.

Fizică — ca să cunoști cu precizie însușirile materialelor.

Chimie — ca să poţi lucra sigur cu cleiurile, culorile și lacurile trebuitoare.

Istorie — ca să înveţi lucrările vechilor maiștri.

Arhitectura — ca să găsești forma cea mai plăcută a mobilei, a ușilor ș.a.m.d.

...Și încă multe, foarte multe cunoștinţe îi mai sînt necesare unui tîmplar artist în meserie.

Iar lui, meșterului meu drag, îi port și astăzi cea mai profundă stimă: el e acela care mi-a dat legăturica cu cheile tainei meșteșugului.

(Din limba rusă de S.Z.)

Ilustrații: R. DULDURESCU

Program ARTISTIC

Ilustrații : ARNO

POVESTIOARE VESELE

— Fiți bun și lămuriți-mă: Crocodilii atacă oamenii? a întrebat odată cineva pe un vînător din Egipt.

— Da'de unde! Ei nu sînt lacomi: nu mănîncă decît la trei luni odată.

— Deci pot să fac o baie în Nil fără teamă?

— Desigur. Cu condiția să evitați crocodilul care n-a mîncat de trei luni.

— Tăticule, e adevărat că peștii mari mănîncă sardelele?

— Da, băiete.

— Dar cum reușesc să deschidă cutia?

● ● ● ● ● ● ● ● ●

Un om sărac a venit la un bancher și a început să-i descrie mizeria în care trăia. Auzindu-l, bancherul se emoționă mai mult ca niciodată. El sună pe valetul său și zise:

— John, dă-l afară, că mi se rupe inima!

Petea

S. KORLAT

Pe Sadova, pe Neghina,
Frunze galbene foşnesc.
Petea calcă fără grabă,
Cu pas sigur, bărbătesc.

Ochi-i strălucesc puternic,
Chipul tot i-e luminat...
Astăzi, pentru-ntîia dată
Pantaloni lungi a-mbrăcat.

Trec zugravii, trec minerii
Şi ostaşii trec în rînd.
Însă pantaloni ca Petea
N-are nimeni pe pămînt.

Ce minune, ce-ntîmplare,
Petea pantaloni lungi are.

Fiţi pe pace, păsărele,
Nu fugiţi, ca alteori.
Petea azi nu mai aruncă
Cu praştia după ciori.

În tramvai, direct pe uşă
Urcă, ca şi orice om;

În lungi pantaloni, desigur,
Nu-i stă bine pe tampon.

Strengării nu va mai face,
Şi de pozne a uitat...
Îmbrăcîndu-şi pantalonii,
Petea-n altul s-a schimbat.

Pe Sadova, pe Neghina,
Frunze galbene foşnesc.
Petea calcă fără grabă,
Cu pas sigur, bărbătesc.

În romîneşte
de GHEORGHE MOVILĂ

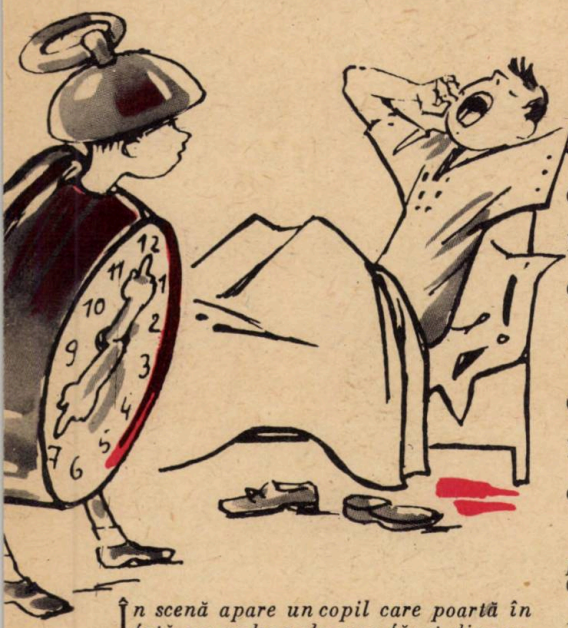

CEASUL

În scenă apare un copil care poartă în faţă un cadran de ceas făcut din carton. Mîinile ţin loc de limba mare şi cea mică şi arată ora şapte fără cinci. Lîngă el, într-un pat improvizat, doarme Mitică.

CEASUL:
— Eu sînt ceasul, tic, tac, tic,
Cu şcolarii bun amic,
Sînt prieten cu oricine
Merge bine — ca şi mine.
Leneşii nu-mi sînt pe plac
Şi nu tac, nu tac, nu tac.
(În momentul acesta limbile arată ora şapte. Ceasul începe să sune.)

CEASUL *(către Mitică. Îl apucă de umăr şi îl scutură):*
— Ia te uită. Doarme dus.
Hei, amice, scoală sus...

MITICĂ *(leneş):*
— Hm, mi-e somn. E încă noapte.

CEASUL:
— Ba, pardon. E ora şapte.

MITICĂ *(se ridică în picioare. E foarte înalt):*
— Nene ceas, nu vezi? Sînt mic,
Vreau ca să mai dorm un pic.

CEASUL:
— Nu se poate. Haide, scoală...

MITICĂ *(prefăcut. Se culcă din nou):*
— Parcă-mi vine ameţeală.

CEASUL:
— Boala asta bănuită
Se numeşte: chiulangită
Şi cu lenea este soră.

MITICĂ:
— Dorm numai un sfert de oră.

CEASUL *(sună):*
— I-auzi ce voce frumoasă.

MITICĂ:
— De-asta te-am adus de-acasă?

CEASUL *(sună mai gros):*
— Poate vrei să cînt pe nas?

MITICĂ:
— Tii, ce pisălog de ceas. *(Se scoală.)*
Ce-ai cu mine? Spune drept.

CEASUL:
— Vreau să fii şi tu... deştept.

MITICĂ:
— Aş dormi acum cu carul...

CEASUL *(sună):*
— Vrei să-mi sară... minutarul?
Na că am şi răguşit. *(Scoate o sticlă pe care scrie: Tonic. Bea.)*

CEASUL *(îşi încearcă vocea):*
— Do, re, mi, do, re, mi, fa!

MITICĂ:
— Aoleu — nu mai suna,
Vrei s-audă cineva?
Chiar instructorul adică
Să mă mustre şi să-mi zică:
„Uite, ceasul lui Mitică
Iar îi «cîntă» lîngă pat!"

CEASUL: — Cine este vinovat?

MITICĂ:
— Uite nu mai dorm. Promit.

CEASUL *(scoate o batistă şi se leagă la cap):*
— Bravo ţie. Te-ai trezit...
În sfîrşit, sînt liniştit.
(Mitică iese repede din scenă)

CEASUL:
Dragi copii, să ştiţi că eu
Am să fac astfel mereu!
Sun puternic, deşi-s mic,
Tic, tic, tic, tic, tic, tic, tic.
Mă auzi chiar şi în vis
Fiindcă sînt un ceas... precis.
Leneşii nu-mi sînt pe plac
Şi nu tac, nu tac, nu tac.
(Mai bea din doctorie şi sună puternic.)

MITICĂ *(intră în scenă speriat):*
— Ce tot suni? N-ai încetat?
Toată tabăra-i sculat.
De ce suni vor toţi să ştie.

CEASUL:
— Cum de ce? De bucurie
Că pe listă nu-i notat
Azi nici un întîrziat.

La mare

Soarele, rumen la chip,
Peşte mare, lung, coboară;
Trece dunga de nisip
Şi se-ndreaptă către gară.

Cu firească importanţă
Spune unor pescăruşi:
— Vin copiii în vacanţă
Jos, în tabără, acuşi!

Mîndru foc — în colţul gării —
Ca un general îmi şade
Şi în cinstea sărbătorii
Şi-a mai pus vreo două grade.

Aplecat peste cei mici
Îi dezmiardă ca pe-o floare:
— Puii, tatii, pui voinici,
Bine aţi venit la mare!

Şi duios — cum ştiţi că e —
Îi sărută pe-ndelete
Şi le dă mănunchiuri de
Raze ultra...violete.

RODICA HORIA

Ochi de soare

de H. GORIAN

Strop de rouă,
Fir de soare
Mi-au pictat
Trei flori și-o floare.

Țese zumzet
Pe tăcere
Și socoate
Cîtă miere

Florile sînt
Ochi de soare,
Cu sprîncene
Albișoare.

Fiindcă unii
Mai gîndesc
Florile cum
Se numesc.

Cine-n zbor
Era să vină
Să le vadă ?
— O albină!

Va putea
Să scoată oare
Din trei flori
Și încă-o floare?

Cine le-a ghicit
Să tacă.
Să mai așteptăm
Oleacă,

N-au răbdare
Fetele,
Strigă:
— Margaretele.

LĂUDĂROSUL

VALERIA FLOREA

Uite, stau și mă gîndesc
De ce oare mă numesc
Toți copiii un fricos
Și un mic lăudăros ?
Unii spun că îmi e frică
Apa chiar dacă e mică,
Iar un rac dacă zăresc
Două zile nu vorbesc —
Cică de-asta nici nu pot
Ca să-nvăț cu voi să-not.
Toate astea-s calomnii
Nu le credeți, dragi copii!
Toate-s vorbe fără preț —
Eu sînt foarte îndrăzneț.
De-exemplu-aici la mare
Am venit plin de ardoare —
Bine știind că-n acest loc
Sînt balene cît un bloc,
Crocodili, hipopotami
Și rechini de mii de ani.
Și mi-am zis: „mă duc la mare
Să le-arăt de ce-s în stare!"
Curajos cum sînt, firește,
Îi vînez cît ai zis „pește".
Dar poftim — aicea nu-s
Pești mai mari decît un fus.
Cei mai mulți sînt cît un ac,
Un crîmpei de-argint, un fleac,
Pînă și privirii scapă —,
Pentru ei să intru-n apă
Și să-mi ud costumul nou?
Nu, — copii. Eu sînt erou.
M-aș simți profund jignit:
Sînt doar vînător vestit!
Dați-mi treizeci de rechini
Și vă fac pe loc minuni.

(Se uită într-o parte, în afara scenei, și se sperie.) (Dacă există, se poate aduce un crocodil de cauciuc pe care cineva din afara scenei să-l strecoare pe scenă.)

Aoleu — uite, tiptil,
Vine un... un crocodil.
E chiar el. Cine nu-l știe?
L-am văzut și-n zoologie.

Vai de mine, ajutor...
Dragi copii, nu-s vînător.
Mă ascund, mă duc, mă duc...

(Dă să iasă din scenă. Se întoarce ca și cum ar fi auzit cîteva voci).

Ce ați spus? Că sînt năuc?
Ăsta-i doar de cauciuc !?
A, desigur, l-am văzut
Încă de la început;
Nici nu-mi pun mintea cu el.
Nu vedeți? E mititel,
Însă viu dacă era,
Vă asigur: nu-mi scăpa.

GHICITORI

De la cer pîn' la pămînt
Părul-i ud atîrnă-n vînt;
Soarele cînd zvîrle foc,
Părul iar și-l strînge cōc.

(Ploaia)

ȘTEFAN FĂTULESCU

Scîndurică minunată
De meșter mare lucrată;
Cînd ea sună și răsună
În jur oamenii s-adună.

(Vioara)

ION MARINESCU

EROII PACIFICULUI

Partea a doua

O neobișnuită sărbătorire la bord — Un nou tovarăș de drum: Martin Eden — Descoperirea unui „depozit de alimente" — Vas la orizont — Salvați! — Uimirea reporterului — Minunate vești de acasă — Înapoi spre Patrie — Raportăm!

Ilustrații: N. POPESCU
Scenariu: M. STOIAN

42 — Pare-mi-se era un vis... Dar valurile-s uriașe, ne-au ascuns!
— Brrr! Termometrul a înțepenit tot la zero grade. Și de unde haine călduroase?

43 — Nici gînd să se potolească furtuna! Priviți girueta...
— Ha! Pesemne moș Neptun se gîndește să pună mîna pe patru marinari încercați ca noi. Dar n-o să izbutească...

44 — Mulți ani trăiască, mulți ani trăiască, la mulți ani! Și de ziua ta, dragă Anatol, o cană de apă peste rație.
— Nu, nu primesc nimic în plus!

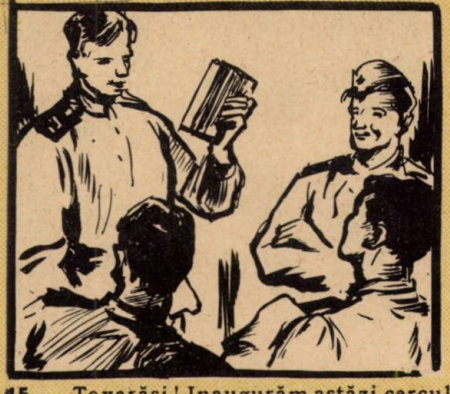

45 — Tovarăși! Inaugurăm astăzi cercul nostru de citit. Din fericire, Poplavski are la bord cartea lui Jack London: „Martin Eden". În ea este vorba tot despre un marinar...

46 — „... și atunci se asemui singur unui marinar pierdut, în largul unei mări necunoscute". „Ei bine — hotărî el —, trebuie să mă deprind, oricum..."

47 — După cum ați văzut, cartea se sfîrșește odată cu moartea eroului.
— Măcar din punctul ăsta de vedere să nu-i semănăm lui Martin Eden!

48 — Lansăm butelia la apă!... Într-însa se află scrisă întreaga noastră poveste... Oricum, trebuie să se știe... Noi însă nu ne dăm bătuți, băieți!

49 — Într-o clipă, luată de oceanul zbuciumat, sticla avea să piară de sub privirile celor patru ostași, purtată de valuri cine știe unde. Avea oare s-o pescuiască vreodată careva?

50 — Și de ce nu v-aș povesti eu acum, în largul oceanului, despre cît e de frumos cîmpul la noi, în Ucraina... Îmi închipui cum conduc din nou tractorul...

51 — Ne-au mai rămas doar un cartof și-o lingură de griș. Apă de loc. Așa că vom sorbi picăturile de ploaie...

52 — Tovarăși! Mîine e ziua Armatei și Flotei Sovietice. Propun s-o sărbătorim cu cîntece.

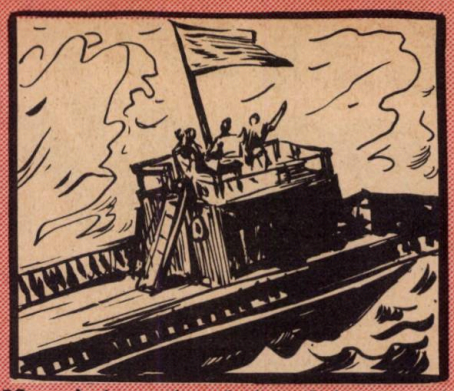

53 — A doua zi, sub drapelul roșu, cei patru ostași sovietici cîntă și joacă, gîndindu-se la cei de-acasă, la Patrie.

54 — Ah, de-ar ploua mai tare să ne potolim setea!

— Mie, fraților, mi se pare că mi s-a lipit burta de șira spinării!...

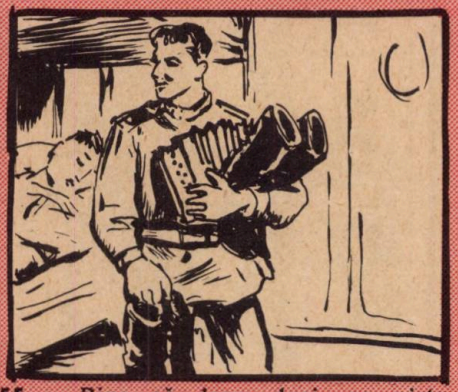

55 — „Bine că dorm duși, ca niște puișori. Ca să-mi pun în aplicare ideea grozavă care mi-a venit, am nevoie de răgaz și liniște. Furtuna nu mă stingherește...“

56 — Cizmele!

— Unde ne sînt cizmele?!

— Și armonica?!

57 — Mîncare, băieți! Pe cinstea mea: miroase a tocană!...

— Ce se petrece aici, tovarășe sergent? O adevărată minune...

58 — Mîncare pe alese: tocană de cizmă sau tocană de armonică?

— Cîte puțin din amîndouă, te rog...

59 — „Semnalizez, dar nu-i trezesc pe ceilalți! N-aș vrea să-i dezamăgesc. Poate mi se pare doar că trece un vapor la orizont... Lipsa de hrană slăbește vederea...“

60 — Ce ai, Anatol?! Ce-ai pățit? De astă-noapte, de cînd ai fost de cart, ești altfel...

— Nimic, n-am nimic!

61 — „Iată c-a sosit și ziua aceea: punem la fiert, în oală, ultima cizmă. Adio, de acum încolo, minunată tocană! Adio!... Și-apoi...?“

62 — Tovarăși! Tovarăși! Sîntem salvați!

— Un elicopter la orizont!

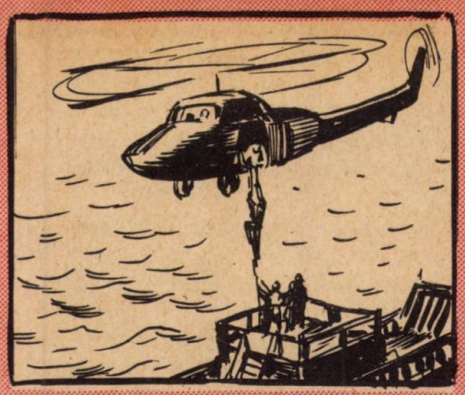

63 — Elicopterul lansează frînghii prevăzute cu curele. Cei patru soldați sovietici sînt ridicați, unul cîte unul...

64 — ...Și au fost duși pe bordul portavionului pe care își avea baza elicopterul care îi descoperise în larg la o distanță de 1.600 de mile marine de țărm.

65 — Iată ce era notat în jurnalul de bord!

66 — Cincisprezece kilograme mai puțin!
— Un fleac, tovarășe sergent! Le punem noi la loc, acasă...

67 — Nu, domnule reporter, nu ne-am încăierat, în toate cele 49 de zile cît a durat deriva, nici pentru pîine, nici pentru apă... Sîntem ostași sovietici, oameni sovietici!

68 — Telegrama aceasta e cea mai minunată veste pe care o puteam primi din Patrie!

69 — Pe aeroportul din Moscova, după coborîrea din „Tu-114", cei patru ostași sovietici raportează, în uralele mulțimii:
— Echipajul șalupei nr. 36 a sosit în Patrie!

(SFÎRȘIT)

...EDISON AVEA O POARTĂ...

Dacă fiecare povestire ar avea un muzeu al ei, în vitrina povestirii de față s-ar afla un burghiu, un mic ferăstrău rupt, și multe, mai multe scrisori...

În trenul personal care gîfîia ca un om bătrîn și obosit, roțile băteau monoton un ritm care îmbia la somn. Doru avea sentimentul că pleacă într-un surghiun. Pe nesimțite, trenul părăsise linia principală, și acum aluneca ușurel pe o linie secundară, poposind la fiecare stație, din care urcau în grabă, încărcați cu co-

șuri, mulți țărani. În compartiment rămase singur, și peisajul, puțin variat, nu-l îmbia de fel, cartea rămase deschisă, încă de la București, la pagina 4...

Hotărît! O va scoate din sărite în așa fel încît o să fie nevoită să-l „expedieze" după două zile. Și e de preferat o „confruntare" cu tata decît o lună de vacanță în orășelul acela mic de provincie, în care, după cum spunea Dan, „O să-ți crească barba de plictiseală!" Și „furtunile" tatei trec repede. Își pune și își scoate repede ochelarii de pe nas de cîteva ori, strînge pumnii, apoi strigă către bucătărie: „Mătușă Profira, vino și dumneata să vezi, să auzi și să nu crezi!" Dacă smiorcăie puțin din nas și își freacă ochii, tata se îmblînzește, iar mătușa Profira o să liniștească totul. Tata va pleca apoi la fabrică, și mătușa Profira, grasă și bună ca de obicei, va face repede clătite cu marmeladă sau lapte de pasăre, suspinînd și mormăind printre oalele ei.

Da, hotărît, așa va face. Va sta două zile în provincie, și apoi, apoi... va sparge ceva, va isca o bătaie formidabilă sau pur și simplu va pleca singur spre gară. Profira i-a dat doar 40 de lei pentru cheltuielile lui. Ajung și de tren!

În gara mică, pe peronul căreia alergau cîteva femei cu coșuri de fructe, Doru o recunoscu. Bătrînica aceea adusă din spate, cu un pardesiu negru, prea gros pentru zăpușeala de afară, care-și făcea mîna streașină la ochi, căutînd spre ferestrele vagoanelor, era bunica. N-o mai văzuse de cînd era mic.

Bătrîna făcea sforțări mari să nu plîngă, mișcîndu-și bărbia repede și clipind din ochi.

— Ce mare te-ai făcut, Doru... Și cum mai semeni acum cu... ca să-și potolească lacrimile care-i curgeau pe obraji îi apucă repede geamantanul și porni spre ieșire. Abia după cîteva clipe, rușinat, Doru se dezmetici, își luă înapoi valiza, făcînd pași mărunți alături de ea.

O trăsură mică, ce se legăna ca o bărcuță pe valuri, îi duse pe străzi înguste, deasupra cărora copacii se îmbrățișau, descoperind albastre ochiuri de cer. Din cînd în cînd, căsuțe scunde, colorate, ca niște cuburi de lemn, își scoteau capetele din verdeața în care erau îmbrăcate.

Casa bunicii e departe, aproape de marginea orașului. Mai sînt apoi doar cîteva căsuțe și începe cîmpul. Încinsă cu o grădină mare, casa bătrînească are ferestrele aproape de pămînt și o ușă de lemn afumat, ca o căsuță din povești. Poarta se deschise greu; amîndoi trebuiră să tragă de clanță. O cărare îngustă ducea pînă la ușă. În casă era răcoare și liniște. Lucrurile erau așezate simplu, bătrînește.

După ce-și așeză bagajele, bunica se lăsă pe un scaun în fața lui privindu-l tăcută. Doru se simți puțin stingherit.

— Semeni cu taică-tău. Ai ceva din privirea lui. Cînd a început să vină la noi în casă avea 17 ani, iar mama ta tot atît. El era ucenic, iar maică-ta lucra la o boiangerie... Era un ucenic minunat, cu mîini de aur.

Doru își aminti de mîinile tatei, mîini mari, puternice. I se păru tare curioasă imaginea tatei ca ucenic... Bunica parcă îi ghici gîndul.

— Da, dregea și meșterea totul. A făcut să meargă un ceas vechi, mi-a lipit un samovar care curgea pe la urechi, s-a suit pe casă și a reparat tabla, că noi, cînd ploua, aveam duș direct în pat... Făcea toate astea pînă venea Marta, mama ta. Ea venea tîrziu de la boiangerie. Venea obosită. Atunci el îi lua în mîinile lui mari mîinile ei mici, jupuite de sodă, de acizi și vopsele, și le mîngîia ușurel. Parcă ținea abur în mîinile acelea care puteau să îndoaie cuie... Îi spunea:

— Mîinile oamenilor sînt de aur. Cu ele se făuresc toate. O să vină o zi cînd mîinile n-au să mai fie chinuite, ci o să făurească numai bucurii...

Un ceas vechi, rotund, bătea repede clipele. Poate chiar ceasul reparat de tata, atunci cînd era ucenic... Bunica se scutură din amintiri.

— Îs bătrînă și proastă! Sigur că ești flămînd de la drum, și eu...

În curînd, toată casa se umplu de un miros bun de carne friptă și mirodenii.

*

Dragă Dane,

Tu știi că nu-mi place să scriu... dar ți-am promis și n-am ce face. Pe aici e așa cum ți-am spus, plictiseală. Sigur că o să mă întorc cît o să pot mai repede, că doar n-o să puneți în echipă un alt half. Nu prea am făcut cunoștințe noi. Stau în casă, și bu-

nica îmi povestește... să nu rîzi de mine și să nu-ți închipui că-mi spune povești. Amintiri, mă!...

DORU

Dragă mătușă Profira,

Să nu crezi cumva că sînt o cocuță micăși o săm iau după dumneata să umblu cu flanea în iulie. Poți să fii fără grijă, aci nu e nici o apă în care eu aș putea să mă înec. Bunica face plăcintele cu brînză de vacă altfel și, ca să-ți fac o bucurie, am să-i cer rețeta.

Am o rugăminte, mătușă Profira. Vei găsi în plicul ăsta o fotografie veche. Să o ascunzi. E tata cînd era ucenic. S-o duci la Barbu, la atelierul din colț, să o înrămeze. Plătește-i mata, că o să-ți dau eu banii înapoi. Vreau ca atunci cînd mă întorc să păstrez fotografia în odaia mea. Dacă vine vreunul din băieți și-ți cere mingea, să știi că minte, chiar dacă o să-ți spuie că eu le-am dat voie.

DORU

Dragă Dane,

Cere de la mama ta 3 lei și răspunde-mi expres. Întreabă tu pe băieți cum vine chestia cu reparatul unei broaște. Nu mai țin minte de la orele de atelier. N-am fost atent, că tu îmi arătai niște mărci din Martinica. Să știi că broasca nu se închide, și limba e înțepenită. E de la poarta bunicii. Să nu rîzi, dar tot am făcut o ispravă. Am făcut o răzătoare de șters pe picioare. Asta o știam de anul trecut, de la orele de tîmplărie. Totul a mers bine pînă am rupt ferăstrăul. Cînd plouă, pe aici e noroi și, cînd intri în casă, se face murdărie pe jos. Bunica e bătrînă, îi vine greu să se tot aplece și să șteargă podeaua, că n-au parchet. E un răzător fain, mă!... Toată lumea se șterge pe el, și bunica spune cine l-a făcut. Acuma nu că mă laud, dar așa, ca chestie.

Nu uita de broască.

DORU

Dane,

Mi-ați trimis o schemă de reparat broasca de am crezut că e planul unei rachete cosmice. N-am înțeles nimic din ea. O fi Ionuț premiantul clasei, dar a fost prea pedant. M-am descurcat eu pînă la urmă. Am fost aici la o cooperativă de reparații și-am cerut o consultație. E simplu, mă. Mi-am ciupit numai degetul și mi-a curs puțin sînge. Vezi că și hîrtia e stropită, de parcă ți-aș scrie de pe un cîmp de bătălie. Broasca a mers foarte bine, dar n-a vrut să se mai deschidă. Eu pot să sar și peste gard, dar nu știu ce-o să facă bunica. Am fost puțin cam amărît, dar mi-a trecut. Am citit eu undeva că marele inventator Edison avea și el o casă cu poartă. Odată cineva a venit la el în vizită, și cînd a vrut să deschidă poarta a văzut că merge foarte greu, a trebuit să o împingă cu toată forța. S-a mirat și i-a spus lui Edison: „Bine, tocmai la dumneavoastră, marele inventator, poarta se deschide așa de greu?". „De, a răspuns Edison, dar cînd ai împins poarta ai scos din fîntînă două butoaie de apă. Poarta e legată prin scripeți de fîntînă și..." La noi n-o să vină acum nici un vizitator căci poarta nu se mai poate deschide de loc. De aceea o să-ți expediez abia mîine scrisoarea. Broaștei îi dau eu de capăt astă seară. Bunica rîde și spune că tot e bine că avem în casă provizii pentru săptămîna asta!

Pa,

DORU

Mătușă Profira,

Să pui de o parte toate lucrurile stricate. Să facem și noi economii... Le repar eu... Pe aici toate bune. N-am timp să-ți scriu mai mult că vreau să fac o ramă nouă la fereastră. Treci pe la Tehnometal și vezi cît costă o duzină de pînze de ferăstrău.

DORU

Dane,

E ultima mea scrisoare. Vin și eu. A fost bine, mă. Să vezi cum arată casa bunicii. M-am descurcat. E vai de capul tău dacă o să mai tragi chiulul la atelier. Dacă nu mă luam după tine, economiseam timp și făceam mai puține „experiențe". Vreau să am mîini de aur. Deocamdată îs cam jupuite și tăiate, dar o să treacă. Ce zici, cînd terminăm școala să ne apucăm de... sau lasă că mai vorbim noi. O să-ți povestesc niște lucruri grozave despre tata cînd a fost ucenic. Nu prea mi-a povestit el mie pentru că tare e ocupat. O să-l trag eu de limbă să aflu totul. Și a învățat ingineria mai tîrziu, cînd era om mare, după război. Ce zici? E grozav, nu?

Așteptați-mă în gară cu toții.

DORU

P.S. Să trecem pe la școală, la ateliere. Am eu un plan!

Dragă tată,

Mă întorc sîmbătă acasă. A fost o vacanță, cum să-ți spun, altfel ca de obicei. Aș vrea să mă sfătuiesc cu tine, am probleme, eu nu mai sînt așa de mic cum îți spune mătușa Profira. Și apoi cei mai mulți băieți vor să semene cu tatăl lor. Eu am văzut fotografii de-ale tale cînd erai mai mic. Ai să le vezi și tu... Am vrut să-ți spun atîtea și m-am încurcat...

O să vorbim noi mult acasă. Vrei? Să ieșim la plimbare și să vorbim între noi, ca bărbații... Apoi, vezi, eu știu că ai mîini de aur, nu pentru că sînt mîini de inginer-șef, ci fiindcă tu ai făcut totul cu mîinile tale de aur.

De aceea îți spun
sărut mîna,

DORU!

AL. POPOVICI
Ilustrații : RAISA IUSEIN

JOC DE ȘTAFETĂ

Materiale de joc: 6 mingi, 2 frînghiuțe, creioane, 2 cartoane, 2 foi de hîrtie.

Teren de joc: Cîmp sau livadă pe care se găsesc 2 copaci.

Organizarea terenului: Înainte de începerea jocului, instructorul, ajutat de echipe, va repartiza, pe teren, obiectele necesare jocului astfel:

Mingile se pun, cîte 3, în fața fiecărei echipe, la o distanță de 45 m de la linia de plecare.

Cartoanele, pe care va fi prinsă o foaie cuprinzînd un număr de întrebări egal cu numărul grupelor fiecărei echipe, vor fi așezate sub cîte o piatră.

Cei doi copaci trebuie să fie în fața echipelor la o distanță de 80 m de la linia de plecare. De creanga de jos a fiecărui copac va fi agățată o frînghie avînd ambele capete apropiate de pămînt.

Participanții la joc vor fi împărțiți în două echipe egale. În cadrul echipei se alcătuiesc grupe de cîte 3 jucători.

Jocul: La semnalul instructorului, prima grupă din fiecare echipă pornește, fiecare purtînd pe unul din jucători, prima portați, se vor schimba între ei la distanțe egale (15 m). Ajungînd la mingi, fiecare jucător ia o minge și execută o rostogolire cu ajutorul mingii pe care o pune sub ceafă, fiind obligat să o țină în tot timpul rostogolirii cu amîndouă mîinile.

În continuare, grupa va răspunde în scris la prima întrebare de concurs; după aceea, toți trei jucătorii se vor cățăra în copac, ajutîndu-se reciproc, asigurați cu frînghia.

Coborîrea se va face tot cu asigurare. După ce toți trei se găsesc jos, jucătorii aleargă spre locul de plecare, cu obligația ca în timpul alergării fiecare să-și culeagă mingea și s-o așeze în cercul ei. Cînd prima grupă a depășit linia de plecare (deci toți trei jucători) pornește grupa următoare.

Cîștigă echipa care va totaliza cel mai mic număr de puncte rele, care se acordă în felul următor: — 2 puncte în cazul executării rostogolirii fără sprijin pe mîinge sau în cazul scăpării mingii la rostogolire: — 1 punct pentru răspuns incomplet la o întrebare; — 3 puncte pentru răspuns greșit; — 5 puncte pentru omiterea răspunsului; — 10 puncte pentru fiecare jucător care nu se urcă în copac. Echipa care termină în timpul cel mai scurt întrecerea va primi 5 puncte, care vor fi scăzute din cele rele.

Prof. A. ENĂCHESCU

În excursie

Zilele minunate de vară ne atrag și ne îndeamnă să facem cît mai multe excursii, ca să cunoaștem frumusețile patriei noastre, să ne distrăm, să descoperim noi taine ale naturii. Un accesoriu deosebit de important într-o excursie este cortul, despre care vă vom spune cîteva cuvinte în cele ce urmează.

Montarea și amplasarea cortului: Cortul se construiește destul de ușor, din pînză specială de cort. Pilonii de susținere a cortului îi confecționăm fie din bare de lemn tare, cu capete metalice, care se pot procura mai ușor, fie din bare de aluminiu (fig. 1).

În cazul cînd nu găsiți pînză specială pentru cort, se poate folosi o pînză deasă, rezistentă, asemănătoare pînzei de doc, care poate fi impregnată. Impregnarea se poate face fie cu soluția „Impregnol", care se găsește gata preparată, fie cu ajutorul unei soluții de apă de Burow (2 — 3 pastile la 2 litri de apă). Prinderea cortului de barele de susținere se face cu ajutorul unor frînghii puternice.

Este bine ca amplasarea cortului să fie făcută pe un teren mai ridicat, pentru ca în caz de ploaie apele să se poată scurge. Tot pentru scurgerea apei, în jurul cortului e bine să se sape un șănțuleț (fig. 2).

Corturi din crengi de copac. Dacă se întîmplă să întîrziați în excursie și trebuie să dormiți peste noapte acolo unde vă prinde ora tîrzie, vă puteți improviza un cort din crengi de copac. Este bine ca crengile să fie dese și orientate cu vîrful frunzelor în jos ca să poată ține locul unui perete de cort, iar apa să se poată scurge. Cortul trebuie, de asemenea, amplasat pe o ridicătură de pămînt, ferit de vînturi (fig. 3).

Dacă vrem să ne încălzim sau să facem lumină, putem aprinde focul cu vreascuri, ținînd seamă însă ca vîntul să nu poarte fumul înspre cort.

Cum se împătureste pînza de cort, vedeți în figura nr. 4.

Construcțiile indicate de noi sînt simple și pot fi realizate cu deosebită ușurință.

Ing. A. LISEANU

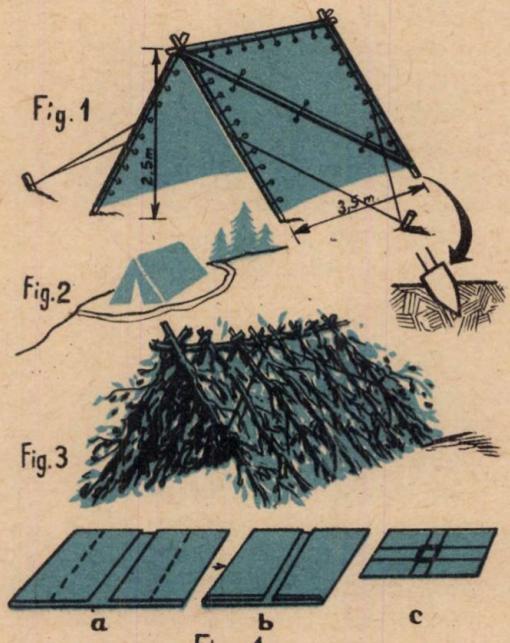

Cel mai nou colectivist

(Urmare din pag. 8)

— Tovarăși, am uitat un lucru de seamă: să bem în cinstea celui mai nou colectivist din Comana: tovarășul Paraschiv Lungu!

*

Peste o săptămînă, în duminica cealaltă, eram în fața sediului gospodăriei eu, Tică, Bulibașa, președintele și alți cîțiva din sat. Bulibașa era înhămat la șareta președintelui. Făceam proba. La întoarcerea din Titu îi destăinuisem președintelui tot vicleșugul cu Bulibașa. Președintele n-a vrut să creadă în ruptul capului:

— Fugi de-acolo! Cal cu „secret"? Cine a mai pomenit! Ce, e casă de bani?

— Ba chiar așa e. Noi l-am învățat de cînd era mînz. Am aflat eu dintr-o carte toată șmecheria. Îi facem noi

DESCOPERIRI ARHEOLOGICE

C. S. NICOLAESCU-PLOPŞOR
şeful sect. paleolitic al Institutului de arheologie al Academiei Republicii Populare Romîne

Noi, arheologii, cercetăm necontenit tainele păstrate în arhivele tăcute ale pămîntului. Treptat, treptat mărturiile de străveche viaţă şi muncă omenească au început să prindă grai, iar rădăcinile istoriei patriei noastre s-au dovedit a fi mult mai adînci decît cele pe care le cunoaştem prin mărturiile istorice scrise. Astfel s-au găsit urme din epoca fierului datînd de acum 2.000—2.500 de ani, — vreme în care au trăit dacii; s-au descoperit bogate urme din epoca de bronz, mai vechi de 4.000 de ani; s-au descoperit apoi întinse aşezări din epoca nouă a pietrei, adică din epoca neolitică, de 6.000—7.000 de ani, şi chiar din epoca veche a pietrei, epoca paleolitică. În peşterile munţilor noştri, la Baia de Fier, regiunea Craiova, şi la Ohaba—Ponor, regiunea Hunedoara, ca şi în peştera de la Cheia, precum şi în regiunea Constanţa, s-au descoperit bogate dovezi de locuire ale omului primitiv vechi de peste 100.000 de ani. La Valea Lupului, lîngă Iaşi, şi la Mitoc, pe malul Prutului, s-au aflat unelte de muncă lucrate din piatră cioplită şi mai vechi, care dovedesc că prin părţile acelea au existat forme de viaţă omenească acum 200.000 de ani.

Dar ţinînd seamă că pămîntul ţării noastre oferea din plin cele mai bune condiţii de trai tocmai în acea vreme de climă caldă, în care omul, prin muncă, a început a se desprinde din rîndurile maimuţelor antropoide, am pornit în căutarea unor dovezi şi mai vechi. Şi iată că forme ale celor dintîi unelte de muncă cunoscute pînă azi în lume aparţinînd paleoliticului de început au fost descoperite de curînd şi pe pămîntul ţării noastre. Am căutat cele mai adînci rădăcini ale istoriei Romîniei acolo unde am socotit că le putem afla. Le-am căutat în jurul Slatinei, unde se găsiseră mai demult oase fosile de elefanţi, rinoceri, cămile şi antilope, care trăiseră pe aci într-o vreme de climă caldă. Le-am căutat prin locurile unde belşugul hranei vegetale şi al vînatului trebuia să atragă în acea îndepărtată vreme şi cetele rătăcitoare de oameni-maimuţe culegători de hrană. Le-am căutat ani în şir, în tovărăşia bătrînului profesor Ion Moroşan, directorul Muzeului din Slatina, care, neprecupeţind timpul şi oboseala, a descoperit cel dintîi unele din dovezile după care umblam. Ele au fost descoperite în straturile geologice timpurii ale perioadei cuaternare din rîpele Oltului şi ale afluenţilor săi, în jurul Slatinei. Cu deosebire pe valea Dîrjovului (un mic afluent al Oltului) s-au descoperit cele mai multe arme şi unelte de muncă — lucrate din piatră cioplită — folosite la lovit, spintecat şi tăiat. Aceste unelte sînt aidoma cu cele descoperite în Africa şi Asia, cunoscute sub numele de „unelte de prund", avînd o vechime de peste o jumătate de milion de ani.

Această descoperire are însemnătate nu numai pentru istoria patriei noastre, ci pentru însăşi istoria întregii omeniri. Valea Dîrjovului alcătuieşte astăzi veriga de legătură a continentului nostru cu Africa şi Asia, care dovedeşte că aria geografică pe care s-a petrecut transformarea maimuţei în om este mult mai întinsă, iar aceasta cuprinde şi teritoriul ţării noastre.

Dar ceea ce trebuie să mai ştiţi voi, dragi pionieri, sînt următoarele. Colindînd împreună cu profesorul Ion Moroşan valea Dîrjovului întru căutarea unor astfel de nepreţuite documente istorice nescrise, rămase de pe urma celor mai vechi fiinţe umane, mai mulţi pionieri ai Şcolii de 7 ani din Valea Mare ne-au urmat în cercetări. Lămuriţi asupra celor ce voiam să aflăm, fiecare era dornic să găsească una din rarele dovezi de muncă şi viaţă a omului primitiv. Între ei, pionierul Popescu Dumitru dintr-a 7-a, prinzînd mai bine firul cercetărilor noastre, cu ochi de erete, a zărit în prundul Dîrjovului, înaintea altora, o frumoasă unealtă de cremene cioplită.

Exemplul acestui pionier trebuie urmat. În prundurile apelor şi în carierele de pietriş se găsesc adesea oase fosile ale animalelor străvechi şi unelte de piatră cioplită ale omului primitiv. Aşteptăm ca cercetările viitoare să ne ducă şi la urmele osemintelor fosile ale oamenilor-maimuţe. De vreme ce am descoperit uneltele lor, trebuie să-i descoperim şi pe ei. Ce ar fi dacă un pionier ar face o astfel de descoperire? Nu lăsaţi să se irosească asemenea urme. Prin locurile pe unde colindaţi voi, poate găsiţi aceste urme, poate aflaţi cioburi de ceramică străveche, unelte ale oamenilor de altădată, monede vechi... Ele sînt dovezi ştiinţifice netăgăduite, care pot contribui la cunoaşterea pămîntului şi istoriei patriei noastre. Nu treceţi nepăsători pe lîngă tot ce ar putea reprezenta o astfel de mărturie. Semnalaţi asemenea descoperiri Institutului de arheologie al Academiei Republicii Populare Romîne.

---

cîteva semne numai de noi ştiute şi nu se mai urneşte să-l tai pînă nu-i dăm „dezlegare".

Şi a început proba. Toţi erau curioşi. Preşedintele s-a urcat în şaretă. Eu m-am apropiat de urechea lui Bulibaşa şi l-am mîngîiat ca atunci, la şipote, şi m-am tras la o parte.

A tras preşedintele de hăţuri, nimic. A chiuit, degeaba. Au început toţi să-l îndemne, să răcnească. Vreun sfert de ceas a ţinut toată panorama. Preşedintele s-a dat bătut. M-am apropiat de Bulibaşa, l-am luat de gît, l-am mîngîiat. Şi pe urmă n-a mai fost nevoie decît de o uşoară smucitură ca să pornească în trap întins. S-au minunat toţi: „uită-te drăcie... ai naibii copii!" Eu mă uitam mîndru pe deasupra tuturor. Şi deodată am simţit că îngheţ: în spatele celorlalţi, cu mîinile înfipte în brăcinar, nea Paraschiv mă privea fioros, neclintit. Am rămas ca picat din lună. L-au văzut şi ceilalţi pe nea Paraschiv. Au început, aşa, din senin să se caute în buzunare după tutun ori să se uite pe cer dacă plouă. Nea Paraschiv a tunat:

— Aşa, mă!

Mi-am luat inima în dinţi:

— Aşa, nea Paraschive. Şi l-am privit ţintă. Dar să vezi minune: chipul mare al lui nea Paraschiv s-a desfăcut într-un zîmbet. Pe urmă zîmbetul s-a schimbat în rîs de-a binelea. Dar ce rîs! Parcă se rostogolea Argeşul cu bolovani în el, după furtună. Rîdea nea Paraschiv pentru douăzeci de oameni. Au început şi ceilalţi. Şi rîzi. Se auzea pînă la capătul satului.

*

A adus nea Paraschiv pe Epifana la colectivă cu mînzul ei. Am mîngîiat mînzul pe ţinta din frunte. Pe urmă a zis:

— Mă, vi-l dau şi p-ăsta, dar cu o condiţie: să-l învăţaţi şi pe el şmecheria!

— Îl învăţăm, nea Paraschive, nici o grijă...

PRIETENUL

Urca strada cu pas rar. Nu sărea, ca altădată, dinaintea mamei. Umbla dinăpoia ei, cu ochii plecați. Drumul pînă acasă îi părea mai lung decît de obicei. Sau mai scurt? Și lung, și scurt. Lung, pentru că Gyuri era vlăguit, după ultimele zile chinuitoare și nopți cu somn agitat. Scurt, pentru că totuși avea să ajungă, odată și odată, acasă și... Acasă?

Privirea lui căută grăbită înaintea lui. Mama păşea, de asemenea, cu capul plecat, apăsat parcă de greutatea nevăzută a broboadei negre. Și Gyuri simțea o greutate ciudată: acolo, în dreptul pieptului, unde purta pe reverul hainei o panglicuță neagră...

Sus, în capătul străzii, era larmă. Băieții băteau cu înfocare mingea de cîrpă. O lovitură greșită și mingea întîlni piciorul lui Gyuri. Ca atins de-o baghetă magică, băiatul tresări, mușchii feței și ai trupului se încordară, iar mingea, bine trimisă, reveni printre jucători.

— Hei, Gyuri, strigă cineva din grămadă, hai încoace. Avem o „poartă" liberă...

Gyuri își văzu de drum, cu același pas rar, apăsat, astfel încît îi mai ajunseră la ureche vorbele lui Savin:

— Ce-l mai chemi, mă? Nu știi?

Copiii curmară o clipă jocul și însoțiră cu privirile lor curioase femeia și băiatul, pînă cînd aceștia se făcură nevăzuți într-o curte apropiată. Atunci jocul reîncepu, cu aceeași înverșunare de mai înainte.

Băieții din stradă nu băgaseră de seamă un amănunt, oarecare pentru ei, dar însemnat pentru Gyuri: era întîia dată cînd el deschidea cu cheia lacătul porții și tot pentru prima oară se dăduse înapoi, ca să o lase pe mamă să treacă prima. Trecu pragul casei numai după ce-și șterse tălpile, ca niciodată, pe rogojina de la intrare. Înăuntru stăruia mirosul greu al aerului stătut, iar lumina, strecurată prin țesătura perdelelor înflorate de la fereastră, scălda totul în cenușiul amurgului. Gyuri întoarse capul în toate părțile, de parcă ar fi căutat ceva anume. Într-adevăr, i se părea că ceva lipsește din odaie, ceva cu care era obișnuit de cînd se știa. Descoperi ce-l nemulțumea: ceasornicul montat pe farfuria cu inscripția fabricii de faianță „Czell" tăcea. Nu mai ticăia ca înainte, limbile lui stăteau mute, ca și cînd ar fi vrut să oprească timpul în loc. Dar timpul se scurgea ca întotdeauna: soarele apunea...

PUIUL DE RAȚĂ SĂLBATICĂ

Dragi pionieri și școlari,

Revista „Cravata roșie" a publicat, după cum știți, în paginile ei, capitolele I și II din volumul pe care îl scriu pentru voi, intitulat „Puiul de rață sălbatică". În cele cîteva numere de revistă în care a apărut începutul lucrării mele ați făcut cunoștință cu eroii cărții: Sandu, Vidra, „Vedetot", Fircă, Mielu și... puiul de rață sălbatică. Unele discuții cu redacția „Cravata roșie", unele aprecieri și critici pe care mi le-ați adus în cadrul discuțiilor, la fragmentele apărute, constituie pentru mine o busolă de nădejde în efortul complex de scriere a romanului.

Aș fi bucuros să reușesc să oglindesc pînă la capăt, în paginile acestui roman, procesul de transformare a eroilor mei, să arăt cum în luptă cu îndrăzneața și șireata Vidră detașamentul de pionieri din Tînganu, sub conducerea instructorului de pionieri Mareș, devine un detașament monolit, disciplinat și curajos. De la acțiuni individualiste și anarhice, de la căutarea aventurii de dragul aventurii pînă la frumusețea „aventurii" legate de viața nouă și de apărarea ei, iată drumul pe care îl străbat eroii mei!

Dar ce legătură are, mă veți întreba, cu toate acestea un pui de rață sălbatică? Există o zicală:

Ilustrație: COCA CREȚOIU

Și timpul trebuia din nou măsurat. Gyuri învîrti ceasornicul și-l potrivi oarecum la întîmplare. Deschise apoi fereastra și își aminti dintr-o dată de mama. Femeia trecuse dincolo, în bucătărie. După zgomote, băiatul ghicea că pregătește de mîncare. Se hotărî să pună el masa. Scoase din bufet trei farfurii... Rămase cu farfuriile în mînă. Puse ușurel una la loc, cu mișcări încete, pline de grijă, de parcă s-ar fi temut să n-o spargă. Așeză pe urmă tacîmurile și farfuriile după vechea ordine, lăsînd liber locul din capul mesei. O clipă se simți îndemnat să-și așeze farfuria acolo. Nu putu. Și oftă. Locul de cinste al casei avea să rămînă gol. Pentru totdeauna?

De afară pătrundeau în încăpere strigătele jucătorilor din colțul străzii. Gyuri nu le lua în seamă. Era neliniștit, preocupat, ca cineva care, pe neașteptate, capătă o răspundere nouă și grea. Vru să treacă dincolo, în bucătărie. Descoperi ușa scîrțiind: un cui ieșise din balama. Reveni în încăpere. Trase de sub bufet o lădiță cu scule. Alese ciocanul. Același ciocan care, mînuit cu hărnicie de taică-său, înaintea accidentului de motocicletă, umplea casa de pocnituri vesele. Băiatul izbi cu putere ciocanul în ușă și pocnitura îl trezi parcă. Zgomotul îi păruse nelalocul lui, în tăcerea de pînă atunci, firească. Puse o cîrpă deasupra cuiului și bătu, gospodărește. Apoi luă stropitoarea de după sobă și ieși în curte. Avea o grădiniță cu fel de fel de flori. În mijlocul ei, un cais plantat de tatăl său în ziua cînd se născuse Gyuri. Umplu stropitoarea la cișmea și începu să stropească straturile. Pe pămînt, alături de trandafiri, descoperi o urmă adîncă, mare. Lăsă stropitoarea și îngenunche. Își lipi palma, încă neîmplinită, de urma veche și... Poate c-ar fi izbucnit în plîns dacă de peste gard nu i-ar fi strigat Savin:

— Gyuri! Măi Gyuri!...

Băiatul sări în picioare, ca unul prins făcînd ceva nepermis. De asta răspunse cam răstit:

— Ce-i, Savine? Vrei ceva?

Celălalt se înălță pe vîrfuri, lăsînd să i se vadă astfel ochii prietenoși.

— Nu... nimic... treceam pe-aici...

— Intră! înclină Gyuri capul spre poartă.

Și apucă iar stropitoarea.

— Cam mare, o cîntări din priviri noul venit.

— Am mușchi, încordă celălalt brațul liber.

— Dă-o încoace, să văd e grea?

Savin continuă să stropească el straturile.

— Stai! țipă Gyuri ca apucat.

Cel cu stropitoarea încremeni. Gyuri se apropie de el.

— Să nu calci aici...

Îi arătă urma. Savin pricepu numaidecît despre ce era vorba și spuse:

— Știi cine-a bătut azi? Strada noastră... Trei goluri am marcat.

Își arată piciorul stîng și, ca un făcut, privirile lor coborîră din nou spre pămînt, spre urmă...

De astă dată salvator fu strigătul mamei:

— La masă!

— Du-te! clătină Savin capul. Ce mai e de udat isprăvesc eu... Și te-aștept... Trebuie să-ți povestesc cum am înscris al treilea gol...

Gyuri intră în casă. Mulțumit, Savin umplu din nou stropitoarea și stropi mai departe. Era cît pe-aci să și fluiere, căci așa era deprins să lucreze, fluierînd. Se stăpîni însă și, trecînd pe la fereastră, iscodi ce se petrece înăuntru. Gyuri, față-n față cu mama, mînca. Și Savin nu băgă de seamă că cel care servea la masă era băiatul. Din fericire pentru el, n-avea de unde ști ce schimbare se făptuia în sufletul bunului său prieten. Se reîntoarse deci printre straturi, așteptînd ca Gyuri să revină...

M. STOIAN

PUIUL DE RAȚĂ SĂLBATICĂ

Rața sălbatică nu se domesticește. Cum îi cresc aripile, ea zboară și se întoarce în bălțile ei, în stufărișurile sălbatice.

Dar oare Vidra și băieții ei — din cătunul singuratic așezat pe un deal sterp și nisipos, răsărit cu atîtea culmi misterioase în mijlocul cîmpiei — nu se aseamănă cu niște pui de rață sălbatică? Va reuși oare detașamentul de pionieri să realizeze sarcina trasată de Mareș și „să domesticească" pe Vidra și băieții ei? Va reuși el să-i atragă la viața nouă, organizată, corespunzătoare satului nostru colectivizat?

Răspunsul îl va da puiul de rață sălbatică!

Toamna deasupra școlii din Tînganu vor trece stolurile de rațe sălbatice. Puiul crescut de pionieri va auzi chemarea tulburătoare și își va desface aripile...

Oare își va părăsi prietenii?

Oare Vidra și băieții vor veni la culesul viei din gospodăria colectivă, așa cum au promis detașamentului condus de Sandu, sau își vor părăsi noii prieteni?

Răspunsul, dragi cititori, îl veți afla citind romanul pe care-l pregătesc pentru Editura tineretului. Mi-ar fi de mare folos acum dacă unii dintre voi mi-ar trimite, pe adresa redacției, cîteva rînduri despre fragmentele publicate în „Cravata roșie" sau despre întîmplări asemănătoare cu cele din cartea mea, petrecute în satul, în școala voastră, în detașamentul vostru de pionieri. S-ar putea ca multe din ele să le întîlniți în paginile romanului.

PETRE LUSCALOV

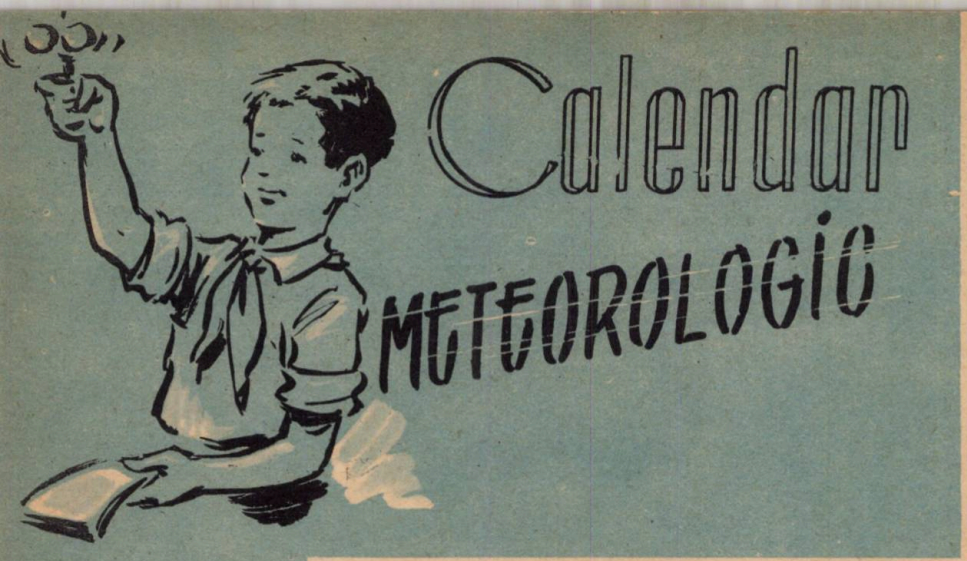

Calendar meteorologic

În tabără, un grup de pionieri își pot lua asupra lor sarcina de a întocmi un calendar meteorologic conținînd date și observații asupra vremii.

Ce trebuie să notați într-un astfel de buletin? Se notează îndeobște temperatura aerului, direcția și viteza vîntului, nebulozitatea și precipitațiile. Pentru aceasta se folosește un caiet, pe care îl liniați în felul următor.

Data	Ora	Temperatura	Presiunea	Nebulozitatea	Direcția vîntului	Precipitația în mm	Observații

Observațiile se fac de trei ori în 24 de ore: la orele 7, 13 și 21.

Temperatura aerului se măsoară cu un termometru obișnuit, pe care îl așezați la umbră, prins de un zid, la cel puțin 2 metri de pămînt.

Direcția vîntului se determină cu girueta — aparat care vi-l puteți construi ușor. O giruetă simplă este alcătuită dintr-o fîșie lunguiață de pînză, prinsă în vîrful unei prăjini.

O giruetă mai perfecționată se poate construi din tablă. Se taie din tablă o bucată în formă de fanion. La baza fanionului se face o despicătură cu două fîșii care să se poată învîrti în jurul unui ax și să lase liber fanionul. În vîrful prăjinii, de un înveliș de tablă, se bate cuiul de care e prins fanionul. Prin prăjină se pot așeza două vergele de sîrmă care indică punctele cardinale. După direcția care se mișcă fanionul cunoaștem și direcția vîntului.

Tăria vîntului o însemnăm cu ajutorul următoarelor cifre: 0 — liniștit; 1 — vînt foarte ușor; 4—5 — vînt slab; 6—7 vînt potrivit; 14 — vînt tare; 17 — furtună; 20 — vijelie.

Cîteva semne pentru a recunoaște tăria vîntului

Poți să urmărești tăria vîntului după unele semne din jur. Observă cu atenție copacii sau steagul care flutură pe catarg.

Timp liniștit — fumul se ridică vertical, frunzele copacilor sînt nemișcate.

Vînt foarte ușor — girueta nu se mișcă.

Vînt slab — frunzele mari se clatină mereu. Suprafața iazurilor se încrețește ușor.

Vînt potrivit — observă steagul din vîrful catargului care se întinde în direcția vîntului. Se clatină și ramurile fără frunze ale copacilor. Se ridică praf și bucățele de hîrtie.

Vînt tare — tulpinile copacilor subțiri se unduie. Înfrunți oarecare greutate la mersul împotriva vîntului.

Vijelie — ramurile mari și uscate ale copacilor se rup, obiectele ușoare se desprind de sol.

Nebulozitatea — însemnăm măsura în care cerul este acoperit cu nori și se notează de la 1 la 10. Se mai notează nebulozitatea și prin hașurare. Pătratul hașurat în întregime arată cerul în întregime acoperit de nori. Cînd e numai jumătate sau un sfert hașurat, înseamnă că numai o parte din cer e înnorat.

Precipitațiile

Cantitatea de apă care cade se măsoară cu un pluviometru. Pluviometru este alcătuit dintr-un vas colector și un cilindru gradat.

— Presiunea se măsoară cu un barometru — un aparat ceva mai complicat. Datele privitoare la presiune, vă sfătuim să le căutați în locul cel mai apropiat unde se află un barometru.

Trebuie să știți că barometrul arată presiune ridicată pe timp frumos. Înainte de ploaie, presiunea scade. Înainte de furtună, mercurul coboară foarte jos — ceea ce înseamnă că presiunea scade foarte mult.

Aveți grijă să însemnați în fiecare zi datele privitoare la vreme. La sfîrșitul perioadei de tabără, veți avea astfel un calendar meteorologic. Păstrați-l pentru anii viitori, să puteți face comparație.

Semne care indică vreme uscată și senină

Cei care privesc cu atenție natura înconjurătoare știu să prevadă timpul probabil de mîine. Ei cunosc semne care indică vreme uscată și senină. Iată cîteva din acestea:

Către amiază temperatura se ridică simțitor în comparație cu cea din zori.

Ceață uscată, mirosind a fum, indică timp frumos.

Fumul se ridică vertical.

Cerul la orizont este azuriu sau roz deschis la răsăritul soarelui și apusul soarelui.

Semne care arată că vremea va fi nestabilă

Nori subțiri acoperă o parte a orizontului, iar către seară acoperă aproape tot cerul. Nori subțiri se mișcă în vălurele ușoare pe cer.

Vîntul se întețește către seară.

Se formează cercuri mari (halouri) în jurul soarelui sau în jurul lunii. Temperatura din timpul nopții este aproape egală cu cea din timpul zilei.

Fumul se lasă în jos sau se întinde pe cer.

Semne care indică furtuna

În timpul zilei e cald și zăpușeală. În serile călduroase și înnăbușitoare, prevestitoare de furtună, cerul se acoperă în întregime cu un văl întunecos.

Se aud zgomotele îndepărtate și slabe ale tunetului.

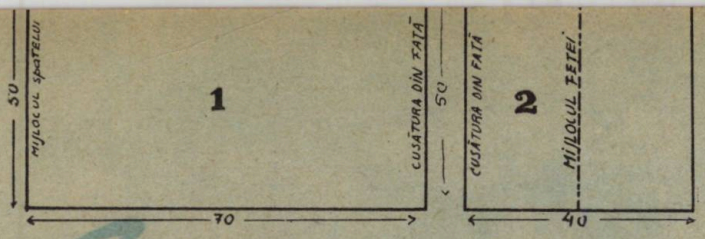

Meștere croitorese

Lucrurile care le purtați sînt în general cumpărate de la magazin sau cusute de mama. Dar singure ați încercat vreodată să vă faceți o rochiță, fustă sau vreun șorțuleț? Dintr-o rochie veche a mamei, dintr-o uniformă de anul trecut rămasă mică, vă puteți face o îmbrăcăminte potrivită, lucrată cu gust.

Vă dăm cîteva modele și tiparele lor ca să încercați. La început cereți ajutorul mamei, iar apoi, cu curaj, deprindeți-vă cu foarfeca, cu acul și ața.

Vă sfătuim să măriți tiparele alăturate folosind coli mari de hîrtie. Numai după ce tiparul a fost bine făcut aplicați-l pe material și treceți la croit.

UN ȘORȚULEȚ FRUMOS

Pentru șorțulețul din desenul A alegeți o bucată de material cam de 55 cm lungime și 50 cm lățime. Însemnați partea de jos cam de 15 cm, o tiviți și o coaseți ca în fig. 14, formînd 3 buzunare în care puteți pune batista și alte mărunțișuri necesare. Încrețiți partea de sus și o prindeți cu un cordon de 4 cm lățime (lung după măsura taliei plus 50 cm pentru legat). Tot de cordon se fixează și pieptarul, căruia i se face o butonieră, ce se prinde de nasturii rochiței. Șorțulețul este gata.

UN SARAFAN

B. Primul model este un sarafan comod și practic. Schimbînd bluzele, o să vi se pară că de fiecare dată aveți o rochiță nouă.

Fig. 1 și 2 reprezintă fusta sarafanului. După fig. 1 veți croi două tăblii de 70 cm lățime și 50 cm lungime care, cusute împreună, vor alcătui spatele fustei sarafanului. Fig. 2 reprezintă tablia din față, avînd 40 cm lățime și 50 cm lungime. Aceasta se coase la capetele tăbliei din spate, după cum se vede în fig. 6 (se înțelege că lungimea o potriviți cum vă convine).

Fig. 3 reprezintă jumătate din spatele corsajului, deci o veți croi punînd materialul în două pentru că la spate nu se face cusătură. Fața corsajului din fig. 4 se croiește din două bucăți separate.

Uniți întîi părțile de la subbraț, umerii și pensele din spate (fig. 5). La fața corsajului se fac cute mici în loc de pense și două butoniere. Pe fața materialului la gît și la mînecă se aplică o bentiță tăiată în pieziș, apoi se întoarce și se coase pe dinăuntru (fig. 5). Ne reîntoarcem apoi la lucrul fustei. După ce am unit tablia din spate cu cea din față, încheiem după măsura taliei (fig. 6) fusta și o fixăm pe un cordon. Prindeți apoi după măsura taliei fusta și corsajul ca în fig. 7. Călcați sarafanul și pregătiți-vă să-l îmbrăcați.

O ROCHIE... NOUĂ

Rochița C e foarte ușor de executat. Ea n-are nevoie de tipar.

Luați o rochiță ce v-a rămas mică, o tăiați exact pe mijlocul feței, îndoiți tivul de jos din față cît de lat vreți, formînd astfel două buzunare, prinse în față cu cîte 3 nasturi, iar pe șolduri între în cusătură. Tiviți apoi marginea tăiată a rochiței, prinzînd de fiecare parte a corsajului cîte 3 nasturi. Partea din spate rămasă în plus se taie. Dintr-o altă rochiță veche sau dintr-un cupon care să se potrivească la culoare tăiați o bandă dublă după modelul care se vede în fig. 8 (pentru banda din fig. 8 vă recomandăm să faceți tipar din hîrtie). Această bandă va alcătui partea lipsă din fustă. Mai tăiați o bandă lată de 8 cm și lungă de 33 cm (fig. 9), care se va fixa la mijlocul corsajului, în față. Tot din același material se pun manșetele și bentițele de la guler.

Atenție mare la croit.

Reușită bună și spor la lucru!

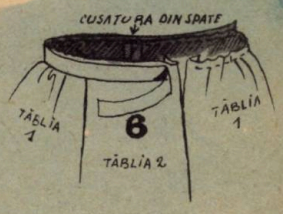

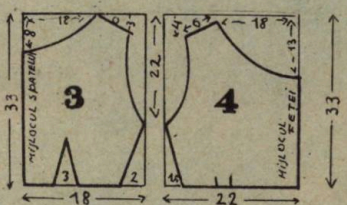

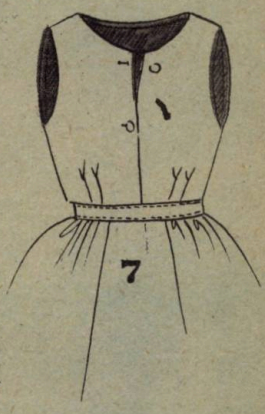

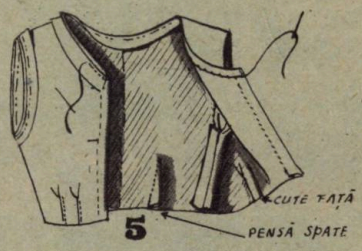

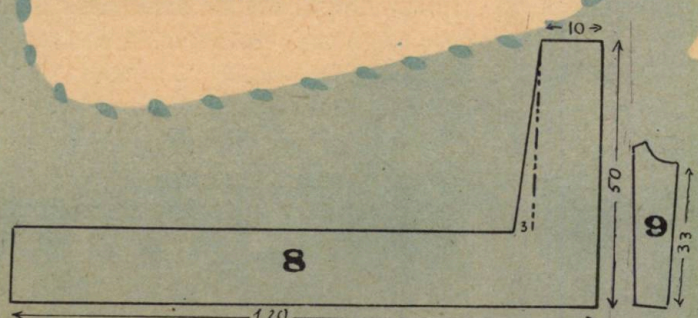

Concursul de JOCURI DISTRACTIVE

BIVERB GEOGRAFIC

(5, 4)

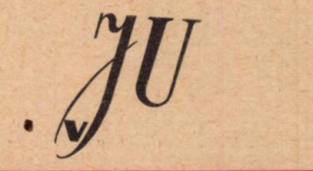

CRIPTOGRAFIE LITERARĂ

(4–1, 10, 8)

BIVERB AGRICOL

(3, 6)

PROBLEMĂ

Folosindu-vă de cinci cifre 5, faceţi operaţiile care credeţi de cuviinţă, dar în aşa fel să lucraţi încît rezultatul fiecărei operaţii să fie egal cu 1, cu 2, cu 3 şi cu 4.

(Pentru a vă veni în ajutor, folosiţi fracţiile ordinare.)

ÎN CARE CERC E MAI UŞOR DE OCHIT?

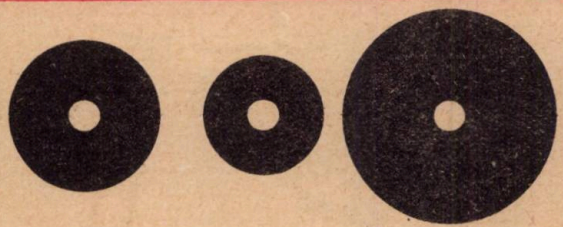

Nimic despre animale

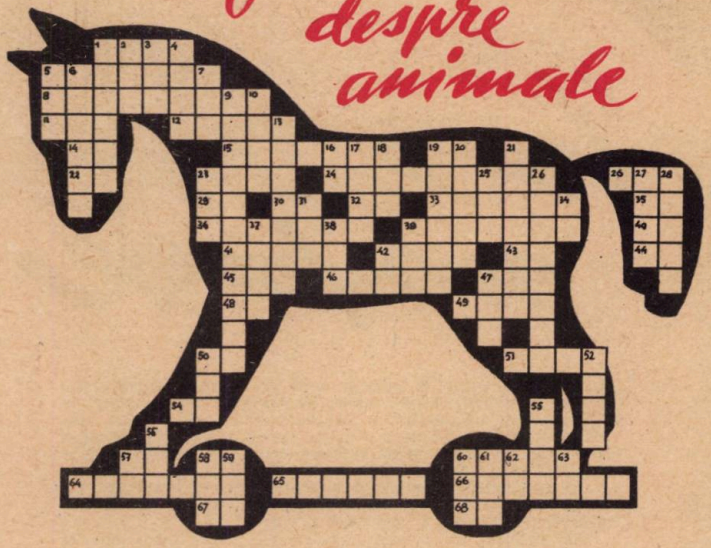

ORIZONTAL: 1) Ţap... cu bere; 5) „Calul bălan" de Benadzki; 8) Cocoş, muscă sau pană; 11) Cozi de ogar; 12) Aşa cum pare elefantul pe lîngă o muscă; 14) Coadă de măgar; 15) Curse; 19) Radu Florea; 22) Cap de leu! 23) Cocos (pl.); 24) „Urs de Dorna"; 26) Atenţie, te-ai fript! 29) Pronume; 30) Pronume; 32) Mielu Leu; 33) Din nou curse; 35) La becaţe! 36) Rîs; 39) Lup de mare în versiunea „Domnului Goe"; 40) În corpul tigrului! 41) Părinte alintat; 42) Lei; 43) Titi Răducanu; 44) Cozi de cîine! 45) Jumătăţi de piroge! 46) Şcoala cailor dresaţi (pl.); 47) Apără de inundaţii; 48) Două gemene din alamă! 49) Din cauza unui cal de lemn a fugit din Troia; 50) Notă muzicală; 51) Sigur; 54) Pană; 57) Campion; 58) De acord; 60) Elan; 64) Pinguin... romînesc; 65) „Corbul şi vulpea"; 66) „Trei ursuleţi" din Bucureşti; 67) Soare egiptean; 68) Coada oricărui animal!

VERTICAL: 1) Urmărirea oilor negre pe cîmpul alb; 2) Posedă; 3) Zic nu; 4) Mic, dar plin de putere; 5) Focă decapitată! 6) Lei; 7) Mijloc de căruţ! 9) Broască; 10) Forma veche a iatacului; 13) „Vulpe şireată" şi „Iepure fricos"; 16) Arma albinei; 17) Nimeni; 18) Zeul vînturilor (mit.); 19) „Mihail, cîine de circ" şi „Renul cel iute de picior"; 20) „Gura leului" şi „Ochiul boului"; 21) Numai ochi şi urechi; 23) Aluniţă; 25) Prieten, dar nu pînă la capăt! 26) Cursă; 27) Animal; 28) Desenarea oiţelor negre; 31) Nume turcesc; 34) Pronume; 37) Glumă; 38) Coadă de rîndunică! 39) Cap de langustă! 42) Vorba mioriţei! 47) Localitate în U.R.S.S.; 50) Crustaceu; 52) Lamă; 55) O găsiţi la păsări; 56) Au broaşte; 57) Suliţa viespei; 58) Mai am un singur...; 59) Papagal; 60) Lamă fără cap! 61) Talaz; 62) Ion Georgescu; 63) Teze!

A. AUERBACH

Concursul isteților

PREMIILE!

Dragi cititori,
participanți la concurs,

Atunci cînd, după căutările și strădania voastră de a răspunde cît mai bine întrebărilor, ați pus plicul cu mențiunea „Pentru concurs" la cutia poștală, ați simțit, desigur, cu toții, emoția lucrului împlinit, emoția rezultatului ce avea să vină.

Aceeași emoție am resimțit-o și noi, redactorii „Cravatei roșii", atunci cînd ne-a sosit primul plic cu răspunsuri... Iar această emoție s-a repetat la fiecare plic deschis, la fiecare răspuns bun.

Multe pagini vorbesc în răspunsurile voastre despre dragostea pentru orașul sau satul natal, despre dragostea nețărmurită pentru patria dragă. Iar forma de exprimare arăta respectul și dragostea pentru graiul romînesc, arăta dorința fierbinte de a scrie cît mai original, cît mai frumos.

Dragostea și recunoștința pentru partid, pentru clasa muncitoare și eroii ei le-am găsit exprimate în cuvintele calde prin care ați înfățișat faptele eroice ale comuniștilor și ale uteciștilor căzuți în lupta pentru libertatea poporului.

Ne-ați scris, dragi copii, în pagini emoționante, despre realizările partidului, ale regimului nostru democrat-popular, ne-ați vorbit despre marile construcții ale socialismului din patria noastră, zugrăvind cu bogăție de amănunte și în imagini care dovedeau cît de bine cunoașteți aceste realități.

Ne-a mai bucurat faptul că foarte mulți dintre voi sînt buni prieteni cu matematica, cu fizica și chimia, că sînteți la curent cu tot ce este mai nou în domeniul științei și tehnicii.

Toate acestea laolaltă ne-au vorbit cît se poate de clar despre pregătirea voastră, despre faptul că avem de-a face cu școlari harnici, silitori și inteligenți ce poartă în suflet hotărîrea de a-și însuși știința, de a deveni constructorii prețuiți de mîine.

Vă felicităm, dragi copii, și vă mulțumim pentru bucuria pe care ne-ați prilejuit-o.

Și acum, premianții, pentru că (asta știe oricine) printre buni se găsesc totdeauna și cei mai buni.

PRIMII ZECE CÎȘTIGĂTORI AI CONCURSULUI

Burdușa Eugenia — Giurgiu; Cîrstea Valentina — comuna Fîntîna Domnească — Craiova; Catană Cornel — București; Flavius Florea — București; Gostian Rodica — comuna Ghelar — Hunedoara; Muraru Adrian — Dorohoi; Manea C. Ion — Sinaia; Postelnicu Cornelia — comuna Merei — Ploiești; Sasu Gheorghe — Arad; Zanef Angela — Hunedoara.

Ei vor face o excursie cu vaporul prin O.N.T. „Carpați".

MAI SÎNT ȘI ALTE PREMII

PREMIUL II — Corlățeanu Cătălin — Orașul Stalin; Savin Iulian — Pașcani; Tene Viorel — Ilia.
Vor primi cîte un aparat de fotografiat.

PREMIUL III — Furdac Florin — Aiud; Găvrilă Lucian — Orașul Victoria; Miclea Lucia — Cluj; Nicolaescu Corneliu — București; Palade Romulus — Giurgiu.
Vor primi fiecare cîte un stilou.

MENȚIUNI — Băleanu Anca — București; Pătrașcu Mariana — Baia Mare; Popescu Gheorghe — București; Rădulescu Gheorghe — Sighișoara.
Vor primi cîte un abonament la revista „Cravata roșie" pe timp de 1 an.

Iosub Ioan — Iași; Iaremschi Michaela — Hunedoara; Jitianu Daniela — Sălișteș; Merschi Valerian — Pașcani; Popescu Gabriela — Timișoara; Vochim Ion — comuna Topoloveni; Vătafu Smărăndița — Deva.
Vor primi cîte un abonament pe 6 luni la revista „Cravata roșie".

Boieriu Victoria — Cluj; Gălescu I. Leana — Brăila; Huhulea I. Elena — comuna Gugești; Iviciu Dan — Arad; Ionescu Dorina — comuna Bethausen; Luntraru Maria — comuna Andreești și Tanasciuc Lucia Carmen — Sibiu.
Vor primi cîte un abonament la revista „Cravata roșie" pe trei luni.

TIPARUL: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin — București

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Lei 2.50

Bibl. 2
BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 8 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C. C. AL U.T.M. 1960

AL. ANDRIȚOIU

Sub steagul Partidului

În zori, cînd cerul strînge la un loc
garoafa, trandafirii și bujorii,
trec comuniștii sub raza aurorii
și se salută veseli: „Bun noroc!"

Cu brațul lor, de mare meșter faur,
cu inima și-nțelepciunea lor,
ei ne statornicesc un viitor
pe neclintite temelii de aur.

Cu viitorul astăzi s-au vorbit
toți comuniștii țării laolaltă.
Creștea prin ei lumina ta înaltă,
Partid puternic, visător slăvit.

*

În zori de zi, cînd sus pe cer irup
garoafele, bujorii, trandafirii,
soseau toți utemiștii-n largul firii
și șantieru-l salutau: „Hei rup!"

Betonul dur îl împleteau cu fierul,
peretele de marmură sta plin.
Faianța căpăta splendori de crin,
căci inspirat crea brigadierul.

Ca mîine om sosi și noi, și noi,
cu mînecile-albastre suflecate,
și vom dura uzine și palate
noi, oameni noi, pe șantiere noi.

O magistrală crește-va sonor
cînd ritmul tîrnăcoapelor tresaltă,
căci vom munci spre slava ta înaltă,
Partid iubit, puternic, visător.

*

În zori de zi, cînd înfloresc pe cer
garoafele, bujorii, trandafirii,
răsună cald, în orice colț al firii,
cîte-un salut voios de pionier.

Noi, viitorii ingineri ai țării
și-ai țării cei mai tineri visători,
vom da pămîntului comori, comori
din Rodna pînă-n neodihna mării.

Căci litera și cifra care-n plan
răsună astăzi ca o violină,
le vom preface mîine în lumină
și în semeț bilanț contemporan.

Ne-om ridica-n văzduh cîntînd pe schele,
vom coborî prin galerii adînci
Să scoatem fier și aur dintre stînci
Ca țara să se-mprejmuie de stele.

Cu viitorul astăzi am vorbit,
căci viitoru-n inimi ne tresaltă,
creștea în el lumina ta înaltă,
Partid puternic, visător slăvit.

*

În zori de zi, cînd strălucesc în spații
garoafele, bujorii, trandafirii,
spre slava Patriei și omenirii,
luptăm noi trei mărețe generații.

CRAVATA ROȘIE

revista pionierilor și școlarilor editată de C. C. al U. T. M.

COLEGIUL DE REDACȚIE

Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteș, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Lucia Olteanu (redactor-șef), Elena Soare (redactor-șef adjunct), Iosif Tripșa

23 AUGUST

Fiecare dintre noi are o zi a lui, în calendar: ziua de naştere, prilej de bucurie pentru cei dragi, pentru rude şi prieteni şi tovarăşi.

De şaisprezece ani, spre asfinţit de vară, poporul nostru sărbătoreşte ziua ţării, ziua în care s-a născut, pe zbuciumatele plaiuri din zarea Carpaţilor, libertatea. 23 August 1944 este, într-adevăr, o dată fără seamăn în istoria Romîniei. Atunci, pentru întîia oară, cei care făuresc toate comorile vieţii şi-au luat soarta în propriile mîini.

Pentru întîia oară şi pentru totdeauna! Valul mîniei populare nu s-a mai prăbuşit în sînge, ca în atîtea rînduri. Pe orizontul înroşit de văpăi flutura steagul comuniştilor, flamura eroică de la Lupeni şi de la Griviţa. Sub steagul acesta s-au unit toate forţele patriotice, dînd lovituri de moarte asupritorilor, în condiţiile înaintării victorioase a Armatei Sovietice. Ne aliniam şi noi, cu un ceas mai de vreme, în rîndurile luptătorilor pentru libertatea omenirii, în frunte cu Uniunea Sovietică, stegarul păcii şi dezrobirii popoarelor.

23 August e ca un uriaş vîrf de munte, a cărui măreţie o înţelegi cu atît mai bine cu cît îl priveşti mai prelung, din zarea timpului.

An de an, în lumina victoriilor poporului, ne apare mai limpede însemnătatea acestei zile fără pereche.

Privind strălucitoarele clădiri ale uzinelor şi combinatelor industriale, palatele de cultură şi blocurile de locuinţe care se înalţă de la un capăt la altul al ţării, îţi aminteşti cu emoţie de ruinele din august 1944, de sutele şi miile de oameni ai muncii care au răspuns la chemarea partidului şi au luat arma pentru a lupta, de pe baricadele acelea de moloz şi dărîmături, împotriva hoardelor hitleriste.

Cine-ar putea uita vreodată că toată bucuria şi frumuseţea vieţii noastre de azi îşi au începutul acolo, în pulberea şi fumul marilor lupte de la 23 August 1944?

Astăzi e atît de simplu să iei troleibuzul de undeva, din inima Bucureştiului şi s-o porneşti spre locurile verzi şi umbroase ale capitalei, spre Parcul Stalin sau spre pădurea Băneasa... Dar cînd veţi trece pe lîngă Casa Scînteii în aceste zile de vară, gîndiţi-vă o clipă că aici, ca şi în atîtea alte colţuri ale ţării, şi-au dat viaţa pe cîmpul de luptă, acum 16 ani, unii dintre cei mai buni fii ai poporului — pentru ca noi să sărbătorim astăzi, puternici, liberi, stăpîni pe soarta noastră, Ziua eliberării.

Lui 23 August îi datorăm uriaşele victorii de pînă acum ale harnicului şi talentatului nostru popor muncitor condus de partid.

Lui 23 August îi datorăm şi măreţia drumului deschis de partid prin planul de 6 ani şi programul de perspectivă de 15 ani adoptat la Congresul al III-lea al P.M.R. şi a căror înfăptuire va duce poporul la desăvîrşirea construirii socialismului în patria noastră.

Gîndiţi-vă o clipă la toate acestea, dragii mei tovarăşi şi prieteni, şi bucuraţi-vă de soare şi de valuri, de farmecul naturii şi de puterea creatoare a omului descătuşat, care preface zi de zi patria noastră într-o ţară-minune, care vă ocroteşte şi vă luminează copilăria fericită, viitorul de aur. Şi pentru toate acestea să mulţumim din inimă partidului.

DAN DEŞLIU

VICTOR TULBURE

Balada steagului

„— Domnule judecător,
N-are nici o vină.
Și mi-i singurul fecior,
Singura lumină.

Și nici lotrilor ortac
Nu s-a prins flăcăul,
Ci-i vru omului sărac
Binele, nu răul.

Rogu-te din răsputeri
Scapă-l de robie,
Și-ți asud la cîmp trei veri
Și nu-ți cer simbrie...

— Domnule jandar de post,
Scoate-mi-l din fiare,
Că atît fecior mi-a fost
Hărăzit sub soare.

Ultimul din salbă ban
Ia-l și-l du cucoanei,
Dar nu-mi duce, cu aman,
Pe fecior Doftanei.

Sufletu-i nevinovat,
Cruță-l de osînde,
Că el pîne a visat
Gurilor flămînde...

PRIETENII

(Poveste închinată muncitorilor de la Fabrica de ciment a Hidrocentralei „V. I. Lenin" de la Bicaz, care au dovedit eroism în muncă)

Ion Eremia locuia într-o cameră din blocul tineretului împreună cu Gigi, un coleg de-al său din atelierul electric. Deveniseră între timp prieteni și de aceea Gigi nu se sfia să-l întrebe, jumătate în glumă, jumătate în serios, de cîte ori Eremia pomenea de Radu:

— Ce ai tu, Nelule, cu copilul ăsta? Ce poți să vorbești cu el? Ori... mai știi? De ce nu te-ai făcut instructor de pionieri dacă-ți plac atît copiii? Utemist ești, ai șanse.

— Nu-i timpul trecut, rîdea Eremia, mi-ai dat o idee! Ți-am mai spus și altădată: Radu e un băiat plin de viață, de visuri. Mă uimește uneori. Să vezi, are o cățeluș vioaie, deșteaptă, mă rog, Radu ține grozav la ea. Știi ce m-a întrebat ieri? „Oare nu-i nepoliticos să-i schimb numele? Cine mi-a dat-o îi zicea Diana, dar eu aș vrea să-i spun Laika. Crezi că nu poate ajunge și ea ca Laika dacă o cresc bine?" Am vrut să știu față de cine ar fi fost „nepoliticos". „Față de Laika, firește".

Gigi rîdea și-l asigura, cu seriozitatea celor 18 ani împliniți:

— Azi toți copiii sînt deștepți, ascultă-mă pe mine, măi.

Prietenia dintre Ion Eremia și Radu dura de aproape un an. Începuse de la o pasiune comună, filatelia. Pe urmă Radu, căruia îi murise tatăl, simți cît de mult avusese nevoie de un prieten mai în vîrstă și, cu toate că Ion Eremia nu era decît cu vreo 7 ani mai mare decît el, alegerea se opri la tînărul electrician.

Povestindu-i despre școală, colegi, meciuri sau despre porumbeii pe care-i studia la colțul viu, Radu ajunsese cu vremea să-i încredințeze și cel mai secret vis al său: să devină un „om deosebit". Citea, de pildă, cartea lui Emil Racoviță „Spre pol", și a doua zi regreta că n-a fost și el pe „Belgica", ar fi vrut să fie deopotrivă Fabre și Meresiev. Întîmplările celor 4 eroi sovietici din Pacific îl impresionaseră într-atît, încît îi spuse lui Ion Eremia că nici nu se gîndește să devină altceva decît marinar, să străbată oceanul.

Nu totdeauna Ion Eremia era de acord cu el:

— Ce-i aia „un om deosebit"? Tu trebuie să muncești, să înveți, nu din dorința de a fi neapărat extraordinar.

— Dar ce grozav trebuie să fie să ajungi un asemenea om, ofta Radu.

— Hai să zicem, ca să nu te superi, N-ai decît, fii. Cine te împiedică?

— Aici? se posomora Radu. Unde? La ce? Barajul îl știu de cînd eram mic, adică și el era mic pe vremea aia. Nu mă mai sperie cu tot milionul lui și jumătate de metri cubi de beton. Nici „Tatrele" nu mă mai sperie. Și știi? Uite, aș vrea să cunosc și eu îndeaproape un erou. Tu nu?

— Ba da.

— Dar să devii, nu visezi?

— Nu mai sînt copil, zîmbea Ion Eremia. Și-apoi, am eu figură de erou?

— Ți-ar plăcea să fii puternic?

— Da...

Mergeau de multe ori în excursie prin împrejurimi și se distrau bine împreună, așa încît Radu abia aștepta excursia programată pentru duminică. Cu strîngere de inimă urmărise vremea: luni plouase, marți la fel, joi bătuse grindina... duminică dimineața se înseninase însă ca prin minune. Mirat că Ion Eremia nu apare încă, îl știa totdeauna punctual, Radu urcă pînă la odaia electricianului. Îi deschise Gigi, care duse imediat degetul la buze: sst! — Ion Eremia dormea.

— De ce-l lași să doarmă?

— Sst! Mai încet.

— Azi trebuia să mergem în excursie.

— Știu. Stai jos. Și... sst! E mort de oboseală.

— Dar ce-a făcut? A fost la reuniune.

— A vrut. Acum și să vrea nu mai are cu ce. Hai să-ți spun o chestie: ai văzut ploaia de ieri, nu? Măi frate, ce bătaie de cap, să nu mă-ntrebi. Eu eram în schimbul II. Vine Eremia la mine, îmbrăcat, călcat, curat, și-mi spune că se duce la reuniune și mi-a adus cheia de-acasă, că eu o pierdusem pe-a mea. Îl prinde ploaia în fabrică, știi, repriza cu clăbuci. Stă băiatul să se adăpostească. Ploaia nu dădea semne să se oprească repede. Eremia dă să plece. Măi, și deodată un fulger. Știi cum, ca ziua s-a luminat fabrica. Zice cineva de la noi de la electric: „Mă, numai de n-ar atinge rețeaua". Deodată un scurtcircuit — paf, fîș —, flamă și-ncep să ardă firele. Sare meșterul: decuplați, decuplați! Decuplăm într-o clipă. Vreau să-i strig lui Eremia: „vezi, măi, ce belea" — dar el nicăieri. Știi unde era? Pe stîlp, cu stingătorul în mînă, stingea focul. Nu știu cum ajunsese acolo, o să ne spună cînd s-o scula. Și ploua... ploua. Și focul, aproape, aproape de el, i-a cam ajuns și hainele. Meșterul își frîngea mîinile: „Cînd s-a urcat, cum nu l-am văzut?" Pe urmă rîdea, nervos: „Ce cap de băiat, nu s-a pierdut. Ne-a luat-o înainte la toți. Uite, acuma e gata, chestie

— Îți dau bruma de pogon
De mi-o ceri, părinte,
Dar te roagă din amvon
Cerului, fierbinte.

Că grea jale m-a adus
La sfințita-ți poartă:
Mi-e fecioru-n lanțuri pus
Și-i bătut de soartă.

Dar îl știu neprihănit,
Săritor la toate,
Pentru omul necăjit,
Pentru-a lui dreptate!..."
. . . . . .

Și popa, boierul, jandarul
Luară și casa și carul,

Și cana, și blidu-i luară.
Pe bietul fecior i-l iertară.

Ci crunțe li-s vorba și portul —
Iertară nu viul, ci mortul,

De zilele vieții-l iertară,
Că viața, și-așa, e amară.

Și plînge măicuța și strînge
În mîini o cămașă de sînge,

Cămașa de gloanțe tivită,
Cu sînge și lacrimi stropită.

Și-i teamă de vînt să n-o rumpă,
Că nu e pe lume mai scumpă

O altă cămașă de in,
Plătită cu sînge pești.

Prin tîrguri, prin sate umblînd,
Mînia-n norod buciumînd,

Cămașa din mîinile ei
Un steag se făcu, de văpăi!

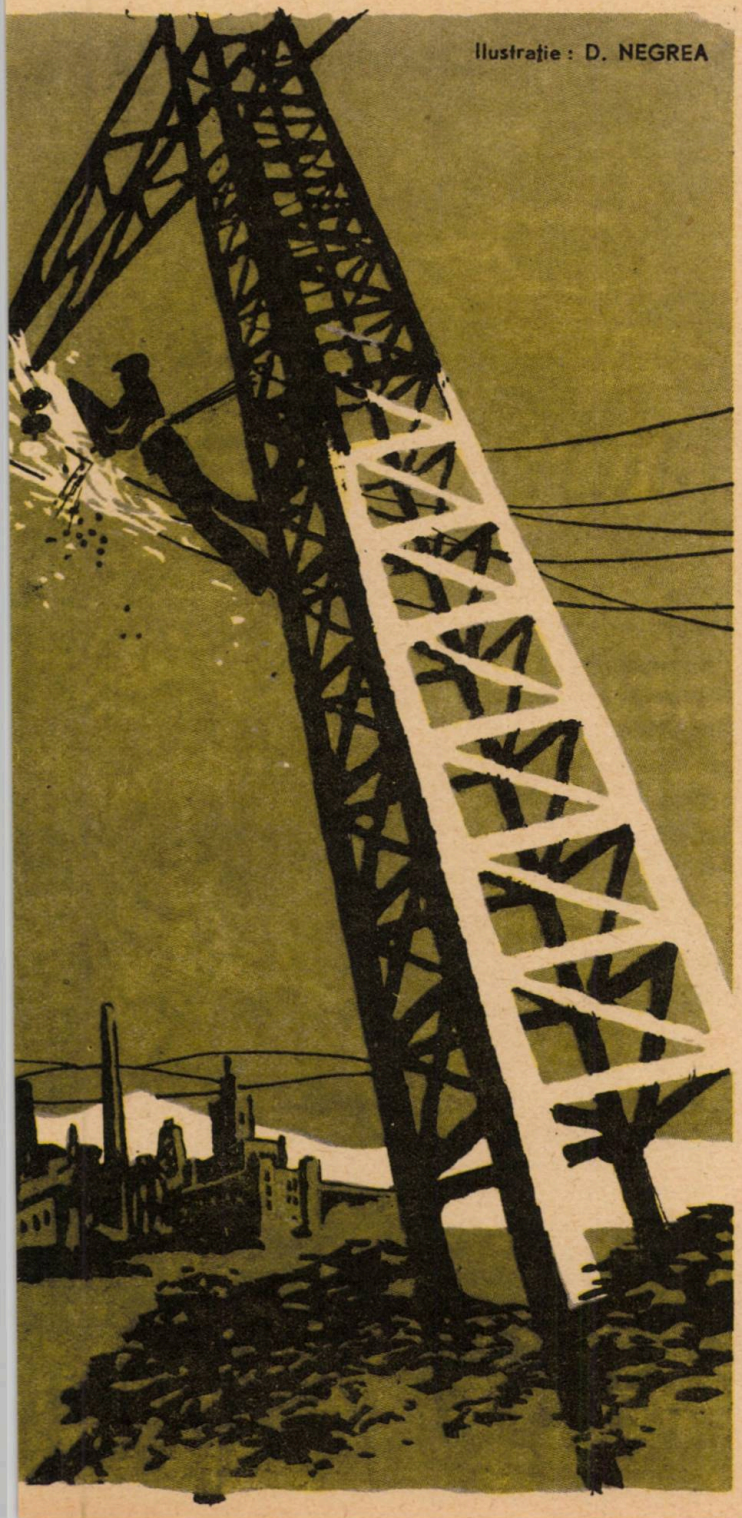

Ilustrație : D. NEGREA

de secunde". De fapt asta era soluția bună, meșterul ar fi trimis cîțiva băieți sus pe stîlp... dacă ar fi avut timp. N-a mai avut: Eremia era sus, stingea focul. Știi, chestie de secunde. Cînd a coborît, hainele îi erau ude, murdare, atinse ici-colo de flacără. Știi ce-nsemna dacă se-ntindea focul? Prăpăd, măi frate, jale. Pe urmă vine la mine: „Dă-mi cheia, nu pot să mă duc așa la reuniune". Glumea, cred ca să arate că nu e speriat, obosit. L-am găsit dormind tun. Ai priceput, băiețaș? Ce să-l mai scol, pentru excursie?

Radu nu scosese o vorbă cît timp Gigi povestise întîmplarea din fabrică. S-a ridicat de pe scaun, s-a codit puțin și apoi l-a întrebat pe Gigi — aproape neauzit de încet:

— Crezi că pe la 5 se scoală?

— Sigur, îi ajunge atîta somn. Nu-l las eu să doarmă toată ziua.

— Roagă-l să stea acasă.

Toți banii lui Radu erau pregătiți pentru un drum la Piatra Neamț, la anticariatul care avea și secție de filatelie. Au fost suficienți însă și pentru o vizită pe care a făcut-o Radu, plecînd de la Eremia, unui magazin din centru. La ora 5 fix, cu cravata de pionier călcată ireproșabil, șosete albe, uniforma periată și freza de arici disciplinată cît de cît, Radu s-a întors la locuința lui Eremia, după cum făgăduise.

Prietenul său îl aștepta:

— Iartă-mă, nu m-am putut scula, spuse Eremia, puțină lene la mijloc.

— Și eu m-am sculat tîrziu, minți Radu. Excursia am pierdut-o pe din două. Nu vrei să ne plimbăm?

— Hai.

Cam nedumerit, Ion Eremia l-a urmat pe Radu și la cooperativa „Arta fotografică", unde acesta din urmă ținea neapărat să intre. Fotograful se grăbea, așteptă o nuntă:

— Busturi sau întregi? îl luă repede pe Radu.

— Cum o fi mai frumos, dumneavoastră vă pricepeți.

— Aaa, vrei să ne fotografiem, zîmbi Eremia. Și de ce nu mi-ai spus? Nici nu-s îmbrăcat pentru așa o poză.

Se fotografiară alături, și cînd Eremia se căută în buzunar, fotograful, mereu grăbit, îl asigură:

— S-a plătit înainte. Excepție pentru dumnealui, și-l arătă pe Radu.

...Peste o săptămînă, cînd au scos fotografiile, Radu l-a rugat:

— Scrie-mi ceva.

— Dă-ncoa! „Pentru Radu" — nu?

— A, nu așa. Ceva deosebit, să nu uit niciodată.

— Iar începi?

— Of, cum nu-nțelegi, se necăji Radu. E prima, singura mea fotografie cu un om deosebit.

— Adică?

— Da, da, las'că știu eu... Cum o să scrii numai așa: „pentru Radu"?

Fotografia poartă însă numai această dedicație semnată Ion Eremia.

TITA CHIPER

Poezia OȚELULUI

Galaţiul, cunoscut pînă în anii regimului democrat-popular doar prin importanţa sa ca port la Dunăre, a început să devină un subiect tot mai des întîlnit în viaţa noastră. În primăvara acestui an, din şantierele navale gălăţene au fost lansate primele vase de mare tonaj, cargourile de 4.500 de tone şi în curînd le va urma cargoul de 10.000 de tone!

S-a vorbit de asemenea despre producţia de calitate a laminatelor de la Uzinele „Nicolae Cristea", ca şi despre reconstrucţia Galaţiului, despre adevăratul „oraş nou", născut în ultima vreme. Galaţiul a devenit în ultima vreme unul dintre cele mai importante subiecte de discuţie. Ce se va petrece aici?

Printre marile construcţii pe care le va aduce aplicarea în viaţă a Directivelor celui de-al III-lea Congres al P.M.R., uriaşul combinat metalurgic ce se va ridica în apropierea oraşului Galaţi constituie obiectivul industrial cel mai important ce se va înălţa în perioada 1960—1965.

În curînd, primele echipe de muncitori, tehnicieni şi ingineri vor face primele săpături la fundaţia viitorului colos metalurgic. Cine va da, oare, peste 6 ani, cînd combinatul va intra în funcţiune, primele şarje de oţel? Opriţi-vă din citit şi gîndiţi-vă cîteva clipe. Da! N-aţi greşit! Mulţi dintre voi, şcolari şi şcolăriţe, pionieri şi pioniere, care citiţi aceste rînduri, veţi fi atunci furnalişti, oţelari, maeştri ai fabricării fontei şi oţelului. Ţineţi bine minte clipele acestea, pentru a vi le putea aminti atunci, atunci cînd din gurile furnalelor şi cuptoarelor se vor revărsa primele valuri fierbinţi ale fontei, prima şarjă de oţel de înaltă calitate. Căci voi, cititori şi cititoare ale „Cravatei roşii", voi şi cei deopotrivă vîrstei voastre, sînteţi schimbul de mîine al celor care au început azi construcţia marilor obiective trasate de cel de-al III-lea Congres al partidului, construcţii de ale căror binefaceri, în primul rînd, voi vă veţi bucura...

Metalul va fi peste cîţiva ani unul dintre principalele produse ale industriei noastre, iar Republica Populară Romînă una dintre principalele producătoare de oţel de pe continentul european.

Există în lume o singură forţă capabilă să transforme locurile şi oamenii, astfel ca acolo unde a fost pustiu şi sărăcie să se nască fabrici, uzine, să înflorească belşugul şi fericirea pentru toţi cei ce muncesc. Această forţă este socialismul. Să privim, bunăoară, vechea Moldovă, săraca regiune a ţării de pe vremea exploatării nemiloase a burgheziei şi moşierimii, devenită proverbială prin înapoiere economică şi mizerie, leagăn al bolilor ucigătoare. Zeci de ani, guvernanţii burghezi n-au mişcat nici un deget pentru a schimba această nenorocită stare de lucruri.

Cum arată Moldova azi, în anii regimului de democraţie populară?

Datorită conducerii înţelepte a partidului au luat fiinţă aici nenumărate obiective industriale, ca Fabrica de antibiotice de la Iaşi, marele Laminor de la Roman, Fabrica de rulmenţi de la Bîrlad, Combinatul maselor plastice de la Săvineşti, Termocentrala de la Borzeşti, Hidrocentrala „V.I. Lenin" de la Bicaz, un puternic nod de extracţie petroliferă, Combinatul petrochimic de la Oneşti-Borzeşti şi în curînd uriaşul combinat metalurgic din preajma Galaţiului.

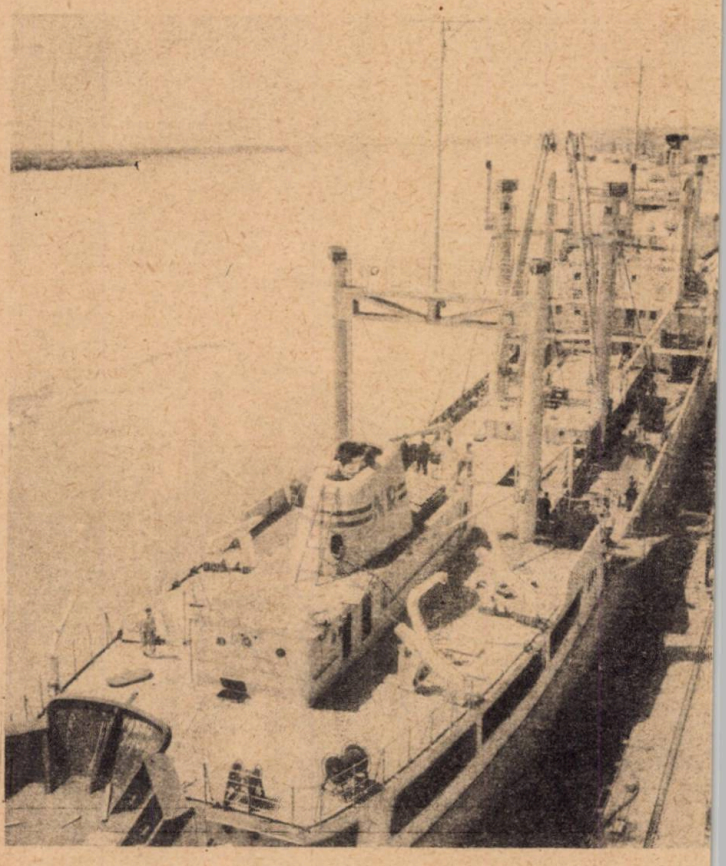

Pe Şantierul naval din Galaţi, cargoul „Galaţi" de 4.500 de tone este gata pentru plecarea în cursa de probă

Combinatul metalurgic de la Galaţi, această nouă grandioasă construcţie, va fi realizat cu sprijinul şi ajutorul unui prieten puternic şi de nădejde: Uniunea Sovietică. Marea ţară a socialismului ne va acorda, ca întotdeauna, un important sprijin la proiectarea şi construirea combinatului, la descoperirea şi valorificarea unor noi zăcăminte de fier, precum şi prin livrarea către ţara noastră a unor importante cantităţi de cărbune cocsificabil şi minereu de fier.

În port la Chiscani

de DAN DEŞLIU

— Aici e portul — zice, cu braţul îndreptat
spre maica-Dunăre, care-şi vede de treabă...
Ar fi cîte ceva de-ntrebat,
dar nimeni nu-ntreabă.

Cum stă, surîzînd liniştit,
sub nemărginita cupolă albastră,
pare că de cînd lumea tot în port a trăit,
omul meu — călăuza noastră.

De navigat, a navigat, ce-i drept,
pe mări de pojar şi de gheaţă...
Cu valurile nopţii-a dat piept,
n-a pierdut steaua de dimineaţă...

— Aici e portul — zice.

Şi-i doar malul clisos,
pe care văd că-l ronţăie de zor
un pelican de fier, nesăţios,
un excavator.

Şi-un ceam lîngă mal, aşteptînd să coboare
în portul fără cheiuri păpuşile de stuf,
prunci învăscuţi în scutec de sîrmă sclipitoare,
din care-abia răzbate sfios, cîte-un zuluf...

Asta-i cam tot ce se poate vedea
în port la Chiscani, deocamdată.
Asta — şi zarea nemăsurată,
şi călăuza din faţa mea,
care n-a rătăcit niciodată.

Aşa cum arăta tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej în raportul C.C. al P.M.R. la Congresul al III-lea, centrul siderurgic de la Galaţi constituie o nouă manifestare a relaţiilor de colaborare frăţească statornicite între Uniunea Sovietică şi ţara noastră.

În zilele acestea la Galaţi

Am stat de vorbă la Galaţi cu mulţi oameni entuziaşti. I-am ascultat cu încîntare pe inginerul Dragu Silviu, şef de lucrare la prospecţiunile de studiu geologic ale terenului viitorului combinat metalurgic, care, explicîndu-mi cifre şi formule aride, mă făcea prin pasiunea cu care vorbea să întrevăd luminoasa perspectivă a viitorului.

Aceeaşi pasiune am întîlnit-o şi la absolvenţii de anul acesta ai Şcolii tehnice metalurgice „Al. I. Cuza" din Galaţi. Cei care au păşit de-acum în rîndurile clasei noastre muncitoare şi-au exprimat cu entuziasm dorinţa la adunarea în care s-au discutat Directivele congresului să meargă să lucreze pe şantierul viitorului combinat metalurgic. Printre cei care şi-au exprimat cu căldură dorinţa de a face parte dintre pionierii construcţiei combinatului se aflau şi utemiştii Strîmbei Mihai, Cloşcă Irina şi Popa Ştefan. Ei şi tovarăşii lor s-au gîndit bine. Au înţeles că şi lor le revine o parte din răspunderea pentru realizarea acestui mare şi nou obiectiv al construcţiei socialismului.

La ora aceasta, cel mai pasionant subiect de discuţii pentru copiii gălăţeni este oţelul. Despre oţel i-am auzit discutînd şi pe pionierii din detaşamentul clasei a V-a de la Şcoala medie „Vasile Alecsandri".

Pe Gheorghiu Niculaie, pe care l-am văzut răsfoind visător un caiet cu frumoase desene, operă proprie, l-am auzit exprimîndu-şi dorinţa de a fi desenator tehnic la combinatul metalurgic. Iar pe Calciu Gabriela, tot atunci, am auzit-o împărtăşindu-şi cu multă seriozitate gîndurile lui Lupu Dan, care vrea şi el să se facă maistru oţelar:

— Mai întîi, după ce termin şcoala, spunea Gabriela, merg să lucrez în producţie. Apoi, fiind muncitoare, mă înscriu şi la facultatea de ingineri, ca să fiu şi studentă. Aşa a făcut un vecin de-al nostru, muncitor la şantierul naval, şi acum e inginer...

Era o plăcere să le asculţi pe nişte fetiţe de-o şchioapă, ca Andreescu Liliana, Bîtcă Georgeta sau Dragu Mioara, cum vorbeau cu toată gravitatea despre oţel, despre visul lor de a lucra într-o uzină producătoare de oţel. Visaţi, copii! Oare nu socialismul este cel care garantează îndeplinirea celor mai cutezătoare visuri?

Ce să fiu

Desigur, la vîrsta pionieratului este încă prematur să te fixezi definitiv la o profesiune. Poate pionierii din detaşamentul clasei a V-a, despre care am vorbit mai sus, nu vor deveni toţi oţelari sau furnalişti. Munca îi va chema sau îi va atrage peste un an, doi sau trei spre alte ramuri importante şi folositoare ale economiei naţionale, căci azi orice loc de muncă este un şantier. Un şantier al unei vieţi noi, un şantier al socialismului, al celei mai nobile orînduiri sociale omeneşti. Dar, chiar la vîrsta pionieratului, cînd vă puneţi întrebarea „ce să fiu", trebuie să vă gîndiţi la unul şi acelaşi lucru: „unde voi fi mai util şi mai necesar în cadrul măreţului plan elaborat de partid pentru fericirea poporului?" Căci voi, copiii de astăzi, sînteţi schimbul de mîine al clasei noastre muncitoare, al eroicei, neînfricatei şi harnicei noastre clase muncitoare.

ATANASIE TOMA

Uzinele „Nicolae Cristea" din Galaţi se numără printre cele mai moderne şi mai mari întreprinderi pentru producţia tablei subţiri. În clişeu: aspect al noii linii de laminare

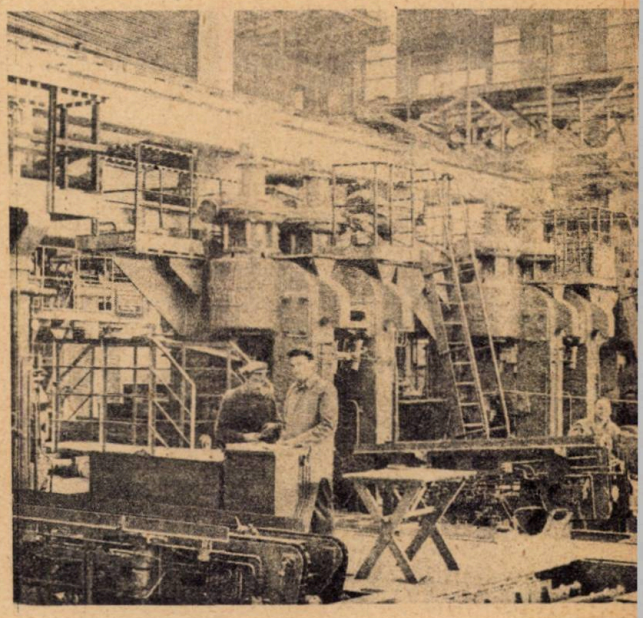

În curtea școlii, sub fereastra clasei în care învață fiul meu, se află un mormînt. Fie iarnă, fie vară, e acoperit de flori. E mormîntul fostului meu profesor de științele naturii. Copiii aduc florile, tăcuți, de parc-ar ști cît de nelipsite îi erau lui, cît de mult îndrăgea el natura... Cine să le fi spus?! Poate că povestea trece, an de an, din gură în gură...

Profesorul

de MIHAI STOIAN

O perdea groasă acoperea fereastra. Dinapoia ei, calm, profesorul își împacheta cu grijă ierbarul. I se părea nefiresc să se grăbească, atunci cînd era vorba de rodul întregii sale vieți de profesor. În odaie se auzea doar foșnetul hîrtiei de ziar, din care bătrînul își pregătise de cu seară pungile lipite cu pap. Voia ca fiecare floare să aibă culcușul ei, care s-o ferească de urgia războiului ce bîntuia în jur. Căci, cînd și cînd, în ciuda perdelei grele, în încăpere răzbeau bubuituri. Profesorul de naturale știa prea bine ce se petrece pe-afară. Fiecare bubuitură însemna încă o clădire dinamitată, o casă de locuit, ca a lui, ca a atîtor altora, sărea în aer, minată de fasciștii aflați în retragere. Strada lor era de mult pustie. Casa în care locuia, de asemenea. Proprietarul fugise să se ascundă într-o pivniță veche. Profesorul rămăsese singurul din clădire, dacă nu cumva singurul de pe întreaga stradă. Curînd, curînd, strada lor urma să treacă înaintea plutonului de execuție. Așa își spunea bătrînul profesor: că strada pe care locuia din copilărie nu-i decît o biată ființă, asemănătoare lui, condamnată pe nedrept la moarte. De aceea își și împacheta ierbarul, nu de teamă. N-avea de ce se teme. Peste o lună ar fi urmat să iasă la pensie, că se odihnească. Nu-i era dată lui tihna. Degetele sale uscățive se mișcau atent, delicat. Bubuiturile puternice se apropiau tot mai mult, năvăleau în odaie, nesocotind perdeaua. La fiecare cinci minute, o explozie făcea să joace geamul, în cadrul lui, de lemn. Încă o casă sărea în aer, dinamitată de echipa morții, rămasă în oraș, ca să distrugă totul înaintea retragerii. După cum se zvonise, nu erau decît vreo cincizeci de fasciști, întăriți însă cu cîteva tanchete. O nouă bubuitură în colțul străzii lor. Deci, gîndi profesorul, trecuseră la rînd și ei. Nu avea de gînd, fie ce-o fi, să lase din ierbarul său măcar o frunză neîmpachetată. În răstimpurile dintre explozii, foșnetul pungilor răspîndea în jur atîta calm, încît ți se părea că totul se petrece ca mai înainte, doar uneori niște copii nebunatici trag de zor cu pistoalele lor cu dopuri, băgînd spaima în cîini, în pisici și-n orătăniile curților. Numai că de astă dată în curte erau niște vlăjgani înalți, cu capete de morți desenate pe banderole. Profesorul îi urmărea acum de după perdea. Isprăvise cu ierbarul, restul bagajului era de mult gata: o servietă peticită, în care se aflau trei cărți de care nu se putea despărți, un prosop, săpun, peria de dinți și pasta, o cîrpă pentru șters pantofii, o batistă pestriță de schimb, atît. Alături de servietă, pregătită din vreme, carabina de vînătoare. Cu ea în spinare colindase toate coclaurile din împrejurimi. Era veche, cu patul lustruit de trecerea timpului. I-o lăsase moștenire taică-său, printre puținele lucruri rămase de la el.

Profesorul clătină din cap. Nu mai era chip să iasă pe poartă, fasciștii minau casa din colțul străzii și l-ar fi putut zări. I se părea nefiresc simțămîntul: pentru întîia oară în viață, părăsea de nevoie casa prin spate, casa lui, în care locuia încă din copilărie. Mai ieșise el și în alte dăți prin portița din fundul livezii, dar atunci o făcea de bună voie, pentru că voia să scurteze drumul spre deal, la vînătoare. Cu pușca în spinare, cu servieta într-o mînă și ierbarul bine împachetat în cealaltă, se strecura printre pomi, ferindu-se ca nu cumva să fie descoperit. O clipă trăi cu impresia că de fapt, ca și altădată, zorește pasul ca să ajungă mai iute în pădurice, la vînat.

Planul profesorului era simplu: n-avea de gînd să se ascundă prin pivnițe. Plănuise să se refugieze în școală, să-și ducă ierbarul la adăpost. Doar școala, oricum, n-aveau s-o mineze!... Așezată pe coasta dealului, scăpase pînă atunci de urgie. Poarta mare, de fier, era dată în lături, pregătită parcă să primească droaia elevilor, și nu hoarda care se mîndrea cu capetele de mort prinse pe mînecă. Profesorul sui încetișor scara care ducea la cancelarie și în amintire îi răsună larma obișnuită a școlii, țipetele copiilor puși pe joacă. Prin fereastra cancelariei i se păru că zărește, în curtea pustie, forfota elevilor săi. Unii băteau mingea, alții săreau capra ori se jucau de-a uliul și porumbeii. Zîmbi cu amărăciune, căci și el făcea astăzi parte din jocul acesta, în care porumbeii sînt urmăriți de uliul cu crucea încîrligată în gheare. Lăsă servieta pe masa lungă, a profesorilor, în dreptul locului ce-l ocupa de obicei, și ieși, cu ierbarul la subsuoară. Păși pragul sălii în care se țineau hărțile, planșele, scheletul...Tresări, întîlnind rînjetul scheletului pe care-l cunoștea atît de bine, din lungile după-amieze în care întîrziase la școală, pentru ca, ajutat de un elev sau altul, să-i șteargă cu amoniac oasele îngălbenite. Așeză ierbarul

în dulăpiorul cu păsări împăiate și căută, în dosul sobei, sticla cu amoniac. Era acolo la locul ei. Găsi și cîrpa. Își scoase grijuliu haina, o atîrnă de cîrligul ferestrei, își suflecă mînecile și începu să șteargă atent os cu os. Se opri la mijlocul lucrului, la auzul duduitului înfundat de motor. Urcau mașinile fasciștilor panta spre școală? Dădu buzna în cancelarie, cu gîndul să scrie, pînă una, alta, un bilet pe care să-l prindă la pachetul în care se afla ierbarul. Scrise frumos, caligrafic, că-l dăruiește școlii, fiind singurul său lucru de preț, în afara carabinei. Dar carabina cui rămîne, dacă se întîmplă ceva? Să i se întîmple lui ceva? La urma urmei, ce i se putea întîmpla? Își conteni scrisul. Și duduitul de motor încetase. De jos, din curticica școlii, răsunau comenzi scurte, rostite într-o limbă și într-un fel bine cunoscute lui. Carevasăzică, fasciștii nu iertau nici școala. Pe neașteptate, o împușcătură, urmată numaidecît de altele, făcu să sară în țăndări un geam. Profesorul fugi într-acolo. Fasciștii țintiseră fereastra sălii cu hărți, planșe și păsări împăiate. Ciuruită, haina lui zăcea pe podea, ca un om sfîrșit... Profesorul surîse. Desigur că fasciștii crezuseră că acolo se afla un om și riscaseră, pentru mai multă siguranță, cîteva gloanțe. Se lăsă pe vine și, ferit de dulap, urmări ce se petrece în curte. Fasciștii cărau o ladă, pe care era de asemenea zugrăvit faimosul lor chip de mort. Intrară cu lada pe ușița ce ducea în pivnița școlii. Alții desfășurau de pe un mosor de tablă un fir. Capătul firului îl lăsară să cadă, prin gemuleț, în aceeași pivniță. Apoi rîseră, își azvîrlira armele pe umăr și urcară în mașini. O tanchetă cenușie îi însoțea. Se făcură nevăzuți tot atît de repede pe cît apăruseră. Profesorul trecu prin cancelarie, strînse ghem hîrtia de pe masa lungă și o azvîrli, își luă carabina și coborî ușurel treptele scării. În curte nu mai era țipenie de om. Lipit de peretele alb, se furișă pînă la ușița pivniței. Treptele le coborî dintr-o suflare, se împiedică, reuși să-și păstreze echilibrul. Pivnița era luminată de pîlpîirea flăcăruii care alerga, temeinic, de-a lungul fitilului. Nu ajunsese nici la jumătatea firului. Pe pereți dansau umbre fantastice, dintre care cea a profesorului părea mai neașteptată decît toate celelalte. Propti carabina de peretele mucegăit, scoase briceagul cu plăsele de sidef și, dintr-o mișcare, așa cum făcea de obicei la experiența cu broaștele, tăie fitilul. Flăcăruia ajunse la capătul tăiat și se stinse, după ce mai pîlpîi o dată, mai puternic, ca o ultimă suflare. Bîjbîind, profesorul găsi pușca și, sprijinit într-însa, asemenea orbilor în toiag, ieși la lumină. Urcă din nou scara, dar nu-și mai părăsi carabina. Reveni în sala hărților și așteptă.

Cînd auzi, pentru a doua oară, duduitul motoarelor, apoi strigătele mînioase ale fasciștilor, înfuriați că cineva le stricase socotelile, nu se mai neliniști. Astupă cu grijă sticla de amoniac, ascunse cîrpa dinapoia sobei și pe urmă, cu carabina în mînă, se ascunse în dulapul încăpător al hărților. I se părea nedemn că trebuie să se ascundă ca un răufăcător, dar și mai important i se părea să salveze școala de urgia fasciștilor. Pașii greoi, tropăitul de pe coridor, îi rupseră brusc firul gîndurilor. Aerul din dulap era înnăbușitor, noroc că gura țevii de pușcă, rece, crea impresia că-l înviorează prin suflarea ei...

Profesorul știa bine că nu poate rămîne, la nesfîrșit, în dulap. Trebuia să riște, căci fasciștii, mai mult ca sigur, dinamitaseră iar școala. Coborî treptele cu îndoită precauție, dădu să iasă în curte, dar se opri la vreme. Urmărind limbile ceasornicului său de mînă, un ostaș fascist patrula prin curte. Se băga de seamă, cît de colo, că-i tare speriat de misiunea pe care-o primise. Groaza i se citea pe față: dacă explodează mina înainte de vreme? Era limpede că primise misiunea să rămînă în preajma școlii pînă în ultimele clipe dinaintea exploziei. Și atunci? La iuțeală, profesorul își făcu socoteala: treizeci de pași pînă la ușiță, apoi treptele pivniței, întunecoase, tăiatul fitilului... Nu! Trebuia să fie hotărît! Trase cocoșul carabinei, calm, ca și cînd ar fi făcut o

Ilustrații: PUIU MANU

treabă oarecare, ar fi șters de pildă oasele scheletului sau și-ar fi împachetat ierbarul. Ridică arma la ochi, o sprijini într-o parte de catul ușii, numără pînă la trei, cînd fascistul, aflat atunci cu spatele, se găsea în cea mai bună poziție, și trase. Mirosul prafului de pușcă îi dădu dintr-o dată aripi, îl întineri...Trecu în goană pe lîngă fascistul prăvălit la pămînt, se năpusti în pivniță și smulse, fără întîrziere, fitilul. Degeaba se căzni flăcăruia să atingă lădița cu exploziv, deși ajunsese atît de aproape. Profesorul reveni în curte, își propti arma de zid și-l trase pe fascist după lada cu gunoi. Șterse urmele și urcă încet, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat, în școală. Poate și-ar fi continuat lucrul dacă de astă dată clădirea școlii n-ar fi fost înconjurată de fasciști, răsăriți ca din pămînt din toate părțile. Pesemne împușcătura îi adunase acolo, și acum se pregăteau să scotocească fiecare colțișor al școlii. Profesorul pricepu că n-are încotro. Se postă la fereastră, și în clipa în care primul dintre fasciști se pregăti să treacă pragul clădirii, trase. Țintea minunat profesorul de științele naturii! Pe dată răpăiră zeci de pistoale-mitralieră, tancheta cenușie își înălța tunul mic...Profesorul, bine adăpostit, îl ochi pe ofițerul fascist și, de bucurie că-l nimerise în plin, uită să se mai ferească pentru o clipă. Atîta a fost de-ajuns pentru fasciști, ca să-l nimerească. Nu se prăbuși numaidecît, mai apucă să zărească ciudata purtare a fasciștilor. Din senin parcă, întoarseră toți armele într-altă direcție, ca la un semn. Sosise armata sovietică. De pe podea, unde se afla în agonie, profesorul deslușea schimbul de focuri din stradă, țintuia cu privirea laba scheletului și încerca, zadarnic, să-și reamintească numele oaselor care o alcătuiau. Cu vremea — oare cît timp trecuse? — oasele își schimbară forma, deveniră rotunde, afară copiii se mai jucau de-a uliul și porumbeii, numai că porumbeii veneau acum de hac uliului...

— Domnule profesor!...

— Carpiene... metacarpiene... murmură profesorul, reamintindu-și dintr-o dată numele pe care-l căuta.

Deasupra lui se plecă un tînăr blond, cu ochi mari, mari, în care profesorului i se păru că deslușește o clasă de școală, cu mulți copii, și dintre ei unul blond, cu ochi mari, mari...

— Sînt eu, Hristea... Nu mă mai țineți minte?

Tînărul îi așezase capul pe brațul său cu banderolă tricoloră și încerca să-i stăvilească sîngele ce ieșea, năvalnic, din rana de la piept. Sîngele, prelingîndu-se pe umăr, picura stropi roșii peste roșul tricolorului, făcîndu-l și mai sîngeriu. În încăpere mai apăruseră și alți oameni, toți înarmați și cu banderole tricolore. Îl purtară pe bătrînul rănit de moarte pînă în cancelarie, îi așezară sub cap servieta peticită și trimiseră pe unul dintre ei după doctor. Profesorul mai respira încă, dar nu mai vedea nimic altceva în jur decît ochii aceia mari, mari...

— Trebuie să rezistați pînă vine doctorul, domnule profesor, trebuie! îi șoptea, la ureche, același tînăr, rămas de pază. Au intrat sovieticii în oraș... Trebuie să vă bucurați împreună cu noi... Mă auziți, domnule profesor? Trebuie să mă auziți, să rezistați... Trebuie!...

Și profesorul de științele naturii, poate fără să mai audă, apucă doar să deosebească ochii cei mari, stingîndu-se sub apăsarea dureroasă a pleoapelor, și două lacrimi, mai fierbinți decît sîngele, picară pe fruntea lui largă, încărunțită.

*

Au hotărît cu toții să-l îngroape în curtea școlii, aproape de pragul clădirii, lîngă fereastra clasei în care învață astăzi fiul meu. Iar copiii, tăcuți, aduc mereu — fie iarnă, fie vară — flori, pe care le presară deasupra modestului loc, de veșnică odihnă, al fostului meu profesor de naturale. Cît de nelipsite îi erau lui florile, natura, viața! De unde au aflat elevii?! Sigur, povestea trece, an de an, din gură în gură...

MIHAI BENIUC

Partidului

Bătrîni ce cu mîndrie poartă
Lumina anilor în plete,
Bărbaţi voinici, stăpîni pe soartă,
Şi mame, şi copii, şi fete,
Cu pieptul plin de bucurie,
Pe tot cuprinsul romînesc,
Voioşi îţi cîntă slavă ţie,
Partid al celor ce muncesc.

Fierbinte inimă a ţării,
Nestinsă rază de la Lenin,
Tu din durerea-ncătuşării
Întunecoaselor milenii
Ne-ai arătat, prin gînd şi faptă,
Prin jertfe de eroi, cărarea
Ce-a făurit în luptă dreaptă
Celor trudiţi eliberarea.

Slăvită fie-ntotdeauna
Şi preamărită ziua, ceasul,
Cînd aprig înfruntînd furtuna
Tu ne-nfricat pornit-ai pasul
Ce-a pus pecetea înfrăţirii
Între viteji de la Carpaţi
Şi-ntre eroii dezrobirii
Şi ne-am făcut de-a pururi fraţi.

Tu scut şi sabie ne-nfrîntă,
În glasul steagurilor tale
Străbuna vitejie cîntă
Venind din vremuri de răscoale,
Schimbată azi întîia oară
Din milenară suferinţă
Şi din robie milenară
În luminată biruinţă.

Tu dat-ai slobozie muncii
Pe-aceste plaiuri dunărene,
De-aceea rîd în soare pruncii
Şi lacrimi au moşnegii-n gene,
Iar mame tinere-şi dezmiardă
Cu dragoste cîntînd odorul,
Furnale prind mai mari să ardă,
Rod mai bogat să dea ogorul.

Bătrîni ce cu mîndrie poartă
Lumina anilor în plete,
Bărbaţi voinici, stăpîni pe soartă,
Şi mame, şi copii, şi fete,
Cu pieptul plin de bucurie,
Pe tot cuprinsul romînesc,
Voioşi îţi cîntă slavă ţie,
Partid al celor ce muncesc!

FOCUL DE TABĂRĂ

de VICTORIA ANA TĂUŞAN

Focul de tabără din seara aceea
Nu-l voi uita niciodată.
I-am purtat nestinsă scînteia
Într-un colţ din aprinsa-mi cravată.

Apoi, flacăra lui a trecut
În garoafe şi trandafiri,
În buchetele mari ce le-am făcut
Din nepotolitele mele-amintiri.

În seara aceea, la aprinşii cărbuni
Am desfăşurat drapelul visării în vînt
Şi-am rostit cel mai drag jurămînt:
Să creştem mai tari şi mai buni.

Frămîntările anilor strîns m-au cuprins,
Dar fiece pas şi fiece gînd
Vatră mi-au fost pentru focul nestins
Al întîiului meu legămînt.

E îndemn, luminează prin ani tot mai viu,
Pe cărarea cîntărilor stele îmi scapără —
Prieteni, ţineţi nestinse, în zările anilor
Asemenea focuri de tabără!

Kovacs Ioska nu minte

de ASZTALOS ISTVAN

Lui Kovács Ioska i s-a dus vestea că nu se lasă învins de nimeni. A, nu la trîntă — e un băiat cam pirpiriu —, ci la vorbă. Nimeni nu e în stare să spună vreo năzdrăvănie, că hop sare şi el cu una mai acătării.

Iarna trecută, de pildă, cînd încă nu dăduse zăpada, Török Iancsi se lăuda în clasă înainte de ore că va avea peste o săptămînă o săniuţă cum nu s-a mai văzut la nimeni. Pentru patru persoane, uşoară, cu oţel pe tălpici. O să i-o facă nene-său, lăcătuşul cel mai vestit de la fabrica de produse feroase...

Cu toţii îl admirau, doar Kovács Ioska spuse nepăsător:

— Asta nu-i nimic! Eu voi avea o săniuţă de... lasă că ai să vezi tu!

— Ce fel, hai, ce fel? Spune-mi, ce fel! se burzului Török Iancsi.

Kovács Ioska tăcu, apoi o trînti deodată:

— O săniuţă cu pedale... „Încrucişez" maşina de cusut cu săniuţa de-o să urce pe deal, uite-aşa.

Băieţii rîdeau însufleţiţi, doar Fülöp Lacko căzu pe gînduri.

— De ce nu o încrucişezi cu bicicleta, măi? N-ar fi mai uşor aşa?

— Nu, îşi scutură capul Ioska, pe asta o poţi mîna cu amîndouă picioarele dintr-o dată, de-aia va urca şi pe deal.

Toată clasa era numai ochi şi urechi. Nimeni nu se mai gîndea la săniuţa lui Török Iancsi.

E drept că nici săniuţa cu pedale a lui Ioska n-a mai apărut. Cînd îl întrebau dădea doar din umeri: „n-am chef de săniuţă, am încrucişat patinele cu schiurile şi mă distrez mai bine".

Şi-ntr-adevăr, şi-a legat de picioare patinele de anul trecut şi, cu ajutorul a două beţe, prevăzute cu cîte un cui, se sucea de colo, colo pe Someş.

Cînd îmi obosesc picioarele — sînt schiuri, cînd îmi obosesc mîinile — sînt patine, explica el.

— Ce-i cu tine, băiete? îl întrebă într-o zi profesorul de matematică. Îţi pun de-acum al doilea cinci... Unde-ţi stă capul? Ce-o să mai iasă şi din tine?

Kovács Ioska tăcea.

— Va ieşi un inventator, tovarăşe profesor, interveni numaidecît Fülöp Lacko.

— Ce fel de inventator?

Török Iancsi începu să turuie înainte:

— Ne minte că va inventa o maşină care ne va rezolva problemele la aritmetică...

Profesorul începu să rîdă.

— Foarte bine... dar eu ce o să mai fac?

Kovács Ioska răspunse cu modestie:

— Dumneavoastră o veţi mînui !

Profesorul rîse din nou, dar pe urmă vorbi serios:

— Pînă inventezi tu aceste maşini, ar fi bine să te ţii de învăţătură. Să nu-i faci sînge rău lui maică-ta, băiete...

Kovács Ioska îşi lăsă capul în jos.

— Am să învăţ, promise cu voce scăzută.

...Kovács Ioska e orfan de tată. O iubeşte mult pe maică-sa, care-i croitoreasa.

Într-o seară, cînd ea se întoarse obosită de la muncă, Ioska o mîngîie:

— Lasă, mamă, încă puţin şi mă fac mare, atunci am să-ţi iau o maşină de cusut... cu reacţie.

Apoi am s-o încrucişez cu un picup. Nu va fi nevoie să mai cînţi, va cînta singură...

Bineînţeles că a povestit şi la şcoală despre această nouă invenţie. Toţi s-au entuziasmat, afară de Török Iancsi.

— Hai, du-te încolo că iarăşi minţi. Mereu minţi!...

Pe toate le încrucişezi cu maşina ta de cusut. Nu eşti decît un mare mincinos!

Kovács Ioska dădu din umeri.

— Eu nu mint. Am să le fac pe toate. Tu nu te pricepi la maşini, d-asta eşti invidios...

Török Iancsi se supără şi mai şi, mai ales că toată clasa îi ţinu parte lui Ioska.

— Ce ai cu el? De ce spui că minte? N-ai grijă, cînd va creşte, va fi cel mai bun inginer mecanic, spuse Fülöp Lacko.

— Cum de nu, inginer! îl ironiză Török Iancsi, la matematici nu ştie, are cinci. Un inginer trebuie să ştie cîte cuie sînt, de pildă, într-o locomotivă...

După aceste vorbe nimeni nu mai zise nimic. Băieţii priveau încurcaţi spre Kovács Ioska.

Şi Ioska se roşi, dar pe urmă îl privi în ochi pe Török:

— Nota la matematici o îndrept eu, să ştii, şi-apoi în

Vară

de AL. ANDRIŢOIU

Nu mai sînt ghiozdanele deschise,
clopoţelule, tu nu mai suni.
Creanga verii ne va da caise,
iarba verii ne va da căpşuni.

Ni se-nclină, leneşi, corcoduşii,
afinele rîd din coşul plin,
te opresc, îmbietori harbujii,
cu felii de flăcări şi rubin.

Soarele pe cer e foc şi pară,
iar zăduf u-n care te încingi,
nici cu îngheţată populară,
nici cu limonadă nu-l învingi.

În zadar te cheamă pitpalacul
să te scalzi în lacul de cleştar,
că abia te răcoreşte lacul
şi canicula te-ncinge iar.

Vara străluceşte ca faianţa,
dar problema nu poţi s-o diseci!
Să-ţi petreci la munte, deci, vacanţa?
Sau poate la mare s-o petreci?

Vrei să pleci şi arzi de nerăbdare,
dar e greu de-ales şi-atunci te-ncrunţi:
dacă munţii s-ar muta la mare!
dacă marea s-ar muta-ntre munţi!...

Dar oricum, iei raniţa în spate
şi porneşti spre-o tabără cîntînd.
Vîntul, adormit pe jumătate,
ca Grivei te urmăreşte blînd.

locomotivă nici nu sînt cuie, sînt numai șuruburi..., cînd mă fac mare am să fac niște locomotive de-o să meargă și sub apă. Șinele vor fi pe fundul mării...

Cînd auziră asta, Fülöp Lacko făcu ochii mici, iar Török Iancsi bătu din palme.

— Cine are nevoie de asemenea locomotive, cînd există vapoare?

Kovács Ioska se uită la el cu mîndrie.

— Nu te pricepi... Atunci poate să tot vină furtuna. Trenurile n-or să se scufunde, pentru că și așa vor fi pe fundul mării.

— Și oamenii din tren?... își ieși din pepeni Török Iancsi.

— Vor avea haine impermeabile. Într-o jumătate de oră vor ajunge de la un țărm la celălalt. Vor fi locomotive atomice, ce-ți închipui! Oamenii pot cel mult să doarmă în acest timp. Ba, nu chiar așa, se corectă repede. Știi, vor lua cîte o pastilă două de oxigen. Depinde cît va fi de lung drumul. Atunci vor putea călători liniștiți, admirînd de la fereastră cum niște caracatițe se vor înfrupta cu pești.

Török Iancsi izbucni triumfător:

— Pastile de oxigen nici nu există!

— Vor fi însă; în viitor totul va fi posibil. Omul poate inventa orice cînd are nevoie. Vor fi și pastile de apă...

Vorbea cu atîta convingere, încît tăcu și Török Iancsi. Dar tăcu mai ales după ce la prima oră de matematici Kovács Ioska se ținu de cuvînt: cu un zece și-a îndreptat cinciul pe care-l avea. Și profesorul l-a lăudat:

— Ei, vezi, așa cred și eu că ai să devii inovator. Desigur, un răspuns la fel de bun poți să mai dai și pînă la sfîrșitul anului.

Dar succesul cel mai mare l-a avut în școală Kovács Ioska atunci cînd a încrucișat un tanc cu mașina de gătit și cu alte unelte. Pentru că școala era în întrecere la strîngerea fierului vechi, iar Kovács Ioska, într-o adunare a detașamentului de pionieri, se ridică și spuse următoarele:

— Am strîns foarte puțin fier vechi pînă în prezent. Pe nici unul dintre noi n-are să-l trimită cu transportul la Hunedoara. Nu vom cîștiga întrecerea. Eu am spus că voi aduce mașina de cusut de acasă, pentru că și așa rupe mereu acele, dar mama nu mă lasă, cu toate că la atelier are mașină nouă. După cum știți, eu am adus un ciocan și un clește, dar tovarășul instructor ne-a spus că așa ceva nu primește, fiindcă sînt încă bune. Trebuie adunat numai fierul care nu mai folosește nimănui. Eu cunosc așa ceva. În hotarul comunei învecinate a fost distrus, încă de pe vremea războiului, un tanc nemțesc. Și acum sînt încă pe acolo rămășițe. Să mergem și să le aducem încoace. Acum nu-i război. Vor ieși din ele cel puțin o mașină de gătit și vreo două mașini de cusut.

A doua zi după-amiază, toată școala a fost la locul unde zăceau resturile tancului, cu chei pentru șuruburi și tot felul de alte unelte. Timp de două săptămîni, aproape în fiecare după-amiază, au tot lucrat pînă le-au desfăcut și le-au cărat în curtea școlii. Așa au devenit primii în strîngerea fierului vechi, iar cînd s-au anunțat rezultatele, tovarășul instructor i-a spus lui Kovács Ioska:

— Ești un băiat isteț: ai încrucișat cu succes tancul cu mașina de gătit. Ca răsplată, vei pleca și tu la Hunedoara cu transportul de fier vechi...

Ce să mai scriu? Poate doar atît că vestea aceasta a fost aplaudată și de Török Iancsi.

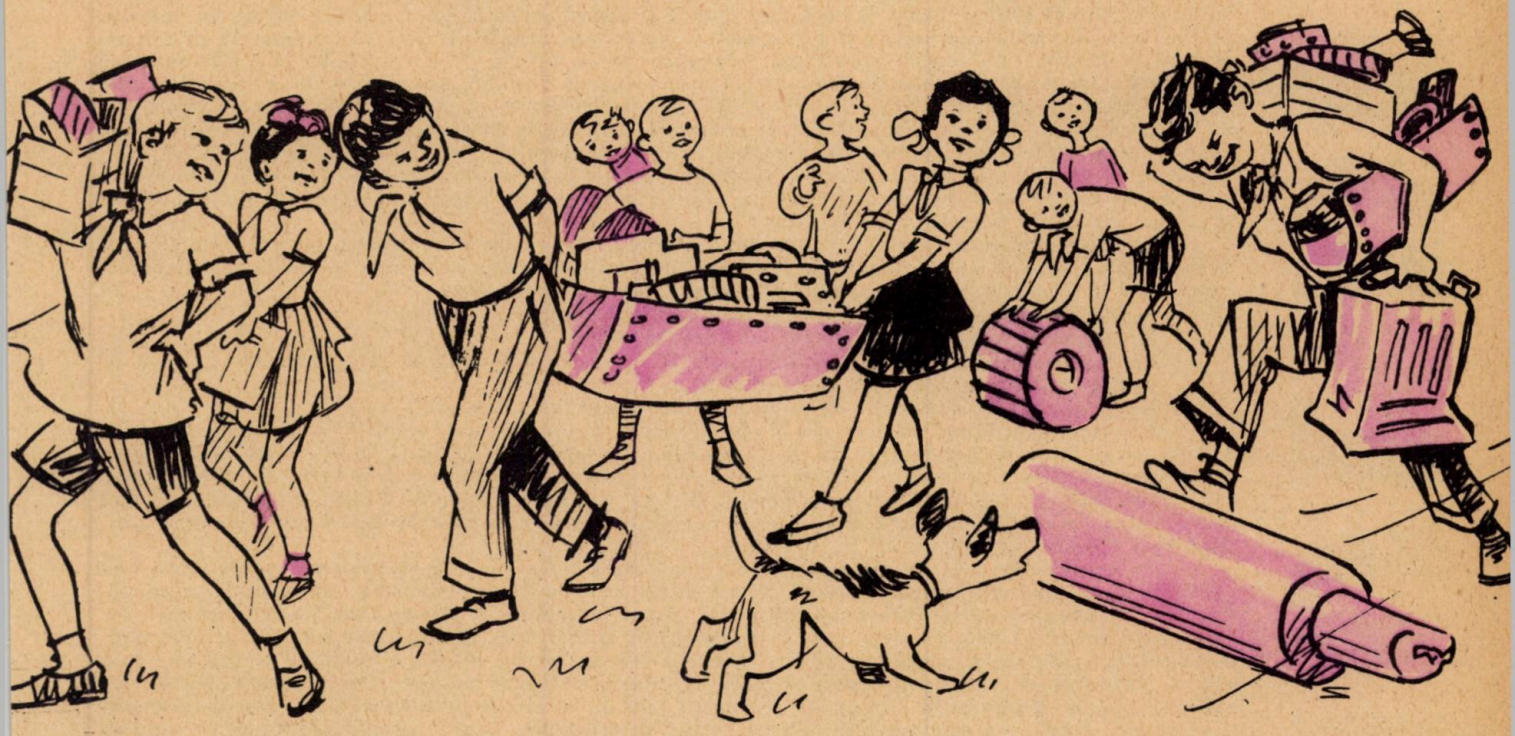

Ilustrații: ARNO

EROII DELTEI

Acum cîțiva ani participam la competițiile nautice desfășurate în cinstea Zilei marinei. Ca la fiecare început de august, portul Constanța se preschimbase într-o uriașă scenă. Începuse tocmai parada navelor prin fața tribunei de pe puntea bricului „Mircea". Navele de mic tonaj — vedete [1], canoniere [2], torpiloare [3], dragoare [4] — se perindau prin fața noastră, cu echipajele în alb, neclintite șiruri de lebede oglindite în albastrul apei, sub curcubeiele steguleților. Uralele și aplauzele spectatorilor de pe vase și de pe diguri făceau să clocotească tot portul, speriind stolurile de pescărușI.

Parada navelor continua cu flotila noastră de pescadoare [5]. Cum ședeam rezemat de balustradă, privirile îmi căzură pe chipul arămiu al comandantului de pe „Păstruga". Pe acest om ciolănos, dar bine legat, îl cunoșteam. Și el mă recunoscu și, uitînd de paradă, îmi strigă să vin după masă la doc. Bucuros de întîlnire, i-am făcut semn că vin. După masă, iată-mă la bordul „Păstrugii", îmbrățișîndu-mi-l pe vlăjganul, pe bunul meu prieten Zărgan, zis Zeiss! Hei, nu ne văzusem de vreo cincisprezece anișori și ne cunoșteam din 1939!

Dintr-una-ntr-alta ne-am adus aminte și de întîmplarea cu mina hitleristă pe care... Dar s-o luăm de la cap:

După izgonirea hoardelor lui Hitler, navigația fluvială și maritimă devenise primejdioasă din pricina minelor lansate de hitleriști pe Marea Neagră și, în sus, pe Dunăre. Ce-i o mină? O sferă metalică încărcată cu exploziv, focoasele fiind fixate în vîrful unor gurguie. Seamănă cu un arici blindat și plin de ghimpi bonți. La cea mai ușoară atingere, capsa ia foc, focul se prelinge în interior la încărcătura masivă de trotil, și pe urmă — explozia și prăpădul. Dar să revenim la povestire. Era pe la sfîrșitul lui august 1944. Ne întorceam de la Sulina. Vedeta rapidă „Vijelia" spinteca oglinda groasă a mării. Țineam cîrma și mă mîndream cu siajul [6] meu de spume drept ca o linie trasă pe cristalul apei. Eram bine echipat: haină și pantaloni de piele, cizme de cauciuc. Arar, cîte un val se spărgea de parapetul cabinei de comandă. Ca mii de șerpi lichizi, apa rece se furișa sub guler și se scurgea în cizme. Așa că, din cînd în cînd, țineam timona c-o mînă, iar cu cealaltă îmi deșertam cizma de apă sărată. Marinarul Zărgan stătea la prova [7] de veghe. Deodată îl văd cum se apleacă, țintind ceva pe mare. Ridică un braț și făcu semn să micșorăm viteza. Se-ntoarse brusc și strigă acoperind huruitul motoarelor:

— Mină, trei coturi babord [8]. Stopăm motoarele. Prova căzu cu un plescăit puternic pe apă. Comandantul vedetei alergă la prova. Își sprijini tălpile cizmelor pe punte și își înfipse lunetele binoclului în arcadele ochilor. Scotoci orizontul, marea, și-apoi zise:

— Nu văd nici o mină! Ți s-o fi năzărit, sergent Zărgan.

— Domnule comandant, dați-mi, vă rog, binoclul.

Zărgan își trecu curelușa Zeissului pe după cap și, abia privind în larg, izbucni:

— Sînt două mine! Le văd clar! Sîntem cu prova pe ele!

— Bine, zise locotenentul. Ochii pe ele. Motoarele încet înainte!

Am mers cam vreun sfert de oră și, în sfîrșit, începurăm și noi, ceilalți din echipaj, să zărim minele. Erau cît două dopuri jucăușe pe dunga zării. Ce ochi avea Zărgan! El le văzuse fără binoclu cu un sfert de ceas mai înainte. Nu degeaba îl porecliserăm noi „Zeiss"! Din tată în fiu era pescar din Deltă. De mic, taică-su îl luase la pescuit în larg, și astfel Zărgan se obișnuise să vadă pe apă lucruri abia perceptibile pentru alții. El era cel dintîi care-ți descoperea periscopul submarinului, cînd abia-l desluseai subțire cît un creion...

Ne apropiasem atît cît trebuia de cele două mine hitleriste. Se legănau pe valuri, cînd una cufundîndu-se, cînd cealaltă săltîndu-se. Ne-am mirat cum de nu se ciocniseră, atît erau de aproape. Cea din dreapta se depărta dușă de curenți. Am stopat motoarele, și comandantul a ordonat mitralierilor antiaerieni să doboare cele două ținte inamice. Mitraliorul Tătaru trase o rafală și încă una, și un fulger verde sclipi. Apoi, ca dintr-o gură de vulcan marin, năvăli o ciupercă de flăcări, fum și apă. Explozia ne asurzi, zgîlțîindu-ne nava. Un monstru fusese doborît. Cealaltă mină nu se mai zărea; credeam că pierise în vîrtejurile de spumă și-n pîcla verzuie a trotilului ars sau că făcuse și ea explozie. Zărgan o descoperi însă la două cărturi de tribord [9]. Vîntul se-nteți se. Marea se umplea de „berbeci" albi. Mitraliorul Popovici ochi și trase. Monstrul apărea pe creasta unui val, și apoi, rostogolindu-și focoasele, pierea în adîncuri. Trase din nou Tătaru, trase și Popovici, și Zărgan. Însuși comandantul intră în turela mitralierei și ținti fără rezultat. Mina parcă rîdea de noi. Nu puteam nici să ne apropiem de ea prea mult, dar nici s-o lăsăm în voia valurilor. Ne era și necaz și rușine. Auzi tu, să nu putem noi, ditai vedeta torpiloare, să doborîm o pîrlită de mină hitleristă. Poate ultima mină din Marea Neagră. Zărgan își mușca buzele de necaz. Ochii lui căprui erau neliniștiți. Țopăia pe punte și-și lovea cu palmele late genunchii:

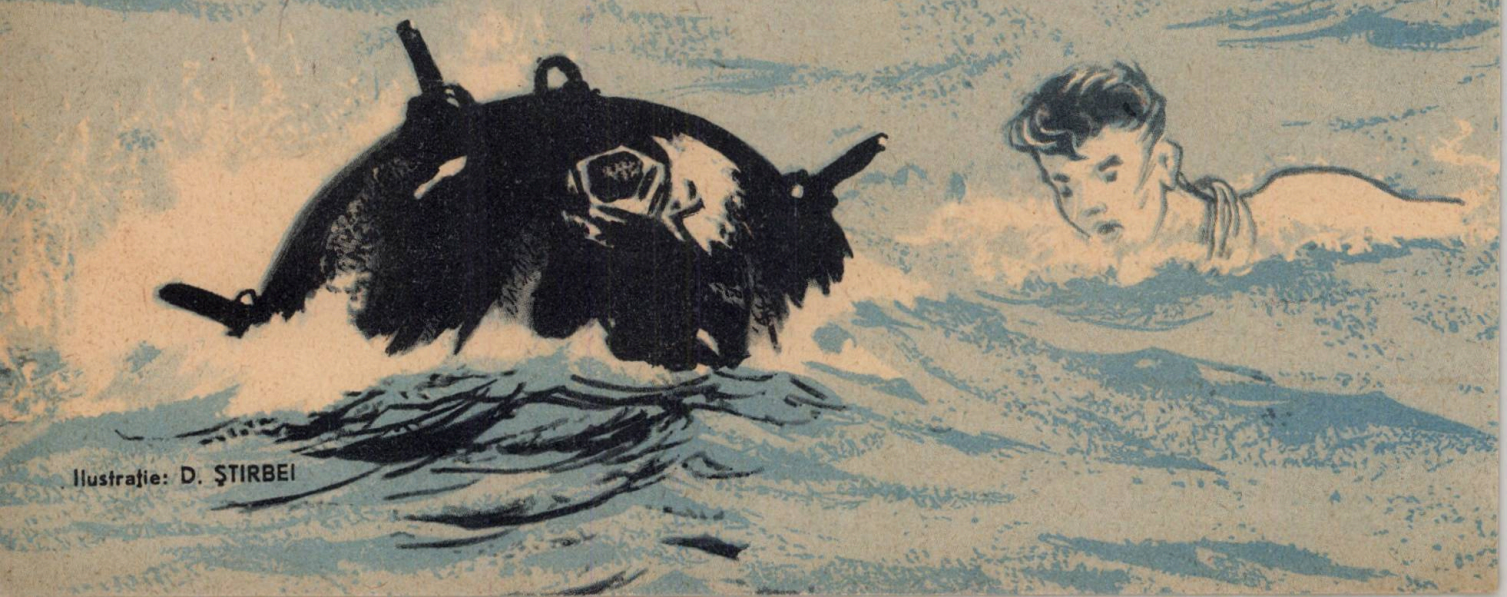

Ilustrație: D. ȘTIRBEI

— Afurisită mină! Domnule comandant, dați-mi, vă rog, voie să mă duc înot pînă la ea! zise Zărgan, parcă și el uimit de ceea ce rostise.

— Ești nebun? se răsti comandantul, sfredelindu-l din priviri. N-ai murit în război și vrei să-ți găsești moartea acum, în primele zile ale păcii? Nu! Mitraliori, ochiți și trageți, pînă o doborîm. Se-nroșiseră țevile ambelor mitraliere, monstrul negru dansa pe creste și, colțos, ne dădea parcă cu tifla. Zărgan stărui, sigur pe sine:

— Vă rog, domnule comandant, dați-mi voie, măcar s-o văd mai de-aproape. Poate c-o fi avînd focoasele defecte sau...

— Și dacă o vezi mai de-aproape, zise locotenentul, cu ce-o să te-ncălzească? Fugi de-aici, măi, țîncule! Tragem în mină toată muniția de la bord, și pe urmă om vedea ce mai facem. Telegrafiez la Constanța, chem un dragor... Armați mitralierele! Trageți în snop, amîndouă! Ochiți! Foc!

Pînă la urmă, ultima bandă de cartușe s-a terminat, și mina plutea, udă și teafără. S-o lăsăm, dă noaptea vreo navă peste ea, și destule victime au înroșit apa mării cu sînge. Comandantul îi dădu cîteva sfaturi severe lui Zărgan, îl dădăci bine și — iată-l pe fiul Deltei sărind de pe punte în valuri. Înota ca un delfin pe sub apă. Cînd apăru, să răsufle, îl văzurăm cu un colac de frînghie subțire pe după gît. Din cînd în cînd se sălta ca o focă, să vadă cît mai e pînă la mină. Se apropia văzînd cu ochii. Noi, la bord, eram albi de spaimă și încordare. Fiul Deltei înota de zor. Ne-am amintit fulgerător de toată viața lui Gheorghiță Zărgan, fiu de pescar din Sf. Gheorghe. Taică-su fusese ucis de hitleriști.

Ajunsese lîngă mină. Îi dădu un ocol larg, și apoi dispăru la fund. Nouă, la bord, ni se tăiase respirația. Obrazul tînărului comandant se-ntunecase. Ne simțeam ochii înghețați de-atîta neclintire a pleoapelor. În sfîrșit, răsuflarăm ușurați: Zărgan apăruse la suprafață și se îndepărta de pericol. Acolo, sub apă, trecuse firul saulei [10] prin belciugul minei, fără să-i atingă vreun focos, mai sensibil decît ochiul gurguiat al melcului. Venea, tăind valurile, venea în dinți cu capătul saulei și parcă era alt om. Crescuse în ochii și în inimile noastre. Opt inși eram la bord, și toți opt i-am întins brațele — șaisprezece brațe l-ar fi înhățat de cîrlionții ciufului, de mîini, de umeri, de inima lui curajoasă -- să-l tragem mai iute spre noi. L-am strîns pe rînd în brațe. Eram gălăgioși ca niște copii. Comandantul l-a sărutat pe obraji.

Înnădirăm saula lui Zărgan cu toată parîma de la bord și, încet, luarăm mina la remorcă. Cînd am ajuns la Capul Midia, vîntul căzuse [11]. În golf, apa era mai liniștită. Slobozirăm pentru cîteva minute monstrul prizonier, atît cît să ne depărtăm cu vedeta, la distanța cuvenită. Tătaru și Popovici se certau care să-și arate dibăcia în a ochi cu arma. Lui Zărgan îi luceau ochii: ar fi vrut el să-i vină de hac. Comandantul îi ghici gîndul. Luă arma din mîna lui Tătaru și i-o aruncă lui Zărgan. Acesta o prinse din zbor, se așeză în genunchi și ținti. Un fulger verde, și apoi ciuperca de flăcări, fum și apă izbucni ca un crater din adîncul mării.

Ne continuarăm drumul spre Constanța. Fiul Deltei stătea la pupă [12], pe o grenadă antisubmarină (mai mică decît un butoiaș de bere). Ochii lui căprui, cu firișoare de aur prin irișii priveau departe spre un șir de rațe sălbatice, care se pierdeau în împărăția Deltei lui natale...

Și iată-l astăzi pe Zărgan al meu căpitan de pescador. Merită. A fost de cînd îl știu un marinar adevărat.

GEORGE DAN

TERMENI MARINĂREȘTI:

[1] VEDETĂ = o șalupă ușoară, cu motoare puternice, care vînează submarine, armată cu torpile, bombe antisubmarine și tunuri antiaeriene.
[2] CANONIERĂ = ambarcațiune ușoară, armată cu tunuri de calibru mic.
[3] TORPILOR = navă armată cu tuburi de lansat torpile.
[4] DRAGOR = navă care draghează (pescuiește) mine.
[5] PESCADOR = vas de pescuit.
[6] SIAJ = dîră de spumă lăsată de elice.
[7] PROVA SAU PRORĂ = partea dinainte a navei.
[8] BABORD = partea stîngă a navei.
[9] TRIBORD = partea dreaptă a navei.
[10] SAULĂ = frînghie subțire.
[11] VÎNTUL CĂZUSE = se oprise.
[12] PUPĂ = partea din urmă a navei.

CISTERNA NR.

Totul se află în faţa mea cuprins într-un dosar pe care scrie cu litere groase: PRIBOIANU ION — 1954. Îmi pare rău că nu l-am cunoscut pe Ionică, aşa cum îi spuneau tovarăşii săi. În dosar se află fotografia unui tînăr firav, cu ochi mari, arzători. Pe prima filă cîteva date neîndurător de reci: 19 ani, mecanic, utemist din anul... Imediat după aceea urmează chipurile celor trei: Drăgoi, Stavrache şi Ţîru. Iau repede fişa cu cele trei fotografii şi o introduc mai departe, spre mijlocul dosarului. Nici măcar lîngă numele lui Ionică nu trebuie să stea ei.

Un caiet simplu cu scoarţe albastre. Jumătate din el conţine calcule şi însemnări tehnice. În cealaltă jumătate se află ceea ce m-a interesat.

19 martie: Am primit carnetul roşu, am devenit utemist! Mă bucur aşa cum nu am-am bucurat niciodată. Am trimis şi scrisoare acasă, să se bucure şi tata, şi mama. Tovarăşii mi-au spus la adunare că sînt prea sfios. „Aşa e firea mea" — le-am răspuns. Toţi au rîs, şi secretarul a adăugat: „Ehe!. Oamenii se mai schimbă!"

Scrisul nu-i meşterit. Vine simplu, din inimă.

Şi cine ar fi crezut că sfiosul... Care a fost secretul? Acum ştiu. Carnetul roşu i-a dat aripi. Dar la început, după descrieri, nu se putea înţelege mare lucru. Un băiat sfios, care la adunări trebuia să fie poftit să ia cuvîntul.

„*3 aprilie:* Azi m-a chemat responsabilul, tovarăşul Drăgoi. Un om foarte cumsecade. M-a întrebat cum mă simt la subbaza de aprovizionare şi dacă sînt mulţumit de muncă. I-am spus că da, şi e adevărat! M-am împrietenit la toartă cu Stavrache, unul din şoferi. Dar faţă de contabilul Ţîru, nu ştiu de ce, am rezerve."

Urmează o însemnare la puţine zile după asta.

„*7 aprilie:* Am observat pierderi de benzină. Pe unde oare? Am controlat ţevăria de legătură la toate cisternele. E în regulă..."

Ionică simţea răspunderea muncii lui. El se ocupa de mecanismul care aducea benzina din cisterne la aparatul de distribuţie. S-a dus la Ţîru, contabilul, şi i-a spus. Contabilul i-a răspuns aspru, ca de obicei:

— Pesemne că ţi se pare. Toţi tinerii cînd vin aici vor să facă revoluţie. Nimeni n-a reclamat nici o pierdere... Şi-apoi de ce vii dumneata la mine? N-ai un şef?

Însemnări din...

„*14 aprilie:* Nimeni nu poate să mă înşele. Sînt pierderi de benzină. Mîine vor, nu vor, o să verific automatul. Acolo trebuie să fie buba. Azi am fost din nou la responsabil şi i-am spus pe şleau părerea mea. Întîi s-a înfuriat, pe urmă a zis să fac ce vreau.

15 aprilie: Automatul era într-adevăr stricat. Acul arăta un kilogram la 900 de grame. Deci la 100 de kilograme se pierdeau 10, la 1.000 — o sută. Imens! Acum mi-a trăsnit prin minte: unde e benzina rămasă? Ar trebui să se afle în cisternă. Trebuie să verific".

Iată o copie după documentele anchetei făcute în legătură cu Stavrache, şoferul. Reiese că într-o seară l-a invitat pe Ionică la un local.

„...I-am spus că nu beau — scrie Ionică în însemnările sale. De dragul lui însă am luat un pahar de vin. Mai tîrziu, i-am povestit totul: bănuielile mele cu privire la dispariţia cantităţilor de benzină, care nu se aflau nici în cisterne, automatul stricat în mod misterios. Nea Stavrache m-a ascultat serios, cu atenţie. «Nu trebuie să mai spui la nimeni — m-a sfătuit el. Şi mie mi se pare că e ceva la mijloc. O s-o descurcăm noi!» Minunat om e nea Stavrache!"

Dacă-ar fi ştiut Ionică... Zbîrnîie telefonul:

— Alo!

— Să trăiţi, tovarăşe căpitan! se aude la capătul celălalt al firului. Vreau să vă întreb...

— Da, da, totul e în regulă. Să trimiţi pe plutonierul major Neagoe să-i dau în primire dosarul.

Au rămas puţine minute şi dosarul acesta, care m-a legat atît de strîns de Ionică, va pleca acolo unde trebuie. De fişa care conţine cîteva amprente digitale mult mărite este prins un bileţel. L-am citit pînă acum de zeci de ori şi de zeci de ori m-a cuprins o mînie sălbatică. Biletul e bătut la maşină: „Nu te băga unde nu-ţi fierbe oala, că ai s-o păţeşti aşa cum au păţit-o şi alţi deştepţi înaintea ta!"

...Şi însemnarea corespunzătoare din caiet:

„...I-am arătat biletul lui nea Stavrache. A rămas pe gînduri. «Măi băiete — mi-a spus —, eşti tînăr. Cine ştie ce tîlhari mişună pe aici. De ce să-ţi pui tu viaţa în primejdie? Dă-i dracului!»

— Dar dacă m-aş duce la miliţie?

— Ai dovezi? N-ai nici o dovadă. Simple bănuieli şi un bilet care poate să fie la urma urmei o glumă proastă.

21 aprilie: Stau şi mă gîndesc într-una ce să fac. Să-i las pe bandiţi în voia lor? Nu se poate. Nu, sînt doar utemist. Am jurat să-mi dăruiesc şi viaţa pentru organizaţie... Trebuie să fac ceva. Nea Stavrache e un om bun, dar lui nu-i prea place să-şi complice viaţa...

22 aprilie: Nemaipomenit! Azi, la ora 10, am verificat automatul şi am plecat. Mergea perfect. La ora 10 şi un sfert m-am întors să-mi iau sculele de lîngă automat. Am băgat de seamă că cineva a deschis carcasa şi a umblat acolo. Automatul era defect. Cine ar fi putut face treaba asta? Am aflat doar că între ora 10 şi ora 10 şi un sfert se aprovizionaseră cu benzină trei camioane, printre care şi cel al lui nea Stavrache. Deci şi el este unul dintre cei înşelaţi. Nu mai merge. Am trimis o notă la centru, în care am povestit totul şi nu ştiu ce-o să iasă, pentru că n-am arătat-o responsabilului. Scrisoarea am trimis-o cu nea Stavrache, dar nu i-am spus ce conţine. Trebuie însă să-i spun. Nu pot admite ca el să fie înşelat. Mi-am dat seama că trebuia să-l înştiinţez şi pe Petre, secretarul comitetului U.T.M. Nea Stavrache plecase. Am găsit totuşi un şofer care trecea pe la «întreţinere pompe» şi m-a servit. (Acolo lucrează Petre.)"

După aceea, evenimentele s-au precipitat. Reconstituirea făcută la fața locului îmi vine în minte cu repeziciune. În aceeași seară, Ionică a fost chemat în biroul lui Drăgoi, responsabilul. Mai era de față Țîru și... Stavrache. Drăgoi l-a poftit amabil pe scaun:

— Stai jos, Ionică! Ce naiba, acum ești de-ai noștri, și a scos o sticlă și patru pahare. Ionică l-a privit uimit, iar responsabilul a adăugat: „Doar știi totul".

— Ce vreți să spuneți cu asta?

— Într-adevăr noi „tragem" benzină, a continuat liniștit Drăgoi. Nea Stavrache se pricepe foarte bine la automat, așa-i? și a început să rîdă gros. Cu surplusul de benzină facem unele servicii particulare. Cărăm de pildă marfă „moartă". Adică neînregistrată, se corectă el hîtru. Da, a adăugat el trăgînd un pahar pe gît: sînt bani frumoși de cîștigat aci. Poți să te îmbraci, poți să trăiești ca un boier.

Ionică s-a uitat spre nea Stavrache, care-i zîmbea îmbietor.

— Hai, mă Ionică, îl îndemnă Stavrache, dă-o încolo! Dacă putem să trăim bine...

— Dumneata, nea Stavrache?! ochii lui Ionică ardeau ca doi cărbuni aprinși. Eu nu mă amestec într-o asemenea ticăloșie, a ripostat băiatul cu vocea gîtuită. Și apoi, de unde știți toate...

— Ei, a rînjit responsabilul și i-a aruncat pe masă scrisoarea trimisă spre centru prin nea Stavrache. Așadar, de aceea nu primise nici un răspuns.

Ar fi putut să scape cu viață, să declare că li se alătură și apoi, ajuns afară... Dar tot ce era tineresc, dîrz și cinstit în el s-a revoltat.

Lucrurile n-au mers atît de simplu. Bandiții voiau să știe dacă Ionică a spus totuși cuiva din afară ceva... Și Ionică și-a dat seama că dacă va scoate un singur cuvînt despre scrisoarea trimisă lui Petre bandiții se vor strădui să acopere înșelăciunile lor. (De fapt Petre a și sesizat miliția.) Cei trei hoți l-au bătut sălbatic pe Ionică. Chiar și sfrijitura de Țîru. Cînd au fost siguri că Ionică n-a divulgat nimănui nimic l-au tîrît în magazia cisternelor. Un singur gînd a avut Ionică: să-și salveze carnetul roșu de utemist. În îmbulzeală, băiatul a reușit să scoată din buzunar carnetul și să-l introducă între perete și cisterna nr. 6. Cisterna nr. 6! Vedea cifra asta jucîndu-i în fața ochilor mai aproape, și mai aproape... L-au tîrît sus, pe soclu, l-au vîrît în cisternă și au închis capacul deasupra lui.

Carnetul roșu a ajutat în cursul anchetei la găsirea corpului neînsuflețit al lui Ionică.

— Să trăiți, tovarășe căpitan!

Plutonierul major Neagoe a vrut să mai spună ceva, dar s-a oprit. Comandantul său, omul acesta călit, care apăra de ani de zile viața și avutul cetățenilor, avea ochii înrourați. A luat dosarul fără să se uite la căpitan și a făcut stînga împrejur.

— Plutonier-major Neagoe!

— La ordin! plutonierul s-a întors din ușă.

— Utemiștii de la subbaza 12 au făcut o cerere. Vor carnetul roșu al ... lui Ionică... Priboianu Ion vreau să zic. Îi vor face un colț de onoare. Să se dea curs cererii. Găsesc că este foarte justă — și s-a întors cu fața spre geam.

Afară, liliacul înflorit își împrăștia cu dărnicie parfumul cinstind minunata zi de mai.

A. WEISS

Ilustrația:
N. POPESCU

SFÎRȘIT

ECLIPS

(fragment)

Subiectul acestei schițe este următorul: în timpul războiului nedrept pornit împotriva Uniunii Sovietice, doi ostași romîni și un ofițer se rătăcesc de plutonul lor. Este vorba de sublocotenentul Belmega, un om laș și josnic care, dornic de onoruri și decorații, s-a vîndut capitaliștilor. Ceilalți doi, Iordan și Dobre, primul învățător și al doilea muncitor, își dau seama că războiul în care au fost tîrîți este un război rușinos.

Acțiunea se petrece în ziua de 24 August 1944. Cei trei nu aflaseră despre actul de la 23 August.

— N-ai curaj? zise printre sughițuri Iordan. Ți-e frică! Nici apă nu aduci, să nu te împuște rușii, nici nu tragi cînd te înjură inferiorul! Ți-e frică să nu mori! Știam eu că ți-e frică. Nu te temi de mine, te temi că dacă mă împuști, te împușcă și pe tine Dobre. Mai bine du-te și adă apă.

Lui Belmega i se muiaseră picioarele, parcă îi erau de ceară și se topeau din pricina căldurii. Dar sublocotenentul știa că nu din cauza soarelui se făcuse mai mic și i se înmuiaseră genunchii. Se temea de vorbele învățătorului care-i ghicise gîndurile. Lui Belmega îi fu frică. I se păru imposibil să scape viu din tranșeul acesta. Peste tot în jur zărea numai cadavre și se înfiora. Pistolul îi tremura ușor în mînă și Iordan continua să vorbească. Nu-l auzea, îi vedea doar buzele mișcîndu-se continuu, albe și înăsprite de sete. Nu găsea nici o soluție. Pe ruși nu-i putea ataca, erau mai mulți și chiar dacă n-ar fi fost decît trei, cîți erau ei, tot nu-i putea ataca.

— N-o să scapi cu pielea nefăcută dîrmon, îl auzi pe Iordan. Țara are nevoie de lumină.

Sublocotenentul Belmega se îngrozi și își auzi inima zbătîndu-i-se sălbatic în piept. I se păru că Dobre ține arma întinsă către el, așa cum ținea el revolverul spre învățător. De mult, poate de foarte mult timp, Dobre îl pîndea. De aceea vorbise Iordan despre el. Aha, oftă Belmega reținut, dar nu avu curajul să se întoarcă spre Dobre.

— Du-te de adă apă, îl auzi pe Iordan. Apoi simți cum îi curge pe frunte un val de sudoare înghețată. Se gîndi că Dobre o să-l împuște și apoi o să se predea rușilor, împreună cu învățătorul. Pe el o să-l împuște, să nu le pună vreo piedică. Războiul cine știe cît mai avea să dureze! În aer simțea miros de cadavru. Dobre îl pîndea, desigur, și în orice moment putea să apese pe trăgaci.

— Domnule sublocotenent! strigă Dobre.

Belmega se întoarse speriat, gata să-l împuște pe Dobre. Dar acesta nu-l văzu; privea peste gura tranșeului spre ruși. Zise:

TUL

DUMITRU RADU POPESCU

Ilustrație: GH. ADOC

— Au pus o cămaşă albă pe-un băţ. Şi-un bidon cu apă. Se vede că vor să meargă la fîntînă. Le e sete şi lor. Unul iese acum din tranşee, a ieşit. Mă duc şi eu după apă!

— Du-te şi adă că prăpăditul ăsta prea se teme şi nu-i bun de nimic, vorbi Iordan.

Dobre luă două bidoane, lăsă puşca şi plecă spre fîntînă.

— Gata războiul, zise Iordan. Jos cu arma, nu mai e bună de nimic. Ce avem noi cu ruşii, nu putem trăi liniştiţi?

Iordan vorbea singur, nu se uita la Belmega. Soarele trecuse dincolo de buza tranşeului şi Iordan nu-l mai vedea.

Cumpăna fîntînii moldoveneşti scîrţîi şi se mişcă neagră şi subţire pe cerul de august, albastru. Sublocotenentul îşi aminti că alaltăieri, 22 august, se împliniseră patru luni de cînd nu mai văzuse un film. Se întrebă cînd o să mai vadă unul, dar nu putu să-şi dea un răspuns. Mai întîi trebuie să scape de ruşii ce se aflau în faţa lui. Dar nu găsea nici o soluţie. Şi nici măcar nu citise că în anul acesta, 1944, va fi vreo eclipsă de soare.

— E o apă rece ca gheaţa, zise Dobre sărind în tranşeu. Dobre puse bidonul la gura lui Iordan şi-i sprijini capul cu stînga.

— Bea mai încet, îi spuse.

— Ah, oftă de plăcere învăţătorul. Toarnă-mi pe gît şi pe ochi ce-a mai rămas.

— Cum arăta rusul? întrebă Iordan.

— Tînăr de tot, negricios, semăna cu fratele meu. Doar că era mai înalt. Voda, zicea, bună voda, zicea şi se spăla pe gît. Haraşo, am zis eu, haraşo apă, am zis eu, haraşo şi rece.

Dobre plecă iarăşi la fîntînă. Belmega văzu cumpăna aşteptîndu-l încremenită. Cumpăna era acum aproape orizontală. Stătea cum o lăsase rusul. Dobre o făcu să se înalţe cu partea grea spre cer. Umplu bidoanele şi se dezbrăcă. Turnă apă în jgheabul cel mai mare şi se culcă în el, urlînd de plăcere. Se bălăcea ca un copil, uitase că dincolo, în tranşeu, ruşii îl pîndeau. Asta îl făcu pe Belmega să se înfurie şi să strige la el. Dar Dobre nu-l auzi. Mai scoase apă din fîntînă. Cumpăna scîrţîia într-una, trasă în sus şi-n jos de mîinile soldatului.

— Ce face? întrebă Iordan pe sublocotenent.

Belmega nu-i răspunse. Mai strigă o dată la Dobre care chiar atunci îşi turnă în cap o ciutură cu apă şi nu-l auzi. Sublocotenentul era invidios. Ar fi vrut şi el să se scalde, să scape de sudoarea grasă, îmbibată cu nisip, ce-i năclăise pielea şi-l ustura. Soarele îi arsese spatele şi pieptul, şi acum îi era foarte cald, avea impresia că arde. Dobre se bălăcea iarăşi în jgheab, nepăsător, chiuind ca un copil. Se îndreptă apoi spre

tranşeul lor, ducînd în spate hainele şi bidoanele pline cu apă. Cînd ajunse în faţa lui Belmega sări în tranşeu, parcă nici nu l-ar fi văzut. Îi dădu un bidon, iar apa din altul o vărsă toată pe faţa rănitului.

— Cînd o să mă încălzesc, iar mă duc. Mai scap şi de păduchi, rîse el, îmbrăcîndu-se.

Cumpăna fîntînii scîrţîi prelung şi Dobre îl văzu pe rus aplecat peste fîntînă. Lîngă el văzu bidoanele. Venise deci să ducă apă celorlalţi ruşi. Dobre îl privi cum se dezbracă repede, aşa cum se dezbrăcase şi el.

— Vrea să se scalde, rîse Dobre, cînd rusul se urcă în jgheab. Stătea în picioare, parcă îi era frică să nu se bucure prea mult culcîndu-se în apă. Stătea în picioare, în mijlocul jgheabului şi privea necuprinsul cîmpiei şi liniştea din jur. Lui Dobre i se păru că-l priveşte şi rusul pe el şi-i face cu mîna. „Voda bună", îşi aminti cuvintele rusului ce semăna cu frate-său, numai că era puţin mai înalt. Rusul începu să cînte şi să se spele încet pe mîini şi pe faţă. Deodată Dobre îl văzu încovoindu-se parcă frînt de şale. Rusul se legănă peste jgheab şi căzu cu capul în jos, ca un leşinat. Parcă ameţise din cauza soarelui.

— Aaa! urlă Dobre după cîteva secunde. De-abia după cîteva secunde, auzi ecoul împuşcăturii. La început nici nu-şi închipuise, dar acum totul era clar, parcă vedea şi sîngele rusului pierzîndu-se roşu deschis în apa de lîngă fîntînă.

— Aaa! urlă iarăşi Dobre mirat, întorcîndu-se sălbatic spre sublocotenent. Revolverul lui Belmega fumega. Îi dădu un pumn şi revolverul zbură în aer. Apoi puse mîna pe armă şi-i băgă ţeava sub centura sublocotenentului.

— De ce ai făcut asta? întrebă. De ce?

— Împuşcă-l, se auzi vocea lui Iordan.

— De ce? De ce? întreba într-una Dobre pe sublocotenent.

Belmega albise cu mîinile în aer. Părea un cadavru vertical, răstignit cu mîinile de cerul albastru. Nu ştia ce să spună. Bîlbîi, printre întrebările neîntrerupte ale soldatului:

— Să fie mai puţini... Să putem pleca...

— Unde să pleci? urlă Dobre. Unde? Ce-ai avut cu el? Ce-ai avut?

— Împuşcă-l, rosti rece Iordan.

— Cum o să mă împuşte? Sîntem pe front... inamicul trebuie...

— Care inamic? Ce ţi-a făcut ăla? Spune, ce ţi-a făcut?

— Nu fii nebun, dă puşca la o parte, prinse puţin curaj Belmega.

— Să nu fiu nebun, zici? Tu tragi în mine şi să nu-ţi fac nimic? Aşa vrei? Aşa?

— Cum trag în tine? Cum?

— Eu ţi-am adus apă şi tu m-ai împuşcat. Rusul ducea şi el apă. Ai tras în mine cînd ai tras în el, urlă Dobre, înfigîndu-i mai tare ţeava puştii sub centură. Dacă trăgea un rus în mine cînd aduceam apă? Aşa cum ai tras tu? Aşa cum m-ai omorît tu? Eu sînt ăla ce l-ai împuşcat, puteam la fel ca el să mor. De ce-ai tras? De ce? De ce?

— Împuşcă-l odată, zise Iordan. Împuşcă-l!

— Cum o să mă împuşte, sînt tînăr, cum o să mor aşa, prosteşte, împuşcat de ai mei...

— Dar tu de ce-ai tras în mine? Ridică-te! Ieşi pe marginea şanţului să te împuşte ruşii. Ieşi!

Belmega tremura. Înghiontit, ieşi aproape fără voie pe marginea tranşeului, cu braţele ridicate.

— Mergi înainte, zise Dobre. Te duc la ruşi, să facă ce-or vrea cu tine. Noi ne predăm, sîntem sătui.

Trecură pe lîngă cumpăna fîntînii ce se aplecase să vadă parcă mortul. Belmega îl privi cu coada ochiului pe rus. Îi mai curgea sînge din piept şi din ceafă. Murise cu gura deschisă, poate cîntînd.

— Spre tranşeul lor, mai repede, porunci Dobre.

— Împuşcă-l, se auzi înfundat, ca un ecou, glasul lui Iordan.

Ajunseră la tranşeul ruşilor, dar nu găsiră pe nimeni. Doar cîteva cadavre. Rusul mort lîngă fîntînă fusese singur. Pusese mantalele cadavrelor pe marginea tranşeului, aşa cum făcuseră şi ei. Belmega tresări bucuros. Dar privirea lui Dobre îl întunecă.

Cumpăna fîntînii începu să scîrţîie uşor, legănată de adierea unui vînt. Ziua de august nu mai avea mult de trăit.

Pămîntul era plin de lumină, căci în această zi nu fusese eclipsă de soare. Cumpăna fîntînii scîrţîia, şi cîmpia era nesfîrşită şi liniştită. Un pocnet de armă despică lumina cîmpiei şi apoi totul reintră în linişte.

Utecistul

Îți văd portretu-n ramă, pe perete,
Cu frunze vechi deasupra, iar sub el,
O mînă înscrisese pe-ndelete:
„Căzut sub al Partidului drapel".

În ochii tăi cei negri strălucește
O flacără ce tremură abea.
Un zîmbet cald pe buze îți plutește.
Aduci lumină în făptura mea.

Tu ai trăit în era-ntunecată
A celor ce storceau mereu avere.
De ce zîmbești spre zarea-ndepărtată
Cînd inima ți-e plină de durere?

Cînd moartea neagră, cu aripa-ntinsă,
O vezi în chipuri hîde de călăi,
De ce privirea încă nu ți-e stinsă,
De ce mai fulgeră din ea văpăi?

Ești utecist, și-ai căutat dreptate!
De-aceea ai scînteile-n privire,
De-aceea strîngi din buzele uscate
Și ții sus capul fără șovăire!

Cînd gura armei se-ndrepta, flămîndă,
Spre pieptul tău, în sînge să s-adape,
Știai că de-a poporului osîndă
Călăii niciodată n-au să scape.

Și tu vedeai, scăldată-n stropi de soare,
O lume nouă cum se-nalță-n zări.
Creșteau ca-n basme-orașe și ogoare,
Creșteau mereu a zorilor chemări.

Ți-ai ridicat privirea încruntată
Spre ucigași — și glasul tău semeț
A răsunat atunci ca niciodată,
În rînjetele lor zvîrlind dispreț.

„Hai, trageți!" ai strigat. „Dar țineți minte!
Sfîrșitul vostru e aici, aproape!
Poporul, cu Partidul înainte,
Călăilor, pe toți o să vă-ngroape!"

Un trosnet sec îți stinse dintr-o dată
Al vieții foc din trupul chinuit;
Și ai căzut... iar groapa cea căscată
Sub bulgări de țărînă te-a-nghițit...

...Sclipește astăzi al dreptății soare,
Urcînd mai sus pe cerul azuriu,
Iar razele-i se-ncing biruitoare
În snopi de foc pe steagul purpuriu.

Pe deal, sub geana verde de pădure,
Un monument se-nalță singuratic.
Departe-n zări, pe culmi și creste sure,
Amurgul arde-n flăcări și jăratic.

Foșnește-ncet pădurea cîteodată,
Și vîntul cîntă în frunziș de fag
Poeme despre lupta-nflăcărată
A celor ce-au căzut sub roșul steag.

Încet îmi spune pumnul de țărînă
Că buzele ți-a sărutat, gemînd.
Că ai murit ținînd, la fel, în mînă
Un bulgăr din al patriei pămînt.

... Trecut-au ani, dar timpul nu-i o taină,
Cînd numele în vreme l-ai săpat,
Cînd din pămîntul care azi ți-e haină
Cresc zorii pentru care ai luptat.

Deasupră-ți codrul freamătă, foșnește,
Iar tu cîntarea tainică-i asculți.
Tu ai căzut, dar visul tău trăiește,
Și glasul tău e glasul celor mulți!

MIRCEA D. OPRIȚA
elev, clasa a X-a,
Școala medie
„Emil Racoviță" Cluj

VIAȚA pe celelalte planete

Există oameni pe Lună sau pe planeta Marte? Există animale și plante și în alte părți ale sistemului nostru solar?

La asemenea întrebări ne propunem să răspundem în acest material.

VECINA NOASTRĂ, LUNA

Așadar, să ne ridicăm ochii spre cerul senin al nopții și privindu-l, să începem cu cel mai apropiat astru, Luna. Aceleași pete și aceleași luciri ca și acum multe mii de ani îi conturează „geografia fizică", mereu neschimbată. Nu s-au observat niciodată nori formați din vapori de apă, gaze sau praf. Lunnik III, ocolindu-l, ne-a comunicat o informație care pe mulți i-a uimit: astrul nu are cîmp magnetic, așa cum posedă globul nostru. Acul busolei va rămîne acolo, nemișcat. Un „corp ceresc mort" — se spune despre Lună. Cînd afirmăm aceasta, ne gîndim în primul rînd la faptul că, pînă în prezent, nu s-au pus în evidență urme de viață, nu s-a descoperit existența viețuitoarelor. Temperatura de aici este extremă atît în timpul zilei lunare (care măsoară 14 zile pămîntești) cînd ea atinge aproape +150°C, cît și în timpul nopții, cînd ea scade la —100°C. Această trecere bruscă de temperatură a transformat în praf o importantă parte a solului lunar prin contractarea și dilatarea violentă și rapidă a rocilor ce alcătuiesc solul lunar.

Toate aceste condiții, cît și lipsa unei atmosfere, a apei și a oxigenului, limitează aproape cu totul viața. De asemenea existența unor ființe este mult îngreunată și din cauza bombardamentului continuu cu raze cosmice, invizibile, dar nu mai puțin periculoase, care vin în general din spațiul cosmic și în special din Soare, și din cauză că razele ultraviolete, — radiații teribile — care nu sînt cernute de o atmosferă așa cum se întîmplă în cazul Pămîntului, pîrjolesc suprafața lunară. Din cele expuse pînă aici, putem oare afirma că astrul nopții este cu desăvîrșire mort? Categoric da, dacă ne gîndim la existența vieții evoluate, a ființelor superioare. Putem spune cu siguranță că primii zburători sovietici care vor aseleniza, vor fi primii pe lista locuitorilor.

Nu putem fi însă tot așa de siguri atunci cînd vorbim despre existența unor forme de viață inferioare, cum ar fi microorganismele. În această direcție pot exista unele presupuneri. Prin porozitățile solului, apa — dacă într-adevăr a existat vreodată pe Lună — s-ar fi putut infiltra pînă la mari adîncimi. Acolo ar fi putut dăinui sub forma unor pungi, asemănătoare acelora de petrol. Această apă fosilă ar fi putut alcătui un scut protector pentru unele microorganisme, știut fiind că rezistența lor este neobișnuită. Sporii unor bacterii rezistă la temperaturi între +170°C și —272°C, așa că putem presupune existența unor microorganisme pe Lună. Containerul sovietic care a aselenizat a fost dezinfectat tocmai pentru a deosebi în viitorii ani microorganismele, bacteriile existente într-adevăr de pe Lună, de cele aduse, odată cu racheta, de pe Pămînt.

...PE ALTE PLANETE

În categoria „aștrilor morți", să mai amintim și planeta Mercur, cea mai apropiată de Soare, și Pluton, cea mai îndepărtată. Existența vieții, chiar la limita cea mai inferioară, cunoscută, este puțin probabilă pe aceste două planete. Mercur oferă Soarelui mereu aceeași față. Razele solare o pîrjolesc pur și simplu, stabilind o temperatură în jurul a +400°C. Pe fața ascunsă Soarelui, în schimb, temperatura rămîne mereu sub —200°C.

Cît privește Pluton, aflat la aproape 6 miliarde km depărtare de Soare, nu este altceva decît un tăcut astru înghețat. Temperatura este acolo aproape de „zero absolut" în tot timpul anului plutonian (aproximativ 240 de ani pămîntești).

S-a crezut că uriașii sistemului nostru planetar, Jupiter și Saturn (mai puțin Uranus și Neptun), ar putea candida la dreptul de a fi leagăn al vieții. Anumite condiții cunoscute pe aceste planete nu făgăduiesc însă nimic bun. Ele se află la sute și mii de milioane km depărtare de sursa de căldură, Soarele. În afară de aceasta, atmosfera lor este îmbîcsită cu metan și amoniac, deci potrivnică formelor superioare de viață. De asemenea, temperatura este foarte scăzută. Mai multe nu prea știm în prezent, dar posibilitățile cunoașterii sînt nelimitate.

DOUĂ SURORI ALE PĂMÎNTULUI — DOUĂ ENIGME

Toate cercetările științifice se îndreaptă astăzi către două planete, cele mai apropiate de noi: Marte și Venus sau Luceafărul, cum este denumit de popor.

Dintre aceste două, Marte este planeta pe care o cunoaștem cel mai bine, dar care ne pune totodată și cele mai multe enigme. Solul planetei a putut fi cercetat de pămînteni cu precizie, datorită faptului că atmosfera ei, fiind puțin densă, a putut fi văzută cu ajutorul aparatelor optice. Important este faptul că atmosfera există, că oxigenul se presupune a exista în cantități mici, pe lîngă azot, hidrogen și heliu, că vaporii de apă ar avea circulație. Dovadă sînt cele două calote de gheață sau zăpadă așezate pe poli, ca niște gulere albe, deși cam subțiri, de 2—3 cm. Dar există apa, acest lichid care se crede a fi atît leagănul vieții, cît și unul din mediile cele mai potrivite pentru a o menține.

Astăzi nu mai este sprijinită serios părerea că pe Marte ar exista un sistem de canale de irigație (hărțile planetei făcute de noi în deceniile din urmă puneau în evidență ceva care semăna cu niște canale). În schimb există suficiente dovezi că pe planetă ar fi unele pete

roșiatice, care se datoresc unor alge acvatice de această culoare, așa cum afirmă astronomii unor observatoare din Crimeea. De altfel, observațiile îndelungate făcute de eminentul astronom sovietic Tihov nu pun în evidență existența unor organisme vegetale evoluate, cum ar fi plantele cu flori, în schimb, arată a fi posibilă existența mușchilor, a algelor de apă, ciupercilor și lichenilor. Lor li s-ar datora schimbarea de colorit a planetei o dată la cîteva luni, confirmîndu-se astfel existența anotimpurilor. Oare nu tot așa s-ar întîmpla cu acela care ar privi Pămîntul de pe Marte? Primăvara, regiunile temperate vor căpăta culoarea verzuie, toamna, galben-roșiatică, apoi iarna va pune punct frumoaselor culori cunoscute.

Condițiile climaterice ale planetei sînt și ele favorabile vieții (temperatura de +15-20°C din unele regiuni este aproape asemănătoare cu aceea de pe Pămînt).

Toate acestea pledează pentru existența vieții pe Marte, dar nu ne dă răspuns precis la întrebare: este locuită planeta de ființe superioare, cu alte cuvinte, de marțieni? În privința aceasta s-au făcut pînă acum doar pronosticuri. Unele ciudățenii ale sateliților lui Marte, observate abia recent, au scos la iveală, în mod indirect, posibilitatea ca marțienii să fi existat pînă în urmă cu cîteva sute de mii sau chiar milioane de ani, planeta fiind, pe atunci, sediul unei înfloritoare civilizații. Savantul sovietic Șklovski, bazat pe unele calcule făcute în legătură cu comportarea celor doi sateliți ai lui Marte, Phoebos și Deimos, a creat ipoteza că aceste com-

portări care nu se observă la sateliții naturali ar putea fi explicate numai dacă cei doi sateliți ar fi... artificiali. El presupune deci că sateliții ar fi fost creați de ființe superioare, în cazul nostru, de marțieni.

Se crede că odată cu timpul condițiile de viață ale planetei s-au înrăutățit. Această presupunere se leagă de constatarea că oxigenul se găsește azi în cantitate foarte mică pe Marte sau chiar de loc, în schimb, bioxidul de carbon, neprielnic animalelor sau ființelor superioare, este de două ori mai abundent decît pe Pămînt. Or, dacă odinioară s-au ivit asemenea condiții neprielnice, este de presupus că marțienii, posesori ai unor mijloace tehnice înaintate, au fost forțați să construiască sateliți artificiali, trambulină pentru exodul în alte părți ale universului.

Cît se va dovedi a fi sau a nu fi adevărat din această ipoteză fantastică... nu știm încă! În viitorii ani, poate chiar în acest al șaptelea deceniu, cercetarea planetei de către oameni va dezlega enigma. În orice caz, realizarea din punct de vedere tehnic și științific a acestei munci de cercetare de vreme ce e posibilă pentru Marte, e posibilă și pentru planeta Venus, aflată la o distanță aproximativ egală ca Marte de Pămînt.

Există ființe superioare pe Venus? Există venusieni?

Deși este o planetă vecină, noi știm despre ea infinit mai puțin decît despre Marte și cam tot atît cît cunoaștem despre, să spunem, îndepărtatul Saturn. Ceea ce

(Continuare în pag. 23)

C. ION

Știați că...

...printre cele 150 miliarde de stele cît cuprinde Galaxia noastră (sistemul de stele în care se află și Soarele nostru) aproximativ 100.000 sînt sisteme planetare?

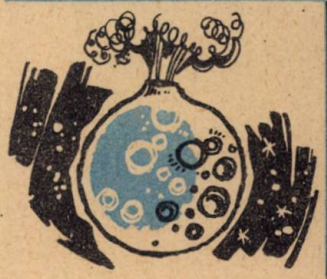

...în anul 1958 savantul sovietic N. Kozîrev a surprins urmele unei activități vulcanice în Lună?

Deci astrul nu este chiar atît de „mort" pe cît se credea, chiar dacă, în descoperirea făcută este vorba de activitatea materiei neînsuflețite.

...între planetele Marte și Pămînt circulă peste 2.000 de asteroizi? Aceștia sînt mici planete stîncoase, cea mai mare fiind de mărimea Franței. Pe asteroizi este puțin probabil să se descopere organisme vii.

...astronomul italian Schiaparelli a observat în 1877 cu luneta sa niște linii pe planeta Marte? De atunci teoria cu „canalele" marțiene a făcut mare vîlvă. Dar curios: puternicele instrumente optice moderne nu „văd" așa ceva. Cu ajutorul lor au putut fi fotografiate doar niște detalii, porțiuni mici de teren care seamănă cu porțiuni de canal. Ochiul însă, la fel ca și instrumentele optice mai

slabe, are tendința de a uni, sub forma unor linii, diversele detalii, pete mai distincte care există realmente pe suprafața planetei. Aceasta este motivul pentru care, pînă nu de mult, se credea că întreaga suprafață a planetei Marte este brăzdată de canale.

GOARNELE AU SUNAT...

...şi au vestit celor din sală că începe adunarea festivă de înmînare a primelor distincţii pioniereşti, înmînare care s-a făcut în cinstea celui de-al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Romîn.

Zi de iunie 1960. În sala de festivităţi a Palatului pionierilor din Bucureşti s-au adunat sute de copii din raionul 23 August. Profesori, instructori de pionieri, părinţi sînt invitaţii de onoare ai adunării care are loc aici.

La tribună ia loc prezidiul. În sala mare şi frumoasă pionierii de la Şcoala de 7 ani nr. 57 sînt gata pentru adunare. Inimile bat cu putere.

Se aduce drapelul unităţii şi se dau rapoartele. „Sînt gata întotdeauna!" — răspund cu însufleţire pionierii la chemare.

Cu emoţie, întreaga asistenţă urmăreşte desfăşurarea adunării.

La adunare s-a vorbit despre entuziasmul cu care îşi duc pionierii activitatea, atitudinea lor patriotică în însuşirea învăţăturii şi a evidenţiat unitatea nr. 20 (Şcoala de 7 ani nr. 57 — raionul 23 August) din cadrul căreia au primit distincţii un număr de 10 pionieri.

A urmat apoi înmînarea steluţelor roşii celor 10 pionieri. După adunare, colegi şi tovarăşi mai vîrstnici s-au strîns în jurul purtătorilor distincţiilor, i-au felicitat şi le-au dorit să poarte cu cinste steluţa roşie.

În fotografie: **Un grup de pionieri care au primit distincţiile**

Intîmplări dintr-o unitate

Cîndva, acum vreo douăzeci de ani, un impiegat al primăriei avusese ideea să boteze un mănunchi de străzi mărginaşe cu nume de flori: strada Crizantemelor, Garoafei, Crinului, Rozelor... Aşa se face că pe harta capitalei se ivise un buchet de flori, capricios sădit tocmai în cele cîteva pogoane de mătasea broaştei şi noroaie ce alcătuiau „noul" cartier de pe şoseaua Alexandriei. Erau acolo nişte case de paiantă, născute din pămînt şi bălegar, ca buruienile. Din dreptul lor îşi înălţau spre cer mireasma doar ştevia de sub zaplaz şi floarea de urzică...

De cîţiva ani noroiul a pierit sub lespezi de asfalt, pe stîlpi a înflorit corola becului electric, cocioabele s-au dărîmat şi peste vatra lor s-a aşternut un bulevard cu blocuri şi tramvaie. A apărut o şcoală — Şcoala 139 — şi crizantemele, garoafele şi crinii au coborît de pe tăbliţele indicatoare pe pămînt, în parcul cartierului.

Acum cîteva luni, luptînd pentru obţinerea distincţiilor, pionierii Şcolii 139 au hotărît să-l ia sub îngrijirea lor. Curînd trandafirii roşii au pus chenar sărbătoresc grădinii, gladiolele şi-au înălţat cu semeţie

săbiile verzi, daliile au întrecut statura celor ce le-au sădit, iar bujorii şi-au aprins focul în mijlocul rondurilor.

Acum buchetul cartografic îşi merită cu prisosinţă numele.

— Ştiţi ce lipseşte? O tăbliţă din care să se vadă că grădina este îngrijită de unitatea noastră, au spus copiii cu mîndrie.

— O fac eu!

Vorbise Pleşa Mihai. Dacă o să vedeţi prin parcul Rahova un băiat micuţ, puţin mai mare decît coada ciocanului ce-l poartă permanent în buzunarul hainei, cu o scîndură sub braţ şi cu un ferăstrău sub altul, să ştiţi că este Pleşa. Nici nu mai e nevoie să-i observaţi privirea jucăuşă sau strungăreaţa ce-l face niţel sîsîit. El este Pleşa. A fost un fleac de nimic să facă zisa tăbliţă. A doua zi a şi înfipt-o înspre trotuar, la loc de vedere, geluită, cu margini rotunde, vopsită cu roşu şi scrisă cu litere albe de lac. Nici n-a mai adus-o pe la şcoală. Era foarte fru-

moasă. Păcat că n-o mai puteți vedea. De ce?

— De ce nu te gîndești la obrazul școlii, Pleșo?

— De ce nu ești atent, Pleșo?

— De ce îți bați joc de limba romînă? Așa desparți tu în silabe? Așa articulezi un substantiv? De ce, Pleșo?

Și la fiecare „de ce" îi vîrau sub nas tăbliță.

Pe ea se putea citi:

GRĂDINA PUBLICA ÎNGRIJITA DE PIONIERII ȘI COPII DE LA SC. 139

Da, n-o mai puteți vedea pe aceasta. De ce? Pentru că Pleșa Mihai nu mai are nici o notă sub șapte. Mihai vrea să obțină distincția pionierească...

*

Acum 16 ani, în zilele fierbinți ale insurecției armate, o parte din hitleriști încercau cu disperare să se strecoare din București spre Dunăre. Coloana lor motorizată răzbătuse pînă la bariera dinspre Alexandria, iar hitleriștii se și vedeau, probabil, scăpați din cleștele de foc al capitalei, cînd cîteva formațiuni patriotice de luptă, cu tunuri antitanc și grenade, intraseră în acțiune. Și hitleriștii n-au trecut. Ani de zile cîmpul Cotroceanca, presărat cu carcase înnegrite de oțel, șenile sfărîmate, turele găurite, a stat mărturie că hitleriștii n-au trecut...

Așa se face că ani de zile pentru pionierii de la Școala 139 strîngerea fierului vechi n-a constituit decît o problemă de... transport. Și nu arareori mi-a fost dat să văd printre mormanele de fierărie strînse în curtea școlii cîte o placă de blindaj cu crucea încîrligată, ruginită, pe care scrie cu cretă: „Fier vechi adunat de detașamentul 2..."

Cu timpul coloana motorizată risipită pe cîmpul Cotroceanca sub formă de fier vechi s-a... topit. În anii din urmă mai poți găsi printre scaieți și mușuroaie cîte un șurub, un nod de șenilă, o schijă de blindaj... Acum în grămezile de fier vechi ce așteaptă în curtea școlii camioanele I.C.M.-ului se înalță doar pașnice sobe de tuci, burlane, oale, cratițe, țevi și potcoave... Și totuși din curtea Școlii 139 nu iese un singur camion pînă cînd în vîrful stivei nu-și găsește locul măcar un șurub

de tanc hitlerist lovit pe cîmpul Cotroceanca în august '44.

Dacă întîlnești vreun pionier cutreierînd pe cîmpul Cotroceanca, fii sigur că a strîns deja cele 50 kg prevăzute.

...Și totuși caută pînă descoperă măcar o schijă de blindaj sau de șenilă fărîmată din tancurile hitleriste. Arma ucigașă a dușmanului, acum inertă, roasă de rugină, va deveni curînd brăzdar de plug.

*

Pe vremuri, la 6 kilometri de București, în comuna Măgurele era un castel. L-a cîntat Eminescu în „Scrisoarea a V-a":

„Stă castelul singuratec oglindindu-se în ape..."

Pînă nu de mult, pe poarta lui, împrospătată cu vopsea în fiecare an, se afla o tinichea înfățișînd trei cărți de joc. Oamenii îi spuneau castelului „La 3 ași". Fusese cîștigat la cărți de către un moșier, Oteteleșanu, de la un alt moșier, odată cu moșia, moara, ferma de porci, iazul de pescuit și toate acareturile.

De 16 ani, acolo s-a întemeiat o gospodărie de stat și nu de mult o gospodărie colectivă. Copiii de la Școala 139 fac acolo cele 50 de ore de muncă prevăzute pentru obținerea distincțiilor. Sînt bineveniți și binecunoscuți. Strîng mazăre, sortează morcovi, plivesc, strîng spice, apoi o iau spre răcoroasa Ciorogîrlă, la înot, spre prînz...

Erau după scaldă, în ultima zi și își pregăteau carnetele pentru ca tovarășul instructor să le semneze realizarea muncii la gospodărie, cînd au băgat de seamă că unul dintre ei lipsește.

L-au găsit după vreo două ceasuri. Pescuise toată dimineața și acum dormea pe malul gîrlei, la umbră, sforăind. În ziua aceea nici unul din detașament n-a prezentat carnetul la semnat. Nu, munca la gospodăria colectivă nu se putea încheia așa.

Instructorul nu știe pînă astăzi de ce detașamentul 3 a efectuat la Măgurele o zi de muncă în plus. Și nici de ce unul dintre copii n-a prezentat nici pînă acum carnetul la semnat.

*

Mi-am amintit toate acestea privind într-una din zilele lui Cireșar pe primii purtători ai distincțiilor pionierești. Erau doar cîțiva, dar eu vedeam alături, în același timp, zecile de mii de pionieri din toate colțurile țării, pe tine, drag cititor, ce lupți în detașamentul tău pentru distincție cu gîndul că aceasta va străluci nu numai în dreptul inimii, pe piept, ci mai ales în toate faptele tale.

MIRCEA SÎNTIMBREANU

Viața pe celelalte planete

(Urmare din pag. 21)

a făcut să se păstreze intact secretul planetei Venus a fost și este... atmosfera, norii deși care o înconjură ca un văl de nepătruns. Din această pricină nici un ochi de pămîntean nu a putut iscodi solul ei. Atmosfera, norii planetei, supuși analizei de pe Pămînt cu ajutorul instrumentelor optice, s-au dovedit a conține azot, hidrogen și mult gaz carbonic. Nu se știa dacă exista oxigen și apă, pînă cînd, anul trecut, folosind o metodă de cercetare ingenioasă, dar, în același timp, foarte complicată, astronomii au repurtat o victorie însemnată. S-a dovedit că norii care înconjură planeta conțin vapori de apă. E drept, în cantitate nu prea mare. De asemenea, noile cercetări au pus în evidență și existența unor urme de oxigen.

Toate acestea sînt însă insuficiente pentru a trage concluzii sigure despre nivelul evoluției vieții pe Venus; împreună cu alte date, acestea sînt însă în măsură să dovedească că și pe această planetă există biosferă, adică zona de întindere a vieții.

Fără îndoială că mulți dintre voi vor mai apuca timpurile cînd, văl după văl, enigmele asupra acestor două planete aflate sub semnul întrebării, Marte și Venus, vor dispărea. Atunci vom cunoaște precis pînă unde se întind hotarele vieții în sistemul nostru solar. Vom cunoaște, de asemenea, dacă gradul superior al evoluției vieții pe Pămînt a mai fost atins sau depășit vreodată pe o altă planetă, sau dimpotrivă. Vom putea ști dacă numai pămîntenii sînt aceia care vor popula, sub o formă ori alta, întinderile uriașului nostru sistem planetar.

Pînă atunci să reținem că pe cele două planete vecine nouă, Venus și Marte, viața ar putea exista în formele ei vegetale și chiar animale, la un nivel puțin evoluat; iar pe celelalte planete apropiate de Soare sau foarte depărtate de el, condițiile se dovedesc a fi neprielnice existenței vieții.

La 12 august, întreaga țară sărbătorește Ziua minerului.

Minerii, mîndria țării noastre, luptători încercați pentru cauza clasei muncitoare în anii negri ai stăpînirii burghezo-moșierești, sînt aceia care, astăzi, cu entuziasm scot din adîncul pămîntului cărbunele atît de necesar în toate ramurile industriei noastre. Urmînd Directivele celui de-al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Romîn, minerii s-au angajat să scoată cît mai mult cărbune, contribuind astfel la bunăstarea întregului popor muncitor.

„Mineri evidențiați" — *Sculptură de OLGA PORUMBARU*

Luminile nopții

de VICTOR TULBURE

Un cînt de slavă:
lămpii de miner
Și-a celor care o coboară-n mine,
Să nu înghețe iarna pruncii-n ger,
Ci să le fie-n casă cald și bine;

...Și gurii uriașului cuptor
Din care rîuri de oțel curg dense,
Să poată smulge omul sub tractor
Belșugul holdelor imense;

...Și vrednicului nopții semafor
Ce liber le dă trenurilor toate,
Să ducă pîine-ntregului popor
Și cărămizi, și lemne, și bucate;

...Și farului care trimite-n larg,
Matrozilor, a patriei chemare,
Cu steaguri înălțate la catarg,
Să intre-n porturi grelele vapoare;

...Și becului arzînd neobosit
Peste proiecte și tîrzii poeme,
Care vorbesc de-o stea ce s-a ivit
Pe fruntea minunatei noastre steme;

... Și-acestui șir de stîlpi de felinar,
Ca pîlpîirea stelelor mărunte,
De la coliba simplă de pescar
Pîn'la cabane de pe vîrf de munte.

Se cade-un cînt de slavă tuturor!
Un cîntec osebit li se cuvine.
Căci sînt lumini aprinse de popor
Și-i luminează drumu-nspre mai bine!

Telegramă

Către toţi cititorii „Cravatei roşii".

Pentru a vă ajuta, dragi copii, să răspundeţi mai bine la întrebarea care ştim că vă preocupă pe toţi „Ce să fiu?" vom deschide în paginile revistei noastre Clubul „Ştie-tot".

Redacţia

Clubul „ŞTIE-TOT"

Cine poate lua parte la Clubul „Ştie-tot"

Pot lua parte la activitatea clubului toţi cititorii „Cravatei roşii". Fac parte ca membri de onoare ai clubului redactorii revistei, profesori, muncitori fruntaşi, ingineri, tehnicieni, care vor răspunde la întrebările puse de oricare membru al clubului.

Cititorii revistei pot să adreseze diferite întrebări privind meseriile sau întrebări legate de cuceririle tehnicii şi ştiinţei moderne.

Şcolarii pot să ceară sfaturi în vederea realizării unor construcţii, pentru cercurile mîinilor îndemînatice, pentru participarea la concursul micilor tehnicieni, pentru cercurile de radioamatori, chimişti amatori, fotografi amatori etc.

Participanţii la activitatea clubului trebuie :

a) să citească şi să răspîndească printre prietenii lor revista „Cravata roşie";

b) să trimită cel puţin 6 corespondenţe pe an revistei „Cravata roşie" în care să propună teme de discuţii pentru Clubul „Ştie-tot";

Prima adunare a Clubului „Ştie-tot"

Invitaţie

Sînteţi invitat a lua parte la prima adunare a Clubului „Ştie-tot", în care veţi asculta cuvîntul lui Oţelaş şi-i veţi urmări peripeţiile.

Clubul „Ştie-tot"

ARE CUVÎNTUL OŢELAŞ :

Ing. MIRCEA POTOCEANU
Ilustrații: R. DULDURESCU

Povestea lui OȚELAS.

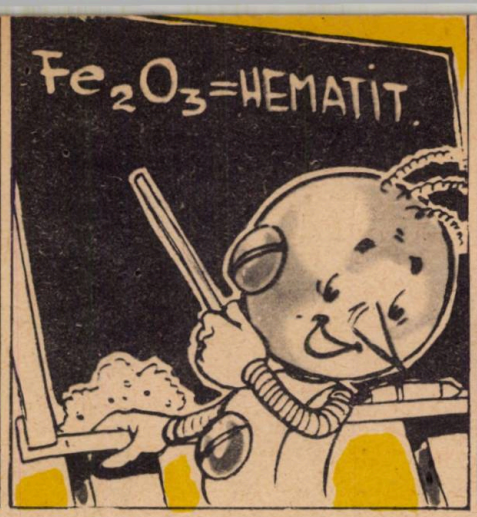

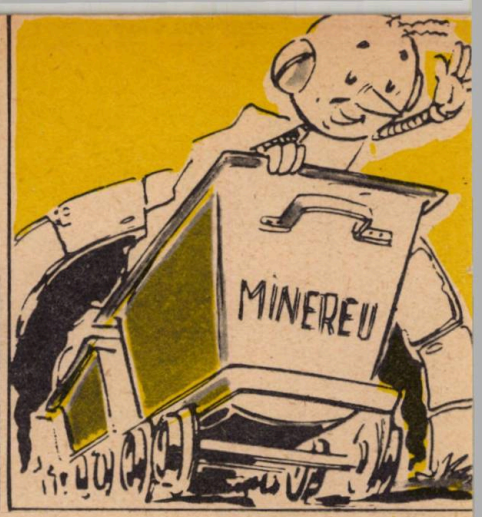

Ați pilit vreodată o bucată de oțel? Ați văzut cum de sub pilă cad firișoare mici, cenușii? Ei bine, eu, Oțelaș, sînt o astfel de părticică de oțel și vă voi povesti, cu ajutorul acestor imagini cum am ajuns să fiu ce sînt: un material tare, elastic, din care omul a făcut și face mașini, unelte și obiecte care i-au permis să ajungă pe cea mai înaltă treaptă a civilizației și să realizeze planeta artificială sovietică.

Cine din voi nu a avut în mînă o piesă de oțel, fie ea chiar și un ac sau o foarfecă? Ați văzut cît este de netedă și cum strălucește? Piesele astea sînt făcute din mine și din mii și mii de frați de-ai mei. Mîna omului ne-a transformat din minereu în piesă strălucitoare de oțel.

La început un „minereu de fier", adică un amestec

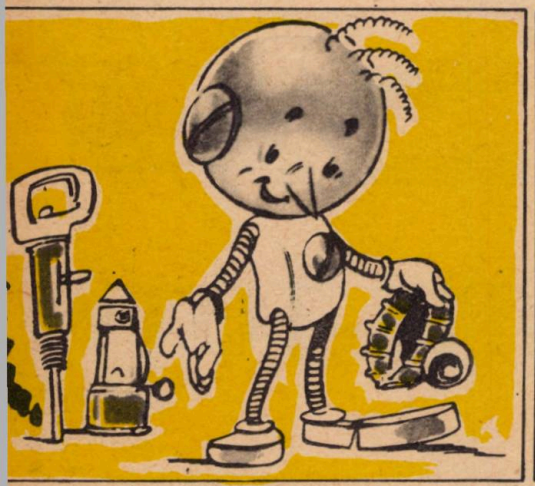

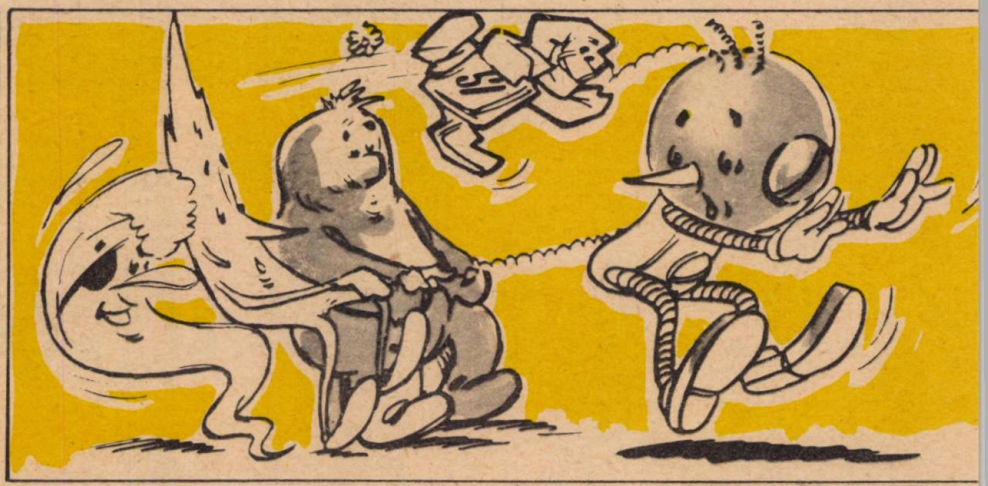

lui înecăcios, mă slăbește, mă face să crăp cînd voi deveni oțel. Dar omul a găsit pentru fiecare din dușmanii mei cîte un leac. Și leacurile acestea se găsesc în știința numită chimie. Am studiat-o și eu. Este complicată, dar foarte frumoasă și mai ales... folositoare, căci vedeți voi, dragi copii, din ea am ajuns să-mi cunosc nu numai dușmanii, dar și prietenii și să știu și eu ce se petrece de fapt cu mine de cînd sînt scos ca minereu de fier din mină și pînă ajung oțel. Dar să le luăm pe rînd.

Mai întîi merg la o mașină — un fel de pisălog — numit „concasor", care mă sfărîmă și mă alege de bucățile mari de piatră. Apoi la spălat. Jos cu pămîntul deci. Leoarcă de apă, mă usuc ca să pot trece la prăjit, să mai scap de oxigen.

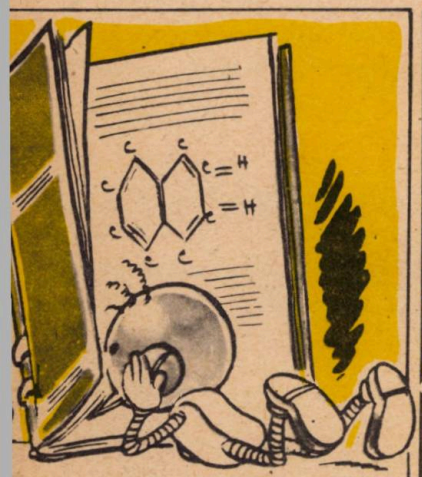

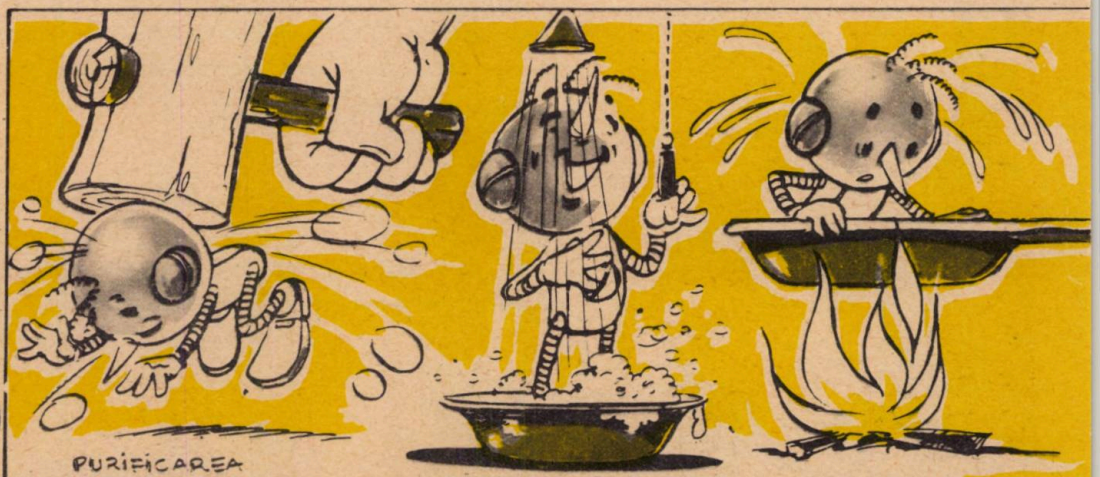

gănușul ăsta, *Cocsișor*. Cărbune, ce mai, dar prelucrat în uzina cocsochimică. Dintre Cocsișori cel mai mic, dar și cel mai drag îmi este *Carbonel*, cu care eu mă combin și astfel devin tare. Altfel nu-s bun de nimic.

Ei, și acuma priviți furnalul în plină acțiune. Pe sus se încarcă mereu cu cocș, minereu și piatră de var. Vedeți cum crește de sus în jos temperatura și, pe măsură ce aceasta crește, eu mă transform. Pai da! *Mă combin cu carbonul* și pierd oxigen și siliciu. Iar sulful și piatra le înghite, cum v-am mai spus, tușa Zgură. Pe jos, prin canal, curg...tot eu. Ehei, dar nu mai sînt minereu de fier. Nu, sînt *fontă*; adică fier amestecat cu 2—5% carbon. Acum omul face din mine piese de mașini și alte lucruri folositoare. Da, da, ați ghi-

DUȘMANI

PRIETENI

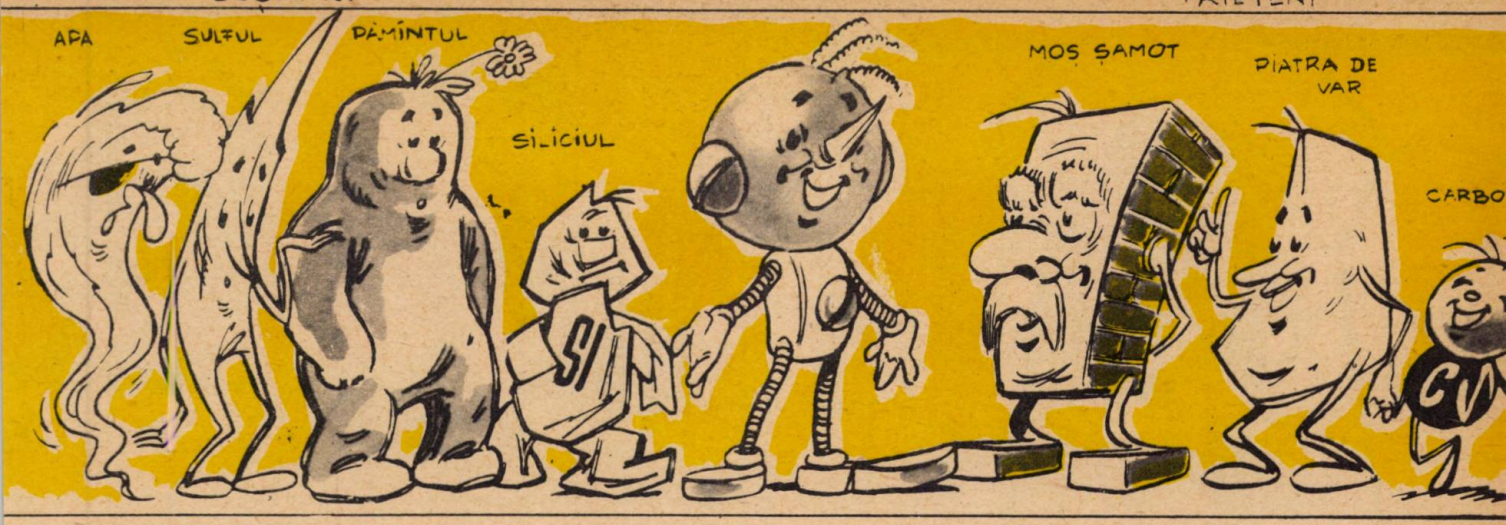

de fier cu oxigen, care uneori poartă numele de „hematit". La două părticele de fier se asociază trei părți de oxigen. Acest minereu se găsește în pămînt. Pentru a-l extrage, omul sapă galerii subterane prin care circulă trenuri electrice încărcate cu minereu. Minerii, cu unelte perfecționate, desprind minereul și îl încarcă în vagonete, care apoi sînt ridicate la suprafață cu ascensoarele.

Scos la lumină, arăt ca vai de lume: murdar, sînt amestecat cu piatră (siliciu) și cu pămînt. Și mai port în mine și pucioasă (sulf) și oxigen. Cu pămîntul și cu piatra o mai scot eu la capăt, dar cu oxigenul și cu sulful merge ceva mai greu. Trebuie să procedez mai... tehnic cu ele, căci aceste elemente se țin scai de mine, sînt dușmanii mei. Sfrijitul de sulf, cu mirosul

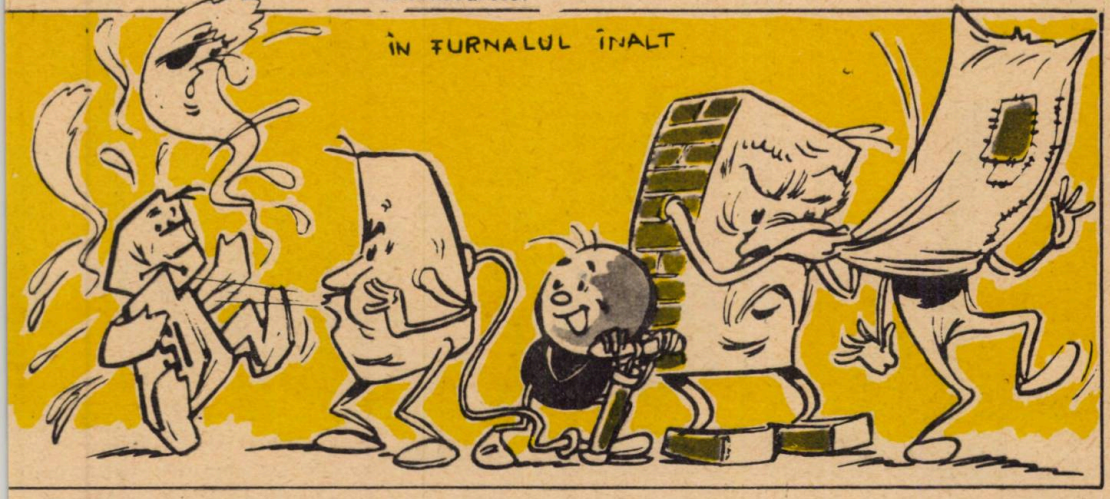

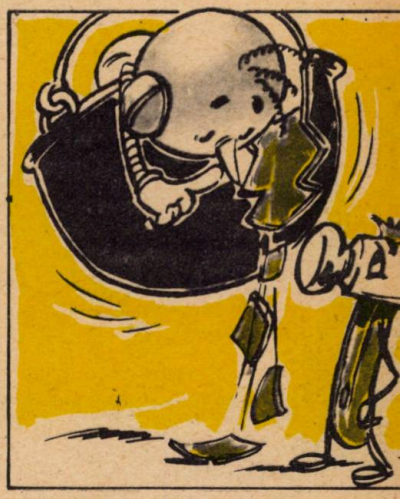

Hei, dar nu-i de-ajuns. A mai rămas în mine piatră, oxigen și mai ales pucioasă. De ele scap în furnal. Ăsta-i un fel de cuptor înalt, înalt în care arde focul. Dar știți, foc, nu glumă. Pînă la 1.600°C. Asta e ceva.

Ce se întîmplă în furnal? Trei lucruri sau, spus mai tehnic, trei fenomene fizico-chimice, și anume: 1) *căldura topește minereul;* 2) *sulful este absorbit* și 3) eu *mă combin cu un element nou.*

Cu cine?... Cu...dar stați să vă fac cunoștință și cu prietenii mei. Să începem cu moș Șamot, zis și moș Cărămidă, ziș și nenea Refractorul. Moș Șamot este *cărămida* cu care se căptușește cuptorul. Ea nu lasă să iasă căldura din cuptor. Apoi, e *Piatra de var*, ea mă ajută să scap de sulful și piatra din mine, pe care topite le înghite mătușa Zgură. Cel care întreține căldura e ți-

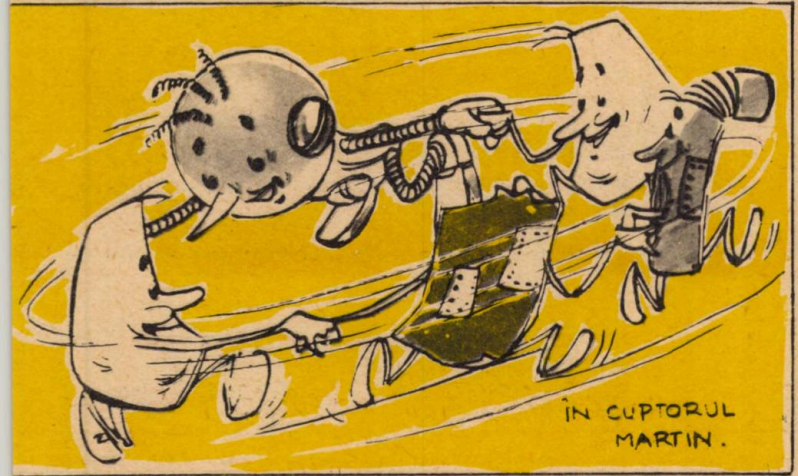

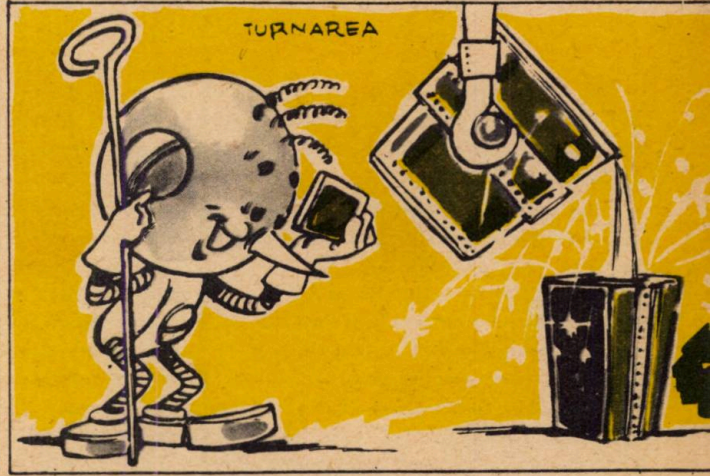

cit. Și ceaunul tot din fontă este, și radiatoarele de calorifer... Stai, nu da cu ciocanul în mine, că mă sparg. Așa sînt eu cînd sînt fontă: *nu rezist la lovituri.* să mă îndoi. *Nu sînt elastic.* Dacă vrei să ai piese elastice și tari, în care să lovești cu ciocanul sau să le dai forme diferite, lungi, stai să mă transform în oțel și apoi ai

Păi oțel sînt tot eu, dar *cu mai puțin carbon:* 0,15—1%. Vorba aceea, ce e mult nu e totdeauna bun. Ca să mă fac oțel, îmi trebuie următoarele lucruri: *fontă,*

Da, fier vechi, pe care unii oameni fără minte îl aruncă la gunoi. Să știți de la mine, fierul vechi este foarte folositor: mai întîi conține... fier care se mai poate folosi.

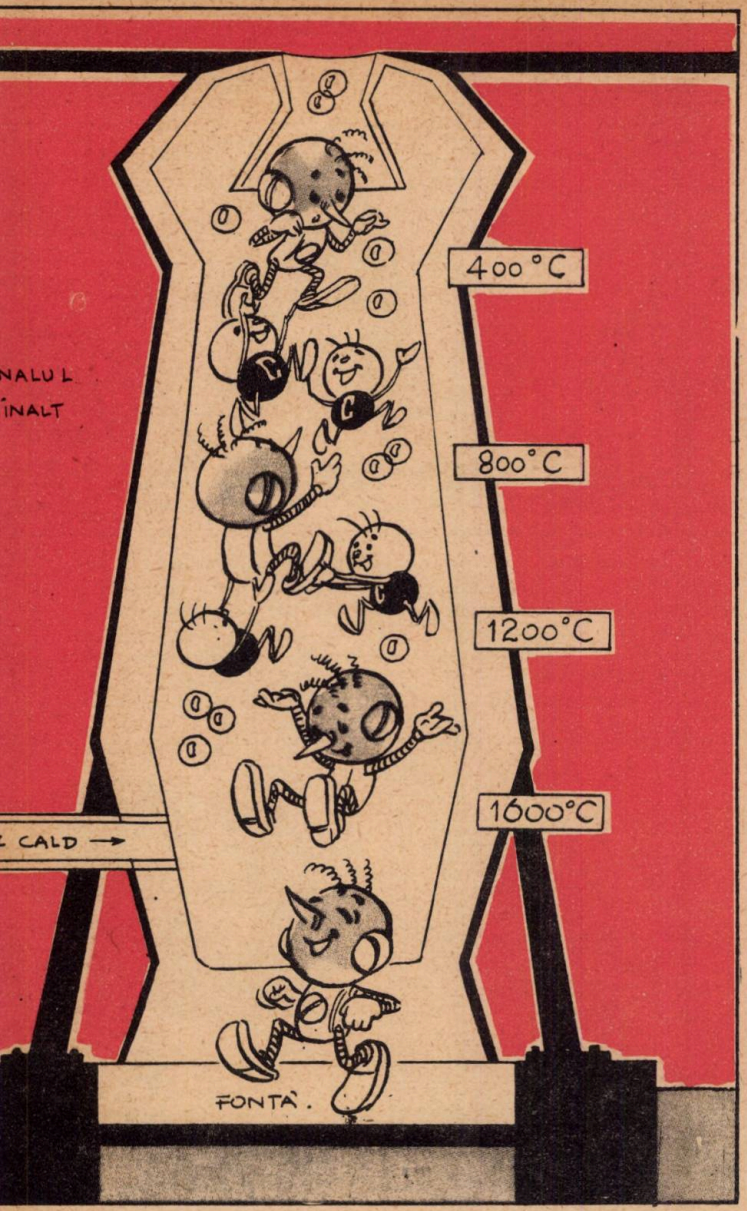

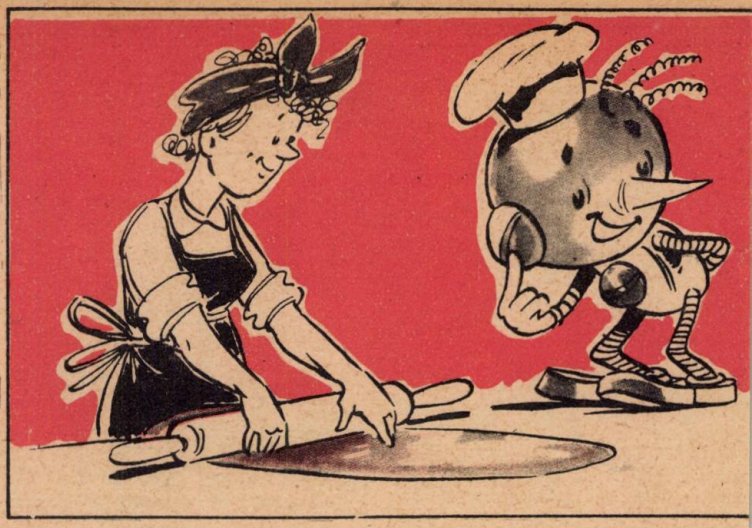

oxid de fier și acel oxigen este necesar în cuptor. Deci țineți minte: *adunați fierul vechi*.

Acuma să vedem ce se întîmplă mai departe. Fonta, adică eu, scos din furnal, fierul vechi și cu ceva var ne amestecăm în cuptorul Martin și dă-i din nou cu căldură. Și încă ce căldură, pînă aproape de 2.000°C. Și cînd oțelarul zice gata, sînt și eu oțel.

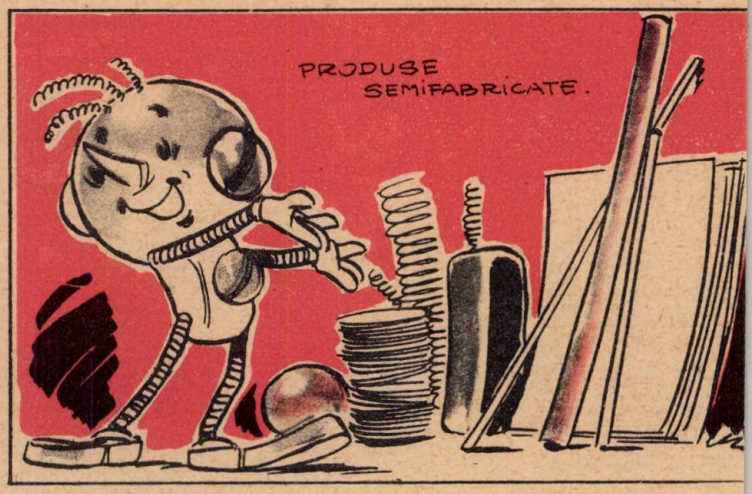

Acuma, dacă vreți să înțelegeți mai departe, dați o fugă pînă la bucătărie și vedeți cum face mama prăjitura, tăițeii sau foaia de plăcintă. Așa, acuma ați înțeles ce înseamnă turnare și laminare. Din cuptor, oțelarul mă toarna într-o formă din care ies ca un butuc lung și gros numit „lingou". Acuma pot să fiu transformat în drugi de diferite forme sau în tablă (astea în laminor sau, dacă vreți, între niște...făcăleți) sau sîrmă (se zice că sînt trefilat sau tras prin...inel), sau mă face țeavă.

Și acuma, povestea mea este gata. Sînt un „semifabricat" de oțel din care omul poate face piese, mașini, construcții metalice, dar și ace, peniță, briceagul din buzunarul tău și cîte și mai cîte. Cine m-a transformat din minereu în oțel? Muncitorii de la furnale, de la oțelărie, laminoriștii și turnătorii, toți, lucrînd în strînsă legătură unii cu ceilalți, făuresc povestea mea, povestea lui Oțelaș.

Din cuvîntul lui Oțelaș — de multe ori glumeț —, voi ați desprins desigur multiplele foloase ale oțelului, ați desprins cît de frumoasă și interesantă este munca oțelarului.

Oțel mai mult patriei înseamnă mai multe unelte, mai multe mașini, înseamnă o viață tot mai bună pentru cei ce muncesc.

În Directivele celui de-al III-lea Congres al P.M.R. sînt prevăzute următoarele date: în anul 1965 producția de oțel va ajunge la 3,3 milioane de tone; obiectivul industrial cel mai important în perioada 1960—1965, pentru realizarea căruia vor fi concentrate însemnate mijloace financiare și cele mai bune forțe tehnice și organizatorice, este construcția noului combinat siderurgic de la Galați; primele capacități ale acestui centru siderurgic vor fi puse în funcțiune în 1965, urmînd ca treptat să se atingă, spre 1970, capacitatea prevăzută de circa 4 milioane de tone oțel anual.

Cu aceste cifre în față, devenite de acum program de muncă, harnicii muncitori din patria noastră traduc în viață cuvîntul partidului.

Comunicăm

Către toți participanții la activitatea clubului „Știe-tot"

Clubul „Știe-tot", care funcționează în paginile „Cravatei roșii", așteaptă vești de la voi. Scrieți-ne ce doriți să știți, ce nelămuriri aveți, ce sfaturi doriți să primiți. La dispoziția voastră stau specialiști de seamă din orice domeniu.

Trei povestiri

de AL. POPOVICI
Ilustrații: C. CREȚOIU-ȘEINESCU

În satul Valea Mare

Mașina neagră aluneca pe șosea lăsînd în urmă un nor de praf ca o coadă lungă, alburie și cețoasă. În ciuda gropilor, trepidațiile roților aproape că nu se simțeau datorită suspensiei minunate a Moskviciului. Cîmpul era proaspăt secerat. Aproape de ora prînzului, pe arșița cumplită de afară, pînă departe în zare nu se zărea țipenie de om. Cîteva ciori zburau leneșe, cercetînd de la distanță niscaiva urme rămase printre ogoare și croncăneau în văzduhul ce tremura ca o apă.

În mașină, aparatul de radio murmura molcom o melodie. Și era cald în cabină. Caroseria se încinsese și ardea ca un cuptor. Femeia din spate își ștergea mereu ochelarii cu o batistă. Băiatul de lîngă ea adormise și răsufla greu, cu gura deschisă. Din cînd în cînd, la cîte un hop, deschidea ochii puțin speriat și apoi îi închidea din nou obosit. Omul de la volan conducea tăcut. Se uită de cîteva ori la ceas și apoi apăsă pe accelerator fără să-i pese de hopuri. Cu mîna stîngă căută în buzunarul hainei, scoase o țigară mototolită, o bagă în gură și apoi și-o aprinse cu bricheta, trăgînd cu lăcomie un fum.

Femeia sparse tăcerea.

— Mai avem mult pînă la Valea Mare?

Numele satului sună puțin cam ciudat, rostit de ea în rusește.

— Vreo douăzeci de kilometri, răspunse bărbatul de la volan. Vreau să ajungem pînă la prînz. Se anunță o ploaie grozavă. Poate o furtună.

Băiatul deschise ochii de-a binelea.

Omul de la volan mai spuse fără să-și întoarcă fața:

— Mamă, cîți kilometri spune scrisoarea că sînt de la oraș?

Femeia cercetă o clipă în poșetă, scoase o hîrtie veche și îngălbenită de vreme, vru s-o desfacă, apoi se răzgîndi și rosti ușor:

— ...17 kilometri nord-est... după cel de-al doilea pod de fier...

(Știa pe de rost cuprinsul scrisorii... Oare pentru a cîta oară îi descifra literele, în gînd?)

„Polea,

Îmi vine foarte greu să-ți scriu, pentru că trebuie să-ți dau o veste cumplită. Borea nu mai este, a căzut eroic în luptele cu fasciștii lîngă satul Valea Mare. Trebuie să știi și tu, Polea, cum s-a întîmplat totul. Satul Valea Mare e așezat între niște rîpi sparte. Tancurile hitleriste au fost ascunse în liziera pădurii. Se țineau cu dinții ca să ne întîrzie înaintarea. Voiau să lase timp de fugă șefilor lor, Statul-major al armatei. Batalionul comandat de Borea a primit misiunea cea mai grea și cea mai de onoare, de a fi avangarda atacului. Ca de obicei, Borea, maiorul Kolesnikov, și-a dus personal oamenii în misiune. Așa a început totul în Valea Mare.

Fiecare palmă de pămînt era arsă, măturată de schije și fiecare metru pătrat trebuia cucerit cu sînge. Iadul de foc a ținut pînă la căderea serii, cînd sergentul Roscin și grupa lui de cercetași au ajuns la marginea satului. La căderea nopții, Borea a ținut să facă el singur legătura dintre diferitele puncte de atac. Împreună cu plutonierul Petrov a pornit în recunoaștere. După cîțiva metri au fost însă prinși în fascicolul de lumină al unui reflector și... secerați de un snop de gloanțe. Au căzut amîndoi. Borea, deși a pierdut mult sînge, s-a ridicat de la pămînt în timp ce plutonierul nu mai dădea nici un semn de viață. Tîrîndu-se de-a bușilea l-a tras după el, pînă la prima casă, și pe Petrov. Au fost adăpostiți în casa unui țăran: Marin Iordache, care, riscîndu-și viața, a dat adăpost celor doi răniți. Lipsiți de medicamente, de orice fel de îngrijire, în cursul nopții starea lor s-a înrăutățit. Deși pe ulițele satului șuierau gloanțele, țăranul a plecat pînă la conacul boieresc să caute tifon, vată, iod. Știu toate astea de la Petrov, care a fost salvat și ți le spun pentru că trebuie ținut minte! Marin Iordache nu s-a mai întors, iar Borea, pierzînd prea mult sînge, a murit. Dimineața hitleriștii au fost goniți... Așa a căzut Borea, pentru ca și Valea Mare să fie eliberată cu un ceas mai devreme... Într-o dimineață limpede de august a fost îngropat în cimitirul din sat. Cum ofensiva noastră continua ful-

gerător, nu am mai avut timp să-l caut pe țăranul de care ți-am pomenit pentru a-i mulțumi din partea regimentului. Cine știe, poate tu... cîndva... Îmi pare nespus de rău de Borea...“

Satul începu să se profileze în zare. Șoseaua se desfăcu deodată larg și o uliță pietruită, străjuită de șanțuri adînci de piatră, înainta drept în inima satului. Căsuțe vesele, pline de verdeață se ascundeau ca la un joc, una în spatele celeilalte, pînă sus, hăt departe. La o răscruce, mașina își încetini mersul pentru a face loc unui șir de patru tractoare. În piață se opri. Cîțiva copii se apropiară fără prea mare interes. Întîi coborî omul de la volan, un bărbat de peste 30 de ani, apoi băiatul din spate, un adolescent slăbuț și în urmă femeia, înaltă, cu părul alb și ochelari fumurii.

— Sînteți de la raion? întrebă unul din băieți ca să se afle în vorbă.

Cei trei înțeleseră cuvîntul raion și dădură din cap.

— Niet... niet...

— A, sînt ruși, mă, spuse un bondoc cu cămașa scoasă din pantaloni și dădu o fugă spre grupul de tractoare.

— Bădie Ghiță, ia veniți încoace, or venit niște ruși. Mata ai învățat rusește la școală. Noi de la anul începem. Spun „niet“ și dau din cap.

Un tractorist nălțuț și negru ca un tăciune își șterse întîi mîinile cu un petic muiat în benzină și apoi fugi spre mașină. Bătu din călcîie militărește și se prezentă:

— Ghiță Tache, tractorist. Pe cine căutați?

Bărbatul se prezentă și el: inginer Kolesnikov, mama și fratele meu — Vitea —, elev în clasa a X-a. Căutăm satul Valea Mare.

Tractoristul o rupea binișor pe rusește și ținu să-și arate satul de la început, ca orice gazdă:

— Acesta e satul. Acolo e sediul colectivei, dincolo, unde a fost conacul, e acum dispensar.

Spre surprinderea tuturor, femeia vorbi rar, destul de limpede romînește:

— Cimitirul? Unde e cimitirul? Caut mormîntul maiorului Kolesnikov, care a murit aici în august 1944.

Oamenii tăcură o clipă și apoi se puseră în mișcare fără cuvinte. Li se adăugau mereu alți oameni, așa că în curînd convoiul păru o adevărată procesiune. Ulița înainta acum îngustîndu-se, cuprinsă și strînsă între gardurile vii ale caselor. Cimitirul nu era prea departe: un cimitir mic, obișnuit de țară, pe un platou de verdeață, cu cruci de lemn scrise cu cuiul înroșit în foc. Florile creșteau în neștire, vesele și colorate printre morminte. Deodată li se arătă un mormînt împrejmuit de un gard mic de lemn, cu o stea de fier vopsită cu roșu în mijloc. Toți tăcură, iar bărbații își descoperiră capetele.

— Aici e mormîntul lui, gîndiră cei trei veniți de la mii de kilometri (Vitea nici nu-l cunoscuse, avea numai cîteva luni atunci...)

Femeia se uită mirată împrejur, parcă așteptînd un răspuns. Pe mormînt erau așternute flori proaspete... Printre oameni își făcu loc un bărbat scund și cu părul alb.

— De! Spune-le că s-a hotărît de către conducerea colectivei să punem o piatră de marmură pe mormînt, acum, în toamnă... Cei din Valea Mare n-au să uite niciodată eroii eliberatori... Roagă-i pe oaspeți să poftească la masă la noi, la gospodărie...

Vitea cerceta cu privirea mormintele dimprejur, silabisind numele romînești. La unul din ele se opri și strigă:

— Mama... mama... Ma-rin Iorda-che...

Mama și fratele se apropiară.

— Da, da, mormăi din nou președintele colectivei. Săracu' Marin. N-a apucat să se mai bucure cu noi. L-au împușcat nemții atunci. Nimeni nu știe cum s-a întîmplat. A sărit în noaptea aceea pe geam la conac în odaia unde avea boierul infirmeria. Băiatul lui Iordache e pe-aicea. E printre tractoriști! Unde ești, mă Florea?

* * *

La ceasul prînzului un grup de oameni însoțeau pe oaspeți pe sub arcada mare, roșie de la poarta gospodăriei colective „Armata roșie eliberatoare“.

Lucruri vechi...

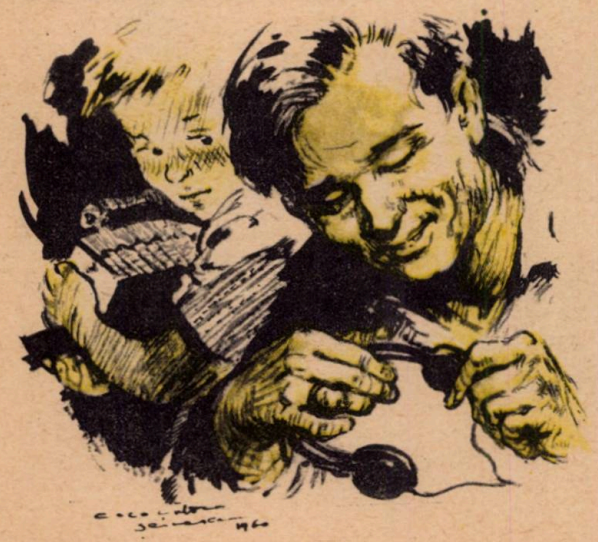

Camionul trebuie să sosească dintr-un moment într-altul. Lucrurile sînt strînse, gata de mutare. Mama a coborît în curte, în pivniță, să vadă dacă nu cumva a uitat ceva.

— Radule, să profităm de ocazie că nu ne vede mama.

Tata rîdea mulțumit. Ne mutăm într-un bloc nou și mama nu vrea să renunțe la nimic din vechiturile astea. Să le facem noi „vînt“ la cîteva pînă vine ea.

— Un fier vechi de călcat cu cărbuni. Sufla în el cîte un ceas ca să-l încingă. Călca rar cu el, că nu prea avea ce. Tu știi ce „garderobă“ aveam noi, în cui, după ușă. La fier vechi cu el. Asta ce-i? O cursă de șoareci? Veneau chițcanii prin podelele sparte și de flămînzi ce erau ne-ar fi ros și degetele, că mîncare nu prea găseau ei. Și pe asta. În casa nouă avem parchet și faianță.

REPORTERUL E ÎNCURCAT

Tînărul se scutură de praf, lăsînd în jur un adevărat nor. În curte, dulăul începu să se agite în lanţ, hămăind gros şi răguşit.

O fetiţă subţire, cu ochii verzi ca două zarzăre necoapte, se arătă în uşă:

— Taci, Lăbuş. Poftiţi, poftiţi...

Tînărul pătrunse în răcoarea din cameră.

— Şedeţi jos. Aveţi treabă cu noi?

— Da. Ştiţi, sînt de la ziarul regional. Pentru pagina cu învăţămîntul, cu şcoala. Publicăm portretele fruntaşilor... (Tînărul avea, petrecut de o curea pe după gît, un aparat de fotografiat)... Aici stă familia Arvinte? Aşa mi s-a spus.

— Da, se ruşină fetiţa. Eu am ieşit şi anul ăsta premiantă şi... tovarăşul învăţător mi-a spus că am fost propusă pentru o excursie de două săptămîni prin ţară... Dar poate vi-i sete... sau foame... Un moment...

Fetiţa ieşi fără veste, aproape ciocnindu-se cu un bărbat mustăcios, cu o pălărie de paie în cap. Tînărul de la ziar reluă povestea de la capăt:

— Ştiţi, de la ziar, pentru fruntaşi... portrete...

— A, se dumiri bărbatul... da, da... am obţinut, e drept, unele rezultate bune la cursurile agrotehnice.

Se apropie de geam şi începu să strige: Profiră, Profiră, ia suceşte tu gîtul la un pui, că avem oaspeţi... Acu a venit şi ea de la cursurile de zootehnie... E mulgătoare fruntaşă şi-au trimis-o la şcoală... E şi prima din serie... Profiră... Profiră!... Fără să mai aştepte răspunsul, bărbatul ieşi pe uşă.

Vădit încurcat, tînărul mormăia cercetînd o hîrtie: „Arvinte ... Arvinte... Arvinte şi mai cum?... M-au trimis să-l caut pe Arvinte cel fruntaş la şcoală şi toţi îs la şcoală!... Şi pe deasupra toţi cu succes!“

Pe uşă se iţi o bătrînică măruntă ca o furnică, slabă şi stafidită:

— Mătuşă... băbuţa clipi din ochi.

— Ştiu, ştiu maică... Moşul meu îi la cîmp. Să nu te iei după el... Că eu am învăţat anul ăsta mai bine... Degeaba se laudă el că m-a întrecut... Bătrînii îs cam lăudăroşi... Eu îs prima în grupa mea la cursurile sanitare.

Ia şi cleştele de cărbuni — avem calorifer cu gaze, du şi patul ăsta vechi de fier cu gratii ca la puşcărie, acolo avem mobilă nouă. Nu ne trebuie toate cioveiele astea. Mamei îi e greu să se despartă de ele, de, aşa-s femeile, zîmbi complice tata. Să ducem şi lada asta veche de fier, n-o să aibă loc frigiderul. Tata rîdea cu poftă în timp ce scotocea prin lăzi... Ia şi aparatul ăsta vechi de radio cu căşti... Acum avem televizor. Băiatul întinse mîna.

— Nu! (Tatăl se opri) Pe ăsta nu-l duc. La căştile astea am ascultat acum 16 ani, într-o noapte de august, vestea cea mare. O să-l păstrez, băiete. Are dreptate mama. Sînt unele lucruri vechi de care nu te poţi despărţi uşor... Ele amintesc...

În curte începu să claxoneze camionul...

Omul din închisoarea Turi

Omul despre care vom vorbi în aceste rînduri a fost unul dintre cei mai buni fii ai Italiei, neînfricat luptător pentru comunism. Avea o înfăţişare tinerească, ochi limpezi şi prietenoşi, inspirînd dîrzenie. Se numea Antonio Gramsci şi era secretar al Partidului Comunist din Italia.

Scrisorile lui sînt scrisorile unui om care a continuat să lupte şi dincolo de porţile temniţelor şi care ridica, cu fiecare rînd scris, punţi spre inimile oamenilor. Gramsci, luptătorul comunist, întruchipa speranţa, încrederea; de aceea, duşmanii poporului se temeau de el.

Tovarăşul Gramsci a fost arestat la 8 noiembrie 1926 şi, în scurtă vreme, condamnat la 5 ani domiciliu forţat în insula Ustica. Dar cîrmuitorii Italiei l-au adus din nou, după doi ani, în faţa tribunalului.

Prezidentul tribunalului a anunţat, într-o linişte de mormînt, groaznica sentinţă:

„Antonio Gramsci, pentru conspiraţie împotriva puterii de stat, este condamnat la 20 de ani, 4 luni şi 5 zile închisoare".

„Conspiraţia" a fost numai un pretext pentru a-l putea condamna şi trimite pe Gramsci la închisoarea Turi din oraşul Bari. Zi de zi, el era torturat de gîndul că nu mai poate fi în mijlocul tovarăşilor săi, iar starea sănătăţii sale se înrăutăţea. Singura legătură cu lumea dinafara zidurilor de piatră ale închisorii o constituiau scrisorile pe care le adresa rudelor apropiate, soţiei sale, bătrînei sale mame ori celor doi copii ai săi, Delio şi Giuliano. Direcţia închisorii îi cenzura scrisorile pentru ca Gramsci să nu poată comunica nici un rînd cu tovarăşii săi. Singurele scrisori pe care avea voie să le scrie erau scrisorile către familie.

Scrisorile luptătorului comunist către copiii săi impresionează prin optimismul şi setea lor de viaţă, prin umorul şi prin înţelegerea copilăriei... Starea sănătăţii sale se agrava, dar din scrisori nu poţi să înţelegi asta; mereu îl ai în faţa ochilor pe Gramsci şi nu ţi-l poţi închipui decît tînăr, puternic. Apa se prelingea pe pereţii celulei, dincolo de gratii strălucea, albastru, cerul italic, şi omul întemniţat îşi înfrîngea suferinţa ca scrisorile către Delio sau Giuliano să fie cît mai senine. Giuliano se născuse după ce tatăl fusese arestat, iar Gramsci nu-l cunoştea decît din fotografii.

La 22 februarie 1932, Gramsci îi scria lui Delio:

„Iată cum am văzut arici culegînd mere: într-o seară de toamnă, cînd întunericul coborîse, dar luna strălucea, luminoasă, m-am dus cu un alt băiat, un prieten de-al meu, într-o livadă plină cu pomi fructiferi, mai ales cu meri. Şi iată că deodată aricii apar, cinci. Doi mai mari şi trei mai mititei. În şir indian s-au îndreptat către meri, s-au învîrtit prin iarbă, apoi s-au pus pe lucru: ajutîndu-se cu botişoarele şi cu lăbuţele, rostogoleau merele pe care vîntul le scuturase din pomi şi le făceau pe toate grămadă într-un luminiş. Dar se vede că merele căzute pe jos nu le ajungeau, atunci ariciul cel mare ridică botişorul în vînt, îşi roti privirea în toate părţile, alese un măr foarte aplecat şi se căţără în el împreună cu aricioaica. Se aşezară pe o ramură încărcată şi începură să se legene ritmic: mişcările lor se transmiteau ramurii, care se balansa din ce în ce mai tare, cu zguduiri bruşte, astfel că multe alte mere au căzut jos. După ce le-au adunat şi pe acestea lîngă celelalte, toţi aricii, mari şi mici, le înconjurară şi, cu ţepii zbîrliţi, se rostogoliră peste fructe, care se înfipseră în ţepi: unii aveau înfipte puţine mere (puii), dar tatăl şi mama reuşiseră să prindă în ţepi cîte şapte sau opt mere fiecare..."

Descrierea acestei minunate întîmplări, farmecul, vioiciunea povestirii sînt izvorîte dintr-un suflet generos, dintr-o inimă în care era mereu vie dragostea pentru frumos şi pentru libertate.

Anii petrecuţi în închisoarea din Turi îl şubrezise mult pe Antonio Gramsci. În anul 1937, la 27 aprilie, la cîteva zile după eliberarea din închisoare (în urma protestelor, pedeapsa îi fusese redusă), cînd se pregătea să-şi revadă soţia şi fiii, moartea l-a răpit pe Gramsci din rîndurile luptătorilor. Cu puţine săptămîni înainte, primise scrisori de la copiii săi în care i se povestea despre un papagal, şi tatăl nu pierdea prilejul să le spună fiilor cu ce să hrănească pasărea lor multicoloră, cum s-o vindece atunci cînd e bolnavă. Cum Delio era atunci destul de mare, Gramsci îi mai scria despre marii scriitori, despre ideile avîntate din operele lor şi-l îndemna să citească stăruitor pe Homer, pe Shakespeare sau pe Cehov. Pe Giuliano, care a văzut pentru întîia oară marea în viaţa lui, îl roagă să-i povestească despre mare. Şi scrisoarea copilului şi desenele lui au adus pentru o clipă în inima lui Gramsci freamătul mării, respiraţia valurilor.

Jertfa lui Gramsci n-a fost zadarnică, amintirea lui este o pildă pentru noile generaţii de luptători.

Iată, în încheiere, ultima scrisoare a lui Gramsci:

„Scumpul meu Delio,

Mă simt cam obosit şi de aceea nu pot să-ţi scriu mult. Cred că-ţi place istoria, aşa cum îmi plăcea mie cînd eram mic, cînd eram de vîrsta ta pentru că se referă la oameni vii şi tot ceea ce se referă la oameni, la cît mai mulţi oameni cu putinţă, la toţi oamenii din lume, la felul cum, uniţi în societate, ei muncesc, luptă şi îşi îmbunătăţesc propria lor viaţă; de aceea nu se poate să nu-ţi placă mai mult decît orice".

Aşa era Antonio Gramsci: un neînfricat luptător, un tovarăş drag. Amintirea lui va rămîne neştearsă în inimile oamenilor...

GHEORGHE TOMOZEI

CONCURS DE JOCURI

Vacanța

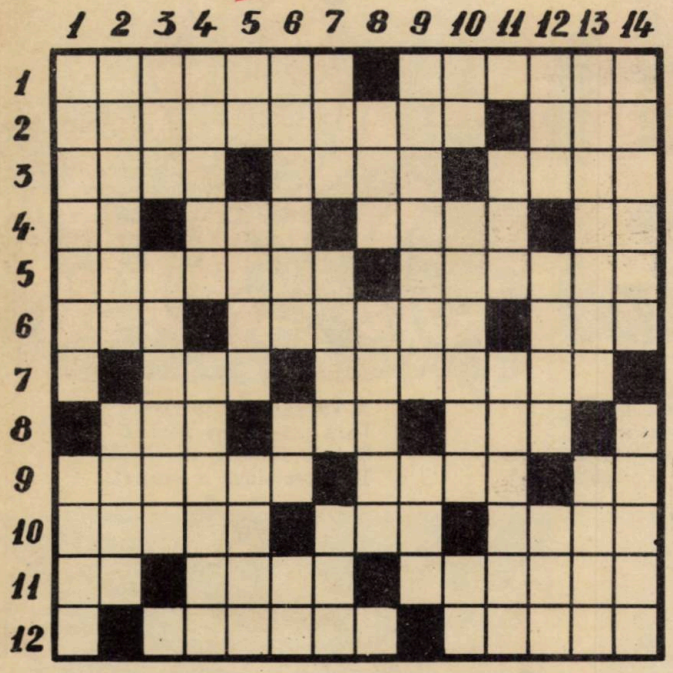

ORIZONTAL: 1) Binemeritata odihnă a pionierilor și școlarilor — Poet romîn, autorul versurilor „De la gîrlă-n pîlcuri dese / Zgomotoși copiii vin; / Satul e de vuiet plin; / Fumul alb alene iese/ Din cămin" (din poezia „Noapte de vară"); 2) Bardul de la Mircești — Mălina alintată; 3) Ca apa de izvor — O facem și la ștrand sau la mare — Formă de organizare socială primitivă; 4) Exclamație — A se... odihni — Oraș în Moldova cu frumoasa grădină Copou — La sfîrșit de vacanță! 5) Insecte palustre — A scris cartea „Mică e vacanța mare"; 6) Mică planetă — Rucsacul ostașului — Fir; 7) A dăinui — Vedenie; 8) Mare de grîne — A urca spre... vîrful munților — De-abia ieșită din mare; 9) Ciobani de la poalele Bucegilor — Unul din părinți — Vasile Gorun; 10) Îndemînatice — Pom fructifer — Trec... apă! 11) Reuni! — Jucăria lui Ionel — Lămpi de radio; 12) Frumoasă stațiune de odihnă pe Valea Prahovei denumită și perla Bucegilor — Cunoscută poetă din R.P.R.

VERTICAL: 1) Referitor la vară — La Eforie, Constanța și Vasile Roaită; 2) Mare șahist, fost campion mondial — Părțile inferioare ale urechilor; 3) Căsuța pionierilor economi — Raion în regiunea Craiova; 4) Pronume demonstrativ — Ca munții Bucegi; 5) Nota scriitorului — E colindată-n lung și-n lat de cîștigătorii concursurilor „Drumeții veseli" — Gaz nobil; 6) Loc unde pionierii își petrec vacanța la munte sau la mare — Notă muzicală — Negație; 7) Lac vulcanic din țara noastră în apropierea stațiunii balneoclimaterice Tușnad — Vîrf în munții Rodnei — Tulpină de cereale; 8) Mînă, murgule! — A supăra; 9) Mîndria cocoșului sau pe vîrful muntelui — Porțiune de cerc; 10) Mioare — Regulament — Primele noțiuni (fig.); 11) Cuvînt cu care se alungă vitele, cîinii și alte animale — A se acomoda; 12)...oiță la poiană — Din nou — Fluviu în Franța; 13) O formează detașamentele dintr-o școală — Compozitor romîn, autorul piesei corale „Grînele vara se coc"; 14) Adăpost turistic pe crestele munților — Nume de fată.

Cuvinte rare: INO, TIO

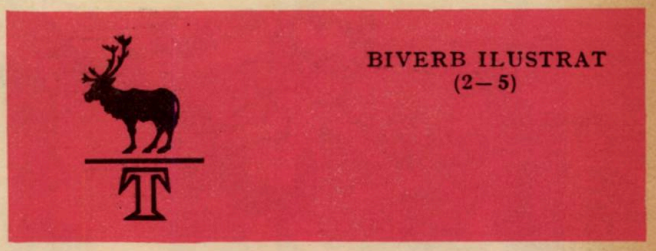

BIVERB ILUSTRAT
(2—5)

MONOVERB FOTBALISTIC
(3—5)

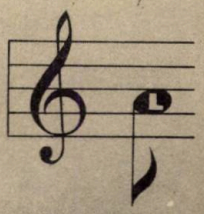

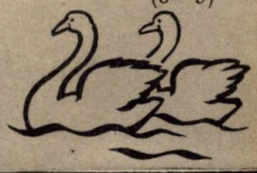

BIVERB MUZICAL
(5—9)

MONOVERB SILVIC
(3—4)

BIVERB MUZICAL
(4 — 5)

MONOVERB BOTANIC
(5 — 8)

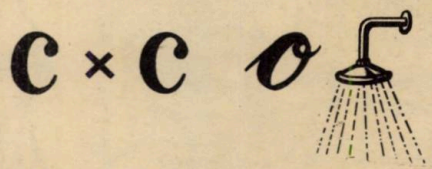

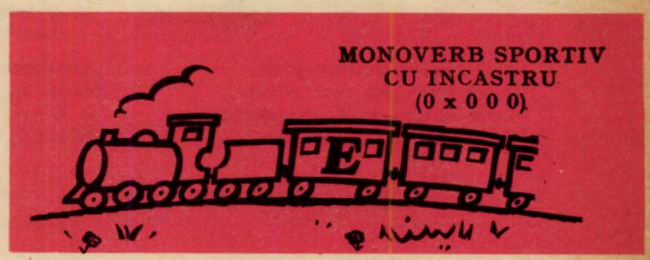

MONOVERB SPORTIV
CU INCASTRU
(0 x 0 0 0)

ÎN VACANȚĂ LA *mare*

Versuri de **RODICA TOTH**

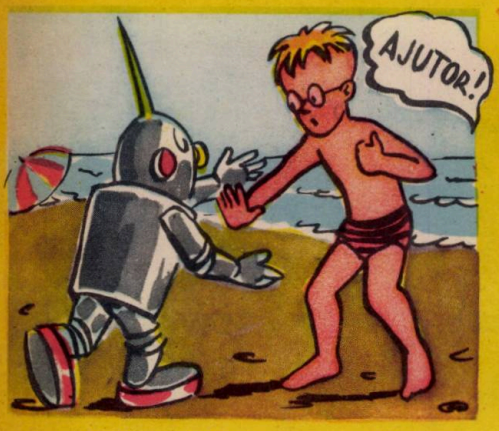

O fetiță-n larg, pe-un val!
Sar copiii-n apă-acuși.
— Roboțel, tu stai pe mal
Nu e treabă de păpuși...

Trist e Roboțel, adică
El e un neisprăvit?
Lui de apă nu i-e frică
Fiindcă-n apă e... călit.

A salvat-o colectivul,
Însă plînge ne-ncetat
Care-o fi oare motivul?
De înec doar a scăpat.

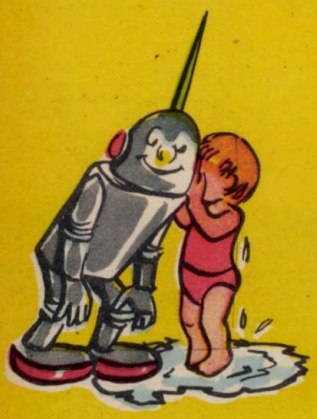

O mîngîie Roboțel,
Fata-i spune-ncet ceva:
— Nu îți face griji de fel,
Lasă tot în seama mea!

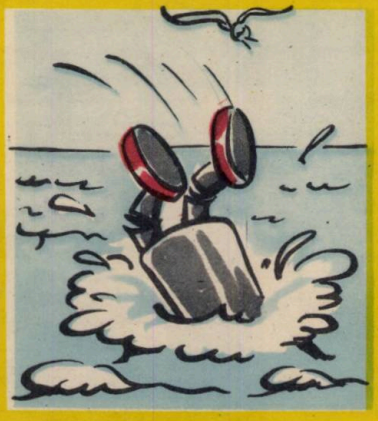

Sare-n apă dintr-o dată
Drept în valul înspumat.
Lumea a rămas mirată:
Oare ce s-o fi-ntîmplat?

Merge, glonț, în marea-adîncă,
Ochiul caută ceva;
Iată că după o stîncă
A găsit ce căuta.

Pe o piatră acuma șade,
Ca să urce nu mai poate,
Și-un delfin mai cumsecade
Îl învață să... înoate.

„Salvamar-ul" e aproape...
Radu spune alarmat:
— De o oră stă sub ape
Roboțel, trebuie salvat.

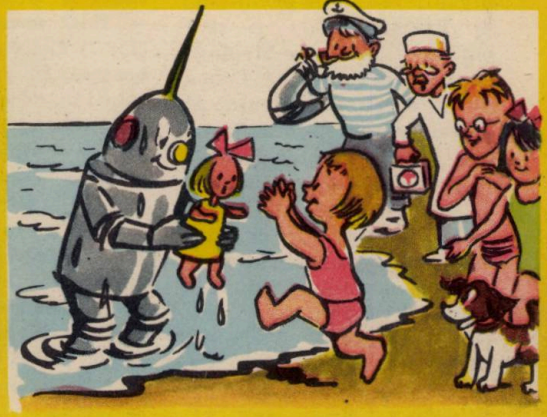

— Ți-am adus păpușa-aici!
Fata-i roșie-n obraji...
Vezi că și în fapte mici
Poți da pildă de curaj?

Bueschi 60

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 9 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C. C. AL U. T. M. 1960

Rînduri despre abecedar

de acad. ZAHARIA STANCU

Afară viscolea. Nămeții, cît casa. Soba, în care încercau să ardă cîteva bucăți de lemne ude, scotea fum. În sala înghețată, cu un singur rînd de geamuri mici, dîrdîiam, aproape goi și flămînzi, înghesuiți în cîteva bănci, peste șaizeci de copii. Învățătorul, jerpelit, tremura și el de frig la catedră. Ce era catedra? O masă simplă, de circiumă, lîngă care se afla un scaun fără rezemătoare.

— Vă ustură ochii, copii?

— Da, domnule.

— Și pe mine. Deschideți careva fereastra.

Sărea unul dintre noi din bancă. Deschidea fereastra. Fumul mai ieșea. În schimb, năvălea peste noi viscolul.

— Domnule, degerăm.

— Închideți fereastra.

Închideam fereastra. Soba umplea din nou mărunta și îngusta sală de fum.

— V-ați scris lecția?

— Da, răspundeau cîțiva.

Cei mai mulți dintre noi tăceam.

— Cine nu și-a scris lecția să se ridice în picioare.

Ne ridicam în picioare. Mai mult de jumătate dintre noi ne ridicam în picioare.

— De ce nu v-ați scris lecția?

— Parcă dumneavoastră nu știți? N-avem abecedar. N-avem tăblițe. N-avem condeie.

Învățătorul tăcea un timp. Pe urmă se răstea la noi:

— Cînd aveți de gînd să vă cumpărați abecedare și tăblițe și condeie? Peste o săptămînă vine vacanța Crăciunului.

— Cînd o să ne dea părinții bani.

— Și minunea asta cînd o să se întîmple?

— Nu știm, domnule.

— De ce nu vă dau părinții bani pentru cărți?

— Nu au, domnule.

— N-au muncit astă-vară?

— Ba au muncit. Au muncit la boieri pînă au căzut pe brînci, dar bani nu au.

Vuia afară viscolul. Nămeții cît casa creșteau. Învățătorul se tînguia:

— Ce mă fac eu acum dacă-mi cade pe cap un inspector? A? Ce mă fac eu cu voi?

Nu-i răspundeam. Nu ne pricepeam ce să-i răspundem. Într-una din zilele iernii 1911 mi-a venit rîndul să mă scoată la tablă. Am luat creta în mînă.

— Scrie...

Mi-a dictat cîteva fraze scurte. Le-am scris corect.

— Tu ai abecedar?

— N-am, domnule.

— Cum ai învățat să citești?

— Pe abecedarul vecinului.

— Tăbliță ai?

— N-am, domnule. Am numai un ciob dintr-o tăbliță.

— Și cum ai învățat să scrii?

— N-am avut nici condei, i-am mărturisit. Am luat un cui. Am zgîriat cu el literele pe tăbliță.

— La voi în casă știe cineva carte?

— Nu știe, domnule.

Dar nu numai la noi în casă nu știa nimeni carte. Nici în alte case nu știa nimeni să scrie și să citească. În tot satul puteam să-i numărăm pe degete pe cei care puteau, cu greutate, să silabisească o carte sau să-și iscălească numele. De jur împrejurul satului meu, pînă la zare și pînă dincolo de zare, moșii boierești, păduri boierești, vii boierești, livezi boierești, conace boierești. Feciorii moșierilor învățau carte la Paris, la Roma, la Londra, la Berlin.

Mi-am adus aminte — pentru a cîta oară? — de toate acestea și de încă multe altele ascultînd, în Sala congreselor, raportul tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, în care, la o anumită pagină, sta scris: „Pentru a crea condiții tot mai favorabile de studiu copiilor de oameni ai muncii de la orașe și sate, începînd cu acest an școlar se introduce gratuitatea completă a manualelor pentru toți elevii de la clasa I pînă la clasa a VII-a inclusiv"...

Ulterior, recenta hotărîre a C.C. al P.M.R. și a Consiliului de Miniștri al R.P.R. cu privire la reducerea prețurilor de vînzare cu amănuntul la unele bunuri de consum consemna din nou că chiar în toamna care se apropie această indicație a raportului ținut de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, la cel de-al III-lea Congres al P.M.R., va fi aplicată. Drept urmare, un număr de peste 2.100.000 de copii vor primi manuale școlare gratuite. Prin cele arătate mai sus v-am pus în față trecutul și prezentul. Concluzia, iubiți tineri cititori, osteniți-vă s-o trageți singuri.

Dedicație

Cînd această carte-ai să deschizi, copile,
Bucură-te darul rodnicelor file!

Fiecare filă-i mînă ce ți-o-ntinde
Spre-ajutor Partidul, bunul tău părinte.

Și-i scrisoarea care țara ți-o trimete:
„Mai cu drag învață de acum, băiete!"

Și o cărămidă fila cărții fie,
Tu s-o pui la dreapta vieții temelie.

File, flori, înmiresmînd grădina minții,
Cum vă jinduiră mai de mult părinții!

Domnii între voi și ei puneau zăbrele,
Să nu poată trece nimenea de ele.

Că-nsemnau pe-atuncea, filele din carte,
Petice la ale tatei ghete sparte,

Petice pe rochia mamei toată vara,
Și-adormitu-ades, pe nemîncate, seara...

Bucură-te dar, și pentru noi, copile,
Oricînd vei întoarce ale cărții file.

NICULAE STOIAN

CRAVATA ROȘIE
revista pionierilor și școlarilor editată de C. C. al U. T. M.
Redacția și administrația: București, Piața Scînteii 1, Telefon 17.60.10

COLEGIUL DE REDACȚIE
Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteș, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Lucia Olteanu (redactor-șef), Elena Soare (redactor-șef adjunct), Iosif Tripșa

La DESCHIDEREA ŞCOLILOR

de PETRE DRĂGOIESCU
președintele Consiliului superior al școlilor

Se redeschid școlile. Prin grija partidului și a guvernului, dragi pionieri și școlari, v-ați purtat pasul prin desfătătoare locuri de odihnă și de întremare, în zările largi ale mării, la adăpostul răcoros al munților, sub cerurile limpezi ale pajiștilor înflorite. Cu forțe noi, veseli, sănătoși vă reîntoarceți acum spre școală.

Născuți în istoria nouă a țării, trăiți astăzi, după Congresul al III-lea al P.M.R., — care a consfințit victoria deplină a socialismului în țara noastră și a marcat intrarea în noua etapă de desvotare a țării — etapa desăvîrșirii construcției socialismului — etapă glorioasă. Aceasta se traduce în viața orașelor și a satelor, pe unde ați colindat sau unde vă întoarceți, prin muncă avîntată în fabrici și pe ogoare, în laboratoare și în instituții. Prin munca creatoare a poporului muncitor, condusă pe un plan mai înalt de Directivele congresului, se pregătesc tinerei generații zile și mai luminoase, un trai și mai îndestulat; dar nu ca unor moștenitori la viață de-a gata, ci ca unor harnici urmași care mergeți pe urmele celor mai buni dintre cei mari și care de-abia așteptați ca la rîndul vostru să fiți mari și buni pentru vremurile și sarcinile de care voi înșivă veți răspunde.

Directivele Congresului al III-lea al P.M.R. au creat și în învățămînt condiții noi. Pretutindeni, în orașele și satele patriei noastre se înalță școli noi, moderne, cu săli spațioase, laboratoare bine dotate, cu mobilier frumos și bine întocmit. Pînă în 1965 se prevede construirea a circa 15.000 săli de clasă. Odată cu începerea acestui nou an școlar, veți primi manuale gratuite, iar în viitor se prevede ca și rechizitele să fie gratuite. Gîndiți-vă numai că, în țara noastră, pe vremea burghezo-moșierimii, cartea, manualul școlar erau o raritate în sat, analfabetismul fiind în floare. Uneori, pentru o întreagă școală, la țară, existau patru-cinci manuale, cîteva abecedare și cîteva cărți de citire.

Gratuitatea manualelor școlare, recenta reducere de prețuri vor aduce populației țării un cîștig anual de un miliard de lei.

Partidul înconjură cu dragoste copilăria voastră. Prin munca neprecupețită, plină de însuflețire a clasei noastre muncitoare vi se pregătesc vouă asemenea condiții de trai, de învățătură cum n-au avut niciodată în trecut copiii oamenilor muncii. De aceea și pentru voi se impun îndatoriri importante. Prima, și cea mai de seamă, este să învățați. Să vă aduceți mereu aminte de îndemnul leninist — „Învățați, învățați, învățați!" Învățați pregătindu-vă pentru viață. Învățați în așa fel ca fiecare clasă să fie fruntașă — iar voi, pionierii, să fiți mereu exemplul cel mai bun.

Pentru ușurarea muncii omului și pentru creșterea producției, știința și tehnica îmbogățesc an de an lumea cu noi descoperiri științifice, cu instrumente și mașini noi, perfecționate, ale căror mînuire și randament cer o pregătire din ce în ce mai pretențioasă. De aceea cunoștințele școlii de 4 ani nu mai sînt îndestulătoare. Întreg tineretul țării noastre va trebui să stăpînească cel puțin învățătura școlii de 7 ani și odată cu generalizarea învățămîntului de 7 ani se prevede trecerea la învățămîntul general de 8 ani.

Trebuie să vă însușiți multe cunoștințe, multe și nu atît de ușoare. Dar cine spune că tineretul nostru se sperie de muncă și de greutăți nu îl cunoaște. Sînteți tineretul unei țări noi, în care efortul conștient și organizat pentru binele poporului este legea vieții și onoarea oricărui om. Și pregătindu-vă să fiți cetățeni demni ai patriei noastre socialiste, nu găsiți altă cale decît aceea a muncii, pentru că într-o țară a muncitorilor și țăranilor nu se cunoaște viață fără muncă.

Cunoștințele rămîn vorbe deșarte atîta vreme cît nu se transformă în fapte pentru oameni și rezultate pentru îmbunătățirea vieții lor. S-au spus și se spun multe vorbe în lume, dar numai acelea au căpătat rost și valoare care au izbutit să înarmeze pe om în lupta pentru supunerea forțelor oarbe ale naturii și pentru eliberarea lui din înapoiere și de sub exploatare.

De aceea Directivele Congresului al III-lea al P.M.R. pun ca sarcină în fața școlii să împletească strîns cunoștințele cu munca productivă, cu deprinderile practice. În felul acesta cunoștințele teoretice vor deveni mai temeinice, veți prinde dragoste pentru munca fizică, vă veți orienta, încă din copilărie, spre diferite profesiuni, potrivit aptitudinilor voastre. Legarea învățămîntului de practica producției trebuie înțeleasă de tot tineretul ca cea mai însemnată dintre îndatoririle sale.

Participarea cu entuziasm la tot ce duce lumea înainte, pe linia științei și a bunăstării oamenilor, stă în firea voastră tinerească și e semn de tinerețe pentru întregul popor, care transformă și înalță, într-un ritm avîntat și pe temeiuri trainice, patria noastră scumpă.

POVESTEȘTE LUMINA

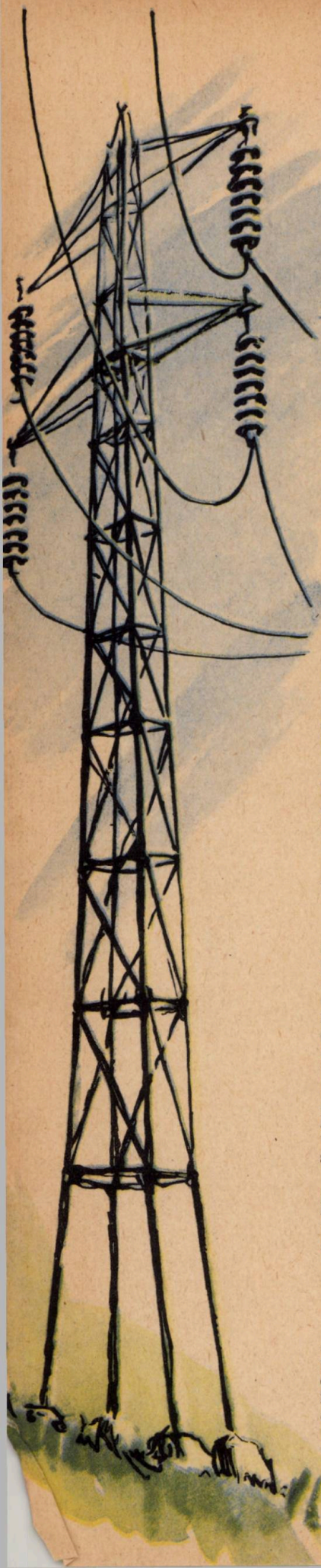

La fiecare început de an școlar, Tudor, un băiat pe care-l cunosc de cînd era la grădiniță, de vreme ce locuiește pe strada mea, este ocupat cu răsfoirea manualelor școlare, pentru a ști din vreme ce va învăța. Mă rog, o curiozitate demnă de toată lauda. Anul acesta, cercetînd, după obicei, cartea de geografie de clasa a 7-a, Tudor începu, în joacă, un soi de examen de verificare a cunoștințelor proprii:

— Carpații de miazăzi, daaa, Carpații de miazăzi!... Ce-am văzut eu din ei? Bucegii, cînd am fost cu tata în excursie..., și mai ce? Ei, numai atît deocamdată. Dacă m-ascultă vreodată „la Bucegi", iau 10.

Alte foi, alte exclamații, alte prilejuri de a constata „știu", „am văzut", „vasăzică, bunica stă în zona subcarpatică, la Merișor" etc.

Ajuns la „ape" — Tudor navigă, să spunem așa, mai în voie:

— Buun! Dunărea am văzut-o, am și făcut baie la Giurgiu, ce frumos era, ce s-a mai speriat văru-meu cînd înotam pe sub apă, și el nu mă găsea. Oltul trecea pe lîngă tabăra noastră... știu și Oltul, vasăzică, la mare am fost... Cam atît.

Cu toate că enumerase numai cîteva ape, Tudor mai cunoștea încă una, care era în acea clipă chiar în camera lui, sub o altă înfățișare. Dar el nu știa că o cunoaște. Aceasta din cauză că...

Izvoarele ei sînt departe, în munte

Bistrița, zglobia apă de munte, a curs netulburată pe albia ei de demult, scăldînd meleagurile moldovene în undele ei clare. Mii, sute de mii de plute au trecut pe oglinda ei veșnic schimbătoare, și oamenii de pe malurile ei au îndrăgit-o ca pe un lucru de care era legată viața lor, cîștigarea pîinii de fiecare zi. Fiindcă, precum se știe, ocupația țăranilor de pe valea Bistriței era fie plutăritul, fie munca la pădure, fie păstoritul. Pe această vale au trăit dintotdeauna oameni harnici, a căror viață s-a desfășurat, în anii vechilor regimuri, plină de greutăți, de sărăcie și mizerie.

Bistrița a purtat în acei ani grei, în undele pururi călătoare, și lacrimile copiilor fără hrană, fără haine, săraci și duși pretimpuriu pe plute sau la pădure ca să cîștige o amară bucată de pîine.

26 Octombrie 1950 — o sărbătoare

Atunci, în octombrie 1950, ziarele, radioul au răspîndit o veste mare, îmbucurătoare pentru toată țara: partidul, înțeleptul nostru conducător, elaborase marele plan de electrificare a țării. Printre alte construcții hidroenergetice era înscrisă și hidrocentrala „V.I. Lenin", care urma să se înalțe la Bicaz, pe valea Bistriței.

Un șantier al țării întregi

În fiecare tren, aproape, care circula în acea toamnă în țară se afla un om care mergea la Bicaz. Cuvîntul partidului însuflețise mii de oameni de pe tot întinsul patriei care veneau să ridice una din cele mai frumoase construcții ale țării noastre libere.

Soseau zidari și mineri, și dulgheri, și ingineri — și mulți oameni care nu știau nici o meserie, dar veneau să învețe la școala marelui șantier.

...Și al prieteniei

Odată cu trenurile pline de oameni, pe drumurile de fier ale țării grăbeau către Bicaz trenuri încărcate cu numeroase mașini prețioase și utilaje grele din U.R.S.S., Republica Socialistă Cehoslovacă, R.P. Ungară, R.D. Germană. Țările prietene ne dădeau și de această dată ajutorul pentru a ridica și pe valea Bistriței „o floare de beton și fier", cum a denumit un poet hidrocentrala, o floare a păcii.

Să vedem — știți matematică?

Nu, departe de mine gîndul vreunui examen. Cîteva cifre doar și una, două probleme simple. Știți cîtă apă încape într-un lac lung de peste 30 km și lat în unele locuri de 2 km? Dacă nu, aflăm îndată întrebînd pe oricare din constructorii de la Bicaz: 1.200.000.000 mc de apă. Asta, nu fiindcă toți ar fi niște matematicieni grozavi, ci fiindcă știu volumul lacului artificial de la Bicaz, creat prin zăgăzuirea apelor Bistriței.

Bistrița, zglobie apă de munte, zăgăzuită? Cine e în stare să-i pună frîu? Un baraj înalt de peste 100 m, puternic, elegant

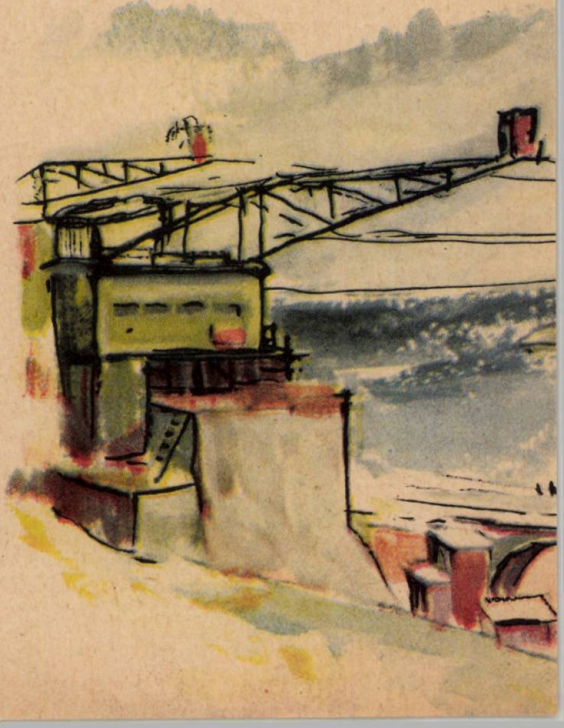

se ridică în calea apelor ei, și Bistrița, neavînd încotro și mereu grăbită către undeva, caută cu tot dinadinsul o cale de scăpare. Prin baraj nu-i chip: îi ține piept 1.600.000 mc de beton. Dar nu departe de acolo se zărește un drum prin munte. Mîhnioasă de înfrîngerea de la baraj, Bistrița își mînă apele prin tunelul săpat de constructori în stîncă, și cale de aproape 5 km, cît ține tunelul betonat și armat cu fier beton, acceptă, de vreme ce nu poate face altfel, și drumul subteran. La ieșirea din tunel, apele ei încap în două mari conducte, mult înclinate, care o duc către turbinele uzinei. De abia după ce forța ei a pus în mișcare uriașele turbine, dînd energie electrică, are din nou prilejul să vadă lumina soarelui. Dar așa cum iese din uzină e prea furioasă ca să poată fi recunoscută de cei care o știu de atîta vreme. Atunci, într-un mare bazin, numit „bazin de liniștire", Bistrița se mai domolește, și pe un lung canal betonat aleargă către albia ei, părăsită la Bicaz și regăsită abia la vreo 10—12 km mai departe, jos, către Piatra Neamț. Hidrocentrala de la Bicaz, care folosește forța Bistriței, are o putere instalată de 210.000 kW.

Bistrița mulțumește

Cu toate că n-are cum s-o arate, Bistrița poate fi desigur mîndră pentru importanța pe care o are în planul de electrificare, fiindcă, să nu uit, după ce au fost folosite la Bicaz, apele ei vor mai furniza forța necesară pentru cîteva construcții hidroenergetice. Cui să-i mulțumească pentru aceasta? Proiectanților din institutele de studii? Geologilor care au cercetat țăria terenului? Constructorilor care au înfăptuit adevărate acte de eroism în luptă cu natura deseori potrivnică?

Cunosc eu cîțiva dintre aceștia din urmă cărora Bistrița le poate aduce mereu și mereu laudă.

...Era în primul an al construcției. Venea de departe, venea cu mulți ani de meserie, cu experiența a numeroase construcții. Ochi rotunzi, mișcări de o neașteptată tinerețe, prezență permanentă în marea forfotă a șantierului, entuziasm în fiecare zi, vreme de ani: Moș Ștefan Cozac de la baraj, pe rînd, săpător și miner, și betonist.

...Sus, la macaralele funicular, care transportă betonul în baraj, se defectase ceva la căruciorul metalic. Nu se putea merge decît pe cablu, la o înălțime ametitoare de 150 m, deasupra văii. Era o vreme rece, și în inima oricui era o undă de teamă. Și totuși a mers pe cablu, în aceste condiții excepționale, un om, un comunist, maistrul Aurel Varga. Din armată, un fost electrician de-al lui îi scria anul trecut: „nea Aurele, ești omul care ai făcut cel mai mult pentru mine, fiindcă m-ai învățat să iubesc șantierul, munca. N-am să te uit niciodată pentru asta".

...În tunel era mare forfotă. Teodor Moraru, șef de echipă la betonare, își luase un nou angajament față de Comitetul raional de partid Bicaz: în loc de 1 Mai, tunelul să fie betonat pînă la 20 aprilie. Se căutau soluțiile cele mai bune de lucru, se muncea cu o rîvnă pe care o dă numai întrecerea. La 10 aprilie betonarea tunelului era terminată. Cu 83 de zile mai devreme decît prevăzuseră planurile.

...Seara, la școală, Grigore Ștefan, strungar harnic la atelierele centrale, comunist, e mereu întrebat de colegi: „Asta cum se rezolvă, nea Grigore?". „E bine cum am scris aici?".

După orele de muncă, fruntea lui întîrzie asupra paginilor cărții, degetele lui bătătorite în lupta cu metalul strîng creionul și, cu aceeași precizie cu care strunjește piesele grele, urmărește rezolvarea unei probleme de algebră.

Și din nou în camera lui Tudor

În camera lui Tudor lumina arde clar, egal. Băiatul răsfoiește încă manualele de studiu, sub strălucirea ei atît de apropiată. Chiar și acum, dacă l-am întreba, ar fi gata să spună că nu cunoaște decît cele trei ape de la început. Iar în vremea aceasta Bistrița, dătătoare de lumină, prin strădania muncitorilor, veghează liniștit orele lui Tudor și ale atîtor copii ca el, pune în mișcare mari fabrici și uzine și aprinde rînd pe rînd lumini noi în satele de curînd electrificate.

Spuneți-i totdeauna „bun venit", ca unui prieten întîlnit zi de zi, Bistriței care vă luminează casa. Vine de departe, de la Bicaz.

TITA CHIPER

Ilustrații: PUIU MANU

Mărturii de IERI

În regimul burghezo-moșieresc, România era țara cu cel mai mare număr de analfabeți din Europa. Populația săracă de la orașe și sate nu avea posibilitatea să învețe carte. Din pricina lipsurilor și a mizeriei, multe familii erau silite să-și retragă copiii de la școală, să-i pună la muncă, după ce învățau o clasă sau două.

Răsfoind presa vremii, întîlnim mărturii privitoare la taxele mari care îndepărtau de școală pe fiii oamenilor muncii. Miniștrii care se perindau la cîrma statului, pricepuți atît de bine să deplîngă soarta țării în discursuri demagogice, nu se simțeau răspunzători în fața groaznicei plăgi a analfabetismului. În goana lor după averi oficialitățile rămîneau nepăsătoare pentru condițiile mizerabile în care se făcea procesul de învățămînt. Școala era de cele mai multe ori un șopron întunecat, unde iarna copiii tremurau de frig laolaltă cu învățătorii.

Învățătorii primeau un salariu de mizerie și adesea nici un fel de salariu. Iată cîteva date luate după documentele vremii care întregesc imaginea acelor timpuri apuse pentru totdeauna. Fapte care demască atitudinea unui regim de tristă amintire:

Un învățător îi scria revizorului școlar Mihail Eminescu: „*Localul e cu totul descoperit și plouă în el, ferestrele sînt stricate, băncile sînt foarte stricate, tablă, școala nu are de loc, lemne pentru încălzitul școlii nu-s, reparația școlii nu, întreținerea școlii nu, nici salariul de învățător nu; cu un cuvînt, absolut nimic*". În continuare, învățătorul arăta că toate adresele prin care a raportat primăriei, revizoratului, ministerului n-au dus la nici un rezultat, așa că el fusese nevoit să încălzească școala în timpul iernii cu puținele lemne proprii.

Iată constatările făcute de M. Eminescu în urma unei inspecții din comuna Șipote.

„*Localul de școală l-am găsit prefăcut în locuință a notarului, ușa din tindă, care dă în clase, am găsit-o zidită și deschisă în părețele din nord o altă ușă, încît de afară copiii intră de-a dreptul în școală.*

Școala nu funcționează de fel. În clasă domnul notar își păstrează peste iarnă curechiul și nutrețul pentru vite. Toate acestea supt ochii domnului primar..."

La 31 octombrie 1870, învățătorul Ion Creangă de la școala din Sărărie, din Iași, îi scria primarului că sobele sînt stricate și nu mai încălzesc, că acoperișul e spart și plouă în școală, că gardul a căzut. El continua cu îngrijorare: „*Timpul aspru se apropie ca mîine și clasele fiind vechi de vălătuci sau nuiele și subțiri în părești, precum și băieții sărăcuț îmbrăcați, ba unii chiar desculți și goi mai de tot, școala va suferi, fiind pusă în imposibilitate de a putea fi frecventată*".

Iată ce ne spune scriitorul Geo Bogza în reportajul „Abecedare", apărut în 1935, despre scumpirea exagerată a manualelor școlare: „*... 5 lei înseamnă o pîine. O pîine e o zi de viață. Cîte pîini, cîte zile de viață smulge din casele sărace prețul manualelor didactice? Oamenii se gîndesc. Tăbliță: 4 pîini. Aritmetica: 10 pîini. Geografia: 8 pîini. Abecedarul: 7 pîini. E fantastic!*"

Flămîndul — OCTAV BĂNCILĂ

În anul școlar 1938/1939 existau în întreaga țară 770 de școli de 7 ani.

În anul școlar 1958/1959 au funcționat 4.491 de școli de 7 ani.

În anul școlar 1938/1939 au absolvit clasa a VII-a un număr de 17.225 de elevi. În anul școlar 1958/1959 au absolvit aceeași clasă 116.698 de elevi.

Absolvenții școlilor profesionale în anul școlar 1938/1939 erau în număr de 2.178. În anul școlar 1958/1959 absolvă școlile profesionale 30.880 de elevi.

Şi AZI

În anii puterii populare, învăţămîntul de 7 ani s-a extins, urmînd să se încheie generalizarea lui şi să se pregătească trecerea treptată la învăţămîntul general de 8 ani.

Tot mai multe şcoli şi-au deschis porţile în patria noastră în ultimii 16 ani. Pînă în 1965 se prevede construirea a încă 15.000 săli de clasă.

În anul şcolar 1960 s-au editat pentru şcolile de cultură generală 320 titluri de manuale, cu un tiraj de 15.385.000 de exemplare. Începînd din acest an, manualele şcolare pentru clasele I–VII sînt gratuite, urmînd ca mai tîrziu elevii să primească şi rechizite gratuit.

Regimul nostru a creat condiţii optime pentru ca muncitorii din producţie să poată urma cursurile şcolilor serale de cultură generală. An de an se ridică din rîndul lor ingineri şi tehnicieni de mare specialitate.

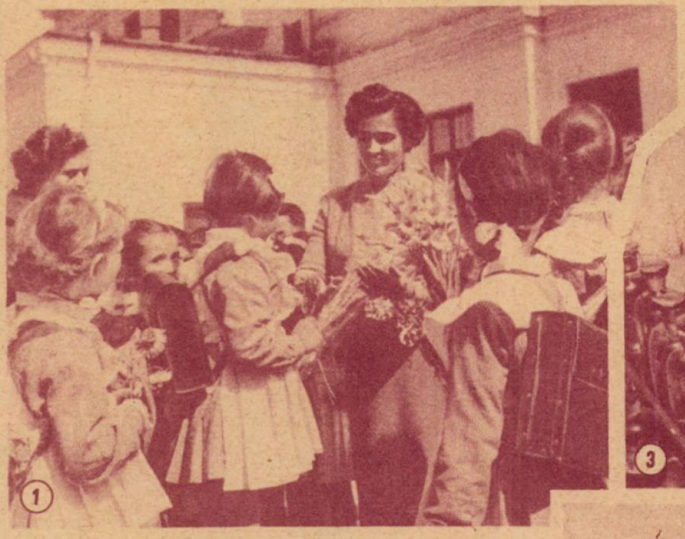

1. Prima zi de şcoală este o sărbătoare şi pentru şcolari, şi pentru profesori.

2. În atelierul de lăcătuşărie mecanică al Şcolii medii mixte nr. 6 din Bucureşti. Acesta este unul dintre miile de ateliere din cadrul şcolilor elementare şi medii în care maiştri cu înaltă calificare dau cunoştinţe practice elevilor.

3. Şcolile noastre sînt înzestrate cu laboratoare bine utilate, în care se experimentează cele învăţate la curs.

4. Iată una dintre şcolile construite în anii noştri. Este Şcoala de 7 ani din comuna Sohodol, raionul Cîmpeni.

5. Pentru organizarea timpului liber al copiilor au fost înfiinţate palate şi case ale pionierilor. Iată, în clişeu, intrarea Casei pionierilor din oraşul Sibiu.

GR. SMEU
Ilustrații: N. POPESCU

CUTIA CU CULORI

Dimineața de vreme, înainte de începerea lecțiilor, odrasla unui pricopsit din sat se fălise în fața celorlalți copii cu culorile lui — neîncepute încă — închise într-o cutie înflorată. Erau acolo douăsprezece creioane colorate. Petre făcuse ochii mari: „Uite culoarea fluturilor cu aripi de șofran". „Uite roșul mlădițelor de sînger și albastrul cerului spălat de ploile repezi". „Dar verdele lucernei crude, cosită de timpuriu?"

Din clipa în care văzu culorile, o dorință fierbinte, nouă, puse stăpînire pe Petre. Mai mult decît orice altceva, lui îi plăcea să deseneze. Desena cu cărbunele, cu creta, cu creionul, cu pietre ruginii, sfărîmicioase, culese cu grijă din vadul apei. Dar culori, așa, cumpărate de la tîrg, n-avusese niciodată. Într-o zi, pe peretele din spatele clasei, se apucase să facă chipul lui Mitu, prietenul său nedespărțit. După multă trudă reuși să-l potrivească, în așa fel încît semăna puțin. Privindu-și mutra făcută cu cărbune, Mitu rămase pe gînduri. Din acea zi, mai ales, se molipsise și el de boala lui Petre, numai că, oricît se străduia, nu reușea să se ia la întrecere cu acesta. Dar de plăcut îi plăcea și lui să „picteze".

În recreație, tulburat, Petre căută un sfat la prieten:

— Ce zici, mă, cu ce să cumpăr și eu o cutie cu culori din alea?

Mitu ce să zică? Greu lucru. Se mai învîrti încoace și încolo, apoi se hotărî:

— Hai să le cumpărăm amîndoi. Pe din două!

La prînz, după ce ziua de școală trecuse, cei doi prieteni din clasa a treia o zbughiră în uliță.

Cînd ajunse acasă, mama trebăluia pe-afară. Petre își aruncă săcuiul cu cărți într-un colț. „O să-mi dea sau n-o să-mi dea bani de culori?"

— Hai, nu mănînci? îl întrebă, ca de obicei, maică-sa.

Petre nu răspunse. Încerca să-i ghicească gîndurile.

— Hai odată, tu n-auzi? Hai, că eu plec la țarină.

De astă dată tonul ei îl descumpăni, și băiatul, cu chipul întunecat, își strînse umerii firavi și întoarse capul într-o parte.

— Ce ai, Petrică, ești bolnav? Ce ai, mamă? Ia spune!

— Nu-s bolnav. Și nu mi-e foame. Da' să-mi dai, mamă, bani,

să-mi cumpăr niște culori. Altădată nu-ți mai cer nimic. Da' numai acuma să-mi dai și fac orice mi-ai spune. Zău, fac orice.

Femeia se înăspri.

— N-am bani, mamă, n-am. Să nu-mi ceri că n-am. Hai de mănîncă.

Petre simți că n-are rost să mai stăruie și nu mai spuse nimic.

...În ziua următoare, la școală, cei doi prieteni se repeziră unul la celălalt:

— Mitule, ai adus? Ți-a dat maică-ta?

— Da tu ai adus?

— Eu nu.

— Nici mie n-a avut să-mi dea.

— Și cum, Mitule, să rămînem fără culori?

Mitu se scărpină bătrînește în părul negru, țepos, apoi ridică din umeri. Ce putea să facă? Adică se gîndise el aseară, pînă să adoarmă, la ceva, dar prea era mare primejdia. Nici nu îndrăznise să-i spună lui Petre. Dar ce-ar fi? Măcar să-i spună la ce se gîndise.

— Petre! Eu aș ști ceva. Da dacă ne prinde, îi vai de noi. Mă, am putea să mergem în lăstărișurile din pădurea boierului Aluneanu. Mamă, mamă, cîți fragi sînt acolo. Grozăvie! Sîmbătă după ce ieșim de la școală am umple amîndoi un coș, am eu unul așa, mai potrivit, și duminică dimineața ne-am duce la Tîrgu Jiu, le-am vinde în piață, și cu banii de pe ele am cumpăra culori.

— Să mergem! strigă Petre. Mitule, lasă, nu-ți fie frică.

Liniște deplină. Soarele, deși trecuse de amiază, scălda încă zările în văpăi de lumină. La ceasul acela, doi copii urcau cu fereală plaiul.

La marginea pădurii se opriră îndelung. În cămășile lor albe păreau din depărtare niște plasmuiri de vată. Apoi se mistuiră în lăstăriș.

Cum se văzură la adăpostul tufelor, unul din ei grăi:

— Ce facem? Dacă ne prinde?

— Cum ce facem? Ești un fricos mai, Mitule, îngînă Petre cu gura uscată.

Mitu se grăbi să ascundă coșul într-o tufă. Apoi copiii, desculți și cu capul gol, se răzlețiră printre ferigi verzi și grase, fără să se depărteze prea mult unul de altul. Începură să culeagă fragi.

Cît de mulți erau! De călcai fără grijă, piciorul se înroșea îndată. În văzduh plutea un parfum amețitor și dulce.

Nici Petre și nici Mitu nu gustară măcar o boabă. Fără să vadă nimic în jur, stăteau chirciți între ierburi și culegeau fragii în ulcele de pămînt. Cînd le umpleau, se repezeau să le golească în coșul ascuns în tufă. Și cu migală, iar o luau de la capăt.

Într-un rînd, un iepure țîșni de lîngă un lăstar chiar în clipa cînd Petre întinsese mîna să culeagă vreo doi fragi mari și copți. În tulburarea clipei, copilului i se păru că a izvorît, zguduind pămîntul, o fiară uriașă. Mîna îi înțepeni întinsă. Urechile începură să-i țiuie. Cînd își reveni, simți nevoia să vorbească.

— Pst! Mitule! Ce-a fost?

— Un iepure, mă. M-am speriat și eu. Las'că nu-i nimeni.

— Mai avem mult pînă să umplem coșul?

Mitu se repezi să vadă:

— Acuși îi gata.

— Da, ce zici tu, Mitule? Luăm noi pe el cît ne trebuie? Eu zic că luăm. Hă?

— Păi, de ce să nu luăm? Da' hai. Culege, culege!

Deodată, cu totul pe neașteptate, în fundul văii, departe, răsună înfundat un foc de pușcă.

Copiii săriră în picioare. Înlemniră așa. Pierduți printre tufe, fiecăruia i se păru că e singur. Se chemară cu voci sugrumate:

— Petrică!

— Mitule!

— Auzișî?

— Cine trase?

— Ei, cine știe. Vînători. Parcă cine?

Nici unul dintre ei nu îndrăzni să spună ce credea. Poate că nu era Aluneanu acela care trase. Da' poate că nici n-a tras nimeni. Ia, așa, un zgomot pe vale. Așa se-ntîmplă cînd e liniștea prea mare.

Mitu umplu-se ulcica pe jumătate. Amețit de atîta încordare, își ridică privirea să se odihnească.

La numai cîțiva pași, în față, îl privea țintă un cîine voinic. Avea niște urechi ascuțite și stătea cu gîtul întins.

Mitu nu văzu altceva decît nemișcarea cîinelui. Apoi zvîcni într-o parte.

— Petre, fugi! apucă el să spună și-o rupse la fugă, fără să dea drumul la ulcica cu fragi.

Cîinele începu să latre cu furie. Păru s-o ia după fugar, dar se întoarse îndată spre Petre, care, neînțelegînd prea bine ce se întîmpla, se zăpăcise. Întărîtat, cîinele se zvîrli spre el. Acesta începu să răcnească.

— Mitule, Mitule! Ho, ne! Ho, ne!

Disperat, se apăra cu o creangă uscată, apucată la-ntîmplare de jos, și cu ulcica de pămînt. Fragii zburau încoace și încolo, însîngerînd ierburile.

— Nu-l lăsa Haiduc, nu-l lăsa! Ia-l Haiduc! încuraja o voce din ce în ce mai aproape.

Făcînd o hărmălaie care nu se potrivea de loc cu liniștea acelei după-amiezi de vară, îndată apărură doi oameni. Unul era Tîrnu, pădurarul, iar celălalt, Titu, fiul lui Aluneanu.

Amîndoi se repeziră la cîine, care, năpustindu-se cînd dintr-o parte, cînd din alta, reușise să-l încolțească pe Petre și să-l muște de picior.

— A, hoțomanule. Las'că te-nvăț eu minte! Te-nvăț eu!... Al cui ești?

Luă băiatului ulceaua cu puținii fragi ce mai rămaseseră în ea, îl apucă de-o ureche și începu să-l tragă după el.

— Cine-i, mă, Mitu, la care cereai ajutor cînd te-a-ncolțit cîinele? întrebă boierul.

— A fugit! putu Petre să îngîne.

— Băăăă... Răspunde ce te-ntreb. Văd și eu c-a fugit. Dar cine-i? Al cui e?

Tremurînd, cel întrebat nu răspunse. O palmă puternică îl bagă cu fața-ntr-o tufă. Îndată îl podidi sîngele pe nas, dar nu se sperie și începu să se șteargă cu poala și cu mînecile cămășii.

— Cine-i, mă, Mitu, cine-i?... Tu al cui ești? Măăă, nu răspunzi?... Ei, na fragi, na fragi, na fragi! și începu să-l lovească pe unde nimerea.

Clătinîndu-se, Petre reuși să se țină pe picioare. Plîngea în neștire.

— Destul boierule! Lasă-l că-l omori, se amestecă pădurarul speriat.

— Ce face!? Și dacă-l omor? L-am prins la fragi. Să plătească! De ce nu spune al cui e? Și ăla de-a fugit cine-i? Dezbracă-l! Dezbracă-l și lasă-l să se ducă la măsa-n pielea goală. Lasă că vine el singur după haine.

Tîrnu avea mustăți mari, îngălbenite de tutun, niște ochi verzi și o bîtă noduroasă în mînă. Fără să scoată o vorbă, se apropie de Petre și-i scoase hainele.

Petre, gol, plin de vînătăi, ieși în plai la drum. Încotro s-o ia? Cum să se ducă așa acasă? Ce o să zică maică-sa cînd are să audă că trebuie să muncească la boier ca să-i dea hainele zălogite înapoi?

Mergea la întîmplare pe o potecă din marginea plaiului.

Apoi îi răsări în cale Mitu.

— Petre, Petrică! Eu sînt, mă, Mitu. Auuu...! Sînge!

— Aluneanu ăl tînăr m-a bătut, și Tîrnu mi-a luat țoalele.

Mitu lăsă capul în pămînt.

— Te doare, Petrică?

— Mă ustură și mă arde! M-a mușcat și cîinele.

Pierzîndu-și cumpătul, copiii se așezară pe iarbă la marginea drumeagului. În cele din urmă se ridicară. În coastă, la un izvoraș, Mitu îl ajută pe Petre să-și spele rănile cu apă rece. Se răcoriră. Apoi se pitiră într-un ferigar.

Ce să facă? Cum s-o scoată la capăt?

— Petre, dar coșul nostru cu fragi? Ce-au făcut cu el?

— Coșul zici? Nu știu... Nu mai știu nimic... Era acolo-n tufă. Da, parcă... Mitule, acuma mi-aduc aminte că parcă nici n-au dat peste el... N-am văzut nici un coș la ei.

— Nu l-au găsit? Hii! se bucură băiatul. Mă duc după el. Petre, să știi că mîine dimineață mă duc eu singur la tîrg, vînd fragii, cu banii de pe ei cumpăr o cămașă pentru tine și pe voia lui Aluneanu tot n-o să facem. Lasă, să-i stea lui în gît țoalele tale. Acu stăi aici că viu repede.

Și curînd Mitu dispăru în pădure.

Rămas singur, pe Petre începu să-l chinuie îndoiala. „Dacă ăia au găsit coșul fără să fi băgat el de seamă? Da, parcă, parcă nu l-au găsit. Te pomenești că Mitu a uitat ascunzătoarea, tufa aceea?“

Alb de praf, se zărea în fundul văii, la Fîntîna Teiului, drumul unduios al carelor. Se auzea chiar șopotul apei în vad. Însă Petre nu era în stare nici să privească, nici să asculte.

Ivirea prietenului în marginea tufelor îl smulse din frămîntare. Mitu avea coșul într-o mînă. Deasupra, peste fragi, pusese frunze verzi de fag.

— Mitule, ce mă fac eu așa dezbrăcat pînă mîine cînd vii tu cu cămașa de la oraș? Cum merg eu așa la mama?

— Stăi puțin, stăi puțin, că nu pot să răsuflu ca lumea. Petrică, știi ce zic eu? Stăm aici pînă se face întuneric. Apoi plecăm, și cînd ajungem în sat ne furișăm prin grădini să nu ne vadă oamenii. Merg și eu cu tine la maică-ta, și ce-o să-ți facă? Poate o să ne dea, așa, vreo două la amîndoi, dar nu murim. Îi spunem ce-am pățit, și mîine dimineață, gata! Pînă la prînzul ăl bun sînt înapoi cu cămașa de la tîrg.

Petre se mai liniști. Bine că merge și Mitu cu el pînă acasă.

În adîncul pădurii, mierlele începură să ciligăe. Fluieră tainic, ascuțit și scurt... Seara era aproape.

...Tăcuți, băieții nu se mișcară din ascunzișul lor. Cît să fi trecut de cînd ședeau așa? În jur era liniște, o liniște grea. Pe boltă licăreau fără istov puzderie de stele.

— Mitule, mi-e frig și, uite, s-a-nnoptat de-a binelea.

— Hai să mergem!

Ieșiră în plai și dădură drumul la pas. Petre șchiopăta și avea puțină fierbințeală. Dar nu spunea nimic. Mai mult decît mușcăturile cîinelui îl ardea dorința lui neîmplinită. Cu toate cîte pățimise, nu-și putea lua gîndul de la culorile acelea.

— Mitule, se înflăcără Petre, acuma luăm cămașă pentru mine, dar eu zic că tot nu rămînem fără culori. La toamnă, cînd or începe ploile, adunăm ciuperci, le vindem la piață și tot cumpărăm. Dar să nu ne certăm pe ele. Desenezi cînd tu, cînd eu. Ca pe ochii din cap să le păstrăm. Așa.

În răcoarea nopții, care gonise zăpușeala spre satele din cîmpie, cuvintele încrezătoare ale băiatului vibrau ușor ca niște clopoței.

O POVESTE adevărată

de ION BĂIEȘU

Desen de GH. ADOC

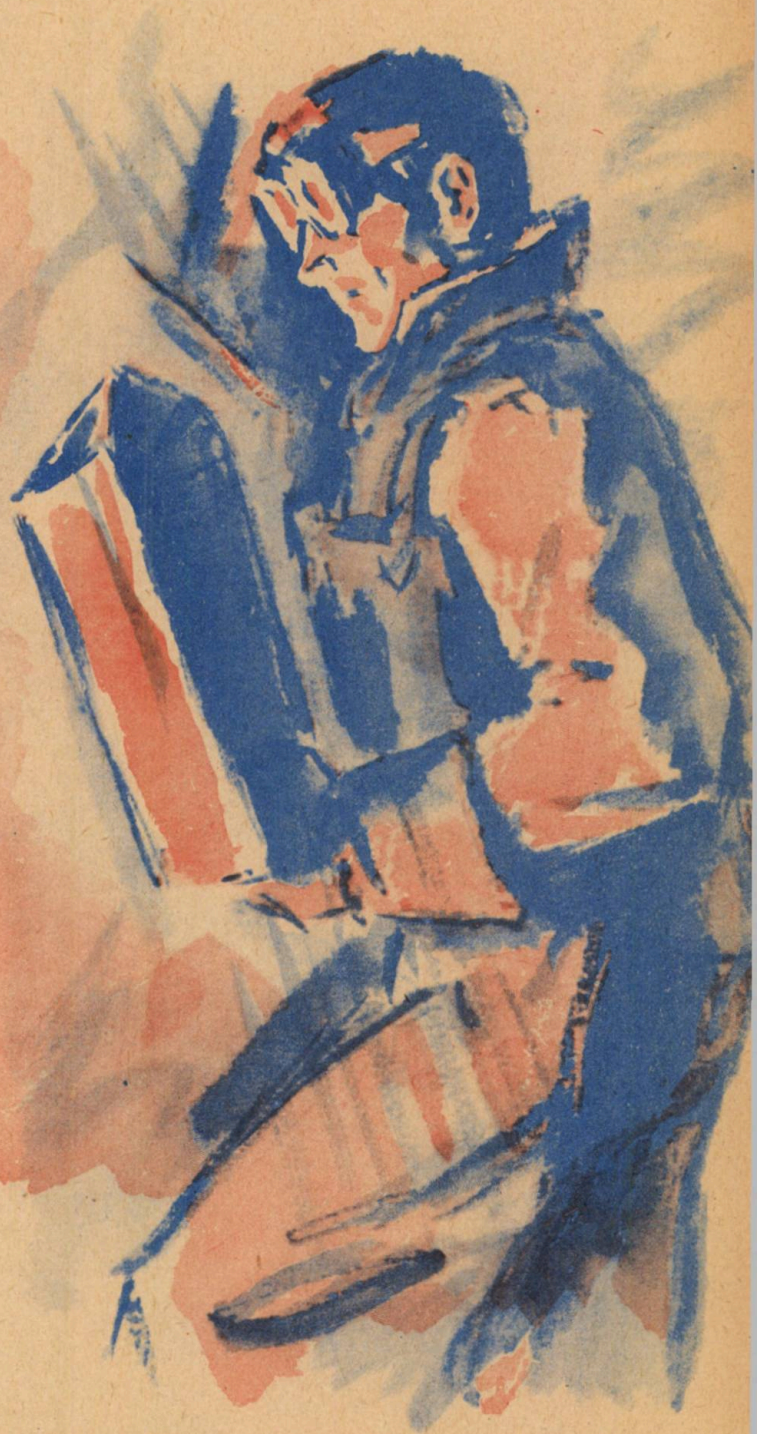

L-am căutat la uzină, dar nu era acolo. Lucra în alt schimb. Întîmplarea mi-au povestit-o în amănunțime tovarășii săi de muncă.

În ziua aceea se terminase schimbul întîi, cînd la unul din cuptoarele Uzinei „Gh. Gheorghiu-Dej" din Baia Mare, s-a petrecut un accident tehnic neașteptat. Unul dintre chesoane (pereții cuptorului prin care trece apă pentru răcire) s-a spart, iar apa intra în metalul topit. Maistrul a oprit imediat aerul și apa. Aceasta însă nu putea dura prea mult. Exista pericolul grav ca metalul să înghețe în cuptor, ceea ce ar fi dus la pierderi deosebite. Cuptorul ar fi trebuit demontat pentru a se scoate metalul solidificat, ceea ce însemna muncă de mai multe zile, cheltuieli de peste două sute de mii de lei. Toate acestea aveau o importanță deosebită pentru uzină. Muncitori, maiștri, ingineri se adunaseră cu toții îngrijorați în jurul cuptorului. Trebuia sudată spărtura din cheson.

Sudorul Traian Ardeleanu își terminase lucrul și se întorcea la atelier să-și lase acolo aparatul de sudat, cînd maistrul l-a chemat repede lîngă cuptor. Ardeleanu și-a dat seama de îndată de pericolul ce amenința cuptorul.

— Da, trebuie să descoperim spărtura și s-o reparăm.

A fost luat jgheabul de scurgere și s-a demontat chesonul mic. După ce s-a curățit stratul de glazură, s-a dovedit că spărtura e în altă parte, în chesonul mare, în colț, în partea interioară adică chiar acolo unde metalul clocotea. Era deci și mai greu de reparat, exista pericolul ca metalul să izbucnească afară prin spărtură, să pună în pericol viața motorului. În afară de asta, în chesonul mare nu exista decît un orificiu de curățire prin care nu încăpea decît o mînă. Or, la aparatul de sudură autogenă trebuie să lucrezi cu amîndouă mîinile. Ardeleanu a adus repede un aparat de sudură electrică, cu care se putea lucra și cu o singură mînă.

Ardeleanu a început lucrul. Lîngă cuptor se adunaseră numeroși muncitori, maiștri, ingineri, tovarășii din conducerea uzinei. Toți priveau încordați, în tăcere, spre sudor. Totul depindea acum de el, de măiestria și, mai ales, de curajul lui. Ardeleanu a vîrît în cheson, lîngă foc, mîna învelită în mănușa de piele. Cuptorul dogorea. Sudorul a început să lucreze. A topit piatra de pe cazan, a curățit marginea găurii, a adus un petic de metal, și apoi a început să-l sudeze. Dar cum să faci o operație atît de complicată, la o asemenea temperatură, fără să vezi (fața îi era acoperită, pentru a-l proteja de foc) o sudură de calitate? Din costumul de protecție ieșeau aburi, haina de piele care-l acoperea se scorojea văzînd cu ochii, masca începuse și ea să se îndoiască de căldură, deși era tot timpul udată cu apă. Și dacă sudura va crăpa, dacă nu va rezista? Dar sudorul va rezista la o asemenea căldură înfiorătoare, va mai putea fi el sigur pe mînă?

Nu cumva aceasta îi va tremura de frică și va da' greș?

Peste 45 de minute toate aceste întrebări n-au mai fost. Le-a luat locul bucuria.

Sudura a fost de o calitate excepțională. Cuptorul a început iarăși să funcționeze normal. Oamenii i-au strîns mîna lui Ardeleanu și l-au bătut pe umăr:

— Bravo, Ardeleanule! Ai fost la înălțime.

Asta a fost tot. Mai mult n-am putut să aflu de la uzină. Oamenii mi-au vorbit scurt, fără cuvinte „mari", dar mi-am dat seama mai mult din privirea, din gravitatea cu care mi-au povestit că e vorba de o faptă cu totul deosebită, eroică.

M-am dus să-l caut acasă pe Ardeleanu. Ședea aproape de uzină. Am intrat în curte cu emoție.

M-a întîmpinat un tînăr mărunțel și slăbuț (de unde am tras imediat concluzia că înfățișarea fizică și eroismul n-au nici o legătură cel mai adesea). N-a înțeles pentru ce i se face vizita.

— În legătură cu actul dumitale de eroism..., am încercat eu să-i explic.

— Care eroism?

— Cu cuptorul... chesonul.

— A, cu chesonul?! se miră el. Păi nu știți cum a fost? M-a chemat maistrul tocmai cînd mă pregăteam să plec acasă și mi-a spus ce s-a întîmplat. El zicea că e spart chesonul mic, dar eu eram de părere că e cel mare.

— Și pe urmă?

— Pe urmă... l-am sudat.

— A fost greu?

— Așa, nițel. Numai că mi-a fost cam frică...

Hait, mi-am zis eu. Ia te uită ce erou!

— Da' de ce ți-a fost frică?

— Că nu-mi iese sudura cum trebuie.

— Aha. Dar nu te-ai gîndit că ești în pericol?

— Atunci nu. Nu am avut timp pentru asta. Vă dați seama, atunci conta fiecare minut. Ce făceam dacă se răcea cuptorul?

Altceva în plus n-am reușit să scot de la el.

— Cîți ani ai? l-am mai întrebat ca să schimb firul discuției.

— 25.

— Utemist?

— Da, sînt secretarul organizației U.T.M. În ianuarie am fost primit în partid.

Nu știu, dar auzind toate acestea, omul care-mi ședea în față mi s-a părut parcă altul. Începeam să înțeleg actul pe care-l săvîrșise, modestia, simplitatea lui. Am stat mult de vorbă cu el apoi. Mi-a povestit despre munca lui de secretar al U.T.M. Am aflat că brigada lor de muncă patriotică e fruntașă, am discutat despre filmele pe care le-a văzut, despre cărțile pe care le-a citit. Și numai astfel, aflînd toate acestea, am putut să-l cunosc mai bine, să înțeleg de ce acest tînăr, acest om obișnuit pentru zilele și anii aceștia de construire a societății socialiste a săvîrșit atît de firesc și simplu un act de eroism.

Bun venit

Cînd rugina-n vișini mi s-a strecurat,
Am știut că toamna umblă pe cărare
Și că s-or întoarce de la munți și mare
Toți copiii care-n vară au plecat.
N-am avut de-atuncea liniște de loc.
Îmi făceam de lucru zilnic pe la gară.
Dar sîntem cu toții astăzi la un loc,
Soare-avem în inimi, toamnă e afară,
Sună clopoțelul școlii noastre iar;
Bun venit, prieteni, hai, intrați în clasă,
Ați venit mai rumeni, ați crescut mai mari,
Toți băieții-s veseli, fetele voioase.
Veți găsi-n pupitre manuale noi,
Cu coperți ca neaua, galbene, albastre,
Toate-s pregătite, prieteni, pentru voi.
Soarele veghează visurile voastre,
Patria iubită vi le dă în dar,
Spor la-nvățătură astăzi vă urează
Muncitorii țării, bravii oțelari
Și minerii care în adînc lucrează.
Din uzine, fabrici, frați mai mari, părinți,
Gîndurile către voi și le îndreaptă.
Învățați, fiți harnici, veseli și cuminți,
Drumuri luminoase-n viață vă așteaptă.

ELENA DRAGOȘ

SĂ NE ÎNFRUMUSEȚĂM CLASA

O bună parte din zi voi v-o petreceți în școală. V-ați uitat oare mai atent cum arată clasa voastră? Ei bine, pentru cei care nu s-au gîndit încă, le prezentăm acest aspect pe care îl vedeți mai sus.

Nu-i asa că o sală de clasă cu o asemenea înfățișare pare mai veselă? Căutați și voi alte soluții ca să vă înfrumusețați clasa în care învățați. Țineți însă seamă că o clasă frumoasă este aceea unde curățenia este păstrată cu strictețe, unde băncile, catedra nu sînt zgîriate, desenate sau murdărite... De asemenea, ghivecele cu flori, udate în fiecare zi, bine îngrijite dau un aspect plăcut clasei. Aveți grijă ca pe pereți să fie tablouri și lozinci bine alese, cu ajutorul tovarășului diriginte sau al tovarășului instructor. O clasă frumoasă este aceea în care fiecare lucru este ales cu chibzuială.

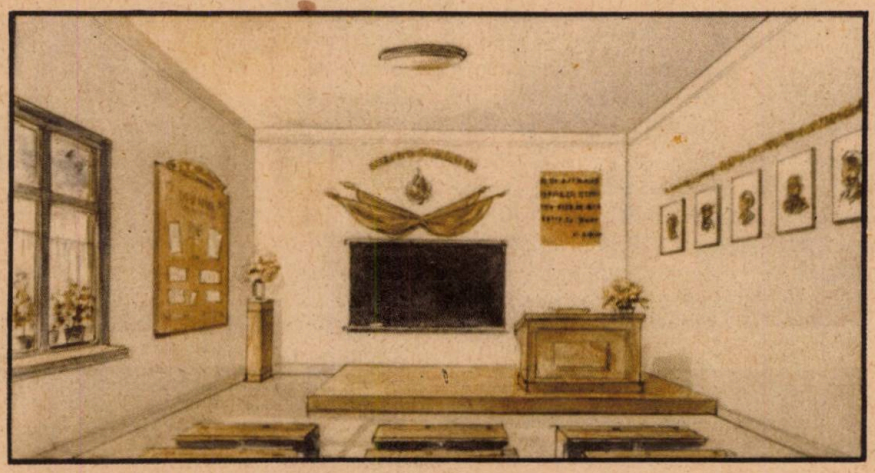

Buchetul de crizanteme

Iliuță stă pe treptele de piatră de la intrarea în școală. Cursurile s-au isprăvit de mult. Curtea a rămas pustie. Vîntul poartă de ici-colo grămezi de frunze răzlețe. Treptele de piatră sînt reci. Iliuță e îmbrăcat numai într-o bluză subțire de vară și-n pantaloni scurți. Pielea de pe picioare i s-a învinețit. Frigul l-a pătruns pînă la oase, dar el stă locului, ca și cînd n-ar simți nimic.

Prin apropiere vîntul tîrăște o frunză de plop. La cea mai mică rostogolire foșnește uscat, supărător.

Iliuță își ține ochii în jos. Toți colegii au plecat de mult. Numai el nu se gîndește să plece. După cele ce s-au întîmplat îi vine greu...

Frunza de plop s-a oprit la jumătate de pas și tremură de parcă ar fi vie. Iliuță o ridică, se uită la ea, dar n-o vede. În minte îi stăruie cu încăpățînare imaginea stegulețului în formă de triunghi prins pe strungul tatălui său. Închide ochii, vrînd să uite, să nu mai vadă nimic, dar stegulețul stăruie și sub pleoape, și dincolo de el apare hala uriașă, cu pereții înalți, de sticlă. Vagonetele mici, ca niște jucării, se încrucișează într-un du-te-vino neobosit, pe șinele înguste, îngropate în podeaua de beton.

Deasupra capetelor lunecă încoace și-ncolo cele două macarale rulante. Strungurile sînt așezate în șiruri unele după altele. Așa cum sînt așezate băncile în clasă la ei. Un șir lîngă fereastră, unul la mijloc și altul spre ușă. Tabla-i așezată în colțul din stînga, soba în colțul din dreapta, iar catedra la mijloc. Și mai este o sobă în spate...

Iliuță se uită din nou la frunza din palmă și zîmbește cu amărăciune. Încearcă să se mintă degeaba. Povestea cu felul în care sînt așezate băncile e atît de stupidă! Se agață de orice, numai ca să uite vizita făcută cu detașamentul de pionieri în fabrică. Nu vrea să-și mai amintească scena aceea penibilă din fața strungului la care lucra tatăl său. Iliuță își trece mîna prin păr. Oare de ce s-au oprit tocmai acolo? Doar mai erau și alte strunguri. Bogdan parcă înadins i-a făcut-o. A strigat să-l audă toți.

— Uite-l pe nenea Mihai. Să ne oprim puțin.

Îi conducea prin fabrică directorul, un bărbat înalt, cu părul cărunt și mustața groasă, răsucită în sus. Cînd l-a auzit pe Bogdan, a rîs satisfăcut și l-a aprobat.

— Bine. Să ne oprim.

Tatăl lui Iliuță avea în strung o piesă. Cuțitul se învîrtea cu viteză uimitoare.

A văzut că s-au oprit cu toții în preajmă, dar el nu și-a ridicat privirile decît după ce a scos piesa. Directorul i-a făcut semn cu capul și l-a întrebat:

— Ce zici, Mihai, n-ai nevoie de vreo cîteva ajutoare?

— De așa ajutoare, bucuros...

Iliuță știa că tatăl său se pregătea să facă o glumă. Cînd era bine dispus făcea glume grozave. Din rîndurile pionierilor au ieșit însă Irina și Bogdan. Irina avea în brațe un buchet mare de crizanteme.

— Din partea detașamentului nostru, a spus Irina, și i-a întins florile. În clipa aceea Iliuță a simțit că i se umflă pieptul de bucurie. Buchetul de flori cumpărat din economiile detașamentului era dăruit chiar tatălui său. Numai că de aici lucrurile au început să se încurce. Tatăl său a întrebat nedumerit:

— Și de ce-mi dați tocmai mie florile?

Bogdan, ca un nătăfleț, că nu poate să-i spună altfel, a zîmbit.

— Pentru că ești fruntaș, nene Mihai.

— Pentru asta?! s-a mirat tatăl său. Păi înseamnă să-i nedreptățim pe ceilalți. A desfăcut buchetul și

Ilustrații: A. MIHĂILESCU

și-a oprit o crizantemă. Pe celelalte i le-a dat lui Bogdan.

— Du-te și pune cîte o floare pe strungul fiecărui fruntaș.

Bogdan stătea cu buchetul în mînă, neștiind dacă să se ducă ori ba. Directorul a zîmbit în mustața lui groasă.

— Du-te, Bogdane, fă ce-ți spune nenea Mihai. Vezi că fruntașii au stegulețe.

Bogdan în cele din urmă a înțeles că nu-i altă ieșire. S-a răsucit pe călcîie și-a început să alerge printre strunguri. Ceilalți îl urmăreau cum se depărtează. Se oprea aproape la fiecare strung. După cîteva clipe s-a întors. Tatăl lui Iliuță l-a întrebat:

— Ei, ți-au ajuns florile?

Bogdan și-a plecat capul. În creștetul tuns la zero i se vedea un semn. O potcoavă mică, albă. Cîndva, de mult, cînd era mai mic, se lovise sau se zgîriase cu ceva. A răspuns cu oarecare șovăială.

— Nu mi-au ajuns.

Directorul s-a uitat întîi spre nenea Mihai și i-a făcut cu ochiul, apoi s-a întors spre Bogdan:

— Nu-i nimic. Nu trebuie să fii necăjit. Celorlalți fruntași le aduceți flori cînd mai veniți pe la noi...

Între timp, mulți dintre muncitori se apropiaseră și făcuseră cerc. Cineva dintre ei a întrebat:

— Voi cum stați cu școala? Aveți fruntași?

— Avem! au răspuns aproape toți odată.

În clipa aceea, el, Iliuță, simți năpădindu-l un val de căldură, și obrajii i se înroșiră. O muncitoare, cu ochii verzi, frumoși, a întrebat:

— Și care-s fruntașii voștri? Noi putem să-i cunoaștem?

Iliuță i-a văzut salopeta, floarea din mînă, apoi a simțit că în preajma lui se face locul liber.

— Avem mulți fruntași, l-a auzit aproape de tot pe Bogdan. Iar codaș avem unul singur...

Iliuță nu s-a uitat la el. Nu s-a uitat la nici unul dintre colegi. Dar avea impresia că toate privirile erau ațintite asupra lui. Apoi s-a auzit rîsul directorului:

— Bravo vouă! Sînteți băieți harnici...

A privit cu teamă în jur. Mai mult pe sub sprîncene. Lîngă el se aflau Irina, Ionică, Radu. De fapt, aproape toți se aflau. Cum, colegii săi nu se dăduseră deoparte? I se păruse numai? Și-a furișat privirea spre tatăl său; voia să știe de pe chipul lui adevărul.

Oare ghicise? N-a putut să-și dea seama. Tatăl său era întors cu spatele, vorbea cu cineva.

După aceea au plecat și-n alte secții. La cazangerie, la turnătorie, la montaj, la sudură, la expediție. Iliuță n-a mai schimbat cu nimeni un cuvînt. Se gîndea să fugă. Voia să rămînă singur...

Frunza de plop îi cade din mînă și, foșnind uscat, se tîrîie încet în altă parte. Iliuță o urmărește cîtăva vreme clipind des. Nu-și dă seama nici acum dacă tatăl său a priceput că el era codașul. Dacă a priceput, cum o să mai dea ochii cu el? De cîte ori nu l-a întrebat cum stă cu învățătura! Dar el l-a mințit.

— Bine. N-avea mata nici o grijă.

Iar Bogdan sau Irina cînd voiau să-l ajute i se părea că-l jignesc. Le întorcea spatele.

— Învăț singur. N-am nevoie de nici un ajutor.

Iliuță se strînge și mai mult în bluza lui subțire. Oare de ce nu și-o fi luat dimineața ceva mai gros? I s-a părut că va fi soare. Se ridică și pornește spre poartă. Picioarele le simte grele. Abia și le mai mișcă. Pe pervazul ferestrei de la camera portarului zărește o vază cu flori. Sînt crizanteme albe. Iliuță le privește îndelung. Dincolo de ele îi apare chipul tatălui său. Și crizantema pe care tatăl și-a oprit-o din buchetul acela era tot albă. Chipul tatălui său se șterge însă repede și-n fața ochilor îi rămîne iar vaza cu crizanteme de pe fereastra portarului.

Se desprinde cu greu din loc, și-n timp ce iese pe poartă își spune în gînd hotărît: „Trebuie să-l caut pe Bogdan să ne facem lecțiile pe mîine"...

În urmă, prin curtea largă și goală, vîntul aleargă purtînd mormane de frunze.

COSTACHE ANTON

„UITUCILĂ"

de RODICA TOTH
Desene: R. STAVRESCU

Stă în bancă, mititel,
Amărît ca vai de el;
Spune trist, privind spre clasă,
C-a uitat caietu-acasă.

Nu știu cum se face, dar
„Uită" fix, după ora.
Mai ales la ora cînd
Aritmetica-i la rînd.

Azi căzînd ghiozdanul jos,
Iată și caietul scos
Dintre carte și penar,
Fără teme și murdar.

Rîde clasa, iar el tace,
Vinovat e, n-ai ce-i face.
Dar de-acuma înainte
Cred că o să... țină minte.

GAZETA copiilor

nr. 1

ÎN ORAŞUL NOSTRU

Cînd am aflat că oraşul nostru a fost stabilit pentru crearea unui viitor mare combinat siderurgic, ni s-a umplut inima de bucurie. Gîndiţi-vă că el va da ţării 4 milioane tone de oţel anual. Mulţi dintre noi au acum 12 şi chiar 13 ani şi ne facem socoteala că în 1970, cînd combinatul va fi gata, vom putea păşi şi noi ca muncitori în noua cetate de foc.

Ştiinţa şi tehnica iau un mare avînt. Şi ca să fii un bun muncitor trebuie să ştii multe. De aceea toţi elevii din şcoala noastră ne-am hotărît să învăţăm bine şi să ne însuşim mai temeinic cele predate la practica în atelier. Vrem să căpătăm asemenea cunoştinţe încît nici un pionier să nu aibă note sub 8, şi asta încă de la începutul anului şcolar.

UNITATEA DE PIONIERI A ŞCOLII DE 7 ANI Nr. 6
Galaţi

AM VIZITAT O UZINĂ

...Aşadar, suiţi într-un autoturism, întovărăşiţi de cîţiva tovarăşi profesori, am plecat la Hunedoara. Nici nu ştiu cînd am ajuns la combinatul siderurgic. Apoi am pornit pe aleea fruntaşilor şi am privit la fotografiile celor mai vrednici muncitori ai uzinei. Mai tîrziu am vizitat combinatul. Cel mai mult m-a impresionat turnătoria. Dintr-o oală uriaşă de turnare se varsă un rîu de metal fierbinte, care împrăştie o ploaie de steluţe roşii. Am stat de vorbă cu tovarăşii topitori, maiştri, muncitori. Plină de admiraţie mă uitam la aceşti oameni harnici şi puternici care dau patriei metalul atît de folositor. Am vizitat apoi laminorul bluming, unde tehnica cea mai înaintată îşi spune cuvîntul. Aici aceeaşi muncă care o efectuau înainte 800 de muncitori o fac

astăzi numai 100. Mult mi-au plăcut clubul uzinei şi elegantul restaurant al combinatului, unde am luat cu toţii o masă gustoasă.

TEODORA ONCIU
Şcoala de 7 ani nr. 1
Petroşani

DARURI PENTRU ŞCOALĂ

În vara care a trecut am fost în tabără la Harghita şi de la început ne-am propus să aducem cîteva daruri şcolii. Aşa că am făcut un ierbar frumos cu plante alpine.

Dintr-o excursie făcută la Sinaia, am mai adus două exemplare (păstrate într-o soluţie specială) de Planaris microscopica — un fel de viermi de 2,5 cm lungime care trăiesc în făgetul de pe acolo. Toate acestea ne vor fi de folos la lecţiile de ştiinţele naturii.

CARMEN şi ADRIANA GEORGESCU *cl. VI, Bucureşti*

Am stat toată vara la bunicii mei în sat. Împreună cu pionierii de acolo, am umblat prin împrejurimi şi am ascultat zicători, cîntece, poveşti spuse de bătrînii din sat, ba chiar şi de cei mai tineri. Am adus în dar şcolii două caiete pline de culegeri folclorice.

PĂUNESCU CONSTANTIN *cl. V, Or. Stalin*

Din excursiile care le-am făcut astă-vară am adus pentru şcoală o mică colecţie alcătuită din cîteva bucăţi de roci. Le-am găsit mai ales prin ripi. În colecţie se află şi o bucată de cuarţ cu nişte cristale mari conice, de culoare neagră, cu striuri albicioase. Este o rocă foarte frumoasă. Abia aştept s-o duc la şcoală.

VALERIU HOLBAN *cl. VI, Botoşani*

Sport

PE LOCUL ÎNTÎI

La concursurile sportive raionale, Şcoala de 7 ani din Simnicu de Sus (Craiova) a ocupat locul I, obţinînd cel mai mare număr de diplome.

SCORUL 3 — 0

— Bravo, şcoala medie... bravo...

Meciul de fotbal dintre Şcoala de 7 ani Techirghiol şi pionierii de la Şcoala medie Vasile Roaită se încheiase cu scorul de 3—0 pentru Vasile Roaită. A fost un meci greu, dar cei din Vasile Roaită Işi dovediseră superioritatea.

TEREN DE FOTBAL

Pionierii Şcolii de 7 ani din Brădeşti — Filiaşi (reg. Craiova), lucrînd cu sîrguinţă alături de utemişti, au amenajat un teren de fotbal pentru comună.

ŞTIRI PRIN TELEFON DE LA CORESPONDENŢI

● — Alo, redacţia... mă auziţi? Vorbeşte pionierul Comăniţu Vasile din Costeşti (reg. Piteşti). Vă comunicăm că detaşamentul nostru a plivit în vară 15 ha de porumb, la ferma de stat Popouţi.

● Pionierul Tiberiu Constantin, clasa a VII-a, comuna Şocariciu (reg. Constanţa), ne comunică. Împărţiţi în două brigăzi, noi am ieşit de mai multe ori la strînsul spicelor. „Nici un bob pierdut" — acesta era cuvîntul de ordine — şi am reuşit să strîngem 450 kg de boabe rămase pe arie...

● —Alo!? Sînt eu, corespondenta revistei Alexandru Valeria din clasa a VI-a, Coroieştii de Jos — Bîrlad. Vă rugăm notaţi! Noi, pionierii, am adunat de pe tarlalele colectivei noastre 1.212 kg boabe de orz. Am luat parte şi la alte acţiuni patriotice. Am plivit soia de pe 10 ha şi am depistat gîndacul de Colorado de pe 4 ha.

● Din comuna Giroc — Timişoara, pionierul Precupaş Ştefan ne-a anunţat că timp de mai multe zile pionierii au mers în urma secerătoarelor de pe tarlalele colectivei „Libertatea" şi nu au lăsat nici un spic, nici un bob pierdut. Ei au strîns 150 kg de spice, pe care le-au transportat la arie.

● Iar pionierii şi şcolarii de la Şcoala de 7 ani, comuna Plopşor, Tg. Jiu, ne-au comunicat că au strîns 600 kg de spice.

Clubul „Ştie tot"

Poate, într-adevăr, avea loc un asemenea proces? Titlul e în măsură să vă nedumerească... Şi totuşi am luat parte la judecarea, cu asprime şi competenţă, a Electronului, iar rezultatul n-a putut decît să... Dar de ce să ne pripim? Lucrurile pot fi povestite pe îndelete.

Totul a început de la afişul prins pe coridorul Şcolii nr. 24 mixte „Vasile Alecsandri" din Bucureşti.

ANUNŢ!

„Pionierii detaşamentului clasei a VII-a C, împreună cu membrii clubului «Ştie-tot», dau în judecată Electronul. Procesul va avea loc sîmbătă... În caz de neprezentare, pîrîtul va suferi rigorile legii."

PROCESUL

Sîmbătă. O sală oarecare, aparent de clasă. De faţă sînt pionierii clasei a VII-a C, invitaţi din alte detaşamente... Deci: acuzatorii, apărătorii şi asistenţa în procesul intentat Electronului. O voce, care se străduie să pară cît mai răguşită, strigă:

— Să intre în sală onoratul complet de judecată...

Uşa clasei se dă de-o parte, lăsînd să treacă pragul un şir de pionieri şi pioniere. Cu toţii au sub braţ caiete, cărţi, planşe... S-au pregătit din vreme pentru o mare bătălie: vor încrucişa astăzi spadele argumentelor, pentru a vedea de partea cui e dreptatea. Doar judecătorul, în afara actului de acuzare, duce cu el şi un clopoţel, obişnuitul clopoţel care cheamă elevii la ore. De astă dată clinchetul său parcă e mai grav, cere asistenţei linişte deplină. E doar în joc soarta Electronului. Tăcerea cuprinde încăperea

Solemn, judecătorul se ridică în picioare, apoi îşi drege glasul şi rosteşte cuvintele:

— Acuzat Electron, te afli în sală?

— Aici. De pe banca acuzaţilor se înalţă un băiat, despre care numai o imaginaţie bogată poate accepta să se spună că are doar... a 1.836-a parte din greutatea unui atom de hidrogen. Urmează şi identificarea impricinatului:

— Numele?

— Electron...

— Vîrsta?

— Infinită.

— Ocupaţia?

— Călător de la polul negativ la cel pozitiv, purtător al sarcinii electrice.

În sală se iscă oarecare agitaţie. Se aud voci răzleţe:

— Şi criminal!

— Da, da, binecunoscut răufăcător...

Alte voci, alte păreri:

— Nici gînd. Harnic şi folositor!

— Depinde numai de noi: să-l întrebuinţăm cum se cuvine...

— Dacă asistenţa nu înţelege să păstreze disciplina, voi fi nevoit să evacuez sala! Dau cuvîntul procurorului Braun Gabriela, pentru citirea actului de acuzare.

Îi rugăm pe onoraţii noştri cititori să nu se supere că din lipsă de spaţiu reproducem doar parţial actul de acuzare:

„Tovarăşe judecător şi onorat tribunal,

Dezbatem astăzi un proces extrem de interesant şi greu, mult aşteptatul proces al Electronului... (de pe banca acuzării se ridică un suspin prelung). Voi încerca, pe scurt, să vă înşir aici crimele de care se face vinovat pîrîtul. Pentru aceasta e nevoie să ne întoarcem doar... cu cîteva sute de mii de ani în urmă... Sîntem cu închipuirea în vremea copilăriei lumii... Viaţa oamenilor era pe atunci nespus de anevoioasă. Locuitorii cavernelor mîncau din ce le dăruia natura, erau culegători. Clima, prielnică la început, s-a înăsprit cu timpul. Ca să se poată hrăni, oamenii au deprins tainele pescuitului şi ale vînatului. Apoi au început să cultive pămîntul...

Ca să le îngreunezi traiul, ca să-i înspăimînţi, apăreai mereu tu, Electron, tu şi semenii tăi (inculpatul clipeşte vinovat). Rîdeai, desigur, luminînd chipuri schimonosite de spaimă, ce priveau cerul pe care hoinăreai în voie, călătorind în fulgere orbitoare, ca nişte lumini călătoare. Tu, numai tu, erai capul răutăţilor dezlănţuite! ... (privirile asistenţei se întorc către banca pe care stă vinovatul). Tot tu, Electron, incendiai pădurile, tăiai calea oamenilor primitivi către aşezările lor.. Nimeni nu te vedea, nimeni nu te bănuia. Oamenii care nu dezlegasera încă multe taine ale naturii, au început să socotească toate «năzbîtiile» tale drept lucruri supranaturale şi să se teamă cumplit. În enorma scînteie produsă de simpla ta călătorie de la un nor la altul, pămîntenii vedeau un semn de supărare a unor forţe supranaturale, a zeilor, şi încercau să-i înduplece, aducîndu-le nenumărate jertfe: animale, oameni chiar... (în sală circulă un murmur dezaprobator). Pînă aproape de zilele noastre chiar s-a păstrat pe alocuri credinţa absurdă că fulgerele şi tunetele se datoresc sfîntului Ilie, care cică umblă prin cer cu căruţa sa de foc. De neştiinţa oamenilor s-au folosit apoi clasele exploatatoare pentru a subjuga mai bine poporul muncitor.

Este drept, cu timpul, din pădurile aprinse oamenii au luat primii tăciuni, apoi au căutat să scapere primele scîntei. Dar cu cîte primejdii şi temeri!... Secolele au trecut, oa-

menii s-au mai eliberat de haina strîmtă a neştiinţei şi, după îndelungate cercetări, stăruinţe pline de abnegaţie, iată că au creat electricitatea, încercînd să te poarte pe drumul folositor omului. Şi tu? Cîţi n-au murit în timpul experienţelor, electrocutaţi? Şi de ce? Pentru că mai erai încă necunoscut, ascuns

Electronului

(acuzatul are acum capul tras între umeri). Dar cîte nu se pot spune împotriva ta, Electron! Iată, în veacul nostru, punîndu-te în slujba duşmanilor omului, a reacţiunii, faci să funcţioneze înfiorătorul scaun electric din S.U.A... Cîţi luptători pentru libertate şi pace, pentru adevăr n-au pierit pe scaunul electric?... Şi apoi, în anii războiului, ai slujit pe odioşii fascişti, căliătorind în reţelele electrice care înconjurau monstruoasele lagăre de la Auschwitz, etc... Da, tot tu ai pus în mişcare mecanismele de înaltă precizie care se utilizează la instalaţiile uzinelor pentru fabricarea bombelor atomice, folosite de imperialiştii americani la Hiroşima şi Nagasaki. Ce-ţi spun ţie, Electron, cuvintele Hiroşima şi Nagasaki?... Pentru toate crimele săvîrşite, pentru toate pagubele aduse omenirii, cer pentru Electron pedeapsa maximă, «moartea prin... electrocutare!»"

Dorind parcă să prevină „da-urile" sau „nu-urile" din sală, judecătorul îşi întrebuinţează numaidecît clopoţelul:

— Începem audierea martorilor acuzării şi ai apărării.

Intră primul martor. Judecătorul îi zîmbeşte; e doar colegul lui de clasă, pe urmă abia îşi dă seama de situaţie şi se încruntă:

— Numele?

— Frankl Peter...

— Ocupaţia?

— Elev...

— Spune după mine: „Declar pe cuvînt de onoare că voi spune adevărul şi numai adevărul".

Martorul repetă întocmai cuvintele judecătorului. Apoi ia cuvîntul... La cuvînt urmează pe rînd nenumăraţi martori ai acuzării sau apărării. Tot din lipsa spaţiului suficient, ne-am permis să schimbăm ordinea luărilor la cuvînt; fără însă a schimba în vreun fel conţinutul celor spuse. Adică:

Frankl Peter: Eu vreau să vorbesc în apărarea Electronului acuzat aici de faţă. Este adevărat, onorat tribunal şi onorată asistenţă, că forţele reacţionare, imperialiştii, au folosit şi folosesc adeseori cuceririle ştiinţei, şi ca atare şi electricitatea, în scopurile lor nefaste. Dar cîte întrebuinţări folositoare omului nu are Electronul, cînd acesta este pus în slujba omului, a construcţiei paşnice. Depinde cine îl foloseşte şi în slujba cui... Oare nu Electronului îi datorăm toate binefacerile electricităţii?!... (Cineva a suspinat, uşurat; pare-se chiar acuzatul.)

Tomescu Ana: Întocmai! În faţa instanţei este astăzi adus ca inculpat, pentru pagubele pe care le-a adus în drumul său, Electronul. Trebuie să ştim că acuzatul este pus pe drumuri atunci cînd intervine fie frecarea a două corpuri diferite, fie o mişcare a unui conductor într-un cîmp magnetic, fie prin alte procedee de a crea electricitatea şi deci de a-l trimite pe inculpatul nostru uneori pe căi de zeci de sute de kilometri.

Voci din sală: Ştim asta. Ştim!...

— Perfect, ştiţi! Dar ştiţi şi ce s-ar întîmpla dacă acuzatul, aici de faţă, nu şi-ar mai face obişnuita sa plimbare de la polul negativ la cel pozitiv? Închipuiţi-vă că un asemenea gînd năstruşnic i-ar trece prin minte Electronului într-o dimineaţă pe la ora şase. Asta ar însemna de fapt că n-am mai avea electricitate. Dintr-o dată, tramvaiele, autobuzele şi troleibuzele s-ar opri şi mii, zeci de mii de oameni care se grăbesc să ajungă la uzină, la fabrică sau la birou ar ajunge cu mare întîrziere. Şi cînd, în sfîrşit, ar ajunge la locul de muncă, ar constata că orice activitate s-a oprit. O linişte neobişnuită domneşte peste tot. Uriaşele motoare, care sînt viaţa tuturor maşinilor, s-au oprit. Legăturile telefonice, telegrafice nu funcţionează. Pretutindeni activitatea se întrerupe. Întorcîndu-te acasă, alte necazuri: liftul nu funcţionează, nici soneria, nici maşina de călcat etc., iar cînd seara va coborî, totul va fi cuprins de întuneric. Dacă Electronul şi semenii săi nu şi-ar mai urma drumul lor de la polul negativ la cel pozitiv ar însemna să ne întoarcem la viaţa de acum cîteva sute de ani... E limpede, nu?

Andronescu Nicolae: Limpede şi totuşi... amintiţi-vă de întîrzierea cu care s-a arătat Electronul lumii, cît de greu a fost el descoperit. Şi din pricina aceasta nenumăraţi oameni care se străduiau să combată misticismul şi să descopere adevărul despre legile naturii au fost arşi de vii drept eretici.

Frankl Peter: Dar cînd s-a arătat cît de bine a slujit omului. Gîndiţi-vă la foloasele electricităţii. Gîndiţi-vă ce a însemnat înlocuirea forţei manuale şi a celei a aburului cu motoarele electrice. Oare s-ar putea imagina industria modernă fără electricitate? Oare rachetele lansate în cosmos, stabilite pe anumite orbite prin telegbidaj s-ar fi putut face fără anumite instalaţii electrice de mare precizie? Dar în medicină? Gîndiţi-vă cîţi bolnavi nu sînt salvaţi, în zilele noastre, prin şocuri electrice, prin aparatul de raze Roentgen, prin punerea în funcţiune a noului bisturiu electric. Studiul mişcării electronului a ajuns doar să formeze astăzi o nouă ştiinţă, „electronica", cu întrebuinţări în cele mai felurite domenii. Oare nu-i clar că foloasele aduse de Electron nu depind de el însuşi, ci de cei care-l folosesc — în slujba omului sau în dauna lui?!

Georgeta Lungan: Mă asociez celor care au vorbit aici în apărarea Electronului. Pentru că dacă punem în balanţă, faptele bune atîrnă extrem de greu în favoarea inculpatului nostru, căci de faptele rele nu este direct vinovat el, ci aceia care, în loc să-l întrebuinţeze numai în folosul omului, mînaţi de interese de îmbogăţire, l-au pus în slujba lor, distrugînd vieţile a milioane de oameni nevinovaţi...

Voci: Aşa-i!... Aşa-i!...

Judecătorul (agitînd clopoţelul): Vă rog să menţineţi liniştea!

Georgeta Lungan: În ultimii șaizeci de ani, oamenii de știință au reușit să facă un număr impresionant de descoperiri. Niciodată descoperirile științifice n-au fost atît de bogate. Trăim doar în secolul energiei atomice, al televiziunii, al aviației cu reacție, al ciberneticii, al sateliților artificiali ai Pămîntului. Fără folosirea electricității, adică a transportului de electroni, fără mecanisme electrice de mare precizie, n-ar fi fost posibil să funcționeze astfel de instalații. Electronii au intrat în știință odată cu dezvoltarea fizicii moderne; sînt acele particole foarte mici, egale între ele, la un același corp simplu, diferite însă ca număr de la element la element... Pentru toate cîte s-au spus bune despre Electron, eu cer deci achitarea inculpatului și punerea lui imediată în libertate!

Judecătorul: Are cuvîntul avocata apărării! Tovarășa Ciocîrlan Raluca!

„Onorat tribunal!

Dacă am acceptat să-mi asum răspunderea apărării inculpatului din boxă, am făcut-o din două motive bine întemeiate. Întîi, fiindcă Electronul are o situație specială, fiind o particică din materia infinită, apoi pentru că sînt impresionată de colosala lui contribuție la bunăstarea omenirii. Planeta noastră, o particică infimă a universului, fiind materială, conține electroni, ca orice parte de materie. Să trecem peste istoria Pămîntului și să ne oprim acolo unde omul s-a desprins de maimuță. Aceasta a fost prima, cea mai lungă și cea mai grea perioadă a vieții omenirii. Ea a durat cîteva sute de mii de ani și este epoca în care — după cum s-a arătat — acuzatul a făcut nenumărate rele. S-ar putea ca acuzarea să fi pus în balanță cîteva sute de mii de ani — distrugeri, și doar cîțiva ani de binefaceri!... Ar fi, de la bun început, o mare eroare.

Oamenii au reușit, datorită străduințelor lor, muncii perseverente a savanților, să cunoască constituția intimă a atomului și să-i determine caracteristicile principale, masa, sarcina electrică, dimensiunile, înlăturînd explicațiile neadevărate, neștiințifice legate de dumnezei și sfinți. Așadar, noi nu putem acuza Electronul, ci pe cei care l-au folosit pentru distrugere.

Peste tot, în mîini harnice, cinstite, Electronul folosește omului. Să amintim numai cîteva date din domeniul electrificării din țara noastră.

Uzina hidroelectrică de la Dobrești are o capacitate de 16.000 kW, dar ea este mică pe lîngă hidrocentrala de la Bicaz, cu o putere de 210.000 kW/oră, care va furniza curent pentru întreaga Moldovă. În planul de dezvoltare economică a țării pe anii 1960—1965 dezbătut la cel de-al III-lea Congres al P.M.R., care deschide mărețe perspective patriei noastre, un loc însemnat îl ocupă producția de energie electrică. Pînă în anul 1965 se va realiza o creștere de 3,3 ori a producției de energie electrică și termică. În viitorii ani, conform planului de dezvoltare economică, electrificarea țării va cunoaște un nou și puternic avînt: 18,5 miliarde kWh produși pînă în anul 1965, noi cuptoare electrice care vor fi construite la Hunedoara, locomotive Diesel electrice vor străbate căile ferate ale patriei. A și început construcția unei fabrici moderne de piese de radio și de elemente cu semiconductori, care va intra în funcțiune în anii 1961—1962 și va avea un rol însemnat în dezvoltarea construcției aparatelor electronice și a automatizării. Se continuă, de asemenea, acțiunea de electrificare a satelor. Electronul, acuzatul din acest proces, este prezent în fabrici, în uzine, în industria petroliferă, în mine, în transporturi, în menaj... în medicină!..., pretutindeni.

Tovarășe președinte și onorat complet de judecată, dacă odinioară Electronul a schilodit, a ucis, a incendiat, dacă forțele reacționare l-au folosit împotriva omului, trebuie să ne fie clar că tot cu ajutorul omului el dă viață, luminează, hrănește, încălzește, vindecă. În Uniunea Sovietică, țara care construiește comunismul, unde grija pentru om și nevoile sale sînt puse pe primul plan, folosirea pașnică a Electronului a dus la descoperiri de importanță mondială. Reamintim sputnicii și rachetele despre care s-a mai vorbit. Apoi uriașele termocentrale care dau milioane de kilowați de energie. Un uriaș ocean de energie electrică pune în funcțiune de la mașinile uriașe pînă la mecanismele cele mai fine, mai perfecționate. Și totul pentru ca viața omului să fie din ce în ce mai bună.

Electronul nu e prin firea sa înclinat spre distrugere, dar el poate fi folosit de către forțele reacționare din țările capitaliste în scopurile lor inumane. Așadar, ei poartă răspunderea tuturor relelor la care l-au obligat și despre care s-a vorbit înainte. Ei ar trebui să fie puși în boxa acuzaților, dacă vreodată Electronul ar mai fi folosit pentru distrugere. Încheind, trebuie să tragem concluzia că vinovat nu este Electronul, vinovați sînt aceia care-l folosesc în scopurile lor mîrșave.

Cer tovarășului judecător și onoratului complet de judecată achitarea Electronului".

Strălucita pledoarie este răsplătită cu aplauze. În șoaptă, judecătorul se sfătuiește cu membrii completului său, după care urmează comunicarea sentinței.

Judecătorul: Completul nostru de judecată, dezbătînd și luînd în considerare toate luările la cuvînt, actul de acuzare și pledoaria apărării, hotărăște: achitarea imediată a Electronului, punerea sa în libertate, cu toate drepturile sale de pînă acum.

Sala e zguduită de aplauze. Electronului i se strînge mîna. Afară s-a lăsat înserarea. Judecătorul se îndreaptă spre comutator și-l învîrte. În încăpere se face lumină.

Judecătorul: Hotărîrea a fost executată: Electronul e liber!

O COMUNICARE A CLUBULUI

Clubul „Știe-tot" îi felicită și pe această cale pe participanții la procesul Electronului, care au știut să organizeze o adunare tematică atît de interesantă. De asemenea, clubul „Știe-tot" sfătuiește colectivele de conducere ale unităților și detașamentelor de pionieri să urmeze exemplul detașamentului clasei a VII-a C, organizînd adunări tematice cu subiecte din domeniul științei, literaturii sau artei. Și acestea se pot desfășura după modelul procesului, adică stabilind dintre pionieri un judecător, un acuzator, apărarea... martori. Discuțiile sînt astfel vii, interesante, iar schimbul de opinii prilejuit de proces ajută la înlăturarea părerilor greșite, stabilește adevărul, lămurește dacă inculpatul trebuie achitat sau condamnat.

Foarte interesant este și un proces literar, în care se alege un erou al unei cărți și care este supus, întocmai ca și electronul, judecății: apărat de unii, acuzat de alții... Nu uitați însă întotdeauna la sfîrșit să trageți concluziile. Pentru o mai bună organizare a unui proces literar, cereți ajutorul tovarășilor profesori, al tovarășilor instructori.

Pregătindu-vă în vederea unei astfel de adunări, citiți cărți, reviste, căutați argumente, într-un cuvînt, vă lărgiți mult orizontul cultural.

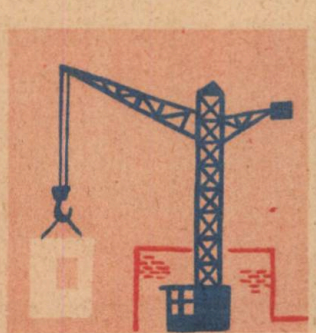

În fiecare an, în ziua de 9 Septembrie, poporul frate bulgar sărbătorește un eveniment de o uriașă însemnătate: eliberarea sa de sub jugul fascist. Acum 16 ani, poporul bulgar, sub conducerea partidului comunist, în condițiile victoriilor glorioasei armate sovietice, a răsturnat odioasa stăpînire monarho-fascistă, scuturînd pentru totdeauna lanțurile robiei, cucerindu-și libertatea și independența. Poporul bulgar, sub conducerea încercată a partidului său comunist, muncește plin de avînt pentru înflorirea patriei sale socialiste

Micul împletitor de coșuri

Era în anii cînd Bulgaria se afla sub ocupație hitleristă.

La secția de împletit coșuri a fabricii de sticlărie intră, într-o zi, un băiat cu fața palidă, cu ochi nespus de ageri.

— Vreau să vorbesc cu maistrul, se adresă el unui muncitor.

— Ce treabă ai cu el? îl întrebă acesta.

— Vreau să-nvăț să împletesc coșuri.

— N-are cine să te-nvețe, noi lucrăm cu bucata și nu putem să ne pierdem vremea, spuse un alt muncitor.

Băiatul se uită rugător la cei zece bărbați care lucrau în cerc, unul lîngă altul. Privirea lui rămase ațintită la unul dintre ei, ale cărui degete învîrteau nuielușele mai repede. Omul avea fața rotundă și privirea blîndă. Băiatul se apropie.

— Fii bun și învață-mă dumneata, îți voi plăti pentru timpul pierdut.

— Stai jos, îi spuse acesta, nu trebuie să-mi plătești nimic. Voi încerca să te învăț, dar dacă nu prinzi repede meșteșugul, stricăm prietenia.

Băiatul era tăcut, foarte atent și lucra cu tragere de inimă. Muncitorii se mirau cît de repede a deprins meseria. După două săptămîni au intervenit ca băiatul să fie primit să lucreze în fabrică. Micul împletitor era îndemînatic și reuși în puțină vreme să împletească tot atîtea damigene cît cei vîrstnici.

Cînd se primeau banii, băiatul și-i lua pe ai săi și dispărea. Toți bănuiau că pesemne avea acasă o mamă bolnavă sau cine știe ce alte griji. El nu vorbea niciodată despre necazurile lui.

„În zilele astea toată lumea are necazuri" — își spuneau muncitorii.

Cine era, oare, băiatul care fusese înscris în rîndul muncitorilor sub numele de Lipcio? Nimeni dintre cei alături de care muncea n-a aflat decît mult mai tîrziu.

Micul împletitor de coșuri devenea tot mai slab, ochii i se cufundaseră în orbite, nasul i se ascuțise.

Într-o zi, cînd dădea în primire damigenele pe care le lucrase, și mîinile sale subțiri atinseră mîna unuia dintre muncitori, acesta simți că degetele copilului erau fierbinți. Omul îl cercetă și văzu că abia se ținea pe picioare.

— Trebuie să te odihnești o zi, două, spuse el cu blîndețe. Uite cum îți tremură mîinile!

Băiatul spuse că se simte puțin rău, dar că poate munci și îl rugă să nu spună nimănui că e bolnav. Omul îi promise, cu inima strînsă de durere.

A doua zi, însă, Lipcio nu se prezentă la lucru. Muncitorii hotărîseră ca în ziua cînd vor lua banii să meargă să-l caute și să-i dea o mînă de ajutor.

După o săptămînă, cînd merseră la adresa găsită în catastifele fabricii, li se spuse că acolo n-a stat niciodată un băiat cu numele de Lipcio. Mult timp după aceea s-au tot gîndit muncitorii la Lipcio și au căutat să-i dea de urmă.

Într-o dimineață, unul dintre muncitori veni la lucru cu un ziar.

— Oameni buni, iată cine-a fost Lipcio al nostru. Cei zece bărbați lăsară lucrul și se strînseră în jurul ziarului în care se afla fotografia unui băiat slab, cu privire dîrză, însoțită de o explicație scurtă.

Așa au aflat muncitorii de la fabrica de sticlărie că Lipcio al lor fusese colaborator al partizanilor, că era fiul unui deținut politic pe care fasciștii îl condamnaseră la moarte, că mama lui se afla la închisoare. Lipcio, cu banii cîștigați din munca lui, îi ajuta pe partizani. Articolul din ziar se intitula: „Un minor periculos".

În zilele următoare și mult timp după aceea, muncitorii povesteau despre Lipcio, în șoaptă, cu strîngere de inimă. Pentru ei Lipcio al lor era un adevărat erou și se simțeau mîndri că o vreme i-au fost tovarăși.

Băiatul pe care și-l aminteau, slăbuț, cu ochii negri, duși în fundul capului, nu mai era pentru ei „micul Lipcio", ci cetățeanul Lipcio, patriotul Lipcio...

Își aduceau adesea aminte cum Lipcio, cu degetele lui înfierbîntate de febră, stătea acolo printre ei și împletea coșuri ca să dea ajutor partizanilor care luptau pentru eliberarea patriei.

După 9 Septembrie 1944, cînd fiara fascistă fusese alungată pentru totdeauna de pe pămîntul Bulgariei, cel mai vîrstnic dintre muncitorii secției de împletit spuse:

— Tovarăși, să dăm numele lui Lipcio secției noastre! Muncitorii au primit cu bucurie, și a doua zi pe poarta secției sta scris: Secția de împletit „Lipcio Ivanov". Astfel au cunoscut toți muncitorii din fabrica de sticlărie și cel de-al doilea nume al lui Lipcio, băiatul de la secția de împletit. Au cunoscut apoi și istoria scurtei sale vieți. Numai mormîntul său le-a rămas necunoscut. Călăii fasciști îl împușcaseră fără judecată, iar trupul său fusese aruncat în mare.

KALINA MALINA

Traducere de ELENA DRAGOȘ

DE LA AVIONUL LUI VUIA LA...

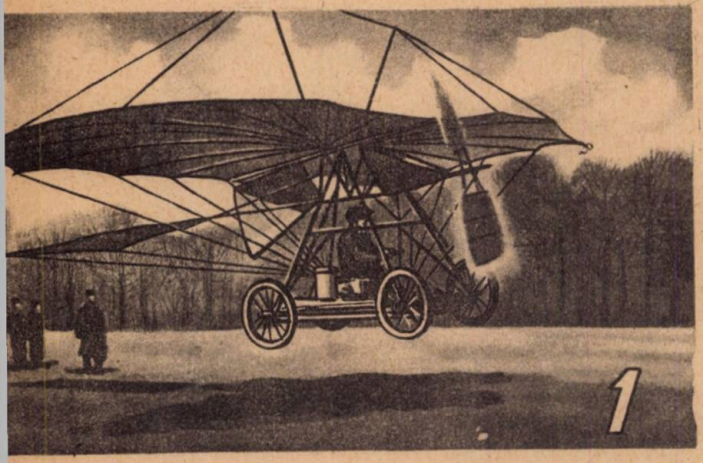

Din cele mai vechi timpuri, omul a fost stăpînit de dorința de a zbura. De la legendarii Dedal și Icar, care pentru a scăpa din labirintul de la Creta unde erau închiși și-au construit pentru zbor aripi asemănătoare cu cele ale păsărilor, la inginerul rus Mojaiski, creatorul primului avion, și la rominul Vuia, care s-a ridicat primul în aer cu propriile lui mijloace de bord, ideea zborului a parcurs un drum greu și îndelungat.

În ultimii 50 de ani aviația a progresat cu pași gigantici: de la viteza de 25 km/oră la 2.500 km/oră și de la 2 m „altitudine" la peste 20 km!

Creșterea puterii motoarelor și introducerea turboreactoarelor, îmbunătățirea rezistenței aparatelor și a formei lor aerodinamice au revoluționat aviația. Astfel au apărut avioanele supersonice (care zboară cu viteze mai mari decît 340 m/sec. — viteza sunetului), elicopterele și coleopterele, care decolează vertical de pe pămînt, neavînd nevoie de pistă specială.

În continuare vom face o scurtă prezentare a unor tipuri mai cunoscute de aparate de zburat.

★

La 18 martie 1906, lîngă Paris, departe de patria sa, unde guvernul burghezo-moșieresc îl tratase cu indiferență, fără nici un sprijin, Traian Vuia a realizat primele decolări din istoria aviației. Aparatul „Vuia 1" (fig. 1) a zburat 12 metri, la o înălțime de 60 cm; monoplanul, cu patru roți, cu un motor construit tot de Vuia, permitea atingerea unei viteze de 40 km/oră pe sol și înălțarea în aer.

Alături de Vuia, Aurel Vlaicu este unul din pionierii aviației mondiale, care face cinste poporului nostru. Înfruntînd numeroase greutăți materiale, precum și dezinteresul și împotrivirea autorităților din acea vreme, el a izbutit să-și realizeze visul în anul 1910. Echipat cu un motor de 50 de cai putere, monoplanul „Vlaicu 1" (fig. 2) avea două elice, în față și în spatele cabinei. Pentru o mai bună eficacitate, cîrmele de direcție și înălțime au fost plasate în fața elicelor. La concursurile din 1912 — în străinătate — Vlaicu a ocupat la unele probe locul I.

De la primele avioane ale anilor 1905—1912 la avioanele care străbat astăzi nemăsuratele căi aeriene s-au scurs ani de încercări grele, în care și-au pierdut viața mulți eroi ai aerului. În zilele noastre știința și tehnica sovietică au ridicat construcția avioanelor la o înaltă perfecțiune, iar constructorii sovietici de avioane sînt cunoscuți în toată lumea.

Vă prezentăm aici cîteva tipuri de avioane din cele mai moderne.

Iată TU-104, 110, 114 și 124, giganticele creații ale constructorului de avioane sovietic Tupolev.

TU-104 (fig. 3) este primul cu care a început seria avioanelor cu reacție ale lui Tupolev, vestite în toată lumea.

Avionul TU-110 (fig. 4) cu 4 motoare turboreactoare, a căror forță totală de cca. 30 de tone împingere îi asigură o viteză obișnuită de 1.000 km/oră! În acest fel, 100 de pasageri pot parcurge în aproximativ 6 ore și jumătate drumul de la Celiabinsk la Vladivostok, pe care l-ar face cu trenul în cca. două zile și două nopți.

TRAIAN VUIA

La 2 septembrie s-au împlinit 10 ani de la moartea lui Traian Vuia, unul dintre precursorii aviației moderne.

Traian Vuia s-a născut dintr-o familie de țărani, în anul 1872, în comuna Surducu Mic din Banat. A absolvit cursurile secundare la liceul din Lugoj, iar studiile universitare la Budapesta. Încă din copilărie el a manifestat mult interes pentru tehnică. Ceasuri întregi își petrecea construind tot felul de zmee, observînd apoi zborul lor.

Manifestînd o deosebită atracție pentru problemele legate de zbor, încă din tinerețe a conceput planurile de construcție a unui aparat de zburat mai greu decît aerul, pe care l-a denumit automobil cu aripi. Muncind cu rîvnă, Traian Vuia și-a însușit o cultură bogată, multilaterală. În anul 1902 pleacă la Paris și se dedică studiului aeronauticii și își definitivează proiectul pentru construcția unui aparat la care visase ani de-a rîndul. Departe de țară, zbătîndu-se cu multe lipsuri materiale, privit cu totală nepăsare de guvernul Romîniei burghezo-moșierești, Vuia izbutește să înfrîngă toate piedicile și să înceapă construirea aparatului.

Pe timpul acela (1903), o asemenea construcție părea de o mare îndrăzneală. Luptînd cu greutăți nebănuite, Vuia reușește după multe peripeții să-și vadă montarea completă a aeroplanului în decembrie 1905, iar în primăvara lui 1906 (18 martie) efectuează primul zbor. Iată cum descrie o revistă franceză a timpului acest zbor.

„Zi frumoasă de primăvară, cer senin, albastru. Puțin vînt de nord-est la stînga pilotului. Aparatul a fost împins de la hangar la șoseaua care duce la Montesson spre Sena. Cazanul a fost aprins pe la orele trei, și după cinci minute pilotul și-a ocupat locul, ținînd cu mîna stîngă volanul de direcție, iar cu cea dreaptă vana gazului CO_2 din motor; aparatul s-a pus fără zgomot în mișcare, accelerînd viteza de înaintare. Pilotul lasă cu mîna dreaptă vana și ia maneta de expansiune a gazului în motor. Mașina continuă accelerarea, și după un parcurs de circa 50 m pierde contactul cu pămîntul, fără ca pilotul să-și dea seama de momentul decolării. Suplețea mașinii cu vapori s-a arătat în toată eleganța ei. În acest răstimp, maneta de expansiune lunecă pe sectorul ei și ajunge la punctul mort. Motorul se oprește brusc. Elicea este calată, și vîntul lateral suflă mașina la dreapta, spre un arbore, ocazionînd stricăciuni la aripa din dreapta și la elice. Mașina cade, reia contactul cu solul. Aparatul se ridicase la 1 m înălțime și a parcurs aproximativ 12 m în aer".

În afară de zborul istoric — din 18 martie 1906 —, Vuia a mai reușit în cursul anului 1906 încă alte zboruri cu aeroplanul, și anume:

— la 1 iulie 1906, aparatul s-a ridicat la o înălțime de 25 cm; în parcursul aerian a făcut mici ondulații;

— la 12 august 1906, aeroplanul a reușit un zbor de 24 m.

Aceste zboruri sînt primele din lumea întreagă. Aparatul de zburat mai greu decît aerul a părăsit orice contact cu pămîntul prin singurele lui mijloace de bord.

Acesta a fost doar un început pe drumul cuceririi oceanului aerian.

Traian Vuia a dus în continuare o muncă uriașă pentru îmbunătățirea și perfecționarea aparatului său de zbor și are meritul nepieritor de a fi fost unul din deschizătorii de drumuri în aviație. Dar abia în anii puterii populare numele acestui modest, dar mare inventator a fost scos de sub vălul uitării. Cu opera lui noi ne mîndrim, ea constituind o expresie a forței creatoare a poporului nostru.

Ilustrații: A. BUICULESCU

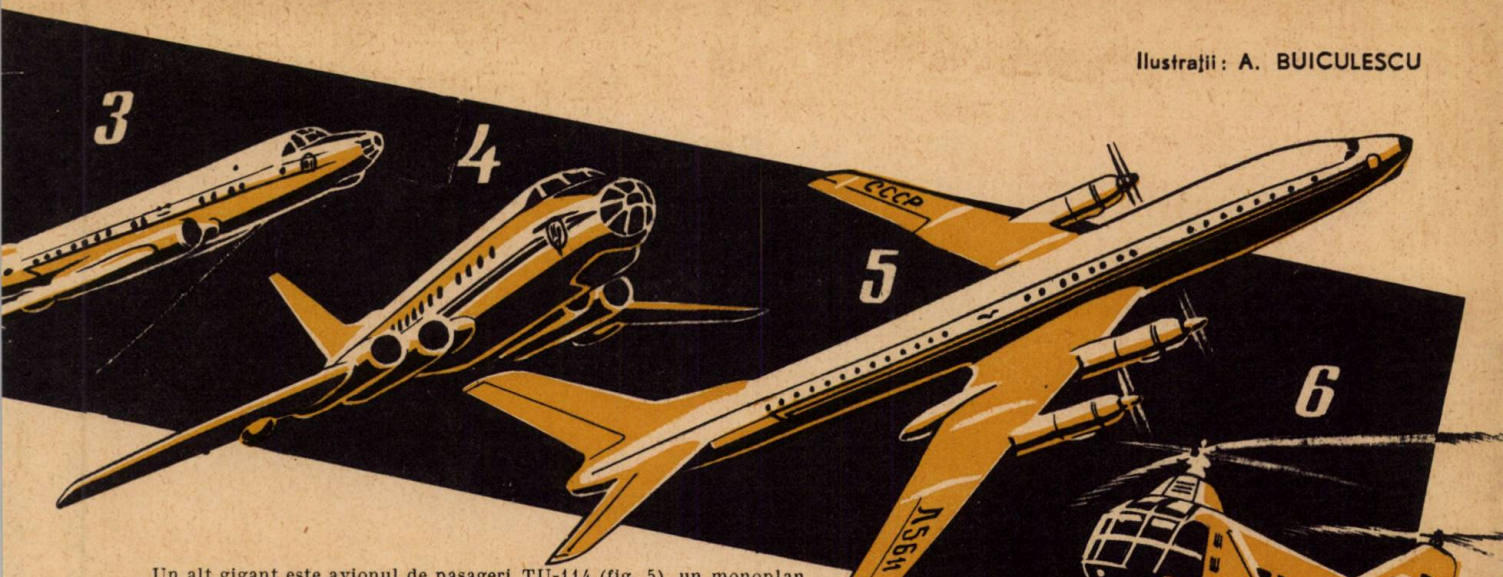

Un alt gigant este avionul de pasageri TU-114 (fig. 5), un monoplan cu aripa și ampenajul în formă de săgeată. El este dotat cu 4 motoare turbopropulsoare, superioare oricăror altor motoare de acest fel din lume. Motorul turbopropulsor, compus din turbină și elice, are un consum de combustibil redus, deși realizează o mare viteză, fapt pentru care este mult căutat pentru transport.

Pasagerii — în număr maximum de 220— își au locurile în 3 saloane și cîteva compartimente, dispuse în etajul de sus al corpului (fuzelajului) avionului. Spațioasele încăperi ale etajului inferior al fuzelajului permit depozitarea bagajelor și a mărfurilor. Cu TU-114 zborul e liniștit, odihnitor și comod, deși se zboară la peste 9.000 de metri cu 800—1.000 km/oră.

Cel mai tînăr din familia TU-urilor este TU-124 (fig. 9). El poate transporta 44 de pasageri, cu viteza de 1.000 km/oră; este un avion puternic, dintre cele mai economice, avînd 2 motoare turboventilatoare, adică cu cîte 2 turbine fiecare. În timp ce prima turbină creează jetul de gaze arse care asigură forța de împingere a aparatului, cea de-a doua turbină produce un puternic curent de aer, care ajută la creșterea puterii motoarelor. TU-124 este primul avion de pasageri din lume dotat cu astfel de motoare, foarte economic și în același timp cu un zbor foarte plăcut.

Nu putem încheia aceste însemnări fără a prezenta cîteva renumite realizări ale constructorilor sovietici, și anume unele aparate de zbor la care decolarea și aterizarea se produc încet, pe o direcție perpendiculară pe sol.

Astfel, elicopterul „IAK-24" (fig. 6), denumit și „vagonul zburător", are două rotoare — elice cu cîte 4 pale —, antrenate de motoare cu piston de 1.000 de cai putere fiecare. Personalul elicopterului este alcătuit din 2 piloți și un tehnician-radio. Aparatul, proiectat de constructorul sovietic Iakovlev pentru zborul pe orice vreme, poate duce 40 de pasageri. Încărcătura maximă pe care o poate lua la bord „vagonul zburător" este de 10 tone, iar viteza maximă de 210 km/oră.

Un nou record mondial a realizat elicopterul sovietic „MI-6" (fig. 7), care, în 1957, a ridicat 12 tone la o altitudine de 2.400 m, menținîndu-se la acea înălțime timp de 24 de minute.

Acest elicopter este echipat cu două motoare turboreactoare, care antrenează un rotor în formă de elice. Aparatul poate transporta tractoare, buldozere și alte mașini în locuri greu accesibile. Capacitatea sa mare permite transportul a 70—80 de pasageri. Prin dimensiunile sale, el întrece de două ori cel mai mare elicopter american „S-56", construit de inginerul Sikorsky.

Printre aparatele cu decolare și aterizare verticală un deosebit interes a stîrnit „Turbolet"-ul inginerilor sovietici Rafaelian, Kvașnin și Lipșin, care au lucrat sub conducerea constructorului Matveev. Este vorba de un aparat (fig. 8) acționat de un turboreactor asemănător celor de pe TU-110, căruia i s-au anexat o cabină și un dispozitiv de aterizare cu 4 roți. Experimentat în zbor, aparatul a decolat și aterizat pe o suprafață foarte mică, deschizînd astfel posibilitatea creării unor aparate care să nu aibă nevoie de aerodroame costisitoare și greu de întreținut.

Pe calea realizării de avioane cu calități superioare, savanții și inginerii sovietici au obținut uriașe succese, care ne dau siguranța că, în curînd, transportul pe calea aerului va cuceri un loc tot mai larg față de celelalte mijloace de transport.

Ing. FL. ZĂGĂNESCU

...TU-124

„Jurnalul unei învățătoare" de Maria Giacobbe e un volum a cărui apariție a stîrnit un puternic ecou în Italia. Autoarea nu este scriitoare de profesie, ci învățătoare de țară în Sardinia. Cunoscînd viața satului italian, ea și-a așternut pe hîrtie impresiile și observațiile zilnice sub forma unor file de jurnal. Maria Giacobbe creează de-a lungul însemnărilor sale o amplă și puternică imagine a sărăciei și înapoierii care domnesc în satul italian și îndeosebi în satele sudului.

Publicăm mai jos cîteva fragmente din volum.

Jurnalul unei învățătoare

Sub un văl de ploaie, iată, apare Fonni*. Casele par strivite de țiglele mari, acoperite de rugină.

Deodată, în piațeta pustie, se apropie de mine o fetiță de nouă sau zece ani.

— Sînteți noua învățătoare? Veniți cu mine!

Mă duce pînă la ea acasă, mergînd înaintea mea prin ploaie și vînt. E desculță, picioruşele vinete se afundă fără șovăire în valurile umflate, năvalnice de apă. Rochița de bumbac e complet udă și i se lipește de trupușorul firav; e singura ei îmbrăcăminte. Am un simțămînt absurd de vinovăție și simt cum mă trec fiorii sub impermeabilul meu călduros...

Din 43 de înscrise, niciodată nu sînt prezente la școală mai mult de treizeci. Cine sau ce le reține? De ce nu-și învață lecțiile și de ce le învață prost? De ce vin tîrziu și adesea îmi cer să plece înainte de ora fixată? „Aggiudu"**.

„Aggiudu", ca și lipsa de cărți și caiete, ca și foamea și frigul, este cel mai puternic vrăjmaș al meu. Douăzeci de eleve de-ale mele merg la „Aggiudu", iar unele se duc de trei și patru ori într-o singură zi... Michela are cosițe blonde și pielea foarte albă, ține adesea capul plecat pe spate, poate dintr-un răsfăț, dar cred că mai curînd din oboseală.

— Eu mă duc numai de două ori, la două gospodine care locuiesc în aceeași curte.

— Dar ce poți să faci tu, mititică cum ești?

— Fac provizii de apă. Aduc patru sau cinci ulcioare pe zi de familie; și mai fac curățenie la porci, mătur curtea, mă duc să arunc gunoiul pe maidan.

— Și cît ți se plătește?

— Nu știu dacă mi se plătește, dar mi se dă de mîncare; uneori îmi dăruiesc haine vechi. Iar în unele zile mi se dă chiar supă cu carne!

Letiția e o fetiță liniștită, stă în banca întîi, nu discută cu nimeni. Și nimeni nu se gîndește să-i adreseze ei vreun cuvînt. Este fiica lui N.N.

Ea și verișoara ei Antonia poartă cu schimbul un șorț negru, cîrpit la coate; e aproape întotdeauna desculță. În zilele mai reci poartă o pereche de galoși cafenii enormi, care se încheie la gleznă cu niște butoni lucioși, mari; cînd merge, tocurile înalte și goale se moaie.

Mă ascultă cu gura întredeschisă și ar vrea s-o pun mereu să spună lecția. E una din puținele care doresc acest lucru. Vine deseori la catedră și îmi șoptește la ureche noutăți foarte importante: găinuța a început să facă ouă; mama i-a făgăduit că poate într-o zi o să-i cumpere un album de desen; ieri la „Aggiudu" a mîncat macaroane cu roșii...

Maria e o fetiță foarte palidă, cu o înfățișare limfatică. Cred că la un moment dat a crescut foarte repede, iar rochița, singura rochiță pe care i-o cunosc, i-a devenit scurtă. Picioarele lungi și osoase sînt întotdeauna vinete de frig.

Cînd a venit aici caravana contra tuberculozei și i s-a făcut reacția dermică de tuberculoză, a ieșit pozitiv. I-au făcut și radioscopia toracelui și au descoperit că are noduli la ambii plămîni. Pe urmă, autobuzul a plecat. Credeam cu toții că vor sosi medicamente pentru copiii bolnavi sau predispuși la boală. Timp de cîteva zile, antebrațul era umflat și roșu; pe urmă efectul tuberculinei a dispărut și nu s-a mai vorbit despre asta. După multă vreme, am aflat că vizita în rîndurile școlarilor făcea parte dintr-un plan de studii statistice în legătură cu răs-

---

* Sat în Sardinia.

** Este vorba de munca pe care sînt nevoiți s-o presteze la stăpîn copiii de oameni nevoiași.

pîndirea tuberculozei la altitudine. Nimic altceva. Şi aşa am încetat de a mai aştepta doctoriile.

Maria continua să vină la şcoală palidă şi înfometată. Fiind atît de plăpîndă, nu poate să muncească la fel ca tovarăşele ei, care, în felul acesta, capătă cel puţin de mîncare. La casa de ajutor li se fac injecţii, dar asta nu poate fi de ajuns; ar avea nevoie de haine calde şi de mîncare substanţială. Uneori foamea ei se exprimă în felurile cele mai neaşteptate. Scrie că i-ar plăcea să mănînce atît de mult, încît să devină „grasă ca un porc". Mă iubeşte, cel puţin aşa cred, şi-mi doreşte şi mie să devin la fel de grasă. Într-o zi mi-a adus în dar un covrig. Îl căpătase şi ea în dar şi nu rezistase ispitei de a ciupi o bucăţică.

Fetiţele vorbesc rareori în compunerile lor despre altceva decît despre timp. Se pare că în afară de asta nu le interesează nimic. Uneori vorbesc despre cei din familia lor...

„Fratele meu e un băiat foarte bun, munceşte tot timpul şi e ascultător. Mai ales faţă de părinţi. Fratele meu învaţă şi e inteligent. Cred c-o să treacă clasa. Cară lemne pentru casă şi pentru ca să pregătim masa; poate că o să cîştigăm ceva bani pentru familie şi pentru casă, care e atît de veche, că nici nu poţi să stai în ea. Fratele meu dă ajutor şi fratelui mai mare la mulsul oilor. Uneori, duminica, le duce la păscut ca să-l ajute pe fratele cel mare; pe urmă, obosit de muncă, se întoarce ca să meargă la seceratul nutreţului pentru boi" (Rita).

Mai mult succes are o altă temă: Săracii şi bogaţii în comuna Fonni. S-ar părea că pentru aceste fetiţe satul se împarte în două caste, aproape în două neamuri de oameni.

„Nevasta ţăranului lucrează mereu ca să încropească ceva avere. Dar soţiile bogaţilor sînt altfel. Pentru că nu merg la muncă, şi chiar dacă nu muncesc, tot au de mîncare, doar croşetează, încolo stau de pomană. Nevestele săracilor se duc să sape, să cultive pămîntul, să semene grîul. În casele bogaţilor sînt lemne şi pîine" (Michela).

„Săracii se duc să muncească pe moşiile bogaţilor, iar bogaţii, în loc să muncească, supraveghează. În satul meu cei mai săraci sînt ţăranii. Nu-i al lor pămîntul pe care-l lucrează ca nişte şerbi" (Antoniangela).

„Bogaţii o duc bine şi dau de pomană cerşetorilor. Îi pun pe ţărani să le lucreze pămînturile. Şi pe femei le pun să le coacă pîinea de orz. Bogaţii le dau mîncare proastă celor săraci, le dau pîine de orz, în timp ce dînşii mănîncă pîine din făină de grîu" (Rosa).

„Cei bogaţi au case mari, beau bine în fiecare zi şi mănîncă lucruri bune. Sînt totdeauna curaţi şi bine îmbrăcaţi, au palate frumoase, au copaci din care pot să taie lemne pentru iarnă. Săracii n-au nimic, cumpără lemne, sînt totdeauna prost îmbrăcaţi. Sînt zdrenţăroşi, mănîncă lucruri proaste, nişte lucruri de nimic întotdeauna. Dar bogaţii mănîncă miel aproape în fiecare zi, în vreme ce săracii trebuie să ceară uneori pînă şi un braţ de lemne" (Angela).

La propunerea Raffaelei, fetiţele au făcut compuneri pe tema: „Ce-o să fac cînd voi fi mare"...

Letiţia scrie: „Dac-aş avea o baghetă magică mi-ar plăcea să mă joc cu jucăriile, cu tovarăşele mele, cu păpuşa, cu mingea, cu coarda. Dar eu n-am decît urciorul cu care trebuie să aduc apă. N-am timp de joacă. Cu banii pentru care lucrez, mama mea îmi cumpără o rochiţă".

Fetiţele din Fonni preferă animalele şi păsările mai „folositoare": oaia, boul, găina, pisica, „pentru că vînează şoareci şi apără mîncarea din casă", capra şi porcul. Numai Michela adaugă „şi rîndunica, pentru că are aripi negre şi e tare frumoasă, şi vrabia, pentru că e mică şi săracă..."

Am făcut o altă mică anchetă: „Ce aţi mîncat înainte de a veni la şcoală?" Din 30, numai două au căpătat lapte. Celelalte, doar o ceaşcă de cafea şi nişte linte uscată, ciupită şi aia din porţia porcului.

Peste puţină vreme va trece cursa care mă va duce acasă.

...Fetiţele mă aşteaptă, îmi înmînează o cutie de carton pătată de muşte şi cam ponosită.

După expresia nervoasă şi fericită a copilelor, pricep că e un dar... Mă simt cam ridicolă şi emoţionată. Plecăm. Podul care s-a prăbuşit din pricina inundaţiilor e încă la pămînt. Cîţiva muncitori lucrează pe marginea unei prăpăstii. Autobuzul se clatină pe pasarelă.

Bag de seamă că ţin încă în poală cutia murdară şi decolorată. O deschid. Înăuntru se află trei ouă, cîţiva biscuiţi minusculi, în formă de animale, două prăjiturele, şase caramele, un sîmbure de piersică uscat, lustruit ca un obiect preţios, transmis din generaţie în generaţie. Iar pe deasupra se află un dreptunghi de hîrtie galbenă, pe care stă scris numele fetiţelor, o dedicaţie şi rugămintea de „a se înapoia cutia".

MARIA GIACOBBE

Ilustraţii: GH. ADOC

Mîini de AUR

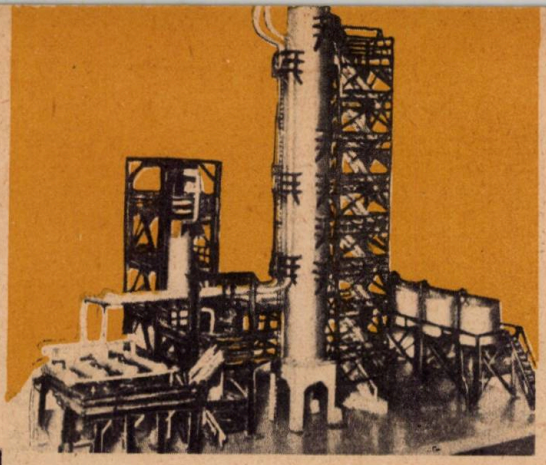

„Copii cu mîini de aur" — îţi spui vizitînd expoziţia micilor tehnicieni pe ţară deschisă în Bucureşti, în trei săli mari ale Palatului pionierilor. Din toate regiunile ţării se află aici selecţionate cele mai bune lucrări ale participanţilor la tradiţionalul concurs al micilor tehnicieni, organizat de C.C. al U.T.M., împreună cu Ministerul Învăţămîntului şi Culturii.

Şi, fiindcă spaţiul nu ne îngăduie să vorbim despre toate lucrările expuse, ne vom opri numai la cîteva.

Priviţi această instalaţie de distilare a ţiţeiului. Totul este aici lucrat cu grijă, în aşa fel încît să arate ca o instalaţie adevărată. Cum era şi de aşteptat, o astfel de lucrare a fost realizată de pionierii dintr-o regiune petroliferă. Ea aparţine copiilor de la Casa pionierilor din Ploieşti.

Ce l-o fi îndemnat pe Nemeş Koloman, un băiat din clasa a VII-a de la Arad, să realizeze o staţie interplanetară? Ne pare rău că n-o puteţi vedea decît în fotografie! Totul luceşte în argintiu. Şi Lunnik I, care tocmai a poposit, şi celelalte rachete care aşteaptă să-şi ia zborul. Mă rog, este o gară cosmică în toată puterea cuvîntului. Cine ştie dacă peste cîţiva ani Koloman nu va fi chiar el unul din cosmonauţii care se vor opri într-o astfel de gară; şi, cine ştie, poate că gara va semăna cu cea construită de el în copilărie. Deocamdată Koloman citeşte, învaţă, studiază fizica, matematica şi construieşte. Şi fiindcă adeseori visează la ce va fi mîine, el şi-a ales ca temă lucrarea pe care o vedeţi în fotografie.

Priviţi acum schema acestui circuit în serie. Este lucrată de Haciu A. şi Şafaricas Gheorghe din Bucureşti şi dovedeşte că ei au multe cunoştinţe de fizică pe care ştiu să le aplice în practică.

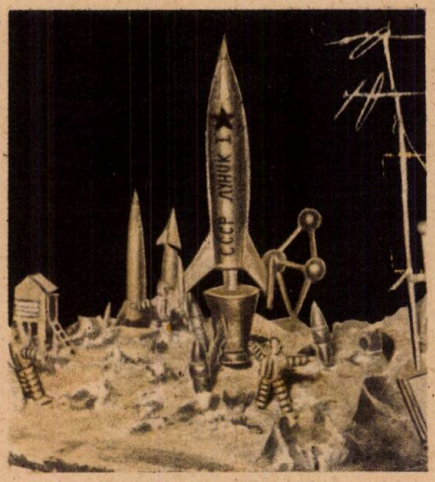

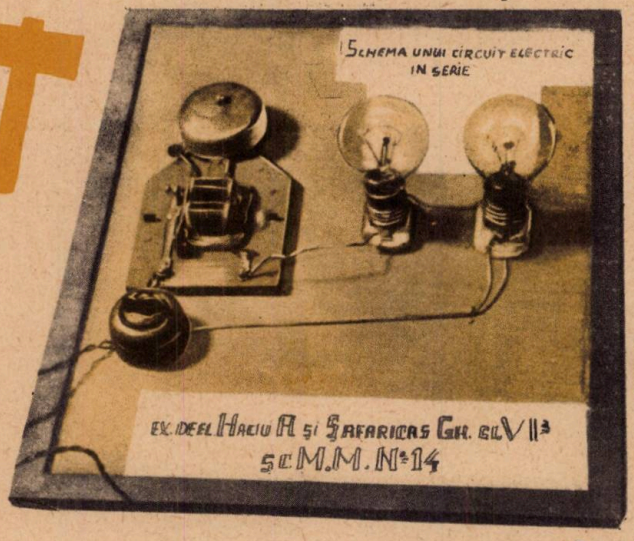

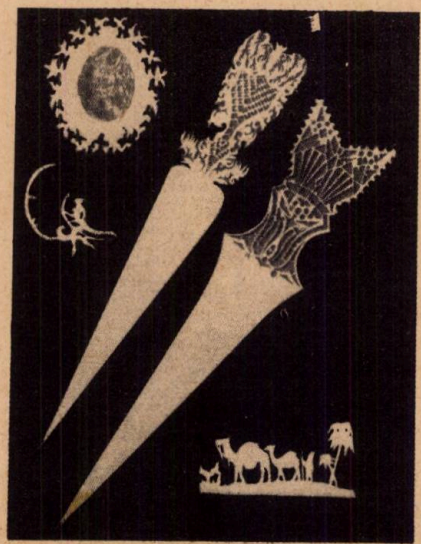

Macheta barajului Hidrocentralei „V. I. Lenin" de la Bicaz este una din lucrările cu care s-au prezentat pionierii de la Palatul pionierilor din Bucureşti. Ei au fost atraşi de măreţia acestei construcţii a patriei noastre şi au realizat o machetă interesantă.

Ceea ce se vede în fotografia următoare este oare o dantelă? Nu... Sînt cîteva lucrări în traforaj ale pionierilor din regiunea Stalin. Cîtă migală, cîtă concentrare, dar şi cîtă îndemînare le-au trebuit ca să realizeze aceste mici obiecte, cu atîta artă.

Toate obiectele expuse grăiesc despre dragostea de muncă a pionierilor, despre cunoştinţele, inventivitatea lor, şi mai ales despre faptul că ei se pregătesc de pe acum să devină mîine muncitori de nădejde ai patriei noastre, stăpînii celor mai complicate maşini.

Meşterind cu sîrg la şcoală, la casele pionierilor, mulţi dintre voi vă puteţi hotărî încă din copilărie ce meserie să vă alegeţi.

Expoziţia este şi un îndemn pentru ca tot mai mulţi pionieri să participe la concursul micilor tehnicieni din anul următor.

POVESTE DESPRE PRIETENUL DRAG

Așa cum îl văd, în lumina roșiatică a focului de tabără, mi-e mai drag ca niciodată. Și simt, așa, ca o apăsare pe piept, deși n-aș avea de ce. Nu mă voi despărți de instructorul meu. Îi voi fi coleg. Nu rîdeți. Un coleg mai mic, dar coleg. Mi-a făgăduit că atunci cînd voi termina școala profesională o să stăruie să fiu repartizat în secția lui. Lăcătuș mecanic! Nici nu visam la sfîrșitul clasei a VI-a că voi deveni lăcătuș. Mie îmi plăcea electrotehnica. Din ziua în care l-am cunoscut cu adevărat pe tovarășul Miron n-am dorit altceva decît să-i semăn. Oh! ce mult aș dori să-i semăn!

...Și ce urît m-am purtat la început! Aș putea spune că am fost un „element recalcitrant", așa cum s-a exprimat odată Victor, președintele detașamentului. Îl privesc pe Victor. E trist. Trage cu coada ochiului către tovarășul Miron și-și mușcă buzele.

Tovarășul Miron pare și el emoționat. Rîde și glumește cu noi, absolvenții clasei a VII-a, promoția 1960. Dar ochii îi sînt tulburi. Îi e greu să se despartă de noi. A observat că îl privesc stăruitor și-mi zîmbește.

...Cît să fie de atunci? Era chiar în primele zile ale anului școlar. Îmi părea rău după vechiul nostru instructor, învățătorul Andreescu. Primise funcția de director-adjunct la altă școală, în altă comună. Tovarășul Miron îi luase locul. Auzisem că e muncitor, utemist, la fabrica cea nouă, datorită căreia comuna noastră se transforma, văzînd cu ochii, într-un mic orășel. Venise la școală îmbrăcat foarte frumos, cu cravata roșie la gît, cu o cămașă albă ca zăpada.

„Am făcut cunoștință" într-un clip foarte „original". Mă luasem la bătaie în recreație cu un anume Giugaru. Băieții se adunaseră în jurul nostru:

— Ardе-l, Costică! (Costică eram eu). Nu te lăsa, Giugarule!

Deodată, toți au tăcut. Într-o clipită mi-am dat seama că tov. Miron ne privea în tăcere. M-am făcut că nu-l observ și am continuat să mă bat.

— Hei, pustiule! a strigat tovarășul Miron unui băiețel dintr-a III-a care privea scena cu gura căscată. Vino încoace! Ia arbitrează-i pe băieții ăștia doi, că se bat neregulamentar. Hai! În gardă!

Nu știu de ce, dar mi-a trecut cheful de bătaie. Mă înroșisem tot și-mi era un necaz... Multă vreme l-am salutat foarte „oficial" pe tovarășul Miron. Se vede că lucrul acesta îl amuza grozav, pentru că în ochi îi lucea o lumină ironică (dar nu răutăcioasă).

...Focul a cam pălit. M-am ridicat și am mai aruncat un braț de vreascuri peste pojarul molcom, dar încins. Îndată, brădetul a început să trosnească și din nou s-au înălțat flăcări vesele.

Cîte focuri de tabără n-am făcut împreună! Și cîte alte lucruri minunate: adunări cu temă (mi-amintesc de „călătoria noastră în cosmos". Ne făcuserăm chiar îmbrăcăminte de astronauți). Sau ce emoții am avut la etapa pe regiune a concursului cultural-artistic! Tovarășul Miron stătea în culise. Atunci l-am îndrăgit mult. Simțeam cum se bucură cu noi. Era atît de emoționat cînd am luat premiu! Mai emoționat chiar decît noi.

Pe urmă iar m-am supărat pe el. (Și acum mi-e rușine de supărarea mea prostească.) M-a pus în discuția detașamentului pentru învățătură și disciplină. Pe mine! Simțeam cum ard de mînie. El stătea lîngă Victor și mă privea nici trist, nici vesel. Mie mi s-a părut însă că se bucură de necazul meu. M-am încăpățînat și n-am mai scos un cuvînt. Toți colegii m-au „frecat" atunci în lege. Tovarășul Miron a spus doar atît:

— Nu-mi place cum te-ai purtat în această adunare, Constantine.

— Așa-i firea mea, am răspuns obraznic. În realitate, vocea îmi tremura a plîns.

— Nu e firea ta așa, mi-a răspuns instructorul. Îți vine să plîngi. Și dacă îți vine să plîngi e bine... Deși

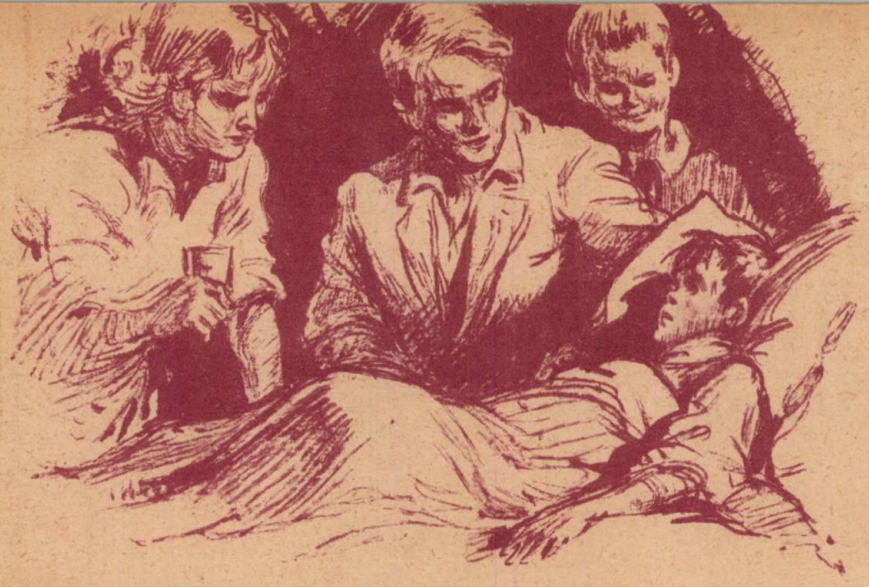

plînsul nu e prea recomandabil pentru un pionier din clasa a VII-a, a adăugat el puțin ironic.

De ambiție, trei zile am venit cu lecțiile nescrise și neînvățate. Se vede că Victor i-a comunicat acest lucru instructorului, pentru că într-o recreație tovarășul Miron m-a luat de umeri și mi-a spus: „Păcat, Constantine! Am avut încredere în tine".

Am rămas uimit. Vasăzică, avea încredere în mine! Nu mă disprețuia. Tot timpul mi-au revenit în minte aceste cuvinte: „Am avut încredere în tine". Dar de ce păcat? Nu, nu trebuie să fie „păcat". Am să învăț. Eu pot să învăț.

... Și atunci s-a întîmplat nenorocirea: m-am îmbolnăvit rău. Asta chiar în toiul trimestrului II... Tocmai cînd izbutisem să mă îndrept la majoritatea materiilor. Nu puteam vorbi decît foarte greu, din cauza amigdalelor inflamate.

N-am să uit niciodată ziua în care tovarășul Miron a venit la mine, împreună cu Victor și încă doi colegi. Era la fel de frumos îmbrăcat ca totdeauna.

— Cum merge?

„Mai bine" — i-am scris eu pe o hîrtie.

— Să stai liniștit și să te îngrijești.

— Nu mai pot să rabd! am izbucnit răgușit. Ce mă fac cu învățătura?

— Sst! Nu vorbi! Scrie!

A discutat cu mama, apoi l-a așteptat pe doctor pînă la ora 6. Ce au șușotit, nu știu. La plecare însă mi-a spus:

— Cei din detașament vor veni cu rîndul să-ți aducă lecțiile și să ți le explice. Am să mai vin să te văd...

„Vesel foc de tabără!
Amintire dragă,
Te-om păstra în inimă
Viața noastră-ntreagă".

S-a iscat întîi molcom, apoi mai cu tărie cîntecul atît de îndrăgit în excursiile noastre. Îl învățasem de la tovarășul Miron. (De unde știa atîtea?... Și cîntece, și jocuri. Am aflat apoi că le învăța cu stăruință fie la raionul U.T.M., fie singur, ca să ne poată învăța la rîndul său și pe noi.)

Tovarășul Miron ne vorbea adeseori despre utemiști. Ne povestea mai ales despre fruntașii din fabrică. Odată a adus chiar pe doi dintre ei și ne-au vorbit foarte frumos. După cîtva timp, am auzit că Victor și încă doi colegi au făcut cerere să fie primiți în U.T.M. Am vrut să fac și eu cerere și i-am cerut sfatul tovarășului Miron. A rămas puțin pe gînduri. Pentru prima dată părea încurcat.

— Eu nu te împiedic. Dar gîndește-te puțin: Ești destul de pregătit? Ce-ar fi să mai lași pînă spre sfîrșitul anului școlar?

L-am privit trist. Înțelesesem. Nu meritam încă să devin utemist. Apoi am observat că tovarășul Miron îmi dădea mai multe sarcini. Le îndeplineam cu multă bucurie.

— Cum merge cu învățătura? m-a întrebat el într-o zi.

— Bine.

— Spune-mi, sarcinile pe care le-ai avut de îndeplinit nu te-au împiedicat să înveți?

— Nu.

— Adevărat?

— Pe cuvînt de onoare!

— Ehei, las-o mai domol cu cuvîntul de onoare! Prea ți-l dai ușor.

Atunci mi-am dat seama că tovarășul Miron mă „încercase". Izbutisem. Înțelegeam că sarcinile ce le îndeplinisem erau sarcini de utemist. Îmi cînta sufletul de bucurie: „Voi fi utemist! Voi fi neapărat. Chiar dacă nu azi, mîine. Dar voi fi!"

... A sunat prelung sirena fabricii. E zece noaptea! Cînd o fi trecut timpul? În zare clipesc luciri roșietice. Sînt focurile de la turnătorie. Am fost și pe acolo cu întreg detașamentul. Pe aleea ce duce spre secții am întîlnit un panou mare cu titlul: „Fruntașii noștri". Toți ne-am bulucit în fața panoului. Exact din centru ne privea tovarășul Miron. Sub fotografie, un text: „Utemistul Miron Alexandru, responsabilul brigăzii a doua de tineret, secția lăcătușărie. Sub conducerea lui, brigada depășește regulat normele cu 9—15%".

Apoi l-am văzut și pe instructorul nostru așa cum doream să-l văd de mult: în salopeta unsă cu ulei și cu un basc pe cap.

— V-am văzut pe panou! am izbucnit toți deodată.

— Ei, ei, lăsați astea!

Tovarășul Miron părea foarte, foarte stingherit.

L-am privit apoi, mai bine de jumătate de ceas, cum lucrează. O precizie de ceasornic. Și era pretutindeni. Își ajuta tovarășii din brigadă. Mi s-a părut atunci că nu există ceva mai frumos pe lume decît lăcătușăria. Și altora la fel.

...Gata? S-a sfîrșit? Ne ridicăm? Simt așa, ca o strîngere de inimă. Dar de ce să mă necăjesc? La toamnă, tovarășul Miron va fi maistrul meu. Adică al nostru, al acelora care ne-am hotărît să mergem la școala profesională a uzinei. Peste trei ani voi lucra în brigada lui. Nici nu-mi închipui că lucrurile s-ar putea petrece altfel.

A. WEISS

Ilustrații: COCA CREȚOIU-ȘEINESCU

LA A 15-A ANIVERSARE A REPUBLICII DEMOCRATE VIETNAM

PRIETENI de DEPARTE

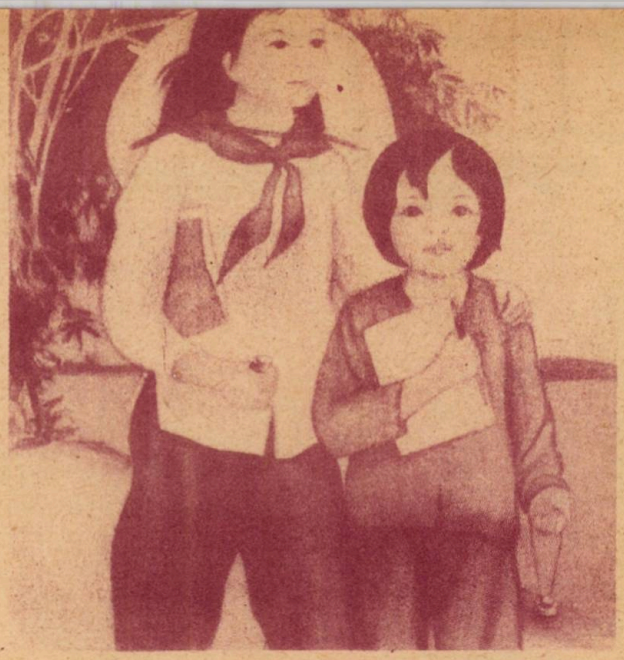

În acest număr vă vom prezenta organizaţia de pionieri dintr-o ţară prietenă, îndepărtată — R. D. Vietnam.

Organizaţia de pionieri vietnameză numără în rîndurile ei mulţi copii, băieţi şi fete ca şi voi, veseli, harnici, buni prieteni şi tovarăşi. Întocmai ca şi voua, la gîtul lor flutură cravatele roşii peste bluzele albe, iar pe piept le străluceşte insigna. Numai că pe insigna lor este gravată o ramură de bambus. Aceeaşi ramură o veţi găsi brodată şi pe drapelul roşu al unităţii (bambusul fiind una din marile bogăţii ale ţării), alături de steaua de aur — simbol al partidului — Partidul celor ce muncesc din Vietnam.

Nu există pionier vietnamez care să nu se mîndrească cu şcoala de fete „Trun Vuan" din Hanoi, fruntaşă la învăţătură, sau cu pionierii din satul Din Ban, care poartă pe drapelul pionieresc „Ordinul Victoria".

...Era în zilele crunte ale războiului împotriva jugului colonialist francez. Atunci a luat fiinţă în acest sat un detaşament de pionieri care s-a făcut repede cunoscut prin faptele sale vitejeşti. Urmaşii lor se dovedesc astăzi vrednici de această cinste. Buni la învăţătură, prin străduinţa lor au izbutit să cultive pe loturile şcolare un soi de porumb cu bobul mare; ei sînt buni crescători de păsări, mereu gata să-i ajute în toate treburile pe cei vîrstnici.

Vă invităm acum, dragi cititori, să vizitaţi clubul pionieresc din Hanoi. Puteţi începe prin a vedea sala de festivităţi, apoi sălile de sport, biblioteca, frumosul parc. Aici, ca şi în palatele sau casele noastre pioniereşti, purtătorii cravatei roşii învaţă desenul, învaţă să construiască aeromodele sau învaţă dansul. Există acolo un cor si o orchestră a pionierilor, un teatru de păpuşi. Înainte vreme acest club era destinat numai pentru copiii capitaliştilor. Copiii celor ce munceau nu aveau voie să-i treacă pragul.

De altfel poporul vietnamez a cunoscut în trecut o asemenea mizerie şi sărăcie încît adeseori părinţii erau nevoiţi să-şi vîndă străinilor copiii, ca să nu moară de foame.

*

Organizaţia de pionieri din R.D. Vietnam, deşi tînără, a înscris în istoria ei multe fapte de vitejie. Povestea adevărată a pionierului Le Van Tam din oraşul Saigon o ştiu astăzi toţi copiii vietnamezi. Întîmplarea despre care o să vă povestim a avut loc tot în anii războiului împotriva colonialiştilor.

În Saigon se afla un depozit uriaş de muniţii care aparţinea duşmanului. Cîte arme erau acolo toate trebuiau să fie întrebuinţate împotriva poporului vietnamez. Să te apropii de depozit, nici vorbă. Era straşnic păzit. Şi totuşi...

„Trebuie să dispară depozitul — îşi spunea în sinea lui Le Van Tam. Cu orice preţ trebuie să dispară..."

Şi atunci, cu sprinteneala unui copil, se strecură pînă în apropiere, îşi turnă benzină peste haine şi, ca o torţă aprinsă vie, se aruncă asupra depozitului. Băiatul a pierit, dar odată cu el a sărit în aer şi uriaşul depozit de muniţii. Pretutindeni în Vietnam poporul pronunţă numele pionierului Le Van Tam cu dragoste şi recunoştinţă.

*

Dacă aflîndu-te vreodată în R. D. Vietnam vei întreba un om obişnuit, întîlnit în calea ta, care e ziua cea mai fericită din viaţa copiilor vietnamezi ţi se va răspunde:

— Ziua de 2 Septembrie 1945 cînd s-a născut Republica Democrată Vietnam.

Dar care este cea mai fierbinte dorinţă a copiilor vietnamezi?

— Patria lor să fie unită, pentru ca fraţii din Vietnamul de sud să poată învăţa şi ei la şcoli, să se joace fără grijă, să aibă o copilărie fericită, întocmai ca şi cei din Vietnamul de nord.

Fiindcă, după cum ştiţi, în timp ce în Vietnamul de nord poporul îşi construieşte o viaţă tot mai bună, sub conducerea Partidului celor ce muncesc, Vietnamul de sud mai îndură încă asuprirea clicii reacţionare a lui Ngo Din Diem, slugi ale imperialiştilor americani.

Riscîndu-şi uneori viaţa, torturaţi şi ucişi, fiii cei mai buni ai poporului, din partea asuprită, luptă pentru scuturarea jugului şi unirea cu R.D. Vietnam.

MACHE
răfăciporul

Desene: R. DULDURESCU
Scenariu: MIRCEA SÎNTIMBREANU

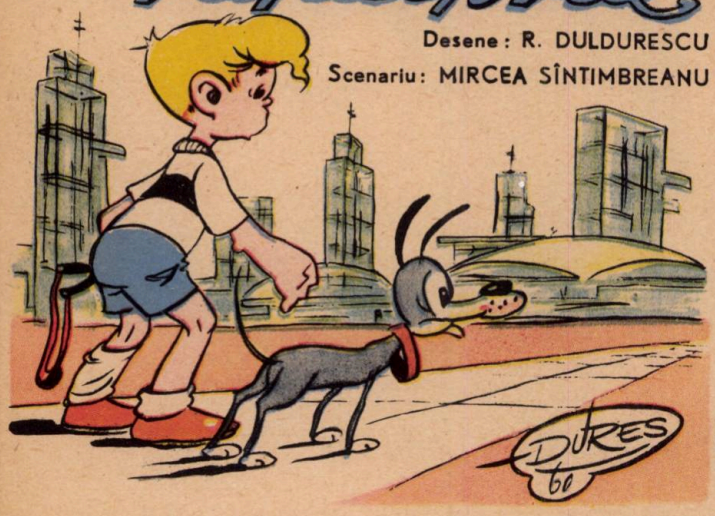

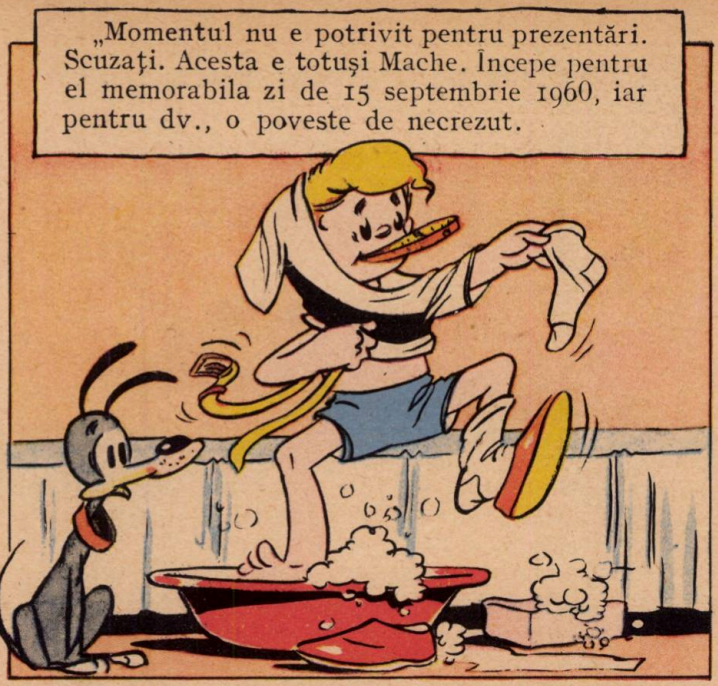
„Momentul nu e potrivit pentru prezentări. Scuzaţi. Acesta e totuşi Mache. Începe pentru el memorabila zi de 15 septembrie 1960, iar pentru dv., o poveste de necrezut.

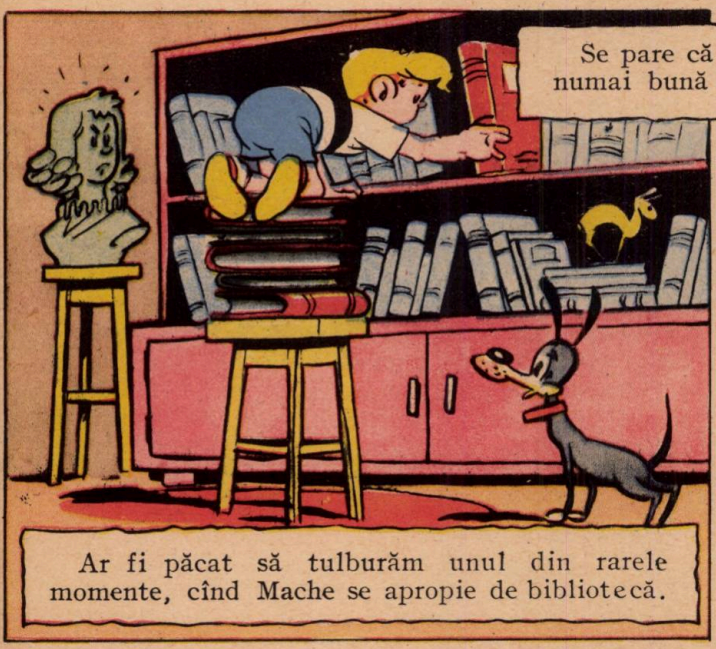
Ar fi păcat să tulburăm unul din rarele momente, cînd Mache se apropie de bibliotecă.

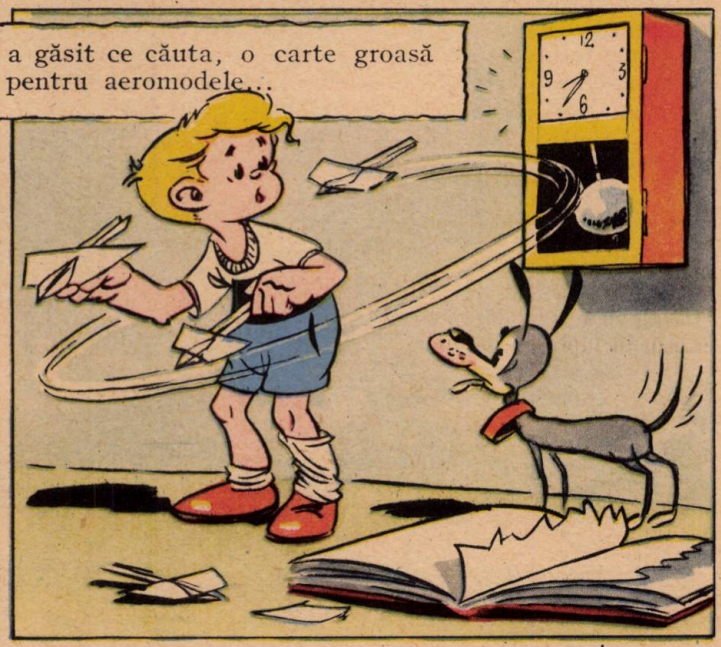
Se pare că a găsit ce căuta, o carte groasă numai bună pentru aeromodele...

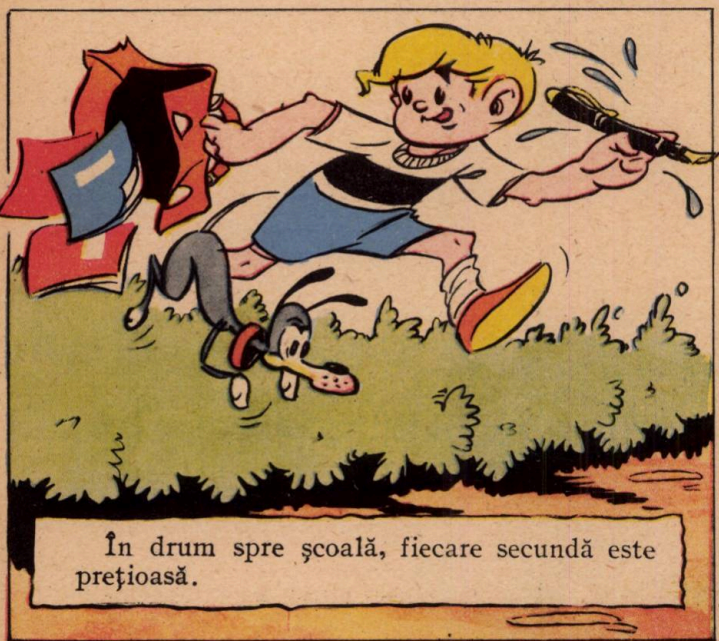
În drum spre şcoală, fiecare secundă este preţioasă.

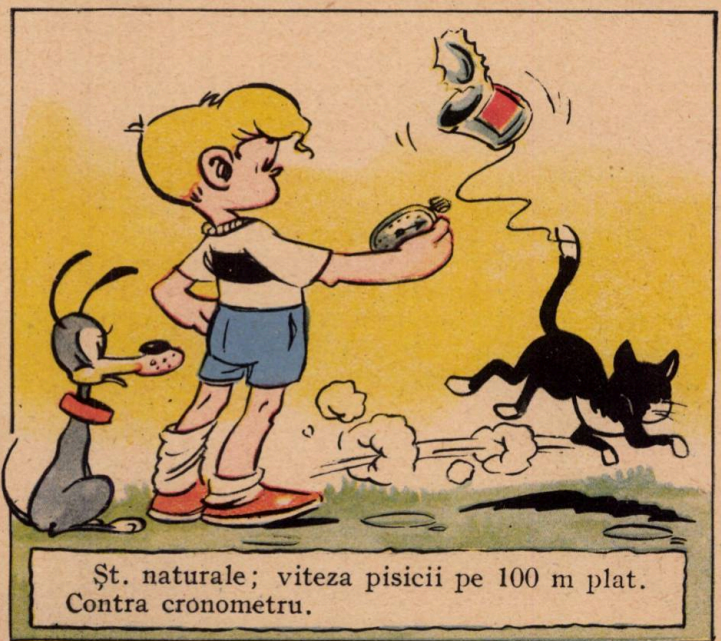
Şt. naturale; viteza pisicii pe 100 m plat. Contra cronometru.

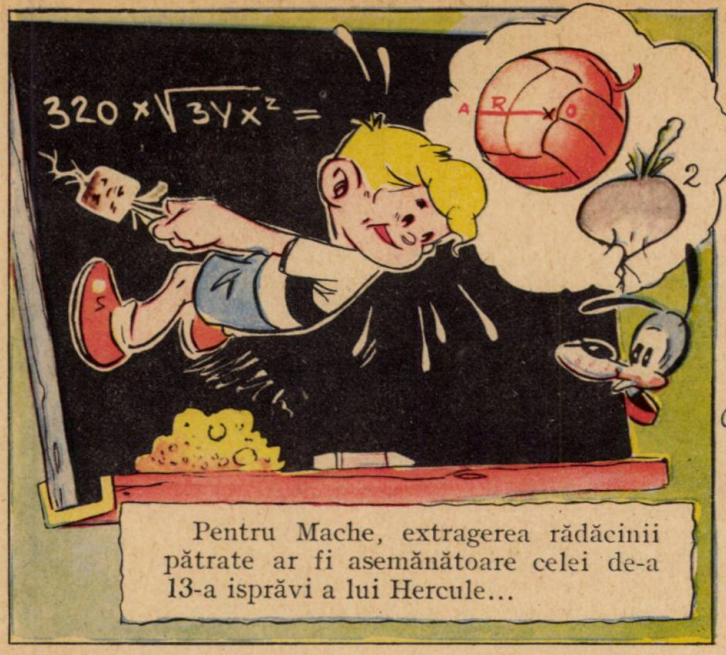

Pentru Mache, extragerea rădăcinii pătrate ar fi asemănătoare celei de-a 13-a isprăvi a lui Hercule...

Cînd îşi scrie temele, vă sfătuiesc să nu staţi pe aproape!

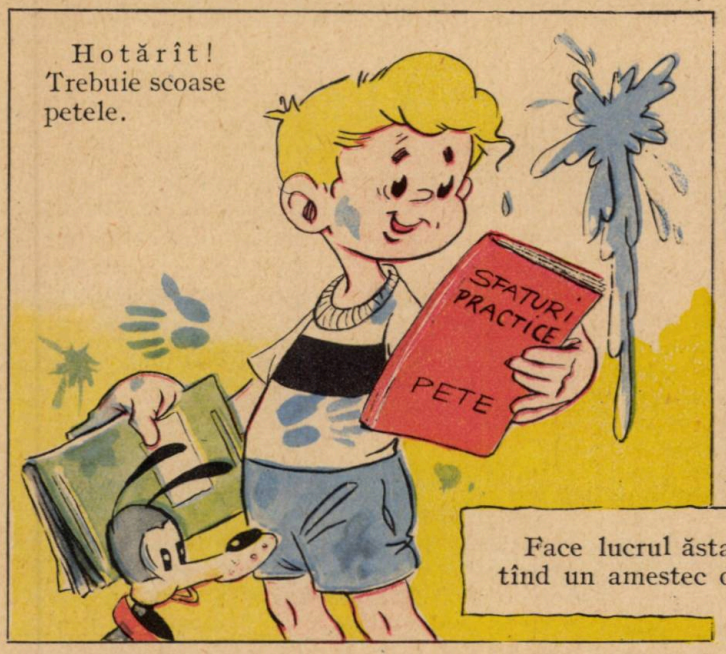

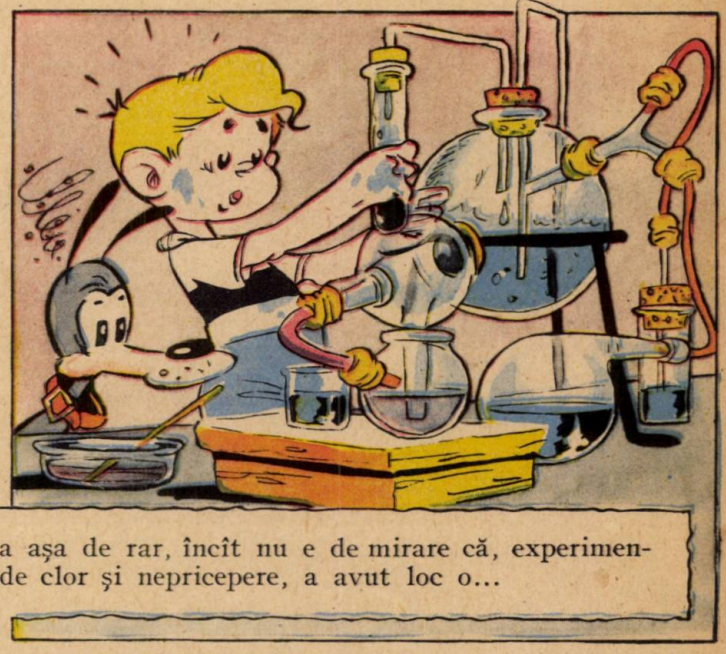

Face lucrul ăsta aşa de rar, încît nu e de mirare că, experimentînd un amestec de clor şi nepricepere, a avut loc o...

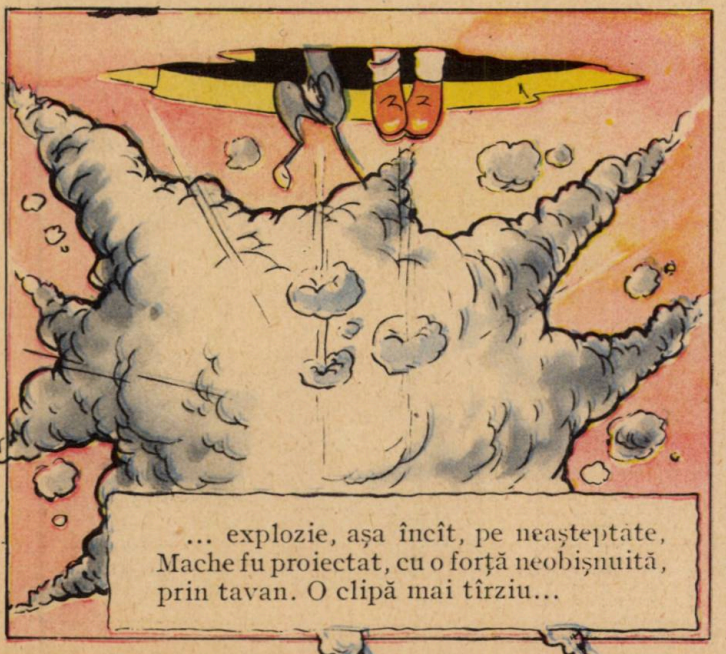

... explozie, aşa încît, pe neaşteptate, Mache fu proiectat, cu o forţă neobişnuită, prin tavan. O clipă mai tîrziu...

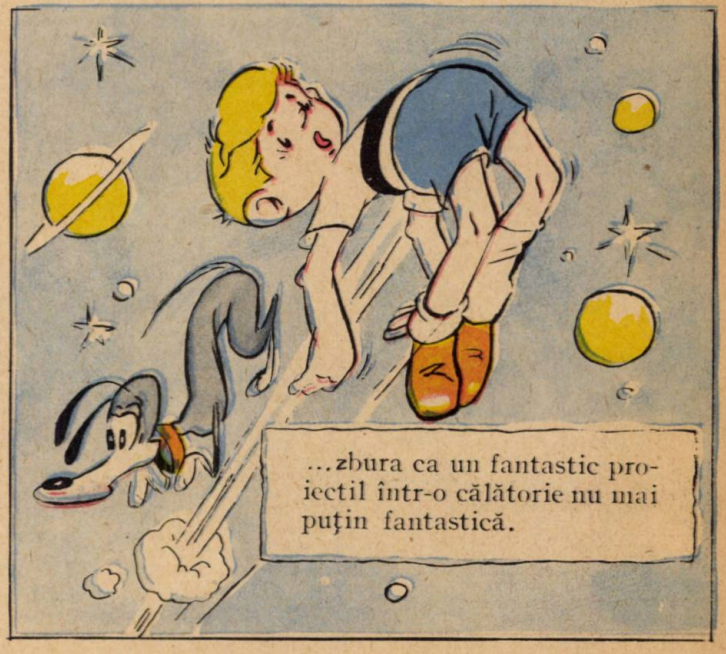

...zbura ca un fantastic proiectil într-o călătorie nu mai puţin fantastică.

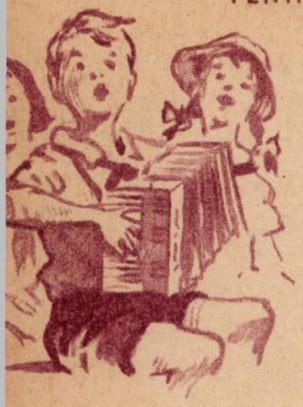

Vorbește

Alegerile activului pionieresc sînt întotdeauna un prilej minunat pentru trecerea în revistă a activității unității voastre, a muncii fiecăruia dintre voi. Școala a început doar de cîteva zile. Pe culoare auzi fel de fel de dialoguri voioase.

Un grijuliu:

— Să-i luăm în excursia de duminică și pe cei dintr-a II-a!

Un optimist:

— Cu Nicușor centrul înaintaș și cu Grigore stoper cîștigăm la scor!

Un pionier vesel:

— De ce să ne mulțumim cu cîntecele știute de acum un an? Măcar unul nou sau două tot putem învăța pînă la sfîrșitul lunii!

Acordeonistul unității:

— Deseară, după ore, repetiție la brigada pionierească.

Întîmpinarea alegerilor activului pionieresc cu competiții sportive, excursii, programe artistice, activități patriotice a devenit o frumoasă tradiție a organizației de pionieri. Ea mărturisește dragostea pionierilor pentru unitatea din care fac parte. Dar pregătirile nu se rezumă doar la atît. Ia să vedem ce scrie pe afișele care se difuzează pionierilor. Iată: „Tovarășe pionier, te-ai gîndit pe cine vei propune ca președinte de grupă?" sau: „Ți-ai notat propunerile pe care le vei face pentru programul de activități al detașamentului?" În fiecare clasă a apărut un grafic cu datele la care se vor ține alegerile la grupe și detașamente, iar în holul școlii un anunț care arată ziua și ora începerii adunării pentru alegerea președintelui unității. Cu multă însuflețire participă pionierii și la amenajarea expoziției unității organizate tot în cinstea alegerilor pionierești, care cuprinde realizări ale micilor tehnicieni, naturaliști, desenatori și sportivi.

Dar să nu uităm de un lucru însemnat: gazeta de perete. Iată, a apărut un număr special... Un articol se intitulează: „Ce activități din anul trecut ți-au plăcut mai mult?" Un alt articol publică sub titlul „Ei au purtat cravata roșie în unitatea noastră" date despre cîțiva foști pionieri care au absolvit 7 clase cu ani în urmă și care vor fi invitați la adunarea de alegeri pe unitate.

★

Și iată, în sfîrșit, primele adunări: alegerile președinților de grupă. Într-o grupă nu sînt mulți pionieri, dar au atîtea să-și spună... S-au ajutat între ei la învățătură, au mers împreună la munca patriotică, în excursii, la spectacole. Atunci cînd s-a întîmplat ca unul „s-o ia razna", cum se spune, adică să petreacă mai mult timp la joacă decît la lecții, i-au sărit cu toții în ajutor, cu sau... fără voia lui, și pînă la urmă totul s-a terminat cu bine. Acum, fiecare își aduce aminte cu plăcere de toate acestea, ascultînd însemnările pe care președintele de acum un an le citește din caietul grupei și din jurnalul detașamentului. Apoi, discuțiile... Ce a fost bun anul trecut, ce realizări au fost, ce lipsuri au existat, ce-i de făcut de acum încolo... Noul președinte (poate fi reales tot cel de anul trecut dacă merită!) va trebui să țină seamă de toate acestea. În încheierea adunării, cîntece, jocuri...

★

Nu mult după terminarea alegerilor la grupe încep alegerile la detașamente. Ceea ce este comun atît alegerilor de grupă, cît și celor de detașament și unitate este, printre altele, că președinții, raportînd la începutul adunării despre activitatea anului trecut, nu țin un „discurs"; ei citesc pur și simplu din caietul grupei, din jurnalul detașamentului și din jurnalul unității cele mai semnificative însemnări despre activitatea pionierilor. Iată deci cît de important este ca jurnalele de zi și caietele de grupă să fie într-adevăr „la zi".

★

Firește, la adunarea de detașament avem și invitați. După ceremonialul pionieresc, tovarășul instructor de detașament anunță scopul adunării, apoi ia cuvîntul președintele detașamentului. Spusele lui sînt ascultate cu mare atenție. Fiecare pionier își notează ceea ce crede că trebuie să aprecieze sau să critice cînd va cere cuvîntul. După ce președintele detașamentului a terminat de citit însemnări din jurnalul de detașament și pionierii au luat cuvîntul, tovarășul instructor de detașament va citi programul de activități al detașamentului, alcătuit pe baza propunerilor făcute de pionieri în adunările de grupă, la care se vor adăuga cele din adunarea prezentă de detașament. Aceste propuneri trebuie să fi fost înainte cu grijă discutate și cumpănite,

Epigrame

UNUI ELEV CARE LIPSEȘTE DE LA ORE:

Joacă fotbal — nici că-i pasă,
Temelor le dă ocoluri;
Nu-i mirare că în clasă
Are-acum atîtea... goluri.

instructorul

deoarece numai astfel pot fi alese cele care răspund într-adevăr preocupărilor pionierilor, cerințelor situației din detașamentul respectiv. Problema nr. 1, la care vă veți gîndi cu toții, va fi, desigur, învățătura. Veți prevedea în programul de activități adunări pe teme din fizică, matematică, limba romînă etc., însoțite de demonstrații, experiențe, exemplificări etc. Apoi, desigur, puteți prevedea o „expoziție" a celor mai bune caiete de teme, de notițe. Interesantă și utilă va fi și discuția despre cum a învățat genialul conducător al clasei muncitoare V.I. Lenin. La fel se poate prevedea ca la gazeta de perete să ia ființă o rubrică intitulată „Ce ne împiedică" sau „Ce nu ne place", în care să criticați fie întîrzierile repetate ale unui coleg, fie obiceiul de a copia și sufla... De asemenea, ajutorul la învățătură va fi și el prevăzut de programul de activități al detașamentului, notîndu-se clar cine pe cine va ajuta.

Activitatea cultural-artistică, munca patriotică, sportul vor trebui să-și găsească loc în programul de activități. Firește, la alcătuirea programului de activități trebuie să ținem seamă că majoritatea pionierilor doresc și se pregătesc cu tragere de inimă pentru obținerea distincțiilor pionierești. Aceasta însă nu înseamnă că programul de activități va trebui să prevadă acțiuni speciale pentru obținerea distincțiilor. Trebuie să organizeze în așa fel activitatea pionierească, munca de învățătură și aceea obștească, încît, participînd la toate acestea, fiecare pionier să-și poată dovedi hărnicia și priceperea, arătînd în același timp în ce măsură răspunde condițiilor cerute pentru obținerea distincțiilor.

Odată programul de activități aprobat, se trece la alegerea președintelui de detașament. Toți pionierii se gîndesc la cel pe care-l vor propune președinte. Aceasta nu-i o treabă simplă. Mi s-a întîmplat să văd adunări în care pionierii îl apreciau pe noul președinte numai pentru că învăța bine. Firește, președintele detașamentului trebuie să fie fruntaș la carte, un adevărat exemplu pentru toți ceilalți, dar oare ajunge atît? Nu, nu ajunge. El trebuie să-și ajute colegii mai slabi. Dar oare numai atît? Nu, nu doar atît. Un președinte de detașament trebuie să fie și un bun organizator, plin de inițiativă, un pionier care să se bucure de autoritate. Dar oare numai atît? Nu, mai trebuie și altceva: modestie, simț de răspundere și încă o calitate care îndeobște se numește subordonarea intereselor personale celor ale colectivului din care faci parte. Dacă președintele de acum un an are aceste calități, atunci, desigur, pionierii îi vor face marea cinste de a-l realege, altfel vor alege un nou președinte de detașament.

★

Adunarea de alegeri a președintelui de unitate este cea care încheie alegerile activului pionieresc. Problemele pe care le veți discuta aici vor fi, desigur, în număr mai mare, deoarece interesează întreaga unitate. Invitații sînt mai numeroși: tovarășul director al școlii, secretarul organizației de partid, secretarul organizației U.T.M., tovarăși din sfatul unității de pionieri, părinți, foști pionieri... După ceremonialul pionieresc, scopul adunării este arătat de tovarășul instructor superior. Din spusele președintelui unității, care citește din jurnalul unității, vă veți reaminti despre succesele întregii unități, despre activitățile de vacanță, despre participarea tuturor detașamentelor la acțiunile pionierești, despre felul în care voi, pionierii, v-ați ocupat de școlarii mici, cei între 7 și 9 ani. Pregătirile pionierilor în vederea obținerii steluțelor roșii, rezultatele unității în ceea ce privește munca patriotică vor fi discutate cu atenție, se vor face propuneri pentru îmbunătățirea lor. Cu prilejul adunării de unitate, fiecare detașament va vedea ce contribuție a adus în activitatea întregii unități.

După aceea, tovarășul instructor superior va da citire programului de activități pe trei luni, întregit cu propunerile pionierilor, programul se va aproba, urmînd ca apoi să se treacă la alegerea președintelui de unitate. După încheierea adunării, va avea loc un program artistic.

Pe baza noului program de activități, pionierii, în perioada care va urma, vor trece să-și îndeplinească sarcinile care le revin.

Nu ne rămîne decît să vă urăm succes.

ZOTTA OVIDIU

UNUI ELEV CARE SUFLĂ LA LECȚIE:

Sufli spre colegi anume
Lecția cu mult avînt,
Dar cînd tu „răspunzi", minune,
Nu mai sufli un cuvînt.

Pionieri și școlari!

Concursul de jocuri încrucișate organizat de revista noastră a luat sfîrșit. Revedeți numerele revistei din lunile: iunie, iulie și august și trimiteți-ne rezolvările voastre.

Primim răspunsuri pînă la 15 octombrie.

Un „Suflat"... neașteptat

Versuri : RODICA TOTH

Desene : BURSCHI

Școala a-nceput — fireşte,
Bucuroşi, copiii vin;
Pînă şi Titel porneşte
Fericit înspre cămin.

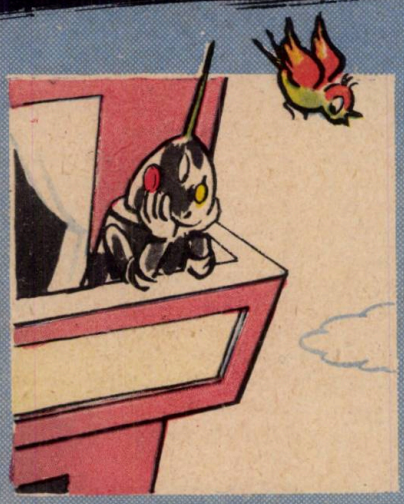

Roboțel stă pe terasă.
Singur cuc, rămas în bloc:
— Nimeni nu mai e acasă,
Eu cu cine să mă joc?

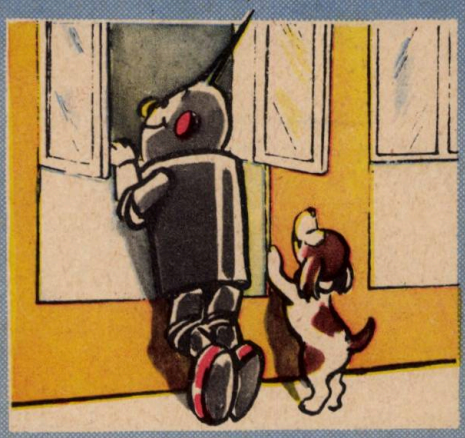

A scăpat de plictiseală.
Iată-l sus cum stă atent
La fereastra de la școală,
Transformat în asistent.

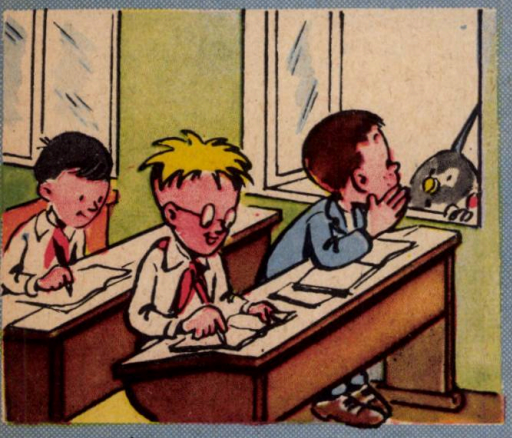

Dudu n-a-nvățat de fel
Şi uşor spre geam şoptește:
— Suflă-mi, dragă Roboțel,
Hai, te rog, prietenește...

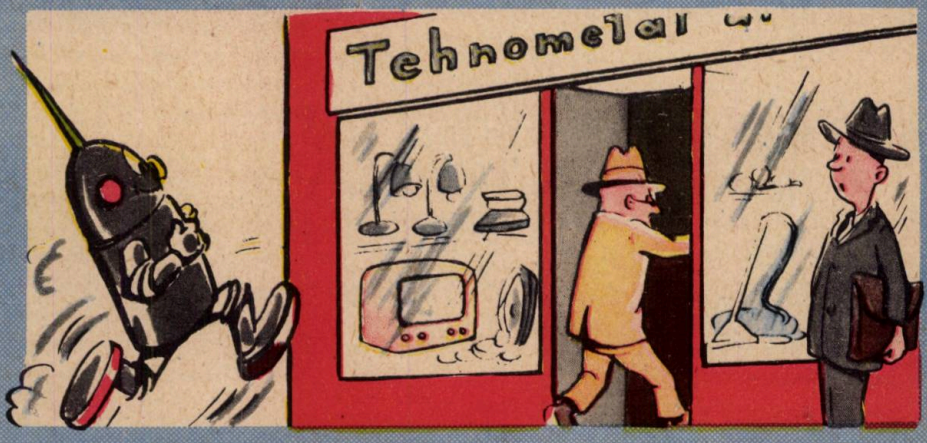

Fuge Roboțel pe drum
Sprinten, fără de egal.
Dar ce-o căuta acum
Tocmai la... Tehnometal?

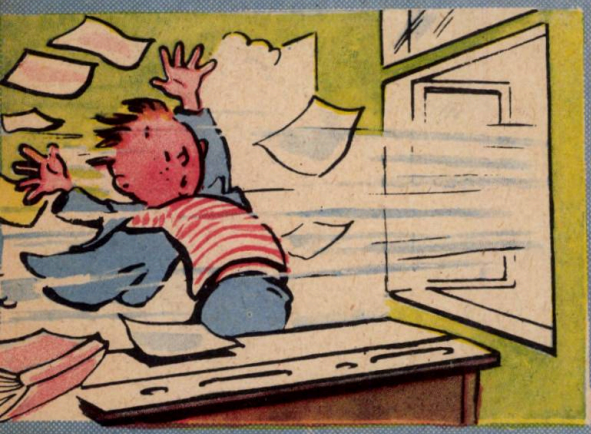

S-a pornit un vînt deodată.
Dudu de vîrtej e luat.
Zboară cărți, caiete, roată
Oare ce s-o fi-ntîmplat?

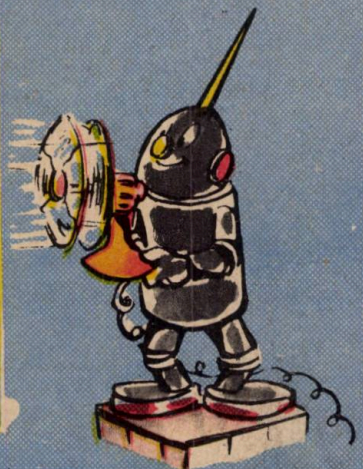

Rîde clasa, hazu-i mare,
Cînd zăresc ventilatorul.
— Vrei să sufle şi mai tare?
Vin să-ți dau tot ajutorul...

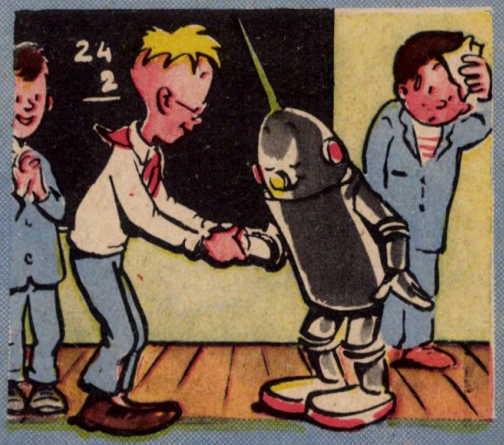

E acum felicitat:
— Roboțel, ne-ai răcorit!
Dintre toți, însă, ciudat,
Numai Dudu-i... încălzit.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr.10 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C. C. AL U. T. M. 1960

PACEA, NOBILĂ NĂZUINȚĂ A OMENIRII

Într-una din zilele însorite ale lui septembrie, vasul sovietic „Baltika" s-a desprins din rada portului Kaliningrad cu direcţia New York. Străbătînd apele Oceanului de Nord şi ale Atlanticului, motonava ducea pe bordul ei delegaţia sovietică condusă de tovarăşul N.S. Hruşciov, delegaţia ţării noastre în frunte cu tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej şi alte delegaţii ale ţărilor socialiste, la sesiunea Adunării Generale a Organizaţiei Naţiunilor Unite.

După 10 zile de drum, în zorii dimineţii de 19 septembrie sirena vasului „Baltika" a răsunat pe cheiurile newyorkeze. Ea anunţa locuitorilor marelui oraş american sosirea unor delegaţii importante din ţările socialiste. În pofida ploii torenţiale care şiroia în acea dimineaţă, o mulţime numeroasă stătea şi aştepta răbdătoare clipa în care membrii delegaţiilor vor păşi pe pămîntul Statelor Unite. Chiar şi aparatele fotografilor, ale operatorilor de televiziune şi cinema înfruntau ploaia necruţătoare, dornice parcă de a prinde pe peliculă chipurile delegaţilor şi momentul istoric al sosirii lor.

Din prima clipă în care reprezentanţii lumii socialiste au păşit pe cheiul 73, mesajul lor puternic de pace s-a făcut auzit în toată lumea: „... O pace trainică poate fi instaurată pe glob numai atunci cînd armele vor fi aruncate" — a declarat tovarăşul N. S. Hruşciov la sosirea în port.

„...Delegaţia R.P.R. vine la cea de-a XV-a Sesiune a Adunării Generale a O.N.U. ca mesager al voinţei de pace a poporului romîn şi a hotărîrii sale de a aduce o contribuţie constructivă la rezolvarea problemelor arzătoare ale relaţiilor internaţionale" — a spus tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej în cuvîntul său de salut adresat celor veniţi în întîmpinarea „Baltikăi".

Cu o zi mai tîrziu, la 20 septembrie, în clădirea înaltă de pe East River, unde este sediul Organizaţiei Naţiunilor Unite, a început marea dezbatere, a început cea mai importantă sesiune a O.N.U. Întreaga lume urmăreşte cu deosebită atenţie evenimentele ce se leagă de lucrările Adunării

Tovarăşii N. S. Hruşciov, şeful delegaţiei U.R.S.S., Gheorghe Gheorghiu-Dej, şeful delegaţiei R. P. Romîne, T. Jivkov, şeful delegaţiei R. P. Bulgaria, şi A. Novotny, şeful delegaţiei R. S. Cehoslovace, îndreptîndu-se spre sediul O.N.U.

Generale. Aceasta, datorită faptului că de la tribuna O.N.U. vor fi discutate cele mai importante probleme ale vieții internaționale cît și pentru aceea că în fruntea multor dintre delegații se află conducători de state și de guverne, personalități politice. Sînt create astfel condițiile ca principalele probleme ale vieții internaționale să fie discutate de oamenii care poartă cea mai mare răspundere.

Fără îndoială, vă aduceți aminte, dragi prieteni, de vestea bună primită chiar din prima zi a lucrărilor sesiunii: radioul și ziarele anunțau succesul celor 16 state care, devenite independente, au fost primite ca membre în O.N.U. Așadar, 96 de delegații — iar mai tîrziu 98 — în loc de 82 (cît fuseseră înainte) aveau să participe la istorica sesiune.

Cu toate piedicile puse de autoritățile americane (opreliști în ceea ce privește activitatea și deplasările pe teritoriul New Yorkului), de la bun început conducătorii delegațiilor țărilor socialiste au fost în centrul atenției opiniei publice americane cît și a ziariștilor de pretutindeni, fiind priviți cu simpatie și încredere. Tovarășul N. S. Hrușciov, desfășurînd o activitate neobosită în timpul sesiunii, a cunoscut din nou asaltul continuu al ziariștilor ca și în timpul vizitei sale în S.U.A. (în cursul anului trecut) și Franța. Deși o sumedenie de polițiști americani au primit sarcină de a împiedica apropierea mulțimii de locuința tovarășului N. S. Hrușciov, nu a fost oră din zi în care americani simpli, gazetari din toate colțurile lumii, fotoreporteri să nu fi așteptat apariția conducătorului sovietic. Mereu solicitat, tovarășul N. S. Hrușciov a acordat nenumărate interviuri.

In ziua de 23 septembrie, la un an după istoricul discurs despre dezarmare rostit la O.N.U., tovarășul N.S. Hrușciov a vorbit din nou de la această înaltă tribună a popoarelor.

Cuvîntarea sa, ce pledează fierbinte pentru dezarmare, pentru pace, a fost primită cu un interes deosebit în întreaga lume. Din nou tovarășul N. S. Hrușciov a explicat că numai dezarmarea generală și totală poate salva omenirea de primejdia unui război. „Lupta pentru pace — a spus tovarășul N. S. Hrușciov — a devenit actualmente un steag măreț care mobilizează popoarele".

Cît privește propunerea, însoțită de o declarație amănunțită, privind acordarea independenței tuturor coloniilor, apare ca cea mai revoluționară propunere făcută în cadrul acestui for internațional. Ea este menită să sfărîme lanțurile robiei și ale înapoierii unor popoare supuse puterilor imperialiste. Peste o sută de milioane de oameni mai trăiesc încă sub asuprirea colonialistă. Situația lor este dezastruoasă, sărăcia în care se zbat e cumplită. Declarația tovarășului N. S. Hrușciov despre acordarea independenței țărilor coloniale a neliniștit profund pe reprezentanții puterilor imperialiste. Teama de a pierde această mare sursă de bogății i-a speriat de-a binelea. Chemarea înflăcărată a tovarășului N.S. Hrușciov pentru lichidarea totală și definitivă a rușinosului regim colonial va marca fără îndoială începutul unui nou avînt al mișcării de eliberare a popoarelor aflate încă sub jugul colonial.

... Cîteva zile mai tîrziu, la 27 septembrie, la tribuna O.N.U. s-a prezentat fiul iubit al poporului nostru, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Susținînd cu însuflețire propunerile delegației sovietice, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a spus: „Propunerea Uniunii Sovietice de a se înfăptui dezarmarea generală și completă corespunde nobilei năzuințe a omenirii de a se inaugura în dezvoltarea societății umane o eră nouă, în care războaiele să rămînă definitiv de domeniul trecutului, iar oamenii să poată folosi în întregime resursele planetei noastre și propriile lor energii pentru a crea o lume în care să fie lichidate pentru totdeauna înapoierea, sărăcia și foametea, să înflorească relațiile pașnice, de colaborare rodnică și prietenie între țări și popoare".

Prin cuvîntul său, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a făcut cunoscut lumii întregi atașamentul poporului nostru față de cauza păcii, a progresului omenirii, a libertății tuturor popoarelor și fermitatea în susținerea cauzei popoarelor din colonii. De asemenea, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a reînnoit propunerea cu privire la acțiunile care ar asigura îmbunătățirea relațiilor de bună vecinătate între statele europene care aparțin unor anumite regiuni și au sisteme social-politice diferite. Propunerea aceasta privește în primul rînd crearea în regiunea balcanică a unei zone a păcii, fără armament atomic, rampe de lansare a rachetelor și baze militare străine.

Cea de-a doua propunere importantă făcută de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej se referă la răspîndirea ideilor păcii, respectului reciproc și înțelegerii între popoare în rîndurile tineretului lumii, cu sprijinul O.N.U. „Consider — spunea tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej — că Adunarea Generală a O.N.U. ar aduce un real serviciu cauzei păcii dacă ar recomanda guvernelor și organizațiilor specializate să acorde o atenție sporită problemelor legate de promovarea în rîndurile tineretului a ideilor păcii, respectului reciproc și înțelegerii între popoare și ar iniția elaborarea unei convenții internaționale în acest sens".

Propunerile au fost trecute pe ordinea de zi a Adunării Generale.

Ca adevărați mesageri ai păcii, reprezentanții țărilor socialiste au dat glas în Adunarea Generală a O.N.U. celor mai nobile idei și țeluri ale întregii omeniri: ideile păcii și prieteniei între popoare, năzuinței scumpe de eliberare a popoarelor asuprite.

Pace

Cu Baltika, pe apele albastre,
Trimis-am dorul inimilor noastre.
Pe nava albă, nava albă-n zare
Pleca a păcii limpede chemare.

Și nava, cum se-apropia de chei,
Venea nădejdea lumii-n fața ei.
Popoarele priveau, vibrînd, spre bord.
Priveau din est, din vest, din sud,
din nord.

Încrede-te și luptă, omenire,
Să fie pace în întreaga fire!
Vin comuniștii: secolul vrea pace.
Prin lupta lor azi pacea drum își face.

Ei, care bine-au cunoscut furtuna,
Și cei victorioși întotdeauna,
Plini de curaj, puternici și destoinici
Ridică steagul alb peste războinici.

Războinicii, cu fruntea la pămînt,
Își văd cu groază propriul mormînt.
Dar noi, dar noi dăm păcii nemurire,
Încrede-te și luptă, omenire!

AL. ANDRIȚOIU

Prin Iaşul nostru contemporan

Citind documentele Congresului al III-lea al partidului, mă gîndesc mereu, între altele, la Iaşul nostru de azi şi la cel de mîine.

Adeseori îmi abat paşii pe vechea stradă cu tei seculari ce duce în dealul Copoului, pe calea 23 August. Ni se pare că într-adevăr, de jos de la statuia lui Eminescu care priveşte la freamătul şantierului Casei de cultură a studenţilor de pe strada F. Engels şi pînă sus, dincolo de Institutul agronomic, toată această parte a Iaşului este un cartier al ştiinţelor.

Iată-ne astfel urcînd domol şi trecînd pe stînga pe lîngă fostele case ale lui C. Conachi (nu departe de aici, undeva mai în spate a locuit G. Ibrăileanu), pe lîngă Casa universitarilor şi ajungînd la Universitatea „Al. I. Cuza", care sărbătoreşte în toamna aceasta un veac de la întemeierea ei, din 1860. Pe atunci se afla în vechiul local al fostei reşedinţe a lui Potemkin, unde e azi facultatea de anatomie a Institutului de medicină „Dr. C. Bagdasar".

Situată pe coasta dealului, actuala clădire universitară, a cărei construcţie a pornit încă din 1897, s-a terminat de zidit, de tencuit şi de văruit abia în anii puterii noastre populare.

„Bună ţară, rea tocmeală!" — spunea, cu drept cuvînt, în trecut, poporul nostru.

Simţămîntul acesta l-au nutrit, aproape o sută de ani în şir, şi mulţi oameni de ştiinţă din Iaşi, ale căror revendicări ridicate în faţa guvernanţilor Romîniei burghezo-moşiereşti se izbeau de urechi surde. Şi totuşi, aici, asemenea unor meteori ai cugetării, au slujit cu cinste catedre, au educat generaţii de tineri şi au trudit, cu amară anevoinţă, în afară de nenumărate stele de întîia mărime a literelor romîneşti, străluciţi oameni de ştiinţă. Trecutele regimuri de tristă memorie de pînă în 1944 nu le-au dat nimic.

„La venirea mea la Universitatea din Iaşi — scrie în 1869 chimistul P. Poni —, iată ce am găsit: cîteva flacoane aproape deşerte de produse, cîteva zeci de retorte-baloane, capsule, toate acestea puse într-o cămăruţă ce slujise de bucătărie, pe cînd universitatea era locuinţă particulară."

Aşa şi-a început cariera universitară savantul de renume mondial care a lăsat studii de bază asupra compoziţiei chimice a petrolurilor romîneşti. Nici celelalte somităţi ştiinţifice de mai tîrziu nu s-au bucurat de sprijinul apuselor guvernări. Pe geologul Gr. Cobălcescu l-au prins într-un rînd jandarmii pe cînd culegea pietre de pe dealul Repedea pentru studiul structurii solului şi, socotindu-l... ieşit din minţi, l-au legat fedeleş şi l-au dus pe sus la balamucul de la Socola.

În condiţii grele, umilitoare de multe ori, au lucrat C.I. Parhon şi A.Myller, care, pentru a constitui o bibliotecă de matematică, — azi mîndrie a universităţii ieşene — au trebuit să bată la multe uşi.

Azi, în schimb, creaţia ştiinţifică a Iaşului, ilustrată încă înainte de 1944 de Emil Racoviţă, C.I. Parhon, I. Borcea, G. Ibrăileanu, O. Botez, Iorgu Iordan, G. Călinescu, Raluca Ripan, Radu Cernătescu, Horia Hulubei şi alţii, cunoaşte o impetuoasă dezvoltare. Oriunde ai intra azi la Universitate, în laboratorul de fizică atomică ori în cel de chimie organică, în amfiteatrele facultăţii de filologie şi istorie, la grupele de studenţi de la geologie, în cabinetul de geografie fizică şi economică etc., pretutindeni ai să-ţi dai lesne seama că principala caracteristică a lucrărilor întreprinse, a prelegerilor susţinute este strînsa legătură a ştiinţei cu practica; toate preocupările ştiinţifice sînt călăuzite spre valorificarea bogăţiilor Moldovei, spre ridicarea economică a ţării.

Se studiază astfel, printre multe altele, noi tipuri de maşini electrice, zăcămintele industrializabile de materiale de construcţii, ajungîndu-se la utilizarea unor sorturi de materiale, sporind astfel timpul de funcţionare şi randamentul maşinilor. Se cuvin, de asemenea, a fi citate cercetările din domeniul magnetismului întreprinse de acad. Şt. Procopiu, cele de fizică nucleară ale prof. Teofil Vascan, cele referitoare la amenajarea hidroagrotehnică a Moldovei, anchetele dialectale efectuate în nordul Moldovei şi Maramureş de către colectivul catedrei de lingvistică etc.

Teatrul Naţional „Vasile Alecsandri" din Iaşi

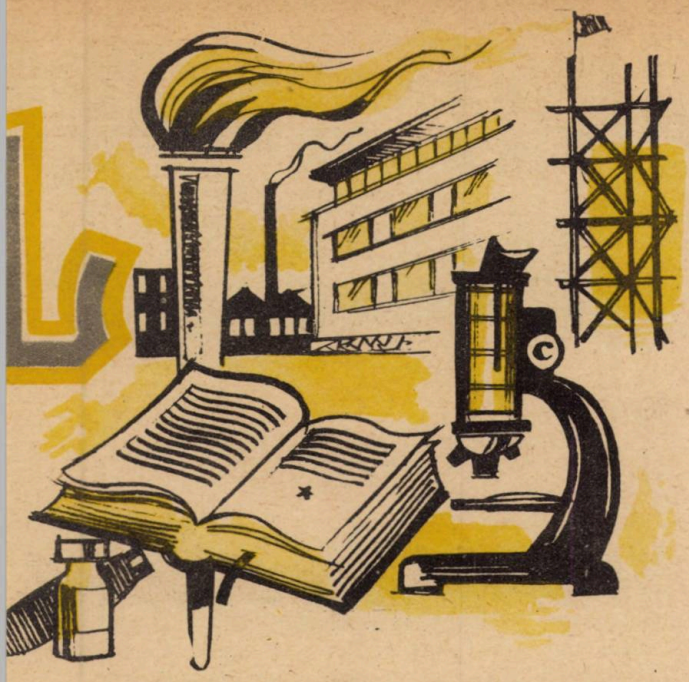

La Institutul politehnic „Gh. Asachi", care numără 50 de ani de existenţă, profesori şi studenţi lucrează cu osîrdie la perfecţionarea de noi metode de dozare a metalelor din minereuri complexe şi sterile, din care unele au şi fost introduse în laboratoarele de control ale multor uzine. Pe tărîmul matematicilor aplicate şi al mecanicii şi teoriei electricităţii sînt iarăşi demne de semnalat numeroase realizări, după cum nu mai puţin importante sînt înfăptuirile cercetătorilor de la chimie industrială şi de la Institutul de chimie „P. Poni".

Alături de oameni de ştiinţă, ca prof. Ilie Matei, aici lucrează tineri şi renumiţi specialişti, crescuţi în anii regimului nostru democrat-popular.

Nu rareori, ei se deplasează la Fabrica „Ţesătura", încercînd acolo noi coloranţi organici pentru ţesături, la Atelierele C.F.R. „Ilie Pintilie" sau la Fabrica chimică nr. 2, pe şantierele de la Roznov şi la Fabrica de fire şi fibre sintetice de la Săvineşti, la Fabrica de ţevi de la Roman, pe şantierele de la Bicaz şi Borzeşti, la Oneşti, la Vatra Dornei şi la Suceava, experimentînd şi ajutînd peste tot continua industrializare socialistă a patriei noastre.

La toate acestea trebuie adăugată şi rîvna agronomilor, a zootehnicienilor şi pomicultorilor, ca şi a medicilor umani. E suficient să asişti la cîteva cursuri ale profesorilor de la Institutul agronomic, la o şedinţă de comunicări ştiinţifice de la filiala Academiei R.P.R. sau să mergi împreună cu brigăzile ştiinţifice la sate. Te vei încredinţa atunci că mai mănoase vor fi grîiele Moldovei de mîine, mai bogat în gluten bobul şi mai dulce, mai productive orzurile de toamnă, mai hrănitoare fasolea ţucără, mai prielnice îngrăşămintele chimice, mai bogate păşunile, mai sănătoşi copiii, mai frumoşi, mai mîndră ţara şi mai îmbelşugată, mai ridicaţi pe treapta culturii generale ţăranii şi mai uşor traiul tuturor celor care muncesc.

În Iaşul nostru, al zilelor de azi, îl şi străvedem de pe acum, pe cel de mîine.

În spatele Palatului culturii — în care cu veacuri în urmă au poposit Ştefan cel Mare, Dimitrie Cantemir, Petru cel Mare al Rusiei —, devale, în preajma ştrandului — pe şantierul viitorului teatru de vară, care va avea cca. 2.000 de locuri —, s-au şi executat operaţiile de trasaj şi ghicim în ele siluetele treptelor principale. S-au înălţat cofrajele pentru turnarea pieselor de beton, s-au realizat armăturile trebuitoare plăcilor de gradene, s-au început săpăturile de nivelare.

Pe colina inundată de verdeaţă a Copoului, nu departe de Fabrica „Textila roşie", acolo unde anul trecut se turnau fundaţiile pentru partea vestică a peluzei, unde ieri-alaltăieri scheletele de beton armat abia se fixaseră pe jumătate şi unde pista pentru turnat gradenele prefabricate abia se desluşea, azi sînt aproape gata noile tribune ale rotondei stadionului sportiv „23 August", construite elegant, cu sprintene copertene şi unduindu-şi contururile pe pajiştea verde a terenului şi pe covorul de nisip fin.

A fost odată un Iaşi cu uliţe strîmbe şi pline de gloduri leproase, cu uliţe năpădite de iarbă, de buruieni şi de singurătate, un Iaşi timid, uitat şi ostenit, gheboşat între dealuri albastre, îmbătrînind văzînd cu ochii.

Prin Iaşul de odinioară au trecut cronicarii Miron Costin şi Grigore Ureche, Eminescu şi Creangă, Alecsandri, M. Sadoveanu şi alţii.

Noul Iaşi prinde a trece dincolo de alungitul şi calmul profil al celor şapte albastre coline, renunţînd la arhaica lui mizerie. Iaşul timpilor noştri, întinerind de ritmul socialist, care-i înnobilează avîntul, îşi cîştigă un alt farmec, crescînd, lîngă coline blînde albastre şi sub cer larg, sinîliu, într-o nouă, firească şi luminoasă perspectivă.

Ni-i drag, de bună-seamă şi Iaşul celălalt, al vrednicilor înaintaşi, iubim Iaşul Nicolinei vajnicului luptător comunist Ilie Pintilie, ca şi Iaşul acesta contemporan, al secolului douăzeci, care e dominat azi de corul uriaş al şantierelor socialiste!

Străvăd în anii ce vin flota cu dalbe, cu roşii şi albastre pînze a blocurilor care vor coborî din Copou pe calea 23 August pentru a poposi în largul mării din piaţa Unirii. Între aceste nave disting în anii ce vor veni palatul Operei de stat, palatul sfatului popular de pe strada Cuza Vodă, unde se şi toarnă fundaţiile, şi desluşesc şi celelalte clădiri asemeni neîntrecute în farmec şi măreţie, care vor încadra dreptunghiul din piaţa în care s-a întins c-un veac în urmă Hora Unirii. După cum ghicesc, sub cerul curat ca paharul, chenarele clădirilor cu cîte şase-şapte sau opt etaje de pe străzile Păcurari şi Lăpuşneanu, Ştefan cel Mare şi, mai departe, pe străzile dr. C.I. Parhon şi Ilie Pintilie, rînduite pe tapiserii de verdeaţă şi desfătate de havuzuri de apă, de-a lungul unor somptuoase bulevarde asfaltate şi străjuite de păduri de becuri electrice.

Astfel se anunţă azi Iaşii patriei noastre!

ION ISTRATI

Statuia lui Mihail Eminescu

O vizită

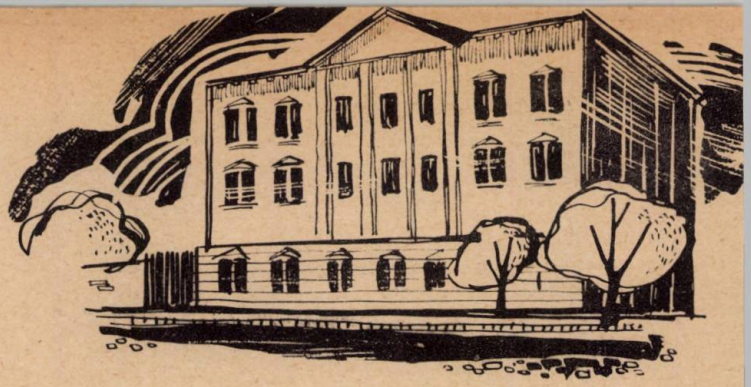

LA MUZEUL MILITAR CENTRAL

„Rugăm nu atingeți obiectele expuse"...

Mărturisesc deschis: niciodată nu mi-a fost mai greu decît aici ca să respect această firească și — bănuiesc — eternă recomandare din orice altă sală de muzeu. Pentru că, vedeți voi, aici, în Muzeul Militar Central, apuci cu mîna — și asta nu e o metaforă — însăși istoria patriei. Și în fața obiectelor ruginite, ciuntite, patinate de timp se înfiripă la fiecare pas tulburătoare întrebări și tot atît

de tulburătoare răspunsuri. E un dialog purtat între tine și busturi, arme, stampe, hărți, machete, stindarde, decorații, uniforme. În încremenirea tuturor se mișcă încordat, gata de luptă, de biruință sau moarte un străbun, un erou...

Te afli în prima sală, la primul pas. Dar convorbirea a început... Cui o fi aparținut acest coif roman cu egreta turtită? În mîna cărui străbun s-a învîrtit această sabie acum mîncată de rugină? Și nu cumva acest vestit pumnal scit găsit la Boureni a fost înfipt în inima vreunui năvălitor din hoardele lui Darius al lui Istaspe sau poate ale lui Lisimachos macedoneanul? Privești modestele săgeți străbune risipite pretutindeni, flancate de lănci, vîrfuri de furci, coifuri, șei, zăbale și pinteni și te trezești scandînd vestitele versuri ale Scrisorii a III-a:

„Călăreții umplu cîmpul și roiesc
după un semn
Și în caii lor sălbatici bat cu
scările de lemn.
Pe copite iau în fugă fața negrului
pămînt,
Lănci scînteie lung în soare, arcuri
se întind în vînt.
Și ca nouri de aramă și ca ropotul
de grindeni,
Orizontu-ntunecîndu-l, vin săgeți
de pretutindeni".

A exagerat Eminescu? Să zicem. Dar cronicarul turc și a însemnat mîhnirea înfrîngerii de la Rovine cam în aceleași cuvinte:

„De-aici se ridică Baiazid cu turcii spre romîni. Deci se loviră și fu război mare, *cît se întuneca de nu se vedea văzduhul de mulțimea săgeților*".

Prin colțuri te întîmpină armuri medievale ce prefăceau pe cel ce le purta într-o adevărată mașină blindată.

Și îți vine să mîngîi bardele străbune, buzduganele, coasele, bicele de luptă ghintuite de pe pereți, ce parcă străjuiesc și acum înfrîngerea trufașilor dușmani.

De s-ar putea, aș pipăi arbaleta cu stema huniazilor ce făcură să-și piardă capul o duzină de pași; aș mîngîia broderia de aur a steagului lui Ștefan cel Mare, lucrată de una din fiicele sale pentru îmbărbătarea plăieșilor; aș ciocăni țevile de tunuri de la cel de mînă, mic cît un penar, pînă la cel de bronz, masiv, comandat la Veneția, al lui Petru Cercel; aș cîntări sferele de piatră și de fier ale ghiulelelor, care, după ce au croit pîrtii în rîndurile dușmanilor, se odihnesc acum aliniate pașnic ca într-o popicărie.

Aici în muzeu înțeleg mai bine temeiul cuvintelor lui Ioan Vodă cel Cumplit adresate ceaușului turcesc:

„Pleacă... pleacă și spune împăratului tău că de azi înainte necum să-i plătim 80 de mii de galbeni, dar nu va vedea nici cît pînă acum. Cu banii îmi voi face oști și apoi... apoi vom vorbi. Pleacă! Căci ori trăim slobozi, ori să ne piară mai bine și urma"...

Și înțeleg, desigur, mai bine nu numai inscripția de pe steagul lui Șerban Vodă: „Vitejia dreaptă să biruiască", dar mai ales ceea ce l-a împins pe beiul Mauritaniei să scrijileze pe un pistol capturat adevăratul și resemnatul epilog al tuturor cotropitorilor:

„Și nu rămîne la moartea noastră decît cenușa".

Nu voi atinge nici sabia nefericitului Brîncoveanu, nici tuiurile negre din păr de cal ce îndoliau țările noastre sub jugul otoman, nu voi pipăi nici sabia pandurului din Vladimir, cu dedicația generalului rus Milordovici, și nici ordinul Sf. Vladimir, ce decora piep-

tul lui Tudor. Dar, privindu-le, îmi amintesc năprasnicele cuvinte din proclamația de la Padeș, din 1821:

„Șarpele cînd îți iese înainte dai cu ciomagul de îl lovești ca să-i iei viața, care de multe ori ni se primejduiește din mușcarea lui. Dară pre balaurii care ne înghit de vii, căpeteniile noastre, pînă cînd să-i suferim a ne suge sîngele din noi? Pînă cînd să le fim robi? Pînă cînd?"

Nu se poate să nu auzi de acum încolo la fiecare pas acest strigăt de mînie al poporului, ce făurea și mînuia armele. Și iată steagul de la 1848... Steag trădat de burghezie, dar a cărui inscripție, „Dreptate — Frăție", a fost săpată pe veci în inima poporului.

Dintr-un tablou uriaș de pictorul Szatmari te întîmpină Cuza Vodă, domnul Unirii. Iată-i epoleții de colonel, pe care-i va fi purtat în ziua cînd a fost ales domn, iată-i tronul, atît de urît de burghezo-moșierime, iată și tocul cu care în miez de noapte domnul atîtor semnături democratice și-a semnat abdicarea pe umărul unui ofițer trădător... Urăști acest toc subțire și alb ca o coadă de șarpe... Îți vine să-l frîngi, dar... „nu atingeți obiectele expuse."

Mai încolo dai cu ochii de niște drapele cu inscripții ciudate. Oarecum obișnuit cu chirilicele, cauți să le descifrezi. Nu reușești. Arunci privirea alături pe o foaie de gazetă și pricepi:

„Curierul! Supliment extraordinar! 29 noiembrie 1877. Plevna a căzut! Osman pașa cu întreaga sa armată!..."

Sînt drapelele turcești capturate pe dealurile Plevnei — în relieful unei machete urmărești locul exact —, sub focul ucigător al redutelor de la Grivița, Rahova și Smîrdan, de dorobanții plugari Vasile Mohor, Grigore Ion și alți eroi ai războiului de independență.

O altă vitrină. Mărășești. Era în august 1917. Undeva, nu departe, cădea ca eroină o tînără firavă cu ochelari, cu sacul de merinde în care își păstra cosițele-i tăiate: sublocotenentul Ecaterina Teodoroiu. Și poate tot acolo și tot atunci, fetița Măriuca Zaharia, de 12 ani, școlăriță, lupta ca voluntară în cel mai înaintat post de observație din iadul de la Mărășești. Tunica, sacul de merinde, cartușiera și cosițele Ecaterinei Teodoroiu se păstrează la muzeu. (Oare pionierii din jurul Mărășeștilor n-ar putea afla și trimite vreun semn rămas de la Măriuca Zaharia?)

1921. Înființarea Partidului Comunist Romîn... Partidul seamănă în rîndul ostașilor cuvîntul revoluției... Foi simple, fierbinți de adevăr aduc lumină și căldură în căzărmile-puștcării ale burgheziei. „Scînteia", „Cazarma", „Viața ostășească" circulă din mînă în mînă.

„Ferește-le de ochii ofițerilor și trădătorilor"...

E greu, e foarte greu să nu atingi obiectele care urmează... Căci viața noastră fericită de astăzi e legată de oamenii ce le-au făurit și mînuit, căci dacă eu și tu, drag cititor, ne putem pleca astăzi peste harta unei țări libere e pentru că partizanii din detașamentele ce erau formate pînă în inima codrilor s-au aplecat asupra acestei hărți din fața noastră și dacă mergem în fiecare dimineață spre școală scuturîndu-ne voios ghiozdanele e pentru că ei au cărat prin noroaie, sub foc această pușcă mitralieră... Și dacă putem să ne înșirăm liniștiți pe masă cărțile și caietele noastre e pentru că ei și-au ascuns cu primejdia vieții și în primejdia morții acest carnet roșu ca sîngele, părticică din steagul de luptă al partidului.

Ți-e greu să nu îmbrățișezi cu emoție drapelele Diviziei de voluntari „Tudor Vladimirescu", din faldurile cărora scînteiază de aur cuvintele de îmbold:

„Pentru Romînia liberă și independentă".

Într-o vitrină a muzeului militar se păstrează un pistol. În lemnul său sînt scrise cu fier înroșit de mîna unui ofițer sovietic aflat poate pe patul unui spital sau în răgazul dintre două atacuri cuvintele frăției de arme și de sînge romîno-sovietice în lupta de eliberare de sub jugul fascist:

„În amintirea frăției noastre de nebiruit, din partea căpitanului Krasin".

Au trecut de atunci peste 16 ani: 1944—1960.

Oprește-te acum în pragul ultimei săli. E sala prieteniei între armatele frățești. Treci pe sub grava lor legănare: drapelul invincibilei armate sovietice, cel al eroicei armate de eliberare chineze, glorioasele drapele ale armatelor coreeană și vietnameză, faldurile frățești ale drapelelor militare maghiar, bulgar, ceh, polonez, albanez, mongol... Te oprești cu mîndrie și emoție în fața drapelului armatei noastre dragi, armată populară, crescută de partid, strajă credincioasă cuceririlor poporului și păcii, și murmuri: voi fi și eu ostașul acestei armate.

Și, în sfîrșit, cu toată opreliștea direcției, te apleci peste mătasea sa purpurie, o atingi și o săruți.

MIRCEA SÎNTIMBREANU

Fiii partidului

Noi ne-am născut pe lume
Cînd porțile Doftanei
Au fost făcute scrum.
Cînd minunatul drum
Al țării se dezlănțuia spre soare.
Strălucitoare dănțuri acum, copilărie!
Doar fruntea, doar privirea -s oglinda timpurie
A inimii în care răspunderea ne-nvie.

Ne-a legănat partidul,
La pieptu-i cald ne-a strîns;
Nu știm nici foamea cum e,
Nici ochii arși de plîns.
Ne-a rînduit partidul, prin ani de trudă grei,
Palate și-alei de trandafiri.
O! Cum răspundem oare acestei mari iubiri?
Sîntem destul de darnici?
Sîntem destul de buni?
Ne umplem harnici mintea
Cu mîndra-nvățătură
Ce-a smuls din somn pămîntul și-a-n-făptuit minuni?
Am învățat ce-i lupta? Ne-am oțelit de-ajuns
Să dibuim dușmanul oriunde-ar fi ascuns?
Demni vom străbate calea ce tu ne-ai făurit.
Visăm să fim puternici, visăm să fim eroi,
Partid iubit,
Poți să te-ncrezi în noi!

Cîntecul țării

Risipiți-vă sub stele,
Drumuri lungi de fier, șosele!
Treceți pe sub creanga verii
Tot ca noi, pionierii,
Fără-astîmpăr, fără frîu,
Tot pe marginea de rîu,
Și cîntați, purtînd cu voi,
Chipul țării noastre noi.

Cum văzduhul nesfîrșit
Pe baraje stă boltit,
Apa Bistriței, bătrînă,
Joacă fulgerele-n mînă;
Stuful țese în neștire
Lungi și mătăsoase fire.
Și mașini ies, chip și fel,
Din tipare de oțel.

Sondele-ntre stele suie —
Fir de păcură gălbuie,
Cînd se-aud din Săvinești
Goarne lungi, pionierești.
Iar un ied micuț și breaz
Mă alintă pe obraz
Cînd îmi zice din cimpoi
Baciul colectivei noi.

Drumuri lungi de fier, șosele,
V-am gătit cu roșii stele,
Hai; cîntați purtînd cu voi
Chipul țării noastre noi.

Poezii de VIOLETA ZAMFIRESCU

Maestrul Mihail

UN MAESTRU AL LIMBII LITERARE

Dintre toţi scriitorii care au trăit în ţara noastră în ultima jumătate de veac, Sadoveanu a adus, cu opera sa uriaşă, o limbă atît de bogată, încît poate fi socotit printre marii creatori de limbă literară, alături de Eminescu şi Creangă.

Bogăţia limbii stă, desigur, în primul rînd în vocabular, care are la Sadoveanu rădăcini foarte adînci şi foarte întinse în tot pămîntul romînesc. Profira Sadoveanu, vorbind despre tatăl ei, ajuns la al şaizecilea an de viaţă, mărturisea că *„tot mai culege flori de vorbe de pe toate plaiurile ţării, dîndu-le loc definitiv în vocabularul său"*.

Într-adevăr, culegerea aceasta n-a contenit în tot cursul vieţii lui Sadoveanu. De la apa Moldovei la Dunăre şi din Ostrovul Lupilor la Valea Frumoasei, purtat de vechile sale îndeletniciri de vînător şi pescar, maestrul a trecut prin toate regiunile romîneşti, înregistrînd cu acea neasemuită cunoaştere a limbii care-l caracterizează cuvintele cele mai frumoase şi mai expresive pe care le-a turnat în opera sa, într-o minunată potrivire de nuanţe. Căci toate vorbele s-au supus acestui meşteşug fără pereche şi s-au alăturat unele altora, ori de unde veneau, din Dobrogea, din Muntenia sau din Transilvania şi mai ales din Moldova, aşternîndu-se molcom şi căpătînd o altă înfăţişare, aceea pe care o dorea făurarul. Aşezarea vorbelor se făcea de multe ori în gînd, fiindcă el simţea nevoia „să audă cum sună fraza" şi să o orînduiască dîndu-i ritmul şi muzica aceea care e numai a lui Sadoveanu. Muzica deosebită a stilului său se mai datoreşte faptului că maestrul şi-a ales cuvintele nu numai din cele mai variate regiuni, dar şi din cele mai depărtate epoci. Mare cunoscător al literaturii populare şi mai ales admirator al sfătosului Ion Neculce, Sadoveanu spune el însuşi în anii de ucenicie că la începuturile carierei sale era îndrăgostit de cuvîntul vechi, iar că neologismele le considera dăunătoare ţesăturii limbii. În acea vreme a luat fiinţă stilul sadovenian.

În anii aceia a scris maestrul lucrările sale eroico-romantice „Şoimii", „Vremuri de bejenie", „Crîşma lui Moş Precu" şi povestirile acelea care au culminat cu „Hanul Ancuţei" şi în care căderea şi înălţarea cuvintelor alcătuiesc adevărate melodii. Trecutul istoric este redat nu numai prin folosirea arhaismelor, ci şi prin alte mijloace. Iată un astfel de fragment: „Dar asta s-a întîmplat într-o depărtată vreme, demult, în anul cînd au căzut de Sîntilie ploi năprasnice şi spuneau oamenii că ar fi văzut balaur negru în nouri, deasupra puhoaielor Moldovei. Iar nişte paseri cum nu s-au mai pomenit s-au învolburat pe furtună, vîslind spre răsărit, şi Moş Leonte, cercetînd în cartea lui de zodii şi tălmăcind semnele lui Irachie împărat, a dovedit cum că acele paseri cu penele ca bruma s-au ridicat rătăcite din ostroavele de la marginea lumii şi arată veste de război între împăraţi şi bielşug la viţa de vie".

Cu vremea, stilul lui Sadoveanu s-a îmbogăţit, primind în el şi acele cuvinte noi, atît de ocolite la început. Scriitorul recunoaşte odată — tîrziu, într-un articol *În legătură cu limba literară*, din volumul *Evocări*: „vorbirea ţăranilor care era prezentă în opera mea de acum patru decenii s-a transformat încet-încet, deceniu cu deceniu, de aceea sătenii mei se exprimă întrucîtva altfel decît cei de la 1900". Acum el nu se mai temea „că se va împestriţa şi se va ticăloşi vechea limbă frumoasă şi înţeleaptă a părinţilor noştri pentru că procesul de primenire a limbii populare e un fenomen firesc". Şi limba lui Sadoveanu a început să primească neologismul, să-l strecoare în urzeala de pînă atunci. Mai ales în operele în care apare vînătoarea sau pescuitul se văd mai limpede tendinţele noi, amestecul cuvîntului vechi sadovenian cu noul, cu cuvîntul tehnic-ştiinţific. Cîteodată — ca în *Zodia cancerului* — personajele de înaltă cultură vorbesc o limbă neînţeleasă de localnicii care continuă să grăiască simplu şi solemn ca strămoşii lor. Iată cum vorbeşte scriitorul, cum spuneam mai sus, pescar şi vînător, despre îndeletnicirile sale: „Pe o aşchie de piatră neagră, nu prea departe de mine, sta într-o perfectă neclintire o pasere ciudată şi rară. Locul ei era aproape de apă, dar lumina nu-i punea umbre pe luciul mişcător al rîului. Cufundată ca într-un adînc, copleşită de secole, părea străină peisajului. Avea un cap mare, cu clonţ puternic. Partea aceasta a fiinţei ei era în desăvîrşită contradicţie cu restul puţintel al trupului. Coada nu-i făcea trebuinţă. Coada, acest minunat echilibrator al zborului înalt, probabil că încă nu fusese descoperită în epoca îndepărtată de încercări ale faunei înaripate: căci acea pasere de proporţii modeste era o rămăşiţă vecină cu veacul dinosaurului de sus. Era un pescărel..."

Noul altoi de limbă a îmbogăţit, dar n-a modificat frumuseţile şi ritmurile caracteristice ale prozei lui Sadoveanu.

Această limbă a cîntat, cum mai cîntase, aceiaşi oameni, aceleaşi locuri, poate din ce în ce mai desăvîrşit. Munca de perfecţionare a operei de artă a fost neîncetată la Sadoveanu. Nu numai manuscrise aruncate în foc fără milă în vremea adolescenţei şi tinereţii dovedesc acest lucru, ci şi refacerea în întregime în anii maturităţii tîrzii a unor opere care nu i-au dat la vremea creării lor bucuria deplină. Aşa s-a întîmplat cu unul din primele romane de aventuri „Şoimii", care a devenit mai apoi „Nicoară Potcoavă", aşa s-a întîmplat cu „Ţara de dincolo de negură", devenită „Nada Florilor".

Toate au sporit în adevăr şi în frumuseţe, toate au cuprins mereu mai multă viaţă. Numai motivul călătoriei, aşa de frecvent la Sadoveanu, ne poate arăta cum opera lui a crescut fără încetare. Mai întîi în „Şoimii", aventura eroilor e brodată, cu cîteva imagini romantice, pe schema simplă a unei călătorii în grup. În „Neamul Şoimăreştilor" intervine din nou, mai complicat, în împrejurări mai numeroase şi mai bine conturate, acelaşi motiv. „Zodia cancerului" foloseşte trecerea abatelui prin Moldova, însoţit de Alecu Ruset, pentru a arăta starea jalnică a ţării, nefericirea obidiţilor ei locuitori,

Sadoveanu ÎMPLINEŞTE 80 DE ANI

sub întunecata domnie a Ducăi Vodă, cel de blestemată pomenire în cronica lui Neculce.

Dragostea lui pentru natura atît de des şi armonios înfăţişată s-a îmbinat întotdeauna cu dragostea faţă de omul simplu, plugar, cioban, vînător, pescar, prisăcar. Pe fundalul acestei naturi ospitaliere pentru omul simplu şi duşmănoasă faţă de asupritori, scriitorul şi-a înălţat eroii ca din baladă, cu dimensiuni uriaşe. I-a înfăţişat la început vorbind, spunînd păsul vieţii lor lipsite de bucurie. De aceea motivul sfatului sau popasului la han a fost folosit de numeroase ori. În „Crîşma lui Moş Precu", în „Hanu Ancuţei", „umiliţii şi ofensaţii" îşi spuneau povestea lor de dragoste sau de asuprire, ca acel cioban Constantin Motoc din „Judeţ al sărmanilor". Oamenii aceştia vorbeau cu durere şi cu patimă, în limba lor simplă şi frumoasă; de aceea scriitorul nu intervenea în modul lor de exprimare, ci îi lăsa să spună direct suferinţa lor. Şi aceasta a dat caracterul de oralitate scrisului lui Sadoveanu, apropiindu-l de Creangă, care şi el îşi lăsa eroii să vorbească limba lor, aşa cum o ştiau.

Din sfaturile lor vechi au ieşit sfaturi noi, în concepţia şi metoda de creaţie nouă a lui Sadoveanu. Sfat ţine cu prietenii săi Mitrea Cocor, sfat ţine cu prietenii săi Nicoară Potcoavă, personaje ale ultimelor opere ale marelui prozator. Dar imaginea acestora e totuşi nouă, determinată de o nouă viziune asupra lumii şi istoriei, de o nouă metodă de creaţie, aceea în care se disting elemente realist-socialiste. Limba şi stilul lui Sadoveanu au evoluat continuu în foarte lunga şi rodnica sa activitate creatoare, slujindu-l la întocmirea unei opere cu caracter naţional şi popular, ce continuă tradiţiile cele mai bune ale literaturii noastre clasice şi va sta drept pildă generaţiilor ce construiesc orînduirea socialistă.

ZOE DUMITRESCU-BUŞULENGA

„Mama mea era ţărancă de pe malul Moldovei, de la Verşeni" — spunea maestrul Mihail Sadoveanu despre mama sa pentru care a avut o nemărginită dragoste

PILDA UNUI MARE SCRIITOR

Adeseori cititorii operei lui Mihail Sadoveanu se întreabă cum a fost cu putinţă ca maestrul prozei româneşti să făurească o operă atît de întinsă, în filele căreia să fie cuprinse viaţa, obiceiurile, dorurile, năzuinţele acestui popor, frumuseţile patriei noastre, istoria sa frămîntată de lupte. Într-adevăr, cititorul este uimit cînd vede că Mihail Sadoveanu a publicat în cei şaizeci de ani de activitate literară peste o sută de volume. Numărul cărţilor scrise de el întrece pe cel al vîrstei sale! Nici un scriitor din istoria literaturii noastre nu a scris atît cît Sadoveanu.

Poate vreţi să ştiţi, dragi prieteni, cum a scris respectatul nostru maestru toate aceste cărţi, pietre nestemate ale literaturii noastre. Talentul său uriaş, puterea sa neobişnuită de a observa şi a pătrunde în tainele omului şi ale naturii l-au făcut, desigur, să dea poporului nostru romane, povestiri şi nuvele în care să trăiască viaţa adevărată a oamenilor de pe aceste meleaguri. Dar talentul său asemănător numai cu talentul lui Mihail Eminescu nu ar fi dat roade dacă autorul lui „Nicoară Potcoavă" n-ar fi muncit, cu pasiune, cu dăruire, din anii copilăriei sale şi pînă în zilele acestea, cînd împlineşte vîrsta de optzeci de ani.

Viaţa lui Mihail Sadoveanu este o viaţă fără de odihnă, o viaţă în care acest mare scriitor a fost neîncetat stăpînit de patima cunoaşterii oamenilor, a naturii, a culturii pe care ne-au lăsat-o înaintaşii, a literaturii timpului său. Cunoaşteţi cu toţii rîndurile pline de dragoste în care Mihail Sadoveanu vorbeşte despre domnul Busuioc — învăţătorul său din şcoala primară: „Îl văd tot ca odinioară, nalt, bine legat, cu mustăcioară neagră, zîmbind cu bunătate, încruntîndu-se cîteodată, insuflîndu-ne un respect nemărginit. Prin domnul Busuioc am cunoscut pe Creangă şi am învăţat punctuaţia".

De povestirile lui Ion Creangă s-a îndrăgostit maestrul Mihail Sadoveanu încă din anii şcolii primare, şi autorul „Amintirilor din copilărie" i-a rămas dascăl tot timpul vieţii. Elev fiind, în clasele primare şi mai apoi la liceu, Mihail Sadoveanu citea zi şi noapte, în tot timpul său liber. Era un şcolar silitor, aşa cum ne spune şi certificatul său de absolvire, dar fiece răgaz îl întrebuinţa pentru a citi operele marilor scriitori. „Eram preocupat şi absorbit cu desăvîrşire de pasiunea mea literară în aşa măsură, încît îmi întrebuinţam aproape toată vremea cu manuscrisele şi cărţile. Cărţile erau ale marilor autori europeni: lectura lor îmi era ca o baie prelungită de lumină. Sub salteaua patului pe care dormeam se afla o căptuşeală importantă de tomuri. Erau acelea a căror lectură o începusem. Alternam Zola cu Dickens, Turgheniev şi Gogol cu Alphonse Daudet, Victor Hugo şi Balzac cu Flaubert. Eminescu îmi era la îndemînă pururi; de asemenea, Creangă. Aveam în cinste pe Delavrancea, Vlahuţă şi Caragiale."

Se întîlnea cu prietenii săi şi le citea cu nesaţ poeziile lui Eminescu, amintirile lui Ion Creangă, nuvelele lui Alexandru Vlahuţă: „În 1900, la Iaşi, am convocat într-o după-amiază vreo zece dintre colegii mei, ca să le citesc un volum întreg de Vlahuţă «Clipe de linişte», apărut atunci".

A citit necontenit, a citit vechile cronici, cum ar fi aceea a spătarului Neculce, a citit operele scriitorilor timpului său, revis-

tele vremii sale, și-a îmbogățit necontenit mintea și sufletul cu tezaurul de frumuseți al literaturii.

Dar pasiunea cunoașterii lui Sadoveanu nu s-a oprit numai la lectura cărților. A zăbovit ani și ani de-a rîndul pe meleagurile patriei, cutreierînd munții și cîmpiile, potecile și văile, bălțile și apele, vînînd sau pescuind, mereu tînăr și mereu neobosit. În aceste îndelungi călătorii ale sale n-a cunoscut numai frumusețile naturii, dar a cunoscut mai ales oamenii. *Oamenii patriei noastre, cu obiceiurile lor, cu viața lor de fiecare zi, cu necazurile lor de ieri, speranțele și bucuriile de azi. Necontenit maestrul Sadoveanu a cunoscut traiul poporului, necontenit a călătorit prin țară, prin cele mai îndepărtate unghere, necontenit și-a reînnoit opera lui, prin acest permanent contact cu oamenii simpli ai acestui pămînt.*

Mihail Sadoveanu este scriitorul care ne arată nouă, celor tineri, că nu putem fi folositori patriei și poporului dacă nu muncim necontenit, cu hărnicie și cu sîrg. Viața și opera lui ne demonstrează că, pe lîngă plăcuta lectură a cărților de care nu trebuie să ne despărțim niciodată, avem datoria să fim mereu în mijlocul oamenilor care muncesc, să le cunoaștem traiul de fiecare zi, dorințele lor. Citiți, dragi prieteni, cărțile lui, citiți acea minunată poveste a vieții sale „Anii de ucenicie" și o să vedeți cum zi de zi maestrul nostru a muncit fără preget, a călătorit și a căutat fără să obosească vreodată să cunoască mereu mai multe fapte din viața de azi și de ieri a patriei. A fost ca un adevărat miner care, de mic copil, a pornit să aducă la lumină aur și pietre nestemate. Aur și pietre nestemate care nu sînt altceva decît oamenii și frumusețile patriei.

Citiți cărțile maestrului și aveți să cunoașteți un tezaur de înțelepciune — adunat din marea literatură a omenirii și din traiul zilnic al oamenilor simpli.

Și veți înțelege, iubiți prieteni, că o asemenea operă uriașă, a acestui mare scriitor romîn, a fost ridicată prin muncă zi de zi, ceas de ceas.

Și veți vedea că Mihail Sadoveanu s-a odihnit muncind și că n-a pierdut în zadar nici o clipă a zilelor sale.

Iată ce ne învață marele nostru maestru, iată ce ne spune nouă, celor tineri, acum, cînd îi trimitem cele mai calde urări de sănătate și viață lungă.

VALERIU RÎPEANU

Unchеșul Haralambie

COBOARĂ DIN MUNȚI ȘI DIN CÎNTECE BĂTRÎNEȘTI

FRAGMENT DIN „NADA FLORILOR" DE MIHAIL SADOVEANU

Fratele mamei era un bărbat mare și spătos, cu chimir lat și cu bundă[1]. În chimir se amestecau, pe lîngă baierele pungii, lanțugul briceagului cu stricnele[2], unealtă indispensabilă ciobanilor, și țarțamurile[3] scăpărătorilor și a beșicei cu tutun. Sarica, baltagul și gluga și le lepădase într-un colț, aproape de sobă. Ne-a privit pe toți drept cu ochii lui ageri streșiniți de sprincene castanii. Lumina acelor ochi verzi ca piatra de chiclaz[4] plutea ca într-o pîclă: pletele, unse cu unt, începeau a cărunți la tîmple.

— Chîm! a început el tușind ușor; mă închin cu sănătate, duducă Leună.

Țîțaca Leona i-a răspuns înclinîndu-și fruntea, vădit emoționată.

Tata i-a strîns ciobanului mîna și l-a bătut cu dragoste pe umăr. M-am apropiat; unchеșul Haralambie s-a plecat de sus și m-a sărutat pe frunte. Ne-am uitat unul la altul, eu, tata și unchеșul: ne-am simțit bucuroși că ne aflăm împreună în acea sară de aprilie, cînd austrul îngîna afară un cîntec de primăvară.

Unchеșul Haralambie avea pe el straie albe ca helgea[5]. Adia de la el un miros ușor de urdă; dar eu am simțit în nări și mireasmă de busuioc, acea mireasmă care îmi plăcea s-o respir din părul bălaiu și de la ia leliței Anica, pe cînd mă aflam în petrecere la Păstrăveni.

— Unchеșule Haralambie, am întrebat eu fără de nici un gînd ascuns, spune-mi ce mai face leliță Anica?

El m-a apucat de ciuf și mi-a ridicat spre el fruntea, ca să mă privească în ochi.

---

[1] Bundă — pieptar din piele de oaie.

[2] Stricne — cuțitașe folosite de ciobani sau văcari pentru luat sîngele.

[3] Țarțamuri — ciucuri.

[4] Chiclaz — piatră verde otrăvitoare.

[5] Helge — nevăstuică albă.

Sadoveanu

La locul unde munții în capete se bat
și nici furnica află un semn de trecătoare
se zice că odată, de mult, s-a întîmplat
să umble Sadoveanu Mihai la vînătoare.

Cu frunțile zdrumcite, neîmblînziți coloși,
stătură luptătorii și se-mpăcară-oleacă;
trăgîndu-și colții stîncii, au spus, cică sfioși:
„E-un munte dintr-ai noștri, să îl lăsăm să treacă!"

TIBERIU UTAN

— Face bine, mi-a răspuns el după ce a înţeles că întrebarea mea fusese nevinovată; cu ale sale mîhniri şi bucurii. Ţi-i dor de dînsa?

— Da, uncheşule.

— Poate ţi-i dragă, a rîs el pe cînd eu îmi plecam ruşinat nasul. Să ştii, cumnate, s-a întors el către tata, că acest fecioraş ai dumitale e cu adevărat năzdrăvan. Rosteşte vorbe tainice şi va să săvîrşească unele fapte de mirare.

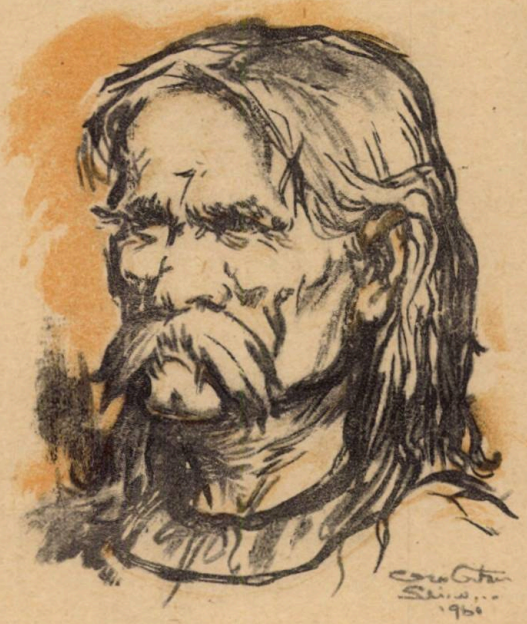

Ţîţaca Leona a adaos numaidecît cu oarecare dispreţ:

— Va să săvîrşească toate blăstămăţiile cîte sînt pe lumea asta.

Tata a rîs cu bunătate:

— Şi mata, ţ-ţacă Leonă, prigoneşti băiatul...

Ţîţaca Leona n-a catadixit să-i răspundă; s-a întors către cioban:

— Eu am să-i mulţumesc lui cumnatu Haralambie, a zis ea cu altă intonare de glas, pentru mieluţ şi burduful de brînză. Dumneata, frate dragă, nu uita să faci acelaşi lucru pentru rachiul de afine.

— N-aveţi de ce-mi mulţămi, s-a apărat unchesul meu: aducem şi noi cu dragă inimă din puţinul ce-avem. Află, nepoate, că ţi-am adus şi ţie un dar care cred c-are să-ţi placă.

Eu am tresărit de bucurie, el m-a stăpînit, punîndu-mi mîna grea pe umăr.

— Ţi-am adus, a urmat el, un căţelandru pe care l-am ales dintre puii de ast'toamnă ai Vidrei, căţeaua mea de vînătoare care mînă la mistreţi. E sprincenat cu negru şi are laba de dinainte, din stînga, albă. De aceea l-am poreclit Colţun.

— Mă duc să-l văd! am strigat eu.

— Ai să-l vezi mîne; acum lasă-l să se hodinească în cuhne[6] de truda drumului. L-am adus de departe într-o desagă a tarniţei[7]; am călătorit cu el călare şi tot scheuna din cînd în cînd, scoţînd capul şi rugîndu-mă cu ochii să-l iert de pedeapsa la care l-am supus.

— Atuncea să ne aşezăm la masă, a hotărît tata.

— Bucuros, cumnate, numaidecît, se cuvine să se aşeze mai întîi şi mai întîi cumnata Leuna.

— Mă aşez, a răspuns cu supunere ţîţaca Leona.

Dadaca Anghelina a adus borşul de găină.

Toată vremea cît ne-am îndeletnicit cu bucatele, eu am băgat de samă, cu uimire, că sora tatei, deşi nu putea suferi pe ţărani, avea faţă de unchesul meu o purtare dintre cele mai ciudate. Ar fi dorit poate în sinea ei să înţepe cu vorbe, să scoată cumva gheare, dar ochii îi erau blînzi şi vorbirea potolită. Acei ochi cu cercurele aurii nu părăseau o clipă pe cioban; îl observau cum mînca atent şi cuviincios, servindu-se de lingură, cu o îndemînare pe care şi eu o admiram.

— Mătuşă Anghelină, a zis tata, să faci foc în odaia cea mare şi să găteşti aşternut pentru cumnatul nostru.

— Numaidecît, domnu' inginer a nostru, a răspuns bătrîna.

— Ba, s-avem iertare, cumnate Manole, s-a amestecat unchesul Haralambie; eu n-oi putea dormi la dumneavoastră.

— Se poate una ca asta? a întrebat tata cu mirare.

— Se poate; căci eu am lăsat la o gazdă în tîrg marfa noastră într-o căruţă cu doi cai; şi la dumneavoastră m-am abătut numai cu şargul[8]. Cît hodineşte şi se hrăneşte el, eu stau aicea la masa la care aţi binevoit a mă pofti; după aceea, cînd or cînta cucoşii miezul nopţii, îl încalec, trec pe la han şi-mi iau soţii şi ne ducem cu căruţa la Botoşani, unde aşteaptă neguţătorii cu care m-am alcătuit.

Ţîţaca Leona a părut bucurată de asemenea vorbe ale unui bărbat vrednic şi neostenit cum era îmblînzitorul ei.

— Dumneata, cumnate Haralambie, a rostit dumneaei aţîţată de băutura de afine, ai avut noroc în viaţa dumitale şi ţi-au mers bine treburile. După cît înţeleg eşti fruntaş în Păstrăveni, şi oamenii de acolo te preţuiesc după averea pe care ai agonisit-o.

— Of-of-of! Duducă Leună, s-a tînguit unchesul meu scărpinîndu-se după ureche; acuma, am de toate; dar în tinereţele mele am pătimit şi eu ca mulţi de-ai noştri. A fost vai de zilele mele cu stăpînitorii boieri de pe acele meleaguri, pînă ce-am ieşit din locurile noastre şi mi-am luat lumea în cap. De asta, pînă la moartea prea iubitei noastre surori Polixenia şi zece ani după aceea, eu n-am mai trăit în vatra părinţilor mei. M-am dus la ciobănie şi am slujit la nişte baci de ceea parte a muntelui. Şi acolo mi-am agonisit starea de care mă bucur acuma. Oricît aş avea, nu poate plăti zilele amărîte pe care le-am trăit mai nainte.

[6] Cuhne — bucătărie.

[7] Tarniţă — şa ţărănească de lemn.

[8] Şarg — cal cu păr galben-spălăcit.

AMINTIRI

de G. TOPÎRCEANU

...Nici tovarăşul meu, aşadar, nu-i om ca ceilalţi oameni. Pe lîngă însuşirile vînătoreşti, care-l deosebesc de muritorul comun, natura a pus în firea şi-n făptura lui multe ciudăţenii şi contraste. Mare la trup, te-ai aştepta să fie din această pricină greoi şi stîngaci în mişcări. Dar nimeni nu îndură mai uşor truda unei zile de vînătoare. Iar cînd un iepure sau o prepeliţă îi sare la distanţă potrivită, puşca parcă face parte din trupul lui; nici nu-ţi vine să crezi cu ce vioiciune năprasnică o duce la umăr şi, ca un Jupiter în miniatură, trăsneşte lighioana măruntă din fugă. Simţurile lui sînt tot atît de agere. Prin porumbiştile înalte, care foşnesc tare în bătaia vîntului, el distinge cu uşurinţă cel mai uşor foşnet anormal. Vara, pe arşiţă, cînd suie şi coboară prin pîrloage, ogoare şi mirişti cu soarele-n faţă, cu pălăria plecată peste ochii aproape închişi, nici o păsăruică nu-i trece în preajmă fără s-o înregistreze pe retină şi s-o identifice instantaneu.

Dintre toţi vînătorii e singurul tovarăş cu care mă împac desăvîrşit. Poate fiindcă avem aceleaşi gusturi. Sau poate fiindcă e mai înţelegător şi-mi suportă capriciile cu mai multă răbdare.

Dar la „temperament" nu ne potrivim de loc. Lucrul acesta se vădeşte mai cu seamă cînd trebuie să urcăm şi să coborîm, iarna, cu ceilalţi tovarăşi, pantele primejdioase de la Stînca sau dinspre Bivolari, grămădiţi într-un camion mare cu coviltir. Şoseaua e desfundată de ploi, roţile maşinii patinează în glodul lunecos. Şi nu o dată era să ne prăvălim cu maşina în prăpastie. Fiindcă subt coviltir stăm ca-ntr-o cutie închisă, eu m-aşez întotdeauna la coada maşinii, ca să pot vedea pe deasupra scîndurii din fund tot ce se întîmplă. Şi la cea mai mică alarmă stau gata să m-arunc afară, să nu mă prindă camionul dedesubt în caz de răsturnătură. Tovarăşul meu însă îşi găseşte loc întotdeauna la mijloc, subt coviltir, de unde nu poate vedea nimic şi unde stă tot drumul liniştit. Orice s-ar întîmpla, el nu se mişcă niciodată de la locul lui.

— Ştii prea bine că nu sînt de loc un om fricos, încerc eu să-i explic. Nu mă tem nici de lup, nici de hoţ nici de şoarece. De nimic pe lume nu mă tem, cînd ştiu că pot să mă apăr şi să atac, la rîndul meu. Dar cînd deraiază trenul ori se răstoarnă o hardughie ca asta, ce poţi face?...

— Apoi dacă nu poţi face nimica, resemnează-te şi stai liniştit. E cel mai cuminte lucru, îmi spune el zîmbind...

Într-un rînd ne găseam împreună pe nişte imaşuri pustii, înspre pădurea Popricanilor. Un iepure s-a ridicat drept între noi. E tot ce poate face mai rău un iepure cînd vrea să provoace o nenorocire. Tovarăşul meu a săltat puşca la umăr, dar s-a stăpînit şi n-a tras. Eu însă m-am lăcomit şi-am tras. O halice ricoşată din pămînt l-a ajuns în piept, i-a găurit surtucul şi i s-a oprit în cămaşă. Am alergat speriat, să-i dau ajutor.

— Nu-i nimic! m-a îmbărbătat, tot el pe mine, cu bunătate. N-a ajuns decît la piele...

De întîmplarea aceasta îmi aduc aminte acum, cînd stăm amîndoi, spate-n spate, în luntrea lui Barnea, la întoarcerea spre casă. Pînda de seară nu ne-a fost cu noroc. Cîteva

— N-am ştiut asta... a suspinat ţîţaca Leona, cu ochii aţintiţi asupra unchеşului meu.

— Apoi de unde să ştiţi, că eu m-am fost prăpădit în lume şi în străinătăţi. Amară tinereţă am avut, a isprăvit el cu sprincenele încruntate.

Tata s-a răsucit ca într-un abur care-i făcea mişcările nehotărîte:

— Acuma ar fi binevenită o cafea.

— Se poate, a răspuns numaidecît mama Anghelina şi s-a îndreptat spre bucătărie.

Ciobanul s-a scărpinat după ureche:

— Asemenea băutură va fi fiind bună pentru dumneavoastră. Eu n-am gustat-o de cînd sînt.

— Atuncea lasă, mamă Anghelină! a strigat tata; nu-mi trebuie nici mie.

Ţîţaca Leona a rîs.

— De ce rîzi dumneata, duducă Leună? Căci îs de subt codru şi din sălbătăcie?

Ţîţaca Leona n-a răspuns, dar i-a pierit pe dată rîsul şi i-a fulgerat în ochi duşmănia.

Ciobanul s-a ridicat în toată înălţimea sa:

— S-aud cucoşii de miezul nopţii, a declarat el; vă las cu rîsul dumneavoastră, şi eu mă duc cu mîhnirea mea. Rămîneţi cu bine şi cu sănătate. Şi pe acest nepot îl sărut cu dragoste ş-oi veni să-l mai văd.

A strîns mîna tatei; s-a închinat către ţîţaca Leona. Bărbia dumneaei tremura. Am fost în clipă şi eu afară pe urmele unchеşului, ajutîndu-i să-şi poarte tarhatul. Şi-a scos calul, după ce i-a închingat tarniţa; şi-a rînduit toate împrejur. Mama Anghelina aşezase lampa în fereastra bucătăriei, ca să dea lumină călătorului.

Trîmbiţarea cucoşilor se înteţea în toată acea margine de tîrg; vîntul suna în livezile înmugurite. Silueta măreaţă a unchеşului meu Haralambie călare s-a topit în întuneric.

M-am oprit o clipă ca să privesc norii învălmăşiţi subt stele; iar cînd am intrat în odaia unde rămăseseră ai mei, am văzut pe ţîţaca Leona

stoluri de gîşte înşirate în unghi ascuţit, cu vîrful spre apus, au trecut sus, departe, pe deasupra noastră. Le-am salutat cu două focuri de puşcă, dar n-am izbutit să le stric nici o clipă simetria fluidă în azur. După aceea, luntraşul ne-a purtat vreo două ceasuri de-a lungul unei cărări singuratice de apă, între stuhuri înalte şi încremenite, pînă aici, în albia Jijiei, care deschide drum mai larg, cotind de-a curmezişul bălţilor. Nici o raţă nu s-a ridicat în liniştea acestui crepuscul lung ca-n ţinuturile polare. Acum s-a făcut noapte. Pescarul poartă luntrea uşurel, printre buchete mari de trestii, subt lună. Din lopată îi picură la fiecare mişcare steluţe de argint în apa lină.

Umbra e străvezie; un glas de broască tresare de subt papură în surdină, apoi se stînge... Trestii şi apă, stele şi singurătate — nimic în jurul nostru nu ne aduce aminte de viaţa reală. Plutim ca-ntr-un peisagiu din era terţiară...

Tovarăşul meu tace. Mă razim mai bine de spatele lui masiv şi nemişcat, dar nu-i tulbur cu nici o vorbă tăcerea îndelungă în care s-a adîncit. Pentru că pe tovarăşul meu îl cheamă Mihail Sadoveanu, iar un ceas ca acesta, într-o noapte dulce de primăvară, se întîlneşte destul de rar în viaţa unui om.

*

La întoarcere, de-a lungul unui „canal" nesfîrşit, întîlnim petice mari de pîrlitură. Ici şi colo, pe întindere de cîteva hectare, stuhul a ars, lăsînd la faţa mlaştinei ciocălăi ca de păpuşoi şi ţărînă calcinată, de-ai crede că e tare ca piatra. Dar e numai o pojghiţă mincinoasă de cenuşă şi rădăcini firave. Cînd pui piciorul pe ea, te afunzi numaidecît: dedesubt e apă neagră şi glodoasă — am făcut experienţa pînă la genunchi.

Barnea ne lămureşte că oamenii pun foc stuhului bătrîn ca să poată creşte altul tînăr, mai în voie...

Vîntul bate cu putere dinspre miazăzi. Mă întorc spre luntraş. Mi-a venit aşa, o idee nenorocită.

— Moş Barnea, îl întreb eu, ce-ar fi dacă am pune şi noi foc, să vedem cum arde?

Luntraşul surîde cu tot obrazul lui grav, uscăţiv şi arămiu ca de indian. Îşi întoarce nasul ascuţit, în formă de plisc, şi furişează o privire iute spre tovarăşul meu, care stă neutru, cu spatele. Apoi răspunde cam într-o doară:

— Ce să fie? N-ar fi nimica...

La ideea spectacolului măreţ pe care ni-l putem oferi „fără să fie nimic", nu mai am astîmpăr. Vîntul foşneşte, trestiile îmi fac semne cu capul şi mă invită, plecîndu-şi moţul cafeniu toate odată, în aceeaşi direcţie.

În cele din urmă, mă hotărăsc. Scot cutia cu chibrituri şi scapăr. Barnea îmi ţine căciula în dreptul vîntului. Stuhul, uscat tare, des şi înalt de trei stînjeni, s-aprinde cu pîlpîiri iuţi, cu pîrîituri precipitate.

— Alea jacta est![1] strig eu.

— Hai? răspunde moş Barnea.

Flacăra se înalţă încovoiată de vînt; un fum negru izbucneşte deasupra... Focul se întinde cu repeziciune...

— Să mergem! zice tovarăşul meu cam neliniştit de dogoare şi de îngustimea locului.

Pornim înainte, pe canal. De la fiecare cotitură întorc capul şi-mi admir opera, urmărind întinderea dezastrului. Flăcări lungi se înalţă cînd şi cînd deasupra stuhurilor; fumul izvorăşte gros şi negru, ca din zeci de fabrici o dată... O îngrijorare vagă începe să mă cuprindă. Dacă arde toată... balta Cristeştilor? Tovarăşul meu mă spionează cu coada ochiului şi-mi urmăreşte gîndurile.

— Barnea, zic eu nemaiputînd răbda, oare n-o să-mi găsească nimeni pricină c-am dat foc?

— De, parcă poţi să ştii?... răspunde apăsat luntraşul, privind înainte.

Scot tabacherea şi-i ofer o ţigară.

— Stuhul vechi nu foloseşte la nimic... completează el, moale.

Cu toate astea nu mă simt liniştit. Incendiul s-a întins grozav în urma noastră. Parc-aş vrea acum să se stîngă cît mai curînd, „de la sine". Dar unde-i norocul ăsta... cu atîta apă dedesubt şi uscăciune deasupra!

Pe canal, ne întîlnim cu un pescar bătrîn, lipovan. Se uită la noi, ca la orice oameni de treabă. Aştept să ne puie vreo întrebare cu privire la foc. Dar el tace. Nu pare de loc alarmat de prăpădul care se vede în fund.

— Unde te duci? îl întreb eu. Te duci încolo... spre focul cela?

— Da, răspunde el, simplu.

Nu pot împinge imprudenţa mai departe cu alte întrebări...

După ce intrăm în matca Jijiei, la loc larg, tovarăşul meu, care stă cu spatele spre incendiu, mă întreabă cu perfidie:

— Tot se mai vede ticăloşia ceea?

— Tot! oftez eu cu năduf. Ba încă se vede mai tare ca-nainte... iaca ce ispravă m-aţi îndemnat să fac, d-ta şi cu Barnea!...

Sub această învinuire nedreaptă, tovarăşul meu tace, scîrbit.

*

Seara tîrziu, de pe prispa casei din deal a lui Barnea, tovarăşul meu a privit lung cum ard stuhurile în depărtare „ca-ntr-un răsărit de lună"... S-o fi gîndit, poate, atunci: ce fac oare sălbătăciunile bălţii cînd arde stuhul? şi i s-a părut că aude dintr-acolo „urlete pierdute şi tremurate"...

Ilustraţie: N. POPESCU

[1] Zarurile au fost aruncate.

---

crispată de mînie într-o declaraţie tînguit repetată:

— Orice-aş face, dragă Manole, nu pot să-l sufăr.

— Cu toate acestea ai stat şi dumneata, ţ-ţacă Leonă, subt puterea lui.

Fiinţa cu sînge nobil îşi frîngea mînile.

— N-aş putea să-ţi spun de ce, Manole. E de pe altă lume, ca şi poveştile lui.

Tata a murmurat privind cadrul întunecos al ferestrei.

— E un bărbat cum sînt puţini.

— E un poet! am strigat eu cu entuziasm, simţindu-mă al uncheşului meu ciobanul.

— Tu să taci! a zbierat ridicînd spre mine cîngi ţîţaca Leona; să taci şi să te duci la culcare.

— Mă duc mai întîi să-mi văd căţelandrul... am răspuns eu cu o îndrăzneală neaşteptată.

Mama Anghelina m-a auzit. Tocmai intra cu braţele încărcate de farfurii. S-a oprit în prag şi a scuipat uşor într-o parte ca să nu mă deochi.

Aici se află Dumbrava-minunată

VĂ VOI SPUNE RÎND PE RÎND TOATE CÎTE-AU FOST ŞI SÎNT

Mai acum un veac de vreme,
nu ştiam c-o să mă cheme
nici Păcală, nici că-mi este
firul vieţii doar poveste,
că Tîndală o să-mi ţie
de urît la drumeţie
şi-mpreună vom străbate
pînă-aici la voi, în carte.
M-am născut, pe cît se pare,
dintr-o snoavă-n şezătoare
şi m-a spus la tot poporul
Anton Pann, povestitorul.
El mă scoase la iveală
şi mă boteză Păcală,
că de cum venii pe lume
făcui păcăleli şi glume.
Cîtu-i ţara-n lung şi-n lat.
pe Tîndală l-am purtat;
după-atîta drumeţie,
tot nu ştie geografie
că-i uituc şi-ncurcă lume
după cum stă scris şi-n nume.
Vă voi spune rînd pe rînd
cîte-au fost şi cîte sînt,
fiindcă orice întîmplare
are-un tîlc ascuns pe care
să-l dezlege n-or să-nveţe
decît minţile isteţe,
care-n coaja vorbei ştiu
să găsească gîndul viu...

CÎND COJOCU-ŞI AFLĂ ACUL DĂ PRIMARELE DE DRACU'

Şi eu, Păcală-am fost argat
la un primar. M-am învoit
să-i slugăresc doar pe mîncare
şi anul dacă s-a-mplinit
să-mi dea cojocul să i-l bat
din zori şi pînă-n asfinţit.

Desene de EUGEN TARU

Zicea primaru-n sinea lui:
L-am păcălit pe prostănac!
fără să bănuie ce ac
am eu pentru cojocul lui.
Şi m-am ţinut de învoială;
primarului, fire ciudată,
nu i-a venit la socoteală
şi m-a chemat la judecată.
Am spus în faţa judecăţii
cum i-am slujit după-adevăr
primarului şi-n ziua plăţii
cum i-am bătut cojocul, măr,
că numai petice-au rămas
din frumuseţea de cojoc...
Poate de-aici-a prins necaz
primarul, dar e la mijloc
o învoială ce-am făcut...
— Atîta tot?
— Măria ta,
eu ciomăgeam la el cu foc
şi nu ştiu cum de s-a făcut
în ziua-aceea că era
ascuns primarul în cojoc...

ERA PASĂMITE, PRIMĂVARĂ-N MUNTE

Mai de mult, Tîndală, ajungînd să fie
dregător de frunte într-o primărie,
a pus gînd să facă şi el o scofală
cătă vreme este-n slujbă comunală.
Văzînd dară dînsul că nu-i tocmai bună
puntea arcuită peste-a apei spumă,
hotărî să facă alta, acătării,
ca să-nnoade drumul satului cu-al gării.
Neaflînd stejarul mare cît înaltul
care să-i ajungă dintr-un mal în altul,
se gîndi-nţeleptul că e mult mai bine
să se-ntindă numai plapuma cît ţine
şi-ntocmi în grabă două punţi de-o şchioapă
numai cît să treacă omul peste apă.
Între ele însă, peste prundul mare,
a lăsat potecă pentru fiecare.
Treaba merse bine pînă-n primăvară
cînd, ieşind din matcă apele afară,
izbucnind prundul... şi atunci Tîndală,
mult isteţ precum e, se gîndi oleacă
şi chemă tot satul cu găleţi, la clacă,
apa revărsată socotind, nărodul,
să o care-n matca peste care-i podul.
Preamintoşi, ţăranii nu i-au dat crezare
şi-a rămas Tîndală singur să o care.
Dar văzînd că treaba-i foarte încurcată
a făcut isteţul altă judecată:
apa-n an o dată, cînd cad ploi de munte,
poate, ca oricare, trece peste punte...
Şi cum sta Tîndală mulţumit de sine
c-a putut să-mpace lucrurile bine,
a simţit podeţul de sub el că-i scapă
şi căzu-nţeleptul, bîldîbîc, în apă.
... Era, pasămite, primăvară-n munte
Cînd, grăbită, gîrla avea rînd la punte...

Cu hidrobuzul în jurul orașului

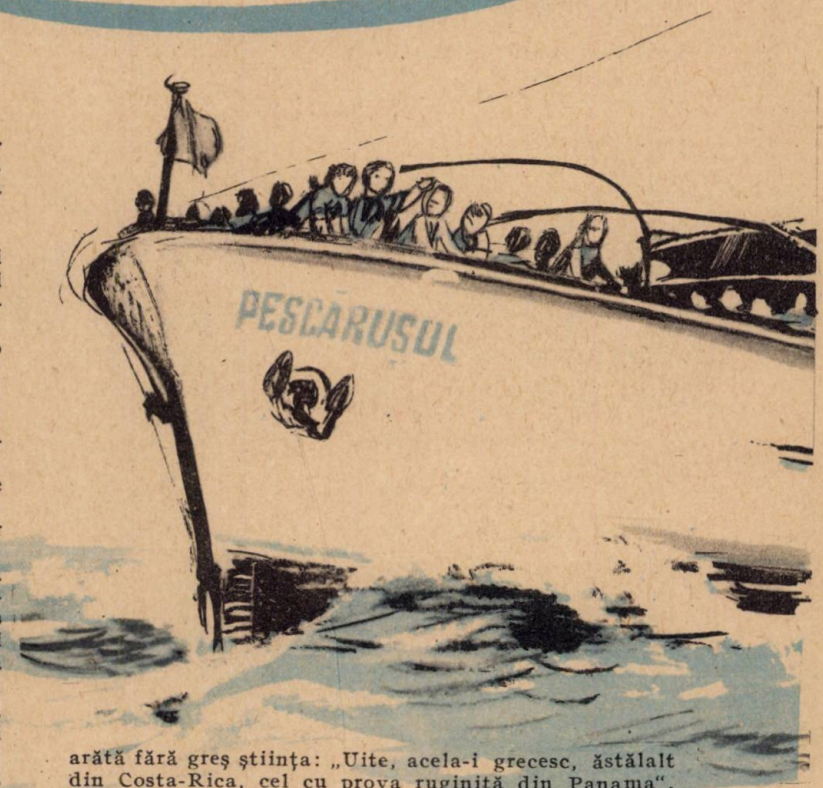

Hidrobuzul era plin de copii. Pe ponton mai rămăsese doar un băiețaș la vreo 12—13 ani. Îi însoțise pe oaspeți pînă aici și acum privea țintă la timonă.

— Hei, gata! strigă căpitanul hidrobuzului.

— Gata prova, îi răspunse un marinar în vîrstă și dădu drumul la odgonul de la pupă. Motoarele navei începură să bată din plin. Dintr-o clipă în alta, hidrobuzul urma să se desprindă de ponton.

Căpitanul întoarse privirea spre pupă. Era acolo marinarul cel bătrîn.

— Gata pupa?

— Gata!

În clipa aceea, băiețașul de pe ponton țîșni în hidrobuz și se amestecă printre ceilalți copii.

Omul de la timonă dădu să zică ceva. Marinarul de la ponton i-o luă înainte:

— Lăsați-l, tovarășe căpitan. Îl cunoașteți doar pe Niculăiță al nostru...

Căpitanul rîse, și hidrobuzul porni pe Dunăre. Apa era liniștită, soarele cădea potop, iar oaspeții — școlari care cîștigaseră o excursie prin țară la un concurs al radiodifuziunii și televiziunii — priveau curioși panorama portului Galați. Întrebările au început să curgă cu duiumul, și Niculăiță al nostru, elev și el, însă la o școală elementară de aci, de pe malul Dunării, vrînd-nevrînd trebui să-și ia rolul în serios. Deveni ghid.

Căpitanul hidrobuzului — un fel de tramvai de apă, cum li se mai spune acestor ambarcații mici — răsuci vîrtos timona, iar nava făcu un ocol, începînd să urce împotriva curentului.

— Mergem amonte, rosti plin de importanță Niculăiță.

— Adică cum? îl întrebară copiii din jur.

— Adică, împotriva apei.

— Și dacă mergi „la vale" cu apa, cum se cheamă?

— Atunci navigăm aval.

Hotărît lucru, Niculăiță crescu în ochii oaspeților.

Motoarele băteau ritmic, prova hidrobuzului tăia apa liniștită, mai bine zis o despica, cum despică rariță pămîntul grădinilor. Stația de sortare a minereului rămăsese în urmă. Se vedeau bine vasele încărcate cu minereu roșcat, trenurile pline. Au făcut drumul tocmai de la Krivoirog, din Uniunea Sovietică, pentru cuptoarele noastre de oțel.

În depărtare sticlea apa Brateșului.

Mulți știau asta de la geografie. Iar dacă Niculăiță ar fi fost un pic mai tare la istorie le-ar mai fi putut spune excursioniștilor că aci la lacul Brateș venea Petru Rareș, cu carele, tocmai din Moldova de sus, pentru pește. Satele din jurul Brateșului, vecine cu Galațiul, au nenumărate legende. Una din legende vorbește despre un han tătărăsc la care trăgeau cărăușii de pește. Avea tătarul o fată frumoasă, cu părul împletit în șuvițe subțiri și lucioase.

O fi legenda adevărată, n-o fi? Cine știe. Astăzi însă satele din jurul Brateșului poartă denumiri din vorbele cîntecului de mai sus: Tătarca, Frumușița, Șivița, Tulucești.

Cum însă Niculăiță al nostru nu știa această legendă, oaspeții au aflat-o de la alții.

Mica ambarcație plină de copii suia duduind pe Dunăre. Pe malul celălalt, sălcii pletoase se oglindeau în apă. De-a lungul cheiului, vase străine, cu pavilioane dintre cele mai diferite la catarg. Niculăiță își arătă fără greș știința: „Uite, acela-i grecesc, ăstălalt din Costa-Rica, cel cu prova ruginită din Panama".

Cineva întrebă:

— Dunărea aici, la Galați, e lată. Mai lată ca la Brăila, nu?

— Cred și eu că-i mai lată. Uite ce vase vin aici.

— De unde i-o fi venind numele de Dunăre, exclamă gînditoare o fetiță, luînd aminte la strălucirea apei...

Niculăiță se făcea că n-aude. De fapt, întrebarea nu-i dintre cele mai ușoare. Sînt doar atîtea presupuneri. În graiul scitic, „Dunăre" înseamnă „purtătorul de nori". Or fi botezat oare sciții marele fluviu? Cine știe...

„Ghidul" nostru avea însă grijă ca nu cumva să se închege pe navă asemenea discuții contradictorii. Într-o clipă ajunse din nou centrul atenției generale:

— Uite șantierul.

— Da, șantierul...

Ochii copiilor priveau lacomi. Cele moderne erau pline cu uriașe nave ruginii, viitoarele cargouri. La apă, lîngă mal, alte nave în lucru.

— Vedeți vasul acela alb, pe care scrie „Galați"?

— Da.

— E primul cargou romînesc.

— Cîte tone are?

— Păi, ia puneți mîna pe creion voi, matematicienii, și socotiți: în burta vasului ăsta încap 450 de vagoane a 10 tone fiecare. Ei, cîte tone are cargoul?

— 4.500 de tone.

— Așa e.

Da, așa e. Și-n anii următori calele șantierului vor lansa la apă nave de 10.000 — 12.000 de tone. S-a vorbit la cel de-al III-lea Congres al P.M.R. despre aceasta.

În dreptul căpităniei portului, hidrobuzul salută printr-un fluier scurt.

Clădirea căpităniei portului e înaltă, cu un drapel roșu fluturînd pe turnul ascuțit. Din turnul acesta,

din sumedenia de ferestre, s-a tras în muncitori la 13 iunie 1916 din ordinul guvernului burghez. Docherii, tramvaiştii gălăţeni cereau pîine, manifestau împotriva războiului ce se punea la cale de imperialişti. Au căzut seceraţi de gloanţele ucigaşilor nouă muncitori. Între ei şi Spiridon Vrînceanu, în amintirea căruia s-a ridicat un bust în faţa clădirii sfatului popular orăşenesc. Pe locul unde au fost împuşcaţi cei nouă muncitori se află o placă comemorativă, un părculeţ îngrijit cu dragoste de pionieri. Parcul a primit numele de „13 Iunie 1916", fosta stradă a portului, de asemenea, acelaşi nume, iar cercul literar din oraş tot aşa se numeşte.

cea mai nouă populaţie a oraşului—studenţii şi artiştii. Căci „oraşul cumplit de negustori", cum l-a numit un poet în trecut, are astăzi un institut politehnic, un teatru de dramă, orchestră simfonică, teatru muzical, teatru de păpuşi.

Hidrobuzul ajunse prin dreptul unor maluri roşcate, înalte: „dealul oraşului", cum i se spunea acestei părţi. Aci Dunărea-i adîncă. Curentul repede întinde zdravăn odgoanele vaselor acostate la chei. Despre vechea schelă a oraşului, Al. Vlahuţă, în „Romînia pitorească", scria că era atît de vestită, încît străinii o numeau „Veneţia Mării Negre". De aci plecau către ţări străine grînele strînse de pe moşiile robite de ţărani.

O geamandură roşie se învîrteşte în apă, mîngîiată de valurile pe care le-a săltat pe faţa lucie a apei un remorcher ce căra după dînsul un uriaş convoi de şlepuri, ca în „Valurile Dunării", ce s-a filmat pe aici. Hidrobuzul trecu acum prin dreptul unor blocuri de cîte şapte etaje, în construcţie. Cheiul e plin de pietriş, ciment, nisip. Sus, pe schele, zidarii dau zor cu făţuitul. Netezesc cu repeziciune mortarul proaspăt şi din cînd în cînd mai trag cu ochiul la Dunărea de alături, pe care plutesc vase de tot felul, de la cargouri bătrîne, ruginii, pînă la caiace.

— Aci se construieşte noul centru al oraşului.

— Cel vechi unde a fost?

— Tot aici. Fasciştii în timpul celui de-al doilea război mondial i-au dat foc.

Copiii încearcă să străbată cu privirea dincolo de clădirile în construcţie. Sînt frumoase blocurile. Ei n-au însă de unde să ştie, nici Niculăiţă nu ştie, că muncitorii după război, la chemarea partidului, au demolat 100.000 metri pătraţi de moloz în aceste locuri. Totul era numai ruină. Veneau după orele de producţie la strung sau la forjă muncitorii, alături de ei elevii, tineretul, cu steaguri şi cîntece pe buze, şi se apucau de treabă. Aşa a început oraşul să renască. În amintirea cîntecelor de muncă ce-au răsunat pe aici, străzile au fost botezate cu nume ca strada Reconstrucţiei, pasajul Brigadierilor, strada Muncii Voluntare etc. De aici, de la noile blocuri, se întinde strada Republicii, umbrită de tei bătrîni. Nu-ţi poţi închipui Galaţiul fără aceste podoabe nepreţuite, aşa cum nu ţi l-ai putea închipui fără Dunăre, fără vecinătatea Braţeşului şi a Siretului. Pe lîngă teii aceştia au trecut Cuza, fostul pîrcălab de Galaţi, Kogălniceanu şi Costache Negri. Pe sub teii rămuroşi se plimbă astăzi

Căpitanul de la timona hidrobuzului salută un vas cu care se întîlni pe drumul larg al apei. O sirenă groasă, răguşită îi răspunse. Niculăiţă le arătă oaspeţilor în zare noul stadion în construcţie, le vorbi despre diferitele stiluri de înot, se lăudă că a mîncat crap la proţap pregătit de lipoveni şi că ştie să pescuiască cu undiţa...

Marinarul cel bătrîn, care se apropiase de copii, asculta explicaţiile lui Niculăiţă, zîmbind. La intrarea în apa Siretului atrase luarea-aminte:

— Vedeţi dealul acela?

— Îl vedem.

— Ei, acolo se va construi combinatul siderurgic.

— Am auzit de combinat, spuseră copiii. Acolo se va clădi?

— Acolo... Vom avea atunci două fluvii...

— Cum două? Că Siretu-i rîu!

— Şi totuşi două. Nu-i aşa, Niculăiţă?

Niculăiţă o dădu din colţ în colţ, încurcat:

— Păi eu ştiu numai de fluviul Dunărea...

— Hei, măi băieţi. Dunărea va avea aici la Galaţi un frate la fel de mare şi puternic. Se va numi Fluviul Oţel. Două fluvii deci...

Niculăiţă prinse şi el glas:

— Patru milioane tone de oţel va da combinatul.

— Patru milioane...

Din nou căpitanul răsuci zdravăn timona, întorcînd hidrobuzul în apa repede a Siretului.

Vizitatorilor li se părea că aud răsuflarea furnalelor, forfota miilor de muncitori, care vor dubla populaţia bătrînului port dunărean. Şi geamandura roşie de pe Dunăre o asemuiau cu o şarjă strălucitoare din noul oţel ce va curge aici, la Galaţi — viitoarea cetate a metalului.

ILIE TĂNĂSACHE

Vacanță

Bună dimineața, meleag fericit,
cetate din poveștile pe care
mi le spuneam eu singur, cîndva, la adormit,
ba și acum se mai întîmplă, mi se pare!

Un orășel de oameni care se joacă
din zori pînă-n seară cu vîntul, cu soarele,
cu pulbere de smalț și promoroacă
din valurile, mereu călătoarele...

Aici n-a fost nimic, niciodată,
numai nisipuri și mărăcine,
numai stepă sărată,
talazuri, suspine...

Bună dimineața, minuni pămîntești,
palate de aer și de raze albastre!
Cine v-a scos din cărțile cu povești?
Nu v-am mai zărit prin părțile noastre.

— Se vede treaba că ești încă mic!
rîseră bolțile... — Auzi, întrebare!
Oamenii ăștia, care nu fac nimic
cît e ziua de mare!

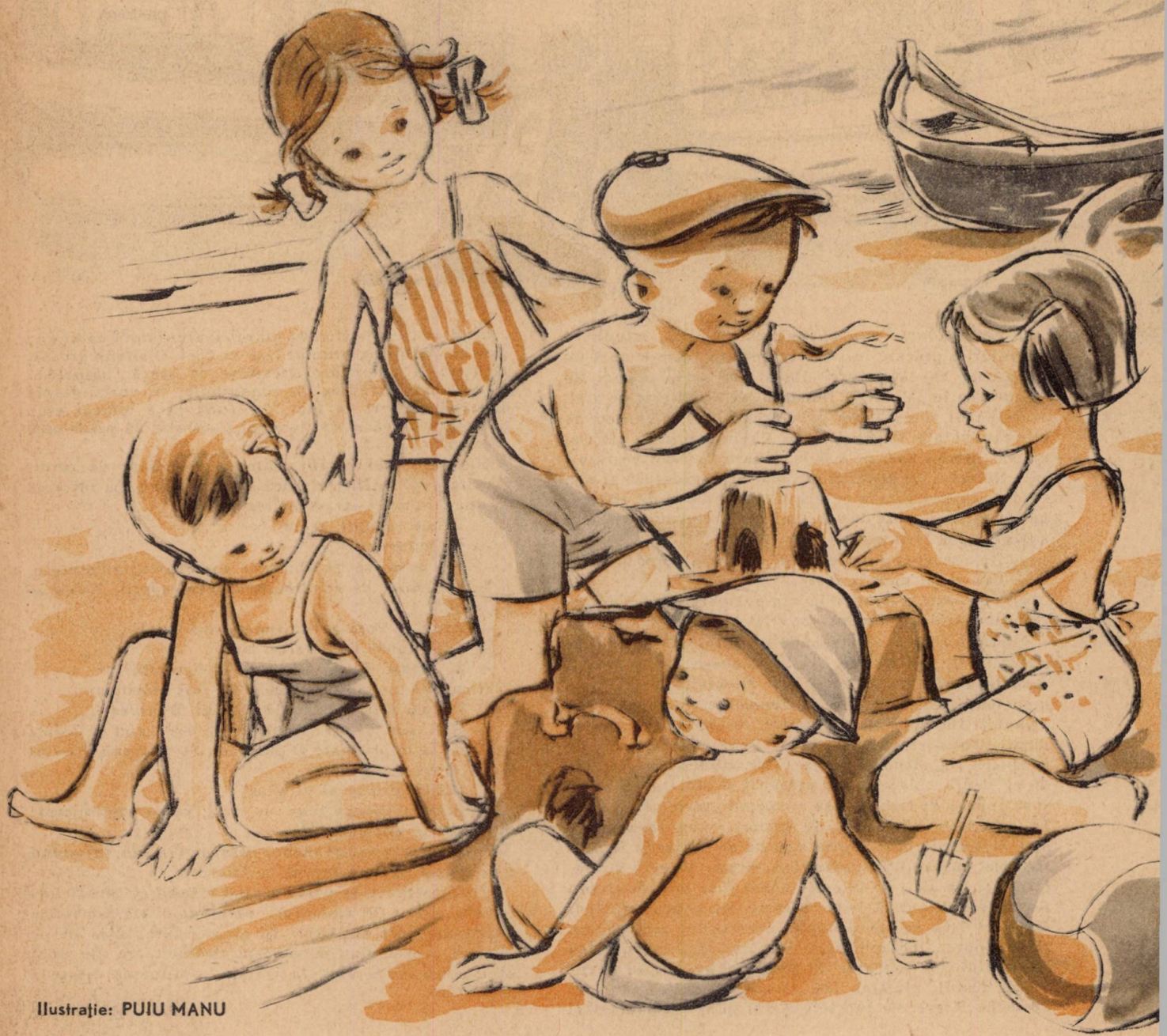

Ilustrație: PUIU MANU

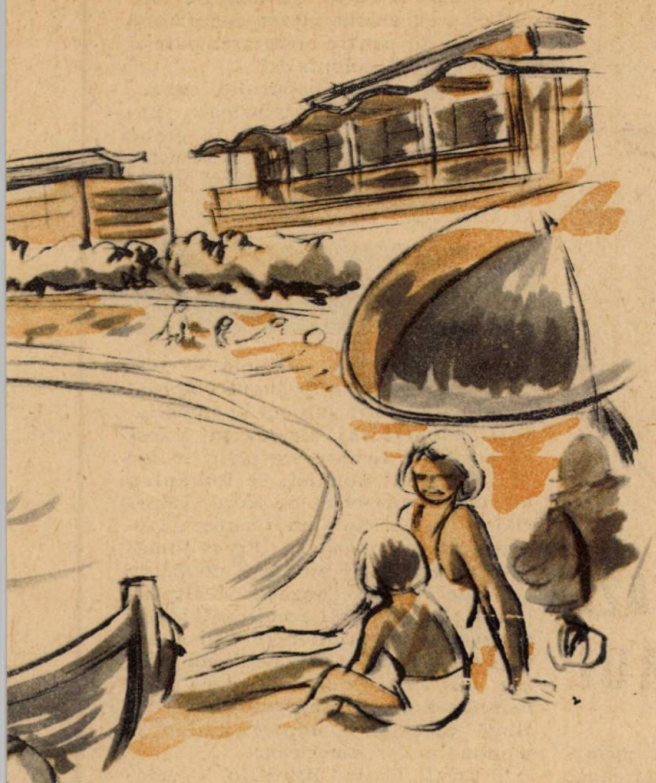

Cetatea din marginea mării

Pe neştiute, pe neaşteptate,
la marginea mării s-a ivit o cetate:
turnuri, crenele, arcade, portaluri,
privesc nesfîrşitele cîmpuri de valuri.

Rotunde lespezi de sidef scînteie
pe fiece potecă şi aleie.
Prin ziduri trec drumuri şi punţi
pentru crabii-n armuri, pentru melcii mărunţi.
Steagul cel mare pîn-o să vie
e bună şi-o panglică-n vînt, purpurie...
Arhitecţii mai dreg, mai îndreaptă
ici o firidă, colo o treaptă.
Bănuitoare, marea-şi trimite
spumele veşnic neliniştite,
să iscodească, să cerceteze
cine stă dincolo de metereze?
Cine-i încalcă ţărmul, nisipurile,
de mii de veacuri — ale ei, chipurile!
Ia — nişte meşteri în pielea goală:
nici unul n-are o brumă de şcoală...
Neamuri de dulgheri, de fierari...
Fac şi ei — ce-au văzut la cei mari.

...Tu, veşnic furtunatecă stihie,
ia seama la stăpînii cetăţii-jucărie!
Mîine-poimîine, lăbuţele lor
o să te dea mai încolo, uşor...

ORHIDEELE DE PRIMĂVARĂ

Le place unor oameni să vorbească
Despre mireasma noastră-mpărătească,
Să ne numească „florile perfecte“,
Crăiese printre flori, fără defecte.

Noi ne-am născut în munţi, unde coboară
Izvorul — ca un pui de căprioară —,
Şi ne-nrudim — prin rădăcini, pesemne, —
Cu neamul tăietorilor de lemne.

Cînd înflorim, în jocul de petale,
Pîraie se zăresc, fugind la vale,
Şi o tilincă prinde să se-audă,
Şi parcă zburdă mieii-n iarba crudă.

O, cît am vrea să ne întoarcem iară
Sus, printre brazi, în vechea noastră ţară,
Să înflorim în tihnă şi răcoare,
În zvon de vînt, în murmur de izvoare...

VIOLETELE

Noi nu rîvnim cununa frumuseţii
Şi trec pe lîngă noi, nepăsători,
Pierduţi în visuri tainice poeţii,
Strivindu-ne sub tălpi, adeseori.

Cei ce cunosc doar zările grădinii
Iau lotuşii din lac drept nenufari
Şi cîntă veşnic rozele şi crinii
Şi nu ne văd prin ierburile mari.

în romîneşte de
DAN DEŞLIU

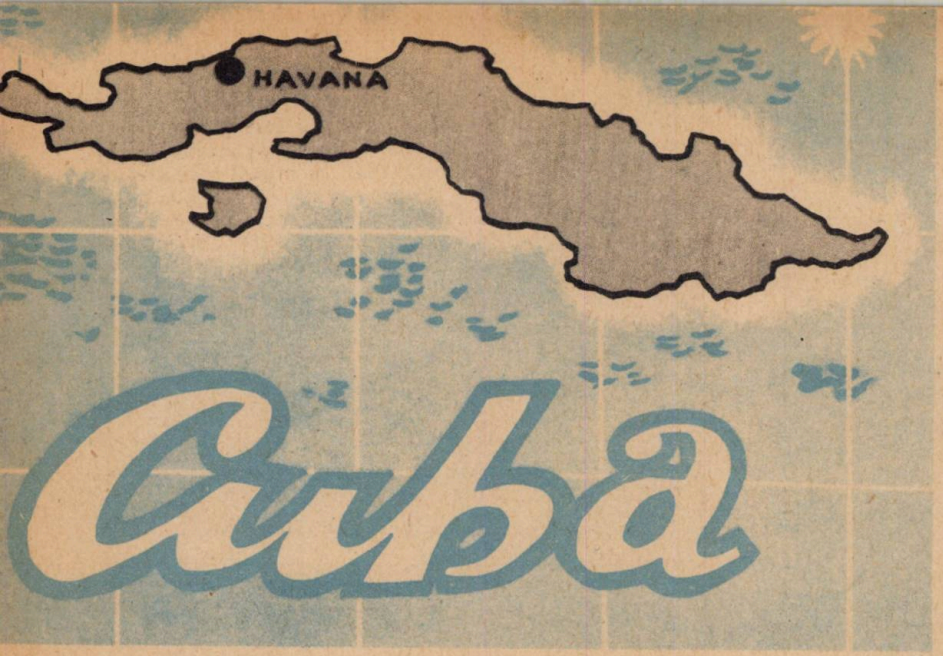

PERLA ANTILELOR, SCRUTEAZĂ CU ÎNCREDERE VIITORUL

Sierra Maestra... Povîrnişuri muntoase, abrupte, acoperite de păduri falnice cu lemn de esenţă preţioasă, rîuri limpezi, învolburate cînd şi cînd de cascade.

Sierra Maestra... De ce cînd pronunţă numele acestei regiuni pitoreşti din cea mai mare insulă a arhipelagului Antile, Cuba, multe frunţi acoperite cu joben se încreţesc la Washington sau New York? Şi de ce rostesc cu admiraţie acest nume oamenii simpli ai Americii de Sud?

Într-un fel, Sierra Maestra a devenit simbolul eroismului generos, al luptei populare din întreaga Americă Latină împotriva tiraniei imperialiste şi a vătafilor ei sîngeroşi.

Într-o seară, acum şapte ani, în desişurile umbroase de nepătruns ale pădurii de pe Sierra Maestra, se adunase o mînă de patrioţi cubanezi, muncitori şi studenţi. În acea seară de vară cu cer înstelat, înmiresmată de vegetaţia tropicală a Antilelor, ei au jurat să lupte pînă la capăt pentru libertatea patriei. Un prim obiectiv a fost asaltul fortăreţei Rocanda. Mare parte din cei o sută de luptători patrioţi care au atacat fortăreaţa au căzut în luptă.

Acesta este începutul eroicii revoluţii cubane, care, după aproape 6 ani de lupte, avea să-l mături din Havana, la 1 ianuarie 1959, pe nemilosul dictator însetat de sînge şi lacom de averi, Batistta. Luptătorilor patrioţi cubani care au pornit din Sierra Maestra, li s-au adăugat sute, apoi mii, zeci de mii de oameni. Întreg poporul cuban, de la tînărul care de-abia păşea în vîltoarea vieţii şi pînă la bătrînul cărunt, cu spinarea încovoiată de muncă istovitoare de sclav pe plantaţiile monopolurilor străine, a luat arma în mîini. Nici mitralierele moderne americane, nici avioanele şi crucişătoarele trimise de S.U.A. în ajutorul vătafului Batistta nu l-au putut salva pe acesta de mînia poporului.

Fapte de eroism emoţionante au săvîrşit patrioţii cubani în această luptă. Cu cîtă mîndrie ne relata marele poet progresist cuban Nicolas Guillen, pe care l-am întîlnit la o conferinţă internaţională a tineretului, la Praga, anul trecut, despre curajul şi eroismul luptătorilor pentru independenţa Cubei.

...Un grup de 12 luptători patrioţi fusese reperat de o unitate în slujba lui Batistta, într-un defileu stîncos. Înconjuraţi, cu arme puţine, cu muniţii şi hrană pe terminate, patrioţii erau pe punctul de a fi prinşi de jandarmii ucigaşi ai dictatorului. Exista o singură posibilitate pentru scăparea din încercuire: un drum tainic de munte, dar pe care numai sătenii comunei de la poale îl ştiau. Aceştia aflînd de soarta celor 12 luptători au hotărît să trimită în ajutorul lor, trei tineri din cei mai îndrăzneţi şi ageri. Înfruntînd pe o noapte întunecoasă pericolele unui drum nespus de greu, cei trei tineri au ajuns la luptătorii pe care i-au scos din încercuire, scăpîndu-i astfel chiar de sub nasul oamenilor lui Batistta. Tinerii nu i-au mai părăsit pe cei 12 luptători şi, chiar în aceeaşi noapte, s-au înrolat în marea bătălie de eliberare a patriei. Către zorii zilei întreaga grupă, formată acum din 15 oameni, a ajuns pe o cărare ocolită în spatele unităţii de jandarmi şi a deschis focul, punînd-o pe fugă...

Iată numai un episod pe care mi l-a relatat Nicolas Guillen. Dar fiii Cubei s-au arătat mereu neînfricaţi în lupta lor pentru eliberarea patriei de sub jugul colonialist.

În faţa mîniei poporului cuban, în faţa luptei sale victorioase, Batistta şi clica sa au fugit în grabă din Cuba. Odată cu aceasta, trusturile nord-americane pierdeau pe cel mai supus servitor din Cuba.

ACOLO UNDE STĂPÎNEAU IMPERIALIŞTII

Perla Antilelor — Cuba — scăpată în 1898 de sub jugul colonial spaniol, a intrat sub cel al imperialiştilor americani. Rezultatul a fost că bogăţiile imense ale ţării, în loc să ia drumul Spaniei, se îndreptau acum către America de Nord. Imperialiştii americani au recuperat repede timpul pierdut. Într-o jumătate de secol, ei au stors de patru ori mai multe bogăţii decît au jefuit timp de trei secole sălbatecii aventurieri spanioli care nici ei nu erau cumpătaţi la jaf. Niciînd jaful n-a fost mai mare, teroarea mai nemiloasă ca sub sîngerosul Batistta, slugă plecată a imperialiştilor şi monopolurilor americane.

Trustul „United Fruit Co" — monstrul verde, cum i se mai zice, care şi-a întins tentaculele în întreaga Americă Latină — se întrecea în jaful bogăţiilor cubane cu trusturile petrolifere sau cu rafinăriile americane de zahăr. Cuba devenise un loc de huzur pentru bogătaşii americani, iar Havana, frumoasa ei capitală, părea că aparţine miliardarilor americani şi oamenilor din slujba lor.

Cu cît huzurul bogătaşilor străini era mai mare, cu atît creştea mai mult mizeria cubanezilor. Ţăranul cuban ducea o viaţă de sclav pe plantaţiile stăpînilor străini, muncitorul din Havana avea parte de aceeaşi soartă. Intelectualul progresist era umilit, batjocorit, lipsit de mijloace materiale. Din 100 de copii nou-născuţi, în medie, în Cuba, mureau de boli şi subalimentaţie între 30—35 de copii, înainte de a atinge vîrsta de 7 ani. „Minunata grădină", cum denumise Cristofor Columb, descoperitorul Americii, frumoasa insulă cubană, debarcînd pe ţărmul ei, se transformase, sub dominaţia călăului Batistta, într-un iad pentru întreg poporul, într-o temniţă neagră.

Prin teroarea instaurată, prin metoda schingiuirilor se făcuse Batistta cunoscut. Călătorul care poposeşte astăzi în Cuba va avea prilejul să întîlnească nenumăraţi oameni fără mîini ori urechi, cu ochii scoşi, mutilaţi cu cruzime la porunca dictatorului.

Pentru a curma această stare de lucruri, pentru a scutura jugul imperialist şi al călăului Batistta, au pornit la luptă în acea seară de iulie, din pădurile Sierrei Maestra, patrioţii cubani. Eroul naţional al

Cubei, José Marti, spunea cu multe decenii în urmă că „drepturile nu trebuie cerute, ci cucerite".

Şi poporul cuban a ştiut să-şi cucerească drepturile sale şi va şti să le apere.

CUBA VA ÎNVINGE

A trecut mai bine de un an şi jumătate de cînd unităţile de luptători patrioţi cubani, conduse de Fidel Castro, au pătruns victorioase în Havana care i-a primit într-un entuziast triumf.

Odată cu victoria revoluţiei populare, o parte din bogăţiile cubane aflate în mîinile milionarilor americani au fost redate ţării. Încă din 1959 a început înfăptuirea reformei agrare, — cea mai revoluţionară reformă agrară din America Latină, cum recunosc chiar ziarele din S.U.A.

Pămînturile moşierilor au fost expropriate, jaful trusturilor a fost îngrădit prin naţionalizarea tuturor bunurilor societăţilor americane din Cuba.

Poporul cuban s-a aşternut cu hărnicie şi entuziasm la treabă pentru a reface economia ţării rămasă atîta timp într-o stare de înapoiere. În primul rînd, în ce priveşte agricultura, pentru a asigura hrana populaţiei, a început extinderea şi a altor culturi decît trestia de zahăr. Monopolurile străine siliseră Cuba să-şi restrîngă suprafeţele cultivate cu alte culturi decît a trestiei de zahăr. În felul acesta înrobeau şi mai tare Cuba. Guvernul cuban întreprinde acum şi măsuri pentru dezvoltarea industriei. Paralel, la sate a început constituirea de cooperative agricole.

Firește, monopoliştii americani nu se pot împăca cu gîndul că de pe sceptrul lor a dispărut orbitorul mărgăritar din Marea Caraibelor — Cuba.

De cînd guvernul Fidel Castro a fost instaurat, sute şi sute de încercări au făcut imperialiştii pentru a submina independenţa tînărului stat. Începînd cu refuzul de a cumpăra zahărul cuban pe piaţa americană, apoi refuzul rafinăriilor de petrol americane de a prelucra petrolul cumpărat de Cuba cu mult mai ieftin decît cel american şi terminînd cu zecile de comploturi şi acţiuni subversive împotriva regimului actual de la Havana, imperialiştii nu s-au dat îndărăt de la nimic. Plantaţiile de trestie de zahăr au fost incendiate cu napalm american; asupra vaselor străine care aduceau mărfuri la Havana au fost întreprinse acte de sabotaj. Forţele negre ale reacţiunii americane merg atît de departe încît îndeamnă la intervenţie militară, la agresiune împotriva Cubei.

Ceea ce sperie pe monopoliști şi pe dictatorii latino-americani este că exemplul Cubei prezintă o mare atracţie pentru toate ţările Americii Latine, care, mai curînd sau mai tîrziu, vor porni şi ele să lupte pentru cucerirea independenţei lor. Fiecare fărădelege a imperialiştilor îndreptată împotriva Cubei întăreşte şi mai mult hotărîrea patrioţilor cubani de a apăra independenţa ţării. Lupta poporului cuban se bucură de respectul şi admiraţia popoarelor din lumea întreagă, de simpatia şi sprijinul popoarelor latino-americane. La Buenos Aires sau Mexic, în Columbia sau Venezuela, pretutindeni, au loc manifestaţii şi acţiuni pentru sprijinirea Cubei. Solidaritatea popoarelor Americii Latine cu poporul cuban constituie o stavilă în faţa imperialiştilor americani care ar vrea să reîntoarcă vechile stări de lucruri în Cuba.

Se dezvoltă prietenia Cubei cu Uniunea Sovietică, cu toate ţările lagărului socialist. Ajutorul economic sovietic prietenesc acordat Cubei îi dă posibilitatea să reziste presiunii economice a imperialismului, să-şi consolideze independenţa.

In zilele acestea, luînd cuvîntul la cea de-a XV-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., Fidel Castro, făcînd în faţa lumii întregi un istoric al luptei de eliberare naţională a poporului cuban, a arătat cîte nenorociri a adus ţării sale colonialismul american. De asemenea, el a sprijinit cu căldură propunerile sovietice cu privire la dezarmarea generală şi totală.

Lucrurile s-au schimbat în lume. Monopoliştii din S.U.A. nu se mai pot juca cum vor cu soarta popoarelor.

Iată de ce Cuba priveşte cu încredere în viitor. Alături de ea se găsesc forţele iubitoare de pace din întreaga lume. Aceasta constituie chezăşia viitorului liber al Cubei!

GEORGE IONESCU

In medalion: Fidel Castro
Sus: Ţărani cubani la o demonstraţie antiamericană
Jos: Vedere din Havana

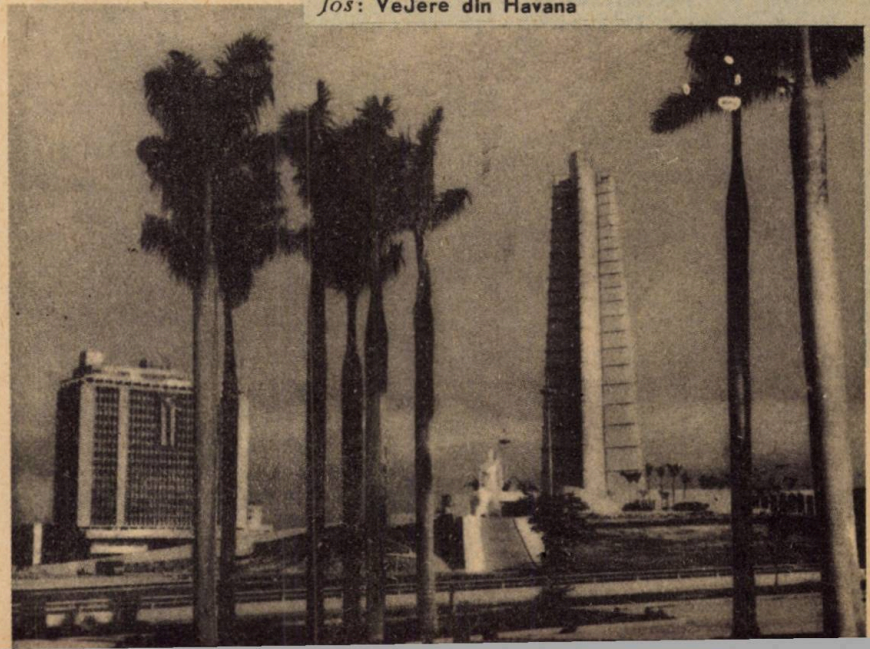

Amintiri, amintiri, amintiri...

Astă-vară, am avut prilejul, vizitînd o tabără pentru instruirea activului de pionieri, să stau de vorbă cu mulți, foarte mulți președinți de grupă, de detașament sau de unitate sau, pur și simplu, cu pionieri care au o bogată activitate.

Întrebarea pe care le-am pus-o a fost una și, de ce n-aș recunoaște, destul de generală: „Ce acțiuni interesante, frumoase pot organiza pionierii"?

Răspunsul l-am primit sub forma unor scurte istorisiri despre cele mai interesante acțiuni organizate de ei. În materialul de față însă, redacția își propune să redea numai o parte din aceste istorisiri, și anume:

Într-un mic sat ardelenesc

Povestește o fetiță cu cosițe bălaie. E de prin părțile Clujului, dintr-un sătuc aciuit la poalele Apusenilor.

„... Două zile am lucrat de zor. Am pregătit pînza roșie, am așezat la loc potrivit pe perete portretele. Pionierii din detașamentul nostru discutau cu aprindere cum trebuie plisate faldurile pînzei roșii, de unde să luăm și cum să aranjăm mai frumos ghivecele cu flori.

În cele din urmă, detașamentul își alcătuise un minunat «Colț al U.T.C.».

În zilele ce-au urmat, aci se desfășura o activitate bogată. De pildă, cîte unul sau doi pionieri din detașament veneau la «Colțul U.T.C.» cu cîțiva copii din clasa a III-a, care se pregăteau să devină pionieri. Aci, le povesteam episoade din lupta partidului, povestiri din viața și lupta eroilor tineretului, ce înseamnă cravata roșie...

La fiecare 6 săptămîni, la «Colțul U.T.C.», detașamentul nostru ținea o adunare închinată unui erou al clasei muncitoare..."

„Aici — Stațiunea polară Mirnîi!"

Ion Făgădaru este un băiat din Suceava. Cînd a prins a povesti despre una din acțiunile detașamentului său, dintr-o dată s-a înflăcărat.

„Adunarea aceasta a fost una din cele mai frumoase. Detașamentul nostru a pregătit-o!... Tema? O «excursie» în Antarctica. Am cules din vreme materiale de prin reviste, am adunat o mulțime de fotografii... Iar unul dintre pionieri a scris chiar o scurtă scenetă, pe care am interpretat-o la adunare.

...Cu puțin înainte de începerea adunării, i-am poftit pe invitați la «Expoziție» (nu degeaba adunasem noi aproape 40 de fotografii despre Antarctica!...) «Expoziția» a creat... climatul, cum se spune. Le-a vorbit copiilor, prin imagini, despre întinderile de gheață ale Polului Sud, despre «locuitorii» lui în frac — pinguinii — și despre multe altele...

Programul adunării propriu-zise a constat din:

«Călătoria romînului Emil Racoviță la Polul Sud» — scurtă lectură.

«Oamenii sovietici în Antarctica — stațiunile lor» — un scurt referat.

Apoi, grupa noastră a interpretat sceneta despre vitejia aviatorilor sovietici care i-au salvat de la pieire pe exploratorii belgieni rătăciți în împărăția de gheață.

Cei prezenți nici n-au observat cînd a trecut timpul cît a durat adunarea.

A plăcut tuturor!..."

Marea bătălie...

a avut loc în clasa a VI-a a școlii noastre. O bătălie în care a fost vorba de copii ca mine, ca tine, ca altul, amenințați de... notele lor proaste. 5 și 4 acoperiseră ca ciupercile paginile liniate des ale catalogului.

Bătălia a început cu o adunare a colectivului de conducere în care fiecare și-a pus întrebarea: „Ce-i de făcut?" Și răspunsul sau, mai bine zis, răspunsurile au fost găsite.

Primele ciocniri cu inamicul au avut loc chiar a doua zi la gazeta de perete. „Artileria ușoară" trăgea drept la țintă, în Constantin I. Constantin, Tănăsescu Viorel și alții. „De ce nu învățați?" erau întrebați, și ei nu aveau ce să răspundă pentru că la întrebarea asta nu există răspuns.

Echipele de avangardă, formate din cei mai buni elevi din clasă, lichidau pe loc încercările celor care provocau dezordine, nu luau notițe sau nu erau atenți la ore.

S-a organizat apoi o expoziție cu caiete de notițe. Cele mîzgălite și golașe, sub titlul „Relicve", iar cele bune aveau titlul „Luați-ne de exemplu".

„Artileria grea" a trebuit să intre și ea în funcțiune spre a lichida două frîne de rezistență: Petrușan Gheorghe și Bobe Emilia. Ei au fost puși în discuția adunării detașamentului pentru indisciplină și reavoință la învățătură.

Rezultatul acestei mari bătălii s-a resimțit la sfîrșitul trimestrului. Multe note de 4 și 5 au fost lichidate. — Situația la învățătură s-a îndreptat. 22 de elevi care au început să învețe din ce în ce mai bine la romînă și la fizică.

„Păstrează secretul!"...

spune o fetiță zveltă, cu privire vie și un păr negru ca pana corbului. „E cea mai aprigă fată din tabără!" — mi-au recomandat-o colegii ei. Iată ce mi-a povestit această pionieră care este și președintă de detașament.

„Într-una din recreațiile zilei aceleia, pionierii întregului detașament au primit cîte un bilețel misterios: «Joi după-amiază, la 15 fix — la „Stejarul cu trei frați". Fii gata de acțiune! Păstrează secretul!»

Două zile s-a frămîntat întregul detașament, dar nimeni nu spunea nimic celuilalt.

... Joi, cînd la ora 15 eram adunați la locul fixat, le-am dezvăluit secretul: aveam să facem o excursie prin pădure, după semne de orientare. Pe parcurs, ne-am propus să adunăm ghindă; cîte 3 kg de fiecare pionier. În ziua aceea am adunat 147 kg de ghindă.

Cînd am terminat, ne-am strîns în poieniță, lîngă cabana pădurarului. Acesta ne pregătise o surpriză: lemne așezate stivă pentru un foc de tabără! Și, după ce noi l-am aprins, am glumit și am cîntat, pădurarul ne-a povestit o întîmplare cu doi ostași romîni. În 1944, toamna, cei doi eroi au ținut piept la un batalion de fasciști... Ne-a impresionat mult întîmplarea povestită...

Cînd am plecat, pădurarul ne-a promis că data viitoare ne va arăta locul unde au luptat cei doi eroi.

Copiilor le-a plăcut foarte mult această acțiune..."

(MIOARA EFTIMIE, reg. Ploiești)

„Am învățat să semnalizăm

„Principalul e că le-a plăcut mult pionierilor — povestește Matache Spiridon, din regiunea Galați, pe un asemenea ton ca și cum l-ar contrazice careva.

Satul nostru e departe și de șoseaua regională și de calea ferată. Noi însă doream mult să învățăm să semnalizăm cu steguleț. Cine să ne învețe?

Dorința aceasta nu ne-a dat astîmpăr însă. Și iată că într-o zi am aflat că în satul vecin se află un utemist care a terminat armata la marină abia de 4 luni. Ne-am grăbit deîndată către el și — cum ar fi putut fi altfel? — a primit să ne învețe bucuros. Multe zile apoi, 20 dintre noi am bătut drumul către satul vecin. Și, ce credeți? am învățat alfabetul Morse și semnalizarea cu steguțe. (De ușor, de, nu prea a fost ușor!...)

...În primăvară, am organizat o excursie la pădure. Bineînțeles, am pus în practică tot ce ne-a învățat fostul marinar (el ne-a fost, de fapt și «examinatorul»).

Excursia — la care au participat și invitați din alte detașamente — a plăcut tuturor. Rezultatul? Alte zeci de pionieri și-au exprimat dorința să învețe să semnalizeze. De data aceasta era ușor de-împlinit dorința lor: Doar acum aveam 20 de... profesori — noi, primii învățăcei!"

Surpriza

„Nu mai știu bine care dintre noi a făcut propunerea .. dar propunerea aceasta ne-a entuziasmat pe toți. Pe zi ce trecea, în detașament apăreau noi și noi «arhitecți», «ingineri»... Se întocmeau planuri, se făceau proiectele lucrărilor ce le aveam de împlinit.

...Și iată-ne într-o bună zi că, după ce tovarășul director ne-a dat învoirea, nu departe de curtea școlii, am îngrădit un loc și am prins să săpăm.

Treceau sătenii pe-acolo și ne întrebau: «Ce faceți, mă?...» Noi însă tăceam chitic, «n-auzeam»! Pentru că ce le-am fi putut răspunde? Pregăteam, doar, o surpriză! La tăcerea noastră, oamenii se lămureau între ei: «Parcă mai poți să știi ce meșteresc copiii ăștia? La multe se mai pricep și ei!...»

Peste o săptămînă terminasem lucrările. Acum, oamenilor care treceau pe acolo le da răspuns o tablă prinsă de-un copac: «Iazul pionierilor». Într-adevăr, construisem un iaz! Lung de 20 de metri și lat de 3—5 metri. În mijloc — o insuliță, spre care te conducea un podeț ca din poveste. Pe insuliță — flori, o mulțime de flori! Apa o captasem dintr-un pîrîiaș din apropiere; cît despre locuitorii iazului — ce să mai vorbim: întreprinderea piscicolă din regiune n-a scăpat de năvala scrisorilor noastre pînă ce nu ne-a populat iazul cu pești"

(PETER WALTER, reglunea Suceava)

Miner din tată-n fiu

„Detașamentul nostru pășește toamna aceasta în clasa a VII-a. Preocuparea «ce să fiu», nu-i de mirare, deci, că a pus stăpînire pe gîndurile noastre chiar din primăvara ce a trecut. Iată de ce noi, cei din colectivul de conducere al detașamentului, ne-am gîndit că e bine să ne întîlnim cu unul din minerii care locuiesc în comună. Toți ne-am oprit asupra unui nume: Ștefan Tămăioagă. În familia lui e o adevărată tradiție ca «ficiorii» să se facă mineri.

...Tovarășul Tămăioagă — are 60 de ani — ne-a povestit, odată, sosit la noi ca invitat, multe lucruri despre mină. Și cum s-a făcut el miner, și cum îl înjura patronul, și cum se uneau minerii și refuzau să intre în șut pînă ce nu li se realizau revendicările. Venind cu povestirea mai spre zilele noastre, moș Tămăioagă ne-a vorbit despre viața lui de acum lipsită de grija zilei de mîine. Ne-a arătat apoi cîteva poze: el — la mare, la Eforie, într-o vilă «fainâ», în vara anului trecut; el, cu familia, în concediu, la Balaton, acum doi ani, și, în sfîrșit, moș Tămăioagă și ortacii din echipă, fotografiați primind drapelul de fruntași.

La plecare, bătrînul miner ni i-a prezentat pe cei cinci ortaci — fiii săi — , mineri strașnici, și ne-a rugat ca, atunci cînd om ajunge mineri, la ieșirea din primul șut, să ne aducem aminte de vorbele lui.

Întîlnirile acestea cu muncitorii aduc multe lucruri noi, folositoare, iar multora dintre noi ne-a luminat calea către meseria pe care să ne-o alegem."

. . . . . .

V-am prezentat aci, copii, cîteva acțiuni întreprinse de tovarășii de-ai voștri din diferite regiuni ale țării. Vi le-am prezentat cu un rost, acela de a vă sugera acum, în prag de an, cîte ceva din ceea ce ați putea întreprinde și voi cu detașamentul sau cu unitatea voastră.

După cum poate ați observat, multe din aceste acțiuni obișnuite ale copiilor, cuprinse în programul de activități, i-au ajutat și la însușirea unor cunoștințe foarte folositoare, cerute pentru obținerea distincțiilor pionierești.

Așadar, pentru obținerea distincțiilor, nu-i nevoie de un program anume. Un program de activități interesante, în care să fie atrași toți pionierii, în care sînt prevăzute acțiuni asemănătoare celor de mai sus, și altele pe care le găsiți voi, cîntece și jocuri vesele, sport, va duce negreșit și spre dobîndirea steluțelor roșii. Nu uitați să stimulați inițiativa pionierească în așa fel ca la alcătuirea programului cît mai mulți copii să vină cu propuneri. Întreceri între pionieri pentru cea mai bună acțiune, o poștă pionierească cu propuneri vor duce la îmbogățirea programului de activitate.

Să alcătuiți un program de activități interesante, cu un bogat conținut educativ, dar, în același timp, vesel, plin de surprize.

Succes, copii!

ȘT. ZAIDES

... Cu toată viteza înainte!

Foarte mulți pionieri și școlari își pun, în mod firesc, încă de la început de an școlar întrebarea: „Cum e mai bine să învăț?" Acestora le vom răspunde printr-o mică întîmplare petrecută într-un detașament. Și n-o să vă supărați dacă vom intitula această întîmplare...

Eroul acestei întîmplări a fost un anume Ică, (diminutiv de la Petrică). Și el își punea aceeași întrebare: „Cum e mai bine să învăț?" Nu știu la ce concluzii o fi ajuns, dar faptele s-au petrecut cam așa: La început a luat-o domol: „Ei, e de-abia începutul anului școlar. Ce să mă omor cu învățătura! Lasă, mai bine să-mi păstrez forțele pentru sfîrșitul trimestrului. Spre sfîrșitul trimestrului s-a pomenit amenințat la vreo cinci materii. Atunci s-a năpustit pe cărți. Și să vezi minunăție! Forțele pe care și le „păstrase" cu atîta grijă Ică s-au dovedit a nu exista de fapt. Știți ce-i lipsea? Obișnuința de a învăța zi de zi. Necunoscînd lecțiile de dinainte totul i se părea greu, foarte greu de înțeles. În fine, cu chiu cu vai, a reușit să nu rămînă corigent decît la 3 materii.

Vă închipuiți că povestea nu se termină aci. „Ei și ce! Și-a zis Ică — E doar primul trimestru. Mai adun eu niște forțe (tot nu se lecuise de „adunat forțe") și văd eu pe al doilea". Pe al doilea s-a împotmolit și mai rău. La cele trei materii la care era corigent s-a mai adăugat și a patra. Și ar fi rămas Ică repetent dacă nu l-ar fi ajutat la timp profesorii, dacă nu l-ar fi ajutat detașamentul, îngrijorat de situația lui școlară.

Cred că din cele povestite reiese clar răspunsul la întrebarea: „Cum e mai bine să învăț?" Din prima zi, din prima oră, din primul minut de școală, cu toată viteza înainte! Să nu rămîneți în urmă cu nici o lecție, să învățați zi de zi, sistematic, să luați notițe bune. În felul acesta veți înțelege fiecare lecție în parte, veți căpăta obișnuința de a învăța, iar recapitulările de sfîrșit de trimestru și de an școlar vi se vor părea ușoare; vă mai amintim ceva: învățați voi, dar ajutați și pe tovarășii voștri!

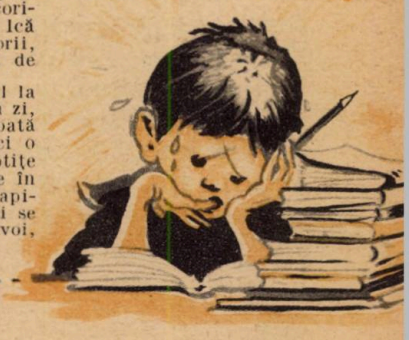

ASZTALOS ISTVÁN

UCIGAȘUL de porumbei

Pe acoperișul unei case de la periferia orașului stau niște porumbei tare frumoși. Doi gușați de un gri albăstrui cum e culoarea oțelului, un voiajor cu penajul verde întunecat, un jucător alb ca zăpada și doi paviani pestriți. În curte stau de vorbă un pionier dintr-a VI-a și o fetiță dintr-a I-a. Ioska cu surioara lui. Ai băiatului sînt cei șase porumbei frumoși. Îi are de vreo jumătate de an. De atunci începuse unitatea de pionieri să se preocupe de creșterea păsărilor.

Ioska se duse într-o zi la unchiul său, vestit crescător de porumbei și s-a tot rugat de acesta pînă cînd a obținut cei șase porumbei de rasă.

— Bine, băiete, ți-i dau, îi spuse unchiul, dar numai cu împrumut. După ce își vor fi scos puii, pe aceștia șase mi-i dai înapoi.

Porumbeii sînt tineri, frumoși și Ioska se mîndrește cu ei. Își păzește porumbeii ca pe lumina ochilor. În fiecare după-amiază le dă drumul să zboare. Și acum a ieșit cu surioara lui, cu Magdus, să le bată din palme porumbeilor care, ca la comandă, încep să bată din aripi — și hîșt! își iau zborul spre cerul vast, albastru. Zboară alăturați, descriu cercuri largi deasupra cartierului. Pe urmă, la fluieratul lui Ioska coboară din nou pe acoperiș. Dar numai cinci s-au întors, al șaselea, cel alb ca zăpada — nu.

— Unde-i cel alb, unde-i cel alb — își întoarce privirile Magdus, agitată, spre fratele ei.

Ioska își caută porumbelul scrutînd îndelung înălțimile și-ntr-un tîrziu îi arată:

— Privește, acolo! Acolo!...

Sus, sus de tot, se zărea ca un fulg strălucitor porumbelul cel alb. Deodată însă, dîndu-se peste cap, se prăbuși.

— Cade, Ioska, uite cade!

— Nu te teme, de aia îi jucător — o liniștește fratele. Așa se salvează cînd e atacat de uliu sau de vreun erete. Acum se antrenează.

Și-ntr-adevăr, jucătorul cel alb ca zăpada plutește în văzduh ca o floare de vată albă, pe urmă cu un zbor repezit se redresează și planează ușor pe acoperiș. Copiii bat din nou din palme și micii lor prieteni își iau din nou zborul, și se rotesc în înălțimi.

Ioska îi exersează îndelung. Îi pornește cu bătăi din palme și-i recheamă cu fluierat. Apoi le dă grăunțe, secară, grîu. Le toarnă apă proaspătă în jgheab. E drept, dacă li-e sete găsesc ei apă la Someș, dar Ioska își face conștiincios datoria. Atît e de ocupat încît nici nu observă: din vecini, prin crăpătura gardului, cineva trage cu ochiul pe furiș la porumbeii lui. Este un băiat de o seamă cu el.

Și, a treia zi dimineață unul din porumbeii cu penele fumurii ca oțelul zace în sînge, lîngă porumbar. Are pîntecele sfîrtecat. Ioska îl duce și-l arată plîngînd maică-si.

— Privește, mamă, ia privește!... se plînge el.

— Cotoiul acela cu un singur ochi, acela negru... Puii tot el i-a cărat... îi spune maică-sa.

— Dacă l-ar fi prins pisica îl mînca, observă tatăl său, cred că l-a lovit cineva cu praștia.

Ochii lui Ioska se aprind.

— Atunci știu cine-i. Știu cine are praștie, cine-i țintaș vestit, și fără să aștepte vreo întrebare le-o trîntește:

— Balog Feri, el este. E supărat pe mine că nu l-am luat în echipă, învață prost. Și acuma o

Ilustrații: COCA CREȚOIU-ȘEINESCU

început să învețe numai ca să fie primit în rîndurile pionierilor... Mă duc să-i spun și tatălui lui — strigă supărat și o porni spre ușă.

Tatăl îi tăie calea.

— Nu așa băiete. Știi sigur că a fost el? N-ai voie să învinuiești pe nimeni fără motiv.

— El a fost, sigur, — susține Ioska.

— Convinge-te întîi, băiete. Stai la pîndă, prinde-l asupra faptului și atunci poți să-l spui și tatălui său și pionierilor. Pînă atunci însă să nu învinui pe nimeni fără rost.

Lui Ioska îi ard ochii.

— Am să-l pîndesc, sînt sigur că îl voi prinde!

Și în sinea lui a luat hotărîrea: se va scula în fiecare zi în zori și-l va prinde pe dușman, pe ucigașul porumbelului atît de drag.

Balog Feri șade în vecini. Și el e într-a șasea și e un copil cam neastîmpărat. E supărat cu Ioska pentru că nu l-a primit în echipa de fotbal a clasei. Învață destul de prost, dar acum se străduiește să ia note mai bune. Tovarășul instructor i-a promis că dacă se va îndrepta la învățătură va deveni pionier. Da, pe Feri vroia să-l prindă Ioska asupra faptului. Și într-adevăr reuși să-l prindă pe ucigașul porumbelului fumuriu. E adevărat că a doua zi a stat degeaba la pîndă, că nu s-a întîmplat nimic. Abia în zorii celei de a treia zi s-a întîmplat.

De cum s-a sculat Ioska s-a postat în grabă lîngă cămara cu lemne. De acolo se vedea foarte bine atît în curtea vecină cît și porumbarul. Porumbeii s-au trezit, se fulguiesc, se întorc în porumbar, pe urmă ies iarăși. În curtea vecină însă nici o mișcare. Trece o jumătate de oră, dar deși Ioska e foarte atent, nu vede pe nimeni și nimic pe la Balog Feri... Începe să creadă că și azi tot degeaba a stat la pîndă, cînd în tufa de iasomie din grădinița vecină observă că tresare ceva. Pînă acum nu-și îndreptase atenția într-acolo. Lîngă tufă, stă Balog Feri nemișcat ca o statuie, cu praștia temută în mîini, gata să țintească cu precizie spre porumbar.

— Nu trage, oprește-te!... îi iese în cale Ioska de lîngă cămară.

Dar a întîrziat. Cauciucul întins al praștiei a slobozit o pietricică rotundă, destul de mare ce a zburat sîsîind spre porumbar.

Unul din porumbei, chiar jucătorul cel alb ca zăpada, dînd din aripi s-a ridicat în aer.

— N-a nimerit, oftează ușurat Ioska. Dar deîndată vede un lucru ciudat. De pe porumbar se rostogolește ceva diform și se prăbușește. Cotoiul cel negru cu un singur ochi, cel care fura găinile, merge șchiopătînd.

Balog Feri veni și el la gard.

— De cè nu-ți păzești porumbeii? Alaltăieri nu l-am mai putut salva pe gușatul acela fumuriu. Îl prinsese deja. Am tras dar nu l-am nimerit. A scăpat porumbelul din dinți și a fugit. Acum l-am nimerit, — arătă spre cotoiul negru.

Ioska stătea rușinat.

— Îți mulțumesc Feri, îți mulțumesc, a îngăimat pînă la urmă.

Iar Balog Feri de 1 Mai a fost primit în rîndurile pionierilor. Ioska a fost acela care l-a susținut cel mai călduros. Și de atunci sînt prietenii cei mai buni.

RODICA TOTH

Rîndunica

Sus, în colțul școlii, mică,
Stă în cuib o rîndunică.
Bate vîntul, toamna-i sură,
Dar să plece nu se-ndură.

Tare dragi îi sînt copiii
Și-n vîrtejul bucuriei
Dacă-ar fi, cred, după ea
Niciodată n-ar pleca.

— Ce mai stai? o-ntreabă plopul.
În curînd vine potopul
Și-o să-ngheți, și-o să răcești
Dacă n-o să te grăbești.

Ea răspunde: — Nu mă sperii,
Au ei grijă, pionierii,
Că în fiecare zi
Îmi spun timpul cum va fi.

Calculat de ei în scris
Și științific, și precis —
De aceea, vezi, nu pleacă
Și mai stă cu noi oleacă.

A. WEISS
Ilustrații: M. GYÖRGY

GRUPA a III-a

Mare a fost surpriza celor din grupa a III-a cînd s-au trezit printre ei cu Gelu.

— Ce cauți mă, aici? îl apostrofase Cristea.

— A venit premiantul printre noi — se strîmbă ironic Dinu.

— Ia lăsați băiatul în pace! interveni Stănel. O să joace cum o să-i cîntăm. N-aveți grijă.

Numai Mircea, președintele grupei a III-a, tăcea posomorît.

— Uite-i ăștia sînt — se văită el pe drum. Nu învață, Cristea e un bătăuș, Dinu face la ore pe maimuțoiul.

Iar lui Gelu i se strîngea inima gîndindu-se la grupa de unde venise, la colegii lui de acolo.

La puține zile după cele petrecute mai sus, Cristea fu scos la lecție. Ca de obicei, luă un patru. Iar cînd profesorul îl mustră, Cristea mormăi, obraznic, ceva, Dinu făcu o strîmbătură care provocă rîsul întregii clase, fără voie, iar Stănel șopti: „Bravo șefule!"

Gelu, (se mutase în bancă cu Mircea), era calm. Doar în ochi i se aprinse o lumină ciudată. După cîteva minute, îi șopti lui Mircea:

— Ce-ar fi ca, după ore, să ținem o adunare de grupă fulger?

— Și ce să facem în adunare?

— Să-l tragem la răspundere pe Cristea.

— Hm! Eu știu?

Mircea se lăsă pînă la urmă convins. Înainte de ultima oră anunță: „După ora de geografie, grupa a III-a rămîne pe loc! Avem adunare!" Tot timpul se foi apoi, roșu la față și transpirat, neîndrăznind să privească către Cristea care avea o mutră ce nu prevestea nimic bun.

Cînd sună de ieșire, Cristea își puse lucrurile în ghiozdan și... plecă fără să spună un cuvînt. Stănel și Dinu erau și ei gata de plecare. Se uitau încurcați după Cristea, apoi, nu se știe ce (poate privirea posomorîtă a lui Gelu), îi opri:

— Ce să fac Gelule? șopti Mircea.

— Eu zic să ținem totuși adunarea așa în patru, spuse Gelu. Voi ce părere aveți? În glasul lui se simțea o îndîrjire ascunsă.

— Noi? — bîlbîi Dinu. Eu știu?... Tu ce zici, Stănel?

— Eu n-am nici o părere — se scutură Stănel. Nici nu știu despre ce e vorba.

— E vorba despre Cristea și despre Dinu, spuse Gelu.

— Păi, ce-am făcut?

— De ce te strîmbi și tulburi ora?

— Eu? M-am strîmbat eu? — se minună Dinu.

— Mie mi-e foame — mormăi Stănel și privi semnificativ către Dinu.

— Sigur, și mie mi-e foame — repetă Dinu, vesel că scapă din încurcătură. Da' eu nu m-am strîmbat — făcu el din ușă scoțînd limba în clipa cînd Gelu nu-l observă.

Și astfel se încheie adunarea.

Pe la ora șase cineva îi bătu lui Gelu în geam. Deschise și nu văzu pe nimeni. În schimb, găsi un bilețel pe pervaz: „Cînd te duci să cumperi pîine, ocolește colțul pe care-l face Apolodor cu Cazărmii. Cristea și alții te așteaptă ca să te bată". Bilețelul nu era semnat.

„Vasăzică unul din ei e cu noi — își spuse Gelu. Dar care? Dinu sau Stănel?" Era greu de ghicit.

Gelu se gîndi mult. Își mărturisea că nu-i era chiar atît de ușor să-și învingă teama. În general nu-i plăcea să se bată. „Dar dacă trebuie, am să mă duc" — hotărî el. Își luă paltonul și porni către centrul de pîine pe drumul obișnuit.

Biletul nu mințise. La colțul străzii se afla Cristea. Alți cîțiva se deslușeau în umbră.

— Ia stai! — se răsti Cristea.

— Ia te uită la el! De ce ai plecat de la adunare?

— Păi nu, că era să stau! Ia ascultă! — spuse Cristea. Astă seară o să ne batem — și în clipa aceea îi trase un pumn.

Gelu se propti într-un zid, îl înhăță de guler pe Cristea pe care-l scutură zdravăn. Atunci sosiră și ceilalți împotriva lui Gelu.

— Stați! Nu atîția pe unul singur! porunci Cristea. Gîfîia din greu. Da știi să te bați!—descoperi el.

După scurta luptă, Gelu își așeză bine căciula în cap și-i spuse lui Cristea:

— Ei, te-ai potolit acum? Apoi vorbi liniștit. Mîine avem din nou adunare pentru că ieri ai lipsit. Să nu uiți să vii cu cravata că Mircea te trimite după ea acasă.

— Las' că ne socotim noi altă dată, mai zdravăn, murmură Cristea căruia îi pierise subit cheful de bătaie.

— Lasă-te păgubaș, spuse Gelu.

— La patinaj, te bat...

— Vom vedea...

— Ei bine. Atunci a treia zi după deschiderea patinoarului din Cișmigiu ne întîlnim acolo. La ora 9. Îți convine?

Gelu și Mircea s-au tot gîndit al cui putea fi scrisul de pe bilețel. Au comparat biletul cu caietele lui Stănel și al lui Dinu dar nu semăna cu scrisul nici unuia dintre ei.

— E scris prefăcut — trase concluziile Gelu. S-o lăsăm baltă. Cine mi-a scris, o să-mi mai scrie.

— Ce-ar fi — propuse deodată Mircea — să încercăm să-l despărțim pe Cristea de Dinu și Stănel?

A doua zi, Dinu și Stănel primiră cîte un bilețel: „Riști să rămîi corigent la cutare și cutare dintre materii. Vrem să te ajutăm".

A treia zi, Gelu găsi în cartea de istorie un bilet scris cu aceleași slove prefăcute:

„Vino mîine seară la ora 5 lîngă gardul brutăriei de pe Cazărmii. Oprește-te în dreptul stejarului și nu încerca să mă vezi".

Gelu rămase pe gînduri. Oare să fie la mijloc o cursă? Ce mai pregătesc adversarii? La 5 Gelu se afla în dreptul stejarului.

— Ai venit? se auzi o voce prefăcută, de după gard.

— Am venit.

Urmară cîteva clipe de liniște.

— Vrei să mă ajuți?

— Vreau. La ce?

— La matematică, fizică. Dar să știi secret. Dă-mi cuvîntul de onoare! Dacă află Cristea, se supără pe mine.

A doua zi, la ora 6, cel care păși timid în camera lui Gelu fu... Stănel.

La puține zile după această întîmplare, Mircea, președintele grupei, veni la școală cu o vînătaie pe obraz.

— Ei da, — mărturisi el, — am avut o mică „discuție" cu Cristea.

Gelu începu să rîdă, apoi căzu pe gînduri.

În aceeași zi se mai petrecură două lucruri care stîrniră mirarea întregului detașament. Întrucît se apropia încheierea trimestrului fură scoși la lecție la fizică atît Stănel cît și Dinu. Dinu căpătă nota 8, iar Stănel luă un 7.

Gelu îl privi cu coada ochiului pe Mircea, iar Mircea pe Gelu. Amîndoi se străduiau să se arate cît mai nepăsători.

Lacul Cișmigiu îngheță tîrziu, abia în vacanța de iarnă, iar a treia zi după deschiderea patinoarului, la orele 9 dimineața, Gelu se afla acolo. Cristea nu-și uitase provocarea.

— Startul de aci, din fața cabanei — propuse Cristea. Ocolim lacul de trei ori. Cine ajunge primul iese învingător.

— Bine — răspunse liniștit Gelu. Și întrecerea începu.

Cristea porni ca o torpilă și, din prima tură, luă un mare avans.

„Nu-și cruță suflul" — se gîndi Gelu, care patina liber luînd viteză progresiv.

La a doua tură, Gelu se afla la o jumătate de metru în urma lui Cristea. Acesta își menținea viteza, însă gîfîia din greu privind mereu în urmă. Gelu îl depăși ușor și ajunse la start cu jumătate tură înainte. Toată „galeria" lui Cristea, alcătuită din băieți cunoscuți și necunoscuți (probabil de la alte școli), primi înfrîngerea lui Cristea cu consternare.

— Îți mai propun o probă — gîfîi Cristea-transpirat. O probă de curaj. Uite! Și arătă zona lacului marcată de tăbliță de lemn pe care scria: „Zonă interzisă! Pericol de rupere a gheții!"

— Hm! tuși Gelu. La asta nu mă prind!

— Ți-e frică!

Atunci Gelu își pierdu capul.

— Bine, dacă vrei, haide!

De cum trecură în zona interzisă, Gelu simți că gheața îi pîrîie sub patine. Din urmă se auzea vocea unui paznic: „Hei, pe acolo nu e voie!" Cu toată încordarea de care se simțea cuprins, Gelu își căuta drumul cu atenție, ocolind petele întunecate care trădau subțirimea gheții. Cristea, în schimb, zbura drept înainte, făcîndu-și vînt cu vîrfurile. Gheața pîrîia cumplit. Deodată Gelu îl văzu pe Cristea răsucindu-se în aer de parcă ar fi vrut să se agațe de o frînghie nevăzută, apoi porțiunea de gheață de sub el se sparse și Cristea alunecă în copcă.

Gelu îi sări în ajutor întinzîndu-i mîna.

— Piciorul! Piciorul! — se văita Cristea.

Gelu izbuti să-l tragă afară. Din urmă, venea în viteză echipa de salvare a patinoarului.

Nimeni nu-l învinuia pe Gelu de toată această întîmplare. Toți spuneau: „Așa i-a trebuit lui Cristea!" Dar Gelu, în sinea lui, nu judeca la fel: „El era orbit de furie. Dar eu? Eu de ce nu l-am oprit?"

Vedea chipul palid al lui Cristea acolo în apă și un fior îi trecea prin spate. „Bine ar fi fost să-l împiedic să facă o nebunie nu să-l întrec". Ciudat! Cristea acesta făcuse multe necazuri tuturor. Cu toate acestea Gelu simțea că nu-i poartă necaz, ba, dimpotrivă. Cristea avea în el ceva care te atrăgea.

Trei zile mai tîrziu, pe la orele 6, Gelu merse la Cristea acasă. Îi deschise mama colegului său.

Cristea, întins pe pat, cu piciorul în gips, se miră văzîndu-l. Apoi întoarse capul spre perete.

— Cristea, iartă-mă! șopti Gelu.

— Pentru ce să te iert? — întrebă Cristea nedumerit întorcîndu-se.

— Din pricina mea s-a întîmplat totul.

— Eu credeam că dintr-a mea — rîse Cristea. De ce vreți să mă dădăciți cu toții? Și începu... să plîngă. Cristea plîngînd!

Atît de ciudat i se păru lui Gelu acest lucru încît simți că un șuvoi fierbinte îi străbate inima.

— Lasă, Cristea, îi șoptea el, o să fie bine. Am să vin în fiecare zi. Vrei să fim prieteni?

— Eu... prieten!? Eu sînt coada clasei.

— Nimeni nu spune asta. Dacă vrei, vom fi prieteni.

Povestirea nu se sfîrșește aici. Pentru lămurirea cititorului este necesar să reproducem un pasaj din darea de seamă prezentată de președintele detașamentului la sfîrșitul trimestrului II:

„Ajutați de Constantinescu Gelu și Nicolaescu Mircea, președintele grupei, pionierii Alexandrescu Stănel și Dumitrescu Dinu și-au îndreptat situația la învățătură. Pionierul Cristea Ion fiind bolnav, cu piciorul fracturat, s-a prezentat ca să fie examinat la toate obiectele, obținînd note bune. El a fost pregătit acasă de către pionierul Constantinescu Gelu."

CLUBUL „ȘTIE TOT" VĂ INVITĂ

într-o călătorie în viitor

Ne amintim cu toții de basmele copilăriei. Un semn, și ceea ce părea de nerealizat se înfăptuiește într-o clipă. Covorul fermecat te duce repede cu gîndul spre țintă. O comandă și poarta de piatră se deschide singură.

Noi trăim într-o epocă în care fapte mult mai deosebite decît cele din poveștile copilăriei devin realități, o epocă în care socialismul a învins pe o mare parte a globului, și acolo unde socialismul a învins, omul poate da viață celor mai îndrăznețe visuri.

Pornind de la această idee, Clubul „Știe-tot" vă poftește într-o călătorie imaginară în viitor. Așadar, pregătiți-vă... O mașină ne duce ca fulgerul... Am ajuns. Ne aflăm într-o

hală a unei uzine. Rămîneți de-o parte și priviți — singurul om ce umblă printre mașini — dispecerul. Se oprește în fața strungului automat acustic, se uită pe o hîrtie și pronunță răspicat: „Stop. Schimbă comanda. Ordin: 1.000 de buloane, tip 23 B". Ca prin farmec, strungul se oprește o clipă, evacuează ultima piesă fabricată, pornește din nou, și deodată începe a lucra buloane de tipul 23 B. Cînd a terminat comanda se oprește. În tot acest timp nimeni nu l-a atins, nimic din afară nu a intervenit. Nimic altceva decît cuvintele pronunțate de dispecer. Căci strungul automat cu comandă acustică lucrează pe baza unui program care este declanșat de o serie de cuvinte spuse în fața lui.

Vreți să vedeți cum se lucrează ogoarele? Nimic mai simplu; am pornit, și acum iată-ne pe întinsul nesfîrșit al cîmpiilor.

Din turnul său, tractoristul-inginer cuprinde cu ochii cîteva sute de hectare de pămînt. Tractoare ușoare ară pămîntul, dar tractoarele nu sînt conduse de oameni; sînt niște simple automate, dirijate prin radio din turnul de supraveghere.

...Luați-vă haine groase — vom străbate acum un drum ceva mai lung. Nu fiți îngrijorați, vom ajunge foarte repede... Sîntem pe un avion special cu reacție... Iată, am și ajuns. Sîntem în Arctica veșnic înghețată, unde condițiile de climă sînt neprielnice omului. Aici însă s-au descoperit zăcăminte uriașe de minereu de fier și de cărbune. Oamenii de știință și inginerii sovietici au avut mult de furcă pînă să construiască uzina denumită „cu lacăt la ușă". A fost greu de tot, căci trebuia învinsă natura neprielnică, trebuia executată o lucrare cu desăvîrșire nouă. Acum, „uzina cu lacăt la ușă" funcționează de mai mulți ani. Ea este în întregime automatizată, se comandă singură, produce singură, se repară singură și se întreține singură. Nici un om nu intră în uzină. O centrală atomică îi furnizează energie electrică, iar adîncul pămîntului îi asigură materia primă. Materialele de întreținere, piesele de schimb etc. sînt asigurate pentru cîțiva ani. Automatele electronice urmăresc singure producția, corectează funcționarea aparatelor și mașinilor, controlează și schimbă piesele și sculele uzate, reglează fazele producției.

Cred că ați înțeles de ce se numește „uzina cu lacăt la ușă"? La 2.000 de kilometri depărtare, inginerul-șef primește rapoartele transmise prin radio de automate vorbitoare și urmărește pe ecranul televizorului tot ceea ce

pentru micii constructori ai CLUBULUI „ȘTIE TOT" prezentăm:

O MAȘINĂ ELECTRICĂ

Mașina electrică a cărei construcție vi-o indicăm în rîndurile de mai jos vă va folosi pentru producerea curentului electric în laborator. Totodată veți aplica principiile pe care le învățați la fizică privind modurile de obținere a electricității.

Mașina se compune din următoarele părți:

a) o parte motoare formată dintr-o roată de antrenare (A) cu mînerul și suportul său;

b) O parte magnetică, statorul mașinii, formată dintr-un magnet obișnuit în formă de potcoavă (B);

c) Rotorul (C);

d) Colectorul (D) care se găsește pe același ax cu rotorul;

e) Roata antrenată (E);

f) Postamentul (F).

Construcția fiecărei părți o realizați astfel:

Roata motoare (A) o faceți din placaj de 5 mm grosime după indicațiile din schiță. Roata este prevăzută cu un șanț pe care poate să ruleze cureluța de antrenare..Suportul roții îl faceți tot din placaj după dimensiunile date.

Statorul (B) este de fapt un magnet obișnuit în formă de potcoavă. Nu vă indicăm o dimensiune anumită a magnetului deoarece depinde de ceea ce veți găsi în comerț. De dimensiu-

îl interesează. Elicoptere fără pilot transportă ritmic producția în locurile prestabilite. Totul funcționează fără greș.

Întrerupem călătoria noastră și ne întoarcem la club. Am poftit cîțiva ingineri specialiști cărora le vom da cuvîntul.

Oare cele aflate în călătoria în viitor sînt povești? Ne-am luat la întrecere cu făuritorii de basme? Nu. Deși ne aflăm la începutul automaticii, specialiștii au și construit aparate și mașini a căror funcționare, în întregime automată, permite să fim siguri de realizarea nu prea îndepărtată a celor anticipate mai sus.

Dar mai întîi este bine să lămurim înțelesul exact al cuvîntului „automat", pe care unii îl întrebuințează în mod nepotrivit. Iată, de exemplu, o simplă jucărie de tablă: o rățușcă, pe care un resort interior o face să se miște, să se aplece, să deschidă ciocul. Este oare acesta un automat? În sensul modern al cuvîntului, ea nu este un automat, deoarece acționează — ca să zicem așa — oarbă și surdă. Ea execută o serie de mișcări pe care i le permit articulațiile, dar aceste mișcări sînt mereu aceleași și nu pot fi modificate prin schimbarea condițiilor exterioare. Așa cum se zice în știință, între rățușca noastră și mediul înconjurător mereu variabil „nu există interacțiuni reciproce". Mișcările ei nu se pot adapta variațiilor exterioare: dacă apare un obstacol, rățușca nu-l ocolește; ea face mișcările de ciugulire chiar dacă nu are în față nici un bob; ridică și apleacă mereu capul, fără necesitate. Dacă ar fi un automat adevărat, ea ar executa toate aceste mișcări în vederea realizării unui anumit scop.

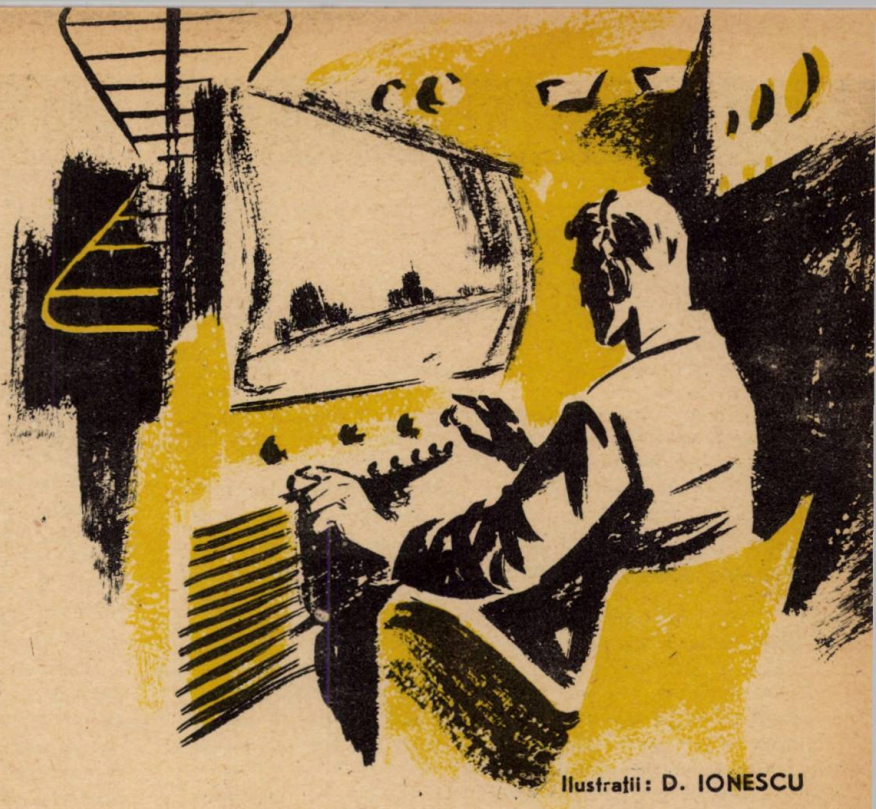

Ilustrații: D. IONESCU

Să vedem, așadar, ce înseamnă cu adevărat cuvîntul „automatizare". Pentru aceasta, trebuie mai întîi să observăm că în orice operație tehnică există trei factori esențiali: conducerea operației, utilajul folosit și furnizarea energiei necesare. În faza cea mai primitivă a tehnicii, a muncii pur manuale, toți acești factori erau întruniți într-o singură persoană. Astfel, pentru a-și face obiectele necesare vieții sale, omul conducea direct cu mintea sa toate lucrările pe care le executa, folosea ca utilaj mîinile, picioarele sau umerii săi, iar ca sursă de energie, puterea mușchilor. Mai tîrziu, omul și-a prelungit mîinile folosind scule, iar forța mușchilor a fost treptat înlocuită prin utilizarea diferitelor forme de energie: a animalelor domestice, a vîntului, a apelor curgătoare. Acesta a fost începutul mecanizării, care s-a dezvoltat în ultimele două sute de ani prin apariția aburului, a electricității și a feluritelor tipuri de mașini. Productivitatea muncii a fost mult mărită, iar efortul fizic în general mult micșorat.

Etapa actuală a progresului tehnic poate fi numită etapa automatizării. Aceasta înseamnă faza superioară a mecanizării, fază în care omul lasă pe seama aparatelor, dispozitivelor și mașinilor executarea anumitor piese, fără ca acestea să fie atinse de mîna omului. Omului îi revine numai sarcina de a declanșa, controla și întreține mașinile producătoare de bunuri de tot felul...

Sînt uzine în care mașini minunate prind piesele, controlează singure poziția corectă a acestora și apoi înfig în metalul piesei, în același timp, zeci și zeci de burghie de diferite diametre și lungimi și care se rotesc cu viteze diferite. După terminarea prelucrării, sculele se retrag singure și se opresc cuminți, așteptînd ca muncitorul să dea jos piesa respectivă și să monteze o altă piesă. Aceste mașini, construite corespunzător cu forma piesei pe care o prelucrează, au sculele așezate exact pe direcțiile de prelucrare pe care le cere construcția piesei. Este vorba de mașinile agregat, care se introduc în prezent și în multe uzine din patria noastră.

Prin reunirea operațiilor efectuate de un șir întreg de asemenea mașini într-un singur proces continuu și prin

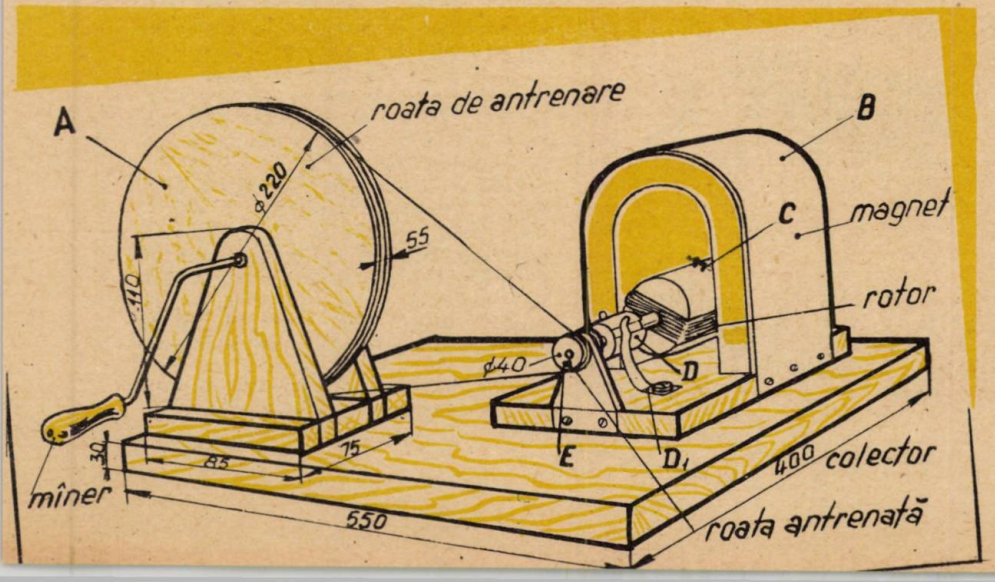

nile deschiderii magnetului depinde și dimensiunea „b" a rotorului. Dacă deschiderea magnetului este de 50 mm, atunci dimensiunea „b" va fi de 46 mm, astfel ca distanța dintre rotor și stator — întreferul cum se mai numește — să fie foarte mică.

Rotorul (C) se compune din partea metalică indicată în schiță, pe care se bobinează sîrmă de 0,5 mm izolată cu email (se găsește în comerț) într-un număr de 60—80 de spire.

Colectorul (D) este pur și simplu o plăcuță de tablă de cupru care se freacă pe colectorul solidar cu axul rotorului, respectiv colectorul se compune din colectorul propriu-zis (D) și lamela (D1), ambele din tablă de cupru.

automatizarea muncii de transport de la o operație la alta pînă la terminare, fără intervenția omului, apar liniile automate.

La fel ca mașinile agregat, și liniile automate încep să se introducă în multe uzine ale patriei noastre, la fabricația de motoare cu ardere internă, pompe, mașini de cusut, biciclete etc. Prin introducerea lor, se produce mai mult și mai ieftin. În ultimele luni, s-au introdus, de pildă, linii automate la Fabrica „Valea roșie" din regiunea București, pentru fabricarea pastei de tomate, și la alte fabrici de conserve.

Mai există mașinile cu comandă-program, care lucrează pe baza unui program și care întrunesc mari avantaje. Ele sînt în același timp productive și universale, ușor de mînuit și ușor de reglat pentru orice fel de piese.

Ca să înțelegeți mai bine cum lucrează o asemenea mașină, să ne aducem aminte cum lucrează strungul automat pentru șuruburi, a cărui schemă am văzut-o cu toții la lucrări practice. Această mașină lucrează după un anumit program: împinge materialul, apoi cuțitul strunjește partea cilindrică a șurubului, alt cuțit rotunjește capătul, cu ajutorul unei filiere se taie filetul și, în sfîrșit, un ultim cuțit retează șurubul de restul materialului. Ca orice automat, și acesta are organe de execuție și organe de comandă. La acestea, programul de lucru al mașinii poate fi înscris prin perforări pe o bandă de hîrtie, iar prin deplasarea benzii perforate se închid și se deschid circuitele electrice de comandă a sculelor. Alte tipuri de mașini cu comandă-program au programul înscris pe o peliculă fotografică cu porțiuni transparente și porțiuni opace; e suficient să punem de o parte a peliculei o sursă de lumină, un bec, iar de partea cealaltă, fotoelemente, ca să obținem o serie de programe sub formă de impulsuri electrice. În alte cazuri, impulsurile electrice pot fi furnizate de o bandă de magnetofon.

Prin introducerea mașinilor cu comandă-program în uzine, prelucrarea unor piese foarte complicate se reduce de la zeci de ore la cîteva ore.

Automatizarea va asigura belșugul epocii comunismului, eliberînd omul de muncile grele și istovitoare. Automatele vor fi conduse de muncitori-ingineri, care vor avea pricoperea necesară pentru reglarea și întreținerea acestor mașini complicate și vastele cunoștințe teoretice pe care le necesită tehnica avansată a secolului nostru.

Mașini agregat, linii automate și mașini cu comandă-program vor pătrunde din ce în ce mai mult în uzinele noastre; apoi vor apare și primii vestitori ai uzinelor viitorului: secțiile cu automatizare completă.

Îmbinînd mai multe linii automate, adică mai multe serii de mașini, se poate realiza automatizarea complexă, se pot construi fabrici în întregime automatizate.

Minunatele posibilități și realizări ale tehnicii automatizării sînt studiate și dezvoltate în multe țări. Nu însă peste tot scopurile urmărite sînt aceleași. În urma introducerii automatizării în fabricile de automobile americane, mii de muncitori au rămas și rămîn fără de lucru. Muncitorul din țările capitaliste se gîndește cu groază la soarta pe care i-o rezervă automatizarea. Cu totul altfel se petrec lucrurile în țările socialiste! Aici nimeni nu se teme că automatizarea va lua omului pîinea de la gură. Dimpotrivă, extinderea automatizării duce la scăderea orelor de muncă, la ușurarea vieții, la sporirea producției după nevoile omului, la ștergerea diferenței dintre munca manuală și cea intelectuală — într-un cuvînt, ne apropie cu pași repezi de comunism.

Grandiosul plan de șapte ani al Uniunii Sovietice prevede o serie de măsuri care vor face ca poporul sovietic să se bucure în cel mai înalt grad de binefacerile automatizării. Astfel, industria se va îmbogăți cu cel puțin 1.300 de linii automate noi. De peste două ori și jumătate va crește producția de aparataj fin, inclusiv cel de automatizare, iar producția de mașini electronice de calcul va crește de peste patru ori și jumătate. În decursul septenalului, se va trece la automatizarea unor agregate, la crearea de secții și întreprinderi complet automatizate.

Mulțumită ajutorului Uniunii Sovietice, și industria noastră a început să cunoască în mod concret avantajele automatizării. După ce am primit din U.R.S.S. utilaje cu un înalt grad de automatizare — de exemplu la Fabrica de rulmenți din Bîrlad, la laminorul de la Roman sau la unele termocentrale —, am început a construi noi înșine dispozitive, mașini și instalații automatizate. Astfel, s-a automatizat alimentarea unui mare furnal de la Hunedoara, s-au construit mașini electronice de calculat, iar unele uzine care se vor construi în cadrul planului de șase ani vor fi în cea mai mare parte automatizate. Directivele Congresului al III-lea al partidului prevăd introducerea de mașini automate individuale și de linii automate; industria construcțiilor de mașini va fi dotată cu mașini-unelte cu operații multiple (cu program), mașini de copiat electronice etc. De asemenea, se va organiza o întreprindere specializată în automatizare, avînd un profil complex de cercetare, proiectare și montaj.

Astăzi, cînd țara noastră se îndreaptă cu hotărîre pe căile automatizării, sîntem în măsură să înțelegem bine cuvintele rostite de tovarășul N. S. Hrușciov la Congresul al XXI-lea al P.C.U.S.: „Cînd în toate ramurile de producție se va introduce automatizarea, cînd omul va deveni comandant al mașinilor, el va trebui să cheltuiască mai puțin timp și forțe pentru producerea de mijloace de existență. Munca, uneori grea și istovitoare, se va transforma într-o sursă de bucurie și desfătare pentru omul sănătos, multilateral dezvoltat".

Povestește Ing. DEM. URMĂ

Roata antrenată (E) o confecționați tot din placaj. Ea are pe margine un șanț pe care rulează curelușa de antrenare. Șanțul îl scobiți cu un cuțitaș pe toată lățimea roții la o adîncime de 3 mm.

Postamentul (F) îl faceți din placaj.

Funcționarea mașinii este următoarea: roata motoare (A) este pusă în mișcare cu ajutorul mînerului ei, dîndu-i-se o viteză de 10—15 ture pe minut. Datorită faptului că este unită cu roata antrenată (E) pune în mișcare și rotorul. Pe baza fenomenului de inducție, prin învîrtirea rotorului se produce curent electric care este colectat de colectorul (D). Ca să puteți vedea dacă se produce curent, puteți pune în contact, prin intermediul a două fire de sîrmă un bec de 4 wați cu lamelele colectorului.

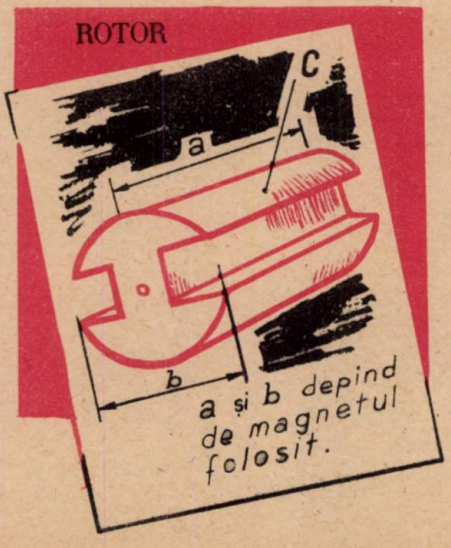

După cîte vedeți construcția este simplă și o poate realiza fiecare dintre voi. Ea va fi de mare folos în orele de fizică, atunci cînd veți învăța despre electricitate.

Pentru a demonstra modul de producere a energiei electrice cu ajutorul acestei mașini se poate pune în legătură mașina, prin intermediul sîrmelor colectorului cu un aparat de radio sau pikup. Bineînțeles că aceste aparate vor funcționa atîta timp cît este învîrtită roata motoare.

Ing. ADRIAN LISEANU

Mărgărit Popa a păşit în această toamnă pragul clasei a VIII-a a Şcolii medii din Bicaz. Este fiul unuia dintre harnicii constructori ai marii hidrocentrale „V.I. Lenin“ şi deci martorul de ani de zile al uriaşei bătălii ce s-a dat la poalele Ceahlăului cu apele nărăvaşe ale Bistriţei. Aceasta şi formează subiectul multora dintre poeziile sale.

Primele versuri le-a scris în urmă cu 4 ani, cînd avea abia 10 ani. Precum se vede, tînărul nostru poet nu e chiar la început de drum. Aceasta însă nu l-a împiedicat pe portarul casei de cultură din Dodeni - Bicaz să-i refuze intrarea în sală împreună cu grupul de poeţi venit din Bucureşti la o şezătoare care a avut loc în februarie 1959, în timpul epidemiei de gripă. Motivul a fost că „e copil“ şi copiilor nu le este permisă intrarea în sală. Numai la insistentele explicaţii ale organizatorilor care spuneau că şi el urmează să citească din versurile sale portarul, cu oarecare îndoială, l-a lăsat să intre.

Versurile lui Mărgărit Popa au apărut în „Luceafărul“, „Scînteia tineretului“ şi în ziarele locale. Ele sînt inspirate, cum e şi firesc, din viaţa constructorilor Bicazului, din viaţa de şcoală, din copilăria sa fericită petrecută pe meleagurile atît de frumoase ale Bicazului.

Publicîndu-i versurile, revista noastră îi doreşte noi succese în învăţătură şi în străduinţa sa de a cînta în versuri minunatele zile pe care le trăim.

Dorinţa

Vîntule, ce-atingi în şagă
Dealuri, munţi, coline,
Vreau s-alerg, să cînt cu tine
Patria mea dragă.

Tu să mă înveţi, furtună,
Cum scîntei să scapăr,
De va trebui să-mi apăr
Ţara mea străbună.

În ritm de pichamere huruind
Cînd se plimbau pe cer funiculare,
Aici mi-am petrecut, copilărind,
Ani luminoşi ca razele de soare.

Cînd se-nălţa barajul pînă-n cer
Şi-naînta tunelul pe sub munte,
Priveam uimit giganţii cei de fier
Şi întrebări mi se-adunau sub frunte.

Doream să prind tot rostul vremii noi
Şi-aceste-adînci prefaceri ne-ntrerupte,
De unde vine forţa ce în noi
S-a ridicat în toiul marii lupte.

Partid, tu ne-ai dat forţa să clădim
O ţară mîndră peste vechi ruine,
Din inimă adînc îţi mulţumim
Şi te cîntăm şi te slăvim pe tine.

...Şi s-a-nălţat barajul, s-a-nălţat
În calea apei spumegînde — zid;
Pe el sclipind în soare e săpat
Şi-n inimi, un cuvînt măreţ: Partid!

Frăţiorul meu Florin

Frăţiorul meu Florin
dimineaţa se trezeşte
şi se joacă cît poftеşte,
frăţiorul meu Florin.

Şi vorbeşte:
latineşte,
arăbeşte
şi turceşte;
dar nu ştie romîneşte.

Cînd o carte dînsul vede,
după ea se şi repede;
şi o rupe, o îndoaie,
de copertă o despoaie.

Vezi că nici o grijă n-are,
totdeauna-i vesel tare.

Cînd i-e foame
are toane.

De vrea să se culce-acum,
către vis să-şi facă drum,
în cărucior îl urcăm
şi apoi îl legănăm.

Ride, face
orice-i place,
frăţiorul meu Florin.

Versuri ale elevului
MĂRGĂRIT POPA

Toamnă

Şuierîndu-şi peste ape
Barba rece,
Vîntul, a vestit c-aproape
Toamna trece.
Codrul, bucuros e moşul
Şi o cheamă,
Ca să-i toarne-n frunze roşul
De aramă.

Însă păsările toate
Ce iernează,
Nu prea vor şi, indignate,
Protestează.
Numai ursului nu-i pasă:
– Ce contează?
Toată iarna el în „casă“
Hibernează.

Meciul

(după o povestire de P. SEVERNOV)

Era în 1942...

Kievul, mîndra capitală a Ucrainei, trăia întunecatele zile ale ocupației fasciste. Arbori cu brațele ciuntite de obuze își aruncau umbra peste ruine înnegrite de fum, peste case năruite de explozii. Doi copii, Saşa și Ghenka, rătăceau, tăcuți, pe străzile pustii și atît de cunoscute lor. În fața unei clădiri distruse, străjuită de castani bătrîni, s-au oprit. Acolo fusese școala lor.

— Uite, în dreapta era clasa noastră, cu pereții împodobiți de tablouri, mai încolo era cancelaria, cu ferestre mari, de unde luam clopoțelul...

— Saşa, unde-o fi acum clopoțelul?

— Nu știu, poate că l-a luat moș Arhip, să mergem pe la el...

Cei doi copii, abia stăpînindu-se să nu plîngă, au plecat, cînd, deodată, le-a răsărit în fața ochilor un afiș mare, colorat, lipit pe un gard. Pe afiș scria:

„Fotbal! Echipa «Luftwaffe» iese pe teren pentru a demonstra superioritatea rasei germanice. În primul meci, «Luftwaffe» va întîlni echipa fabricii de pîine".

— Ce spui, Saşa, mergem?

— Nu. Nu vreau să-i văd pe fasciști rîzînd și lovindu-i pe-ai noștri. Și-apoi cine a auzit pînă azi de echipa fabricii de pîine? Ei, de-ar fi jucat „Dinamo"-Kiev, „Luftwaffe" ar fi mîncat o papară strașnică. Îți aduci aminte de Trusevici, de Tiutcev, de Balakin, de Klimenko ori de Kuzmenko?

— Trusevici era un portar grozav. Mai ții minte cum a apărat în meciul cu „Dinamo"-Moscova? Tigru adevărat. Bobrov a scăpat de cîteva ori singur, spre poartă, dar Trusevici i s-a aruncat la picioare! Pînă la urmă, băieții noștri au învins cu 1:0. Kuzmenko a înscris.

— Unde o fi acum Trusevici?

— Se spune că a fost luat prizonier.

— Mai încet, să nu ne-audă fasciștii. Mergem totuși la meci?

Mai era o oră pînă la începerea meciului și stadionul era aproape gol. Locuitorii din Kiev nu voiau să le facă pe plac fasciștilor, dar, la ordinul comandamentului german, zeci de mașini și motociclete au pornit în toate cartierele orașului pentru a aduce cu forța spectatori. Sub amenințarea mitralierelor, oamenii au fost nevoiți să meargă la meci și au luat loc, îngîndurați, în tribune.

Jucătorii de la „Luftwaffe" își făceau încălzirea. Cîțiva antrenori se foiau în jurul lor, dîndu-le sfaturi, și din tribune nemții îi îndemnau să-i facă praf pe ruși. Sticlele cu coniac treceau din mînă în mînă și larma nu mai contenea.

„Luftwaffe" era echipa comandamentului aviației germane și avea la activ victorii pe multe din stadioanele Europei. Componenții echipei erau îndopați cu ciocolată și tot felul de alimente întăritoare și făceau deplasările într-un avion special de pasageri pus la dispoziția echipei. Siguri de victorie, jucătorii erau veseli și zgomotoși. Cu puține clipe înainte, crainicul stației de radioamplificare a stadionului comunicase în limba rusă și în limba germană: „În caz că echipa rusă va refuza să joace, ea va fi imediat deportată în minele din bazinul Ruhrului. Rușii trebuie să se convingă cu propriii lor ochi de neîntrecutele calități ale sportivilor germani, care reprezintă rasa superioară".

Pe stadion, bătrîni muncitori din Kiev, femei și copii așteptau cu înfrigurare începutul întîlnirii, curioși fiind să știe cine erau jucătorii fabricii de pîine.

În cabina jucătorilor sovietici, cineva a strecurat pe sub ușă un bilețel: „În caz că veți cîștiga meciul, vă așteaptă o pedeapsă cumplită".

Căpitanul echipei a rupt biletul.

— Băieți, fruntea sus!

În tribună se aflau și cei doi băieți, Saşa și Ghenka, vorbind încă despre meciurile pe care le văzuseră pe acest stadion, despre măiestria dinamoviștilor.

O clipă s-a așternut o tăcere deplină. În tricouri elegante, de mătase, nemții înaintau spre centrul terenului, în urma arbitrilor. Portarul ținea în

brațe o minge nouă, galbenă. Din colțul opus al terenului și-au făcut apariția și jucătorii sovietici. Erau îmbrăcați în tricouri vechi, spălăcite, iar unul dintre ei șchiopăta.

Arbitrul a dus fluierul la gură... începea meciul fără egal în istorie, pe care poporul l-a numit mai apoi „meciul morții".

De la început, atac la poarta sovieticilor. Kraus, centrul atacant german, a înaintat cu balonul, a găsit un culoar liber și a trimis mingea pe sus, în careul de 11 metri. Extrema dreaptă a reluat balonul cu toată puterea spre poartă, dar portarul a respins cu pumnii. În aceeași clipă, Kraus, ajuns în fața porții, a stopat mingea și a expediat-o fulgerător, în colțul de sus, în dreapta. Dar portarul sovietic a făcut un salt extraordinar peste capetele atacanților germani, a prins din zbor mingea și s-a prăbușit cu ea la pămînt.

— E Trusevici!

Toți spectatorii și-au ațintit privirea spre portar, în care au recunoscut pe portarul de la „Dinamo"-Kiev. Apoi au băgat de seamă că și ceilalți jucători erau tot dinamoviști și așa-zisa echipă a fabricii de pîine era de fapt una dintre cele mai puternice formații ale Uniunii Sovietice: „Dinamo"-Kiev.

Jucătorii, care fiind luați prizonieri, au fost aduși să robească la fabrica de pîine, erau slabi, palizi și se vedea că fac cu greu față jocului. Dar saltul desperat al lui Kolea îi înflăcărase.

Tribuna nu mai era mută. Oamenii priveau cu dragoste și încredere spre gazonul verde, unde meciul se desfășura cu înfrigurare.

În minutul 12, același Kraus s-a năpustit cu toată furia asupra lui Trusevici, lovindu-l cu bocancul peste față. Portarul dinamovist s-a prăbușit însîngerat la pămînt, în urletele de satisfacție ale fasciștilor. Locul lui Trusevici a fost luat de un jucător de cîmp. În 10 oameni, dinamoviștii, neantrenați și loviți într-una de adversar, reușeau totuși să stăvilească atacurile nemțești, pînă în clipa în care, după ce a trîntit doi apărători la pămînt, interul dreapta al lui „Luftwaffe" a înscris: 1—0!

Nemții din tribună nu-și mai aflau locul de bucurie. Începuseră să facă pariuri pe sticle de rom, la cîte goluri diferență vor pierde rușii.

Dar în clipa aceea s-a întîmplat un lucru nemaipomenit.

În mijlocul sutelor de kieveni s-a ridicat deodată un copil și, desfășurînd o pînză roșie pe care scria: „HAI, DINAMO!", a strigat:

— Nu vă descurajați, băieți!

Bucata de pînză, pe care sora lui i-o cususe de mult, o purta cu sine la fiecare meci și gîndind că totuși nemții or să piardă întîlnirea, îl făcuse s-o ia la el în ziua aceea.

Dinamoviștii, îmbărbătați, au prins aripi. Stadionul trăia aceeași atmosferă sărbătorească din zilele de pace și chiar în clipa în care Kolea Trusevici și-a făcut apariția pe teren, cu fruntea bandajată, Kuzmenko a primit mingea, pasînd-o apoi lui Klimenko, extrema dreaptă. Un șut sec și portarul german s-a aruncat în zadar. Scorul devenise 1—1. Cu cinci minute înainte de sfîrșitul primei reprize, la un nou atac, Klimenko a înscris iar: 2—1!

Repriza a doua a ridicat stadionul în picioare. Dinamoviștii, uitînd de foame și de oboseală, se strecurau cu formidabilă viteză printre nemții greoi și puneau în pericol permanent poarta adversă. Crainicul răgușit amenința cu împușcarea pe loc pe „comuniștii strecurați în tribune care instigau la dezordine". Glasul i-a fost întrerupt de o nouă explozie de aplauze. Lansat în cursă de către Ivanov, Balakin a tras peste portarul german ieșit în întîmpinarea mingii: 3—1!

Peste două minute, a fost rîndul lui Tiutcev să înscrie: 4—1! Curînd după acest gol, la o lovitură liberă de la 20 de metri, Balakin a tras peste zidul format de apărătorii germani, mingea a lovit bara și scorul a devenit 5—1.

Zecile de mii de kieveni încurajau echipa dragă și pe jucătorii care în ultimul joc din viața lor făceau cinste patriei sovietice.

Nemții au înconjurat stadionul cu mitralierele întinse, dar...

Excepționalul Klimenko a trecut de fundașul stînga al lui „Luftwaffe", l-a depășit și pe stoper și singur, ocolindu-l pe portarul căzut jos, a marcat necruțător: 6—1!

Meciul era jucat.

Victoria jucătorilor dinamoviști a umplut de nădejde inimile spectatorilor sovietici, care așteptau înfrîngerea nemților și pe cîmpul de luptă.

Se lăsau umbrele serii...

La cîteva zile după meci, într-un lagăr fascist, un grup de prizonieri au fost duși pe locul de execuție. Țevile automatelor scînteiau în bătaia soarelui. Înainte ca glonțul să-l fi doborît, Kolea Trusevici a strigat, amenințîndu-i cu pumnul pe fasciști:

— V-am zdrobit pe terenul de sport, o să vă zdrobim și în luptă!

Klimenko a spus:

— Trăiască sportul roșu!

Astfel au fost uciși mișelește cei mai buni fotbaliști de la „Dinamo"-Kiev, neuitați pentru eroismul lor.

Astăzi, pe stadionul orașului, pe care s-a disputat „meciul morții", se întîlnesc adesea fotbaliști din toate colțurile patriei sovietice.

În fruntea atacanților de la „Dinamo"-Kiev, echipa nemuritoare, e Sașa!

GHEORGHE TOMOZEI
Ilustrații: ROMEO VOINESCU

CU MAGELLAN IN JURUL LUMII

de A. PIGAFETTA

Prezentări de
OLGA BUSNEAG

De la jumătatea mileniului nostru, la 6 septembrie 1522, „Victoria", ultima dintre corăbiile lui Magellan și cea dintîi care făcuse înconjurul lumii, sosește în Spania, ancorînd în portul Sevilla. Pornise o „armadă" de cinci corăbii în această extraordinară expediție și acum doar una singură se reîntoarce acasă, numai cu 18 oameni din întreg echipajul de 265 de membri, după ce parcursese 70.000 km de drum. Se reîntoarce acasă făcînd un „salt desperat" — navigînd fără escală din Oceanul Indian pînă în Spania, ocolind de departe continentul african pentru a nu fi surprinsă de caravelele portugheze.

Astăzi auziți din ce în ce mai des vorbindu-se despre cosmonautică, și zborurile în cosmos sînt privite ca o realitate a zilelor noastre. Dar acum aproape cinci sute de ani călătoria aceasta în jurul lumii, în urma căreia a devenit un fapt adeverit că pămîntul e rotund, era privită drept „una din cele mai minunate fapte din cîte se cunosc" printre stele decît cea veche a lui Argus" — proclamă unul „Această corabie e mult mai vrednică de a fi așezată dintre oamenii acelei vremi.

„Cred că, fără îndoială, nu se va mai face niciodată asemenea călătorie" — exclamă tînărul italian Pigafetta, care-l însoțise în călătoria sa pe „căpitanul general" Magellan. Și, după ce se reîntoarce în Spania, Pigafetta se hotărăște să înfățișeze și altora, prin scris, „lunga și primejdioasa sa călătorie pe ape".

Prin mărturia pe care Pigafetta v-o face în acest jurnal de bord, veți afla, dragi copii, toate peripețiile acestei dramatice călătorii care durase trei ani fără paisprezece zile. Veți parcurge o dată cu Pigafetta întreaga rută a lui Magellan și veți afla care au fost rosturile dintru început ale acestei îndrăznețe expediții. Cronicarul nostru, care a stat în preajma lui Magellan, care l-a văzut cît „de neclintit, ca nimeni altul, era în marile schimbări ale soartei", nu vrea ca faima unui atît de mare căpitan să se stingă nicicînd.

În jurnalul lui Pigafetta veți întîlni locuri, oameni, obiceiuri pe care curgerea atîtor secole le-a schimbat de nerecunoscut. Cît de interesantă este descrierea patagonezilor sau a rînduielilor acelui trib dintr-una din insulele pierdute în Pacific, trib care-și pedepsea regii ce declarau războaie obligîndu-i să lupte în primele rînduri!

De multe ori veți zîmbi de naivitatea lui Pigafetta, și cum să nu zîmbiți cînd el povestește despre „arbori ce fac frunze", care cînd cad jos prind viață și umblă. Dar veți fi și emoționați cînd tot el vă va mărturisi cum „căpitanului general (Magellan) i-au dat lacrimile de bucurie" cînd a zărit „marea cea întinsă". Care era această mare? Vă las să aflați singuri, pornind și voi, alături de Pigafetta, cu Magellan în jurul lumii.

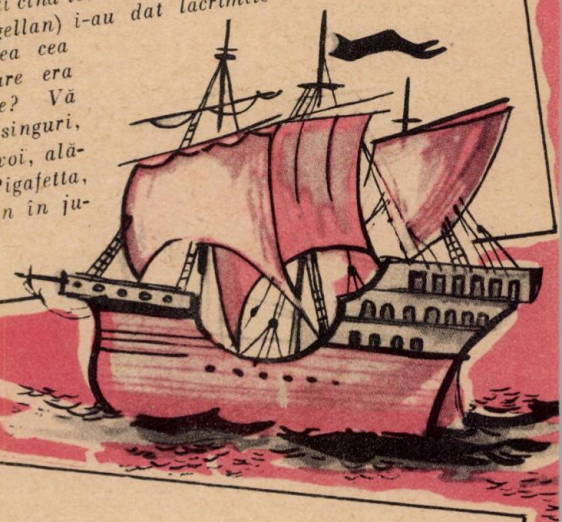

INTILNIRI CU ANIMALE

de IONEL POP

Dragi copii,

„Un vînător cărunt" s-a gîndit să vă împărtășească întîlnirile lui cu animalele sălbatice din cei peste 50 de ani de pasiune vînătorească. Și astfel atîtea vietăți pe lîngă care treceați cu „ochi nevăzători" se trezesc și pentru voi la o nouă viață. Tainele codrilor de nepătruns încep să se deslușească și sălbăticiunile lui nu vă mai sperie. Parcă ați știut voi că lupii — cel puțin specia de la noi — nu atacă om viu, deși au năravul să-l urmărească de departe kilometri întregi? La fel și vipera (seringa cu venin) nu atacă decît — vorba aceea — dac-o calci pe coadă sau dacă te așezi peste ea din nebăgare de seamă. Altfel, dacă te observă, se depărtează degrabă.

Pădurile și muntele forfotesc de zeci și zeci de feluri de animale și păsări. Cîte lucruri știți de cocoșul de munte, „cavalerul negru" al codrilor de brazi!? I-ați ascultat vreodată cîntecul lui, cînd ca o toacă, cînd ca o tocilă, de o înfoboncăluitului prelung al cerbilor? L-ați auzit aievea (în afara lecturilor din Sadoveanu) străpunzînd tăcerea toamnelor lungi carpatine? Știați că semeața podoabă a acestui „crai" al muntelui n-are decît o scurtă viață — de șase luni — , cînd o leapădă ca pe ceva netrebnic, pentru o alta nouă, care va crește mai rămurită, mai semeață?

Cît de înțelepte sînt caprele negre! Iată, a trecut avalanșa îngrozitoare și ele au scăpat toate, ascunse sub o streașină de stîncă. Asta pentru că se supun ca una comenzii caprei bătrîne — conducătoarea. Asta pentru că de mici o capră bătrînă îi învață pe iezi rînduielile vieții laolaltă.

Pe cît de puțin sociabil, pe atît e de șiret cucul, „pasărea cu pană sură" a cîntecului popular. El, care habar n-are de familie, de stol, reușește să-și furișeze ouăle în cuiburi străine de păsări anume alese (mai milostive), care-i vor crește și puii lui.

Stăncuțele nu vi se par păsări atrăgătoare, dar cît de repede se împrietenesc și cît de simpatice știu să se facă prin giumbușlucurile lor! Poate o să luați și voi una s-o domesticiți.

Una după alta, tot soiul de vietăți — cînd vidra (năluca apelor), cînd rîsul (spaima care rîde), cînd Moș Martin cel năzdrăvan, cînd gureșa gaiță, cînd pescărușul apelor de munte sau zburdalnica veveriță — se perindă prin fața voastră cu obiceiurile, cu ciudățeniile lor. Cu cele mai multe dintre ele cartea lui Ionel Pop vă ajută și vă îndrumează cum să legați prietenii. Și nu se știe, precum voinicului din basmul copilăriei, cînd anume aceste prietenii vă vor fi de folos.

Iată-i pe cei 10 pionieri care au cîştigat premiul I la „Concursul isteţilor" organizat de revista noastră. Obiectivul fotografic i-a surprins pe puntea vaporului în timpul excursiei pe care revista „Cravata roşie" a oferit-o drept premiu. Timp de 7 zile, ei au străbătut apele Dunării; au trecut prin cele două braţe Sulina şi Sf. Gheorghe, au poposit în satele pescăreşti au cunoscut bogăţiile şi frumuseţile Deltei, unul din colţurile cele mai pitoreşti ale minunatei noastre patrii.

Cei zece copii care s-au întîlnit pentru prima dată în această excursie au petrecut tot timpul împreună — au organizat jocuri pioniereşti, au legat prietenii strînse.

În acelaşi timp, ei au devenit prieteni şi corespondenţi de nădejde ai revistei noastre.

Cu acest prilej îi felicităm pe toţi aceia care au trimis răspunsuri bune la concurs şi au primit diferite premii şi menţiuni.

Vă invităm pe toţi, dragi cititori, să participaţi la viitoarele concursuri care le va organiza revista noastră.

CRAVATA ROŞIE

revista pionierilor şi şcolarilor editată de C. C. al U. T. M.

Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, Telefon 17.60.10

COLEGIUL DE REDACŢIE

Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteş, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Lucia Olteanu (redactor-şef), Elena Soare (redactor-şef adjunct), Iosif Trivşa

ROBOȚEL-curier model

Versuri de RODICA TOTH

Ilustrații: BURSCHI

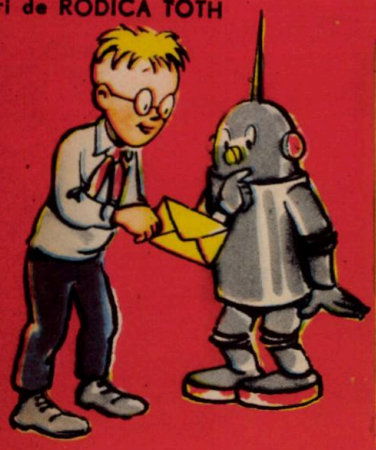

Fugi la poștă iute-ți spun
O scrisoare să trimeți
Pentru Stiopca cel mai bun
Dintre pionierii-atleți.

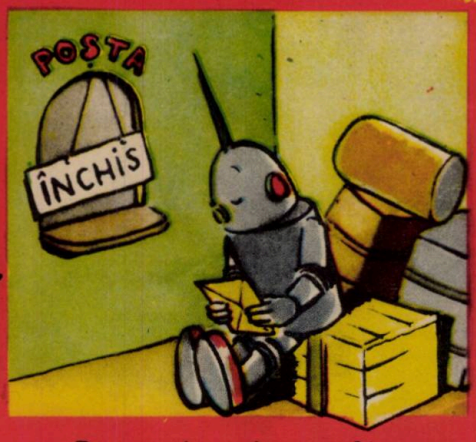

De cu zori porni pe stradă
Poșta-nchisă-i, se-nțelege.
— Ce-ar fi să m-așez pe ladă
Și să-i trag un somn în lege.

Un poștaș, lîngă colete
Cu mișcările-i grăbite
Pune zeci de etichete
Cu direcții diferite.

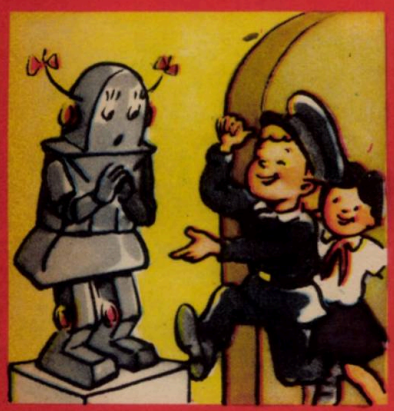

Robocica, azi la palat
Veste mare-i dat s-audă:
— Mergi la gară-neapărat
Ți-a sosit acum o... rudă.

A sosit nevătămat
Prin ce mijloc,
nu-i secret:
Că poștașul, ieri, l-a luat
Și pe el drept un... colet.

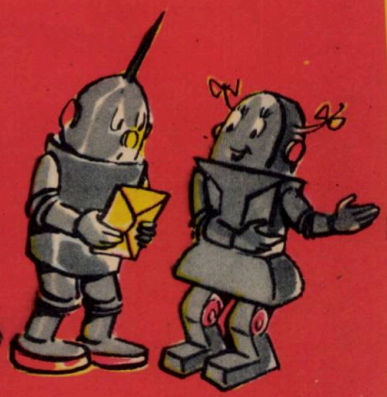

Plicul iacă e la el:
— N-aș vrea neglijent să par...
— N-avea teamă, Roboțel
Mergem la destinatar.

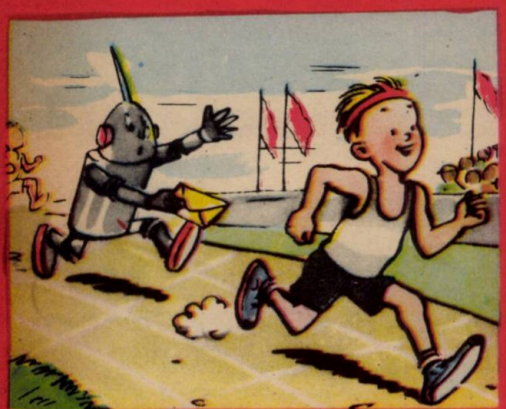

Orice vorbă-ncet se curmă
Stiopca e în formă, tare
Roboțel aleargă-n urmă
După dînsul c-o scrisoare.

Stiopca-i primul. Roboțel
Îi dă plicul și vioi
Află c-a ieșit și el
La concurs pe locul... doi

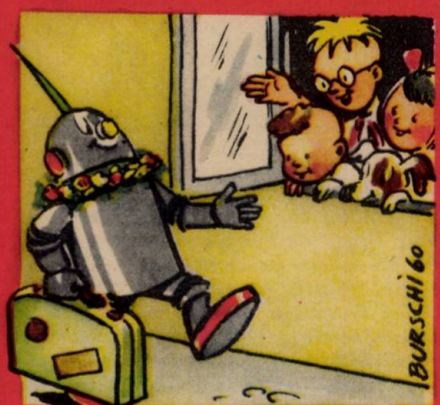

Ies copiii la ferești
Lămuriri cu toții-i cer:
— Bravo, Roboțel, tu ești
Cel mai strașnic curier.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Lei 2,50

CRAVATA ROȘIE

Nr. 11 1960

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

DIN BĂRĂGAN

Lui Filimon Iordache, de la Pechea

Versuri de DAN DEŞLIU

Cîmpie românească, robită pînă ieri
la felurite soiuri de zmei și de boieri,
pămînt udat cu sînge și rîcîit cu plugul
de cei ce niciodată n-au cunoscut belșugul,
cei ce duceau la curte tot aurul din plai
și se-ngrășau cu apă și-o coajă de mălai,
frumoasă ești, în ziua de vară ce răsare,
cu-o singură cunună din zare pînă-n zare,
un lan cît vezi cu ochii, prin care vîntul trece
și șuieră-a mirare de tot ce se petrece...
Cînd oare se topiră și unde s-au pierdut
măruntele hotare de cremene și lut,
răzoare fără număr, șerpuitoare mejdii,
plugarii singuratici, copiii deznădejdii?
Pe-aici trecu tractorul la început de marte,
scriind cu șiruri drepte cîmpia, ca o carte,
și-n urma lui ieșiră pe miriștea comună,
pe cîmpul colectivei stăpînii, împreună.
Iar cînd, la crucea verii, combinele voinice
par șlepuri plutitoare pe Dunărea de spice,
să-i vezi cum se adună cu fețele-nroșite,
nu doară de mîndrie — de soare, pasămite —
să simtă-n palmă grîul cel nou, al tuturor...
Poate, cu ani în urmă, acolo, pe ogor,
o fi căzut cu fața în bulgări un viteaz
care-auzea cum cîntă combinele de azi,
care zărea cîmpia, în ziua ce răsare,
cu-o singură cunună din zare pînă-n zare,
și-n clipa de pe urmă, prin vămile de fum,
i-o fi ajuns o rază din soarele de-acum...

Dar, poate, dimpotrivă, nevătămat să fie
și-acuma-i președinte la vreo gospodărie,
ori la raion lucrează, ori poate că la sfat,
ori, tractorist de frunte, e-ntîiul la arat.
Poate că stă la masă, aici, cu noi, și-nchină
pentru aceste zile de foc și de lumină,
în care se așază domnia omenească
pe-ntinderile tale, cîmpie românească!

CRAVATA ROȘIE

revista pionierilor și școlarilor editată de C. C. al U. T. M.
Redacția și administrația: București, Piața Scînteii 1, Telefon 17.60.10

COLEGIUL DE REDACȚIE

Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteș, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Lucia Olteanu (redactor-șef), Elena Soare (redactor-șef adjunct), Iosif Tripșa

NICOLAE LABIŞ

Partidului

Noi sîntem cei dintîi care-am gustat
Din rodu-mbelşugat al luptei tale,
Noi liberi am crescut şi-am învăţat,
Cum liber suie fumul din furnale.

Demult, ostaşii tăi în surd convoi,
Înlănţuiţi, stropeau cu sînge glia...
Nu-i vom uita pe cei ce pentru noi
Pe vremuri şi-au jertfit copilăria.

Iar mai tîrziu, cînd seceta trecea
Deasupra ţării cu aripi hapsîne,
Ostaşii tăi răbdau de foame grea,
Copiii ţării să primească pîine.

Stîrpind duşmani şi mlaştini, şi noroi,
Tu ai rămas de-a pururi fără pată.
Primeşte-acest angajament: şi noi
Vom creşte ca o floare nepătată.

Noi sîntem cei dintîi care-am gustat
Din rodu-mbelşugat al luptei tale,
Noi liberi am crescut şi-am învăţat,
Cum liber suie fumul din furnale.

AL. ANDRIŢOIU

Lumina vine dela Răsărit

Aceasta-i stepa lină cu soarele de-aramă
În care spicul cîntă şi-n care brazda cheamă.

Aceştia sînt Uralii, pe unde-n orice cale
Cascade dau lumină şi stîncile — metale.

Priviţi şi Ucraina cu mari livezi de vişin
În care pomul cere, de-atîta roadă, sprijin.

Sub munţi, pe unde vulturi pleşuvi sînt fraţi cu steiul
Se-nmlădiază via şi susură ţiţeiul.

Şi pretutindeni oameni cu mîini îmbărbătate
Din cabluri iscă harfe, din marmură palate.

Cîmpiile fecunde îşi cresc cernoziomul,
Căci omul sovietic le-a dăruit atomul.

Oriunde-ţi sună pasul dau buzna trandafirii
Şi omul se gîndeşte la soarta omenirii.

Te mai aşteaptă ceaiul, în samovar. Şi-ţi place
Să te gîndeşti la muncă, la viitor şi pace.

Ca-n marea Uniune, niciunde, dragii mei,
Din mîini nu zboară-n lume atîţia porumbei.

Carpaţii mei de piatră şi Dunărea bătrînă
Ca Moscova ridică albi porumbei în mînă.

Mesajul păcii noastre e fără de hotare,
Ecoul lui răsună în inimi şi popoare.

Chemare şi poruncă, putere ne-ntreruptă,
Drapelul alb al păcii azi se ridică-n luptă.

Mereu mai pur, mai proaspăt, mai clar şi mai iubit,
Lumina lui porneşte prin ţări din Răsărit.

Palatul

de NIKOLAI TIHONOV

Odată, pe cînd eram un băiat mic de tot, am plecat cu bunica mea la plimbare. În timpurile acelea îndepărtate, cu o jumătate de veac în urmă, Petersburgul — Leningradul de azi — avea cu totul altă înfățișare. Pe străzi mergeau trăsuri, răsunau clopotele tramvaielor cu cai, se preumblau agale pietoni, iar pe Neva, pe undele cenușii ca plumbul, alunecau vaporașe înguste, pline pînă la refuz cu oameni simpli.

Trecînd un pod, am ajuns într-o piață, și în fața mea s-a înălțat uriașul Palat de iarnă. Peste drum se afla clădirea îndoită ca un arc a Statului-major. Cum bunica se îndrepta direct spre palat, am întrebat-o:

— Crezi c-o să ne lase să intrăm acolo?

— Cînd țarul nu e în oraș, oamenii din popor au voie să intre. Pentru bani ne lasă și pe noi să vedem palatul.

Și, într-adevăr, cîțiva lachei adunară un grup de vizitatori și începurăm să colindăm prin palat. Am aflat că palatul are peste o mie de iatacuri, peste o sută de scări și o mulțime de tablouri și statui. Eu am obosit repede, dar bunica îmi spuse în șoaptă:

— Ei, băiete, aici nu se poate să stai jos ca să te odihnești.

Plecarăm mai departe. Curînd ne pomenirăm lîngă o fereastră care dădea într-o grădină. Aici, lacheul adună în juru-i micul grup de vizitatori și, arătîndu-ne grădina, ne explică:

— Țarul a vrut să aibă o grădină chiar în palat, cu alei multe și cu straturi de flori, ca să nu-l deranjeze nimeni cînd o avea chef să se plimbe prin ea. De aceea a și împrejmuit-o cu zidul ăsta înalt.

— Pot să mă joc și eu puțin în grădină? l-am întrebat pe lacheu, ridicîndu-mă pe vîrful picioarelor și căutînd să mă uit pe fereastră.

— Nu, răspunse lacheul, serios. Chiar dacă o să crești mare, tot n-ai să te poți plimba niciodată prin grădina asta.

— Ba da, o să pot! strigai eu cu înfocare, dar bunica rîse.

— Ei, ei, nu mai fi așa de iute! Nu vorbi prostii. Haide mai bine acasă, că e tîrziu.

Am aruncat o ultimă privire grădinii aceleia misterioase, în care nu se putea plimba nimeni în afară de țar. Nu-l văzusem niciodată pe țar, auzisem doar pe toți cei din jurul meu poreclindu-l Nikolașka și mi-l închipuiam mititel, slab, prăpădit, un pitic scîrbos cu chipiu și cu barba mare de-un cot.

Au trecut de-atunci ani, și poporul l-a răsturnat pe țar. Într-o seară tîrzie din Octombrie 1917, muncitorii din gărzile roșii, marinarii și soldații au pătruns în palat și l-au învins pe dușman. Palatul a trecut în mîinile proletariatului victorios.

În primăvara anului 1918 treceam pe lîngă gardul înalt de granit care înconjura grădina palatului. Era cald și liniște. Pe Neva se topise

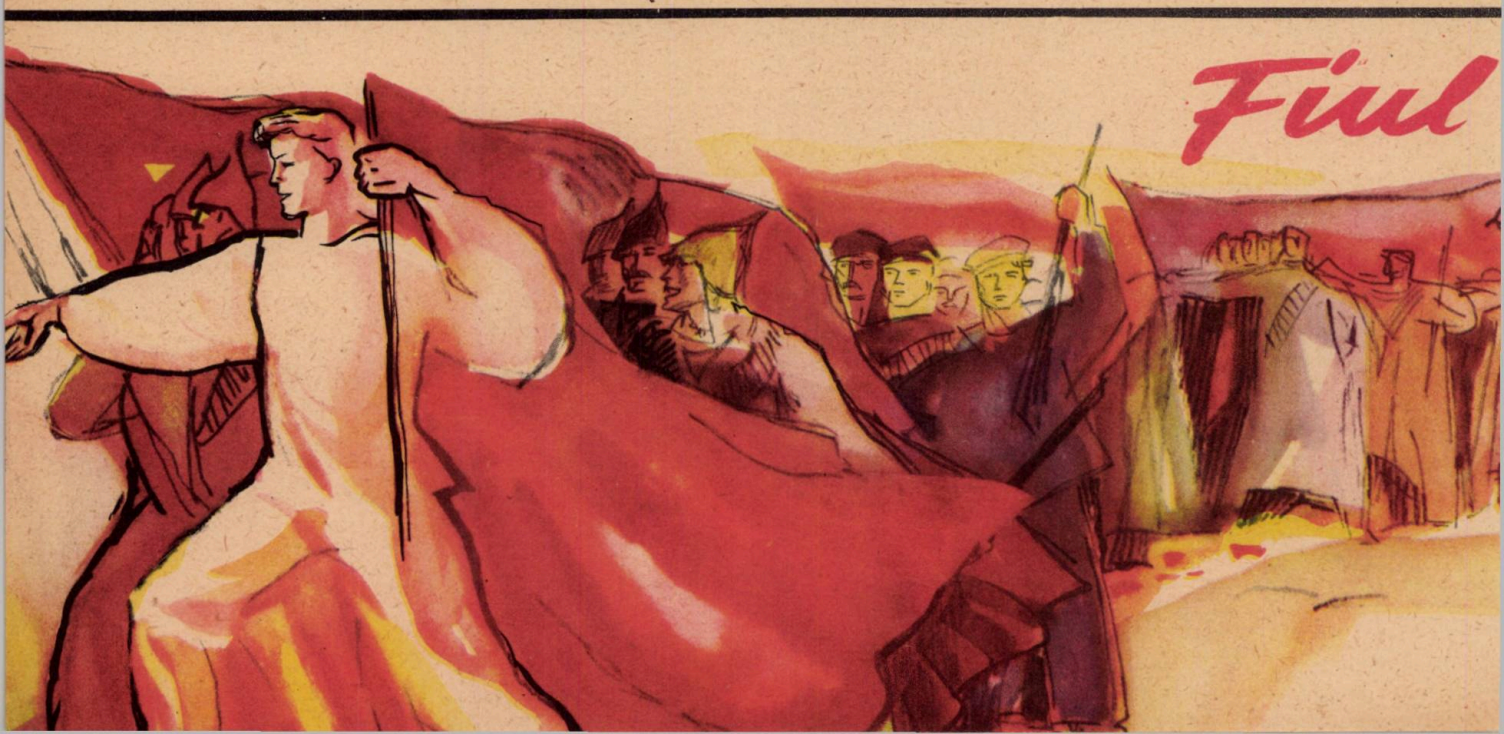

Fiul

gheața, iar vîntul cald dinspre mare învălurea apa, pe care se mai roteau ici și colo bucățele de gheață.

Lîngă gardul palatului, un om voinic, lat în spate, scund, cu fața calmă, bătea în zid cu lovituri scurte, puternice, de ciocan. Cîțiva trecători se opriseră și se uitau la el cum lucrează, neînțelegînd prea bine ce face acolo. M-am oprit și eu. Muncitorul își puse la o parte ciocanul și luă ranga.

— Dar ce faci aici, tovarășe? îl acesta întrebat.

— Ce să fac? I-a venit sorocul și zidului ăsta să fie dărîmat. Țarul s-a dus, așa că grădina nu mai trebuie să stea zăvorîtă. Să nu credeți că sînt singur. Băieții au plecat la masă, iar eu am rămas cu sculele și cum n-am ce face pînă vin ei mai ciocănesc și eu un pic.

Peste o lună, tot în locul acesta, era o zi de muncă voluntară la care lua parte întregul oraș. Mii de oameni dărîmau zidul, scoteau lespezile de piatră și le cărau pe chei, unde erau încărcate în niște șlepuri. Împărțiți în grupe — marinari, ostași, muncitori din uzine, femei și bărbați, tineret —, toți lucrau cu entuziasm în sectoarele lor.

În timpul muncii, oprindu-mă o clipă ca să-mi șterg sudoarea, am aruncat o privire asupra mulțimii pestrițe, m-am uitat la grădină și la zidurile palatului și am început să rîd. Mirați, vecinii mei de muncă mă-ntrebară atunci de ce rîd. Nu le-am spus adevăratul motiv, pentru că nu mi-era la îndemînă să le spun că mi-amintisem de timpul acela îndepărtat, cînd — copil fiind — privisem cu nesaț de la fereastra palatului la această grădină, iar lacheul țarului îmi spusese că n-o să-mi fie îngăduit să mă plimb niciodată în ea și că eu am strigat atunci plin de mînie: „Ba da, o să mă plimb!"

Și nu numai că m-am plimbat, dar am și devenit stăpîn al acestei grădini, ca și întregul popor. Tare aș fi vrut să-l văd pe bătrînul și uriciosul lacheu! Ce-ar fi spus el acuma?

Spre seară, zidul nu mai exista. Nu mai era nici grilajul înalt cu măciulii aurite. Pe bucățile de piatră ședeau fete și băieți, intonînd cîntece revoluționare, iar între straturile de flori dănțuiau marinarii — dansatori neobosiți. Panglicile beretelor le fluturau vesel în vînt.

Au trecut anii. M-am plimbat de multe ori pe aleile acestui parc și am stat adesea pe cîte o bancă. Am auzit de nenumărate ori cum cei vîrstnici le povesteau copiilor lor despre palat, despre timpurile de demult, despre grădina aceasta, în care nu putea să se plimbe decît un singur om — țarul. Numele ăsta suna ciudat, de neînțeles pentru copiii de-acum. La auzul acestor vorbe, ei se uitau de obicei în jurul lor mirați și parcă neîncrezători, pentru că toate aceste istorisiri aparțineau altei lumi, nu-i mai priveau pe ei. Palatul și grădina aceasta li se păreau niște lucruri foarte obișnuite.

Într-o bună zi, tot aici, mi-a fost dat să-l aud pe un muncitor bătrîn, spunîndu-i nepotului său, care-l asculta cu

multă atenție, cum a luat cu asalt palatul ăsta, cum a alergat atunci, alături de alți tovarăși, în bezna nopții luminată de fulgerele împușcăturilor, cum a sărit peste baricade și s-a urcat pe scara de marmură pînă la galeria de tablouri luminată feeric.

Iar cînd a început să vorbească despre grădină, povestindu-i cum a luat și el parte la dărîmarea gardului și la scoaterea grilajului, băiatul a rîs.

— Păi, eu știu unde este acum grilajul acela: e la noi, în grădina cea nouă, de pe strada Grevelor. Bine ați făcut că l-ați dus acolo: era păcat să arunci la gunoi un grilaj care mai e bun. S-a potrivit foarte bine la grădina noastră. Parcă ar fi fost făcut anume pentru ea.

Apoi bunicul și nepotul se îndepărtară, iar eu am pornit pe chei, gîndindu-mă cît de mult a schimbat orașul Marea Revoluție din Octombrie. Era de nerecunoscut și se numea acum Leningrad, după numele lui Lenin. Viața de azi a orașului e atît de nouă și de uimitoare, încît dacă ne-ar fi vorbit cineva despre ea din timpul copilăriei mele, nimeni nu ar fi crezut nimic din cele povestite.

În romînește de DAN FAUR

Revoluției

Versuri: AL. ALEXANDRU
Ilustrații: ROMEO VOINESCU

Un fiu frumos ca trandafirii
Din focul luptei s-a ivit,
Pe cînd speranța omenirii
Se împlinea la răsărit.

El s-a născut între drapele
De-naltă slavă proletară,
Împrejmuit de roșii stele
Și dătător de primăvară.

Copiii sovietici, pionierii sovietici, prietenii voștri apropiați trăiesc zorii unor zile minunate: ei trăiesc în epoca în care poporul sovietic pune temeliile societății comuniste. Alături de cei mari, copiii sovietici gîndesc, trăiesc și muncesc ca niște adevărați constructori ai comunismului.

Scrisorile lor pe care le publicăm în această pagină ne vorbesc din plin despre aceste lucruri.

Veşti

DE LA PIONIERII SOVIETICI

SETEA DE FAPTE MARI ESTE UN FEL DE COMBUSTIBIL

Omul din zilele noastre, cu concepții sănătoase, trăiește pe pămînt nu numai pentru a mînca, a bea și a dormi, ci și pentru a munci, pentru a face ceva de folos. Aș vrea să fac următoarea comparație: „Omul este un automobil care merge cu o mare viteză pe drumul lung al vieții. Punctul spre care se îndreaptă el este viitorul, iar drept combustibil îi servește setea de a săvîrși fapte mari".

Poporul rus are mulți oameni de aceștia, și noi toți ne silim să fim la fel ca ei, oameni minunați, curajoși, inteligenți și dornici de fapte mari

BOROZDIN VENEA
clasa a VII-a Școala nr. 25
Stalingrad

COPIII – STĂPÎNI

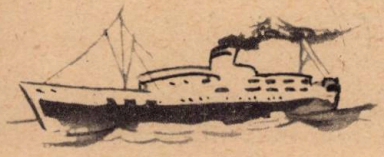

Noi locuim în apropiere de rîul Moscova. Pe acest rîu avem „Navigația fluvială de copii" proprie. Aici copiii învață în timpul liber să conducă nave. Căpitanii de nave sînt copii, timonierii-copii, matrozii, de asemenea, copii.

IRINA KUZINA
Moscova

PENTRU CE TRĂIESC OAMENII?

Orice om trebuie să cunoască cel mai înalt ţel urmărît de umanitate Cînd eram mică, nu mă gîndeam la aceasta. Dar acum, la vîrsta de 14 ani, am înţeles pentru ce trăim noi.

Înainte de toate, fiecare om trăieşte pentru toţi cum şi ceilalţi trăiesc pentru el. De pildă, unul munceşte şi face încălţăminte. Doar nu pentru el personal fabrică mii de perechi de încălţăminte! Însă ceilalţi oameni lucrează pentru el tot ce-i trebuie pentru un trai bun. Un om cu dragoste de muncă este de folos ţării întregi. Uneori, copiii pun întrebarea: „De ce să învăţăm atîta?" Li se răspunde uneori: „Voi învăţaţi pentru voi". Cred că nu este just. Mai întîi, omul învaţă pentru ţară, pentru patrie, pentru ca prin cunoştinţele lui să-i aducă folos.

Dar pentru ce se lansează rachete în cosmos, se studiază lumi necunoscute? Pentru viitor! Da, pentru un viitor minunat, luminos. Pentru oamenii minunaţi, care vor trăi în viitor. Acesta este scopul tuturor oamenilor cinstiţi şi inteligenţi de pe pămînt. Şi scopul acesta nu-l vor putea frînge oamenii cu suflete negre, care în nebunia lor nu se gîndesc decît la bombe pentru a nimici lumea.

S-ar putea să-mi puneţi întrebarea: „Oare omul nu trăieşte şi pentru el însuşi?" Da, omul trăieşte şi pentru el. El se duce la cinematograf, la teatru, se odihneşte şi se distrează pentru el. Toate acestea îi sînt necesare omului pentru ca viaţa lui să fie luminoasă, plină de bucurii, pentru ca viaţa lui să fie înflorită ca o grădină de primăvară, pentru ca viaţa lui s-o poată pune în slujba poporului. Şi totul depinde de om.

LUDMILA BÎSTROVA, clasa a VII-a — Or. Harkov

ŞI EU!

În fiecare zi, în fiecare ceas oamenii află multe lucruri noi şi interesante. Eu învăţ, de pildă, pentru a deveni maistru de artă în sticlă, pentru a face lucruri care vor înfrumuseţa viaţa poporului, o vor face fericită şi lumi noasă.

AFANASKINA IRINA
clasa a III a A
regiunea Tomsk

TRĂIESC ÎN IAKUŢIA DE DIAMANT

Vă salut, prieteni dragi!

Cred că aţi auzit despre Iakuţia de diamant. I se spune aşa pentru că oamenii de ştiinţă au găsit la noi multe diamante.

În Iakuţia noastră, gerurile ating 60 de grade. Dar nouă nu ne pasă de frig. În magazine se pot cumpăra oricînd pislari, şube, căciuli, mănuşi, fulare şi alte obiecte de îmbrăcăminte, care ne apără de frig. Nouă ne place mult să schiem.

Vara, pe lotul şcolii, creştem singuri legume. La noi se mai seamănă şi grîne, dar pomii fructiferi nu cresc din cauza climei prea aspre. Poate cînd vom fi mari vom crea soiuri de meri care să crească şi în Iakuţia.

Verile la noi sînt călduroase, dar scurte. Dar tot apucăm să ne scăldăm în riu. Ne place mult să jucăm oina şi fotbal.

NADEA TOLBONOVA
R.S.S.A. IAKUŢIA
raionul Ordjonikidze — Kacikaţi

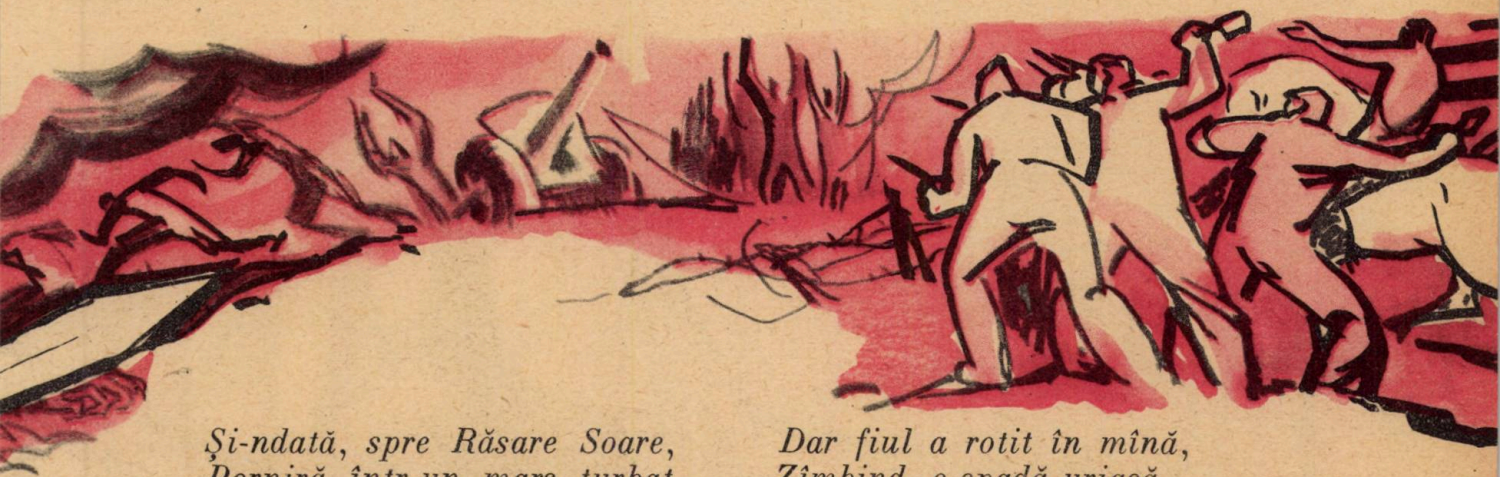

Şi-ndată, spre Răsare Soare,
Porniră într-un marş turbat
Îngrozitoare vrăjitoare
Pe-ntinse mări şi pe uscat.

Dar fiul a rotit în mînă,
Zîmbind, o spadă uriaşă
Şi-ndată s-a făcut ţărînă
Şi apă liota vrăjmaşă.

VIITORUL ESTE FRUMOS!

Va veni timpul cînd omul nu va mai sta în faţa strungului, nu va mai alerga peste cîmpuri, prin mirişti şi pe drumuri noroioase, ci va sta în faţa unui tablou de comandă, de unde va conduce uzine, formaţii de tractoare, nave interplanetare. Munca omului va fi uşurată şi înfrumuseţată de o tehnică care se perfecţionează necontenit. Omul va gîndi mai mult, va visa, va îndrăzni. De pildă, peste o sută de miliarde de ani, pe măsură ce soarele va începe să se stingă, oamenii vor apropia planeta noastră de el.

Deosebirea dintre oraş şi sat va dispărea. Satul va reprezenta, bunăoară, cîteva case cu multe etaje din masă plastică, de unde vor fi conduse muncile cîmpului şi întreaga gospodărie. Cine va dori, de pildă, să vadă o piesă nouă la Teatrul mare din Moscova se va aşeza la parterul casei într-o rachetă specială subterană, care se va mişca prin scoarţa pămîntului, ca un piston în cilindru, şi în cîteva minute va sosi de la Vladivostok la Moscova. În ziua următoare el va lucra din nou acasă. Într-un cuvînt — viitorul este frumos.

ARKADII REUTOV
oraşul Osa

SĂ CREŞTI UN POM ŞI SĂ OMORI UN ŞARPE

Am citit o poveste în care se vorbeşte despre un bătrîn care sădea pe marginea unui drum un măr. Doi tineri treceau pe lîngă el. S-au oprit şi l-au întrebat: „Bunicule, la ce bun mai sădeşti mărul acesta? Tot nu vei ajunge să-i guşti din rod sau să te odihneşti la umbra lui".

Bătrînul le-a răspuns: „Nu sădesc mărul pentru mine, ci pentru alţi oameni, pentru alte generaţii. Vor trece anii, eu voi muri, dar pe drumul acesta vor continua să treacă călători obosiţi. Ei se vor odihni la umbra mărului, care va creşte mare pînă atunci, vor gusta din fructele lui şi mă vor pomeni cu o vorbă bună".

Ceapaev, Kociubei, Matrosov, Gastello şi alţi eroi au vărsat sînge pentru patrie, au luptat pentru popor. O zicătoare (nu-mi amintesc cărui popor aparţine) spune: „Cine a crescut un pom şi a omorît un şarpe nu şi-a trăit viaţa în zadar". Noi lansăm rachete pentru ca generaţiile următoare să cunoască planetele, să ştie să zboare pe Lună. Scriitorii şi poeţii scriu cărţi pentru ca urmaşii noştri să afle cum au trăit străbunicii lor. Eu cred că o generaţie lucrează pentru altă generaţie, unii oameni trăiesc pentru alţi oameni, pentru ca cei care vor veni după ei să trăiască în condiţii mai bune.

Pionierii şi comsomoliştii iau parte şi ei la această operă măreaţă, plantează pomi, verdeaţă în ţinutul lor natal, amenajează parcuri, grădini şi terenuri sportive pe locurile odinioară pustii.

VLADIMIR ZAMULAEV
clasa a V-a, Şcoala nr. 69
oraşul Dnepropetrovsk

EROI AI VĂZDUHULUI

La 26 august 1914, pe frontul ruso-austriac se desfăşura o luptă aeriană între un aeroplan austriac şi unul rusesc, pilotat de îndrăzneţul aviator Piotr Nesterov, realizatorul acelei fantastice „bucle“ ce-i poartă numele.

Lupta avu un deznodămînt cu totul neobişnuit. Într-un moment decisiv, Piotr Nesterov rămăsese dezarmat în faţa inamicului; i se terminase muniţia. După ce făcu un viraj scurt, îşi îndreptă fulgerător aparatul spre cel al inamicului, intrînd în el ca un „berbec“.

În ziua aceea — 26 august 1914 — , Piotr Nesterov a înscris cu preţul vieţii acel capitol eroic pe care istoria aviaţiei de război avea să-l intituleze „lovitura de berbece“.

Actul lui Nesterov s-a aflat multă vreme în atenţia specialiştilor. S-a ajuns, după un timp, să se formuleze chiar şi o anumită concluzie, în felul ei destul de categorică: „«lovitura de berbece» înseamnă atît pieirea pilotului, cît şi pierderea aparatului de zbor“. Dar aviatorilor sovietici le-a fost dat să spulbere această concluzie încă din primele zile ale Marelui Război pentru Apărarea Patriei. Măiestria, curajul, hotărîrea lor de a apăra cuceririle revoluţionare ale poporului sovietic le-au ajutat să demonstreze că „berbecele“ nu înseamnă nici pieirea pilotului, nici pierderea aparatului de luptă, aşa cum va reieşi din exemplele de mai jos.

Faptele eroice ale unor comsomolişti

La 27 iunie 1941, comsomolistul Piotr Haritonov, pilotînd un avion de vînătoare, patrula în spaţiul aerian al Leningradului. Deodată, zări în depărtare un bombardier „Junkers-88“. Aviatorul hitlerist încerca să pătrundă în zona oraşului. Fără să mai stea prea mult pe gînduri, Haritonov ieşi în întîmpinarea bombardierului şi deschise focul. „Junkers“-ul începu să se apere. Lupta deveni din ce în ce mai „fierbinte“. Haritonov atacă cu înverşunare. Însă după cîteva atacuri constată că-şi terminase muniţia. Dîndu-şi seama că vînătorul sovietic a încetat să mai tragă, pilotul hitlerist, pînă atunci încolţit, prinse să se retragă spre bază. Haritonov însă nu se arătă dispus să abandoneze lupta. Luă o hotărîre eroică. Băgă motorul în viteză şi, ajungîndu-şi din urmă duşmanul, îşi fixă „lovitura de berbece“ în coada bombardierului. Lovitura fu executată cu o precizie uimitoare: cu coada retezată, „Junkers“-ul se prăbuşi la pămînt, învîrtindu-se. Din pricina şocului (lovise cu botul), avionul lui Haritonov îşi pierduse stabilitatea. Măiestria şi sîngele rece al comsomolistului îşi spuseră din nou cuvîntul. După cîteva manevre, executate cu un calm desăvîrşit, constată cu bucurie că aparatul îi asculta comenzile. Îl echilibră cu greu, apoi, printr-un efort supraomenesc, îl îndreptă spre aerodrom, unde aterizâ cu bine.

Tot în zilele acelea, nu departe de Leningrad, alţi doi aviatori comsomolişti — Jukov şi Zdorontov — aplicară cu succes în acelaşi fel „lovitura de berbece“. Şoimii sovietici demonstrau astfel, prin pilde vii de eroism legendar şi înaltă măiestrie militară, că „berbecele“ nu înseamnă nici pieirea pilotului, nici pierderea aparatului de zbor.

La 9 iulie 1941 apăru în presa sovietică un decret important. Prezidiul Sovietului Suprem al U.R.S.S. acorda celor trei aviatori comsomolişti titlul de Erou al Uniunii Sovietice. Această dată a consfinţit faptul că Piotr Haritonov a fost primul aviator sovietic care a aplicat cu succes, în anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei, „lovitura de berbece“.

Este limpede pentru oricine că asemenea acţiuni de o neasemuită îndrăzneală şi precizie nu pot fi înfăptuite sus, între cer şi pămînt, decît de nişte oameni curajoşi, cum sînt oamenii sovietici, crescuţi şi educaţi de partidul comuniştilor. Dragostea fierbinte faţă de patria socialistă, spiritul de sacrificiu, îmbinat cu perspicacitatea şi măiestria militară, sînt proprii militarilor armatelor populare, constituie unul din

Creştea copilul ca-n poveste
Fecior voinic între feciori.
Un braţ şi-l sprijinea pe creste
Celalt şi-l agita prin nori.

Oţelul îl schimba-n oglindă
Şi bezna-n ziuă însorită,
Cascade-au prins să se aprindă
În lampa lui Ilici, vrăjită.

principalii factori ai tăriei de neînvins a acestor armate. Numeroase exemple vin să confirme aceste adevăruri.

Apar date noi

Urmăresc de foarte multă vreme laborioasa muncă de documentare a scriitorului sovietic S.S. Smirnov.

Studiind documentele legate de istoria apărătorilor fortăreţei Brest, Smirnov semnalează în paginile revistei „Iunost" nr. 2/1958 următorul fapt demn de reţinut:

La 22 iunie 1941, la orele 10 dimineaţa, apărătorii fortăreţei Brest au fost martorii unei dramatice lupte aeriene. Patru avioane de vînătoare „Ceaika" intrară în luptă cu opt „Messerschmitt"-uri. În ciuda superiorităţii numerice a inamicului, vînătorii sovietici doborîră două „Messerschmitt"-uri. Lupta se apropia de sfîrşit. Deodată, un pilot sovietic — rămînînd pesemne fără muniţie — porni vijelios în întîmpinarea unui avion hitlerist, aplicîndu-i o puternică „lovitură de berbece". Avioanele se prăbuşiră în flăcări, undeva, nu departe de fortăreaţa Brest.

Această întîmplare emoţionantă, aflată după atîţia ani de la terminarea războiului, îi ridică scriitorului o întrebare care cerea un răspuns concret. „Cine a fost acel pilot care, în prima zi a războiului, la orele 10 dimineaţa, a aplicat cu un curaj fără seamăn «lovitura de berbece»?"

Răspunsul îl află tot scriitorul nostru, însă după căutări îndelungi şi anevoioase. Cu sprijinul Ministerului Forţelor Armate ale U.R.S.S., Smirnov stabili în cele din urmă identitatea acestui erou necunoscut. Era locotenentul Piotr Riabţev şi aparţinea Regimentului 123 de vînătoare. Istoria regimentului, consultată de scriitor, consemnează laconic fapta eroică săvîrşită de Piotr Riabţev deasupra fortăreţei Brest. Între altele, cronicarul mai consemna un lucru foarte important: locotenentul Piotr Riabţev s-a aruncat la vreme din avionul cuprins de flăcări, salvîndu-se cu parașuta. Reîntorcîndu-se la unitate, Piotr Riabţev a continuat să lupte.

Toate amănuntele acestea fură socotite de către scriitor ca fiind foarte importante pentru istoria Forţelor Aeriene Militare ale U.R.S.S. şi, în consecinţă, publică un articol în „Komsomolskaia Pravda". Foarte curînd însă autorul articolului se pomeni pus în faţa altor amănunte nu mai puţin interesante. Începu să primească scrisori din toate colţurile Uniunii Sovietice. Militari, civili, foşti combatanţi îi semnalau scriitorului date noi în legătură cu întrebarea pusă de articol: „Cine a aplicat cel dintîi lovitura de berbece?

De pildă, trei piloţi comsomolişti — A. Zagornikov, V. Kabak, I. Maleţski — povesteau într-o scrisoare:

„Fapta eroică a locotenentului Leonid Butelin încă nu este cunoscută de poporul nostru. Noi am auzit despre ea abia după terminarea şcolii militare, cînd am fost trimişi în unitatea unde a luptat Leonid Butelin. Aici, maiorul Nagornîi, Erou al Uniunii Sovietice, ne-a făcut

Dar cînd isca lîngă tovarăşi,
În tihnă, pîini şi trandafiri
Dinspre apus ţîşniră iarăşi
Vrăjmaşii-ntregii omeniri.

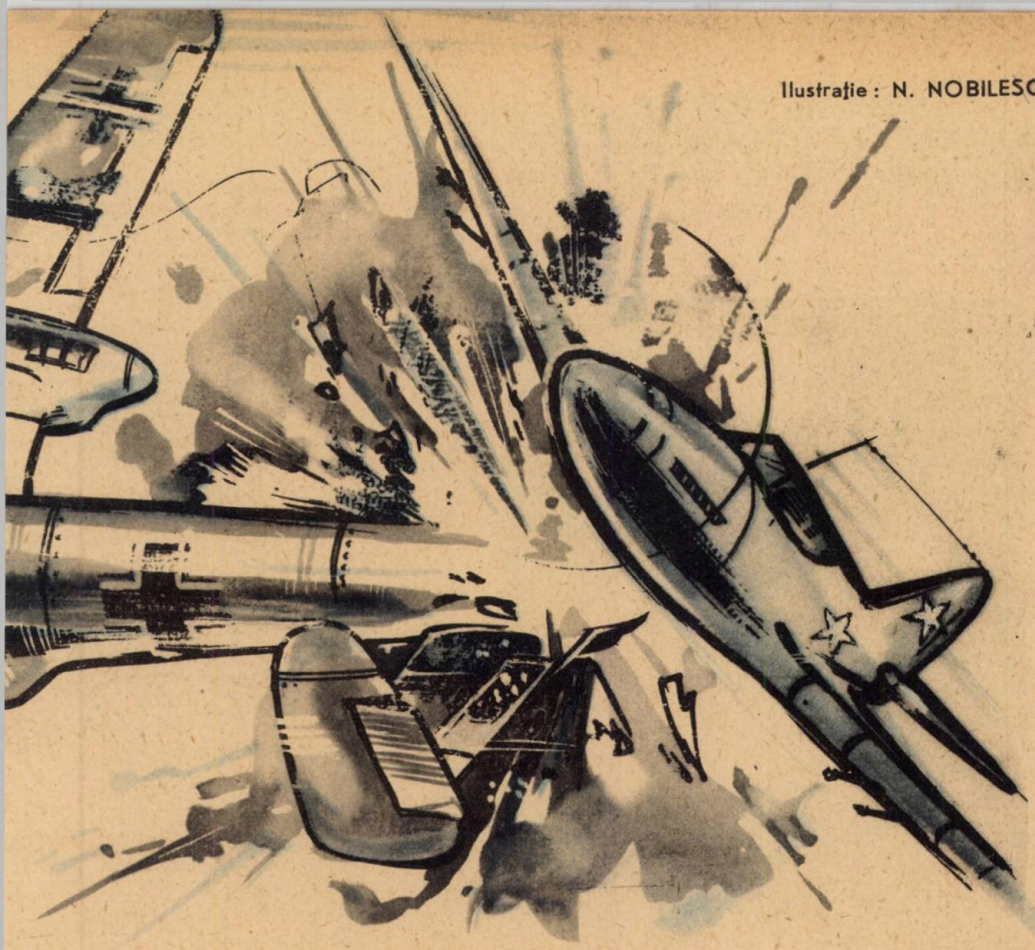

Ilustrație : N. NOBILESCU

cunoscută nouă, tinerilor piloți, istoria unității. El ne-a povestit că la 22 iunie 1941, la orele 5 și 15 minute, respingînd un atac al aviației fasciste, comandantul grupei, sublocotenentul Leonid Butelin, pilotînd un avion «Ceaika», a intrat la «berbece», doborînd astfel un «Junkers-88».“

Un fost mecanic al Regimentului de gardă 18 vînătoare, V. Popov, comunică scriitorului S.S. Smirnov o altă întîmplare:

„Din povestirile participanților la luptele aeriene — scria Popov — îmi este cunoscut următorul fapt: la 22 iunie, în prima jumătate a zilei, chiar deasupra granței cu Polonia, politrucul Danilin a doborît cîteva avioane germane. Apoi a intrat la «berbece», doborînd un avion fascist. Ambele avioane s-au prăbușit în flăcări. Pentru acest act de eroism, politrucul Danilin a fost decorat postmortem cu Ordinul Lenin. Dar, în cele din urmă, s-a aflat că pilotul trăiește. El a izbutit să iasă din încercuirea de la Kaluga, devenind în primăvara anului 1943 comandantul Regimentului de gardă 18 vînătoare“.

Zeci de scrisori semnalau fapte de bravură săvîrșite de aviatorii sovietici încă în primul ceas al Marelui Război pentru Apărarea Patriei. Nu este vorba deci de un fapt izolat, ci de un înălțător eroism de masă al zburătorilor sovietici, în general al întregii armate sovietice, eroism de masă de neconceput în armatele burgheze. Pe bună dreptate, comentînd aceste scrisori, scriitorul S.S. Smirnov conchidea:

„Vom mai afla încă despre mulți eroi ca Zoia, Matrosov, Gastello, Kuznețov. Iar patria sovietică, care nu uită niciodată faptele glorioase ale apărătorilor ei, va cinsti în veci memoria luminoasă a eroilor necunoscuți“

HARALAMB ZINCĂ

Ei preschimbară-n scrum palate
Și din grădini făcură șanțuri,
Rîvnind ca scumpa libertate
S-o înjosească iar în lanțuri.

Lev Nikolaevici Tolstoi

Greu, nespus de greu, să ţeşi din cuvinte figura uriaşului scriitor. Căci, într-adevăr, el a fost unul dintre uriaşii creatori de viaţă şi frumuseţe aparţinînd nu numai poporului rus, ci întregii omeniri. Tolstoi stă pe aceeaşi luminoasă culme alături de cele mai îndrăzneţe, avîntate şi nepieritoare nume ale omenirii: Shakespeare, Michelangelo, Beethoven. Însăşi înfăţişarea marelui scriitor e destul de grăitoare în această privinţă. Ilya Repin, cunoscutul pictor rus, prieten şi tovarăş de năzuinţe cu marele Lev Nikolaevici, ne-a lăsat în amintirile sale, schiţat numai din cîteva cuvinte, chipul impresionant al acestuia: *„Vîntul de miazănoapte ridica în jurul nostru nori albi de nea. Profilat pe cerul albastru, Lev Nikolaevici, în timp ce înota prin zăpadă, părea un zeu mitologic ieşind din nori. Faţa lui, cu trăsături energice, se îmbujorase, iar în barba-i răsfirată străluceau firele albe şi chiciura prinsă de ger. Înainta aidoma unui vrăjitor, cu mişcări hotărîte şi armonioase"*.

Lev Nikolaevici Tolstoi s-a născut în ziua de 28 august 1828, la Iasnaia Poliana, nu departe de oraşul Tula. Rămas orfan de mamă de la vîrsta de doi ani, împreună cu cei trei fraţi mai mari şi cu o soră mai mică, Lev a fost crescut de o mătuşă, Tatiana Aleksandrovna Ergolskaia. Lev îşi găsea mîngîierea lîngă fraţii săi, în jocurile lor năstrusnice, în basmele şi povestirile spuse de Nikolenka, fratele mai mare, sau de către iobagii aflaţi pe lîngă casă. Ceea ce îl deosebea de fraţii săi şi de ceilalţi copii era bunătatea şi blîndeţea sa fără margini. Duios, prietenos, atent la tot ce se petrecea în jurul său, plin de voinţă şi hotărîre, micul Lev nu renunţa niciodată la un lucru început. Trăsătura aceasta de caracter, dîrzenia, voinţa lui de muncă, abia mijite, se vor dezvolta încetul cu încetul, punîndu-şi pecetea tot mai mult pe activitatea neobosită, frămîntată, a scriitorului de mai tîrziu. Dar trăsăturile care izbeau cel mai mult din fragedă copilărie la el şi care au devenit caracteristice întregii lui vieţi au fost dragostea faţă de oamenii simpli şi mulţi, dorinţa de a-i vedea laolaltă şi fericiţi. Jocul care-l atrăgea cel mai mult pe micul Lev, care-l uimea şi-l înflăcăra în acelaşi timp, era „Surorile furnici": copiii se îmbulzeau pe sub scaune, pe care le împrejmuiau cu nişte lăzi şi pe care le acopereau cu şaluri; tăceau chitic în acest „furnicar", strînşi unii într-alţii, simţindu-şi căldura şi răsuflarea; ei îşi închipuiau că toţi oamenii trebuie să fie ca ei, uniţi, fericiţi. *„Îmi amintesc şi acum* — scria mai tîrziu Tolstoi — *sentimentul de dragoste şi înduioşare pe care l-am încercat în timpul acestui joc"*.

Dornic să-şi îmbogăţească cunoştinţele, Tolstoi urmează cursurile de literatură arabă şi turcă, apoi de ştiinţe juridice la Universitatea din Kazan. Atmosfera apăsătoare din universitate, impusă de regimul ţarist, îndemnul la supunere şi ascultare oarbă, umilinţa, lipsa oricărei libertăţi l-au făcut pe tînărul Lev să se retragă în ţinutul său natal. Aici, în mijlocul naturii, pe nesfîrşitele alei pardosite cu frunzişul ruginit al arborilor desfrunziţi, de toamnă, ori în liniştea iernii, Tolstoi se adînceşte în studiu, culegînd tot felul de cunoştinţe de istorie, poezie, matematică, muzică, pictură, drept şi altele. O dată cu aceasta se frămîntă

Se opinti-n călcîi feciorul
Rotind prin vînturi aspra-i spadă.
Şi cînd îşi luă la luptă zborul
Vrăjmaşii se surpau grămadă.

Loviţi în spate şi în coaste,
Cădeau cuprinşi de-a morţii horă:
Că-aşa e cînd a beznei oaste
Vrea să lovească-n aurora.

și se preocupă de îmbunătățirea vieții mujicilor săi iobagi. Începînd din 1851, Tolstoi devine militar: la început voluntar în Caucaz (perioadă despre care povestește mai tîrziu în lucrarea sa „Cazacii"), apoi în Crimeea ca luptător neînfricat împotriva cotropitorilor patriei. Atît în „Cazacii" cît și în „Povestirile din Sevastopol" (acestea din urmă scrise în urma campaniei din Crimeea), Tolstoi descrie, cuprins de emoție, curățenia morală a vieții poporului, simplitatea, devotamentul și eroismul acestuia. „Povestirile din Sevastopol" evocă vibrant curajul soldatului rus, izvorît din sentimentul dragostei față de patrie, vigoarea și tăria, proprii numai poporului. Întors la Iasnaia Poliana, Tolstoi, cuprins de grija față de soarta țăranilor iobagi, simțind valul de revoltă crescîndă al maselor de țărani asupriți, încearcă să propună unele reforme de îmbunătățire a condițiilor lor de viață. Luminător al celor mulți, întemeiază o școală model pentru țărani, o revistă de educație și îndeplinește funcția de judecător de pace.

Plămădite din aceste sentimente de dragoste față de popor, din cunoașterea suferințelor maselor de iobagi, vor crește impunătoarele sale creații. În operele sale artistice, spune Lenin, el a dat imagini ale acestui fel de viață, care îi așază opera în rîndul celor mai bune opere ale literaturii mondiale. Pe făgașul vieții celor mulți, întîlnește Tolstoi torentul de sentimente și adevăr al acestora, dragostea lor nețărmurită de patrie, ca și ura neîmblînzită, revolta față de regimul țarist, față de împilare, minciună și fățărnicie.

„Război și pace", una dintre cele mai valoroase cărți ale lumii, cuprinde, ca într-un vast tablou, viața poporului rus în timpul Războiului pentru Apărarea Patriei din 1812. Tolstoi zugrăvește în pagini de neasemuită frumusețe cum oamenii ruși, pătrunși de puternice sentimente patriotice, au luptat cu eroism împotriva trupelor lui Napoleon. Încrederea de nezdruncinat în victorie, în dreptatea cauzei le-au dat soldaților ruși curajul legendar de la Borodino, reușind prin aceasta să înfrîngă pe dușman. Prin cuvintele unui simplu soldat, Tolstoi exprimă în fond sentimentele întregului popor: „Tot poporul se avîntă în luptă, iar pe buzele tuturor stă un singur cuvînt: Moscova. Toți vor să dea lupta hotărîtoare". Andrei, Pierre, Natașa și mulți alți eroi ai romanului se dezvoltă sufletește și reușesc să ne miște inimile în măsura în care sînt din ce în ce mai apropiați de popor. Romanul „Război și pace", roman al cărui erou principal este poporul, oferă cititorilor un exemplu de patriotism fierbinte.

După „Ana Karenina", un valoros roman în care acuză cu asprime necruțătoare viața de minciună și imoralitate a societății „înalte", aristocrate, Tolstoi

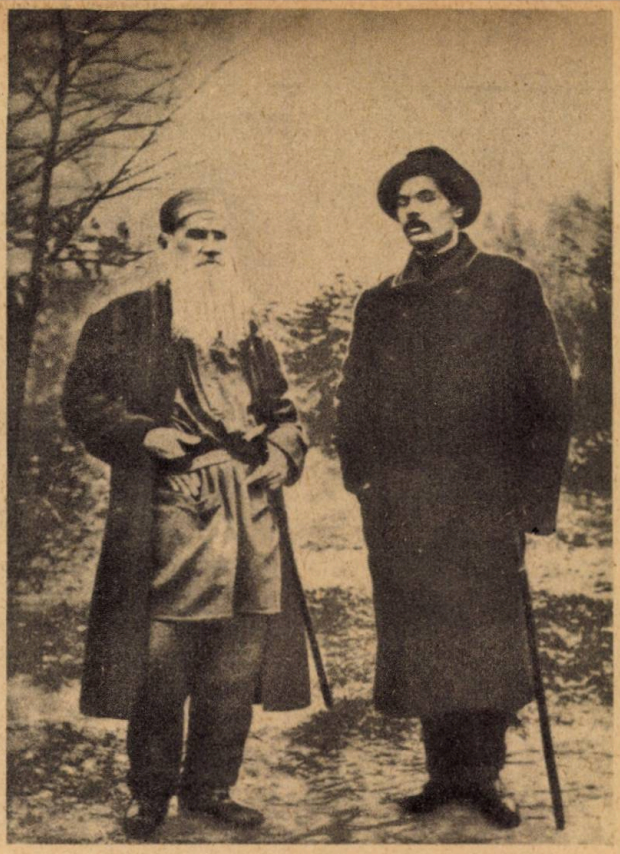

Lev Tolstoi împreună cu Maxim Gorki

scrie o serie de nuvele, romane, piese de teatru, ca: „Moartea lui Ivan Ilici", „Hagi Murad", „Învierea" etc. Dezvăluind și condamnînd minciuna, egoismul, înapoierea și întunericul în care clasele exploatatoare țintuiau poporul, Tolstoi, bătrînul, „vrăjitorul" cu barba de zăpadă, cu fruntea brăzdată de cute adînci, făuritorul atîtor chipuri omenești, a crezut pînă în ultima clipă a vieții (20 noiembrie 1910),— ca și micul și jucăușul Lev de altădată — în visul său de a vedea omenirea liberă, strîns unită și luminată de fericire.

Și visul acesta avea să se împlinească la numai șapte ani de la moartea sa, pe meleagurile patriei pe care a iubit-o atît de mult.

VASILE NICOLESCU

„Nici torturile şi schingiuirile la care erau supuşi comuniştii în beciurile poliţiei şi siguranţei, nici regimul de exterminare fizică şi de sistematică presiune morală din ocne şi temniţe, nici procesele monstruoase şi nici plutoanele de execuţie n-au putut abate partidul nostru de la lupta revoluţionară pentru cauza dreaptă a eliberării clasei muncitoare, pentru libertatea şi fericirea poporului, pentru independenţa naţională a patriei, pentru socialism".

GH. GHEORGHIU-DEJ

LA MUZEUL DOFTANA

Să intrăm pe poarta Muzeului Doftana, odinioară închisoare. Aici între zidurile întunecoase, pe timpul guvernului burghezo-moşieresc, au fost întemniţaţi cei mai buni fii ai poporului.

Să privim celulele umede şi reci unde nu pătrunde nici cea mai firavă rază de soare. Aici, lipsiţi de hrană, de aer, comuniştii erau bătuţi cu rângi de fier, cu bastoane de cauciuc, cu ciocane de lemn pînă îşi pierdeau cunoştinţa.

Nu o dată se întîmpla să fie sculaţi în mijlocul nopţii şi duşi în cancelaria închisorii, unde li se cereau declaraţii semnate prin care să renunţe la convingerile lor. Dacă refuzau erau schingiuiţi fără milă.

...Iată odioasa secţie a celulelor „H" — adevărate sicrie — unde erau încarceraţi comuniştii. Un ziar al vremii descrie regimul aplicat deţinuţilor politici la „H" astfel: „Cel pedepsit n-are voie să-şi aducă aşternut sau acoperămînt — deşi acolo şi în luna mai e foarte frig — în schimb li se pun lanţuri la mîini şi la picioare. Cel pedepsit nu este scos de loc din celulă... La toate acestea mai trebuie

Şi reîntors din luptă grele
Feciorul, dornic de lumină,
Ruina o schimbă-n castele,
Iară paragina-n grădină.

Privea cu dragoste-omenirea
Cum poate-n toate să reziste
Şi să triumfe fericirea
Şi slava lumii comuniste.

adăugat că cei pedepsiți la «H», două zile pe săptămînă nu primeau nici o hrană".

Dar dîrzenia, forța luptătorilor clasei muncitoare n-au putut fi frînte, în ciuda oricăror măsuri teroriste.

...Prinsă de unul din zidurile cenușii ale Doftanei se află toaca în care băteau gardienii ca să acopere strigătele de protest ale comuniștilor torturați.

„Sună toaca prin toată Doftana". Aceste cuvinte, intrate în folclorul revoluționar, amintesc crîmpeie din lupta celor închiși între zidurile temniței.

În celulele întunecoase ale Doftanei viața deținuților pulsa cu putere. Prin ciocăniturile convenționale în ziduri și țevile caloriferului tovarășii comunicau între ei. Știrile de la unul la celălalt se mai transmiteau și în scris pe foiță de țigară. Prin vizeta ușii sau pe fereastră se strecura, lipit de zid, un băț prins cu o traistă la un capăt. „Măgăreața", cum era denumit acest instrument, transporta de la o celulă la alta alimente, medicamente primite din afară, care erau apoi împărțite.

Pentru a obține îmbunătățirea condițiilor de viață, comuniștii și antifasciștii organizau adevărate manifestații. La un semn, sute de glasuri scandau în cor: „Cerem deschiderea celulelor", „Să înceteze bătaia". Uneori aceste lozinci se reluau din jumătate în jumătate de oră și durau 8—12 ore pe zi.

Ca să înăbușe strigătele, gardienii intrați în panică începeau să bată toaca.

În lupta lor deținuții nu erau izolați, își împleteau strîns acțiunile cu acțiunile generale din țară ale partidului comunist. În același timp Partidul Comunist din Romînia mobiliza masele la lupta pentru eliberarea comuniștilor din închisori, explicînd cauza dreaptă pentru care aceștia erau închiși.

...Străbatem mai departe sălile muzeului. Pe rînd obiectele expuse, diferite documente evocă alte și alte momente din viața și lupta revoluționară din patria noastră...

În mai 1937 au fost aduși la Doftana tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej, Chivu Stoica și alți tovarăși care fuseseră condamnați în urma eroicelor lupte din ianuarie-februarie 1933.

Sub conducerea tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej lupta revoluționară din închisoarea Doftana a cunoscut un nou și puternic avînt.

Revoluționarii închiși învățau cu dîrzenie, cu perseverență. Studiau marxism-leninismul, învățau istorie, geografie, matematică și limbi străine, țineau referate. Cîtă trudă se cerea să transcrii o conferință pe foiță de țigară cu vîrf de creion ca să o poți transmite mai departe.

Perchezițiile pe neașteptate, pedepsele, schingiuirile, foamea, frigul, lipsa cărților și caietelor, nimic nu putea împiedica ziua de studiu a revoluționarilor închiși.

Partidul a transformat închisoarea într-o adevărată școală, în care s-au pregătit luptători de nădejde.

★

La 22 octombrie 1940, un cutremur a zguduit din temelii zidurile șubrezite ale Doftanei. Deținuții politici au cerut printr-un memoriu evacuarea închisorii. Un grup de așa-ziși experți ai guvernului legionaro-antonescian a declarat însă că Doftana va mai rezista încă mult timp. Două săptămîni mai tîrziu, la un nou cutremur, zidurile închisorii s-au prăbușit. Mulți tovarăși au pierit atunci, iar alții au fost răniți. Sub zidurile dărîmate ale Doftanei și-au pierdut viața Ilie Pintilie, Janos Herbak și alți luptători comuniști.

Au trecut ani de atunci. Astăzi, în țara noastră liberă, sub cîrmuirea înțeleaptă a partidului, ne făurim o viață mereu mai frumoasă. A fost nevoie de ani grei de luptă și suferințe; a trebuit să curgă mult sînge muncitoresc pînă cînd poporul nostru și-a cucerit dreptul la o viață liberă.

Iar Doftana? Întunecata temniță a devenit astăzi muzeu. Fiecare piatră de aici, fiecare obiect îți vorbește despre trecutul glorios de luptă al partidului și poporului nostru; îți trezește ura împotriva dușmanilor poporului.

Din toate colțurile țării, mii de oameni ai muncii vin să viziteze Muzeul Doftana.

Iar în zilele cînd se sărbătoresc evenimente scumpe clasei muncitoare, 1 Mai, 23 August, 7 Noiembrie, vin aici copii și, în cadrul muzeului, sub faldurile drapelului unității, primesc cravata roșie — părticică din steagul de luptă al clasei muncitoare, steag pe care, cu atîta eroism, l-au ținut sus revoluționarii închiși la Doftana. Și, primind cravata roșie, pionierii se leagă să aibă mereu pildă dîrzenia comuniștilor.

Tricoul de marinar

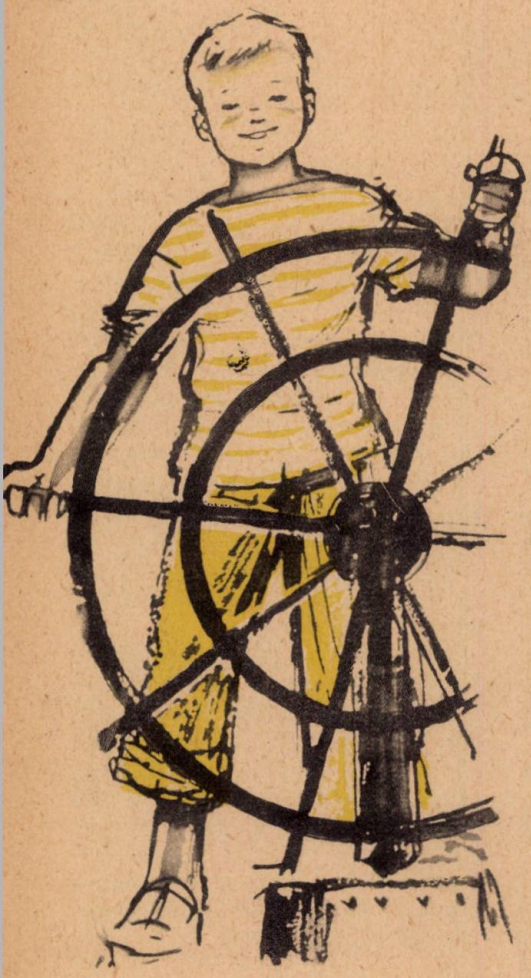

În prima zi de școală, Gheorghiță a intrat în clasă îmbrăcat într-un tricou de marinar. Colegii s-au îngrămădit în jurul lui întrebîndu-l cum a făcut rost de-așa minunăție de tricou.

— Ehe! e o poveste lungă, spuse Gheorghiță mîndru.

Abia după cîteva zile au aflat colegii lui Gheorghiță povestea.

★

Era, prin august, ce zi anume,.. nu-mi amintesc; noi cu remorcherul adusesem șlepul la punctul de încărcat lemne. Țin minte că era o căldură cum nu mai fusese astăvară. Cerul era limpede, albastrul său nu era pătat de nici un nouraș, soarele încinsese pămîntul. Dunărea lucea ca oglinda. Nici o adiere de vînt nu înfiora fața apei. Copacii de pe dealurile malului drept, nemișcați și încovoiați, ședeau în așteptarea unei adieri, care să scuture de pe ei praful fin. Șlepul poposea și el lîngă mal, împrăștiind în jurul său valuri de aer încins, asemenea unei sobe bine încărcate cu lemne. Părea pustiu. Totuși acolo era cineva. Pe o pătură întinsă pe punte, la umbra dintre cabină și timonerie, se afla Gheorghiță, și lîngă el, Pufu, cățelul. Amîndoi se luptau cu căldura — Gheorghiță își turnase cîteva găleți cu apă pe cap, și acum, numai în chiloți, aștepta întins cu fața în jos ca umbra să-l răcorească. Gheorghiță se gîndea necăjit cum toate în vacanța aceasta îi ieșiseră pe dos. De două luni și jumătate de cînd era pe șlep împreună cu tatăl său, nu se întîmplase nimic deosebit. Toate voiajurile se mărginiseră la transportul lemnelor de foc de la kilometrul 318 la Brăila. Stai o săptămînă la încărcat, faci o zi-două pe drum, încă o săptămînă la descărcat, iarăși pe drum două-trei zile și încă o săptămînă la pădure, apoi din nou Brăila și așa mai departe. Nimic deosebit. Marinărie era asta?

Pe șlep erau numai el și Pufu. Nenea Dobre, marinarul, rămăsese la Brăila să ridice salariile... Tatăl lui Gheorghiță plecase cu remorcherul cu treburi urgente, și la plecare îi interzisese să se scalde în Dunăre. Hotărît lucru, își spuse Gheorghiță, toate îmi sînt împotrivă. Se gîndi că poate, dacă ar uda un cearșaf și s-ar înveli cu el, s-ar putea răcori. Apoi ar îmbrăca o cămașă, deși un tricou ar fi cu mult mai bun. Tricou...! Băiatul oftă. Alt prilej de amărăciune, tricoul, de cînd voia el un tricou, dar nu orice fel de tricou, ci unul marinăresc, alb cu dungi albastre. S-a tot rugat de tata să-i cumpere unul, dar de unde? În magazine nu se aflau, cică sînt echipamente militare. Da' ce, nenea Petrică, nostromul de pe remorcher, era militar? Nu! Cu toate acestea avea tricou — și încă unul nou-nouț. Și se lăuda că mai are două. Tata a încercat să-i cumpere unul, dar hapsînul de nenea Petrică n-a vrut să-i vîndă. Deci nici de tricou nu făcuse rost în vara asta. Avea sau nu dreptate Gheorghiță să fie necăjit?

Ce-a fost asta? Gheorghiță simți deodată o răcoare nefirească. Pufu închise botul și ciuli urechile. Se făcu răcoare de-a binelea. Băiatul își simți pielea încrețindu-se. Se ridică în genunchi și privi malul din față. Copacii începuseră să freamăte cu neliniște parcă. Pe celă-

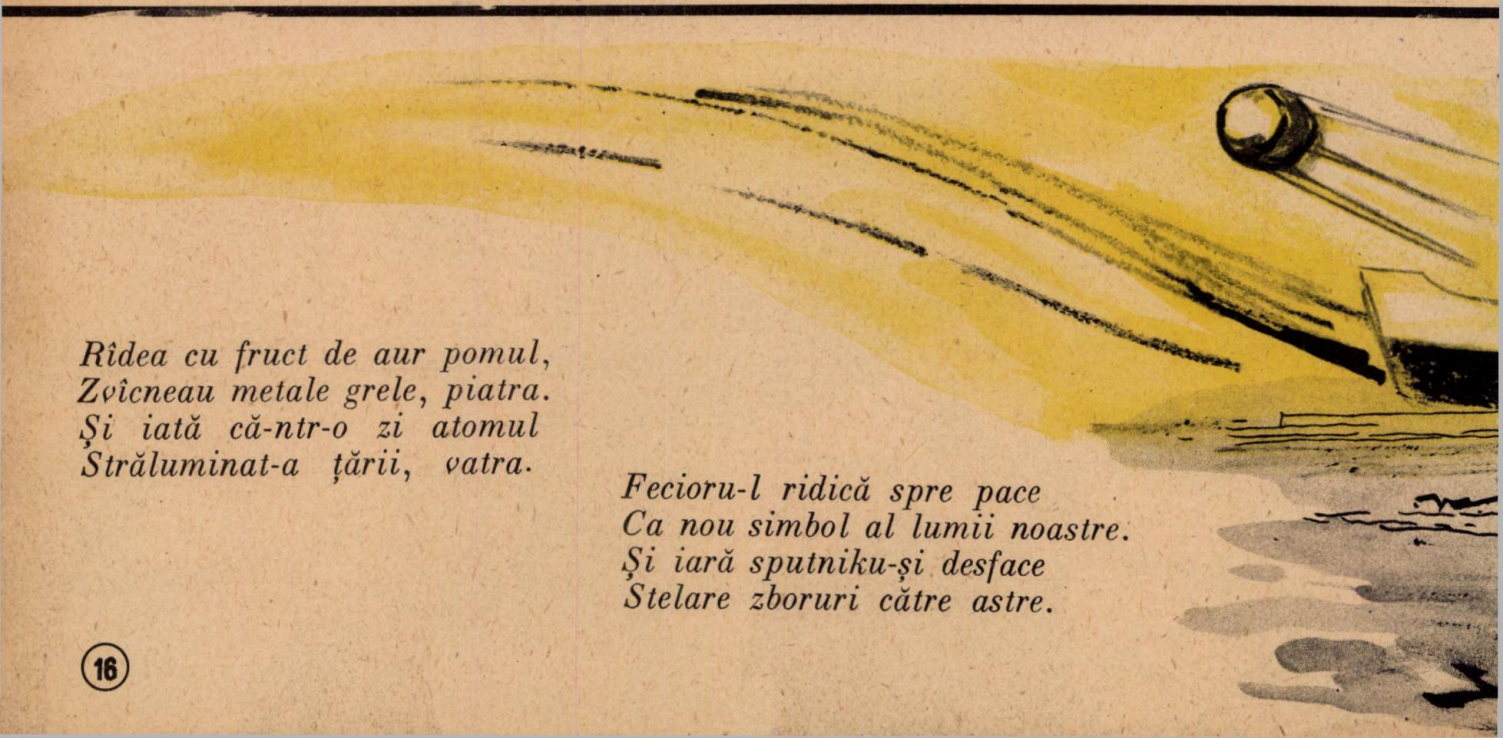

Rîdea cu fruct de aur pomul,
Zvîcneau metale grele, piatra.
Și iată că-ntr-o zi atomul
Străluminat-a țării, vatra.

Fecioru-l ridică spre pace
Ca nou simbol al lumii noastre.
Și iară sputniku-și desface
Stelare zboruri către astre.

lalt mal, de pe stivele cu lemne, cîteva aşchii şi bucăţi de muşchi îşi luară zborul. Dunărea se încreţise pe alocuri. Gheorghiţă ieşi dintre cabină şi timonerie, dar un val de aer rece îl izbi în faţă. Fu nevoit să se sprijine de peretele cabinei. Privi în susul Dunării. Peste apă venea cu repeziciune o ceaţă care nu putea fi altceva decît ploaia. Pe mal, înaintea ploii, alergau nori de praf, ce se ridicau pînă sus, sus de tot şi se părea că vor să se amestece cu norii vineţi care se bolovăneau la vale întunecînd cerul.

„Vine furtună" — îşi spuse Gheorghiţă. Duse repede pătura în cabină. Apoi, cu Pufu în braţe, se urcă în timonerie. Acolo era la adăpost. Prin geamurile timoneriei putea privi în voie furtuna. Pe malul drept, pomii îşi agitau crengile în vînt. Pe malul stîng, unde se afla şoseaua, praful alerga înnebunit în faţa perdelei de ploaie ce se apropia. Ploaia începu să bată darabana pe acoperişul timoneriei. De pe puntea încă încinsă a şlepului se ridicau aburi.

Gheorghiţă se bucura de priveliştea furtunii şi îşi închipuia că se află pe un vapor în mijlocul mării. Valurile înfuriate legănau şlepul, şi în imaginaţia băiatului acest legănat lua proporţii îngrijorător de mari. Gheorghiţă se simţea cu adevărat lup de mare. „Ce noroc" — se bucură el. Roata cîrmei începu să se învîrtească într-o parte şi în alta, aşa cum o mişca cîrma aflată în apă. Băiatul o apucă cu amîndouă mîinile — închipuindu-şi că stăpîneşte o corabie adevărată. Prin geamurile biciuite de ploaie nu se vedea aproape nimic. Gheorghiţă socoti care geam trebuie deschis pentru ca ploaia să nu intre înăuntru. Îl deschise pe cel din dreapta. Privi. De pe stivele de lemne apa se scurgea şiroi, iarba se culcase împinsă de vînt şi apă. Salcia bătrînă şi găunoasă de care era legată parîma şlepului se îndoia de greutatea şlepului. O bucată din malul de la rădăcină se prăbuşi cu zgomot în apă, lăsînd dezgolite o parte din rădăcinile salciei. Apa spăla malul cu repeziciune.

Gheorghiţă îşi dădu seama de primejdie. Salcia nu putea rezista mult, şi şlepul avea să fie tîrît de curent şi împins de vînt la vale. În josul apei, la vreo 300 de metri distanţă, dansa o geamandură ce semnaliza prezenţa în apă a unei epave din timpul războiului. Dacă salcia avea să fie smulsă din pămînt, era un pericol de ciocnire. Gheorghiţă privi în susul apei. Remorcherul nu se zărea. În josul apei nu se afla nici un vapor care l-ar fi putut ajuta. Să iasă pe mal şi să lase şlepul în voia furtunii? De asta nici nu putea fi vorba. Să lege altă sîrmă de mal? Nu avea unde. Alţi copaci nu mai erau prin apropiere. Deodată îi veni în gînd ancora. Deschise cu greu uşa împinsă de vînt şi coborî din timonerie. Vîntul îl împinse înapoi, lipindu-l de treptele scării. Apa rece îi înfiora pielea. Se aplecă înainte şi porni spre prova, agăţîndu-se de ce nimerea. Picăturile de ploaie îi şfichiuiau pielea. Picioarele îi alunecară pe coverta de tablă şi căzu. Se sprijini de marginea gurii magaziei şi se ridică cu greu. Se lovise la un genunchi. Îşi continuă drumul pînă cînd, în sfîrşit, ajunse la prova, lîngă vinciul ancorei. Se ţinu de vinci şi aruncă o privire spre salcie; îşi dădu seama că peste cîteva clipe va fi smulsă de furtună. Trebuia să acţioneze repede. Se lăsă în genunchi, îşi propti picioarele de postamentul vinciului şi cu amîndouă mîinile scoase stopa lanţului. Se ridică şi încercă să tragă de piedica tamburului pe care se înfăşura lanţul. Aceasta nu cedă. „O fi înţepenită sau n-am eu putere?" — gîndi Gheorghiţă. Căută cu ochii ceva cu care să lovească mînerul piedicii. Găsi manivela de virat la locu ei. O apucă cu amîndouă mîinile şi lovi în piedică. Aceasta se deplasă, şi ancora căzu în apă tocmai cînd salcia de pe mal se prăbuşea. Şlepul porni uşor la vale în timp ce lanţul ancorei se fila uruind. Gheorghiţă, cu mîna pe manivela de frînă, aştepta. Lanţul începu să se scurgă mai încet, semn că ancora ajunsese la fund. Atunci el răsuci manivela mică. Lanţul se opri. Acum venea partea grea, trebuia să fileze lanţ la timpul potrivit. Dacă o făcea mai înainte de a se înfige ancora în fundul apei, din cauza inerţiei şlepului, ancora avea să grăpeze fundul; dacă ar fi făcut-o prea tîrziu, ancora ar fi fost smulsă. Trebuia să fileze lanţ în clipa cînd acesta începea să se întindă. Şi nu mult deodată, cîte puţin, astfel încît să oprească viteza şlepului. Gheorghiţă privea atent lanţul care încă atîrna moale, deodată acesta începu să se întindă, slăbi puţin frîna şi lanţul se curbă din nou. Stop. Strînse frîna. Lanţul începu din nou să se întindă; Gheorghiţă slăbi iar frîna, puţin mai mult de data aceasta; i se păruse că şlepul se mişca încă prea repede. Lanţul începu din nou să se întindă, şi băiatul observă că şlepul îşi încetineşte mersul. Mai filă puţin lanţ. Iar stop. Şlepul îşi micşoră şi mai mult viteza. Încă puţin lanţ, şi şlepul se opri definitiv. Pericolul trecuse. Cu mîna udă, Gheorghiţă îşi şterse fruntea. Furtuna vuia cu aceeaşi intensitate, dar el nu mai simţea nici vîntul rece şi nici picăturile de apă. Era fericit. Nu se mai gîndea nici la transatlantice şi nici la oceane înfuriate. Ele erau departe, departe de tot, lîngă el era realitatea, acea furtună de vară pe Dunărea înfuriată, pe care el o învinsese, şi acest lucru cîntărea mai greu decît un uragan pe o corabie imaginară.

Peste puţin timp începu să simtă frigul şi o oboseală uşoară, iar

Ilustrații: PUIU MANU

genunchiul lovit începu să-l doară. Poate că l-a durut și mai înainte, dar el nu a avut timp să simtă. Ar fi vrut să fie undeva la adăpost. Și nu singur, cu mama, cu tata ori cu bunica. Dar nu era nimeni lîngă el. Numai Pufu se auzea scîncind în timonerie. Băiatul vru să plece spre pupa, să intre în cabină și să îmbrace o cămașă uscată. Începu să facă cîțiva pași, dar se gîndi că ancora ar fi putut să se smulgă și trebuia să se afle acolo ca să fileze lanț. Se așeză pe punte cu spatele rezemat de parapet. Acolo era puțin adăpost. Se gîndea cum să facă în cazul cînd ancora ar începe să se smulgă. Știa că trebuie filat lanț, însă cît? Pînă atunci nu ancorase niciodată, dar de multe ori se afla lîngă vinci atunci cînd se ancora. Și iată dovada. „Ce are să se mai mire tata cînd va veni!? Ehe! — își spuse Gheorghiță — n-a vrut el să mă lase să umblu la vinci, dar nici eu nu m-am lăsat."

Încet, încet, vîntul slăbi, iar picurii de ploaie se rărira. Soarele apăru și el. Gheorghiță se ridică și porni, șchiopătînd și tremurînd ușor, spre cabină.

Nu după mult timp, remorcherul își anunță sosirea. Băiatul ieși pe covertă și cînd remorcherul ajunse în dreptul său începu să-l salute, făcînd semne cu mîna. După un ocol scurt, remorcherul sosi. Tatăl lui Gheorghiță sări pe șlep, îngrijorat, dar, ca marinar încercat, își dădu seama dintr-o privire de tot ce se întîmplase sau, mai bine zis, de tot ce s-ar fi putut întîmpla. Bucuros, îl ridică în brațe pe Gheorghiță și-l sărută spunîndu-i: „Bravo, marinarul tatei!" Apoi îi puse pe cap șapca lui de marinar. Între timp, comandantul remorcherului, secundul și pilotul coborîseră și ei pe șlep și se duseră la prova. Văzură parîma de oțel și mai încolo, agățată de ea, plutea salcia smulsă. Ca și cum ar fi vrut să se scuze, secundul spuse: „Cine se aștepta la furtună? Era un timp atît de frumos!" Comandantul nu răspunse, se duse spre cîrmaci.

— Să-l faci marinar, tovarășe Badea, neapărat, văd că are în el stofă, spuse comandantul, mîngîind obrazul băiatului.

— Păi! Are și cui să semene, se fuduli cîrmaciul, și bunicu-său tot cîrmaci a fost, eu la fel.

— Da, dar pe el să-l faci căpitan.

— De cursă lungă, tăticule, adăugă Gheorghiță.

Între timp, nostromul venise și el. Băiatului, de îndată ce zări tricoul acestuia, începură să-i strălucească ochii. Tatăl observă privirea băiatului și se adresă nostromului:

— Ce zici, Petrică, îi vinzi un tricou?

— Îi vînd, nene Trandafire, și, privind spre băiat, adăugă: Dar pentru Gheorghiță îl dau în rate.

— Cum adică?

— Dai și dumneata o rată de 10 lei, spuse privind copilul, care se și vedea îmbrăcat în tricou, iar rata a doua o să mi-o plătească el cînd o fi căpitan.

NICOLAE IONESCU

Și către cosmosul cel tainic,
Prin lumea lui misterioasă,
Porni semeț întîiul crainic:
Racheta-ntîia, luminoasă.

De-acum nu-i universul pustnic
În veșnicia-i violetă.
Cald, luna a surîs spre sputnik
Și soarele către planetă.

PROMISIUNEA

Se înserase de-a binelea. Pomii desfrunziți se clătinau în bătaia vîntului, iar din hornurile caselor, fumul retezat parcă de secure se lăsa în jos, împrăștiat prin unghiurile curților. Ultimele care coborau ulița satului, cîinii lătrau zburliți și ei de vîntul rece și tăios, iar cumpăna unei fîntîni scîrțîia uniform.

La poarta unei curți, doi copii de vreo zece ani își împărțiră în grabă peștele prins cu undița din Arieș și dădură să se despartă.

— Măi Cornele, da' nu ne-am dus la lelea Carolina.

— Ei, na, și ce-i dacă nu ne-am dus. O să le spunem celorlalți că nu ne-au dat voie „bătrînii" și cu asta gata.

Cornel trecu drumul. Valeriu, după ce-și ascunse undița după coșarul de porumb, dădu cei cîțiva peștișori la pisică și intră în casă. Ai lui mîncaseră, dar mamă-sa, cum îl văzu venind din camera mare în tindă, luă ștergura de pe mămăligă, turnă lapte în farfurie, iar dintr-un burduf scoase brînză cu o lingură de lemn.

— Măi Valeriu, mamă, ți-o fi foame.

— Mi-e foame, mamă.

— Da, gătat-ați?

— Ce să gătăm?

— Cartofii Carolinei?

Valeriu lăsă lingura jos, se uită în farfurie și, după ce înghiți de cîteva ori în sec, zise.

— I-am gătat, mamă.

Mînca grăbit, cu poftă, uitînd de tot ce spusese fără să ia aminte la ochii blînzi și obosiți ai mamă-si.

Se auzi vîntul fluierînd în horn, geamurile zăngăniră lovite de palele vîntoasei, apoi dintr-o dată se porni lapovița. Sub streșini începu răpăitul picurilor deși, grei ca plumbul.

— O să înghețe dimineață, Mihai, vorbi femeia cu aceeași voce domoală, și din încăperea cealaltă bărbatul răspunse printre icnituri, trăgîndu-și cizmele.

— O să înghețe, Martă.

— Da' tu pe vremea asta te mai duci la Cîmpie, omule?

— Mă duc, cum să nu mă duc.

— Da' n-ar fi bine s-o lași pe altă dată, că uite cum vremuiește.

— Am zis președintelui că mă duc și dacă am zis cum să nu mă duc. Oamenii acolo mă așteaptă. Nu-i pot lăsa să mă aștepte.

— No, atunci du-te, Mihai, da' ia-ți și haina cea groasă să nu te răzbească frigul.

Valeriu se dezbrăcă, se urcă în pat fără să ia aminte la vorbele părinților.

Zăvorul tindei se închise, pisica miorlăi, stîrnită de la îndeletnicirile ei, și cîtva timp răzbătură în casă de pe drum pașii grăbiți, tot mai pierduți ai lui Mihai.

După cîteva clipe, pisica se ivi la lumină, purtînd între dinți un peștișor lucios ca sideful.

Valeriu se uită la pisică, voi să dea cu cartea după ea, dar Marta văzuse totul și o mîhnire adîncă i se întipări pe față. Nu-i zise lui Valeriu nimic, nici o vorbă, ci continua doar să se uite la copil cu aceeași ochi blînzi, încercați de mîhniri ascunse. Se lăsă așa îmbrăcată pe pat, frîntă de oboseală și privi din nou pe Valeriu mult, ca și cum atunci l-ar fi văzut pentru prima dată, ca și cum atunci ar fi descoperit în el lucruri pe care pînă atunci nu le bănuise.

— Mamă, iartă-mă..

Dar Marta nu scoase nici un cuvînt, nu spuse nici da, nici nu, se întoarse cu fața în sus privind grinzile negre de vreme.

În clipa aceea Valeriu ar fi vrut să fie bătut, ar fi vrut să i se spună vorbe urîte, orice numai să nu o vadă pe mamă-sa că stă așa tăcută și atît de mustrătoare în tăce-

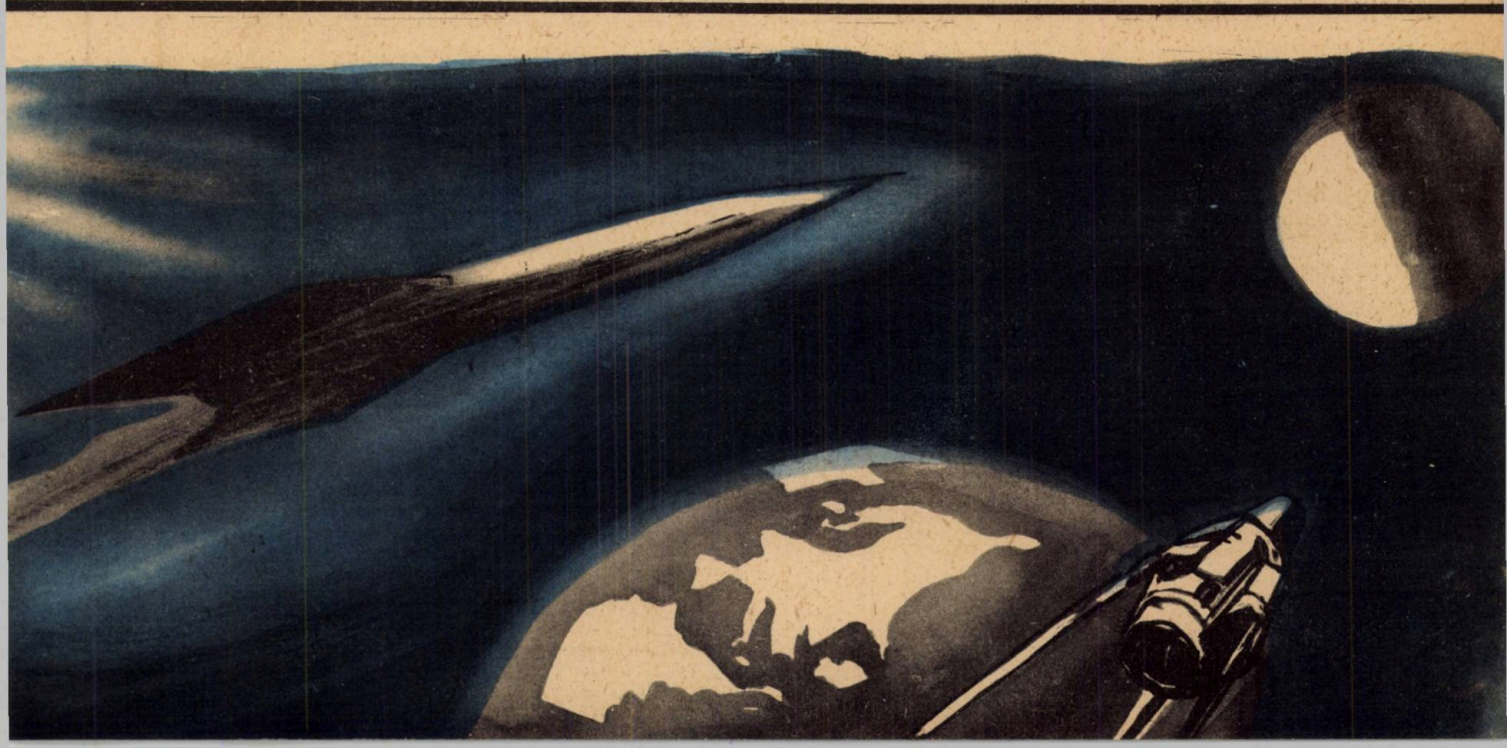

Ilustrații: E. ARNO

rea ei. Marta știa că detașamentul de pionieri al lui Valeriu se hotărîse să o ajute pe Carolina să ducă cartofii din curte în pivniță. Carolina era singură, bărbat n-avea, băiatul cel mare era la armată, iar cel mic, coleg cu el, îi rugase să le dea o mînă de ajutor. Valeriu văzuse carele cu cartofi îndreptate de la gospodărie spre curtea Carolinei, dar își zisese că n-o să se dărîme lumea dacă el n-o să fie acolo împreună cu ceilalți. Plecase cu Cornel la pescuit și uitase de toate. Și acum privirile mamei și tăcerea ei, care făcea mai mult decît orice pedeapsă, pentru că o mințise, mîța, care îl dădea de gol, tatăl său, care plecase pe zloată, pentru că își dăduse cuvîntul, toate astea i se învalmășau lui Valeriu în minte nedîndu-i liniște. „Cuvîntul este cel mai de preț bun al omului" — își aduse aminte Valeriu că le spusese odată învățătorul. „Poți să ai bani, poți să ai toate plăcerile lumii, dar dacă n-ai cuvînt e ca și cum ai fi jumătate de om". Și el nu numai că nu-și respectase cuvîntul, dar o și mințise pe mamă-sa și, pentru toată mîhnirea pe care i-o pricinuise, vinovat era numai el. Se dădu jos din pat, se îmbrăcă în grabă și ieși în curte. Lapovița cădea cu nemiluita. Cînd ajunse în fața casei unde locuia Carolina, văzu la lumina unui felinar cum ceilalți colegi ai lui munceau de zor. Crezu la început că băieții o să-l trimită acolo unde stătuse pînă atunci, dar nimeni nu-i aruncă vreo vorbă.

— Vino, Valeriu, să ducem amîndoi coșul ăsta, îi spuse un coleg, și Valeriu bucuros se apucă de lucru, înseninat, ușurat sufletește. Terminară de lucru tîrziu de tot, cînd pămîntul începuse să înghețe bocnă. Cartofii erau băgați toți în pivniță, scăpați de ger, și Carolina nu știu cum să le mulțumească.

Cînd se întoarse acasă, mamă-sa aținise. Se dezbrăcă și se așeză lîngă ea spunîndu-i încet la ureche:

— Iartă-mă, mamă.

Marta nu rosti nici de data asta vorbele pe care el le aștepta. Îl mîngîie doar pe frunte, dar în mîngîierea aceea a palmei aspre, el simți iertarea ei și obosit adormi. Prin somn o lacrimă îi curse în jos pe obraz spălînd urma unei păreri de rău.

PETRE SĂLCUDEANU

Nemuritor îmi e feciorul
Cel ce învinse firmamentul.
Căci el e lumii viitorul
După cum el îi e prezentul.

Feciorul este cel mai vrednic,
Măreț și liber e-al său nume.
El este omul sovietic,
Apărător al păcii-n lume.

LE CUNOAȘTEȚI?

Sînt Strelka și Belka, călători pe cea de-a doua navă-satelit sovietică. Prezența lor pe a doua navă-satelit sovietică și faptul că s-au întors teferi pe Pămînt reprezintă o verificare a condițiilor necesare pentru asigurarea zborului în cosmos a omului.

Dintre condițiile de viață existente deosebit de importantă este aceea că navigatorul cosmic are posibilitatea să ia legătura radio-telefonică cu baza, cu care poate comunica prin viu grai. S-a pus de asemenea la punct legătura prin televiziune-satelit-Pămînt, ceea ce dovedește că există și posibilitatea legăturii inverse.

În timpul zborului s-au primit numeroase înregistrări de electrocardiograme, au fost înregistrate bătăile inimii, presiunea sîngelui, frecvența și caracterul respirației și mișcările animalelor. Toate aceste date au fost transmise de pe navă pe Pămînt, prin radio.

O altă realizare a fost aceea că, atît la lansarea navei cît și la aterizarea ei, a fost obținută o înaltă precizie de execuție.

După ce a fost dat semnalul de pe Pămînt, sistemul de dirijare a navei-satelit, instalat la bord, a făcut legătura cu dispozitivele de frînare, s-a redus viteza de zbor, și nava a început să coboare lin, sub influența forței de atracție a Pămîntului.

După această mare victorie a oamenilor de știință sovietici lumea întreagă așteaptă lansarea navei ce va purta pe om în cosmos.

Un cîntec RACHETEI

Stele, pulbere de aur,
Azi de cîntece mi-e sete,
Vreau s-arunc cununi de laur
Sovieticei rachete.

Să privesc prin lungi ocheane
Strălucita rotunjime
Care tulbură oceane,
Fără țărm și adîncime.

Să visez că-ntrec lăstunii,
Vulturii în zbor și norii,
Cum sui căile minunii,
Lăudînd cuceritorii.

Să visez că-ntrec și vîntul
Care-aleargă în inele,
Să privesc din cer pămîntul,
Să-l ghicesc abia-ntre stele...

Totdeauna...

Totdeauna-n serile de vară
Mi se pare luna o comoară
De povești, de cîntec și de taină;
Mă lungesc pe iarbă-atunci, pe-o haină...

Beau din roua zărilor cu sete...
E împuns văzduhul de rachete!
Eu voi fi-ndrăznețul ce-o să zboare
Pînă-n munți și plaiuri selenare?

Da! Voi bate stîlpii-ntîiei vetre
Și voi cerceta ciudate pietre
Printre flori cu lujer de fantasme,
Colorate-n fel și chip, ca-n basme.

Și de umbre n-o să-mi fie frică,
Nici cînd noaptea genele-și ridică,
Ci voi sta ca-n serile de vară
Să adorm sub stele,-n flori, afară.

Poezii de VIOLETA ZAMFIRESCU

Casa Pictorului

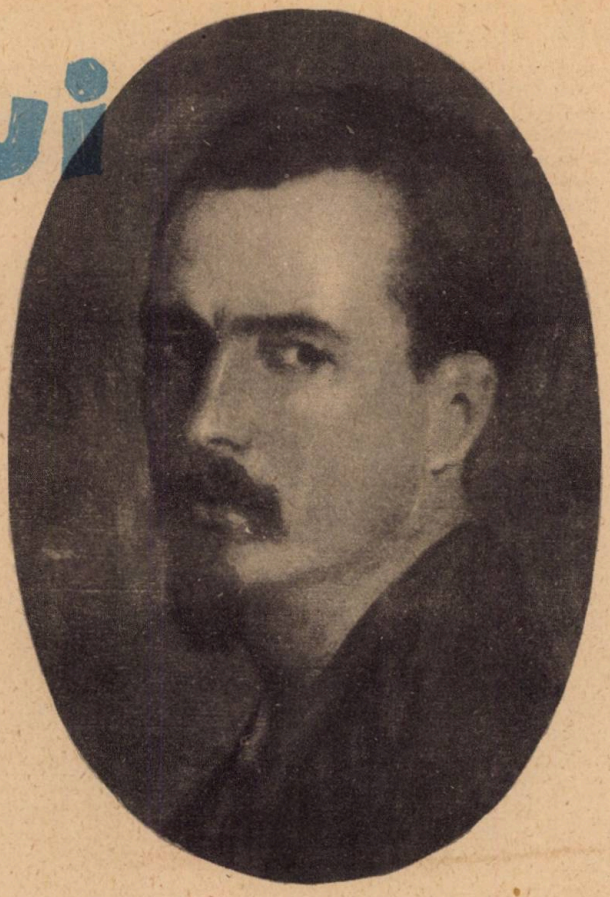

Cîmpina. Un oraș despre care astăzi ați auzit cu toții, dragi cititori. Nu-i zi aproape să nu aflați din paginile ziarelor vești despre sondorii de aici, care se întrec să dea patriei mai mult țiței, despre muncitorii care prelucrează această bogăție a pămînturilor. Orașul acesta se află pe Valea Prahovei, la poalele Carpaților. Așezat pe dealuri unduioase care se pierd molcom departe în zare, e-nconjurat de o pădure de sonde care parcă au crescut aici de cînd lumea, o dată cu copacii livezilor și cu florile pajiștilor. Înainte de a intra în Cîmpina, pe șoseaua ce te duce de la București la Orașul Stalin se ridică un monument. Pe locul acesta s-a prăbușit în 1913 șoimul aviației noastre, neînfricatul Aurel Vlaicu, care a vrut cu avionul construit de el să treacă munții Carpați în zbor spre Ardeal. Intri în Cîmpina, orașul mereu fremătător, cu cinematografe și teatru de vară, clădiri construite de curînd; treci peste calea ferată care urcă spre Telega, admiri un pitoresc parc de odihnă, cu lacul său amenajat în urmă cu cîțiva ani prin munca patriotică a tineretului, și urci pe o frumoasă serpentină. Pe partea dreaptă a străzii, privirile îți sînt atrase de o casă albă, cu un etaj, retrasă cîțiva metri de la stradă. În fața ei, o pajiște minunată, și în dreapta cîțiva copaci umbroși. Pe această pajiște se ridică un monument. Recunoști figura marelui nostru pictor Nicolae Grigorescu, dăltuită de sculptorul Ion Vlad. Aici se află Muzeul „Nicolae Grigorescu", inaugurat în anul 1957, cu ocazia împlinirii a cincizeci de ani de la încetarea din viață a acestui neîntrecut artist plastic al poporului nostru. Deschidem cu emoție poarta gărdutului și ne îndreptăm spre casa în care și-a petrecut ultimii ani ai vieții marele pictor.

Dar înainte de a pătrunde înăuntrul acestui scump tezaur al poporului nostru, să zăbovim o clipă și să ne întoarcem cu gîndul la sfîrșitul secolului trecut.

Era Nicolae Grigorescu un neobosit călător pe meleagurile patriei, pe care le-a îndrăgit ca pe bunul cel mai de preț de pe lume. Doar el spusese profesorilor săi din Franța atunci cînd aceștia l-au rugat să rămînă acolo: *„De ați ști voi ce frumoasă e țara mea!"*. A străbătut, avînd cu el uneltele de pictor, cîmpii, dealuri, munți, a poposit la hanuri și căsuțe necăjite de țărani, s-a oprit pe margine de drum și a prins în nemuritoare tablouri care cu boi întorcîndu-se seara de la muncă, chipuri de țărani, fete harnice, de o frumusețe neasemuită, torcînd de zor, ciobani trudiți, minunate colțuri de natură. Acestea au fost subiectele operei sale: oamenii simpli din popor, peisajul patriei. Și de aceea necontenit pictorul Nicolae Grigorescu a trăit în mijlocul lor, modest, simplu, apropiat de viața lor, de inima lor. Iată cum ne descrie Alexandru Vlahuță viața lui Nicolae Grigorescu: *„În București, mult dacă stă o lună pe an. Cea mai mare parte din timp călătorește prin țară; cîțiva ani de-a rîndul își petrece lunile de vacanță în Muscel; toamna se întoarce acasă cu rodul muncii lui de fiecare zi: străzi din Cîmpulung, tipuri de țărani, peisaje, ciobani cu turme, stîne și bordeie de pe valea Dumbrăvicioarei. Își caută de obicei un adăpost singuratic la cîte un biet rumîn nevoiaș. Își face singur un pat din scînduri, ș-un braț de fîn și toată ziua e afară la lucru"*. Nimic nu l-a împiedicat pe Nicolae Grigorescu să-și înceteze aceste drumuri prin țară — nici chiar vîrsta înaintată, nici sănătatea șubredă. Din 1887 pînă spre 1892 a colindat mai ales prin părțile Posadei, sat așezat între Cîmpina și Sinaia, dar clima umedă de acolo nu-i pria artistului, așa că la sfîrșitul secolului se hotărăște să-și statornicească o locuință în Cîmpina, pe atunci un orășel lipsit de orice importanță. Mai întîi și-a construit spre centrul orașului o baracă din scînduri în care a trăit și a lucrat ani de zile. De aici pornea în fiecare dimineață, însoțit de un ucenic, care și astăzi trăiește în Cîmpina, și de cîinele său iubit, pe dealurile din împrejurimi, dornic să prindă în pînzele sale frumusețea oamenilor și a locurilor de aici. În anul 1904, luptîndu-se cu mari greutăți, Nicolae Grigorescu a izbutit să ridice pe locul unde ne aflăm acum această casă în care și-a petrecut ultimii ani și în care a închis pentru totdeauna ochii în anul 1907. Dar n-au trecut nici zece ani de la moartea pictorului, și peste aceste meleaguri s-a abătut urgia primului război mondial. Oștile prădalnice germane au ocupat într-o zi și orășelul Cîmpina. Au prefăcut în grajduri casa marelui scriitor Bogdan — Petriceicu Hasdeu și a savantului doctor Constantin Istrati, aflate tot aici. Au intrat cu sila în casa lui Nicolae Grigorescu în care se aflau uneltele pictorului, zeci din cele mai dragi și mai prețioase tablouri ale sale, obiecte de artă adunate cu mare trudă, amintiri scumpe de la prietenii săi: Vlahuță, Delavrancea și Caragiale. Cu mare greutate, înfruntînd pericole ce puteau costa chiar viața, urmașii pictorului au putut salva cîteva obiecte din acest tezaur de artă. Invadatorii au intrat în casa marelui pictor, au stricat totul, au călcat în picioare nemuritoarele sale opere, au furat prețioase colecții de artă. Și atunci cînd au trebuit să se retragă de aici, ca o supremă batjocură, au dat foc întregii case, care a ars pînă în temelii. Locuința și atelierul marelui nostru pictor s-au prefăcut astfel în cenușă în anul 1918. Din casa în care s-au zămislit prețioase opere de artă îndrăgite și căutate astăzi în toată lumea n-a rămas atunci decît un morman de ruine fumegînde. Pe locul unde se întîlneau Nicolae Grigorescu, Alexandru Vlahuță, Barbu Ștefănescu-Delavrancea și alți oameni de seamă ai poporului nostru se vedeau numai rămășițele unor ziduri.

Au trecut anii. În Cîmpina, orașul petrolului, orașul în care afaceriștii și industriașii strîngeau averi uriașe, casa lui Nicolae Grigorescu stătea ruinată. Treceau nepăsători pe lîngă ea bogătașii vremii. Nici nu auziseră de numele lui Nicolae Grigorescu. Dar nu treceau nepăsători pe lîngă ea oamenii simpli din Cîmpina și din împrejurimi. Mulți din ei, lucrători sau sondori, și-l mai aduceau aminte pe bătrînul pictor, care în fiecare dimineață pleca spre dealuri înconjurat de o ceată de copii, copii pe care el i-a iubit atît de mult și pentru care avea mereu buzunarele pline cu dulciuri, covrigi și bănuți. Mulți din ei își aminteau de bătrînul acela cu fața blîndă, cu părul alb, încovoiat și slăbit, care iubea atît de mult pe cei mici. Își aminteau de mîngîierile lui de bunic bun, de vorbele lui care peste zeci și zeci de ani încă mai răsunau vii în amintire. Unii din oamenii aceștia au fost zugrăviți în tablourile lui Grigorescu. Iar toți plînseseră în luna iulie a anului 1907, cînd l-au dus la locul de veci într-un car cu boi.

Oamenii aceștia care îi fuseseră dragi lui Grigorescu sufereau văzînd cum din casa bătrînului lor prieten nu au mai rămas decît ruine. Iar pe atunci stăpînii țării nici nu se gîndeau să reconstruiască locuința marelui pictor.

...Au trecut alți ani, și la cîrma țării au venit oamenii muncii, conduși de partidul clasei muncitoare. Acum fiii și nepoții celor ce l-au cunoscut și l-au iubit pe Nicolae Grigorescu au pornit să ridice din temelii casa pictorului — așa cum a fost ea înainte de a cădea pradă flăcărilor. Cu grijă s-au adunat aici lucrurile care au aparținut marelui artist, cu respect s-a reconstituit fiecare cameră.

Pășim înăuntrul ei. Ne aflăm acum într-o încăpere din care pornește scara spre camerele de la etaj. În fața noastră avem parcă aievea pe pictorul Nicolae Grigorescu întîmpinîndu-și oaspeții săi cei mai dragi, scriitorii Alexandru Vlahuță și Barbu Ștefănescu-Delavrancea. Ei veneau aici mereu, dornici să cunoască ultimele lucrări ale maestrului. De aceea privirile lor se îndreptau spre încăperea din stînga: atelierul pictorului. Mergem înăuntrul acestei camere spațioase pe pereții căreia se află nemuritoarele sale tablouri: oameni de la țară, fete din popor, peisaje, care cu boi. Mai spre geam se află un scaun și în fața lui, pe un șevalet, un tablou la care încă mai lucra pictorul în ziua dinaintea morții sale. Apoi paletele cu culorile folosite de pictor, pensulele lui. O vitrină adăpostește ochelarii pictorului, care a suferit în tot timpul vieții sale de o gravă boală de ochi. Părăsim cu greu atelierul, în care fiecare obiect îți vorbește de ceasurile îndelungi în care, luptînd din răsputeri cu necruțătoarea sa boală de ochi, Nicolae Grigorescu nu obosea niciodată, lucrînd cu migală asupra tablourilor. Intrăm din nou în încăperea unde se afla „colțul oriental", cu covoare și obiecte adunate într-o viață de muncă, și trecem în sufragerie. O cameră mică, răcoroasă, pe pereții căreia se află polițe cu vase romînești, atît de dragi pictorului. Pe masa aceasta, pictorului îi plăcea să țină o glastră cu flori proaspete de cîmp. Într-altă cameră, într-o vitrină, se află un exemplar din volumul „Romînia pitorească" al lui Alexandru Vlahuță. Pe prima pagină a cărții recunoaștem scrisul lui Alexandru Vlahuță: *„Maestrului N. Grigorescu — iubire și admirație. A. Vlahuță. 26 oct. 1901, București"*.

Urcăm la etaj, în cămăruțele mici, în care își avea dormitorul pictorul. Aici privim panouri care ne înfățișează istoria vieții și operei lui Nicolae Grigorescu, documente, reproduceri, cărți. Dintr-o cameră dăm în cerdacul în care obișnuia să se odihnească pictorul, privind peste dealurile Cîmpinei, umplîndu-și sufletul de frumusețea mereu nouă a acestor locuri, culegînd chiar și în puținele sale clipe de răgaz noi impresii și noi subiecte pentru operele sale viitoare. Pentru că Nicolae Grigorescu, ca și celălalt mare fiu al poporului nostru George Enescu, n-a cunoscut altă odihnă mai fericită decît odihna dăruită de muncă. *„Să te odihnești muncind"* — spunea George Enescu. Acesta a fost și principiul de viață al lui Nicolae Grigorescu.

Coborîm cu respect și nu ne îndurăm să ieșim din acest muzeu al artei și al muncii. Păstrăm în minte imaginea camerelor prin care au trecut cu mai bine de o jumătate de veac în urmă Nicolae Grigorescu, Vlahuță și Delavrancea. Ne oprim pentru cîteva clipe pe banca din fața casei. Este liniște, și gîndurile ne poartă iarăși spre începutul secolului. Parcă vedem la poarta casei bătînd doi drumeți. Sînt prietenii pictorului. Alexandru Vlahuță a plecat duminică din București spre Cîmpina, a urcat în grabă drumul de la gară. Se află acum dinaintea casei în care îi așteaptă Nicolae Grigorescu. Vlahuță știe că dacă va bate la poarta casei pictorului, „cîinii n-o să-l latre, stăpînul n-o să-l ia la goană".

Și, într-adevăr, așa se întîmpla. Dar despre această neasemuită prietenie, pildă mereu vie pentru noi, vă vom povesti altă dată, dragi prieteni, care ați călătorit cu noi, ca atîtea mii și mii de oameni, în casa pictorului Nicolae Grigorescu.

Iar cei care încă nu ați trecut pragul ei, atunci cînd pașii vă vor purta pe minunata Vale a Prahovei, nu uitați că în orașul Cîmpina, pe un drum șerpuit și mereu plin de frumusețe, se află casa în care a trăit și a lucrat Nicolae Grigorescu.

VALERIU RÎPEANU

Țărancă — *pictură de N. GRIGORESCU*

Orașul VICTORIA

FRUMOASĂ EȘTI,

Scriind despre orașul de la poalele Făgărașului, un reporter îl numea „orașul fără arhive". Denumirea nu este o simplă metaforă poetică, căci, într-adevăr, orașul Victoria este atît de tînăr încît la sfatul popular nici n-au avut cînd să se adune maldărele de registre cu file îngălbenite de vreme. Abia la 1 Mai 1954 colonia muncitorească de pe lîngă Combinatul chimic „I.V. Stalin", și ea destul de tînără, a primit titlul de oraș. „Veteranii" orașului, între care unii abia au împlinit vîrsta de 30 de ani, povestesc despre o pădure care ar fi existat prin locurile pe unde se ridică astăzi pitorești blocuri-vile ale muncitorilor. Mai că n-ai da crezare unor asemenea povestiri dacă undeva, în partea de răsărit, nu ai mai zări și acum o fîșie de lăstăriș, care se îngustează pe zi ce trece, datorită creșterii impetuoase a orașului.

Par de necrezut asemenea povestiri, fiindcă în fața ochilor ți se deschide priveliștea unui oraș în toată puterea cuvîntului, cu o rețea bogată de străzi, cu un bulevard larg, bulevardul V.I. Lenin, umbrit de copaci tineri și mărginit de două alei frumoase.

Totul aici se îmbină așa de armonios cu împrejurimile maiestuoase ale munților Făgăraș, încît străzile orașului, cu șirurile de brăduți de o șchioapă, cu brazdele multicolore de flori, parcă au coborît din munte. Chiar casele cu pridvoarele și verandele de lemn încărcate cu flori și plante exotice par mai curînd crescute de-a dreptul din pămînt decît ridicate cu mistria.

În întreg acest joc de linii și culori, în această atmosferă primitoare ce domnește în tînărul oraș se face simțită aceeași grijă permanentă dintotdeauna și de pretutindeni a statului nostru socialist pentru viața celor ce muncesc.

Deschizi ușa apartamentului unui muncitor al combinatului chimic și totul înăuntru, mobilele, biblioteca, aparatul de radio, florile, covoarele, îți vorbește despre traiul lui fericit. Pătrunzi în încăpătoarele și frumoasele clădiri ale celor două școli, elementară și medie, și îți dai lesne seama că celor mai tineri cetățeni ai orașului, născuți chiar în aceste locuri, le este asigurată pe deplin posibilitatea de a învăța, de a se instrui spre a munci mîine alături de părinții lor.

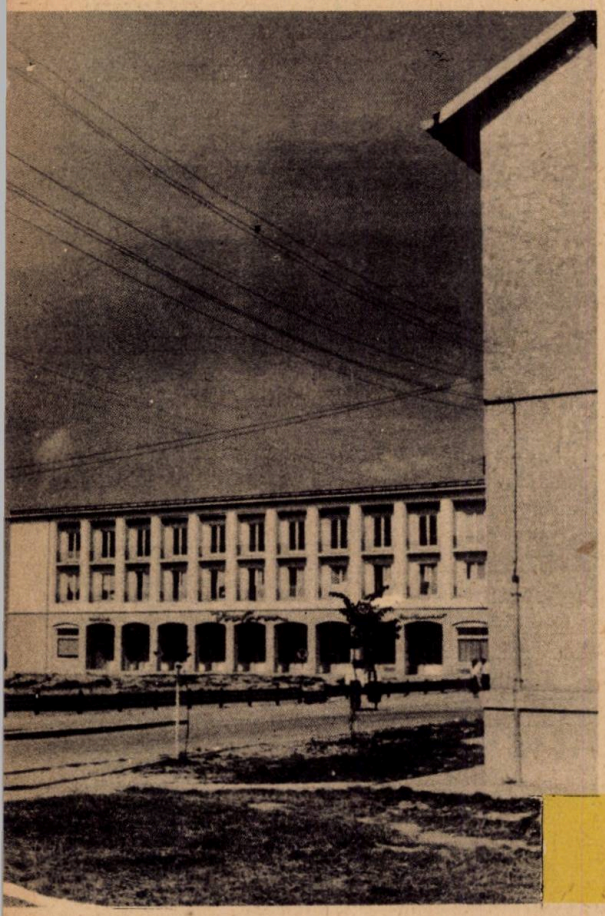

Complexul hotel-restaurant și magazinul universal din orașul Victoria

Dar cîte mărturii ale acestei griji pentru viața fiecărui om nu întîlnești! Construcțiile cele mai recente poartă deja amprenta unor năzuințe și mai mari ale cetățenilor orașului. Cantina ce poate deservi dintr-o dată 1.800 de oameni, înzestrată cu utilajul cel mai modern, complexul hotel-restaurant și magazinul universal, clădirile cele mai impunătoare din oraș sînt o mîndrie pentru fiecare locuitor. Curînd, acestora li se vor adăuga o nouă școală și un palat cultural, a cărui fundație a și fost turnată. Pînă la construirea palatului cultural, activitatea cultural - artistică, foarte bogată, se desfășoară la clubul combinatului și în vasta sală a cinematografului. Sînt zile cînd e imposibil să găsești în tot clubul un colțișor unde să nu se facă repetiții la piese de teatru, la dansuri, la cor sau să nu se citească. Nu lipsesc nici strandul, nici stadionul, atît de îndrăgit nu numai de jucătorii celor peste zece echipe de fotbal ale orașului participante la campionatul local, ci și de suporterii lor înflăcărați.

Cine sînt oare locuitorii acestui tărîm al tinereții fără bătrînețe? Să-i cunoaștem pe cîțiva dintre ei. Iat-o mai întîi pe micuța Iuliana Jecu la o fereastră încărcată de flori, cum sînt toate ferestrele caselor de aici. Trebuie să spunem că lucrul care îi place cel mai mult Iulianei din cîte cunoaște e să se joace. A declarat-o foarte solemn într-o zi la cămin. Acum ea însă are o altă îndeletnicire, nu mai puțin plăcută: le arată părinților săi și surorii mai mari, care e școlăriță, desenele făcute la cămin. Nu trebuie să fim prea pretențioși cu mica desenatoare dacă pădurea desenată de ea seamănă mai mult cu un parc. Cînd a deschis ea ochii pe lume, din pădurea care hălăduia pe aici nu mai rămăseseră decît amintiri. Dar s-o lăsăm să se bucure nestingherită de laudele ce i le aduc educatoarele și părinții ei dragi.

Să-i călcăm pragul unui alt cetățean al orașului. E tînărul Lungu Theodor, operator la una din secțiile combinatului. Sub ochii lui au loc cele mai miraculoase procese chimice. El le urmărește atent și cu pricepere. Învățătura primită la Școala tehnică de chimie din București își arată acum roadele. Nu procesele chimice însă îl preocupă acum. El are o discuție foarte aprinsă cu prietenul său Ion Leonte, muncitor la întreprinderea de construcții și montaj. În afara orelor de muncă, pasiunea lor, a amîndurora, e poezia, căci, trebuie să vă spunem, scriu poezii. Unele din poeziile lor, ale celor doi muncitori, au și apărut în presă.

Să cunoaștem acum pe unul din cele mai importante personaje ale orașului, pe tovarășul Ion Chitic, președintele sfatului popular. Și tovarășul Chitic este în felul lui poet. În mintea lui se nasc necontenit idei de a face orașul mai frumos, mai odihnitor. De cîte ori merge într-un alt oraș el iscodește cu multă atenție fiecare stradă, fiecare parc, fiecare nouă construcție. Cum

PATRIA MEA!

descoperă un lucru nou începe să se frămînte: oare cum ar putea să se realizeze așa ceva și în orașul Victoria?

Înainte de a fi președinte de sfat, tovarășul Chitic a fost mecanic. Aceasta însă nu-l oprește să aibă planuri foarte ingenioase de înfrumusețare a orașului. „Florile va trebui să le schimbăm în fiecare an — ne-a spus. Cum un om nu umblă mereu cu aceeași haină, nici un oraș nu poate să poarte același veșmînt ani de zile."

Grija aceasta pentru orașul drag o are fiecare locuitor. Numai anul acesta, pentru construcția și înfrumusețarea orașului s-au făcut de către cetățeni 30.000 ore de muncă patriotică.

O zi petrecută în orașul Victoria este adevărată sărbătoare. Ceas de ceas, imaginile se schimbă ca pe un ecran cinematografic. Abia s-a luminat, și străzile încep să f reamăte de pașii zoriți ai muncitorilor. Autobuzele, unul după altul, îi poartă spre locul lor de muncă, spre combinatul chimic. Rămîn apoi peste oraș stăpîni atotputernici copiii. Nicăieri parcă nu sînt așa de mulți ca aici. Leagănele și balansoarele sînt împresurate și pendulația lor nu mai contenește ore în șir. Căminele și grădinițele de copii devin cele mai însuflețite locuri ale orașului. Iată-i pe micuții cetățeni desenînd, cîntînd, spunînd poezii, udînd florile și zarzavaturile de pe straturile aflate în grija lor.

După-amiază, pînă seara tîrziu, polii în jurul cărora gravitează viața orașului devin clubul și complexul sportiv. Iar noaptea, noaptea orașul e neîntrecut în farmec. Miresmele cele mai felurite ale florilor, copacii tineri a căror frunză nu se mai clatină, asfaltul scăldat în lumina becurilor, toate îndeamnă la odihnă și liniște, de parcă pentru acest oraș al tinereții și al muncii, al florilor și al copilăriei ar fi scris Goethe nemuritoarele versuri:

Munții dorm în marea
Nopții liniștire...
Crește-n văi răcoarea,
Doarme-ntreaga fire,
Frunza-n adiere
N-auzi murmurînd...
Așteaptă-n tăcere —
Dormi și tu curînd.

NICOLAE STOIAN

Aspect din oraș

Cei mai tineri cetățeni ai orașului

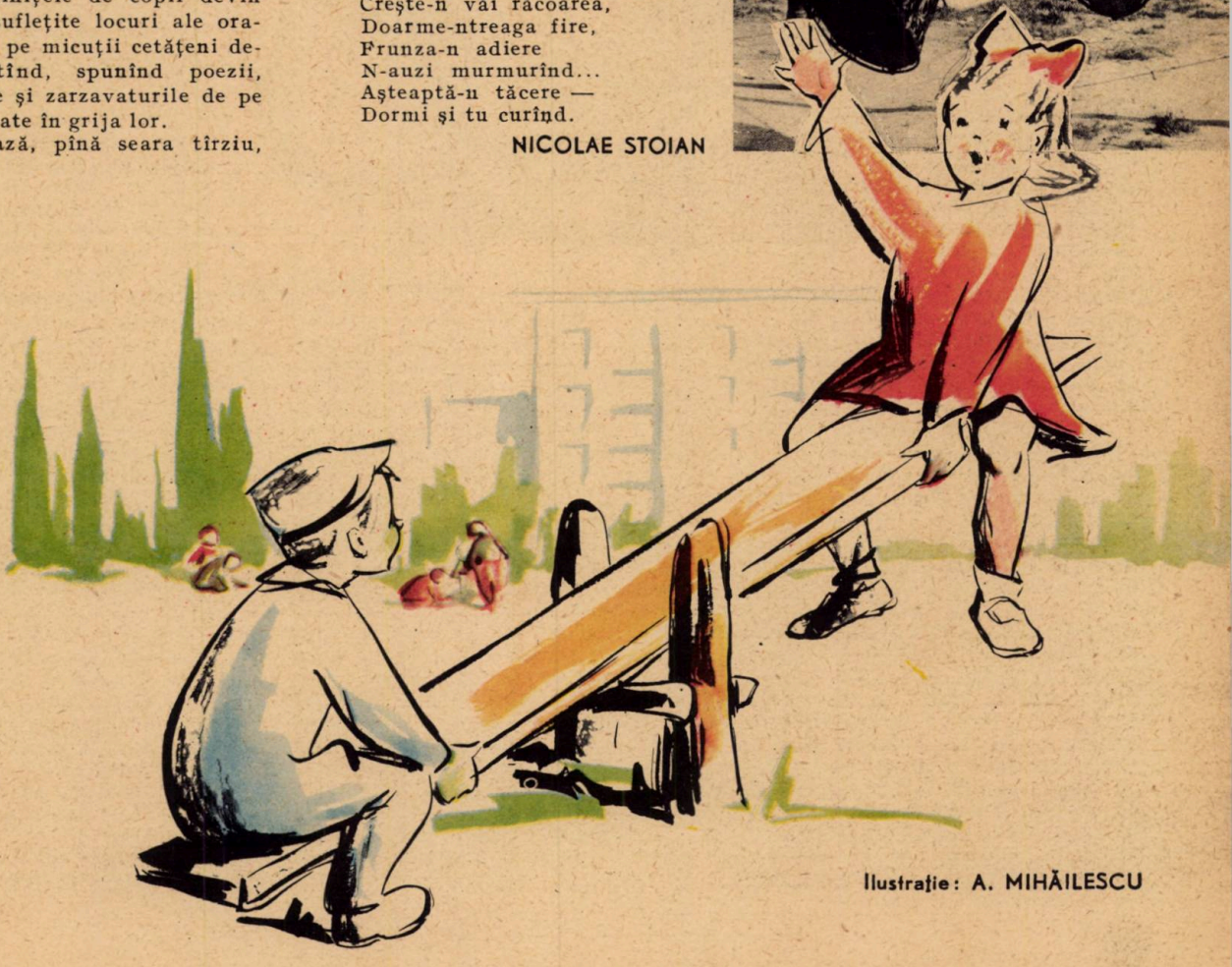

Ilustrație: A. MIHĂILESCU

CĂUTĂTORII DE COMORI

Ilustrații: IURIE DARIE

Într-o seară, Micu Ionică porni o discuție foarte captivantă cu prietenul său Petruț.

Dîndu-și aere de mare cunoscător, el începu: „Comorile îngropate cu veacuri în urmă de către feluriți prinți și tîlhari de drumul mare au ajuns astăzi vestite. Nu de alta, dar prinții și tîlharii nu-și puneau banii la C.E.C., pentru că C.E.C.-ul pe vremea aceea nu exista. De aceea grofii și tîlharii de îndată ce își făceau rost de vreo pungă cu galbeni, se și grăbeau s-o îngroape într-o peșteră sau la rădăcina unui copac bătrîn. Așa încercau ei, lacomii, să agonisească averi pe seama și spre amărăciunea poporului.

Dar banii adunați astfel nu o dată aveau un sfîrșit destul de nefericit. Prințul cădea în duel, scurtat de cap, iar vinovatul era nevoit să se ascundă în munți de unde nu putea să se învoiască cu una cu două ca să-și mai vadă galbenii. Așa s-a întîmplat că multe comori au rămas sau îngropate în peșteri, sau la rădăcinile copacilor de unde pot fi scoase la iveală ușor dacă nimerești locul unde au fost dosite. Și cum lucrul acesta de obicei nu e floare la ureche, căutarea comorilor rămîne o treabă anevoioasă și importantă", își sfîrși pledoaria Ionică.

Așa s-a făcut că într-o bună zi Micu Ionică și Petruț Georgică au hotărît să caute comori. Ei socoteau că ar fi tare frumos ca la școală, în cadrul acțiunii de strîngere a metalelor vechi să intre pe ușă cu o ladă mare în care, în loc de fier ruginit, să fie numai aur și argint. S-ar scrie și la ziar despre averea pe care au dăruit-o țării ei, doi pionieri, despre aurul furat odinioară care a fost în sfîrșit înapoiat oamenilor muncii. Din comoara găsită se va realiza, fără doar și poate, o locomotivă, iar Ionică și Georgică vor fi prezenți cînd locomotiva își va face prima ei cursă. Șeful gării le va înmîna un buchet de flori, iar ei se vor urca pe scara locomotivei, trecînd printre rîndurile aliniate ale părinților și profesorilor, care le vor face semne cordiale cu mîna în vreme ce locomotiva se va îndepărta pufăind. Colegii vor privi cu invidie tăbliță aurită pe care va fi scris: „Această locomotivă este rodul sîrguinței cu care Micu Ionică și Petruț Georgică au dezgropat comori".

Cel puțin așa își închipuiau Ionică și Georgică. De aceea într-o după-amiază, înarmați cu niște cazmale bine ascuțite, au pornit la drum spre marginea orașului, unde foșneau cîțiva copaci bătrîni.

Au încercat întîi la un nuc. Dar, deși săpară planificat, cu schimbul, pînă s-au făcut leoarcă de sudoare, n-au dat de urma lăzii, nici a sacului. Au scos numai bulgări și bolovani care nu făceau nici două parale.

— Se pare că cineva a găsit comoara înaintea noastră, spuse Georgică. Ionică însă era de altă părere.

— Nu aici e buba, constată el. Totul s-a stricat fiindcă am uitat să calculăm vîrsta nucului. Ăsta n-are nici măcar o sută de ani? pe cîtă vreme boierii își alegeau copaci foarte bătrîni și-abia apoi își îngropau comorile. Dacă vrem să găsim lada cu aur, trebuie să săpăm la un copac de cel puțin două sute de ani.

— Nu trebuie să fie neapărat o ladă, bombănea Georgică. Ar fi bun și un sac, numai să fie plin cu comori.

— Sac ori ladă, fie ce-o fi, explică Ionică, trebuie să înțelegi că numai vîrsta copacului are importanță. Prinții se scîrbeau de pomii tineri, cu trunchiul subțire. N-ar fi îngropat pentru nimic în lume un gologan la rădăcina lor.

— Dar tîlharii poate că își alegeau pomi subțiri, ca să-și deosebească banii de cei ai prinților.

Nici de astă dată Ionică nu avea aceeași părere. Răspunse cu un aer foarte serios:

— Nu, nu se poate! Trebuie să știi că din acest punct vedere prinții și tîlharii erau absolut la fel. Ba chiar și milionarii erau la fel, ascunzîndu-și talerii numai sub nucul cel mai mare. Pentru că nici tîlharii, nici milionarii nu erau smintiți să îngroape atîta amar de aur într-un simplu tufiș.

Și astfel își lăsară cazmalele deoparte și se puseră pe gînduri. Frămîntîndu-și mintea, Georgică își strîngea bărbia. Îi vîjîia capul de parcă ar fi trebuit să rezolve o problemă grea de matematică. Ionică privea bulgării și pietroaiele scoase, scărpinîndu-se la ceafă.

— Va trebui să încercăm mîine pe malul rîului, rupse el tăcerea. N-ar fi greu, numai de-ar fi mai puține pietre. Am citit că banditii și grofii se simțeau atrași în mod deosebit de apele curgătoare. Cînd treceau dincolo de rîu îngropau cu grabă tot ce furaseră dincoace. Iar cînd treceau dincoace îngropau tot ce acaparaseră dincolo. În acest fel, malurile rîului, și de-o parte și de alta, sînt căptușite cu comori.

— Păi, atunci trebuie să începem acolo, ca nu cumva să ne-o ia altcineva înainte, mormăi Georgică, pentru că în astfel de treburi graba e deosebit de importantă.

Așadar, a doua zi, după-amiază, au ieșit la rîu și au început să sape pe oriunde bănuiau că ar fi fost odinioară vreun loc de trecere. Începură să sape tot cu schimbul, pînă ce se făcură iarăși uzi leoarcă. Dar în mulțimea de pietre pe care le scoseseră nu aflară nimic în afara unui os, despre care Ionică spunea că este o rămășiță dintr-o fosilă preistorică. Atît și nimic mai mult.

— Nici urmă de aur, bolborosea Georgică, și atîtea pietroaie am scos, că mi s-a făcut lehamite să mai caut.

— Nu aici trebuie să căutăm, explică Ionică. Grofii și banditii nu-și ascundeau lucrurile furate toc-

mai lîngă locurile de trecere. Mergeau şi ei mai încolo, călăreau niţel mai departe, pentru că prea ar fi bătut la ochi dacă ar fi îngropat comoara îndată ce treceau rîul. Dacă pescarul de pe bac ori din barcă l-ar fi observat pe baron cum scoate cazmaua şi începe să răstoarne pămîntul, ar fi dedus numaidecît despre ce este vorba. Aşa că baronul era nevoit să-şi care sacul o bună bucată de drum şi abia apoi să-l îngroape.

— Nu vreau neapărat un sac, îndruga Georgică. Va fi bună şi o lădiţă de mărime mijlocie.

— E tot una, explică Ionică. Din acest punct de vedere nu e nici o deosebire. Sac ori lădiţă — tot una face. Înţelege odată că trebuie căutat ceva mai departe de locul de trecere. Baronii nu puteau să sufere locurile unde rîul se subţiază.

— Dar poate că bandiţii l-au îngropat totuşi aici, ca să-şi deosebească averea de banii baronilor...

Ionică răspunse cu faţa încruntată:

— Dar înţelege odată că şi în această privinţă baronii aveau aceleaşi obiceiuri cu bandiţii. Milionarii sînt şi ei la fel. Cînd văd un rîu atît de pipernicit îşi cară banii în altă parte şi o iau la sănătoasa.

— Păi, atunci unde să mai căutăm? întrebă trist Georgică. În acest fel putem răsturna tot locul şi în loc de comori vom găsi mereu nişte pietre nenorocite.

Ionica sta sprijinit cu bărbia pe coada cazmalei şi se gîndea.

— Pe deal, hotărî el. Înţelegi? Pe deal trebuie să fie. Am citit de curînd într-o carte că atît grofii şi tîlharii, cît şi baronii, ba chiar şi bandiţii îşi îngropau aurul pe dealuri. E şi lesne de priceput: dealul este foarte mare, nici că-i pasă dacă cineva ascunde acolo un sac de aur. Mîine urcăm la deal!

— Numai de nu ne-ar lua-o alţii înainte, mormăia Georgică cu îndoială. Nu de alta, dar locomotiva s-ar putea în cele din urmă să fie a altora.

...În ziua următoare urcau dealul îngînduraţi. Cazmaua strălucea pe umărul lui Georgică, iar Ionică explica:

— Comoara trebuie să fie acolo. Pînă şi orbul vede că-i acolo, atîta doar că mai trebuie găsită!

— Dacă vede şi orbul se duce şi o dezgroapă, vorbea Georgică, şi dintr-o dată pironit arătînd în faţă: Ia priveşte!

Într-adevăr, pe coasta dealului se vedeau urmele unor săpături, iar de pe cealaltă coastă se auzea un fel de scîrţîit, ca de căruţă neunsă.

Cu feţele palide au urcat repede pe coama dealului. Ajunşi sus, au aşezat cazmaua cu tristeţe. Nu se aşteptau la o asemenea panoramă.

Coasta era plină de oameni, înarmaţi cu sape, ciocane, cazmale şi tot felul de unelte pentru căutarea de comori. Aveau şi o construcţie din lemn, un fel de turn în care se învîrtea ceva scîrţîind de se auzea pînă departe.

— Ne-au luat-o înainte, gemea Georgică.

Ionică se scărpină în cap şi într-un tîrziu suspină:

— Deh... mare scofală! Şi-au fabricat şi un turn! Aşa ceva nu-i greu!

— Haide într-acolo, mormăia Georgică, să vedem măcar ce-au mai născocit...

Se apropiară agale, privind cum zoreau oamenii la treabă. Deocamdată scoteau numai pietre, la fel cu acelea scoase de Ionică şi Georgică.

— Pentru o treabă ca asta nu era nevoie să facă atîta tărăboi, şopti Georgică. Aurul tot nu l-au găsit.

S-au apropiat. Ionică îl întrebă pe unul dintre căutătorii de comori care avea faţa bronzată şi mînecile suflecate şi ţinea cu multă atenţie o piatră în mînă.

— Tovarăşii... caută comori?

— Da, comori, răspunse omul zîmbind.

— Şi... le-au găsit?

— Da, le-au găsit, confirmă omul.

— Şi... ajunge pentru... pentru o locomotivă?

— Cred că ajunge pentru multe mii de locomotive! răspunse omul rîzînd.

La asta rămase şi Ionică cu gura căscată.

— Unde e comoara? întrebă el agitat.

— Uite aici în mînă, răspunse omul cu faţa bronzată şi arătă o piatră ca acelea din care au găsit Ionică şi Georgică cu duiumul.

Cei doi băieţi priveau înmărmuriţi piatra arătată pe care ei o credeau fără valoare.

— Are fier, le explică omul, pentru locomotive. Vedeţi, noi umblăm în ţară ca să găsim toate bogăţiile pămîntului, de care domnii odinioară nu se ocupau. Avem nevoie de fier pentru maşini, locomotive, pentru şine. În anii ce vin ţara are nevoie de cantităţi uriaşe de oţel. De aceea am fost noi trimişi să descoperim bogăţiile pămîntului sau, cum spuneţi voi, să căutăm comori. Aşa ne învaţă partidul, să le găsim.

— Şi noi voiam să căutăm comori, spuse Ionică, dar credeam că acestea se află în lăzi ori în saci.

— Nici vorbă să fie aşa, le explică omul. Comoara adevărată se întinde fie în straturi, în interiorul pămîntului, şi de acolo e scoasă la lumină, fie că zace pe malul rîului, străluceşte pe lîngă drumuri, scîrţîie sub pantofi. Dar ca s-o găsiţi trebuie să învăţaţi geologie. Dacă o învăţaţi, în anii următori puteţi şi voi deveni geologi, adevăraţi căutători de comori.

— Cine-ar fi crezut, spuse Ionică în drum spre casă, cine-ar fi crezut că pietrele acelea valorează mai mult decît lada cu comori?

— Nu-i nimic, zise Georgică, n-am găsit aur, dar am mai aflat în schimb o noutate. Şi asta se cheamă tot o comoară.

BAJOR ANDOR

MACHE rătăcitorul

Scenariu: M. SÎNTIMBREANU
Desene: K. DULDURESCU

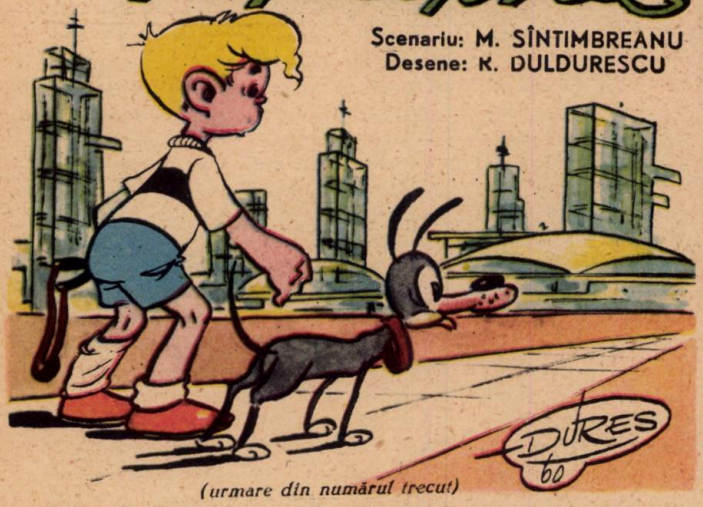

(urmare din numărul trecut)

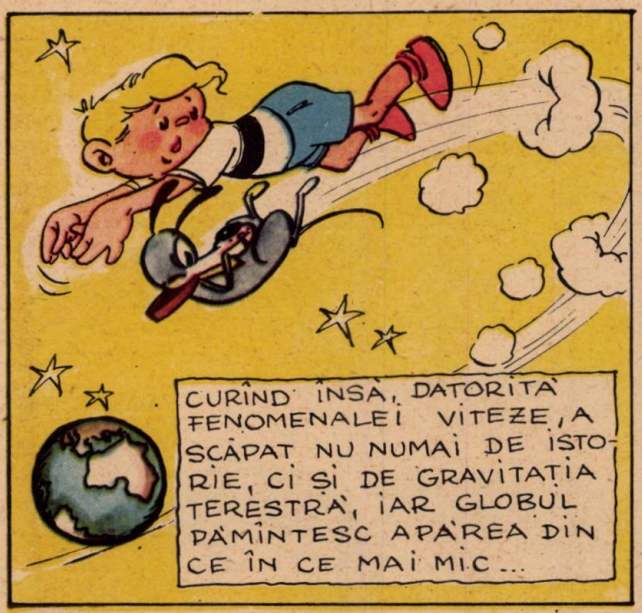

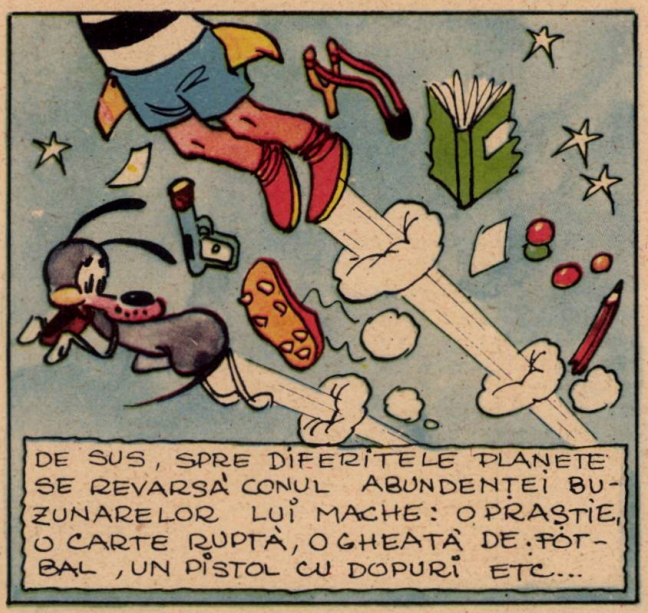

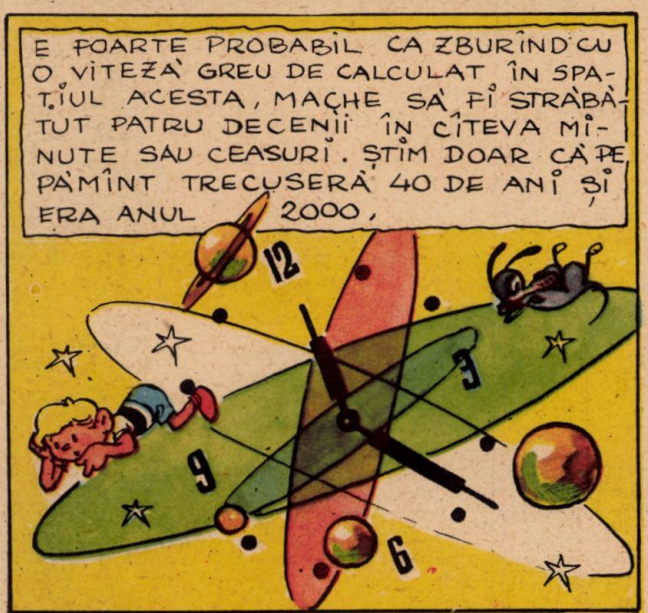

CUM ERA ȘI NORMAL, MACHE NEINTRÎND PE ORBITĂ SE REPEZI VERTIGINOS SPRE PĂMÎNT, CU TOATE CĂ ÎNTRĂ ÎN PĂTURILE DENSE ALE ATMOSFEREI, MACHE NU A ARS, PENTRUCĂ EL ERA RECE LA TOATE!

CÎND MACHE SE ÎNTOARSE DIN VOIAJUL SĂU PE CÎT DE COSMIC PE ATÎT DE COMIC, NU MAI GĂSI DIN VECHIUL PEISAJ DECÎT... GAURA DIN TAVAN.

CA SĂ-ȘI VINĂ ÎN FIRE, MACHE A IEȘIT PE BALCON, DAR CE SĂ VEZI, NU-I VENEA SĂ-ȘI CREADĂ OCHILOR....

ÎN REST TOTUL SE SCHIMBASE CU 40 DE ANI, AFARĂ DE MACHE BINEÎNȚELES. ÎNTÎMPLAREA A FĂCUT SĂ FIE IN ACEA ZI TOCMAI 15 SEPTEMBRIE. ȘCOALA!

NEBĂNUIND NIMIC DIN EXTRAORDINARA SA AVENTURĂ, VÎRÎ REPEDE CÎINELE ÎN GHIOZDAN ȘI SE REPEZI SPRE ȘCOALĂ....

—VA URMA—

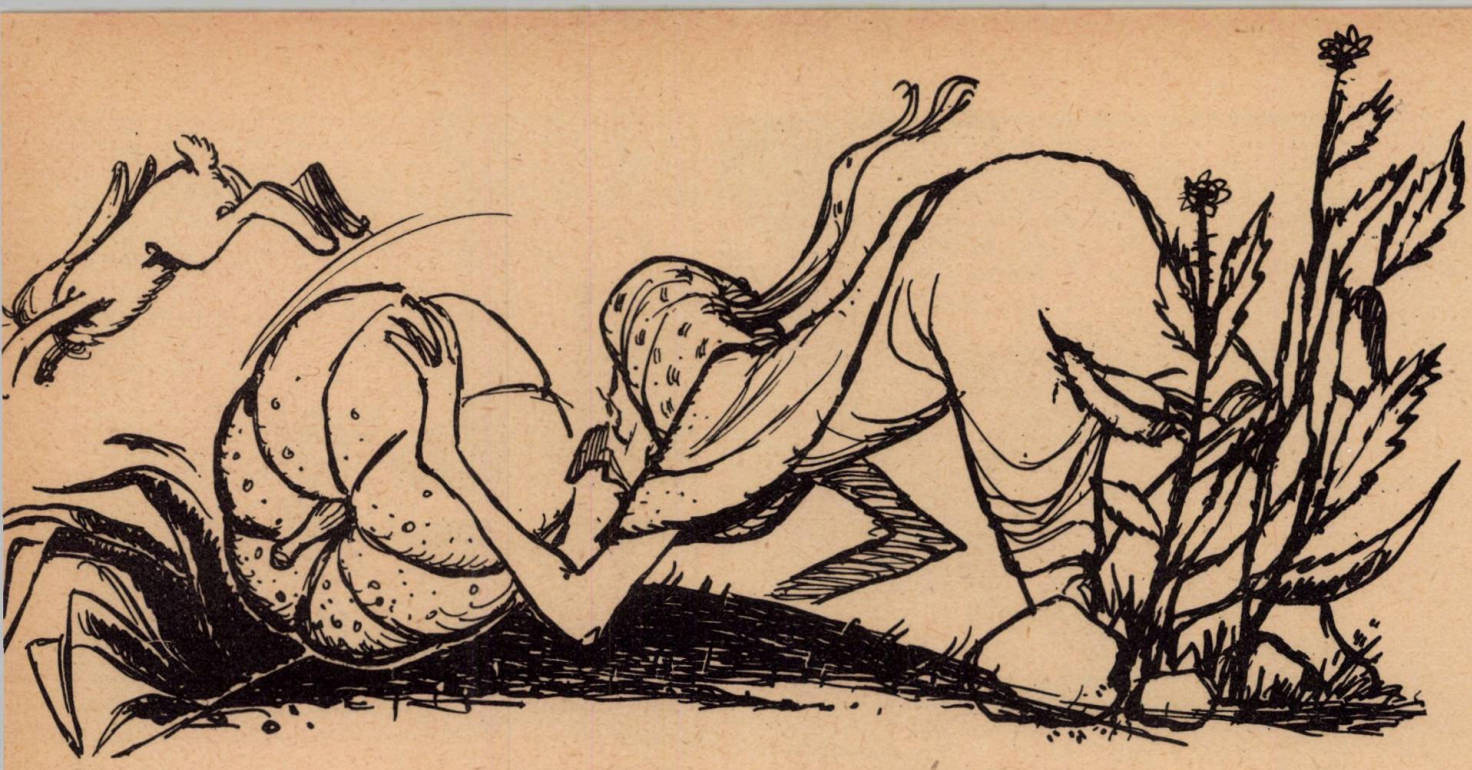

POVESTE POPULARĂ CEYLONEZĂ

Ilustrații:
EUGEN TARU

Trăia undeva un negustător care se credea tare înțelept! Și, cum avea de umblat încolo și-ncoace, socoti că nu-i ședea bine să umble pe jos și dădu poruncă să i se aducă un cal. Dar nu cuteză să se apropie de el. Dacă murgul era nărăvaș și avea să-l trîntească? Tot cugetînd el cum s-o scoată la capăt, îi veni în minte o idee: „Ce-ar fi să cumpere un «ou de cal» pe care să-l pună la clocit?" Ar scoate un mînz pe care l-ar crește în așa fel ca să iasă un cal blînd cum și-l dorea.

Aceasta fiindu-i hotărîrea, chemă la sine pe argatul său, Slab-ca-Trestia, și-l trimise să-i cumpere de cinci anne un „ou de cal". Deși uimit, omul n-avu încotro și porni la drum. Dar pe oricine întreba de unde poate cumpăra un „ou de cal" îi răspundea cu o privire mînioasă. Oamenii credeau că-și bate joc de ei și plecau în tăcere mai departe.

Mai merse Slab-ca-Trestia ce mai merse, pînă întîlni un țăran care ducea în spinare un dovleac mare. „Iată ce-mi trebuie mie" — gîndi el. Îl opri și-i spuse:

— Prietene, vinde-mi „oul ăsta de cal". O să-ți plătesc cinci anne.

După o scurtă chibzuială, omul se învoi.

— Eu, ce-i drept, voiam să-l vînd mai scump, dar e mult prea greu să-l mai car pînă la piață.

Slab-ca-Trestia luă dovleacul și făcu cale întoarsă.

Cufundat în fel de fel de gînduri cu privire la dovleac, Slab-ca-Trestia mergea fără să se uite pe unde călca. Și deodată, împiedicîndu-se cu piciorul de un vreasc, căzu. „Oul de cal" zbură și se sparse în bucăți. În aceeași clipă, dintr-un tufiș sări un iepure speriat și o rupse la fugă atît de repede cum știu numai iepurii să o facă. Slab-ca-Trestia se repezi după el, dar ține-te după iepure dacă poți!

Cînd ajunse la negustător spuse:

— Rogu-te să mă ierți, stăpîne! Am cumpărat un ou, dar în timp ce-l aduceam Măriei Tale, m-am împiedicat și-am căzut. Oul s-a spart, și să vezi comedie, din el a sărit un mînzuleț care a luat-o la fugă cît îl țineau puterile. Cît de iute de picior sînt eu și tot n-am putut să-l ajung din urmă.

Spre marea lui surprindere, negustorul nu se supără, ci se umplu de bucurie.

— Dacă mînzul abia ieșit din ou a zburat atît de repede, închipuie-ți cum ar fi alergat cînd s-ar fi făcut mare?! O, nu, asemenea cal nu era de mine! Bine că a fugit și am scăpat de o mare nenorocire. Poate că am scăpat chiar de la moarte — și asta numai cu cinci anne. Îți mulțumesc, Slab-ca-Trestia!

Prelucrare de DRINA SÎRBU

PAGINA DISTRACTIVĂ

MĂSURI ŞI... GREUTĂŢI

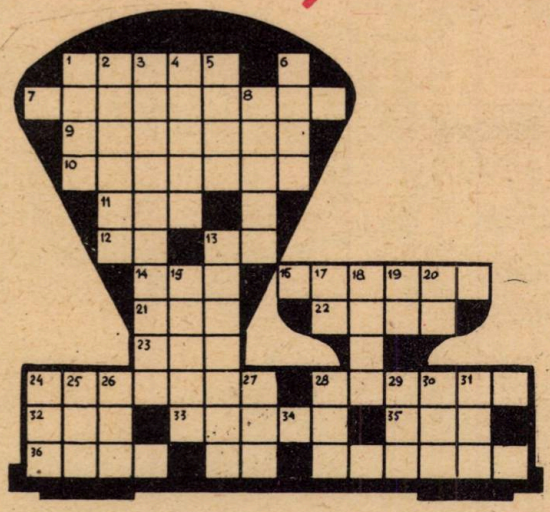

ORIZONTAL: 1) „20.000 de leghe sub mări" de Jules Verne; 7) La box există una grea şi alta uşoară; 9) Un om cumpătat; 10) Mari pe mare; 11) Cai în Dobrogea; 12) Pronume; 13) Calciu; 14) Nu e des; 16) Mici de-o şchioapă; 21) Apel telefonic; 22) Măsură ... în muzică; 23) Golf în insula Sahalin; 24) Măsoară greutăţile; 28) Uşoară; 32) Măsură de timp; 33) O arteră a inimii; 35) Veche măsură de capacitate; 36) Priveşte! 37) Greutăţile atleţilor.

VERTICAL: 1) Încadrează tabloul; 2) Turcesc; 3) Mare; 4) Iuţi în mişcări; 5) Soacra dintr-o poveste de I. Creangă avea trei... (sing.); 6) A face lectura cărţii „Căpitan la 15 ani"; 8) A se aduna; 13) Face hainele pe măsură; 15) A uşura durerea; 17) Speteză; 18) Greutatea ambalajului; 19) Pană de despicat lemne; 20) Cete! 24) Trag din greu la jug; 25) A lucra ogorul; 26) Întins; 27) Măsură agrară; 28) Notă muzicală prelungită; 29) Veche măsură de lungime; 30) Aicea; 31) Zeu casnic la romani.

A. AUERBACH

TRIUNGHI

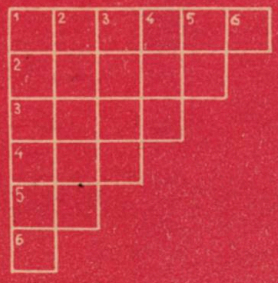

1. Aici se învaţă carte
2. Dintr-o carte doar o parte
3. Bună-i plină cu mîncare
4. Un pronume oarecare
5. De la şcoală viu cu-o notă
6. Scriţi acum ultima notă

ÎNCERCAŢI...

Construiţi cu beţe de chibrit figura alăturată. Scoateţi apoi 16 beţe în aşa fel încît să rămînă numai 6 pătrate.

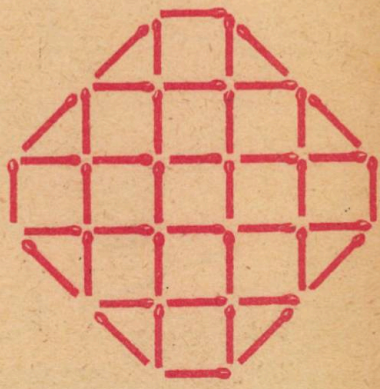

Măgarul „meloman"

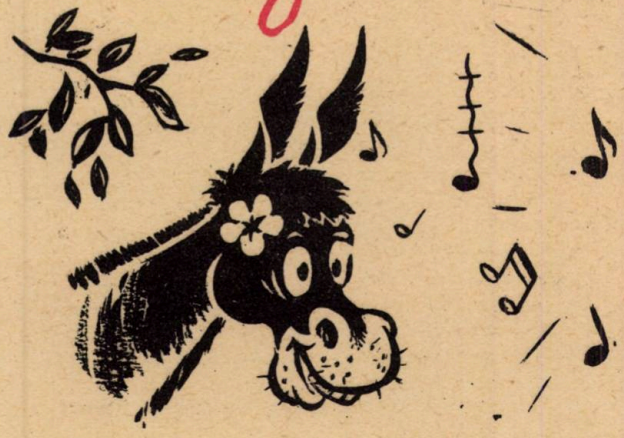

În pădure s-a prezentat odată un concert.

După ce şi-au acordat instrumentele muzicale, animalele au început să cînte. Şi au cîntat tot ce ştiau ele mai bine. Trecînd întîmplător pe-acolo măgarul, se opri şi el să asculte.

— Ce bucată v-a plăcut mai mult? fu întrebat la sfîrşitul concertului.

— Prima, răspunse măgarul.

— Uvertura?

— Nu, nu, nu! Chiar aceea de la început.

— Păi la început nu s-a făcut decît acordarea instrumentelor.

— Ei, bine, mie asta mi-a plăcut.

ROBOȚEL inventator

Lei 2.50

Versuri: RODICA TOTH
Ilustrații: BURSCHI

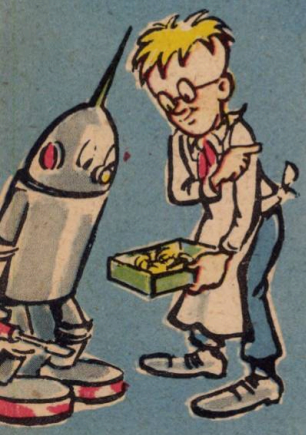

— Roboțel, dragă, rămîne
Doar capota să i-o sui
Și șuruburile, bine,
Drept la mijloc să le pui.

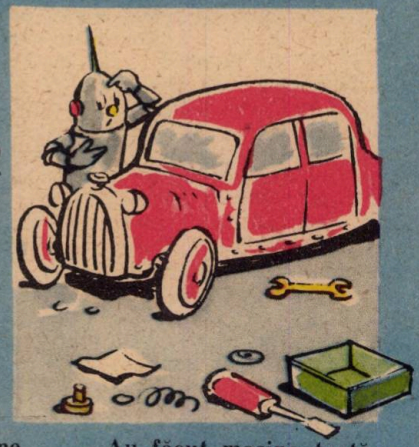

— Au făcut mașina toată.
Mie-mi dau ce-i mai ușor,
Dar am să le-arăt îndată
Că-s și eu inventator!

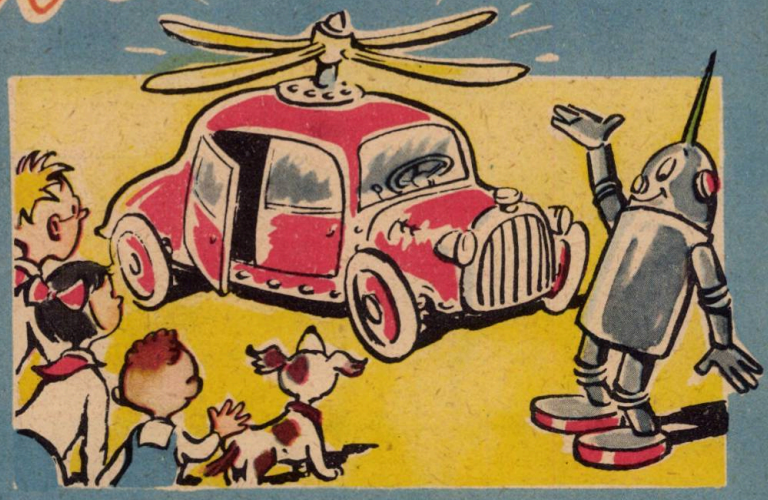

Vin copiii-n graba mare,
Au aflat și ei un zvon:
— Hai, poftiți la o plimbare
C-un... autoavion!

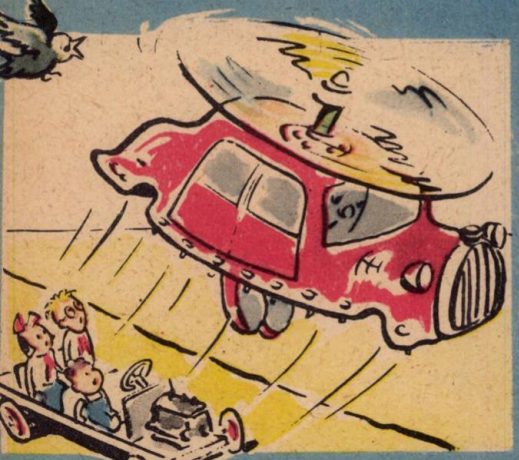

— Gata, a-nceput suișul.
Fiți atenți, că am plecat!
Roboțel și-acoperișul,
Glonț spre nouri au zburat.

Roboțel în nori ajuns
Se întreabă și socoate:
— Oare cum de-am ajuns
Cu mașina doar... jumate?

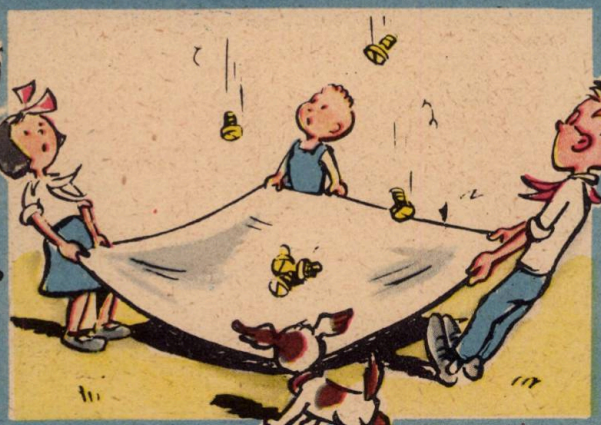

Cu cearșaful vin sub el
Și-l așteaptă ca să cadă;
Dar în loc de Roboțel
Cad șuruburi, o grămadă.

— Vai de-așa inventator.
Să vedem însă cum scapă:
— Hai cu toți în ajutor:
Roboțel intră la apă.

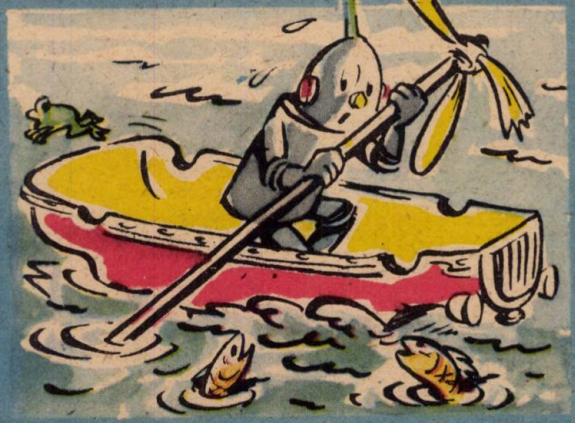

Ia priviți, copii, și voi -
Așa barcă, deh! mai rar;
Din aviator de soi
Ne răsare... marinar.

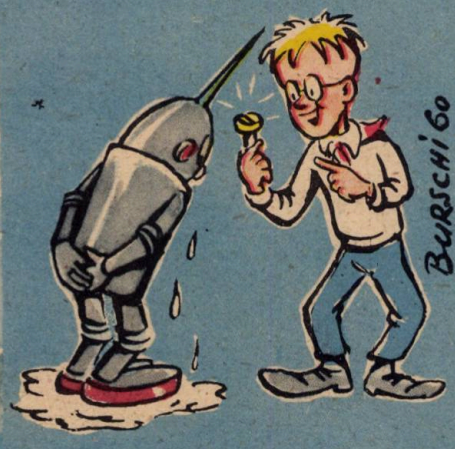

— De veneai la „Cerc" un pic,
Te-ai fi lămurit matale
Că șurubul ăsta mic
De nu-l pui... e lucru mare.

BIBLIOTECA CENTRALĂ

CRAVATA ROȘIE

Nr. 12 1960

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

3514

Era o seară cenușie de iarnă.

Așa mi-a rămas în minte ziua de 30 Decembrie 1947. Ploua și era o vreme bună de stat în casă. Și totuși nici unul dintre tovarășii mei n-a stat în ziua aceea la gura sobei. O veste ne încălzise tuturor inimile. Decembrie mohorît se transformase pentru noi într-un mai însorit. În ziua aceea, regele și slugile sale fuseseră izgoniți de la cîrma țării.

O bucurie nemărginită ne cuprinsese pe toți. Era prima manifestație în prima zi de Republică, iar noi eram primii manifestanți. Grupuri, grupuri ne-am adunat în piața din fața palatului. Vestea făcuse înconjurul orașului; așa că în piață se aflau muncitori de prin toate întreprinderile capitalei, studenți, funcționari, mii de oameni. Răsunau coruri vesele ale studenților, se prinseseră în hore muncitori, se striga: „Trăiască Republica".

Eram fericiți... Încă o barieră din calea noastră, a muncitorilor, căzuse. Vedeam acum clar ce drum luminos se deschide întregului nostru popor.

Au trecut 13 ani de atunci, vîrsta pe care o aveți mulți dintre voi, dragi prieteni. În acest timp, multe s-au schimbat în Republica noastră dragă. Am ajuns cu toții să trăim zilele minunate în care în țara noastră se desăvîrșește construirea socialismului.

Lucrez la Uzinele „Semănătoarea". De multe ori îl iau pe băiatul meu aici să vadă cum facem noi mașinile agricole. Ce mîndru am să fiu peste cîțiva ani, cînd va lucra și el aici, cînd va căpăta o calificare înaltă la școala uzinei noastre. Totul este posibil pentru că voi, dragi prieteni, sînteți doar copiii Republicii noastre libere, copii care vă dezvoltați, vegheați și ocrotiți de partidul nostru iubit. Atîta timp cît veți învăța și veți munci, drumul vostru este deschis spre a vă realiza cele mai înaripate visuri.

STANCIU VASILE
lăcătuș la Uzinele „Semănătoarea"

La lucrările celui de-al IV-lea Congres al Sindicatelor din R. P. Romînă, care s-a desfășurat în București în cursul lunii octombrie, o delegație de pionieri a adus un fierbinte salut pionieresc.
Dăm mai jos un fragment din acest salut în versuri.

Înaripați de visuri ce-nfloresc,
Cu inimile dogorînd de soare,
Aducem un salut pionieresc
Vitezei noastre clase muncitoare.

Sub flamura partidului iubit —
Din care noi purtăm o părticică —
Prin lupta grea, un vis s-a împlinit
Și-o țară nouă astăzi se ridică.

O, cîte veacuri, triști, flămînzi și goi;
Copiii n-au avut copilărie!
De ne-ar putea privi în ochi pe noi;
S-ar lumina de drag și bucurie.

Căci noi, prin grija voastră, creștem azi
Ca Feți-Frumoșii mîndri din poveste,
Ca sondele înalte printre brazi,
Ca vulturii ce zboară peste creste.

. . . . . .

Noi știm: părinții noștri zi de zi
Ne fac viața mai înfloritoare,
Ei sînt mîndria noastră de-a trăi,
Ei sînt viteaza clasă muncitoare.

. . . . . .

Partid — părinte, ție — adînc datori,
Datori nemărginit iubirii tale;
Și vouă — fala țării, muncitori,
Jurăm că vom urma slăvita cale.

Că școli și-ateliere nu-n zadar
Larg porțile ni le deschid în față.
Iar cărțile — neprețuitul dar —
Sînt pentru noi un cald îndemn: învață.

. . . . . .

Știm, nu-i ușor să intri-n noul schimb
De luptători, cum patria ne-o cere.
Noi, vrednici făurari, vom fi la timp
Prezenți în fabrici și pe șantiere.

. . . . . .

Dar ca să le-nvățăm mai bine toți,
Cu bucurie-am vrea mai des să vină
Tații la fii, bunicii la nepoți,
Să le arate drumul spre uzină.

Ne-a dat partidul cinstea de-a visa
Și de-a-mplini cele mai'nalte vise.
În viitor, prin îndrumarea sa,
Ne-așteaptă zări de aur larg deschise.

Și, iată, ne visăm siderurgiști
La a Galaților oțelărie,
Dînd slavă anilor socialiști
Și dîndu-i muncii strai de poezie.

Sau fi-vom arhitecți care-au durat
Orașe noi sub bolțile albastre,
Precum partidul nostru ne-a-nvățat,
El, arhitectul fericirii noastre.

Partidului îi mulțumim cu drag
Și scumpei noastre clase muncitoare.
Pornim cîntînd, sub purpuriul steag,
Pe glorioase drumuri viitoare.

CRAVATA ROȘIE
revista pionierilor și școlarilor editată de C. C. al U. T. M.
Redacția și administrația: București, Piața Scînteii 1, Telefon 17.60.10

COLEGIUL DE REDACȚIE
Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteș, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Lucia Olteanu (redactor-șef), Elena Soare (redactor-șef adjunct), Iosif Tripșa

În prag de an n

Ne-am obișnuit ca la începutul fiecărui an să tragem linie de total sub ceea ce am înfăptuit și, cu an de an mai sporită mîndrie, să deschidem drum spre anul care vine cu noi sarcini mai măreţe. E o tradiţie a anilor noștri, a acestor ani de cînd noi sîntem gospodari în propria noastră ţară. La fiecare început de an înscriem în caietul de sarcini al zilelor celor ce vor urma cifre noi de plan pe care, de pe culmile realizărilor de pînă acum, le întrevedem ca înfăptuiri. Avem siguranţa că tot ceea ce ne-am angajat să facem va fi întocmai, fiindcă în patria noastră poporul este stăpîn pe soarta sa. Dovedim întregii lumi cît de harnic, cît de capabil și talentat este poporul nostru.

Pe la începutul lunii trecute, oamenii muncii din ţara noastră au primit cu entuziasm și adîncă bucurie rodnicul bilanţ al realizărilor pe anul 1960, expus de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la plenara lărgită a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn.

Săptămîni întregi, toţi oamenii muncii din ţara noastră au dezbătut acest bilanţ o dată cu planul anului ce vine. S-a tras linie de total: atît am făcut! În anul ce vine vom face și mai mult. An de an devenim mai bogaţi într-o ţară puternică, cu temelii sănătoase, croite de înţeleptul nostru partid.

Cînd, de pe înălţimea celor 16 ani de înfăptuiri, ne uităm în urmă la ceea ce a fost înainte, la ceea ce au avut de îndurat părinţii noștri în timpul stăpînirii burghezo-moșiereşti, parcă nu ne vine a crede că de timpurile acelea ne despart așa puţini ani. Și totuși, dacă trecem în revistă marile înfăptuiri ce au avut loc în această perioadă, distanţa care ne desparte de trecut pare o întreagă eră. Cînd aflăm că numai sporul de producţie obţinut în 1960 la oţel (370.000 de tone) depășește cu mult întreaga producţie de oţel a Romîniei capitaliste din 1938 și dacă ne gîndim că în anul ce curînd se va instaura între filele noului calendar vom pune piatra de temelie a marelui Combinat siderurgic de la Galaţi, care în 1965 va face ca întreaga noastră producţie de oţel să atingă 4 milioane de tone, înţelegem ce avînt a luat în anii puterii populare dezvoltarea industriei grele în ţara noastră.

În petrol, unde toţi specialiștii burghezi ne asigurau că nu mai avem nici un viitor, dăm astăzi o producţie dublă faţă de cea mai mare producţie de petrol dată de Romînia burghezo-moșierească. Prin dezvoltarea chimiei petrolului, prin intrarea în funcţiune a unor gigantice combinate ale petrochimiei, la Brazi, la Teleajen și la Borzești, scoatem din aceeași cantitate de petrol produse infinit mai multe și mai preţioase.

În 1961 producţia industriei noastre, pe a[nul] ei, va creşte cu peste 13%, iar producţia agri[colă] 19% faţă de 1960.

Să privim în urmă numai cu cîţiva ani. Ne amin[tim] cu toţii cum arătau oraşele noastre unde azi se înă[lţă] imense cartiere cu blocuri moderne. Pionierii di[n] Bucureşti, din Ploieşti, din Baia Mare, din atîtea și atîtea oraşe ale patriei noastre au încă proaspete în memorie imaginile cartierelor vechi, părăginite, care au dispărut aproape peste noapte. În locul lor au apărut mîndrele complexe de blocuri în care s-au mutat zeci de mii de familii de oameni ai muncii.

Mai poţi recunoaște astăzi în Calea Griviţei, devenită un imens şantier, cocioabele de altădată sau ruinele rămase în urma bombardamentelor din 1944? Ori în Ploieştiul reconstruit, urmele unor vechi și triste cartiere? Excavatoarele au muşcat fără încetare din aceste urme ale trecutului, făcînd să răsară în locul lor blocuri elegante și confortabile pentru cei care muncesc.

Să tragem acum o linie de total: în 1960 am înfăptuit atît. Pentru anul ce vine ne propunem să dăm naştere unor noi fabrici și uzine, să pornim construcţia gigantului siderurgic de la Galaţi, să trimitem pe cabluri lumina milioanelor de cai putere de la Hidrocentrala Bicaz, să producem mii de tractoare, mii de camioane, de strunguri, de televizoare, sute de mii de biciclete... În anul ce vine, în oraşele patriei vor înflori alte mii de blocuri, atît cît să totalizeze 37.000 de apartamente. Încă 3.200 săli de clasă ne vor mai fi date într-un an, pentru studenţi tot mai bune condiţii de trai și de învăţămînt, adică noi institute, noi cămine, cantine, laboratoare și biblioteci.

Și nu numai atît. Ci infinit mai mult. Dar numai pentru înșiruirea listei a ceea ce trebuie înfăptuit în 1961 sînt necesare multe, multe coloane de ziar.

Am urcat încă o treaptă pe scara spre lumină deplină, datorită eroicei noastre clase muncitoare, condusă de partid.

De la înălţimea aceasta, anii de întuneric în care s-au zbătut părinţii noștri ne apar tot mai îndepărtaţi, tot mai cufundaţi în negura trecutului, din care nimic nu se mai poate întoarce.

Iar viitorul ne apare mereu mai luminos, mereu mai bogat, făurit prin efortul întregului popor muncitor, condus de partid.

Lupta activă pentru pace dusă alături de celelalte popoare ne va asigura înfăptuirea acestor măreţe planuri.

IOAN GRIGORESCU

ȘTI,
MEA

Hunedoara

Bataga, tinerețea noastră

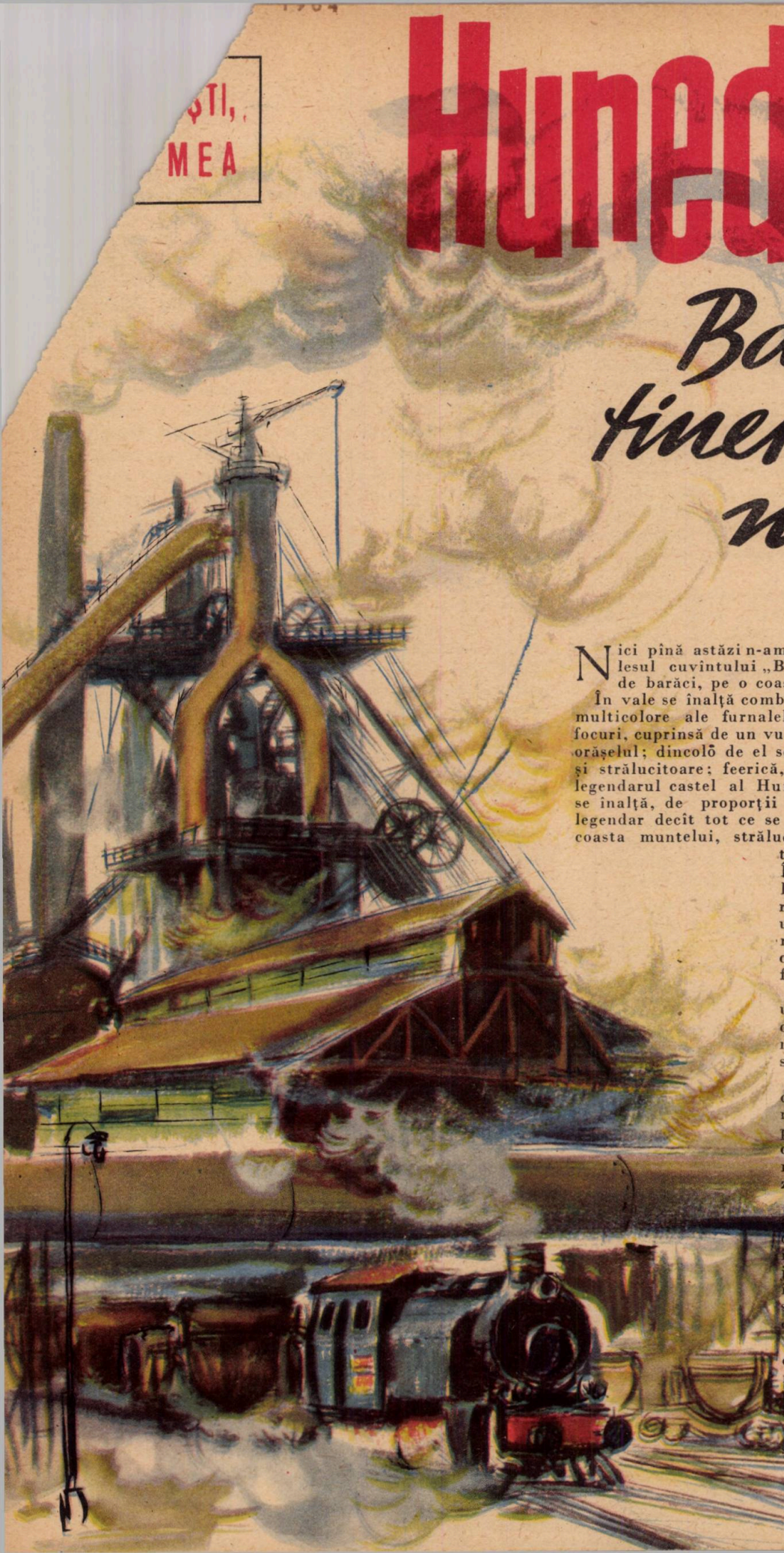

Nici pînă astăzi n-am găsit pe cineva să-mi spună înțelesul cuvîntului „Bataga". El este numele unui cartier de barăci, pe o coastă, deasupra Hunedoarei.

În vale se înalță combinatul metalurgic, cu înaltele focuri multicolore ale furnalelor. Dincolo de această pădure de focuri, cuprinsă de un vuiet veșnic, se află Hunedoara veche, orășelul; dincolo de el se înalță Hunedoara nouă, ziua, albă și strălucitoare; feerică, vrăjită, noaptea. Într-o parte stă legendarul castel al Huniazilor; mai departe, în cîmpie, se înalță, de proporții fantastice, marele bluming, mai legendar decît tot ce se află în aceste ținuturi. Și sus, pe coasta muntelui, strălucește, noaptea, la lună, acest cartier de barăci albe și multe, Bataga. În rînd cu el, pe coastă, se află silozurile, cuptoarele de uscat minereul; în rînd cu acest cartier se află uzina chimică — cocseria, iar ceva mai jos se află cîmpul, unde se aruncă zgura incandescentă, aleasă din furnale.

Bataga este acolo, la Hunedoara, un cartier de barăci lungi ca niște corăbii, văruite în alb, clădite în nesfîrșite ferestre mari spre soare și spre tot peisajul Hunedoarei.

În vale, prin fața acestui cartier de corăbii albe, trec zi și noapte trenurile încărcate cu fontă lichidă, pentru turnătorii, trec trenurile încărcate cu oțel, pentru marele blumîng, trec trenurile încărcate cu zgură.

Jos, în Hunedoara metalurgică, ard veșnic flăcările înalte, multicolore. La gura furnalelor se revarsă într-o uriașă lumină șarjele de metal; jos, în Hunedoara, pulsează veșnic, într-o furtună veșnică, aparatele de sudură pe scheletele de fier ale noilor construcții în continuă creștere.

Un fluviu de minereu vine și curge domol, greoi, în furnale; un fluviu de metal curge domol și greoi spre turnătorii, spre oțelării și spre marele bluming.

De sus, din Bataga, se vede totul: și valea scăldată de incendii de me-

tal, și noul oraș scăldat în lumini, și văile, cîmpurile largi, așteptînd parcă noi construcții metalurgice.

Sus, în Bataga, cîntă difuzoare, copiii se joacă pe alei și-n parcuri abia schițate cu pomi tineri și straturi de flori. La ore știute, metalurgiști, constructori coboară pe cărări, spre furnale, spre Cocsochimica, spre oțelării, spre construcții; alte șiruri de oameni urcă din marele combinat, pe cărărui, spre Bataga, spre casele lor, ca niște corăbii albe, ancorate pe coasta dealului.

Din cînd în cînd, la intervale, unii oameni pleacă din Bataga în orașul mare, în Orașul Nou, în blocurile mari ca niște uriașe vapoare albe, înălțate pe celălalt versant, peste vale, dincolo de veșnicul zbucium metalurgic, față în față cu Bataga. Alți oameni, noi, începători în ale metalurgiei, în ale industriei, cu înfățișare de țărani încă, vin de peste dealuri și le iau locul în corăbiile albe din Bataga.

Și astfel viața curge și ea ca un fluviu, clocotitoare ca și metalul, din ce în ce mai amplă, din ce în ce mai puternică. Crește Bataga; crește combinatul metalurgic; crește Hunedoara. Jos, în vale, se zbuciumă în văzduh flăcările veșnice ale furnalelor; neîntrerupt curge fluviul domol de trenuri încărcate cu fontă și oțel sau zgură. Neîntrerupt se zbat pe zidurile și sub acoperișurile de sticlă ale marelui bluming uriașele aripi de foc, ca niște suflete, ale blocurilor de oțel strivite în laminoare. Neîntrerupt răsună difuzoare în Bataga, copii se joacă în spațiile verzi, flăcăi joacă volei, neostenite gospodine deretică, iar de dincolo, din Orașul Nou, de la ferestrele largi ale apartamentelor lor, un număr din ce în ce mai mare de bărbați, femei și copii privesc spre Hunedoara lor de foc, privesc spre acest spectacol mare și veșnic. Privesc și spre Bataga. Privesc spre ceea ce au fost ei înșiși, cu cîteva zile, cu cîteva luni mai în urmă; privesc spre ceea ce au fost ei și privesc spre marele foc din para căruia ieșiră ei, oamenii noi.

*

Am văzut această Bataga, cu un an în urmă, albă și strălucind în soare, ca un stol de corăbii oprite pe coastă, în preajma Hunedoarei.

După aceea, am văzut același stol mare de corăbii solide aliniate ca pentru o amplă luptă liniștită, în preajma Hunedoarei, la Bicaz, la Dodeni, la Tunel-intrare, la Stejaru.

Am întîlnit aceleași mari corăbii aducătoare de vești bune la Săvinești, la Borzești, în zona petroliferă a Olteniei, la Combinatul industriei stufului, la Brăila, pe platoul Dobrogei, la Palazu Mare. Apoi la alte mari șantiere.

Și, privind mereu copiii jucîndu-se pe bătătura din fața barăcilor, ascultînd difuzoare prinse în stîlpi înalți pe alei cu plopi și castani tineri, privind grupuri de bărbați urcînd sau coborînd pe cărărui, spre șantierele lor, spre uzinele lor, petrecînd cu privirea serii de familii mutîndu-se în blocuri înalte construite în apropiere, am ajuns să înțeleg cuprinsul acestui mare cuvînt, numele unui cartier, la Hunedoara, Bataga...

O colibă de stuf, în care a lucrat primul colectiv restrîns, la Maliuc, orașul stufului, a fost și ea Bataga...

O lumină plăpîndă, prima lumină pe dealurile Somonei, bogate în minereuri, a fost Bataga; vagonul tractoriștilor veniți în marginea cîmpurilor colectivizate este Bataga. Cortul geologului, pe coasta abruptă și pustie, este Bataga. Banca de lemn, la sfatul popular, într-un sat, unde poposește activistul pentru a continua munca de transformare a acelui sat sau școală în care va ține primele consfătuiri cu țăranii este Bataga. Luminile care se aprind acum în vîrful sondelor, în căutarea unui uriaș zăcămînt de fier, sînt Bataga. Barăcile care acum încep să se strîngă în jurul a ceea ce va fi cel mai mare combinat metalurgic, la Galați, toate sînt Bataga.

Aceste șiruri de barăci, acest mare stol de corăbii albe — Bataga — se arată de obicei pe locuri largi, în marginea unor spații întinse, și acolo unde apar ele se știe că se vor întîmpla lucruri mari.

Înaintea marilor uzine, înaintea marilor orașe apar aceste corăbii albe, vestitoare de bine, deschizătoare de mari drumuri în viitor. În aceeași linie cu barăcile albe, la Hunedoara, sînt silozurile și cuptoarele de minereu; minereu uman se strînge în această Bataga, venit de pe toate meleagurile. Lumea vine de undeva, din trecut și din adînc, zăcămînt răscolit de marea chemare a partidului, trăiește, temporar, aici, în această Bataga, se curăță, se alege, se limpezește. Apoi trece dincolo, de cealaltă parte a uzinelor, a marilor construcții pe care le înalță, în orașele tinere și puternice.

Bataga — nume bizar, dar care înseamnă bătătura cu flori și cîntece, în care copiii cresc și se joacă, văzînd sub privirile lor cum în vale se înalță o țară nouă pentru ei.

Bataga este, la Hunedoara, ca și la Bicaz, la Galați, un amfiteatru cu fața spre marile construcții. Țara întreagă mi se arată acum ca un vast amfiteatru cu fața spre soare, cu fața spre uriașele ei construcții: pe de o parte, acele corăbii albe, în care lumea vine; de cealaltă parte, viitorul întreg, pe care această lume a noastră, vrednică, îl construiește.

Bataga — tinerețea noastră de constructori! Bataga — marele șantier al construcției socialismului!

Cărări — cărări albe duceau din Hunedoara spre Bataga. Cărări de aur lasă pașii constructorilor pe toate marile șantiere, așa cum luna așterne cărări de aur, spre fiecare barcă, în largul mării.

Frumusețea acestor cărări! Frumusețea acestor ceasuri, cînd oamenii coboară sau cînd oamenii urcă pe aceste cărări, spre Bataga sau spre marile lor construcții!...

Cine n-a mers pe o asemenea cărare n-a cunoscut încă marea frumusețe, marele înțeles al vieții noastre. Cine calcă, cine umblă pe asemenea cărări de aur — în aur, în nemurire pașii lor se schimbă, în nemurire viața lor răsună.

TRAIAN COȘOVEI

3514

OMUL CU OCHII VINEȚI

(Pagini din lupta antimonarhică a poporului nostru)

Povestea pe care o veți afla în rîndurile de față s-a petrecut cu adevărat pe pămînturile acestei țări. Ea începe cu aproape o sută de ani în urmă...

În seara zilei de 11 februarie 1866 s-a săvîrșit o mare trădare. Ofițeri înarmați au năvălit noaptea în palatul domnesc, silind, sub amenințarea pistoalelor, pe Alexandru Ioan Cuza, domnitorul care dăduse pămînt țăranilor și secularizase averile mănăstirești, să semneze actul de abdicare. După aceea, șefii partidelor liberal și conservator, moșierii și bancherii vremii au început să caute un domn străin, străin de durerile poporului nostru, străin de suferințele țărănimii noastre, dar prieten al lor, al celor bogați, al celor mereu dornici să-și sporească necontenit avuțiile.

După cîteva luni, acest domn a fost în sfîrșit găsit în persoana lui Carol, și o dată cu venirea lui în țară începe una dintre cele mai dureroase pagini din istoria poporului nostru. În versuri populare, poetul Gheorghe din Moldova, dînd glas sentimentelor țărănimii noastre față de hrăpărețul și mult urîtul rege, spunea:

„La noi cine te-a adus,
Nu-i mai steie fruntea sus;
La noi cine te-a chemat
Să se stingă ne-ngropat,
Nejelit de copilași
C-a fost dușman și vrăjmaș
Țării care l-a hrănit".

Era tristețe și jale în țară. Regele era nesățios și zgîrcit. Alexandru Vlahuță îl denumise **„craiul zaraf"**. Pe sub ferestrele palatului din București se puteau auzi adeseori cîntece satirice în care Carol I era numit **„von Kalikenberg"**. În anul 1884, în parlamentul țării, deputații și senatorii, mari moșieri, mari bancheri și mari fabricanți, au votat o donație de douăsprezece moșii pentru Carol I, printre care se aflau Perișul din Ilfov, Segarcea din Dolj, Bicazul din Moldova. Toate, întinderi de mii și mii de hectare de pămînt arabil, vii, livezi, pășuni, iazuri, au încăput în mîna acestui venetic, dornic să se îmbogățească. Pe moșiile regelui, țăranii trăiau în cea mai cumplită stare de robie. Iată ce ne spune un ziar din timpul acela: **„Vreme de șapte zile, vestitul schingiuitor Matei Placă împreună cu Gavril Dumitriu au schingiuit și bătut cu vergi, cu bețe groase, cu latul sabiei pe locuitorii Alexe Storoj, Floarea Storoj, soția acestuia, Gavril Macovei și încă pe un țăran, i-au bătut pînă ce curgea sîngele din urmele loviturilor. Ziua îi țineau închiși în localul școlii din Broșteni, iar noaptea îi schingiuiau. Bătăile erau cumplite. Deznădejdea a fost așa de grozavă, încît Alexe Storoj, în furia durerii, și-a tăiat gîtul".** În timp ce regele primea douăsprezece moșii în dar, pe lîngă multe altele pe care le mai avea, în țara noastră, murea de foame marele poet Mihail Eminescu. Se afla internat la spitalul de la mănăstirea Neamțului fără să primească ajutor de la nimeni. Atunci, plin de revoltă, Alexandru Vlahuță a publicat o scrisoare către cititorii ziarului „Lupta". Înfierînd lăcomia lui Carol I, Alexandru Vlahuță arăta că Mihail Eminescu se zbate în cele mai grele chinuri fără ca să aibă cele necesare traiului de fiecare zi. **„Trăiește în țara asta un om într-adevăr superior și într-adevăr sărac. Omul acesta nu e nici rege, nici prim-ministru, și cu toate acestea e un om mare, da, un om mare în toată puterea cuvîntului. Numele lui va trece în istorie. Copiii în școală îi vor învăța biografia, și peste cîteva sute de ani va fi o chestie foarte secundară și mai de nimeni cercetată cine a domnit și cine a fost prim-ministru în țara asta către apusul veacului al nouăsprezecelea, dar nu se va găsi om cu puțină cultură care să nu știe cine a fost cel mai mare poet, cine a fost singurul poet de o adevărată valoare în zilele noastre. Ați simțit de cine e vorba... Da, e vorba de Eminescu". „...La noi guvernul hărăzește moșii bogaților — spunea mai departe Vlahuță —, risipește milioane ca să întrețină spioni și bătăuși și ca să îngrașe miile de trîntori ce-i țin hangul și-l laudă isprăvile. Noi avem un rege**

Desen:
EUGEN TARU

lacom de bani și cumplit de avar, care tremură de milogeala unui sărac ca de cuțitul unui conspirator, un palat ale cărui uși sînt veșnic zăvorîte.“

Pentru toate aceste motive, poporul nostru îl ura pe Carol I. Ziarul „Adevărul“ apărea în fiecare an, în ziua de 10 mai, îndoliat și cu titlu mare pe prima pagină: **„Zece Mai—zi de rușine“.** Iar Alexandru Macedonski scria, cu prilejul împlinirii a opt ani de la venirea în țară a lui Carol I, o poezie în care arăta cît se poate de clar revolta maselor populare împotriva dinastiei hrăpărețe:

„Sînt opt ani de suferință care astăzi s-a-mplinit,
Și al libertății soare pentru noi n-a răsărit!
În palat e veselie, dar prin strade e tăcere.
Trecătorul poartă-n față întristare și durere!
În palat se benchetează, în palat e sărbătoare,
Însă-n urbe predomnește o tăcere cobitoare!...“

În anul 1906, Carol I și-a sărbătorit patruzeci de ani de domnie, de rușinoasă domnie. Serbările, banchetele, expozițiile de mucava și carton, comandate de slugile palatului regal, nu mai conteneau. Ele voiau să ascundă starea de mizerie a poporului romîn. Și cînd încă nu se stinsese ecoul ultimelor discursuri mincinoase, cînd încă nu se stinseseră luminile serbărilor de bîlci în cinstea lui Carol I, țara s-a zguduit din temelii.

Era în martie 1907. Pe întreg cuprinsul țării au început marile răscoale țărănești. Oameni care așteptaseră zadarnic dreptatea au pornit s-o cucerească singuri. „Omul cu ochii vineți“, închis în palatul său din centrul capitalei, a poruncit, înfricoșat, miniștrilor să deschidă focul asupra poporului. Fără judecată, au fost uciși unsprezece mii de țărani, a căror vină nu era decît aceea că luptaseră pentru dreptate și pentru o viață mai bună. Cîmpiile patriei au fost udate de sîngele acestor oameni nevinovați. Indignarea fără margini a cuprins atunci întreaga țară și ea s-a revărsat în paginile scrise de Ion Luca Caragiale, Alexandru Vlahuță, Panait Cernea, N.D.Cocea. Alexandru Vlahuță a scris atunci cutremurătoarea sa poezie „1907“, sau „Minciuna stă cu regele la masă“, din care citățm cîteva versuri:

„Nu ți-ai iubit poporul, maiestate,
Sau nu l-ai înțeles — și e totuna.
De sus și pînă jos s-a-ntins minciuna,
Ea leagă și dezleagă-n țară toate“.

Tot acest măcel rușinos s-a făcut din ordinul și cu știința lui Carol I. Marele moșier, marele bancher și marele fabricant care era Carol I a dat ordin să fie uciși fără milă trudtorii pămîntului. De aceea, atunci cînd s-au împlinit cinci ani de la răscoalele țărănești, scriitorul N.D. Cocea spunea în ziarul „Facla“:

„De augustul nostru suveran se va putea spune totul, dar că a fost iubit și stimat de supușii săi, nu. Regele Carol, lăudătorul soldățimii barbare în represiunea din 1907, se relevează complicele asasinilor țărănimii. Azi palatul e gazdă de hoți, regele complice de asasini. Azi cetățenii dornici de oprirea țării din cursa-i spre prăpastie vor trebui să strige:

JOS REGELE OLIGARHIC!
JOS COMPLICELE ASASINILOR DIN 1907!
TRĂIASCĂ REPUBLICA!“

Iar în același an Tudor Arghezi, cel care i-a dat lui Carol I numele de „Omul cu ochii vineți“, spunea, în legătură cu disprețul pe care cel ce ucisese unsprezece mii de țărani îl manifesta față de poporul romîn și limba sa, următoarele:

„Dar dacă pentru averile romînești Omul cu ochii vineți a dovedit o atracție violentă, nu tot asemenea simț avut-a el pentru limba romînească, pe care o disprețuiește. Cărțile noastre îi sînt necunoscute. Autorii noștri nu-l interesează... Învățații noștri, ca și țăranii noștri, trăiesc în depărtare“ („Facla“).

Și Omul cu ochii vineți n-a fost decît primul din șirul rușinoasei dinastii de Hohenzollern, care s-a îngrășat ca o căpușă timp de peste optzeci de ani din munca și din bogățiile poporului nostru. Timp de peste optzeci de ani, Omul cu ochii vineți și urmașii săi au strîns averi fără număr, au jefuit fără milă cîmpiile, codrii și străfundurile acestor pămînturi; timp de peste optzeci de ani au ordonat măceluri și războaie, timp de peste optzeci de ani au disprețuit poporul, literatura și limba lui.

Dar aceste vremuri au apus pentru totdeauna la 30 Decembrie 1947, cînd poporul a măturat de la cîrma țării pe ultimul din urmașii Omului cu ochii vineți.

Și cu aceasta povestea noastră s-a încheiat. Este însă o poveste adevărată, pe care voi nu trebuie s-o uitați.

VALERIU RÎPEANU

ANGHEL TODOROV*

ÎN POIENIȚA UNDE MACII DAU ÎN FLOARE...

În poienița unde macii dau în floare
și unde-n depărtare norii-n flăcări sînt
și umblă harabalele pe drumul mare,
din sat în sat — prin șesul care margini n-are —,
prin lumea potopită, parcă, de culoare,

Eu simt cum toate vor să fie pace pe pămînt!

Eu văd brigăzile pe cîmpuri, și cum ară!
S-a dus durerea țărănească, seculară —
ni-i inima ca pasărea, peste cîmpii, ușoară!...
Văd școala, clubul, steagul cum se desfășoară
puternic, mîndru, roșu, fluturînd în vînt!...

Eu simt cum toate vor să fie pace pe pămînt!

Hai, cîntă, inimă, pămîntul țării noastre!
Tu vezi rîvnitul pisc iscat sub zări albastre,
tu vezi uzinele urcînd semeț spre astre,
vezi schelele cum urcă semețe ca un cînt!...

În toate afli semnul viu al forței noastre
și simți cum toate vor să fie pace pe pămînt!

În romînește de CEZAR DRĂGOI

* Secretar al Uniunii scriitorilor din R. P. Bulgaria laureat al Premiului „Gh Dimitrov“.

ION GRECEA

În noaptea Anului nou

Era o noapte geroasă, uscată. Vîntul ce se pornise ușor mătura pulberea zăpezii pe întinderile albe ale pustei. Pe drumul înghețat și singuratic, care abia se ghicea în imensitatea cîmpului, o căruță trasă de doi cai mici, negri mergea anevoie către spatele frontului. Soldatul Buliga, învești mîntat într-o șubă ponosită, stătea ghemuit pe niște hamuri vechi între loitre și dormita cu capul aplecat, afundat în gulerul înalt, îmblănit.

După o vreme, undeva, în noapte se auziră bătăile unui clopot. Glasul de bronz pluti o clipă peste întinderile albe fără sfîrșit, apoi se stinse încet ca o pasăre în nemărginiri. „Noaptea Anului nou — gîndi Buliga, cuprins de o adîncă nostalgie, și trase de hățuri, îndemnînd caii la drum. Ce-o fi acum în satul meu? Or fi petreceri ca altădată sau oamenii n-or avea nici după ce bea apă? Războiul îi sărăcise; nu se făcuseră bucate, n-avea cine munci ogorul; caii duși la rechiziții; ce mai rămăsese jefuiseră fasciștii..."

— Diiii, zmeilor! îndemnă el cu glasul frînt și înălță biciul în aer.

Caii se smuciră în ham și porniră să alerge.

Deodată, Buliga tresări din toropeala ce-l cuprinsese în căldura șubei. Undeva, pe aproape, se deslușeau voci:

— Fir-ar de piston, că-mi vine să-l fac bucățele!

Buliga răsuflă ușurat, și o liniște îl învălui pe dată, cald și odihnitor, alungînd acea sperietură ce-l stăpînise cîteva clipe mai înainte. Vasăzică, era vorbă romînească.

După puțin timp, opri căruța lîngă două mogîldețe care se tot învîrteau în jurul unei motociclete cu ataș.

— Care sînteți, fraților? întrebă el aplecîndu-se peste loitră.

— De-ai noștri! răspunse unul înțepat.

— Care „de-ai noștri"?

— Din Bradul.

— Aha!

Cu mișcări încete, suflînd mereu în palme să se încălzească, Buliga legă hățurile de loitra căruței și coborî greoi în drum. Mișcînd brațele să se dezmorțească, se apropie de cei doi și văzu lîngă motocicletă o foaie de cort întinsă pe albul zăpezii, iar pe ea diferite scule, cîrpe, bidoane. Se aplecă să deslușească chipurile militarilor ce stăteau ghemuiți și meștereau de zor să repare motorul.

— Dumneavoastră sînteți, dom'le locotinent? întrebă el deodată, plin de mulțumire că-și recunoscuse vechiul comandant. Să trăiți! Eu îs Buliga, conducătorul de la aprovizionare, lămuri el. Nu mă știți? Am fost de recrute la dumneavoastră... Ion Buliga, dom'locotinent...

— Te știu, cum să nu te știu, răspunse ofițerul ridicîndu-se în timp ce-și ștergea palmele cu o cîrpă. Buliga, ăla cu heretele...

— Așa, ăla, ăla! se lumină pe dată ostașul la chip.

Fiind în poligon la trageri, împușcase o dată sus, în zbor, un erete care abia se zărea în rotirile lui largi peste cîmp. Îl felicitase ofițerul, iar vestea făcuse ocolul regimentului.

— Vas' că mă știți, urmă el. Ei, îmi pare bine. Ce mai faceți? Pe unde umblați?

— Îs ofițer de legătură la divizie.

— La a noastră?

— Da.

— Iote-te, dom'le! se miră Buliga. Știți... N-am mai auzit nimic de dumneavoastră și credeam că v-ați prăpădit pe undeva... Dar 'mnealui cine e? A, dom' caporal Felea, mecanicul.

Buliga privi o clipă la strădania șoferului, apoi se duse la căruță, aruncă o pătură pe spinările cailor, după care se întoarse iar lîngă motocicletă.

Un huruit continuu, tot mai puternic, înfricoșător și statornic, se auzea apropiindu-se tot mai mult.

— Avioane fasciste! strigă șoferul și în aceeași clipă se ridică, zvîrlind sculele din mînă.

Fără să mai stea pe gînduri, Buliga alergă repede la cai, îi dezlegă și-i priponi de trunchiul unui copac. Locotenentul parcă nici nu se sinchisea: privea liniștit cerul întunecat, căutînd să descopere, atît cît îl ajuta vederea, ucigătoarele păsări argintii aducătoare de moarte.

— Au luat șoseaua la rînd..., își dădu Buliga cu părerea cînd se întoarse.

— Nu văd ei drumul acum pe vreme de noapte, spuse ofițerul ridicîndu-și gulerul mantalei. E greu. Apoi după puțin adăugă: ascultă, Buliga, după ce trece prăpădul

ăsta, îmi dai cel mai bun cal, că trebuie s-ajung neapărat la divizie. Am un ordin urgent la mine...

— Vă dau, cum să nu vă dau, zise soldatul cu bunăvoinţă, bucuros că-l poate ajuta într-un fel pe fostul lui comandant. Eu o să vin din urmă, numa' cu un cal. Pînă la urmă o să legăm şi motocicleta de căruţă.

— Dacă n-o repară Felea, să ştii că nu-i rea ideea...

Dar n-apucă să-şi termine vorba, că o răbufnitură năprasnică şi cutremurătoare ca un tunet se auzi la cîţiva metri de şosea. În clipa aceea, o jerbă uriaşă de pămînt şi zăpadă se înălţă ca o umbră, acoperind totul în jur. Se lăsă apoi o linişte adîncă. Nu se auzea decît huruitul avioanelor care se îndepărtau în noapte.

Buliga mai stătu niţel ghemuit, apoi înălţă capul din zăpadă şi privi în sus. Mai mult ghici decît văzu cîteva pînze albe ce se legănau uşor ca nişte aripi coborînd către pămînt. Se întoarse către ofiţer şi şopti cu înfrigurare:

—Să ştiţi, dom' locotinent, c-au lăsat paraşutişti...

Locotenentul însă nu răspunse. Aproape că nu mai mişca. Stătea închircit, răsturnat în zăpadă, fără să scoată un cuvînt. O schijă îi lovise umărul...

*

De un ceas şi ceva, Buliga rătăcea prin noaptea geroasă, ducînd în spinare trupul vlăguit al locotenentului. Căuta un drum ascuns pe care să se strecoare către spatele poziţiei fără să cadă în mîinile paraşutiştilor, al căror număr nu-l cunoştea. Văzuse doar cîteva pînze albe... Cine ştie însă cîţi or fi cu totul? După o vreme se opri. Ofiţerul tăcea, cu mîinile spînzurate şi capul plecat, moale, aproape fără viaţă. Ascultă încordat. După un timp, îl auzi horcăind. Răsufla cu mare greutate şi încerca să vorbească, gîlgîind cuvintele în gît, înecîndu-se:

— Ce-i, dom' locotinent? căută să-l asculte Buliga.

— În... porthart e un... plic..., şopti ofiţerul. Ia un cal şi... mergi la divizie. La miezul nopţii... să fii... Ia plicul... porthartul...

Soldatul se cutremură pentru o clipă. Vasăzică, în porthart e un plic. Plicul să fie dus la divizie. Bine. Dar cum s-ajungă el pînă acolo? După sfîrşitul prăpădului acela alergase la căruţă. O găsise făcută zob. La fel şi motocicleta. O bombă căzuse între ele şi le sfărîmase, împrăştiind resturile peste şanţul şoselei, în cîmpul înzăpezit. Un cal murise, iar celălalt nu mai era. Se smulsese din legătură şi fugise. Caporalul Felea murise şi el.

Chinuit de gînduri, Buliga se întorsese lîngă ofiţer şi-l luase în spinare. O să se ducă cu el pînă la divizie... Apucase, aşadar, peste cîmp, plănuind să răzbată spre marginea rîului. Se lăsase o linişte grea, apăsătoare, pe care întunericul o sporea şi mai mult. Avioanele de-abia se mai auzeau. „Unde s-or fi ascuns paraşutiştii?“ Pe Buliga îl frămînta mereu acest gînd. Trebuia să-i ocolească pentru a putea ajunge cu plicul la postul de comandă. Cu toate că era ger, fruntea i se îmbrobonise de sudoare. Se înfierbîntase. Ostenit, se opri în mijlocul cîmpului, îl puse jos pe ofiţer, apoi îşi dezbrăcă mantaua. Nu-l mai ţineau puterile...

— Buliga... lasă-mă..., murmură locotenentul. Ia calul şi plicul... Du-te...

— Ce cal, dom' locotinent? glăsui Buliga contrariat. Şi cum să vă las aici în zăpadă, înconjurat de duşmani?

— Fasciştii?

— Da, fasciştii... Paraşutişti... După bombe, au aruncat paraşutişti...

Porniră din nou la drum. Nu după mult timp însă, Buliga se opri speriat. Prin albul zăpezii se vedeau urme. Erau proaspete. Un fior de groază îi trecu prin tot corpul. Pipăi pistolul automat, încărcătoarele. Cu grijă, să nu facă zgomot, călcînd prin zăpada îngheţată, ajunse la marginea rîului. Tocmai se pregătea să pună jos rănitul, cînd în crîngul din apropiere auzi cîteva voci ce-şi vorbeau pe şoptite. Încet, îl puse pe ofiţer jos şi se culcă alături de el.

Înălţîndu-se pe coate, încercă să străbată cu privirea întunericul. Deodată, pe albul cîmpului, zări două mogîldeţe care alergau spre crîng. „Paraşutiştii — îşi zise Buliga cu sufletul la gură. Au loc de întîlnire aici, în crîng. Şi eu am nimerit ca pasărea în laţ. Cum să plec acum din locul ăsta?“

Deodată, ofiţerul rănit scoase un vaiet, şi în aceeaşi clipă o voce dinspre crîng strigă:

— Was ist dort? [1]

Fasciştii auziseră vaietul. „Nu cumva ne-au descoperit?“ — îi trecu lui Buliga prin gînd. Îngrijorat, se adăposti mai mult în zăpadă şi, privind în toate părţile, începu să chibzuiască pe unde s-apuce ca să scape de hitlerişti. În faţă era crîngul. Lateral nu putea merge, putea fi văzut, iar în spate se găsea rîul cu apă nu prea adîncă, dar rece ca gheaţa...

Rănitul începu din nou să geamă. Răsufla cu greutate sugîndu-şi buzele cuprinse de arşiţă. Buliga îl privi cu deznădejde şi încercă să-l liniştească, în timp ce un noian de gînduri îl chinuiau cumplit. „Om scăpa oare din încurcătura asta?“ — îi trecea dureros prin minte. Trebuie numai puţină dibăcie...

Dac-ar fi fost undeva un adăpost, ferit de primejdii, s-ar fi gîndit în aceste clipe la ai săi, de-acasă. Ce-or fi făcînd acum? Peste un ceas, două, avea să vină anul '45... Peste sat or fi răsunînd poate pocnete de bici, s-or fi auzind zurgălăii şi colindele copiilor.

---

[1] Ce este acolo?

Ilustraţie: GH. ADOC

Gîndurile îi fură însă întrerupte de apariţia unei mogîldeţe îmbrăcate în alb. Apoi încă una o ajunse, şi amîndouă veneau foarte încet către rîu.

— Dort ist?[2]

— Ja, ja, dort.[3]

Soldatul se uită înapoi spre rîu; întoarse apoi repede capul, privind înainte. Cele două mogîldeţe în alb erau foarte aproape. „Numai peste rîu mi-e scăparea" — gîndi. Apucă repede rănitul, îl aburcă în spinare, înşfăcă pistolul automat şi intră în apa rece, al cărei vad nisipos era moale ca o humă. Nu făcu însă nici cîţiva paşi, cînd, din urmă, auzi o somaţie:

— Halt! Hände hoch![4]

În acelaşi timp, două gloanţe şuierară pe lîngă el cu un piuit lung, plescăind apa rîului. Buliga tresări. Se întoarse repede la mal, puse rănitul în zăpadă şi trase prima salvă spre cei doi, care începuseră să alerge peste cîmp. Auzind rafala, aceştia se trîntiră imediat la pămînt.

— Ce-i, Buliga? căută să afle ofiţerul. De ce tragi?

— Staţi liniştit, domnu' locotinent, fără teamă. Iote, trag şi eu cîteva rafale, aşa ca în noaptea de Anul nou...

— Mi se pare c-am auzit vorbă nemţească...

Buliga nu răspunse. Mai trase o rafală, apoi aşteptă. Un minut, două, trei... Văzînd că cei doi nu se ridică, luă ofiţerul în spinare şi intră din nou în apă. Dar n-apucă să ajungă în mijlocul ei, că împuşcăturile izbucniră iar din urmă, şi zeci de gloanţe îl împroşcară în jur cu şuierul lor ameninţător. Buliga nu întoarse capul. Înfrigurat, cu grijă pentru viaţa ofiţerului şi a lui, privea drept înainte, grăbit s-ajungă cît mai repede la mal. „Mai e niţel — îşi zise încordîndu-şi ultimele puteri. Ei, de-aş apuca să pun piciorul pe pămînt..."

Dar nu făcu decît cîţiva paşi, că un glonţ îl săgetă ascuţit în picior. Durerea îl fulgeră chinuitor. Nu mai putea merge. O dîră umedă de sînge se scurgea şi din umăr, lipindu-i cămaşa de piele. Fusese rănit. Se clătina, gata să cadă. Se stăpînea, însă, îndîrjit, căuta să se ţină pe picioare şi înainta prin apă anevoie, dar cu hotărîre. Cînd ajunse la mal, se prăvăli o dată cu ofiţerul în zăpadă şi rămase locului nemişcat. Numeroasele voci ce veneau dinspre mijlocul rîului însă îl treziră ca dintr-un somn greu şi adînc. Îşi frecă ochii cu palma şi privi buimac înainte. Fasciştii treceau şi ei apa. Repede, Buliga apucă automatul, dădu piedica la o parte şi, cu ultimele puteri, apăsă pe trăgaci. Gloanţele şuierau sinistru în aerul îngheţat, şi noaptea se umplu de larmă. O sudoare rece îi învălui întreg corpul, iar ameţeala îl stăpînea, împăienjenindu-i vederea. Continua totuşi să tragă. Încă o rafală... Şi încă una.

★

A doua zi, spre amiază, Buliga s-a trezit la spitalul de campanie. Nu ştia nici cum a ajuns acolo, nici ce se mai întîmplase cu el pe malul rîului. În jur totul alb: şi paturi, şi mese, şi pereţi. Salonul era plin de răniţi. Primul gînd fu să întrebe de comandantul lui.

— Trăieşte, îi spuse un sergent sanitar. I-a făcut şi operaţie pînă acum. Era pentru urgenţa întîi. Ai să intri îndată şi tu la rînd.

Spre seară, plutonierul de la companie care venise să-l vadă pe Buliga îi povesti tot ceea ce se întîmplase cu el acolo, pe malul rîului. Alarmată de zvonul împuşcăturilor, o subunitate ce se îndrepta spre linia întîi a alergat într-ajutor, găsindu-i pe cei doi, ofiţer şi ostaş, în nesimţire, îngropaţi în zăpadă. Apa încerca să ducă la vale cîteva stîrvuri de fascişti împotmolite în nisipul rîului. Au fost prinşi şi ceilalţi paraşutişti, care au încercat să fugă, iar plicul din porthart n-a căzut în mîinile dușmanilor, ci a ajuns la timp la postul de comandă.

—A ajuns? a întrebat Buliga uimit, cu ochii plini de mirare. Şi ce scria în el, dom' plotonier?

— Nu ştiu, a răspuns plutonierul înălţînd din umeri. Dar ce ştiu e că contraatacul fasciştilor a fost respins şi am eliberat un sat unguresc. Acum o să ai mai mult de mers cu căruţa pînă la linia întîi...

[2] Acolo este?
[3] Da, da, acolo...
[4] Stai! Mîinile sus!

DĂNUŢ ŞI LUPII

de ASZTALOS ISTVÁN

Se dăduse sfoară-n ţară că pe Dănuţ dintr-a VI-a îl vor primi de 7 Noiembrie în organizaţia de pionieri. Dar tocmai în ultimele zile încasă un patru la aritmetică. Tovarăşul instructor îl preveni că pînă nu-şi îndreaptă nota nu poate să devină pionier. Dar iată că trecuse toată luna noiembrie, iar nota rămăsese neschimbată. Trebuia deci să aştepte pînă la 30 Decembrie. Era tare posomorît şi, în acelaşi timp, se gîndea cu teamă: ce-o să fie dacă şi de 30 Decembrie rămîne tot fără cravată? Se necăjea mult şi-i invidia pe vîrstnici. Lor ce le pasă? Ei atîta fac: taie lemne, mînă caii, păzesc oile, conduc tractoare, fără să-şi bată capul cu adunări, scăderi, înmulţiri şi împărţiri, mai ales cu numere de ordinul sutelor de mii. Şi astfel, în loc să înveţe, se gîndea cum să înfăptuiască un act de eroism mare, atît de mare încît să primească cravata de pionier fără a

mai fi nevoie să-şi îndrepte nota la aritmetică. Visa, bunăoară, că se aprinde casa vecinului, iar el se avîntă prin flăcări înăuntru şi o salvează pe micuţa Estera, cea de doi anişori. Sau că, aşa, din senin, un tractor o ia razna şi se îndreaptă spre o casă, iar el sare în plin mers să-l oprească. Pentru o asemenea faptă eroică, cravata roşie i-ar lega-o, desigur, la gît, personal, tovarăşul Sabău de la raion. Şi cum s-ar mîndri taică-său cu el!

Dar, ce să-i faci, la casa vecinului nu se iscă nici un incendiu şi nici un tractor n-o luă razna peste sat. În schimb, timpul trecea zi cu zi, fără să-l fi putut opri cineva în loc. Atîta doar că prin mijlocul lui decembrie ninse din belşug şi se lăsă un ger grozav.

— Mare pacoste, băiete, zise mama lui Dănuţ, iarba, bălăriile, tufişurile de pe munte, toate sînt acoperite de zăpadă. Căprioarele, iepurii n-au de-ale mîncării şi coboară în vale, prin grădini, iar în urma lor adulmecă lupii. Va avea de furcă alde taică-tău...

Tatăl lui Dănuţ era ciobanul gospodăriei colective. Plecase în sus la stînă, împreună cu alţi tovarăşi de-ai lui.

Tare ar mai fi vrut Dănuţ să vadă şi el lupi.

— Ce fac lupii, mămico? întrebă el, aşa, într-o doară.

— Sînt tîlhari, mari tîlhari, băiete! Pagubă, asta fac lupii. Prind şi omoară cîinii ciobanilor, mănîncă oile rătăcite, ba cînd sînt în haită pătrund pînă în stînă şi fac prăpăd. Atacă turma şi caii, ba chiar şi pe om, cînd acesta e singur

Dănuţ şi-a dat de îndată seama de felul nou în care ar putea să devină el erou. Îşi închipuia cam aşa: el se afla sus la stînă şi păzea turma singur-singurel, pînă se reîntorcea taică-său din sat. Lupii dădeau buzna, iar ei, cu ciomagul şi cu Lăbuş, cîinele ciobănesc, apărau turma omorînd cinci lupi. După o asemenea faptă eroică este sigur că preşedintele colectivei îl va trimite la şcoală în fiecare dimineaţă cu cel mai bun tractor.

Dar degeaba înfăptuia în gînd atîtea lucruri extraordinare, nota patru din catalog tot nu se prefăcea în zece, iar de ziua adunării de primire în rîndul pionierilor nu-l mai despărţeau decît două săptămîni.

— Mai bine ai învăţa, băiete, îl povăţuia maică-sa.

Într-o după-amiază l-a trimis la stînă să-i ducă cîte ceva lui taică-său.

Mergea Dănuţ pe cărare şi dădea curajos cu ciomagul în buruienile ce ieşeau de sub zăpadă. Cum le găsea le şi reteza capul.

— Na şi ţie! Na şi ţie! lovea el cu ciomagul.

Într-un cuvînt urca „vitejeşte" pe potecă. Apoi, mergînd mai departe o luă pe cărăruia de lîngă pîrîu.

Prin tufişuri zburdau şi ciripeau sticleţii şi-şi arătau căpşoarele cu şepcuţe roşii. Printre crengi săreau de ici-colo nişte piţigoi, iar de pe lîngă pîrîu apăruse un jder... Aruncă ciomagul într-acolo, dar între timp jderul dispăruse în zăpadă. Îl căută îndelung, dar nu-i mai dădu de urmă. Porni mai departe. Dincolo de pîrîu începea pădurea. Copacii erau plini de nea şi peste tot domnea o linişte de se auzea susurul apei. Ajunse pe deal. Stîna trebuia să fie undeva pe aproape, dar el continuă să privească malul pîrîului, doar-doar va mai vedea vreun jder.

Pîn' la urmă se plictisi căutînd jderi şi privi în jur. Dar ce-i fu dat să vadă?!... În faţă, la vreo cincizeci de paşi în dreapta şi stînga potecii, şedeau în zăpadă doi cîini mari. La început a crezut că-i Lăbuş, cîinele lor ciobănesc, cu vreun alt cîine străin, dar îşi dădu repede seama că cei doi cîini din faţa lui erau suri, nu negri. Aveau urechile ascuţite, aţintite în sus. Şedeau în zăpadă nemişcaţi, aşteptîndu-l pe el.

Îi privea şi parcă i se aduna ceva în gît. Îşi dădu seama, înfiorîndu-se de groază:

— Aştia... aştia sînt lupi!

Cu ochii măriţi de spaimă, începu să smiorcăie.

Lupii stăteau nemişcaţi. În cele din urmă, unul dintre ei se ridică alene, îl ocoli pe celălalt şi începu să se apropie.

Îngrozit, Dănuţ începu să urle:

— Marş, lupule!... Marş!

Lupul se opri de îndată şi se aşeză din nou pe coadă.

Atunci Dănuţ, cu frica în sîn, dar cu multă atenţie, începu să urce dealul de-a-ndaratelea. Ştia că stîna trebuie să fie pe acolo. Nu-şi lua ochii de la lupi nici o secundă, şi cum se mişca vreunul dintre ei se oprea de îndată şi ţipa:

— Marş!...

Aşa, de-a-ndaratelea, merse zece, douăzeci de metri, pe cînd cei doi lupi îl urmăreau cu viclenie.

Pe Dănuţ îl apucaseră toate năduşelile; părul i se făcuse măciucă pe cap, iar inima — cît un purice.

Nu mai rezistă şi-şi întoarse o clipă capul. Stîna se afla acolo, în spatele său, la o distanţă de aproape o sută de paşi.

Se întoarse atunci ca fulgerul şi începu să fugă de rupea pămîntul. Auzi însă de îndată cum şi lupii alergau în urma lui, zgîriind zăpada îngheţată cu ghearele.

— Tăticule!... tăticule! strigă Dănuţ îngrozit şi fugea cît putea de tare.

Putea să alerge el şi mai iute, că lupii tot l-ar fi ajuns de n-ar fi sărit acum de lîngă colibă cîinele ciobănesc. Lăbuş se aruncă asupra lupilor, lătrînd puternic, dar unul dintre lupi îl apucă şi-l trînti aşa încît în jur se ridică un nor de zăpadă. Lăbuş avea însă la gît un apărător cu ghimpi, aşa că lupul nu reuşi să-i rupă beregata.

Tocmai atunci se ivi şi tatăl lui Dănuţ cu încă vreo doi tovarăşi de-ai lui care săriră cu topoarele în mînă, iar lupii, văzîndu-i, o luară la goană.

Lui Dănuţ îi tremurau picioarele şi era galben ca ceara. Taică-său abia reuşi să-l readucă, cît de cît, în fire.

A doua zi cînd Dănuţ se trezi, maică-sa şedea pe marginea patului şi-l mîngîia pe creştet spunîndu-i:

— Vezi, băiatul meu, şi tu te lăudai că dacă ai vedea vreun lup i-ai veni de hac. Vezi că nu-i atît de uşor să te lupţi cu lupii?

Hai, dragul meu, apucă-te de învăţătură şi lasă lupii mai pe urmă. Fiecare lucru la timpul lui...

Dănuţ nu spuse nimic, dar după-amiază, după ce luă masa, îşi scoase cartea de aritmetică şi se apucă cu dîrzenie să înveţe cum se fac socotelile cu numere de ordinul sutelor de mii.

Ilustraţii: IURIE DARIE

Pomul

DIMOS RENDIS

Ilustrații: PUIU MANU

Sînt optsprezece ani de atunci. Era o iarnă cumplită, la care se mai adăuga și urgia războiului.

Plecasem cu colindul trei prieteni. Voiam să strîngem bani ca să cumpărăm un brad mare. Mai mare decît acela pe care l-am zărit în casa cu trepte de marmură, din capătul străzii. De fapt, de aici au pornit și ciuda noastră, și dorința aprigă de a ne face un brad și mai frumos. Ne-am dus și la casa aceea cu colindul și am fost alungați. Cînd o cucoană grasă în capot galben a deschis ușa, abia am apucat să vedem în mijlocul holului luminos un brad înalt, plin de culori și de strălucire.

— Mare scofală, spuse Gelu în timp ce ne întorceam amărîți spre casele noastre. Bradul nostru va fi și mai mare. Mîine poate vom avea mai mult noroc. Poate nu va mai fi atît de frig și vom străbate tot orașul. Cînd vom cumpăra bradul vom lua o trăsură, vom trece prin fața lor și tu, Nicule, vei striga: „Ia veniți, boieri, pînă afară să măsurăm care brad e mai înalt".

„Eu?!!" — m-am bucurat simțind că mă trece un fior de fericire, de nerăbdare.

Abia a doua zi ne-am dat seama că nu vom avea nici un brad. În piață, brazii erau foarte scumpi, banii adunați nu ne ajungeau nici pentru o crenguță.

Tîrziu, cînd ne-am întors în cartierul nostru, mi-am dat seama că Gelu și Petre se înțeleseseră să meargă pe căi ocolite, ca să nu trecem prin fața casei cu trepte de marmură. Îmi părea rău, ardeam de dorința de a zări prin ferestrele largi pomul și am început să protestez:

— Mi-e frig, vreau să ajungem mai repede acasă, haideți să mergem pe acolo.

— Hai, Gelule, spuse Petre, nu atît la gîndul că vom ajunge mai repede acasă, ci din pricină că era dornic să vadă și el pomul.

Cînd am ajuns în fața casei aceleia, Gelu, care era cel mai mare dintre noi, începu să fluiere nepăsător și nu se uită de loc la ferestre.

Pe mine, drept să vă spun, mă dureau ochii privind într-acolo tot cu coada ochiului.

Bradul era parcă mai strălucitor, mai plin de daruri.

— Mie mi-ar fi rușine, zise Gelu înfuriat, pentru unii război, iar pentru alții...

Eram toți trei amărîți. Trecurăm de casele noastre și ne îndreptam către maidan. Omul de zăpadă pe care nu-l mai vizitaserăm de două zile se afla acolo. Mi se părea că-i atît de trist încît îmi venea să-i plîng de milă. În urmă cu două zile făcuserăm atîta haz pe seama lui, era atît de caraghios! Acum, cu capul strîmbat, cu marginile gurii lăsate în jos, ne privea cu ochii săi de cărbune negri și triști.

— Ce-i cu voi mă, băieți? se auzi vocea lui nea Toader, care lucra la aceeași fabrică cu părinții noștri. Ei, cum a fost cu colindul?

Nea Toader, văzîndu-ne tăcuți și supărați, pricepu că ni se întîmplase ceva și nu s-a lăsat pînă ce n-a aflat necazul nostru. După ce i-am povestit, a rămas pe gînduri. Apoi s-a depărtat de noi și credeam că s-a dus către casă, cînd l-am auzit strigîndu-ne:

— Ia veniți încoa, flăcăiașilor, să vă arăt ceva.

Ne-am dus într-acolo.

— Ei, ce ziceți? ne-a întrebat el vesel.

Ce era să zicem? îl priveam și noi mirați, neștiind despre ce-i vorba.

Nea Toader se aplecă și dădu zăpada în lături cu mîinile.

Atunci am zărit un vîrfuleț de brad firav, nu mai înalt decît un creion.

— Ei, acum ce ziceți?

Noi tot nu ziceam nimic. „Cum o fi apărut și brăduleț ăsta tocmai aici?" — mă gîndeam eu. Apoi mi-am spus cu amărăciune. „Vasăzică, atîta s-a ales din visul nostru?"

— Ce, copii, e prea mic? spuse nea Toader. Măi, proștilor! Dar bradul pe care l-ați văzut voi era tăiat. După cîteva zile se usucă, se aruncă la gunoi ori se dă focului. Ăsta... Ăsta-i viu, are să crească... și are să se facă mare... înalt și frumos. Uite, așa de mare! a spus, ridicîndu-și mîinile ca să ne arate. Și-apoi, de trei ori, de zece ori mai mare. Are să străpungă norii! Și crengile lui vor umbri maidanul întreg! Îl vedeți?

Da. Vedeam parcă aievea: un brad falnic, înalt pînă la cer, cu crengile grele.

Dar dintr-o dată amărăciunea năvăli iar în sufletele noastre: „Dar podoabele? Dar cadourile?"

— Hm! făcu nea Toader. Asta-i nițeluș mai greu.

Apoi după ce se gîndi o clipă:

— Ia scoateți tot ce aveți prin buzunare, să vedem ce-i prin ele.

Ne-am deșertat buzunarele, mirați de cîte nimicuri încăpuseră în ele. Se adunară pe zăpadă o grămadă de lucruri: o bilă de sticlă, un șiret, un beculeț de lanternă ars, o corăbioară de carton, un nasture, o fișie de staniol, o mică păpușă de cîrpe, făcută de Petre pentru sora lui, și o stea de hîrtie colorată.

— Păi, eu cred că putem să împodobim bradul. Ce ziceți?

Omul de iarnă

Jocul începuse să ne placă şi nouă...

— Ia daţi încoa beculeţul... Ia priviţi! Ehei, cîte becuri! Şi toate aprinse. Aşa!... Acum păpuşica... Măi, măi... De ce nu i-aţi pus o fundă? Nu-i nimic... merge şi aşa... Părul ei auriu, bogat, n-are nevoie de găteli. S-o punem în picioare ca să stea cu ochii deschişi. Deschide şi închide ochii, da? Daţi acum steluţa. Ce roşie e! Uitaţi-vă cum strălucesc razele ei.

Priveam şi ni se părea că în faţa noastră se înalţă un brad imens, cum nu mai văzusem niciodată. Era încărcat de podoabe şi de daruri. La poalele lui tălăzuiau valurile mării, pe care plutea o corabie adevărată, cu marinari, cu căpitanul scrutînd zările, la proră, înconjurat de un stol de delfini...

*

Au trecut optsprezece ani de atunci. În fiecare an, Gelu, Petre şi cu mine ne duceam pe maidan să împodobim bradul. An de an, bradul creşte. An de an creştem şi noi. Şi ca înălţime, şi ca număr. Primul care a venit cu soţie a fost Gelu, apoi Petre. Curînd m-am căsătorit şi eu. Apoi am început să venim şi cu copiii noştri. Şi ca un făcut, în jurul bradului nostru au apărut zeci de bräduţi subţirei ca firele de iarbă.

Cînd s-au construit blocurile noi în cartierul nostru şi în locul fostului maidan a apărut un parc, bräduţul nostru a rămas acolo, în mijlocul noului parc.

E ajun de An nou.

Gelu mi-a telefonat să ne întîlnim. Am plecat cu familia mea într-acolo.

— Cît e de frumos! se miră fiul meu, privind spre bradul din copilăria mea, acum împodobit ca un falnic pom de iarnă.

Apoi, cînd am cotit spre strada unde locuiam pe atunci, fiul meu mi-a arătat:

— Uite acolo, tată!

Cînd m-am întors am zărit casa cu trepte de marmură. Se vedea un brad mare, înconjurat de copii.

— E grădiniţă? întrebă Dănuţ.

— Da... *Acum* e grădiniţa, am spus accentuînd cuvîntul acum mai mult pentru mine decît pentru Dănuţ, care nu putea încă să priceapă.

L-am luat în braţe spunînd:

— Haideţi mai repede! Ne aşteaptă nea Gelu, şi nea Petre... şi copiii... şi... pomul de iarnă din casa lor.

— Şi? se răsfăţa Dănuţ.

— Şi Ionuţ al lui nea Gelu... şi Doiniţa a lui nea Petre...

— Şi? întrebă Dănuţ, rostogolindu-şi rîsul ca mărgelele.

— Şi... şi nea Toader... am spus mai încet.

— Cine-i nea Toader? întrebă Dănuţ mirat.

Am tăcut. N-am vrut să-i umbresc bucuria spunîndu-i că nea Toader a fost un om minunat, care nu mai este pentru că a fost ucis în ziua de 23 August 1944, cînd lupta ca să scoată nişte hi-

tlerişti cuibăriţi în casa cu trepte de marmură.

— Spune-mi, cine-i nea Toader? se rugă Dănuţ.

— Este... am spus eu. Este un om bun, care, care face brazi... şi-i împodobeşte cu fel de fel de jucării.

— Ca moş Gerilă? întrebă Dănuţ cu ochii strălucitori.

— Da... ca moş Gerilă... Sau... E chiar moş Gerilă...

13 Ani

„Am cunoscut ce nu vor mai cunoaşte
aceia ce în urma mea s-or naşte"
(M. Beniuc „Steaua ţării")

Din an în an devine mai greu de explicat copiilor trecutul: sărăcia, mizeria, analfabetismul. Sînt noţiuni care nu mai au corespondent în realitatea înconjurătoare, nouă. De lucrul acesta s-a convins de nenumărate ori maistrul Ion Grigoraş cînd a încercat să le vorbească fiicelor sale despre viaţa din trecut:

— Pe aici, de la Bicaz şi pînă sus la Borca sau Broşteni, erau domeniile regale şi moşiile unor prinţi Sturdza. Munceam pe domenii, la pădure sau la plutărit, ca robii. Am încercat să muncesc şi la cîte o fabrică din împrejurimi, dar nici acolo nu era mai bine, că nu ştiai ce aduce ziua de mîine: concedierile, şomajul... Păi, îmi aduc aminte că prin anul... Fiicele îl ascultă şi caută să-l înţeleagă. Marcela, cea mai mare, vrea să lase impresia că ar pricepe cel mai bine ce vrea să spună tatăl: ea are doar 16 ani, e destul de serioasă de-acum! Totuşi cuvintele tatălui, „domenii", „şomaj", „sărăcie", i se par tare ciudate! Astăzi pămîntul e al ţăranilor: gospodării colective, întovărăşiri, loturi individuale... doar ţăranii îl muncesc. De ce să fi avut regele pămînt, că doar el nici nu ştia bine cum arată iarba, după cîte spune tata, nicidecum să fi muncit vreodată? Iar cît priveşte „şomajul", ce poate să însemne? Uite, de pildă, tata a lucrat la tunel-intrare, un şantier al hidrocentralei care şi-a terminat lucrările în iunie. Dar n-a stat nici o zi din lucru: după terminarea tunelului s-a angajat ca maistru mecanic la fabrica de ciment. Iar Ioana, care se ţine mai mult pe lîngă mama, a prins şi o discuţie între părinţi:

— Cam tot 1.400 o să iei?

— Cam tot atît, am calificare.

Nu, sînt lucruri din trecut pe care în ruptul capului nu le poţi înţelege. Fetele Grigoraş au auzit odată despre un muncitor de la baraj, un sondor harnic, Mihai Baltag, tot din Bicaz. Cineva spunea că Baltag munceşte de la vîrsta de 9 ani, cînd a intrat argat la un chiabur.

— Păi, la 9 ani era doar un copil, protestează Ioana.

— Era... Dar ce să-i faci? Pe vremuri te apucai de muncă, din greu, încă din copilărie. Odată mama le-a vorbit despre vremea şcolii ei:

— Carte nu prea învăţam... aşa şi aşa — nimeni nu se da în vînt să ne înveţe pe noi, nişte ţărănuşi proşti. Ştiam acolo adunarea, scăderea... să ne iscălim... să scriem cu litere mari pronumele cînd era vorba de persoanele regale...

— Cum cu litere mari? Dacă e în propoziţie sau frază, pronumele se scrie cu literă mică. Dacă e la început, numai atunci.

— Ei da, dar noi trebuia să scriem „Măria *Sa*", „Alteţele *Lor*", „domeniile *Lui*, ale Regelui". Aşa era pe atunci.

Pînă şi Marcela a dat din umeri: asta-i chiar fără rost! Doar gramatica e una pentru toţi.

Ioana s-a născut în 1947

În anul 1947 au fost în casa maistrului comunist Ion Grigoraş două mari bucurii: s-a născut fiicăsa mijlocie, Ioana, şi... Era în apropierea Anului nou. Munţii acoperiţi de zăpadă, Bistriţa prinsă în copci de gheaţă pe margini, totul alcătuia un peisaj sclipitor, neasemuit de frumos.

Ion Grigoraş a intrat în casă bucuros ca niciodată:

— S-a făcut republică. O să fie altfel, cu totul altfel. Bine că s-au dus regii. Să se ducă, nici numele să nu li se mai audă.

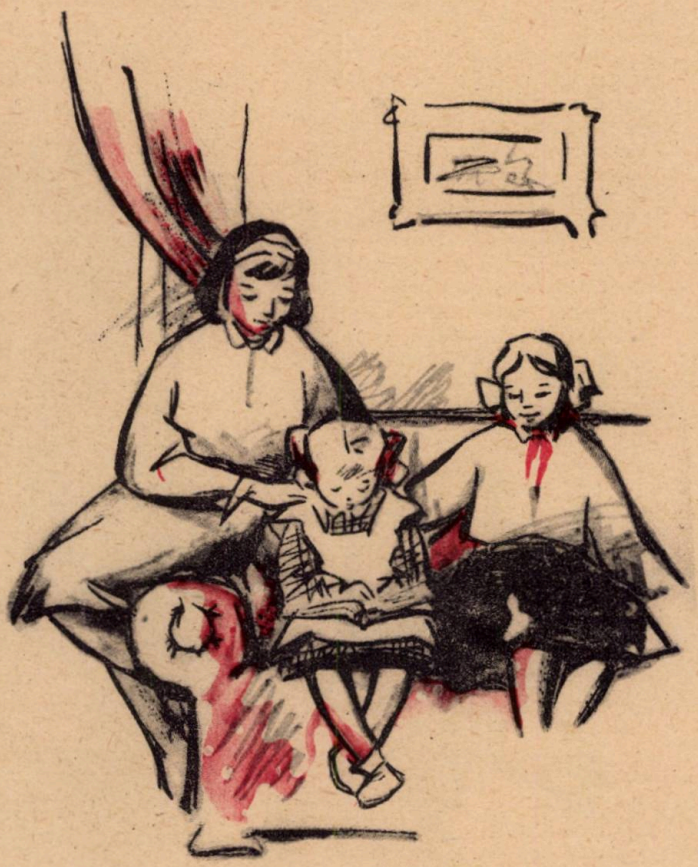

În serile lungi din iarna 1947—1948 s-au făcut nenumărate proiecte de viitor în casele de pe Valea Bistriței. Una din acele case aparținea lui Ion Grigoraș:

— Să vezi, în primăvară o să facem...

— Toate bune, replica soția, dar casa e cam mică, veche. Acum sîntem mai mulți, ne-ar trebui și o odaie pentru fete.

— O să le facem. Ai să vezi...

Cele două bucurii care au înflorit casa maistrului Grigoraș au crescut frumoase, depline, din an în an.

Pe fostele domenii ale coroanei de la Bicaz s-a ridicat cea mai mare hidrocentrală a țării, purtînd numele lui „V.I. Lenin". Întreaga țară și-a împlinit prin ani belșugul din spice, aurul negru din sonde, frumusețea pădurilor puternice.

Din an în an, oamenii trăiesc mai bine, tot mai mulți muncitori și familiile lor își petrec concediul în stațiuni de odihnă, sute de mii de copii învață în școli spațioase. Numai în Bicaz, în anul școlar 1960/1961 învață peste 2.000 de elevi. Fiicele maistrului Ion Grigoraș sînt toate trei eleve ale Școlii medii din Bicaz.

O dată cu crearea lacului de acumulare casa maistrului Ion Grigoraș, aflată în zona lacului, a fost demolată. Acum la Izvorul Munte se ridică o casă încăpătoare din cărămidă (vechea casă era din lemn), în care gospodina socotește cu plăcere împărțirea celor 5 camere:

— Asta e pentru fete, aici ar fi camera noastră... aici...

Fetele sînt încîntate: Ioana se gîndește unde va pune mașina de cusut pe care i-au cumpărat-o; Geta, cea mai mică, e bucuroasă că va avea o cameră în care vor învăța numai ele. Ea este o matematiciană de frunte și dacă n-ar fi joaca, destul de ispititoare de cînd tata a cumpărat o nouă bicicletă „Carpați", ar sta toată ziua să rezolve probleme și exerciții. (Mulți dintre copiii foștilor robi de pe domeniile coroanei au talent la matematici; Dumitru Surdu, elev în clasa a VII-a, fiul mecanicului D. Surdu, angajat la exploatarea uzinei, e și el un bun cunoscător al tainelor matematicii.) Marcela, cea mai mare din fiicele lui Ion Grigoraș, nici nu concepe să nu poată continua studiile după terminarea școlii medii. Vrea neapărat să devină profesoară la ciclul II, și toată familia o aprobă. Nici nu mai începe discuție că așa va fi.

...Au trecut doar 13 ani de atunci, de la acel 30 Decembrie cînd s-a proclamat republica. Au fost ani luminoși, deplini în roade, pregătind alții și mai buni care vor veni.

Fetița care s-a născut în 1947, Ioana Grigoraș, va crește în pace, veselă, lipsită de griji, va ajunge un om de nădejde, vor trece anii, va deveni, desigur, bunică. Și, firește, va avea nepoți curioși, dornici de povești ca toți nepoții. O vor ruga să povestească despre copilăria ei. Doar ei au învățat la istorie că la Bicaz, cu zeci de ani în urmă, au fost domeniile coroanei. Vor vrea să știe cum era copilăria grea, cum erau sărăcia, mizeria. Dar bunica Ioana povestește despre cămine de zi și tabere, despre excursii pionierești și școli. Asta știu și ei, beneficiază și ei de toate acestea. Totuși cum era la Bicaz?

— Să ne înțelegem, dragii mei, va spune bătrîna, eu n-am mai apucat acele timpuri... prea îndepărtate.

Eu m-am născut în anul 1947.

TITA CHIPER

DAN DEȘLIU

CÎNTEC PENTRU MĂGĂRUȘII DIN MEDGIDIA

Ție, Puia

Din vechea Medgidie, doar voi ați mai rămas,
prea urecheați prieteni, la fel ca altădată,
trăgînd, cu nepăsare și cu același pas,
pe coastă sau la vale cotiga încărcată.

Ce tacticos străbateți covorul de asfalt,
întins peste podeaua secătuitei mlaștini,
unde dospeau noroaie din veacul celălalt,
unde-și aveau țînțarii moșiile de baștini.

Cu ochii melancolici, cu aerul absent
al unor foste glorii, vă îndreptați alene
spre hornurile ninse de pulberi de ciment,
care veghează poarta cîmpiei dobrogene.

În preajmă adiază un murmur de fîntîni,
parcă suspină țărna de foc, de-odinioară...
îl ascultați pe gînduri — niște copii bătrîni
și înhămați în joacă mai mult la cărucioară.

Vă pierdeți printre parcuri și printre blocuri noi
în zarea dimineții de toamnă timpurie...
S-o mai găsi vreo slujbă pe-aici și pentru voi,
voi, singurii simpatici din vechea Medgidie.

IARNA

Iarnă-i iarăși pe cîmpie
Și sclipesc de-omături zorii,
Bate vîntul și-nvîrtește
Cu iuțeală roata morii.

Iar morarul, sus în moară,
Umple cu făină sacii.
O să fie pîinea nouă
Și covrigii, și colacii.

Cînd colindătorii-n praguri
De-Anul nou o să ne vină,
Toți voinicii or să plece
De la noi cu traista plină.

ELENA DRAGOȘ

MACHE
vàtàcitorul

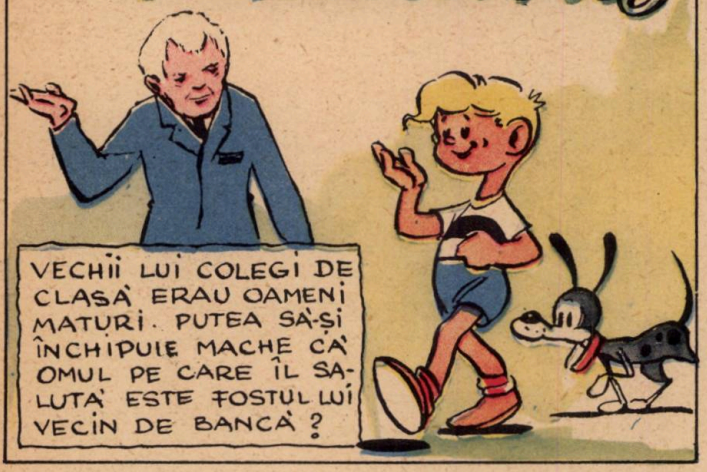

VECHII LUI COLEGI DE CLASĂ ERAU OAMENI MATURI. PUTEA SĂ-ȘI ÎNCHIPUIE MACHE CĂ OMUL PE CARE ÎL SALUTĂ ESTE FOSTUL LUI VECIN DE BANCĂ ?

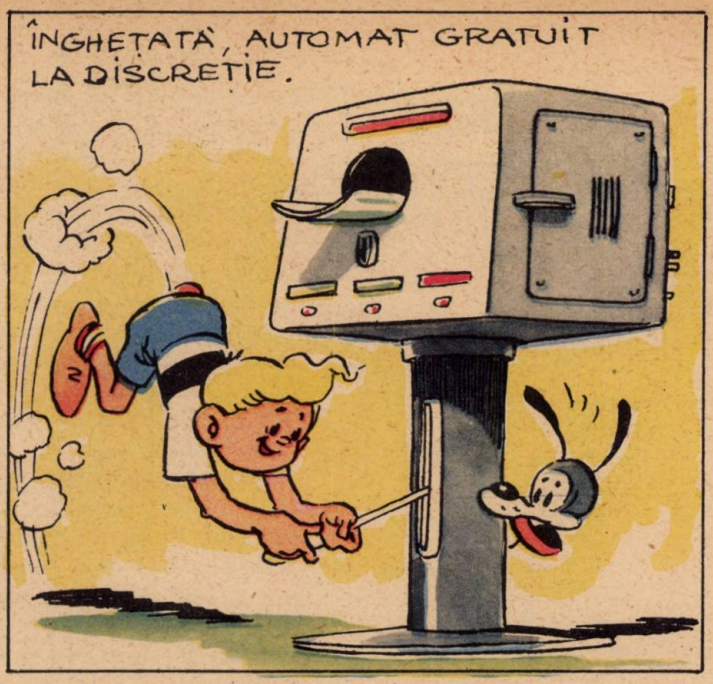

ÎNGHEȚATĂ, AUTOMAT GRATUIT LA DISCREȚIE.

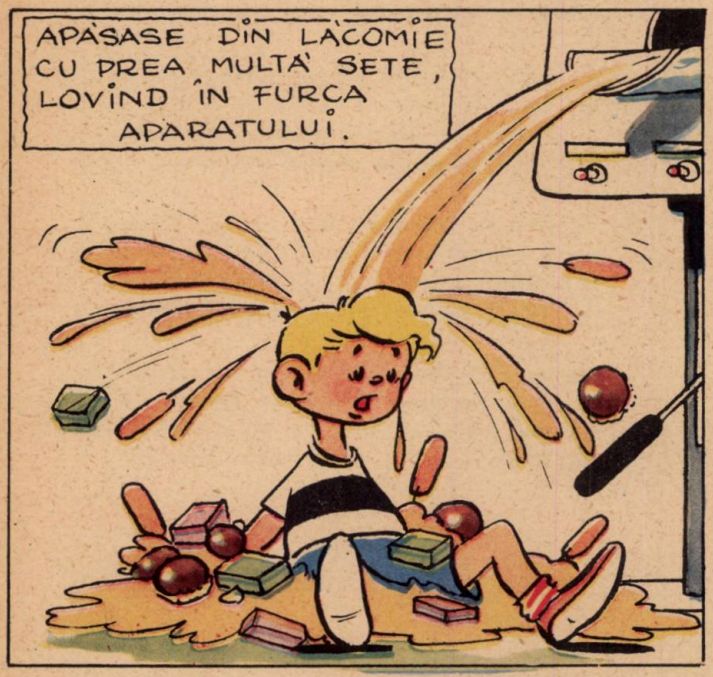

APĂSASE DIN LĂCOMIE CU PREA MULTĂ SETE, LOVIND ÎN FURCA APARATULUI.

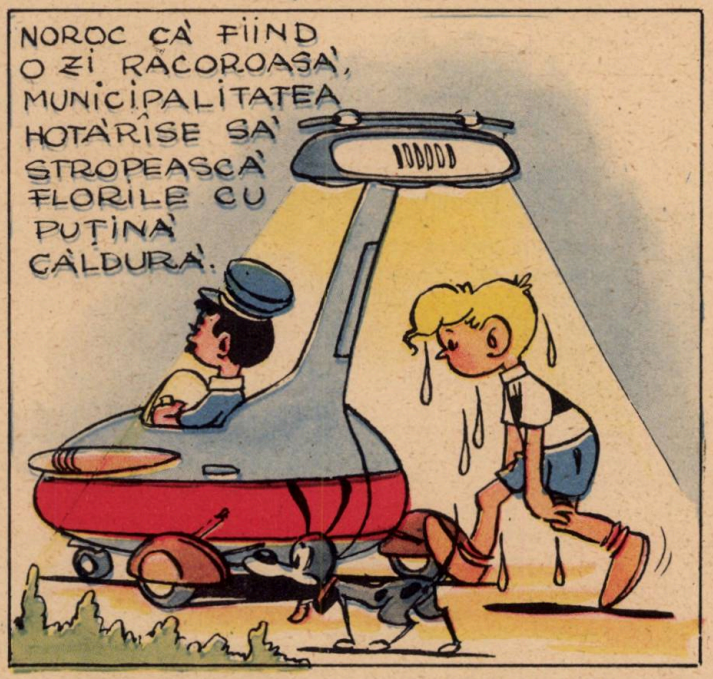

NOROC CĂ FIIND O ZI RĂCOROASĂ, MUNICIPALITATEA HOTĂRÎSE SĂ STROPEASCĂ FLORILE CU PUȚINĂ CĂLDURĂ.

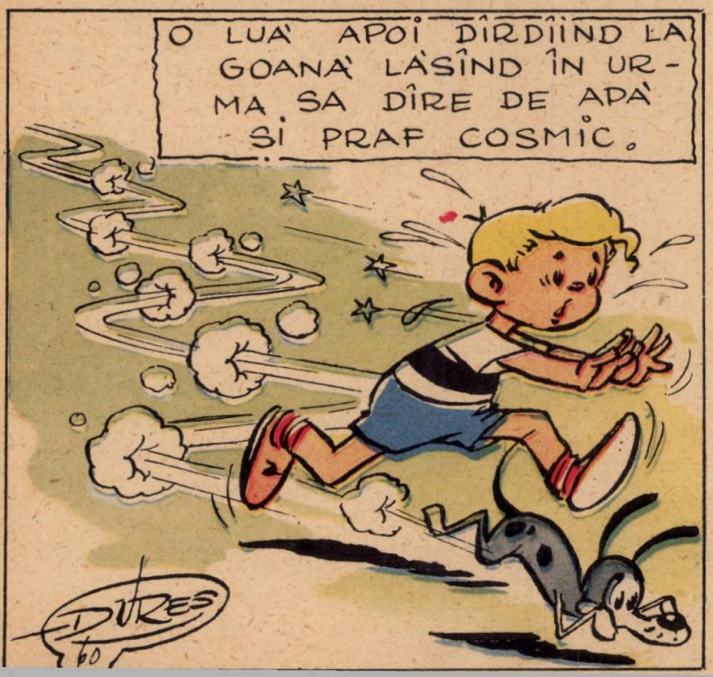

O LUĂ APOI DÎRDÎIND LA GOANĂ LĂSÎND ÎN URMA SA DÎRE DE APĂ ȘI PRAF COSMIC.

DURES 60

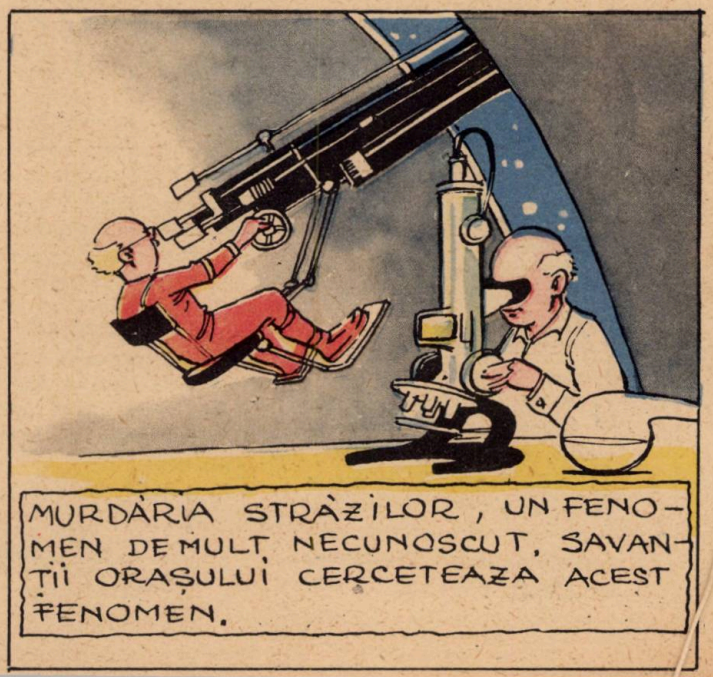

MURDĂRIA STRĂZILOR, UN FENOMEN DE MULT NECUNOSCUT, SAVANȚII ORAȘULUI CERCETEAZĂ ACEST FENOMEN.

MACHE NICI NU BĂNUIA CĂ SCURTA LUI TRECERE PRIN ORAȘ PRODUSESE ATÎTA VÎLVĂ CÎT IZBUCNIREA UNUI VULCAN CU CENUȘA UNOR MORAVURI DE MULT STINSE.

UNDE E ȘCOALA, BĂ?

IEI, O TROTINETĂ AERIANĂ ȘI O ȚII SPRE RADICAL DE NORD!

DA. PARCĂ AUZISE CÎNDVA DE NORD. ȘI DE RADICAL, PARCĂ. DAR LIPSA LUI DE CUNOȘTINȚE PRODUSE UN NOU DEZASTRU.

PORNEȘTE CU CAPUL ÎN JOS PE TROTINETĂ ÎNTR-O ROATĂ FANTASTICĂ ÎNTR-UN VÎRTEJ, DE ALTE VEHICULE AERIENE.

CÎND SE TREZI SE ÎNDREPTĂ FURIOS SPRE BĂEȚEL ȘI ÎI TRÎNTI UN PUMN ÎN NAS APOI, CURAJOS, O LUĂ LA GOANĂ.

EDIȚIE SPECIALĂ

ORAȘUL ERA ZGUDUIT. EDIȚII SPECIALE ÎMPÎNZISERĂ ÎNTR-O CLIPĂ ORAȘUL. ÎNVAZIA UNOR MORAVURI VECHI? LĂCOMIE? HULIGANISM? IGNORANȚĂ? ÎN ANUL 2000?

—VA URMA

A dispărut Harap Alb

Cîinele mîrîi puțin și abia scoase capul afară din cușcă. Ninsoarea nu mai contenea de aseară și, cum vîntul se potolise, zăpada se așternea în straturi mari și pufoase.

În coteț se auzi o mișcare, apoi cîteva cîrîituri răgușite de găini care se zbăteau de ceasul morții. Totul se liniști apoi, și o umbră ieși din coteț cu pași grăbiți. Cîinele făcu o încercare să latre și apoi tăcu moleșit...

În noaptea aceea, luna plină arunca o lumină albăstruie peste satul în care parcă toate zgomotele se domoleau în pîsla albă întinsă peste case.

A doua zi dimineața cînd mama Catinca ieși în curte cu poala plină de grăunțe, găinile începură a ieși cotcodăcind de prin poiată. Bătrîna începu să le vorbească după obiceiul ei:

— Hai, Puicuțo, te îndeși la grăunțe, dar ouă mai ba... La plăcinte înainte, la război înapoi! Și tu, Bogheato, nu te mai înfoi atîta, că acum vine Harap Alb și face instrucție cu voi...

...Dar, în loc de falnicul Harap Alb, cucoșul deștept ca un om, cum spune mama Catinca, apăru un pintenat pestriț, cu coada cam mototolită și cu un glas dogit.

— Dar ce-i minunea asta?! se miră mama Catinca. Cine te-a vopsit așa, puiuțule? Sau nu cumva ești altul? Mă, Ionică, ia ieși pînă afară că s-a petrecut la noi minunea cea din basme. Ionică își trase un sumăieș peste cămașă și ieși repede afară.

— Nu-i de-al nostru, bunică... S-o fi pripășit de prin vecini. Eu mă duc să-l caut pe Harap Alb.

Cercetările au fost zadarnice. Nimeni din vecini nu zărise cocoșul alb și nici un cîine nu lătrase noaptea trecută a primejdie.

— O fi fost vulpea, se posomorî Ionică.

— Ce fel de vulpe o mai fi și asta cu brîu de piele cu înfloriturî. Poate vulpea cea din poveste, care își schimbă pielea...

Mama Catinca, care nu se lăsase pînă ce nu cercetase locurile cu de-amănuntul, găsise în poiată, chiar lîngă ușă, un brîuleț de piele.

Ionică pipăi brîulețul cu uimire.

— Știi, bunică, brîulețul ăsta... dar nu-și mai termină vorba, ci fugi în casă, unde se îmbrăcă într-o clipită. Înfundîndu-și pe cap cușma din mers, o rupse la fugă pe uliță. Nici nu-și trase răsuflarea pînă la Mihăilă Tunsu, tocmai în capătul din deal al satului. Mihăilă încă moțăia sub velință, cînd năvăli Ionică în casă, aducînd răcoare proaspătă de-afară.

— Scoală, Mihăilă... ni l-au furat pe Harap Alb!

— Las' că o să-ți cumpere taicătău altă carte!

— Nu „Harap Alb" de Creangă! Cucoșul!...

— Ce tot vorbești, măi! Care cucoș? Acela din „Punguța cu doi bani"?

— Nu, măi, cucoșul meu, al bunicii... Și eu cred că știu cine l-a furat, uite brîul ăsta...

Mihăilă se trezi de-a binelea:

— Ești sau nu ești președinte de grupă...

*

— Ssst, taci nu mai trîmbița atîta că acum îți sucesc gîtul, se răsti Florea la cocoș, zvîrlindu-i dinainte o mînă de boabe. Taci acolo că deseară o să fie și vremea ta, cucoș alb...

În odaia goală, cocoșul lipăia mîndru pe podeaua de lut. Florea se repezi în odaia din mijloc și, după ce mai aruncă un butuc în sobă, ieși grabnic în curte. Auzise cîinele hămăind la poartă. Ieși în ușă și cînd îl văzu pe Ionică vru să se întoarcă în casă.

— Stai, Florea, că la tine venim. Ia cîinele de aici că ne rupe..., strigă Mihăilă îngroșîndu-și vocea ca să se facă auzit. Palid la față, Florea ieși la poartă.

— Ce vreți?

— Nu ne dai drumul în casă?

— Nu. Nu pot! răspunse el cu hotărîre.

— Atunci, uite, ți-am găsit brîul!...

Florea se făcu alb la față ca peretele. Tăcu.

— Ce, te-ai făcut hoț de găini?

— Ce vrei?

— Unde-i Harap Alb?

— Nu știu nici un Harap...

Parcă dintr-un făcut, trîmbița cocoșului izbucni din odaie.

— Dă-mi cucoșul și-om mai vorbi noi.

— Nu pot. Și... ți-am lăsat altul în schimb!

Ilustrații : E. ARNO

— Ia-ţi înapoi corcitura aceea. Mie să-mi dai cucoşul.

— Intraţi în casă atunci...

Băieţii se opriră în tindă, scuturîndu-şi cuşmele de zăpadă.

— Ce-i cu tine, Florea?

Florea înghiţi un nod de plîns care i se puse în gît:

— Moare tătuca...

— Ce spui?

— Zace de două zile şi nu mai cunoaşte pe nimeni.

— Şi mama ta?

— E la fratele meu la oraş... Şi sînt doar eu cu tătuca!

— Şi doctorul?... Doctorul?

— Doctorul o să-l taie la operaţie şi-o să moară. N-aţi auzit ce-a păţit badea Timofte... Florea izbucni în plîns. Uitaţi-vă... Deschise uşa. În pat, tatăl lui Florea gemea uşor cu ochii închişi.

— Şi ce vrei să faci cu cucoşul?

— Asta-i că trebuie sînge de cucoş alb!

*

Strîngînd cocoşul într-o traistă de pînză, Florea se îndreptă repede spre casa coanei Profira. Casă înaltă cu pereţii vopsiţi pînă la jumătate cu verde şi cu verandă de sticlă. Deschise portiţa bine unsă, care nu scîrţîi în balamale, şi apoi bătu în uşă. Nu primi nici un răspuns. Trase de clanţă şi intră în săliţă, scuturîndu-şi picioarele. Încet făcu doi, trei paşi spre uşă, cînd deodată îl opri un glas:

— Iei un smoc de busuioc şi-l legi cu o aţă de mătase roşie de care atîrni un ban, pui busuiocul într-o strachină cu apă neîncepută şi spui descîntecul de patru ori!

O voce de fată răspunse tremurînd de emoţie:

— Bine!...

— Atunci lasă găina neagră aici şi banii ăia bagă-i în ghioc. Nu mi-i pune în mînă... Cît-ai adus?... Cam puţin... dar, hai, fie... Să mai vii trei nopţi pe lună plină şi de fiecare dată cu o puică neagră. Bani... hm... trebuie să fie ceva mai mulţi... Acu aşteaptă afară...

În tindă ieşi o fată înaltă şi grasă, năduşită de emoţie.

„Vrăjitoarea" era o femeie voinică, încă tînără, legată cu o basma roşie în vîrful capului.

— Ai venit, îi spuse ea lui Florea. Mi-a spus baba Tănăsoaia că ai să vii.

Baba Tănăsoaia, care-şi tot găsea de lucru pe lîngă coana Profira, îl întîlnise pe Florea negru de supărare că-i era tatăl bolnav şi îi dăduse sfatul să vină aici cu un cocoş alb şi 25 de lei.

— Hai, intră, intră în casă...

În odaie mirosea a cafea, pe masă un glob mare de sticlă, o pereche de cărţi soioase, cîteva bucăţi de plumb.

— Dă cucoşul aici deoparte. Zdravăn cucoş. Să tot aibă peste 4 kile! Vasăzică e tată-tu bolnav. Bine-ai făcut că ai venit la mine. Există lucruri înfricoşătoare pe care voi n-o să le aflaţi niciodată la şcoală. Uite, fata de afară, îi fac vrăji de noroc. Cu sîngele de cucoş alb o să alung vătămătura din trupul tatălui tău.

— Ascultă acum! Profira făcu lampa mai mică şi umbrele lunecau pe pereţii albi.

— Vino, urs cu strînsoare,
din păduri nestrăbătute,
Vino într-o întinsoare,
Haide, haide, vino iute...

Un mormăit înfricoşător o făcu pe Profira să se oprească din descîntec şi să privească cu ochii îngroziţi spre geam: În lumina zăpezii de afară se vedea limpede un urs care-i făcea semne. Profira privi zăpăcită şi bîlbîi mai departe:

Iepure, picior pe fugă,
Şi tu blîndă veveriţă...

Abia numite, animalele îşi făcură loc la geam.

— Ce-i asta? urlă Profira...

— Vraja, murmură Florea.

Speriată de zgomote, fata din tindă intră şi ea în cameră, tremurînd toată.

— Ce-i prostia asta? întrebă încă o dată Profira... şi trase o duşcă din cana de pe masă.

— Bei apa vrăjită! se miră fata.

— Ia mai lasă-mă-n pace, c-am intrat în toate boalele!...

— Cum, te temi de ei? se miră Florea. Nici nu-şi termină bine vorba că la geam apăru un cap înfricoşător de lup, cu dinţi ascuţiţi, care privea parcă numai către Profira.

— Mi-e rău de frică, chemaţi doctorul că mă doare inima...

— Cum, mata chemi doctorul? se miră iar Florea. De ce nu faci un descîntec... Cînd lupul mai rînji o dată în fereastră, Profira se ridică grabnic de pe scaun şi ţîşni în odaia din fund. Fata se luă după ea. Imediat i se auzi vocea:

— Aici erau puicuţele mele? Ai spus că ai făcut vrăji cu sîngele lor... Uite şi cordonul, şi panglicele... Atunci înseamnă că m-ai minţit...

Afară se auzeau tot mai tare un cor de animale şi schelălăitul cîinelui. Profira abia mai vorbea.

— Vă dau banii înapoi, vă dau tot. Lăsaţi-mă!

— Poate or fi animalele din descîntec. Spune ceva să le potoleşti.

— Care descîntec, ce descîntec, se văita Profira. E sfîrşitul lumii...

În curte Florea îi recunoscu pe toţi. Erau ei, echipa de păpuşari de la Căminul cultural.

— A tras o spaimă vrăjitoarea, rîse Mihăilă. Cel mai rău a speriat-o lupul din „Scufiţa roşie".

Fata îşi acoperi de ruşine obrazul cu palma.

Costache, instructorul, îi spuse:

— Pot să-ţi ghicesc eu cu cine o să te măriţi. Dacă o să mai mergi la vrăjitoare... n-o să te ia nimeni. Apoi se întoarse către Florea: Am fost la dispensar, tatăl tău nu mai are febră.

Băiatul răspunse ruşinat:

— Dacă nu eraţi voi... ajungeam şi hoţ de găini.

De bucurie că s-a întors acasă, Harap Alb trîmbiţă mult înainte de miezul nopţii, stîrnind toţi cocoşii din sat.

Straşnic cocoş Harap Alb ăsta; cît e el de pintenat, tot nu crede în... vrăji!

ALECU POPOVICI

SORCOVA VESELĂ

de HORIA ŞERBĂNESCU şi MARIN TRAIAN

Un tînăr botanist:

Sorcova, vesela,
Să trăiţi să-mbătrîniţi,
Ca un măr,
Ca un păr,
Ca un fir de trandafir
Şi-alte rozacee
Sau iridacee,
Chiar şi graminee!
Mai departe nu insist...
Fiindcă eu sînt botanist,
Aşa că mai bine pun sorcova
la.., ierbar!

Unul de la cercul tinerilor meteorologi:

Sorcova, vesela,
Situaţia-i aşa:
Să trăiţi, să-mbătrîniţi,
Fără complicaţii
Sau precipitaţii,
Fără înnourări parţiale,
Cu înseninări totale!
Ăsta-i buletinul meu pentru la
anul şi la mulţi ani!

Un tînăr fotograf amator:

Sorcova, vesela,
Vă rugăm a nu mişca,
Să vă fac şi vouă
Un „şase pe nouă"
Iute ca săgeata —
Un minut şi-i gata!
La anul şi la mulţi ani,
vă sorcovesc bust, că iese
mai bine.

Tînărul solist vocal:

Sorcova, vesela,
Asta-i melodia mea
Şi o pot parafraza
Pe orişice-aş vrea:
Că...
Nea Alecu, Nea Alecu
Sorcoveşte şi berbecul,
Dar berbecul nu prea vrea
Şi-i mănîncă sorcova!
La anul şi la ...si bemol!

Un elev din clasa întîi, care abia învaţă abecedarul:

S... o... r..., sor —
C... o... v... a... Aha! Sorcova!
Vese... V... e... s... ve... se... la...
Greu mai sorcovesc cu ea!
Pînă isprăvesc să silabisesc,
Să vă sorcovesc,
O să-mbătrîniţi
Şi-o să obosiţi,
Că eu la citire
Nu prea sînt din fire
Iute ca săgeata
Şi o să fiu gata
La... a... n...u... l... ş... i... la...
mîîî...ulţi a...n...i!

Un pasionat de matematică:

Se dă o sorcovă... o notăm cu „A". Ba nu, o notăm cu „S" că-i amintire de la Sinaia. Avem trei sorcoviţi: A-B-C. Dacă „A" este sorcovit pe o catetă dintr-un unghi de 30°..., „B" pe cealaltă catetă dintr-un unghi opus, că stă în alt raion, iar „C" este sor-

covit în autobuzul 47, sorcova fiind deci un număr divizibil cu trei, se cere cîte-un covrig şi şase nuci de căciulă, acesta fiind cîtul pentru care am sorcovit toată ziua, la anul şi la mulţi ani!

Dring! Dring! Drrriiing! sună prelung telefonul.

— Alo, spuse Ţăndărică, ridicînd receptorul.

— Alo, aici Comitetul de organizare al celui de-al doilea Festival.

— Da, şi? întrerupse Ţăndărică nerăbdător, căci aşteptase toată ziua să fie chemat.

— ... al celui de-al doilea Festival al teatrelor de păpuşi şi marionete, continuă netulburată vocea. Vrem să vă anunţăm că peste o jumătate de oră soseşte la aeroport primul avion cu oaspeţi. Sînteţi rugat să-i întîmpinaţi.

Ţăndărică se repezi la cuier, îşi luă nedespărţita-i beretă şi fularul şi o zbughi pe uşă. Staţia de troleibuz nu era departe. În faţa cinematografului „Patria". Aşteptînd „82"-ul, văzu de partea cealaltă a bulevardului, dincolo de şuvoiul neîntrerupt al maşinilor, afişele multicolore care anunţau festivalul şi se simţi cuprins de o îndreptăţită mîndrie: pentru a doua oară Bucureştiul era gazda acestui important eveniment al lumii artistice păpuşăreşti.

Apoi dădu cu ochii de coşul unei florărese şi-şi aminti că uitase să cumpere flori. Cu cei 2 lei puşi deoparte pentru colecţia lui de mărci poştale, îşi umplu braţele cu crizanteme galbene şi roşii şi, întorcîndu-se în staţie, se urcă din fugă în troleibuz în clipa în care acesta se urnea din loc.

Coborînd în faţa aeroportului, Ţăndărică zări în depărtare un avion care ateriza pe pista betonată. Cu inima zvîcnind de o veselă presimţire, traversă ca o furtună aerogara, călcă pe cineva pe pantof şi ajunse în faţa avionului în clipa în care micuţii pasageri începuseră să coboare pe scăriţa de aluminiu albastru. Ţăndărică se apropie şi întinse florile, emoţionat:

— Bine aţi venit! Bine aţi venit!

— Zdrastvuite! Bonjour! Buenas — dias! Sabah el Kheir... îl salutau micuţii oaspeţi în toate limbile pămîntului.

Apoi începură prezentările.

— Eu sînt Petrică, din povestea „Petrică şi lupul" de Prokofiev, spuse un pui de rus cîrn şi vioi, cu o pisică albă în braţe.

— Eu sînt Jasanek din basmul ceh „Cheiţa de aur", spuse un băieţel cu nasul lung şi gura pînă la urechi.

— Eu sînt Sun U-kun, din legenda chineză, vorbi altă păpuşă, şi sînt regele maimuţelor.

— Eu sînt Trombi din planeta Marte, spuse un omuleţ îmbrăcat în plexiglas.

— Eu sînt Mikko Matti, rosti cu glas limpede un mic lapon cu bonetă de ren, iar acesta este cîinele meu, Sampo.

— Hau! Hau! lătră vesel căţelul.

— Pffft! Pffft! Miaauu! făcu în clipa aceea pisica lui Petrică şi, smulgîndu-se din braţele băieţelului, o rupse la fugă printre picioarele călătorilor.

Sampo era un cîine paşnic şi civilizat, dar, văzînd o pisică, se trezi în el nu ştiu ce instincte primare şi dădu buzna pe urmele ei.

Petrică se repezi după pisică, Mikko Matti se repezi după căţel, Ţăndărică după amîndoi, iar ceilalţi musafiri, împreună cu mulţi alţi omuleţi şi animale debarcaţi mai la urmă şi care nici nu ştiau ce se întîmplase, se luară după ei, împînzind într-o clipă întreg aeroportul.

— Ce-i asta? exclamă uluit comandantul aeroportului, frecîndu-se la ochi.

Într-adevăr, pe pista cenuşie, de beton, se vedea o forfotă pestriţă de elefanţi, reni, capre, lupi, urşi, iepuraşi, fetiţe şi băieţi în miniatură şi chiar şi-un crocodil. Şi toată această lume pitică alerga nebuneşte printre picioarele oamenilor, printre roţile avioanelor, stîrnind o hărmălaie de nedescris.

Primul care îşi recăpătă sîngele rece fu Ţăndărică.

— Prieteni, strigă el ducînd mîinile pîlnie la gură, unde alergaţi aşa? Ne aşteaptă maşinile!

Şi totul reintră în ordine. Miraţi ei înşişi de această neaşteptată învălmăşeală, oaspeţii festivalului se întoarseră şi se îndreptară cuminţi spre autobuzele înşirate la ieşire. În urma tuturor, cu coada între picioare şi cu urechile pleoştite, venea ruşinat Sampo, din vina căruia se iscase incidentul.

★

Ajungînd la hotel, a cărui faţadă era împodobită cu zeci de steguleţe multicolore, oaspeţii fură conduşi spre camerele dinainte rezervate şi, cum totul fusese organizat din vreme, nu se produse nici o încurcătură.

Trebuiră însă menajate unele susceptibilităţi. Astfel, iezii, mulţi şi zburdalnici, din diferite ţări, fură cazaţi într-o aripă a hotelului opusă celeia în care se aflau lupii — puţini la număr, dar gravi şi trişti (unul dintre ei mărturisi unui confrate că s-a săturat să tot joace roluri negative!); iepuraşilor veniţi din Bulgaria li se repartiză un dormitor comun; elefanţilor li se dădură paturi cu somieră specială... şi fiecare primi tot ce avea nevoie ca să se simtă bine şi mulţumit.

Numai mister Dick Kennedy, vînătorul scoţian din romanul „Cinci săptămîni în balon", se socoti ofensat de faptul că fusese instalat la alt etaj decît oaspeţii din îndepărtata junglă şi se crezu obligat să explice în dreapta şi stînga că venise cu intenţii paşnice şi că nu avea la el nici măcar gloanţe oarbe.

Sun U-kun, regele maimuţelor, îşi luase camera în primire şi se plimba prin holul hotelului ca vodă prin lobodă, cînd deodată scoase o exclamaţie şi se repezi la Ţăndărică:

— Prietene! Sînt pierdut! Te rog ajută-mă: mi-am uitat în avion evantaiul de palmier. Fără el nu pot să joc şi am deseară spectacol!

— Fii liniştit. Trimit pe cineva să-l caute, spuse Ţăndărică îndatoritor şi ieşi să vorbească cu unul din şoferi.

La întoarcere altă belea: ursul alb norvegian — un bătrîn cam fudul de ureche, simţind că se înăbuşă de căldură, deşi era o după-amiază de septembrie îndeajuns de răcoroasă — se dusese în restaurantul pustiu la ora aceea şi se băgase în frigiderul

Ilustraţii: CLELIA OTTONE

cel mare, unde, obosit de drum, adormise. Şi cum nimeni nu îndrăznea să-l deranjeze pe venerabilul musafir, Ţăndărică încercă el. Cu multe menajamente, îi explică bătrînului oaspete că frigiderul era un loc cam incomod şi că i se repartizase în schimb o sală de baie plină toată cu blocuri de gheaţă.

În cele din urmă, frînt de oboseală, dar mulţumit, Ţăndărică se duse acasă să-şi pună hainele de gală căci seara urma să aibă loc spectacolul festiv de deschidere.

*

Urmară două săptămîni ca în poveşti. În fiecare zi spectacole, plimbări, excursii, recepţii, în timpul cărora păpuşile venite din cele mai îndepărtate colţuri ale lumii legară prietenii pe viaţă...

Chinezoaica Pai Su-Dyen era nedespărţită de Fiica Sultanului, o marionetă din Cairo, cizmarul Dratewka din Gdansk se legase frate cu Don Cristobal din Argentina. Şi, ca ei, cîţi alţii! Dar asta nu era totul:

— Nu e spectacol din care să nu te alegi cu cîte o idee nouă şi interesantă, observa odată Otto din trupa germană „Karl Marx-Stadt". Şi, într-adevăr, cele 30 de colective artistice care au jucat pe rînd pentru colegii lor din alte ţări şi pentru publicul romînesc, venit să le aplaude, prilejuiră un schimb viu de opinii artistice, o intensă confruntare de genuri şi stiluri.

Ţăndărică era de dimineaţă pînă seara prezent la toate întîlnirile, atent să nu scape nici o manifestare, nici un amănunt. Din păcate însă, oricît ar fi vrut să-l ţină în loc, timpul zbura ca în vis.

Şi iată că sosi şi ultima seară, cu mult aşteptata ceremonie a distribuirii premiilor. Nu fusese lucru uşor pentru juriu să aleagă din atîtea spectacole bune şi frumoase pe cele mai bune şi mai frumoase. Dar se găsiră recompense pentru toţi care le meritară, şi nimeni dintre cei care se distinseseră într-un fel sau altul n-a rămas nerăsplătit.

Festivalul se încheie printr-un banchet fastuos oferit celor peste 300 de participanţi, în sala de marmură a Casei „Scînteii". S-a cîntat, s-a dansat, s-au rostit toasturi, s-au schimbat insigne, fotografii şi adrese. Către ziuă, luîndu-şi rămas bun, oaspeţii îşi spuseră *la revedere* (pe romîneşte) şi scandară îndelung, în toate limbile pămîntului, cuvîntul *pace*.

A doua zi, Ţăndărică îşi conduse prietenii la aeroport, cu braţele pline de flori, cu inima plină de mulţumire.

ANDA BOLDUR

Vă prezentăm o emisiune de timbre inspirată din spectacolele celui de-al II-lea Festival internaţional al teatrelor de păpuşi şi de marionete, care s-a desfăşurat la Bucureşti între 23 şi 30 septembrie.

1

2

3

1. O combinaţie de drapele cu globul pămîntesc care, laolaltă, alcătuiesc silueta unei păpuşi.

2. Petruşka, eroul naţional al teatrului de păpuşi rus.

3. Iată-l şi pe Polichinelle, personaj din teatrul de păpuşi francez.

4. Kaspar reprezintă eroul naţional al teatrului de păpuşi german.

5. Ţăndărică...

6. ...şi vechiul personaj tradiţional al păpuşarilor romîni, Vasilache.

4

5

6

Prezențe ROMÎNEȘTI peste hotare

În anii noștri, numele Republicii Populare Romîne a ajuns să fie rostit cu respect aproape în toate colțurile lumii. Nu numai mașinile fabricate la noi, instalațiile petroliere, locomotivele și tractoarele sînt cunoscute pînă departe peste hotare, dar și arta, literatura, sportul se bucură de adîncă prețuire în multe țări de pe fața pămîntului.

... Anul 1960 în literatură...

este anul unor noi succese. Nu vom da decît cîteva exemple. Vă bucurați, credem, că începem cu o carte pe care voi o îndrăgiți mult. Este vorba de „Amintiri din copilărie" de Ion Creangă, a cărei traducere a apărut la Bratislava, în Slovacia. Copiii de acolo au astfel și ei prilejul de a cunoaște arta cu care sînt povestite isprăvile istețului Nică a lui Ștefan a Petrii Ciubotarul. Copiii din Cehoslovacia mai au posibilitatea să se desfete cu povestirile scrise de maestrul Sadoveanu pentru cei mici. Într-un tiraj foarte mare (43.000 de exemplare) a fost tipărit în limba cehă și romanul „Zodia Cancerului".

Despre arta marelui nostru Sadoveanu, criticul literar sovietic Vasilii Petrovici Sugoneai a publicat o carte întreagă.

Tot în anul 1960, opera unui mare poet romîn a ajuns să fie cunoscută în țări îndepărtate. E vorba de poeziile maestrului Tudor Arghezi, care

au fost tălmăcite în multe limbi. La Moscova, de pildă, a apărut un volum de 400 de pagini cuprinzînd versurile marelui nostru poet. Cartea s-a bucurat de un succes deosebit; la cîteva

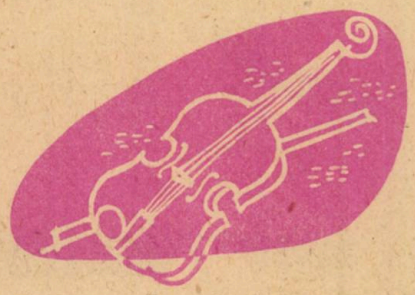

zile de la apariție era foarte greu s-o mai găsești în librării.

Alte nenumărate cărți de literatură romînă, tălmăcite în limbile popoarelor de pe cele cinci continente, au dus vestea despre marile creații ale poporului nostru. La Milano a apărut un volum de piese romînești de teatru scrise de unii dintre cei mai cunoscuți dramaturgi ai noștri, începînd cu marele Caragiale.

Copiii din Vietnam au aplaudat din toată inima o piesă prezentată la Teatrul de păpuși din Hanoi. Piesa era inspirată din viața prietenului vostru, ursul Fram, personajul romanului scriitorului Cezar Petrescu.

Tocmai pe malurile Brahmaputrei și ale Gangelui, în India cea însorită, „Surîsul Hiroșimei", poemul lui Eugen Jebeleanu, a stîrnit admirația miilor de cititori. Același volum, tradus în limba franceză, a fost așezat în holul unui mare cinematograf din Paris, împreună cu alte documente zguduitoare care vorbesc despre victimele primei bombe atomice lansate de aviația americană în Japonia, în 1945. Tot în Franța au fost tipărite poeziile lui Mihai Beniuc într-un volum care a fost primit cu multă căldură. Aceeași primire frumoasă a prilejuit publicului italian traducerea unora din poeziile lui Mihai Beniuc în limba italiană. Traducerea operelor lui Liviu Rebreanu și ale lui Marin Preda în Cehoslovacia, ale Mariei Banuș în Uniunea Sovietică a făcut cunoscute în aceste țări opere de seamă ale literaturii noastre.

Muzică

În ultimii ani, aproape la fiecare concurs internațional de interpretare muzicală, juriul a înmînat diplome și premii participanților romîni. Și în acest an, cîntăreții noștri au obținut succese deosebite. De la festivalul muzical „Primăvara la Praga", tinerii cîntăreți Iulia Buciuceanu-Boicu, Ileana Ionescu, Marius Rintzler și alții s-au întors în patrie cu titlul de mare cinste de „laureați". Tînărul tenor Ion Piso a cucerit inimile spectatorilor din orașele sovietice Erevan, Tbilisi și Odesa. Baritonul Dan Iordăchescu a repurtat un adevărat triumf la concertele prezentate la Veneția. La Londra, la Leipzig și la Atena, arta pianistului Valentin Gheorghiu a făcut ca renumele țării noastre să crească și mai mult.

La Karlovy Vary...

...minunata localitate balneară din Cehoslovacia, în vara aceasta, ca în fiecare an, s-a desfășurat Festivalul internațional al filmului. Pe pînza albă au fost proiectate filme realizate de artiști din nenumărate țări. Tînăra cinematografie romînească a fost și ea prezentă. Filmul de desene animate „Homo sapiens", realizat de Ion Popescu-Gopo (regizor care a mai fost premiat, pentru alte filme, în anii trecuți, la alte două festivaluri internaționale), și filmul „Valurile Dunării" au primit premiul I. De altfel, în cursul anului

1960 au rulat filme romînești în sălile din U.R.S.S., Republica Democrată Germană, Republica Socialistă Cehoslovacă, Republica Populară Ungară, Republica Populară Bulgaria, Republica Populară Chineză, Republica Federală Germană, Republica Arabă Unită, Grecia, Anglia, Canada, S.U.A., Belgia,

Turcia și din multe alte țări. Viața și munca poporului nostru, priveliști din munții și cîmpiile Romîniei au fost cunoscute și admirate aproape în toată lumea.

Nici sportivii nu s-au lăsat mai prejos

Cele trei medalii de aur cucerite la Olimpiada de la Roma, de către Iolanda Balaș, trăgătorul Ion Dumitrescu, luptătorul D. Pîrvulescu, au prilejuit cronici pline de admirație în ziarele străine. Din 85 de țări, ne-am clasat pe locul 10, înaintea unor țări cu vechi tradiții sportive. La Balcaniadă, la Atena, tot stadionul a scandat numele campioanei noastre, al Iolandei Balaș, salutînd

în persoana ei pe unul dintre cei mai buni sportivi din lume. Echipa feminină de handbal, campioană mondială! Pentru a doua oară la rînd. Echipa unei țări care în trecut nici nu conta în sportul internațional. Motocicliștii noștri au cucerit 3 medalii de aur în concursurile de pe drumurile Cehiei și Slovaciei, în întrecere cu cei mai buni sportivi din Europa. Tînărul Walter Ziegler din echipa de tineret a țării noastre a cîștigat „Circuitul ciclist al R.P.R.", învingînd numeroși sportivi experimentați din Republica Democrată Germană, Belgia, Republica Populară Ungară și Iugoslavia.

*

Fără îndoială, exemplele s-ar putea înmulți. Ele dovedesc că în anii regimului democrat-popular numele țării noastre a devenit cunoscut și respectat în toate colțurile lumii. Solii artei, științei, sportului romînesc — soli ai păcii și prieteniei între popoare — cinstesc culorile patriei, manifestîndu-și astfel dragostea și recunoștința față de partid, față de popor.

DAN GRIGORESCU

Creații ale copiilor

CÎNTECUL NEGRESEI

Cînd floarea de lotus își culcă corola-n amurg,
Pe obrazul meu negru, lacrimi s-adună și curg,
E-un cîntec trist, ce singură noaptea mi-l știe,
Căci, trudite, orele zilei n-au timp să-l mîngîie.

De ani, triste și goale se adun mîinile,
În căușul lor n-au încăput niciodată minunile.
Stăpînii îmi spun: cu mîna ta neagră nu le atinge,
În clipa aceea minunile toate s-ar stinge.

O! de-aș întinde cu ei mîinile spre o grădină,
Florile m-ar crede pe mine lumină.
Căci mă cunosc ierburi, cîmpii și livezi,
Lor, ce fruct le va recunoaște truda în amiezi?

De aceea, domnule colonialist, ridică mîinile sus!
Prea mult peste grumazul meu le-ai pus
Și mi-ai strivit viața și primăverile toate;
Îți miros mîinile a sînge și-a moarte.

Dar iată, e un cîntec azi pămîntul întreg,
Și milioane de mîini mă cheamă cu ele să merg.
Căci nu mai sînt singură, ci o frîntură
Din cîntecul ce crește puternic, fără măsură.

pioniera
MARINESCU ELENA
clasa a VII-a, Școala nr. 146, București

SCRISORI

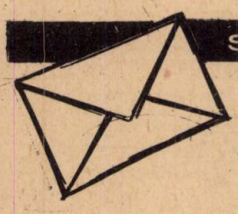

Mama

Mama mea e soră. Pleacă de acasă dis-de-dimineață, cînd eu cu frățiorul meu mai dormim încă.

Își ia trusa, în care se află fel de fel de fiole, sticluțe și seringi, și pornește către spital.

Cînd ne întoarcem de la școală, mama ne întreabă întotdeauna:

— Cum au mers lecțiile, copii? Eu am avut mult de lucru astăzi.

Mama se interesează de felul cum ne pregătim lecțiile, de felul cum ne comportăm la școală și pe stradă.

Uneori mama este chemată în plină noapte: „Un caz urgent!" — îmi spune ea și, acoperindu-mă, îmi șoptește: „Dormi, dragul meu".

Dar nu pot dormi pînă ce nu aud din nou pașii mamei la intrare.

— Mămico, cum a fost? o întreb eu, șoptit.

— Tot nu dormi? Hai, fii liniștit. Totul s-a sfîrșit cu bine.

Atunci mă bucur că mama mea, cea bună și grijulie, a ajuns la timp pentru salvarea unui bolnav care avea atîta nevoie de ea.

PROHANCA AEȚIUS
clasa a VII-a — Cîmpulung, raionul Muscel

DIN LUCRĂRILE EVIDENȚIATE LA „CONCURSUL ISTEȚILOR"

Întîlnire cu copiii PLANETEI de COBALT

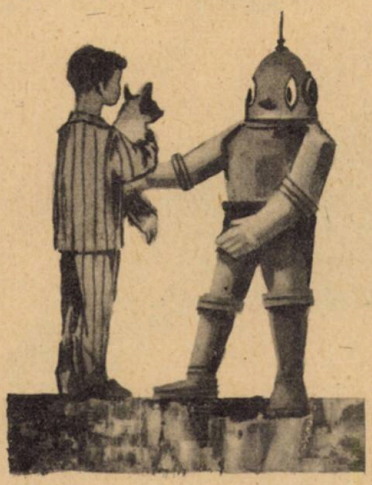

Micul robot intră în camera în care dormea Vlaicu și apăsă pe un buton de lîngă pat. Îndată peretele din partea aceea se făcu străveziu, și lumina veselă a soarelui năpădi întreaga odaie, silindu-l pe Vlaicu să strîngă din ochi, cu ciudă. Ar fi vrut să mai doarmă, însă robotul nu-l cruță. Cu vocea-i copilăroasă, dar cam metalică, îl anunță, calm și autoritar:

— E tîrziu. Trezește-te. Ți-a sosit o scrisoare de la tata și mama. E tîrziu. Trezește-te. Ți-a sosit o scri...

Vlaicu știa din experiență că robotul, odată pornit să-i cînte astfel la ureche, n-o să tacă decît dacă îi va răspunde, după cum se cuvenea: „Mulțumesc. Am auzit". De aceea băiatul mormăi iute și fără chef cuvintele obligatorii, apoi căscă zdravăn. În urmă cercetă prin peretele de plasto-iridiu cerul și zgîrîie-norii Bucureștiului său atît de drag și de cunoscut.

De după cupola uriașă a cosmodromului care domina zarea se vedea o reclamă proaspătă: o rachetă argintie descria lin pe cer rotogoale fosforescente. Aceste rotogoale se desfăceau în artificii purpurii, ca niște litere de foc imense: „Petreceți revelionul anului 2961 în Marte! Muzică astrală! Surprize! Veselie!".

Amintindu-și brusc că mai sînt numai cîteva ore pînă la revelion și că se va întîlni cu mama și cu tata, băiatul se trezi de-a binelea și fu cuprins de neastîmpăr.

„Cum o să petreacă anul acesta revelionul?" — se întreba el, bucurîndu-se dinainte de clipele care vor veni.

Nerăbdător, îi smulse robotului din mînă „scrisoarea", adică tubul metalic (lung de vreo 5 cm și cu diametrul de 1 cm), care o conținea, și zise cît putu mai politicos:

— Dragă U-Pici, adu-mi, te rog, teleradpostul.

Robotul ieși din cameră, fără zgomot. Era un „Universal-Pici" de modă cam veche, seria I, fiind cu puțin mai vîrstnic decît Vlaicu.

În lipsa părinților, care au atîtea treburi, roboții de tipul „Universal-Pici" sau U-Pici, cum li se spunea pe scurt, rămîneau cu grija casei și a copiilor. Deoarece constructorul lor avusese și idei pedagogice, el își înzestrase omuleții cibernetic cu însușirea de a nu răspunde sau de a nu acționa decît dacă porunca era însoțită de un „te rog" cît mai amabil. În plus, gîndindu-se la copiii pentru care îl născocise pe U-Pici, avusese inspirația să facă robotul la statură și la chip aidoma unui băiețaș.

Cînd Vlaicu se uita la el cum se învîrte prin casă sau cînd se jucau împreună, aproape că-l iubea pe U-Pici. Dar totodată avea impresia că robotul său e cel mai nesuferit, mai pisălog și mai încuiat tip din cîți știa el să fi existat.

Pînă să vină U-Pici, băiatul mai privi o dată cerul. Era senin, reclamele luminoase conteniseră. Ar fi vrut să vadă nori, zăpadă, noapte, dar pentru astfel de fenomene „vechi" trebuia să te repezi în stațiunile sportive de la poli sau pe vreun satelit al lui Jupiter. Pe Pămînt, de cîteva sute de ani, cerul arăta mereu la fel de albastru, căci peste tot era acum o climă artificială.

Cînd U-Pici intră din nou în odaie, cu aparatul cerut în brațe, Vlaicu începu să rîdă. Pe urmele robotului se strecurase binișor cățelul pe care U-Pici îl cam persecuta.

— Vin'aici, Paspartu! strigă băiatul, și cățelul alergă și sări la iuțeală în pat, lîngă stăpînul său, adulmecîndu-l fericit. U-Pici însă părea că nu apreciază de loc această fericire. Lăsînd pe pat teleradpostul, îl apucă pe Paspartu de ceafă și-l zvîrli cît colo.

— Ce faci? strigă bosumflat băiatul.

— Azi Paspartu n-a făcut baia de unde împotriva microbilor, raportă liniștit U-Pici.

Apoi robotul luă în brațe cățelul și plecă cu el în laboratorul apartamentului.

Între timp, băiatul vîrîse cilindrul-scrisoare în teleradpost. Aparatul semăna cu străvechile televizoare, utilizate cu o mie de ani în urmă, numai că ecranul era așezat orizontal. Imediat ce-l puse în funcțiune, pe ecran fulgerară lumini, apoi apărură în relief niște imagini colorate. Mai întîi, ca dintr-un resort tainic, se ivi, întreținut din unde electrice, un fel de glob de transparența și frumusețea unui balon de săpun, mare cam cît capul unui copil. Înăuntrul acestui străveziu „glob de unde" se mișcau parcă aievea două făpturi, un bărbat și o femeie. Erau imaginile micșorate ale tatălui și mamei lui Vlaicu, surprinse în clipa cînd alcătuiseră scrisoarea.

Sfera de unde se făcea tot mai limpede, schimbîndu-și mereu înfățișarea și culorile, ca un decor de film în relief, iar din teleradpost se auzea glasul părinților lui.

„Dragul nostru băiat — spunea mama, privindu-l cu duioșie —, iată că a trecut o săptămînă de cînd sînteți despărțiți. Ne e dor de tine și am fi vrut să ne aflăm din nou împreună. Ieri însă a avut loc pe fundul mării un cutremur care a defectat unele instalații energetice. Ne-am luat angajamentul ca pînă la Anul nou, adică pînă mîine, să reparăm totul. Știi doar că la 3 ianuarie Subeuxin, acest nostru oraș submarin, va fi gata construit.

E aproape terminat, privește!" — mai zise mama, apoi imaginea ei se șterse, și sub cupola irizată a teleradpostului Vlaicu zări o clipă priveliștea feerică a orașului de siliciu, așezat sub apele Mării Negre, la o adîncime de două mii de metri, la poalele unui munte cu păduri de alge brune.

Inima lui Vlaicu bătu mai repede; era încîntat și fericit că părinții lui sînt printre constructorii acestui arhitectonice moderne de sub apă.

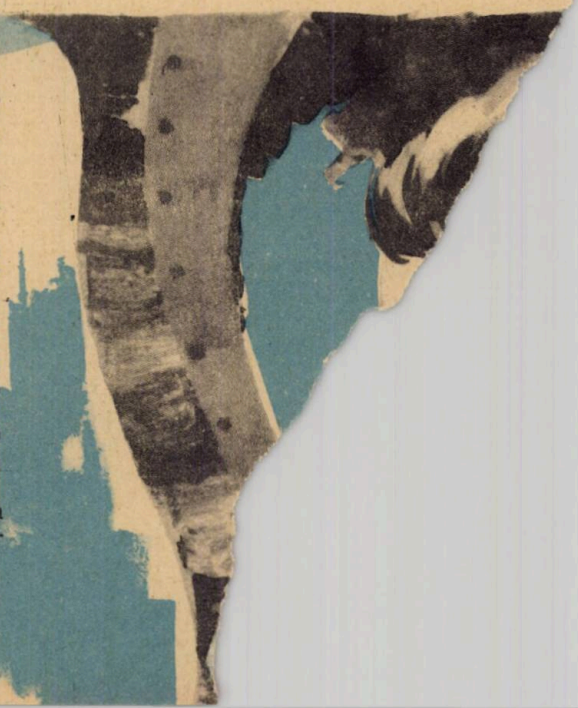

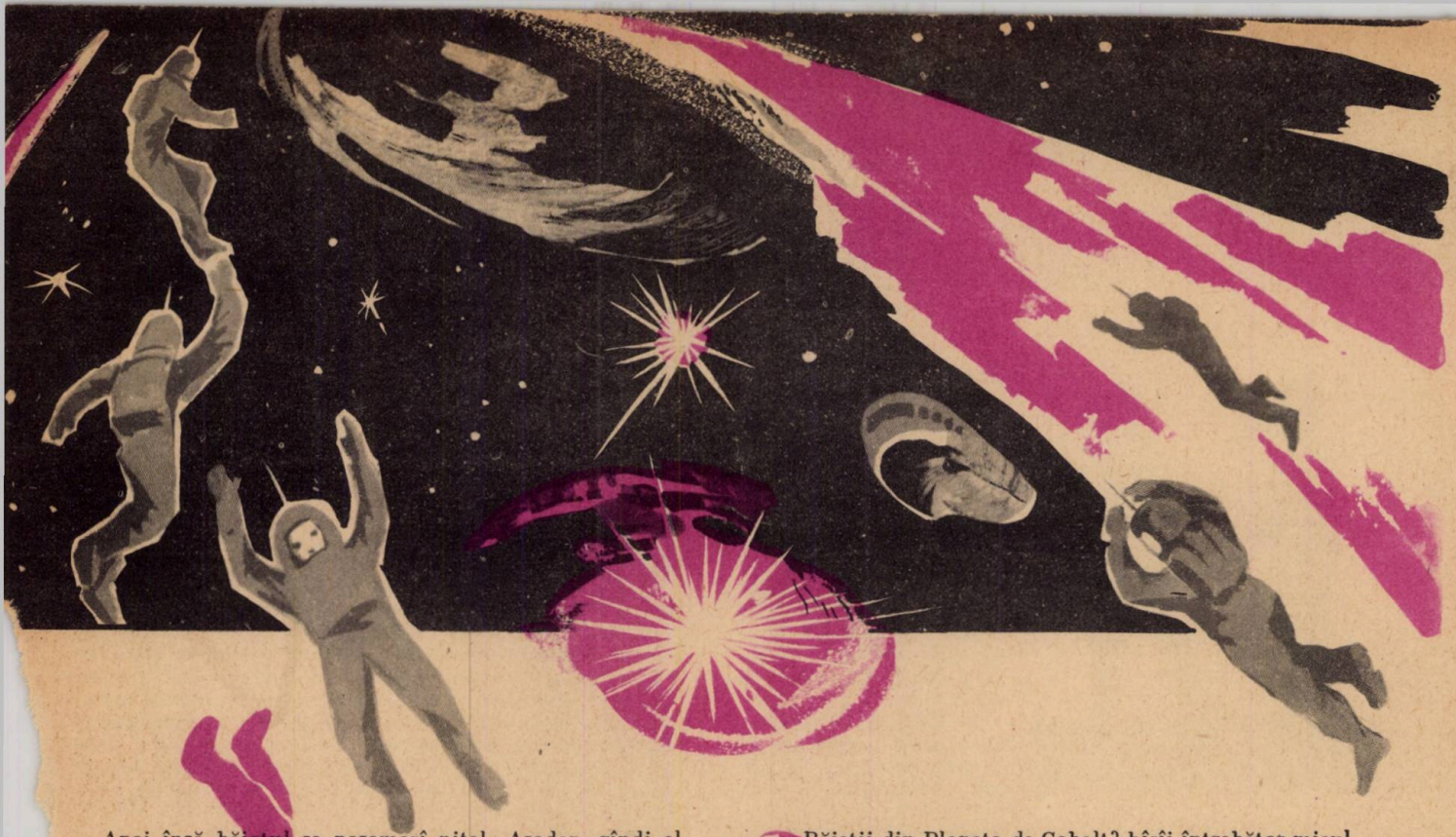

Apoi însă băiatul se posomorî nițel. Așadar, gîndi el fulgerător, o să petrec Anul nou fără mama și tata!

Ca un răspuns la gîndul său, pe ecran se ivi acum chipul ălui. Rîdea și-i făcea semne, spunînd:

Nu trebuie să fii necăjit că vei fi singur de Anul nou. trei zile o să sosim și noi acasă. Iar pînă atunci pregătit o surpriză. Ca fruntaș în construcții, am ..t pentru tine o invitație specială pentru trei zile abăra copiilor din Lună".

Tii, ce noroc! ar fi strigat Vlaicu dacă tata l-ar fi auzit.. Dar nu spuse nimic, ci-și concentră atenția asupra cablo-scrisorii ce se desfășura mai departe, prin aparat.

„Acolo sînt nenumărate distracții — zicea tata. Și în s, de revelion, un eveniment deosebit: va sosi la cos-mul din Lună o rachetă pornită din sistemul solar i Procion, și anume de pe Planeta de Cobalt. În vă s-au îmbarcat și niște copii. Cred că o să-ți -i întîmpini, nu? Cere-i lui Hell, profesorul tău izică, lămuriri despre Planeta de Cobalt și roa-Pici să te ajute să-ți faci bagajul. Racheta tele-e Lună pleacă din București azi, la ora 17. Și redere, te sărutăm..."

nde dispăru. Ecranul se stinse. Cablo-scri-inase.

ătuise tata, Vlaicu încercă să vorbească profesorul său, care-l pregătea pentru că. Dar Hell fiind în vacanță, ca și le găsit.

-Pici se întoarse, ținîndu-l pe cățel la curent cu cele aflate și, foarte nai avea doar o oră, începu u micul robot pentru lu-ine. U-Pici era drastic. În bagaj de un kilogram. unele lucruri nefolo-r automotoaripile. Cobalt au niște Vlaicu cam îm-

— Băieții din Planeta de Cobalt? hîrîi întrebător micul robot.

— Da, făcu Vlaicu. Din Planeta de Cobalt. Sau nu știi nimic despre Planeta de Cobalt!?

— Nu știu nimic.

— Trebuie să te dau la renovat, zise băiatul și începu să rîdă mulțumit. Îi plăcea să-l înfunde pe U-Pici, care n-avea cunoștințe decît din ciclul I de astrofizică.

Încîntat că va merge în tabăra copiilor aflată în Lună, comunică apoi prin fonovizor tuturor prietenilor săi vestea aceasta, așa că pînă la plecare timpul zbură ca o clipă și nu mai avu cînd să-l mai cheme din nou pe Hell, ca să-l întrebe ce știa despre steaua Procion, despre Planeta de Cobalt și locuitorii ei.

*

Cu seleno-racheta, Vlaicu ajunse în Lună în 23 de minute. La coborîre, pe cosmodrom se întîlni cu Aster, unul dintre prietenii săi, numit așa fiindcă se născuse pe un asteroid.

Vlaicu și Aster făcură drumul către tabără în zbor, cu ajutorul aripilor lor automate, prinse de umeri. Amîndoi erau campioni la acest sport de copii și știau de minune să se descurce printre curenții atmosferei lunare (acum Luna, satelitul natural al Pămîntului, avea un înveliș de aer, creat în mod artificial de oameni, ca s-o transforme într-un tărîm prielnic vieții).

Înalții munți selenari, odinioară goliași, erau plantați cu copaci uriași de un soi necunoscut pe Pămînt și adus din Venus, deoarece aveau fructe bogate în vitamine. În „mările" de altădată și în craterele colosale se aflau acum fantastice laboratoare și orașe-grădini. Iar deșerturile — pustiile spații cu praf lunar și cu cicatricele pricinuite în vechime de meteoriți — nu mai existau. Pe ele se întindeau holde, brăzdate geometric de albastra rețea a canalelor cu apă.

Într-un singur loc se mai găsea pe Lună un petic de „nisip", și anume acolo unde la 12 septembrie 1959, acum mai bine de o mie de ani, prin Lunnik II pămîntenii atinseseră pentru prima oară solul selenar.

Acolo fusese durat un muzeu astronautic de forma unei sfere, în centrul căreia se zărea, sub o cupolă de cristal incasabil, micul fanion sovietic, ușor îngropat în praful lunar, alb ca argintul.

Aster era foarte emoționat de știrea primirii astronauților de pe Planeta de Cobalt.

— Înțelegi ce clipe teribile trăim? îi spunea el lui Vlaicu, în drum spre tabăra copiilor, situată în fostul crater lunar „Jules Verne" (după numele unui scriitor de basme din vechime, care mai era gustat de copiii pînă la șapte ani). Înțelegi? repetă el și de emoție veni brusc în picaj, fiind cît pe-aci să cadă în cap. Se redresă însă și, zburînd întins, continuă: în sistemul nostru solar, noi, pămîntenii, sîntem singurele ființe gînditoare. În alte lumi însă, mai departe, trăiesc și alți „oameni", după cum ne-au comunicat chiar ei, prin undele Marelui Cerc. Dar acești locuitori de pe Planeta de Cobalt sînt primii care ne vizitează. E grozav, nu?

Vlaicu era și el de părere că e grozav și rușinîndu-se că nu avea cunoștințe despre oamenii Planetei de Cobalt vru să-l descoasă pe Aster.

— Și... cum sînt copiii de acolo?

— Ca și noi. Numai că au un singur ochi în frunte și sînt ceva mai înalți.

— E nostim, urmă Vlaicu. U-Pici mi-a spus cîndva un basm străvechi despre ciclopi. Cică au trăit și pe Pămînt.

— Aș! Povești! rîse Aster. Primii ciclopi care or să umble printre noi vor fi cei din Planeta de Cobalt!

— O fi numai cobalt pe planeta lor? mormăi Vlaicu. Și nemaivrînd să arate că nu știe chiar nimic despre „cobaltieni" strigă iute: Hai să ne întrecem la zbor! Un-doi-trei! Și o zbughi înaintea prietenului său.

În tabără jucară împreună cu alți copii fel de fel de jocuri: fotbal aerian, cu o minge degravifiată, și jocul cometelor. Acesta se juca într-un fel de „moși" suspendat la cinci kilometri deasupra taberei, în vidul interplanetar. De aceea fiecare jucător căpăta un costum de scafandru aerian și pistoale cu reacție. Acționînd aceste pistoale, te mișcai în vid către micile comete cu coadă sclipitoare, care erau de fapt niște sateliți-jucării, rotiți pe o orbită anumită. Cine sărea mai iute din cometă în cometă, fără să-și piardă de loc „echilibrul", era cîștigătorul cursei.

Aster și Vlaicu se duseră apoi la teatrul de păpuși-roboți, care era o raritate, fiind „vechi" de aproape cinci sute de ani.

În toiul celorlalte distracții, uitară cu totul de cobaltieni. Și abia în ultima clipă, de revelion, cei doi prieteni zburară și se înghesuiră în imensul cosmoamfiteatru, în mijlocul căruia racheta cea străină fusese teleghidată, cu cîteva minute mai înainte.

„Sînt un băiat mic și prost" — se certă în gînd Vlaicu, amărît că nu văzuse sosirea astronavei. Îndată, Aster îi trase un ghiont și-i șopti:

— Uită-te prin microtelescop. Aceia sînt cobaltienii!

Un grup de vreo 15 oameni, în ciudate costume de protecție, se aflau în centrul cosmoamfiteatrului, făcînd semne cu brațele și părînd că discută cu delegația de pămînteni care îi întîmpinase.

Cobaltienii erau cu toții înalți și spătoși. Își scoaseră căștile scafandrelor și un murmur de emoție trecu atunci printre spectatorii pămînteni. Se făcu apoi tăcere. Toți îi priveau.

Oamenii de pe Planeta de Cobalt aveau fețele înguste și foarte palide, cu ceva ciudat, nespus de ciudat în înfățișare, din pricina singurului ochi așezat drept în frunte. Ochiul lor avea o căutătură inteligentă și bună și semăna cu privirea catifelată a căprioarelor. Purtau plete și barbă, iar părul le era alb-colilie.

— Dar unde sînt copiii? se miră cu voce tare Vlaicu.

Un om mai în vîrstă care stătea alături de el îl întrebă zîmbind:

— Care copii?

— Cei care s-au îmbarcat în rachetă, acolo, pe Planeta de Cobalt, răspunse Vlaicu.

— A! rîse vecinul său. Păi nu ți-a spus nimeni? Într-adevăr, cu zeci de ani în urmă, ni s-a comunicat pe calea undelor că în astronavă s-au îmbarcat și trei copii. Ei însă au devenit în drum maturi. Au avut și timpul, deoarece pînă aici au călătorit 104 ani. Or, cobaltienii trăiesc ceva mai puțin decît noi, adică vreo 180 de ani, ceea ce înseamnă că și copiii au avut răgazul să albească.

Văzînd că băiatul este totuși contrariat, vecinul său explică mai departe:

— Ca toți adevărații cercetători ai cosmosului, și cobaltienii au socotit desigur că sacrificiul lor este necesar, fiindcă la capătul acestei mari călătorii aveau să întîlnească frați de-ai lor, din alt sistem solar... Acum ei ne vor informa despre știința și civilizația lumii lor și vor cunoaște formele noastre de viață și de cultură.

„Așa! își spuse foarte emoționat Vlaicu. Așadar, au plecat copii și au ajuns bătrîni! Oare nu le venise greu să-și părăsească prietenii, rudele, poate părinții? Să călătorească un timp atît de lung încît să ajungă aici bătrîni? Și prin cîte peripeții n-or fi trecut numai și numai din dorința de a cunoaște universul?"

Simți o strîngere de inimă cînd se puse o clipă în locul celor trei copii cobaltieni. Apoi deodată înțelese acest mare adevăr pe care îl auzise de atîtea ori: știința ceruse și cerea necontenit fapte eroice.

ADRIAN ROGOZ

Ilustrații: D. IONESCU

Plugușorul

Mîine anul se-nnoiește,
Plugușorul se pornește
Și începe a brăzda,
Pe la case a ura.
Dar nu vrem, ca în alți ani,
Să urăm doar cu plăvani —
Că avem mîndria noastră,
Mîndrie pionierească.
Să pornim și noi acum
Cu tractoarele la drum.
Iarna-i grea, omătul mare,
Semne bune anul are.
Semne bune de belșug,
Pentru brazda de sub plug,
Sub plugul tras de tractoare,
Va rodi doar grîu de soare,
Spicul greu ca vrabia,
Iar bobul cît mazărea.
De-asta, suiți pe tractor
Și dați drumul la motor;
Eu m-oi sui la volan,
Să intrăm în noul an.

Iată, mări, că am pornit
Și cu toții ne-am grăbit,
Știam că și voi doriți
Bucuroși să ne primiți,
De cum prinde de-nserează,
Că doar fiii vă urează.
Stați puțin lîngă fereastră
Și-ascultați urarea noastră.
Dar după ce vom ura,
De loc nu ne-om supăra

Dacă-n traistele adînci
Ne-ați pune colaci și nuci,
C-a fost anul roditor
Pentru omul muncitor.
— Așa-i, flăcăi?
— Așa-i!

Anul care o să vină
Să ne-aducă voie bună,
Cu partidul drag în frunte,
Vom avea victorii multe,
Frați, părinți croi-vor cale.
Să crească hidrocentrale,
Să-nflorească iute-n sate
Becuri cu priviri curate.
Și belșugul să tot crească,
Fabricile să rodească,
Noi unelte, noi motoare
Și mii și mii de tractoare.
De urat am mai ura,
Dar ni-i că vom înnopta,
Și avem de colindat
Țara noastră-n lung și-n lat,
Să le urăm tuturor
Viață bună și mult spor.
Meșterilor din Călan:
Multe tone peste plan,
Minerilor de pe Jii:
Vagonet cu bucurii,
Țăranilor pe ogoare:
Lan mănos cu spic de soare,
Pionierilor, mă rog,
Note bune-n catalog.
Și acum urare-aleasă
Pentru cei de-aici din casă:
Să trăiți, să înfloriți
Ca merii, ca perii,
În toiul verii.

La anul și la mulți ani!

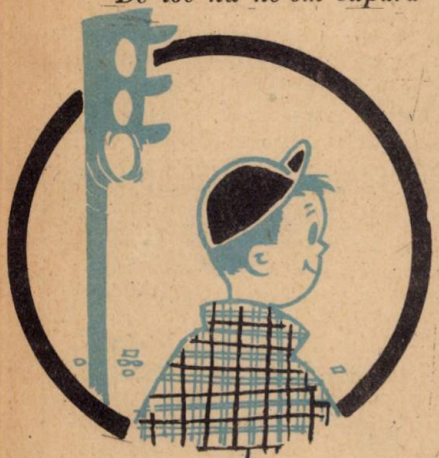

Dacă vrei să treci strada și stopul e pe roșu, ce aștepți?
— Aștept ca milițianul să se uite în altă parte și traversez.

— Marinel, n-ai văzut cumva prăjiturile?
— Nu le-am văzut, mămico, că le-am mîncat pe întuneric!

— Dacă pentru a rezolva o problemă îți trebuie o oră și un sfert, pentru ca să rezolvi trei probleme de cît timp ai nevoie?
— Eu nu am nevoie de timp, am nevoie de tăticu!

Și în cercul micilor pescari există cîte unul care nu-i atent în timpul orelor de școală

„Știuci, balene-aș prinde-n plasă,
Crapi, scrumbii! Ce carieră!"
Deocamdată, stînd în clasă,
Numai somnul îl preferă!...

Unui elev nepăsător

Mestecai plăcinta-n gură
Și-ai sărit ca nărăvașul
C-ai simțit-o-nțepătură.
Știi ce-a fost? A fost răvașul.

Unui elev care joacă fotbal cît e ziua de mare, lăsînd învățătura la voia întîmplării

Fotbal? Da! Și-o săptămînă,
Fie soare, fie ploi.
La chimie și romînă
Rezultatul: doi la doi...

Urare pe care Moș Gerilă o va face elevilor care au primit distincții pionierești atunci cînd va poposi la Palatul pionierilor

Moș Gerilă într-o zi
La Palat cînd o veni
Ne va spune cu-nțeles
Vorbă bună, cu temei:
„Ați crescut, copiii mei,
Și la vîrstă, la-nălțime,
Și la note mai ales!
Și de ce n-aș zice-o drept?
Azi steluțele-s pe brad,
Dar văd multe și pe piept!..."

I. AVIAN

Dragi prieteni,

Din întreaga țară am primit la redacție scrisori în care copiii ne povestesc cum o să-și petreacă ei vacanța de iarnă.

Cîteva din acțiunile mai interesante le publicăm mai jos. Sperăm că vă vor folosi tuturor.

O zi de neuitat...

...Așa am vrea să se numească acțiunea unității din comuna noastră. Am invitat la noi pe pionierii din comuna vecină. Ei vor veni cu săniile trase de cai. Noi vom avea de asemenea sănii. Împreună vom face o plimbare în pădure, cu tema „Pădurea iarna", iar după-amiază în școală vom avea fel de fel de distracții: tenis de masă, șah, povești pentru cei mici. În curte am construit un derdeluș, pe care se va desfășura întrecerea de săniuțe. Iar pe seară vom merge la căminul cultural.

În orașul nostru...

...teatrele și cinematografele au hotărît ca în timpul vacanței să ofere copiilor spectacole, care mai de care mai frumoase.

Împreună cu tovarășul instructor superior am întocmit lista cu copiii ce vor să meargă la aceste spectacole, și acum fiecare are biletul dinainte pregătit.

Așteptăm cu nerăbdare să luăm parte la spectacolele pentru care ne-am înscris.

Avem frățiori mai mici

Știai asta, dragă redacție? Ei se află la Casa de copii nr. 2, de care se îngrijește unitatea noastră. Am pregătit o mulțime de jucării și de surprize pentru pomul lor de iarnă, de care o să ne ocupăm noi.

Mai sînt puține zile pînă cînd vom merge la casa de copii. Ne bucurăm dinainte de bucuria celor mici. O să ne jucăm cu ei, o să le oferim daruri. Și-apoi o să dăm un mic spectacol cu teatrul de păpuși pe care-l avem în școală. Totul va fi minunat.

Un spectacol...

...la căminul cultural. Nu e o idee bună? De fapt, ne pregătim mai de mult pentru acest lucru. Cu ajutorul tovarășului profesor de limba romînă, cîțiva pionieri talentați au compus urări în versuri pentru colectiviștii fruntași. Avem și o scenetă despre viața de școală. Vom prezenta de asemenea cîntece și dansuri. O să fie o serbare foarte veselă.

*

Iată acum și un joc cu săniuța, pe care îl vom organiza în vacanță.

Săniuța veselă

Pentru acest joc sînt necesare două sau trei echipe egale ca număr de jucători (întotdeauna un număr cu soț), cîte o sanie de echipă și o singură pîrtie netedă, lungă de 20—40 m, cu zăpadă ceva mai bătătorită.

Linia de plecare și linia de întoarcere vor fi marcate din grămezi de zăpadă, pomi sau bețe.

În echipe, jucătorii sînt împărțiți în perechi, fiecare purtînd o cifră sau un nume, aceleași în toate echipele. Jucătorii vor sta grupați în spațiul rezervat lor la linia de plecare, avînd sania pregătită în dreptul acestei linii.

Semnalul de plecare îl constituie strigarea numărului sau a denumirii unei perechi. Să presupunem că a fost strigat numărul trei sau „Ariciul"! Perechea respectivă ia sania, unul se așază pe ea, celălalt o trage. La linia de întoarcere, locurile sînt schimbate și perechea care sosește prima aduce un punct echipei respective.

Conducătorul jocului va striga perechile pe sărite, unele chiar de două ori — la oarecare distanță de timp —, notînd în carnetul personal rezultatele obținute. Cîștigă grupa care realizează cel mai mare punctaj. În caz de egalitate se continuă jocul cu încă trei perechi, după care se calculează din nou, acordîndu-i-se echipei învingătoare titlul de „echipă fruntașă".

ELECTRIFICAREA POMULUI DE IARNĂ

Bradul, împodobit cu jucării, va arăta mult mai frumos dacă va fi luminat de beculeţe în toate culorile. Pentru aceasta vă recomandăm să-l electrificaţi, ceea ce puteţi realiza uşor fie folosind baterii uscate de cîte 4,5 volţi fiecare, fie folosind curent electric de priză trecut printr-un transformator care să reducă tensiunea reţelei oraşului la tensiunea de 4, 5—6 volţi.

Atît în primul, cît şi în al doilea caz se procură cca. 20—25 becuri de baterie de 2,5 volţi. Prinderea becurilor se face în serie. Pentru aceasta se iau bucăţi mici de sîrmă de sonerie. Un capăt al sîrmei se înfăşoară pe soclul unui bec. Cel de-al doilea capăt se lipeşte de becul următor. La sfîrşit rămîn două capete libere, cu care se face legătura la polii bateriei sau polii transformatorului. Becurile se pot vopsi cu tuş sau acuarele în diverse culori, astfel încît, atunci cînd pomul este luminat, apare colorat, devenind foarte atrăgător. În cazul în care se folosesc baterii obişnuite, pentru a se obţine tensiunea necesară se leagă două sau trei baterii în serie (conform desenului).

Bateriile sau transformatorul se aşaza într-o cutie ca să nu umble nimeni la ele şi să provoace, din nebăgare de seama, un scurtcircuit. Beculeţele se leagă cu aţa groasă pe ramurile pomului.

Întreruperea curentului în vederea stingerii beculeţelor o faceţi desprinzînd unul din capetele sériei legat de un pol al bateriei sau al transformatorului. În felul acesta deschideţi circuitul electric şi întrerupeţi curentul.

Electrificarea pomului de iarnă nu este complicată şi poate fi realizată uşor.

Ing. ADRIAN LISEANU

În afara podoabelor obişnuite pentru pomul de iarnă care se găsesc în comerţ (beculeţe, globuri), puteţi face cu uşurinţă voi înşivă jucărioare care să facă pomul mai bogat, mai strălucitor. Iată cum :

TABLOURI MINIATURĂ

Tăiaţi din traforaj rame la dimensiunile care vă convin. Coloraţi ramele cu vopsea sau acuarele. Pe o bucăţică de hîrtie desenaţi o floare, un pom, o figurină etc... Lipiţi hîrtia în spatele ramei, şi tabloul e gata de prins în pom

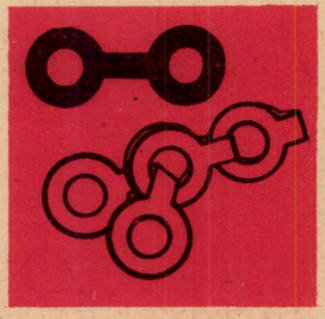

GHIRLANDE

Din hîrtie lucioasă de diverse culori tăiaţi inele duble de forma unor ochelari. Introduceţi inelele unul prin celălalt, îndoind „inelul" prin mijloc. Veţi căpăta astfel o ghirlandă de lungimea pe care o doriţi. Ghirlanda se prinde cît mai frumos de ramurile pomului

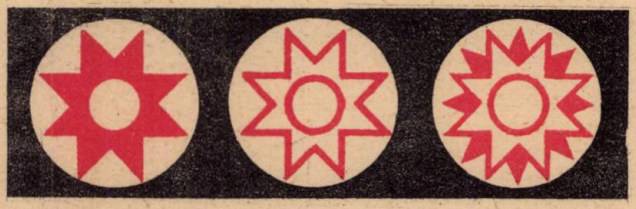

S T E L U Ţ E

Acestea se pot executa din hîrtie colorată lucioasă sau mată sau din poleială de diferite culori lipită neted pe carton subţire sau pe hîrtie mai groasă. Se taie hîrtia sau poleiala cum este schiţa şi se suprapun lipindu-se

DIN DOPURI

Dintr-un dop, cîteva pene, două beţe de chibrit şi cîteva cartonaşe... se poate face o jucărie foarte nostimă care va bucura pe fraţiorii voştri. Urmărind schiţa, veţi putea executa cu uşurinţă asemenea jucării

DIN HÎRTIE

Îndoiţi o coală de hîrtie la dimensiunea care vă convine. Desenaţi către marginea îndoită un animal, apoi tăiaţi conturul pe ambele hîrtii. În felul acesta, figurina poate sta în picioare. Coloraţi figurina cu acuarele

GLUME cu MOȘ GERILĂ

de NELL COBAR

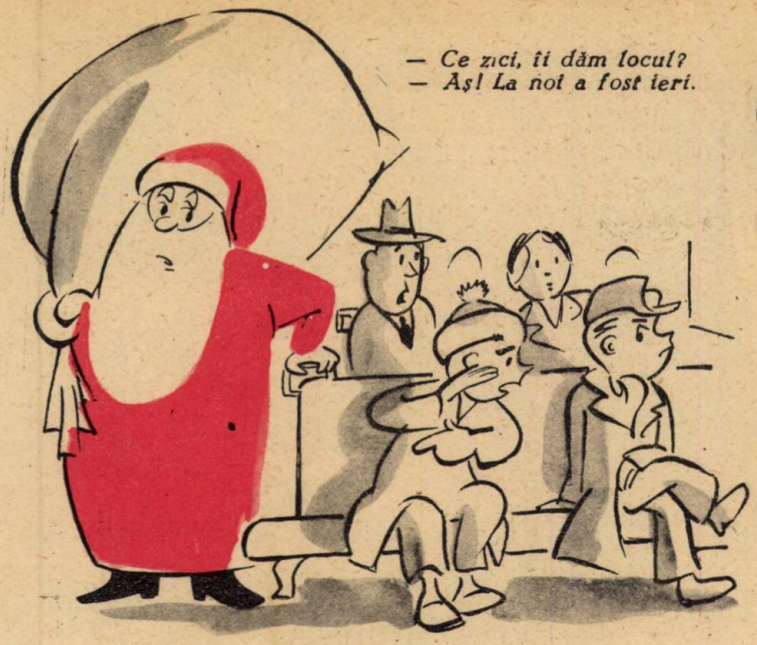

— Ce zici, îți dăm locul?
— Aș! La noi a fost ieri.

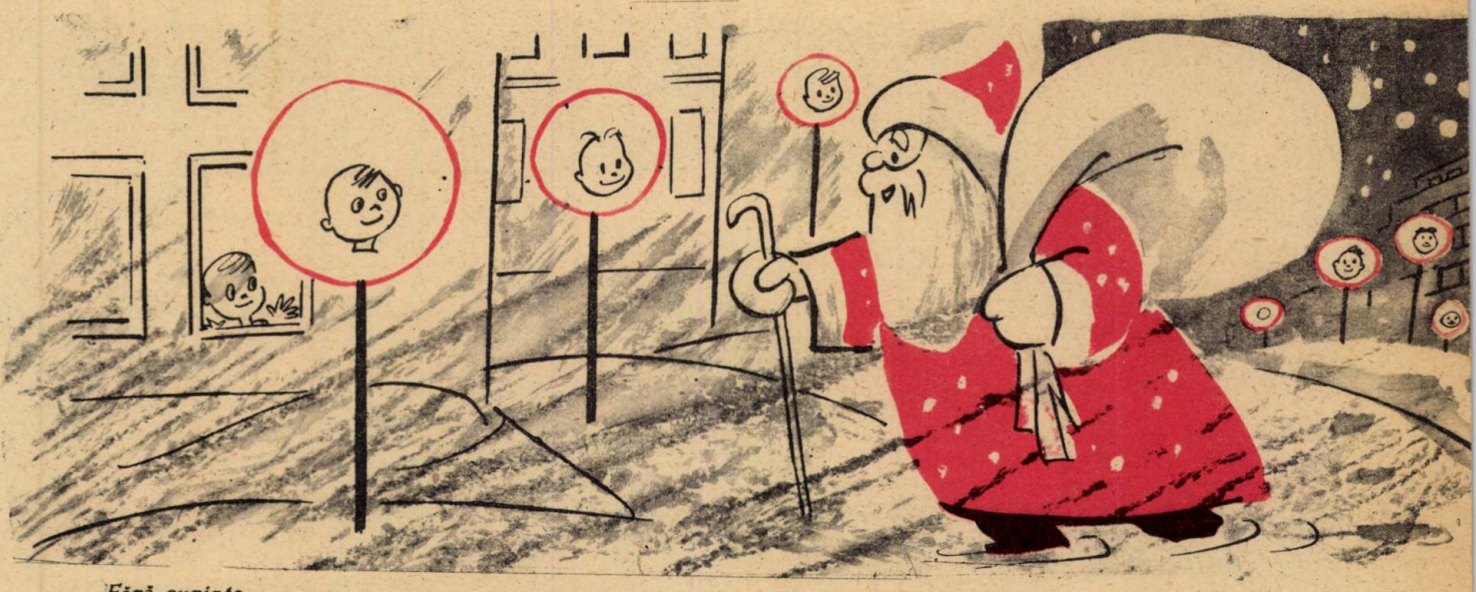

Fără cuvinte.

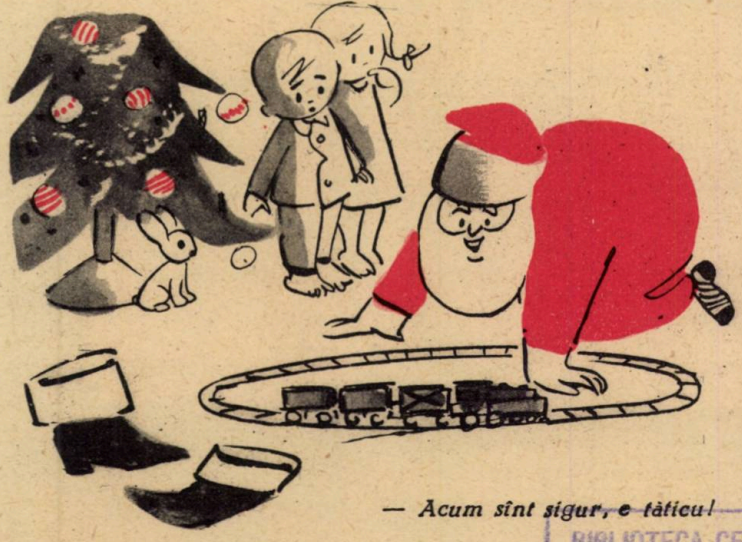

— Acum sînt sigur, e tăticu!

— Uite ce ți-a adus moșu': o cutie care cîntă!
— Bravo! Da-i cu transistori?

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

ROBOȚEL și-o întîmplare tot cu el

Versuri: RODICA TOTH
Ilustrații: BURSCHI

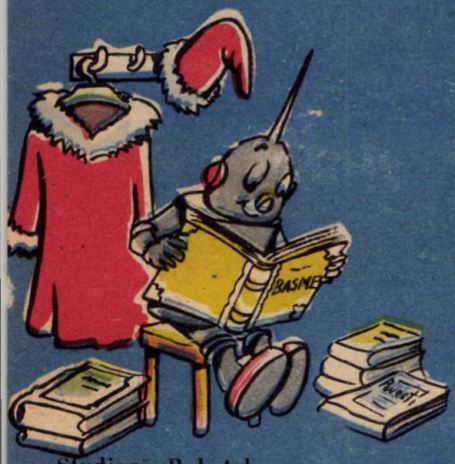

Studiază Roboțel
Vrînd să afle scris pe filă
Cum să vină la Titel
Azi în chip de Moș Gerilă.

Scrie-n carte deslușit
Că pe horn mușneagul vine.
Coșu-i lung și înnegrit.
Roboțele, ține-te bine!

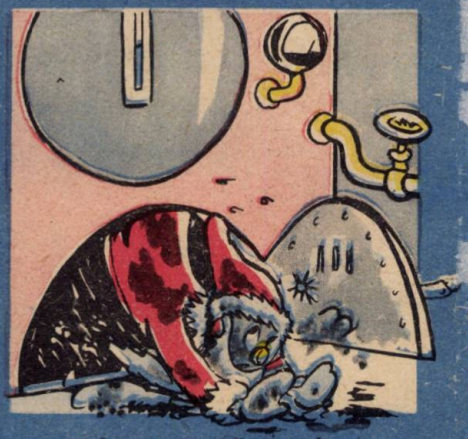

Buf — trecu printre olane
(Blocul n-are sobe) deci;
S-a trezit peste cazane
La calorifer... în beci.

Cum să scape de năpastă?
Negru tot este de fum.
— Am să intru pe fereastră
Chiar de nu scrie-n volum.

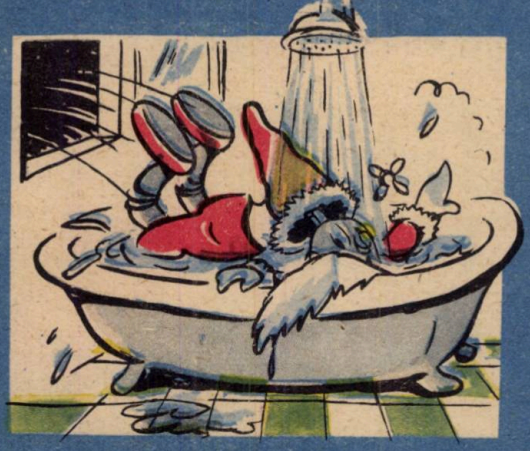

La vecini peste pervaz,
Bîldîbîc, vine-n odaie
Și constată cu necaz
C-a sărit direct în... baie.

— Ce-i cu tine-așa plouat?
Nu prea semănăm de loc.
— Încă nu-s... modernizat.
— Vrei să mergi cu mine-n bloc?

Moș Gerilă cel nou are
Chiar adresa lui Titel,
Dar privește ce-ntîmplare:
Alt Gerilă e la el!

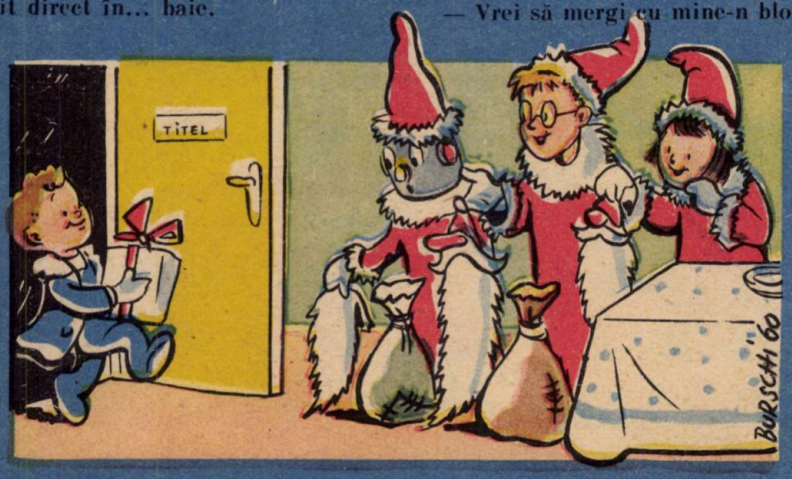

Rîd copiii... demascați:
Fata, Radu, Roboțel
În Gerilă-s îmbrăcați.
Unde-o fi însă Titel?

Iată-l și pe el sosit
Vesel și cu brațul plin
— Moș Gerilă a venit
Mai devreme la cămin.